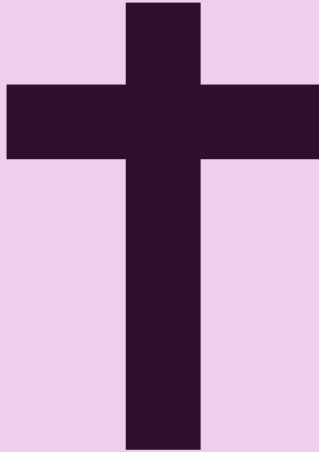

Lipatanu Lya Syayi
Kwa Wantu Woseri

The New Testament in Pogoro

Lipatanu Lya Syayi Kwa Wantu Woseri

The New Testament in Pogoro

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Pogolo

Translation by: Pioneer Bible Translators and The Word for the World

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Shipogoro

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World at www.twftw.org. This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-01-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
2e4e2ae6-945e-556f-a9ac-608ec86612b8

Contents

MATAYU	1
MARIKU	41
LUKA	65
YOHANI	107
MATENDU	136
WARUMI	171
1 WAKORINTU	188
2 WAKORINTU	204
WAGALATIYA	215
WAEFESU	222
WAFILIPi	228
WAKOLOSAYI	232
1 WATESALONIKI	236
2 WATESALONIKI	240
1 TIMOTEWU	243
2 TIMOTEWU	248
TITU	252
FILIMONI	255
WAEBULANIYA	257
YAKOBU	270
1 PETERU	275
2 PETERU	280
1 YOHANI	283
2 YOHANI	288
3 YOHANI	289
YUDA	290
UGUBUTULU	292

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI MATAYU ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Matayu ndo pakati pa vintola vyamsheshi Muli-patanu lyasyayi vyaviyowelera makaliru ga Yesu Kristu. Kila shimu shishemwa “Injili” mana yakuwi “Shisoweru Shiwagira.” Vintola avi vilembitwi na Matayu na Mariku na Luka na Yohani. Wabetula wavimana ndiri tarehi ya kulembwa Shisoweru Shiwagira sha Matayu, pamonga shilembwa shinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu. Viraa wavimana ndiri koshi kwashilembitwi, kumbiti wawuwa walihola kuwera pamonga shilembwa Palestina na pamonga mlushi lwa Yerusalemu.

Mlemba gwa shintola ashi ndo Matayu yakaweriti mtola kodi pamberi pa Yesu kumshema kaweri mfundwa, viraa kamanikana kwa litawu lya Lawi. Matayu kaweriti yumu gwawu pakati pa walii wantumintumi lilongu na wawili na kawalembiriti wabetula wa Shiyawudi. Ayi ilanguziya nakaka nentu mawuyiru malongu sita kwa malembu ga Shisoweru shigona. Kafiriti kulanguziya kuwera Yesu kaweriti Mlopoziya, Mlungu kamsyagula gambira Mkombola, yomberi yakatungitwi. Matayu viraa kalembiti gawuwa kuusu ufalumi wa Mlungu. Wayawudi wamtumbira Mlopoziya hakizi kuwera mfalumi gwa ufalumi wa shipasipanu. Matayu kalola weri kuusu njimiru ayi kwa kuyowelera ufalumi wa shirohu wa Mlungu.

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Matayu ndo shintola shiherepa kwa kwanjira Lipatanu lya Syayi toziya ya mawuyiru gakuwi goseri ga Shisoweru Shiwagira shigona. Shitola shikolaniziya mapatanu mawili. Wabetula viraa wankutakula kuwera Matayu kankujera kufata mfanu handa vyaviwera vintola vya Musa, vyeni ndo vintola vya-muhanu vya kwanja Mulipatanu ligona. Mabweru ga Yesu kuligongu, shipandi sha 5 mpaka sha 7 gaweza kulinganizirwa na Mlungu ntambu yakampananiti Musa malagaliru galii, Kumb 19:3-23:33.

Yagaweramu

Matayu kankwanja Shisoweru Shiwagira kwa kulonga kuusu kuyiwukwa kwa Yesu Kristu na kwanja kwa utenderu wakuwi, shipandi sha 1-4.

Shakapanu Matayu kankulinganiziya utenderu wa Yesu na mafundu gakuwi gawuwa, shipandi sha 5-25.

Shipandi sha upeluru wa shintola sha Matayu, shitwatira shikulu muutenderu wa Yesu kwa kuhowa wakuwi na kuziyuka kwakuwi, shipandi sha 26-28.

Lukola lwa Yesu Kristu

Luka 3:23-38

¹ Yesu Kristu kaweriti mwiwuka gwa Dawudi na mwiwuka gwa Aburhamu. Ayi ndo walanga ya ukowu wakuwi,

² Aburhamu kamwiwuliti Isaka na Isaka kamwiwuliti Yakobu na Yakobu kamwiwuliti Yuda na walongu wakuwi, ³ Yuda kamwiwuliti Peresi na Zera mawu gwawu kaweriti Tamari na Peresi kamwiwuliti Hesironi na Hesironi kamwiwuliti Rami, ⁴ Rami kamwiwuliti Aminadabu na Aminadabu kamwiwuliti Nashoni na Nashoni kamwiwuliti Salumoni ⁵ na Salumoni kamwiwuliti Boazi mawu gwakuwi kaweriti Rahabu, Boazi na Rutu waweriti walera wa Obedi na Obedi kamwiwuliti Yese.

⁶ Na Yese kamwiwuliti Mfalumi Dawudi na Dawudi kamwiwuliti Selemani mawu gwakuwi kaweriti mdala gwa Uriya, ⁷ Selemani kamwiwuliti Rehobowamu na Rehobowamu kamwiwuliti Abiya na Abiya kamwiwuliti Asa. ⁸ Asa kamwiwuliti Yehoshafati na Yehoshafati kamwiwuliti Uziya ⁹ na Uziya kamwiwuliti Yosamu na Yosamu kamwiwuliti Ahazi na Ahazi kamwiwuliti Hezekiya. ¹⁰ Hezekiya kamwiwuliti Manasi na Manasi kamwiwuliti Amoni na Amoni kamwiwuliti Yosiya ¹¹ na Yosiya kamwiwuliti Yekoniya na walongu wakuwi. Ashi shiweriti shipindi Wayawudi pawawajegiti kugenda muluhamiru Babiloni.

¹² Pa Wayawudi kuwatola kugenda muluhamiru Babiloni na Yekoniya kamwiwuliti Sheatiyeli na Sheatiyeli kamwiwuliti Zerubabeli, ¹³ Zerubabeli kamwiwuliti Abiyudi na Abiyudi kamwiwuliti Eliyakimu na Eliyakimu kamwiwuliti Azori. ¹⁴ Azori kamwiwuliti Sadoki na Sadoki kamwiwuliti Akimu na Akimu kamwiwuliti Eliwudi. ¹⁵ Eliwudi kamwiwuliti Eleyazari na Eleyazari kamwiwuliti Matati na Matati kamwiwuliti Yakobu. ¹⁶ Yakobu kamwiwuliti Yosefu, mpalu gwa Mariya mawu gwakuwi Yesu yawamshema Kristu.

¹⁷ Su kuweriti na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Aburahamu mpaka Dawudi na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira Dawudi mpaka Wayawudi pawawalopoliti kugenda Babiloni na nyiwuku lilongu na msheshi kwanjira pawawatoliti lopola mpaka shipindi sha Kristu.

Kwiwuka kwa Yesu Kristu

Luka 2:1-7

¹⁸ Hangu ndo Yesu Kristu ntambu yakiwukiti, Mariya mawu gwakuwi Yesu kaweriti kahetitwi na Yosefu. Kumbiti pamberi pa kulikala pamuhera gambira mpalu na mdala, kawonikaniti kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. ¹⁹ Yosefu mpalu gwakuwi kaweriti kamfiriziya Mlungu, kafiriti ndiri kumlanguziwa kwa wantu kuwera kana vidoda, Hangu kafiriti kumleka kwa bada. ²⁰ Pakaweriti kankali kankulihola hangu, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamulawira mukulota na kungambira, “Yosefu mwana gwa Dawudi, nagutira kumtola Mariya kaweri mdala gwaku. Mana kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. ²¹ Hakamwiwuli mwana mpalu, nagwenga hagumshemi Yesu, toziya yomberi ndo hakawalopoziyi wantu kulawa muvidoda vyawu.”

²² Vinu, vyoseri avi vilawira su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Mtuwa kupitira mbuyi gwa Mlungu, ²³ “Mwali hakaweri na yinda, hakamwiwuli mwana mpalu na womberi hawamshemi litawu lyakuwi Imanuweri.” Mana yakuwi, “Mlungu kapamuhera na twenga”.

²⁴ Su, Yosefu pakimkiti mumpota katenditi gambira vyakamgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa, kamtola mdala gwakuwi ukaya. ²⁵ Kumbiti Yosefu waliwoniti ndiri na Mariya mpaka pakamwiwuliti mwana mpalu. Yosefu kamupananiti mwana litawu Yesu.

2

Wahenga kulawa Kusika

¹ Yesu kiwukiti mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya, shipindi Herodi pakaweriti mfalumi. Kamkamu hera pakiwukiti kala, wantu wana malifa ga ntondu wiziti kulawa kwagulawa mshenji kwa kutali wasokiti Yerusalemu, ² wakosiyiti, “Kakoshi mwana, Mfalumi gwa Wayawudi yakiwukiti? Tuiwona ntondu yakuwi kulawa kwagulawa mshenji, na twiza kumguwira yomberi.”

³ Mfalumi Herodi pakapikaniriti aga, kalisheriti, yomberi pamuhera na woseri yawalikala Yerusalemu. ⁴ Su kawashemiti watambika wakulu woseri pamuhera na wafunda wa Malagaliru na kuwakosiya, “Kristu Mlopoziya hakiwuki koshi?”

⁵ Womberi wamwankula, “Hakiwuki mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya. Hangu ndo ntambu yawalembiti wambuyi wa Mlungu,

⁶ “Gwee Betirehemu isi ya Yuda,

Gwenga gwa mdidini ndiri mulushi lumanikana lwa Yudeya,

Toziya kwa gwenga hakalawili mlongoziya njira,

Yakawalongoziya wantu wangu Israeli.”

⁷ Su Herodi kawashemiti mubada wahenga yawalawiti kwagulawa mshenji, kawakosiyiti shipindi sheni ntondu payiwalawiriti. ⁸ Shakapanu kawagambiriti wagendi Betirehemu pakalonga, “Mgendi mwakaloli weri visoweru vya mwana ayu, pamvimana kala munjegeli visoweru su naneni hang’endi kumguwira.”

⁹ Pawampikaniriti kala mfalumi, wamana ntondu walii wagenditi. Su ntondu ilii yawayiwoniti kwagulawa mshenji iwalonguleliti hata igenda kugoloka pahala palii pakaweriti mwana. ¹⁰ Pawayiwoniti ndondi ilii wanemeleriti nentu. ¹¹ Su, wingiriti mnumba, wamwoniti mwana ulii pamuhera na Mariya mawu gwakuwi, wasuntama pasi na wamguwira. Shakapanu wavugula na kumupa mafupu gawu ga zahabu na ubani na manemane.

¹² Mlungu kawabeliziityi mumpota nawamwuyira Herodi, su wawuyiti kuisi kwawu kwa njira yamonga.

Kutugira Misri

¹³ Pawawukiti kala wahenga walii, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu kamlawiriti Yosefu mukulota, kamgambiriti, “Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na mawu gwakuwi, mtugili Misri. Mulikali kulii mpaka panukugambira, toziya Herodi kafira kumlaga mwana ayu.”

¹⁴ Su, Yosefu kimukiti, kamtola mwana pamuhera na mawu gwakuwi, kawukiti pashiru kugenda Misri. ¹⁵ Kalikaliti kulii mpaka pakahowiti Herodi. Shitwatila ashi shitendikiti su shisoweru shakatakuliti Mtuwa kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu shitendeki, “Numshemiti mwana gwangu kulawa Misri.”

Wana wadidini wankulagwa

¹⁶ Shakapanu Herodi pakavimaniti wahenga walii yawalawiti kwagulawa mshenji wamzyanga, kakalariti nentu. Kalagaliriti wanonu woseri wapalu mulushi lwa Betirehemu na mumpeku mwakuwi yawawera na umuli wa mivinja miwili na pasi pawu walagwi. Katenditi hangu kulawirana na shilii shakamaniti kulawa kwa wahenga walii wamana ntundu.

¹⁷ Hangu ndo ntambu ya vitimiyiti visoweru vya umbuyi wa Mlungu kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu Yeremiya,

¹⁸ “Liziwu lipikanika aku Rama,

Shiwembu na kudaya kuvuwa.

Raheri kankuwalilira wana wakuwi,

Na kafira ndiri kunyamala,

Toziya woseri wahowa.”

Kuwuka Misri

¹⁹ Herodi pakahowiti kala, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa Mlungu kamlawiriti Yosefu mundotu kulii Misri, ²⁰ kamgambira, “Gwimuki! Guntoli mwana pamuhera na mawu gwakuwi muwuyi muisi ya Israeli toziya woseri yawafiriti kumlaga mwana, wahowa kala.” ²¹ Su Yosefu kimuka, kamtola mwana pamuhera na mawu gwa mwana na wawuya Israeli.

²² Kumbiti Yosefu pakapikaniriti handa Arikerawu, mwana gwa Herodi kaweriti mfalumi gwa Yudeya pahala pakakolitimlima Herodi tati gwakuwi, katiliti kugenda kulii. Nayomberi, pawamberezityiti mundotu, su kagenditi wega zya Galilaya ²³ na kalikaliti mlushi lwawalushema Nazareti. Hangu ndo ntambu yavitimiyiti visoweru vyakalongiti mbuyi gwa Mlungu, “Hawamshemi Mnazareti.”

3

Yohani Mbatiza ntambu yakabweriti

Mariku 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohani 1:19-28

¹ Majuwa galii Yohani Mbatiza kalawiliti, kanjiti kubwera mushiwala sha Yudeya, ² “Mleki vidoda vyamtenda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!” ³ Yohani ayu ndo ulii mweni Isaya mbuyi gwa Mlungu kamtakuliti pakalongiti,

“Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala,

‘Mumtandiri kala Mtuwa njira yakuwi,

Mumnyosheri njira zyakuwi!’ ”

⁴ Yohani kavaliti nguwu yawasoniti kwa mibahira ya ngamiya na lugoyi lwa lukuli mushunu mwakuwi na shiboga shakuwi shiweriti wanjombi na lwashi lwa kuntundu.

⁵ Su wantu kulawa Yerusalemu na kulawa wega zoseri zya Kuyudeya na mbwega zoseri za mump'eku mwa kulushemba lya Yoridani. ⁶ Walonga vidoda vyawu na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani.

⁷ Kumbiti pakawawoniti Mafalisayu wawuwa na Masadukayu wankumwizira su wabatizwi, kawagambiriti, “Mwenga wana wa njoka! Muntu gaa yakawagambireni muyitili maya ya Mlungu yayiza?” ⁸ Mlanguziyi kwa matendu handa mleka vidoda. ⁹ Namulihola na kulitakulila, “Tati gwetu ndo Aburahamu!” Nukugambirani nakamu, Mlungu kaweza kugatenda mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu!

¹⁰ “Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa hagudumulwi na kugwasila mumotu. ¹¹ Neni nukuwabatiza kwa mashi kulanguziya kuwera mleka vidoda vyamtenditi. Kumbiti yakiza kumbeli kwangu kawera na makakala kuliku neni, neni nfaa ndiri ata kupapa vilwatu vyakuwi. Yomberi hakakubatzani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. ¹² Yomberi muliwoku lyakuwi kana luselu kwa kupepetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lwakuwi, kumbiti hakatoli miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya.”

Yesu kankubatzwa

Mariku 1:9-11; Luka 3:21-22

¹³ Shipindi shilii Yesu kiziti kulawa Galilaya kasokiti palushemba lwa Yoridani, kamgenderiti Yohani su kambatizi. ¹⁴ Kumbiti Yohani kajeriti kumbelera pakalonga, “Yani gwenga gwankwiza kwa neni? Neni ndo nfrirwa kubatizwa na gwenga.”

¹⁵ Su Yesu kamwankuliti, “Guleki hera iweri ntambu ira ayi vinu, hangu ndo ntambu iherepa kugatenda goseri gakafira Mlungu.” Palii Yohani kajimiriti.

¹⁶ Kamkamu hera Yesu pawambatiziti kala, kalawiti mumashi, su kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na kamwoniti Rohu gwa Mlungu pakiza pasi gambira ng'unda na kumkangira

mulibega. ¹⁷ Liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu lilongiti, “Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi.”

4

Kugeziwa kwa Yesu

Mariku 1:12-13; Luka 4:1-13

¹ Shakapanu Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala su kajerwi na Shetani. ² Kaliyiti ndiri kwa malongu msheshi pashiru na paliwala, shakapanu Yesu kaweriti na njala. ³ Su Shetani kamwiziriti, kamgambira, “Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gugagalambuziyi mabuwi aga gaweri mabumunda.”

⁴ Yesu kamwankuliti, “Malembu galonga, ‘Muntu hapeni kalikali kwa kuliya shiboga hera, kumbiti kwa kila shisoweru shakatakula Mlungu.’ ”

⁵ Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka Yerusalemu, Lushi Lunanagala na kamtuliti pashinara sha Numba nkulu ya Mlungu, ⁶ kamgambiriti, “Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gulyasi pasi, toziya malembu galonga, ‘Mlungu hakawagambiri wantumintumi wa kumpindi wakuwi kuusu gwenga, Hawakutoli mumawoku mwawu, Nagulikwala mumabuwi’ ”

⁷ Yesu kamgambiriti, “Kumbiti Malembu galonga viraa, ‘Nagumjera Mtuwa, Mlungu gwaku.’ ”

⁸ Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka pampindi nentu palugongu na kamlanguziyiti falumi zoseri zya pasipanu na ulunda wakuwi. ⁹ Kamgambiriti, “Hanukupi gwenga goseri aga, handa pagusuntama pasi na kunguwira neni.”

¹⁰ Pali Yesu kamgambiriti, “Gugendi zyaku Shetani! Malembu galonga, ‘Hagumguwiri Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera gweka yakuwi!’ ” ¹¹ Shakapanu, Shetani kamleka Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu wiziti kumtanga.

Yesu kanjiti lihengu lyakuwi Galilaya

Mariku 1:14-15; Luka 4:14-15

¹² Yesu pakapikaniriti handa Yohani wamtula mushibetubetu, kagenditi Kugalilaya. ¹³ Kawukiti Nazareti, kagenditi Kafarinaumu, lushi lwaluweliti mump'eku mwa bahali ya genisareti, mumbaka mwa Zebuluni na Nafutari kalikala aku. ¹⁴ Hangu ndo ntambu yashitimiyiti shisoweru sha Mlungu shakatakuliti kwa njira ya Isaya mbuyi gwa Mlungu, ¹⁵ “Isi ya Zebuluni na isi ya Nafutari, Kuyigendera bahali, kumwambu kwa lushemba Yoridani, Galilaya, isi ya wantu Wayawudi ndiri!

Yesu wamlemiti kulii Kunazareti

¹⁶ Wantu yawakaliti muntiti Wawona kulangala kukulu. Na woseri yawalikaliti muisi ya ntiti na shivinyiru sha kuhowa Kulangala Kuwalangalira.”

¹⁷ Kwanjira shipindi shilii Yesu kanjiti kubwera pakalonga, “Mleki vidoda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!”

Yesu kawashema walowa wamsheshi wa wasomba

Mariku 1:16-20; Luka 5:1-11

¹⁸ Yesu pakaweriti kankugendagenda kumbeku kulitanda lya Galilaya, kawawoniti walongu wawili yawaweriti walowa wa wasomba, Simoni yawamshema Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, waweriti wankulowa wasomba mulitanda kwa wavu. ¹⁹ Yesu kawagambiriti, “Munfati, naneni hanuwatendi mwenga muweri walowa wa wantu.” ²⁰ Kamukamu hera wazilekiti nyavu zyawu, wamfatiti.

²¹ Pakagenditi walongolu kidogu, kawawoniti walongu wamonga wawili, Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu. Waweriti wa mumtumbwi pamuhera na tati gwawu Zebedayu wankuzinyawa nyavu zawu. Yesu kawashemiti, ²² palaa pali waguleka mtumbwi pamuhera na tati gwawu na wamfatiti.

Yesu kankufunda wantu na kuwaponiziya

Luka 6:17-19

²³ Yesu kagenditi Mugalilaya yoseri, kafunditi mnumba za Mlungu na kabweriti Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi, na Kaponiziyiti wantu yawawera na malweli ga ntambu zoseri. ²⁴ Visoweru kuusu Yesu vyeniyiti muisi yoseri ya Siriya, su wantu woseri yawawera na malweli na yawalwala malweli ga ntambu zoseri na ndabiku, wantu yawawera na washamshera na wantu yawawera na visirika na wantu yawaweriti wahushu,

wawajegiti kwa Yesu na kawaponiziyiti woseri. ²⁵ Lipinga likulu lya wantu limfatiti kulawa Galilaya na lushi lilongu na Yerusalemu na Yudeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani wamfatiti.

5

Yesu kankuwafunda wantu kulugongu

¹ Yesu pakagawoniti mapinga ga wantu, kakweniti kulugongu, kalivagiti pasi. Wafundwa wakuwi walivagiti pawamzyengeta, ² na Yomberi kanjiti kuwafunda.

Nemeli ya nakaka

Luka 6:20-23

³ “Mbaka ya woseri yawawera wahushu wa shirohu,

Toziya Ufalumi wa mpindi ndo wawu!

⁴ Mbaka kwa woseri yawawera na hinginiku,

Toziya Mlungu hakawazyangizyangi!

⁵ Mbaka kwa woseri yawawera wapoli,

Toziya hawayihali isi.

⁶ Mbaka kwa woseri yawawera na njala na yimiluwa ya kutenda gakafira Mlungu, Mlungu hakawayukutiziya!

⁷ Mbaka kwa woseri yawawera na lusungu kwa wamonga,

Mlungu hakawawoneri lusungu womberi!

⁸ Mbaka kwa woseri yawamfira Mlungu kwa myoyu yawu yoseri,

Womberi hawamwoni Mlungu!

⁹ Mbaka kwa woseri yawajega ponga,

Mlungu hakawashemi wana wakuwi!

¹⁰ “Mbaka kwa woseri yawatabika toziya yakutenda gakafira Mlungu, Ufalumi wa kumpindi ndo gwawu!

¹¹ “Mbaka mwenga wantu pawawigilanga na kuwazulumu na kuwatendera madoda ga ntambu zoseri toziya mwenga munjimila neni. ¹² Mwenga mnameli na kusekelera toziya mafupu genu ndo makulu kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo ntambu yawalikali wambuyi wa makashu wa Mlungu pamberi pa mwenga.

Munu na langala

Mariku 9:50; Luka 14:34-35

¹³ “Mwenga mulifana gambira munu gwa pasipanu. Kumbiti munu pagwasa unoga wakuwi, kwahera njira yingi yakugutenda gunogi kayi. Hapeni gufayi, su hawagwasi kunja na wantu hawagutimbangi.

¹⁴ “Mwenga ndo langala ya pasipanu! Lushi lwa walunyawiti mulugongu hapeni lulifi.

¹⁵ “Kwahera wantu yawawasha shikoloboyi na kushigubikira na shiwigu, badala yakuwi hakashituli pampindi pa shintambi, su kulangala kwakuwi kulangali kwa kila muntu mnumba. ¹⁶ Ntambu ira ayi, langala ya mwenga ilangali mpaka kulongolu kwa wantu, su wagaloli matendu genu gaherepa, wamkwisi Tati gweni yakawera kumpindi.

Malagaliru ga Musa na Malembu ga wambuyi wa Mlungu

¹⁷ “Namulihola handa niza kuwusiya Lilagaliru lya Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. Niza ndiri kugawusiya Malagaliru, kumbiti kutenda mafundu gawu gaten-deki. ¹⁸ Nukugambirani nakaka, kumpindi na pasipanu pazipelera, kumbiti hapeni ata shisoweru shididini ama seemu ndidini yavilembitwi Mumalagaliru yiwusiwi, su mpaka mafundu goseri gaten-deki. ¹⁹ Su yoseri yakamegi ata lilagaliru limu lididini na kuwafunda wamonga watendi viraa, ayu hakaweri mdidini muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. Kumbiti ulii yakabatira malagaliru na kuwafunda wamonga kutenda viraa, muntu ayu hakaweri mkulu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. ²⁰ Toziya nukugambirani, handa kumfiriziya Mlungu kwamwenga pakakanka ndiri ulii wa Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru, hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu.

Mafundu kuusu maya

Luka 12:57-59

²¹ “Mpikaniriti ntambu ya wantu wagona wawagambiriti, ‘Nagulaga! Na yoseri yakalaga hawamtozi.’ ²² Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mlongu gwakuwi hawamtozi, yakamzarawu mlongu gwakuwi hawamjegi muma-hakama. Na yakamshema mlongu gwakuwi, ‘Mzigizigi’ hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa Jehanamu. ²³ Su pagulaviya mafupu gaku pashitalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungundu na mlongu gwaku, ²⁴ guleki mafupu gaku pashitalawanda

sha kutambikira, guwuyi huti gwakatendi ponga na mlongu gwaku, su gwizi na gulaviyi mafupu gaku kwa Mlungu.

²⁵ “Gupatani na mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira kugenda kuma-hakama. Pagutenda ndiri hangu, mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi hakakujegi kwa wanjagila wakutatili mushibetubetu. ²⁶ Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ligwala lya kumalalira.

Mafundu gawusu undiyandiya

²⁷ “Mpikanira handa wantu wawagambiriti, ‘Nagutenda uhumba!’ ²⁸ Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyu mwakuwi. ²⁹ Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda gutendi vidoda, gulikolopoli na kuliyasa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. ³⁰ Handa liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira mumotu gwa Jehanamu.

Mafundu yagausu kulekana

Matayu 19:9; Mariku 10:11-12; Luka 16:18

³¹ “Itakulitwi kala viraa, ‘Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga kumleka.’ ³² Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mndiyandiya, na muntu pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba.”

Mafundu kuusu kulirapa

³³ “Kayi mpikanira handa wantu wagona wawagambiriti, ‘Naguleka kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtuwa.’ ³⁴ Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri ili. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi sha Mlungu, ³⁵ ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalemu toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. ³⁶ Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku, toziya hapeni guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama ntiti. ³⁷ Pagutakula ‘Yina’ su iweri ‘Yina’, pagutakula ‘Ndala’ su iweri ‘Ndala’. Shoseri shilii shagutakula kunja na ashi shilawa kwa ulii Shetani.

Mafundu gasyayi gawusu kupatana

Luka 6:29-30

³⁸ “Mpikaniriti ntambu yawatakulaga, ‘Lisu kwa lisu na linu kwa linu.’ ³⁹ Kumbiti neni nukugambirani, namumwuzilira muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliwu gumleki kakukomi viraa na lya kumshigi. ⁴⁰ Muntu pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lishati lyaku, gumlekeri viraa na likoti lyaku. ⁴¹ Na muntu pakakulazimisha kupapa shisanka shakuwi kilumita yimu, gushipapi kilumita mbili. ⁴² Muntu yakakuluwa gumpanani, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu.

Kuwafira wangondu

Luka 6:27-36

⁴³ “Mpikanira ntambu yawatakuliti, ‘Guwafiri waganja waku na guwakaliriri wang’ondu waku.’ ⁴⁴ Kumbiti neni nukugambirani, muwafiri wang’ondu wenu na muwaluwili kwa Mlungu walii yawakuzulumani, ⁴⁵ su hamuweri wana wa Tati gwenu kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji wantu wadoda na wantu waheri na kawatowera viraa wantu woseri yawamfiriziya Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu. ⁴⁶ Hashi, Mlungu hakakupanani mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii yawawafira mwenga? Ata watola kodi watenda viraa! ⁴⁷ Handa pamuwalamusiya hera walongu wenu, hashi, mtenda shitwatira sha hera hangu ndiri? Ata wantu yawamumana ndiri Mlungu watenda viraa! ⁴⁸ Muweri waheri ntambu yakawera muheri Tati gwenu kakumpindi!

6

Ntambu ya kuwatanga wahushu

¹ “Mulikali weri namwiza kutenda matendu genu gagamfiriziya Mlungu kulongolu kwa wantu su mfira wakuloleni. Handa pamtenda hangu, Tati gwenu kakumpindi hapeni kawapanani mafupu.

² “Su, pagumpanana vintu muhushu nagulibwera, nagutenda gambira wafyangu ntambu yawatenda mnumba za Mlungu na munjira wantenda hangu su wantu wawak-wisi. Nukugambirani nakaka, wantu awa wapata kala mafupu gawu goseri. ³ Kumbiti

gwenga pagumpanana vintu muhushu, gutendi ntambu ayi ata ganja gwaku nakavimana shagutenda. ⁴ Shilii shagutenditi hashiweri muubada. Tati gwaku yakawona muubada, hakakupi lifupu.

Mafundu gawusu ntambu ya kumluwa Mlungu
Luka 11:2-4

⁵ “Pamluwa Mlungu namtenda gambira wafyangu! Womberi wafira kugoloka na kumluwa Mlungu pakati pa numba za Mlungu na pakati pa mbwega za njira su wantu wawaloli. Nukugambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu goseri. ⁶ Kumbiti gwenga pagumluwa Mlungu, gwingiri mushumba shaku, gutati mlyangu, shakapanu gumluwi Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona vintu vya muubada, hakakupanani lifupu.

⁷ “Pamuluwa Mlungu, nambotanga gambira wantu yawamumana ndiri Mlungu. Womberi walihola kuwera milungu yawu hayiwapikaniri toziya ya visoweru vyawu vivuwa. ⁸ Namuwera gambira womberi. Tati gwenu kavimana kala galii gamfira pamberi pa kumluwa. ⁹ Su, hangu ndo ntambu yamfiruwa kumluwa Mlungu,

‘Tati gwetu gwa kumpindi,

Litawu lyaku likwiswi.

¹⁰ Ufalumi waku wizi,

Shagufira shitendeke pasipanu gambira kumpindi.

¹¹ Gutupanani leri shiboga shetu sha kila lishaka.

¹² Gutulekiziya vidoda vya twenga, ntambu yatuwalekeziyiti yawatutendiriti vidoda.

¹³ Nagutwingiziya mukujerwa,

Kumbiti gutulopoziya kulawa kwa Mkondola ulii’.

¹⁴ “Toziya pamuwalekeziya wantu vidoda vyawu, Tati gwenu gwa kumpindi hakawalekiziya mwenga. ¹⁵ Kumbiti pamuwalekeziya ndiri wantu vidoda vyawu, Tati gwenu hapeni kawalekiziya mwenga vidoda vyenu.

Mafundu gawusu kwoya kuliya

¹⁶ “Pamleka kuliya, namhinginika kusheni ntambu yawatenda wafyangu. Womberi wahinginika kusheni kwawu, su kila muntu kamloli handa woya kuliya. Nuwagambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu. ¹⁷ Kumbiti gwenga pagoya kuliya, guliswagi mtuwi gwaku lipaki na gunawi sheni shaku, ¹⁸ Su, muntu yoseri nakavimana handa gwoya kuliya, Su gumanikani hera Tati gwaku yakawonekana ndiri. Na Tati gwaku yakawona shagutenda muubada, hakakupanani lifupu.

Luwanja lwa kumpindi

Luka 12:33-34

¹⁹ “Namlitulira luhanja pasipanu, wameyi na kutu vihalibisiya na vimpegu wabomolanga na kwiwa. ²⁰ Mlituliri luhanja lwenu kumpindi, kweni wamehi na kutu hapeni waluharibisii na vimpegu hapeni wabomolangi na kwiwa. ²¹ Toziya palii paluwerwa luhanja lwaku, ndo haguweri moyu gwaku.

Gulangala gwa nshimba

Luka 11:34-36

²² “Lisu ndo limuliku lya nshimba. Handa lisu lyaku ndo likomu, nshimba yaku yoseri hayiweri mugulangala. ²³ Handa lisu lyaku palilwala, nshimba yaku yoseri hayiweri muntiti. Su, gulangala waguwera mngati mwaku ndo ntiti, su ayi ndo ntiti ya kulyogisiya nentu!

Mlungu na lunda

Luka 16:13

²⁴ “Kwahera muntu yakaweza kuwatendera watuwa wawili, toziya hakamkalaliri yumu na kumfira yumonga, ama hakamjimiri yumu na kumbeza yumonga. Hapeni mumtenderi Mlungu na mpiya.

Lyoga

Luka 12:22-31

²⁵ “Ndo mana nuwagambirani, namtira kuusu shiboga na shilandwa vyamfira su mulikali, ama hamvali shishi. Hashi, makaliru ndo shiboga hera ama nentu? Na nshimba hashi handa nentu ndiri ya nguwu? ²⁶ Muwaloli wampongu wa muntundu, wayala ndiri mbeyu na wabena ndiri, wala wahera luwanja loseri. Ata hangu, Tati gwenu gwa kumpindi kawaliyiziya! Hashi, mwenga mwamana ndiri kuliku wampongu awa? ²⁷ Ndo gaa muwamu mwenu yakawera na lyoga kaweza kwongera shipindi sha kulikala pasipanu?

²⁸ “Ntambu gaa mulihola kuusu nguwu? Mloli uluwa wa muntundu ntambu yawukula, utenda ndiri lihengu pota na kupota. ²⁹ Kumbiti nuwagambirani, ata Mfalumi Selemani mweni na ulunda wakuwi woseri wamvalisiya ndiri nguwu ziherepa gambira uluwa awu. ³⁰ Payiwera, Mlungu kaluvalusiya luhamba lwa mlushi hangu lweni lera lwa palaa na shirawu lwaswa mumotu. Hashi, hakawatenderi mwenga nentu? Mwenga wantu mwana moyu mdidini!

³¹ “Su, namwera na lyoga, ‘Shiboga shangu hashilawi koshi? Ama hatulandi shishi? Ama hatuvali shishi?’ ³² Vyoseri avi, wantu yawamumana ndiri Mlungu wavisakula. Tati gweni gwa kumpindi kavimana kuwera mfira vintu vyoseri avi. ³³ Su, mtendiwuti Ufalumi wa Mlungu na galii gakafira Mlungu na aga goseri hakakupanani nyongeru. ³⁴ Su, namwana lyoga kuusu shirawu, shirawu hailiholi yeni. Magaziwu ga lishaka limu gankuwatosha kwa lishaka ali.

7

Kuwatoza wamonga

Luka 6:37-42

¹ “Namuwalunda wamonga, su namwiza na mwenga kulundwa na Mlungu. ² Mlungu hakawatozi mwenga ntambu yamuwatoza wamonga, na shipimu shiraa shilili shamuwapimira wamonga, Mlungu hakakupimirani mwenga. ³ Iwera hashi gushiwona shibandu mlisu mwa mlongu gwaku na palaa panu guwona ndiri shipingiri shashiwera mlisu lyaku? ⁴ Ama guweza hashi kumgambira mlongu gwaku, ‘Mlongu, guleki nukuwusiya shibandu mlisu mwaku,’ na gumweni gwenga gwanashi shipingiri mlisu mwaku? ⁵ Gwamfyangu gwenga! Guwusii wuti shipingiri shashiwera mlisu mwaku, shakapanu haguwezi kushiwona weri na kushiwusiya shibandu shashiweriti mulisu lya mlongu gwaku.

⁶ “Namwapanani wang’ang’a vintu vinanagala, hawizi kuwagalambukira na kuwakwalambula. Namwawasangira wamtumbi lulu zyenu hawizi kuzitimbanga.

Guluwi na gusakuli na gutendi hodi

Luka 11:9-13

⁷ “Mluwi na mwenga hampati, msakuli na mwenga hamwoni na mtendi hodi, namwenga hamvugulirwi. ⁸ Toziya, yoseri yakaluwa hakapati na yoseri yakasakula hakawoni na mlyangu guvugulwa kwa kila muntu yakatenda hodi. ⁹ Hashi, kwana muntu yoseri mwana pakamluwa tati gwakuwi libumunda, hakampanani libuwi? ¹⁰ Ama pakamluwa somba, hakampanani njoka? ¹¹ Handa mwenga yamuwera wadoda, muvimana kuwapanana vintu viherepa wana wenu. Nakaka Tati gweni gwa kumpindi hakatendi nentu, hakawapanani viheri kwa walii yawamluwa!

¹² “Muwatenderi wantu ntambu yamfira kutenderwa, aga ndo mafundu ga Malagaliruri ga Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu.

Mlyangu mbabanika

Luka 13:24

¹³ “Mwingiri kwa kupitira mlyangu mbabanika, toziya mlyangu gwagulonguziye muwuharabisiya ndo mupana na njira yailonguziye kulaa aku ndo yalaisi na kwana wantu wawuwa yawaigendera njira ayi. ¹⁴ Kumbiti mlyangu gwa ukomu ndo mbabanika na njira ya kugendera aku ndo ikamala na kwana wantu wadidini yawayiwona njira ayi.

Mtera na mabwajubwaju yakuwi

Luka 6:43-44

¹⁵ “Mikalii weri na wambuyi wa mpayu, womberi wiza kwa mwenga pawawoneka gambira kondolu kwa kunja, kumbiti mngati nakaka walifana na wang’ang’a wakalipa wa muntundu. ¹⁶ Hamuwamani womberi ntambu yawatenda. Mbigiri hapeni ileri mapera na miyembi hapeni ileri ziyabibu. ¹⁷ Su, mtera guherepa gulera mabwajubwaju maherepa na mtera gudoda gulera mabwajubwaju gadoda. ¹⁸ Mtera guherepa hapeni guleri mabwajubwaju gadoda, wala mtera gudoda hapeni guleri mabwajubwaju maherepa. ¹⁹ Na mtera gwoseri yagulera ndiri mabwajubwaju maherepa hawagudumuli na kugupambira pamotu. ²⁰ Su hamuwamani wambuyi wa mpayu, ntambu yawatenda.”

Nuwamana ndiri mwenga

Luka 13:25-27

²¹ “Kila muntu ndiri yakanshema ‘Mtuwa, Mtuwa,’ hakingiri Muufalumi wa kumbindi, kumbiti woseri hera yawatenda ntambu yakafira Tati gwangu gwa kumpindi. ²² Lishaka lya kutozwa palisoka, wantu wawuwa hawang’ambiri, ‘Mtuwa, Mtuwa! Kwa litawu lyaku tubweriti ujumbi wa Mlungu, kwa litawu lyaku tuwusiye washamshera wawuwa na

kutenda mauzauza gavuwa!’ ²³ Shakapanu hanuwagambiri womberi, ‘Nuwamana ndiri mwenga. Muwuki kwaneni, mwenga ndo wantu wantenda vidoda!’

Wanyawa numba wawili

Luka 6:47-49

²⁴ “Su, kila muntu yakapikanira visoweru vyangu na kuvitenda, kalifana na muntu kana luhala yakanyawa numba yakuwi pampindi pa litalawu. ²⁵ Viraa itowa, nshemba zimema ng’enang’ena na liyega livuma kwa makakala liikoma numba ilii. Kumbiti iguwa ndiri toziya inyawitwi pampindi pa litalawu.

²⁶ “Kumbiti muntu yoseri yakapikanira visoweru vyangu avi pota na kuvijimira kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi pamuhanga. ²⁷ Vula itowa, nshemba zimema ng’enang’ena, liyega livuma kwa makakala na liikoma numba ilii na iguwa. Na kuguwa kwakuwi kuweriti kukulu!”

Uwezu wa Yesu

²⁸ Yesu pakamaliriti kutakula vitwatira avi, lipinga likulu lya wantu walikangashiti ntambu yakafunditi. ²⁹ Kaweriti ndiri gambira Mfunda gwa Malagaliru, kumbiti kafunditi kwa uwezu.

8

Yesu kankumponiziya muntu kana ugumbula

Mariku 1:40-45; Luka 5:12-16

¹ Yesu pakaseleriti kulawa kuligongu, lipinga likulu lya wantu limfatiti. ² Su, kiziti muntu yumu kana ugumbula, kamsuntamira Yesu na kutakula, “Mtuwa, pagufira, guweza kumpunga neni!”

³ Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kamshinkula na kumgambira, “Nfira! Gupungwi.” Palaa pali muntu ulii kawera mkomu. ⁴ Shakapanu Yesu kamgambira yomberi, “Gupikaniri! Nagumgambira muntu yoseri, kumbiti gugendi gwakalilanguziyi kwa mtambika gwa numba ya Mlungu, gulaviyi tambiku ntambu yakalagiliriti Musa su kila muntu kavimani handa gupona.”

Yesu kankumponiziya ntumini gwa afisa gwa Rumi

Luka 7:1-10

⁵ Yesu pakaweriti kankwingira lushi lwa Kafarinaumu, afisa gwa Rumi kaliwoniti na yomberi na kaluwa utanga pakalonga, ⁶ “Mtuwa, ntumini gwangu kagonja kalwala, ulweri wa kuleweleka na kalwala nentu.”

⁷ Yesu kamgambira, “Hanizi kumponiziya.” ⁸ Ofisa ulii kamwankula, “Ndala Mtuwa, gufiruwa ndiri gwingiri mnumba mwangu. Kumbiti gutakuli hera shisoweru na ntumini gwangu hakaponi. ⁹ Toziya ata neni namuntu gwa pasi pa uwezu wa wamonga, nanawu wanjagila yauwalagalira kutenda. Numulagalira yumu, ‘Gugenda!’ Na yomberi kagenda na panumlagalira yumonga, ‘Gwizi!’ Na yomberi kizaga na numulagalira ntumintumi gwangu, ‘Gutendi ashi!’ Na yomberi katendaga.”

¹⁰ Yesu pakapikaniriti aga, kalikangashiti na kawagambira wantu wawamfatiti, “Nakaka nuwagambirani, numwoniti ndiri muntu yoseri mu Israeli yakawera na njimiru gambira muntu ayu. ¹¹ Nukugambirani handa wantu wavua hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguziyeta mushenji na hawalivagi pamuwera na Aburahamu na Isaka na Yakobu pamsambu Muufalumi wa kumpindi. ¹² Kumbiti wali yawafiruwitwi kuwera Muufalumi hawawasi muntiti, aku hawalili na kugayagaya menu.” ¹³ Shakapanu Yesu kamgambira ofisa ulii, “Gugendi ukaya na ntambu yagujimira haitendeki kwaku.”

Na ntumini gwa afisa ulii kaponiti shipindi shilaa shilii.

Yesu kankuwaponiziya wantu wavuwa

Mariku 1:29-34; Luka 4:38-41

¹⁴ Yesu kafikiti ukaya kwa Peteru, kamwona mawu mganafu gwa Peteru kagonja mshitanda, kapyupa nentu. ¹⁵ Su, Yesu kamshinkula liwoku lyakuwi na kupyupa kumleka, kagoloka na kanjiti kumtendera.

¹⁶ Payiweriti pamihi, wamjegeriti wantu wavuwa yawaweriti wabegiziwa na washamshera. Yesu kawawinga washamshera kwa kulonga shisoweru na kawaponiziya woseri yawaweriti wankulwala. ¹⁷ Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu gaweri nakaka, “Yomberi kawutola utepeku wetu, Kagatola malweri getu.”

Wasagulitwi kuwera wantumintumi wa Yesu

Luka 9:57-62

¹⁸ Yesu pakawoniti shipinga sha wantu shimzyengeta, kawagambiriti wafundwa wakuwi waloki kumwambu kulitanda. ¹⁹ Mfunda gwa Malagaliru kamgendera, kamgambira, “Mfunda, neni nakala kugenda na gwenga koseri kwagugenda.”

²⁰ Yesu kamwankula, “Vibweta wana mpanga na wampongu wawera na vitukulu, kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kugonja na kwoyera.”

²¹ Muntu yumonga yakaweriti mfundwa kamgambira, “Mtuwa, gundeki uti, ng’endi nukamsiri tati gwangu.”

²² Yesu kamwankula, “Gunfati, guwaleki yawahowiti shirohu wawasiri yawahowiti shirohu wawu.”

Yesu kankulikalipira lyega

Mariku 4:35-41; Luka 8:22-25

²³ Yesu pakawoniti mumtumbwi na wafundwa wakuwi wagenditi pamuhera nayomberi. ²⁴ Pala pali lihega lyana likakala lilawira mulitanda na makupala ganja kugubikira mtumbwi. Yesu mweni kaweriti kankugonja mpota. ²⁵ Wafundwa wamgendera na wamwimusiya pawatakula, “Mtuwa, gutulopoziyi twankuhowa!”

²⁶ Yesu kawagambira, “Iwera hashi mwana lyoga? Hee mwawantu mwenga mwana moyu gwamini ndiri!” Su, kagoloka na kalikalapira lyega na makupala ga litanda ganyamala na kuweriti na kunyamalira kukulu.

²⁷ Kila muntu kalikangasha. Womberi walonga “Ata lyega na makupala ga mashi gamjimira!”

Yesu kankuwaponiziya wantu wawili yawawera na washamshera

Mariku 5:1-20; Luka 8:26-39

²⁸ Yesu pakasokiti lushi lwa Gadara, kumwambu kulitanda, kaliwoniti na wantu wawili yawalawiti mumapumba ga mpanga. Wantu awa waweriti na washamshera na waweriti wankutilwa na wantu na kwahera muntu yakaweza kugenda munjira ilii. ²⁹ Su womberi wabotanga, “Hashi, Gufira shishi kwa twenga, gwenga Mwana gwa Mlungu? Hashi, gwiza kutubeziya pamberi pa shipindi shetu?”

³⁰ Pakwegera na pahala pali, kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi wankulolelwa. ³¹ Su, washamshera wamluwa Yesu, “Handa pagutulaviya, su gutujimiliri twingiri wamtumbi walii.”

³² Yesu kawagambira, “Mgendi!” Su wawalawa wantu awa na wawingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi liseleriti paluseleru lukalipa na lilidiba mumashi.

³³ Walolera wa wamtumbi watugiti na wagenditi mlushi, kulii watakuliti vitwatira vyoseri na ntambu yavirawiriti kwa wantu yawaweriti na washamshera. ³⁴ Su, wantu woseri walawiti mlushi lulii na wagenditi kuliwona na Yesu na pawamwoniti Yesu, waluwa kawuki muisi yawu.

9

Yesu kankumponiziya muntu yakalewelekiti

Mariku 2:1-12; Luka 5:17-26

¹ Yesu kakweniti mumtumbwi na kalokiti litanda na kuwuya mlushi lwakuwi. ² Wantu wamu wamjegiti muntu yakalewelekiti nshimba, wamgonjeka mumkeka. Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambira muntu yakalewelekiti, “Naguwera na lyoga mwana gwangu! Gulegiwi vidoda vyagutenditi.”

³ Wafunda wamu wa Malagaliru wanja kulitakulira weni, “Muntu ayu kankumwigi-linga Mlungu!”

⁴ Yesu kagamaniti maholu gawu, su kawagambira, “Iwera hashi mwankulihola vitwatira vidoda? ⁵ Hashi, shizotopa ng’anyi shii, ‘Kutakula vidoda vyagutenditi vilekiziwa,’ ama kutakula, ‘Gugoloki na gugendigendi?’ ⁶ Hanuwalanguziyi kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kuwalekeziya wantu vidoda vyawatenda.” Su kamgambira muntu yakalewelekiti, “Gugoloki, gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku.”

⁷ Muntu yakalewelekiti kagoloka na kagenda ukaya kwakuwi. ⁸ Lipinga lya wantu pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, walikangashiti na wamkwisiti Mlungu yakawayupiti wantu uwezu wa ntambu ayi.

Yesu kankumshema Matayu

Mariku 2:13-17; Luka 5:27-32

⁹ Yesu kawukiti pahala paliya, na pakaweriti kankugendagenda, kamwoniti mtola kodi yawamshema Matayu, kalivaga palihengu lyakuwi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” Matayu kagoloka na kamfata.

¹⁰ Yesu pakaweriti ukaya kwa Matayu kankuliya shiboga, watola kodi wawuwa na watenda vidoda wiziti kuliya shiboga pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi. ¹¹ Mafalisayu wamu pawawoniti aga, wawakosiya wafundwa wakuwi, “Iwera hashi mfunda gwenu kankuliya shiboga pamuhera na watola kodi na yawatenda vidoda?”

¹² Yesu kawapikaniriti na kawankula, “Wantu wakomu wamfira ndiri mganga, kumbiti walweli hera ndo wamfira mganga. ¹³ Mlungu kalonga, Mgendi mwakalifundi Lilembu ali linanagala lyana mana gaa, ‘Neni ntakula nfira lusungu, nfira ndiri tambiku.’ Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfiriziya Mlungu, kumbiti yawatenda vidoda.”

*Likosiwu kuusu kuleka kuliya
Mariku 2:18-22; Luka 5:33-39*

¹⁴ Shakapanu wantumini wa Yohani Mbatiza wamgenderiti Yesu, wamkosiya, “Iwera hashi, twenga pamuhera na Mafalisayu tuleka kuliya, kumbiti wafundwa waku waleka ndiri kuliya shiboga?”

¹⁵ Yesu kawankula, “Hashi, mulihola kuwera wahenga pawawera mumsambu gwa ndowa wahinginika pawawera na mpalu gwa ndowa? Nakaka hapeni wahinginiki! Kumbiti lishaka lyankwiza pawamuwusiya mpalu gwa ndowa, ndo womberi hawaleki kuliya.

¹⁶ “Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi munguwu ngona toziya shiraka ashi hashidegi nguwu ngona na padegekiti pali hapongereki. ¹⁷ Ama kwahera muntu yoseri yakaweza kulekera divayi ya syayi mumihaku ya lukuli lugona, pakatenda hangu mihaku igona haipantiki na divayi hayitiki. Kumbiti divayi ya syayi ilekerwa mumihaku ya lukuli ya syayi na vyoseri havitulwi weri.”

*Muhinga gwa afisa na mdala yakashinkuliti nguwu ya Yesu
Mariku 5:21-43, Luka 8:40-56*

¹⁸ Yesu pakaweriti kankutakula aga, afisa gwa Shiyawudi kamwiziriti, kamsuntamalira na kamgambira, “Muhinga gwangu kahowa vinuvinu, kumbiti shondi shondi, gwizi gumtuluri liwoku lyaku nayomberi hakaweri mkomu.”

¹⁹ Yesu kawuka pamuhera na wafundwa wakuwi, wamfatiti afisa.

²⁰ Mdala yakaweriti mlwari gwa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na mbili, kamwiziriti Yesu kumbeli na kuyishinkula nguwu yakuwi. ²¹ Kalihola mumoyu mwakuwi, “Handa panshinkula nguwu, haweri mkomu.”

²² Su, Yesu kagalambuka kamwona, kamgambira, “Mhinga gwangu, nagwana lyoga! Njimiru yaku ikuponiziya.” Pala pali mdala ulii kaponi kusuma mwazi.

²³ Shakapanu Yesu kingira mnumba mwa afisa ulii. Pakawawoniti wagomba luperembi lwa kudaya na wantu wawua wankudaya, ²⁴ kalonga, “Kila muntu kalawi kunja! Muhinga ayu kahowa ndiri, kumbiti kagonja hera!” Womberi wamseka Yesu. ²⁵ Su, pawawawusiya witu wantu kulawa kunja, Yesu kingiriti mnumba kwa muhinga yakahowiti na kamkola liwoku lyakuwi na yomberi kagoloka. ²⁶ Vitwatila avi vieniyiti pa isi yoseri ilii.

Yesu kankuwaponiziya wanalwisi wawili

²⁷ Yesu kawukiti pahala paliya na pakaweriti kankugendagenda, wanalwisi awili wanjiti kumfata. Womberi wabotanga, “Gutuwneri lusungu Mwana gwa Dawudii!”

²⁸ Yesu pakingiriti mnumba, wanalwisi wawili wamgendera, nayomberi kawakosiya, “Hashi, mjimira handa neni nana uwezu wa kuwaponiziya?”

Womberi wamwankula, “Yina mtuwa!”

²⁹ Shakapanu Yesu kagashinkula masu gawu, kalonga, “Na iweri kwa mwenga ntambu yamjimira!” ³⁰ Na masu gawu gawera makomu. Su Yesu kawalagalira, “Namungambira muntu yoseri shitwatila ashi!”

³¹ Kumbiti womberi wawuka na wabwera visoweru vya Yesu pa isi ilii yoseri.

Yesu kankumponiziya bubu

³² Wantu pawaweriti wankugenda zawu, wantu wamonga wamjegera Yesu muntu yakaweriti bubu toziya kaweriti na washamshera. ³³ Katepu hera shamshera pawamlaviyiti, muntu ulii kanja kutakula. Wantu woseri walikangashiti nentu pawalonga, “Hatweni woni shitwatila gambira ashi mu Israeli!”

³⁴ Kumbiti Mafalisayu walonga, “Mkulu gwa washamshera ndo yakamupiti Yesu likakala lya kuwalaviya washamshera.”

Yesu kankuwawonera lusungu wantu

³⁵ Yesu katyangiriti lushi zoseri na vijiji vyoseri. Kafunditi munumba za Mlungu, na kabweriti Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi wa Mlungu, na kuwaponiziya wantu malwari ga ntambu zoseri. ³⁶ Su, pakawawoniti vipinga vipinga vya wantu, moyu gwakuwi gumemiti lusungu, toziya waweriti watoka na wanalwisa gambira kondolu wahera

mlolera. ³⁷ Su kawagambira wafundwa wakuwi, “Mabenu gavuwa, kumbiti watenda lihengu lya kubena wavua ndiri. ³⁸ Su, mumluwi yakana mabenu hakajegi watenda lihengu wabeni viboga vyakuwi.”

10

Wantumini lilongu na awili

Mariku 3:13-19, Luka 6:12-16

¹ Yesu kawashemiti wafundwa wakuwi lilongu na wawili, kawapanana uwezu wa kuwalaviya washamshera na kuwaponiziya wantu malweri na kila ulweri. ² Aga ndo matawu gawu wantumintumi lilongu na wawili. Gwa kwanja ndo Simoni yawamshemiti Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, Yakobu na mlongu gwakuwi Yohani wana wa Zebedayu, ³ Filipu na Baritulumayu, Tomasi na Matayu yakaweriti mtola kodi, Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi, ⁴ Simoni Mkanani na Yuda Isikariyoti, ndo mweni yakamgalambukiti Yesu.

Yesu kankuwalagalira wantumintumi lilongu na wawili

Mariku 6:7-13, Luka 9:1-6

⁵ Yesu kawatumiti awa lilongu na wawili na kawapananiti malagaliru aga, “Namgenda kwa wantu wa isi zimonga, ama namwingira pakati pa lushi lwa Wasamariya. ⁶ Kumbiti mgendi kwa wantu wa Israeli yawagambiliti gambira kondolu. ⁷ Mgendi na mbweri, ‘Ufalumi wa kumpindi wapakwegera.’ ⁸ Mponiziya walweli, muwazyukisiyi yawahowiti, muwapungi woseri yawalwala ugumbula na muwawusiya washamshera. Wawapanana hera, su mwenga mtendi pota kuluwa shibena mgongu. ⁹ Namtola zahabu, ama mpiya, ama magwala ga shaba mumihaku mwenu, ¹⁰ namtola muhaku gwa kuluwira munjira, ama likoti lyamonga, ama vilwatu, ama luhonga. Toziya watendalihengu wafiruwa wapati vyawafira.

¹¹ “Pamwingira pakati pa lushi loseri ama shijiji, msakuli amu muntu yoseri yakafira kuwashemera na mlikali pamuhera nayomberi mpaka pamwuka pahala pali. ¹² Pamwingira mnumba mtakuli, ‘Ponga iweri na mwenga.’ ¹³ Handa wenikaya wa numba ilii yawashemerani, su ponga ya kulamsiya kwa mwenga haikali, kumbiti wafira ndiri kuwashemera, kulamsiya kwenu kwa ponga hakukuwuyirani maweni. ¹⁴ Handa numba yoseri ama lushi loseri halulemi kuwashemera mwenga ama kuwapikinira mwenga, su muwuki pahala paliya na mupunti lidiku mumagulu mwenu. ¹⁵ Nuwagambirani nakaka handa lishaka lya kutozwa, Mlungu hakawawoneri lusungu wantu wa Sodoma na Gomora kuliku wantu wa lushi alu!”

Ubaya

Mariku 13:9-13, Luka 21:12-17

¹⁶ “Mpikaniri! Neni nuwalagalira mwenga gambira kondolu kugenda pakati pa wamaminyi. Muweri na luhala gambira njoka na mwawananaga gambira ng’unda. ¹⁷ Mlikali weri, toziya wantu hawawawingani mwenga na hawawajegeni mushizyungu na hawawasyatangi ntomondumu munumba za Mlungu. ¹⁸ Toziya ya neni hamjegwi palongolu pa wakolamlima na wafalumi, mpati kuwagambira Visoweru Viwagira na kuwagambira wantu wa isi zimonga. ¹⁹ Su, pawawajegani mwenga pashizyungu, namuwera na lyoga handa hamtakuli shishi ama hamlongi hashi, shipindi pashisoka, hampati sha kuyowera. ²⁰ Toziya visoweru vyamgenda kuyowera vya mwenga ndiri, kumbiti havizi kulawa kwa Rohu gwa Tati gwenu yakatakula kupitila mwenga.

²¹ “Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatendui wamera wawu na kuwalaga. ²² Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru, ndo hakalopoziwi ²³ Wantu pawawapunja pakati pa lushi lumu, mtugili lushi lumonga. Nuwagambirani nakaka, hapeni mumalili lihengu lyenu mulushi zoseri za israeli pamberi pa kwiza Mwana gwa Muntu.

²⁴ “Kwahera mfundwa yakawera mkulu kuliku mfunda gwakuwi, ama ntumintumi kuwera mkulu kuliku mtuwa gwakuwi. ²⁵ Itosha kwa mfundwa kuwera gambira mfunda gwakuwi na ntumintumi kuwera gambira mtuwa gwakuwi. Payiweri mtuwa gwa kaya wamshema Belizebuli, su wenikaya hawashemwi ata matawu gadoda nentu!”

Yakafiruwa kutilwa

Luka 12:2-7

²⁶ “Su, namuwatira wantu. Shoseri shashigubikitwi hashigubutulwi, na shashiwera muubada, hashimaniki. ²⁷ Shanuwagambirani mwenga muluwindu, mpaka mushitakuli muulangala, na shilii shampikinira muubada mafirwa gushibwera pampindi pa shitwiku.

²⁸ Namuwatira woseri yawalaga nshimba, kumbiti waweza ndiri kuilaga rohu, mbaka nentu mumtiri Mlungu yakaweza kulaga vyoseri nshimba pamuhera na rohu mumotu gwa Jehanamu. ²⁹ Wampongu wawili wawawuza kwa ligwala limu, kumbiti ata yumu gwawu hapeni katuluki pasi pota na kufira Tati gweni. ³⁰ Kumbiti kwa mwenga, ata viri zya mumituwi yenu zoseri ziwalangwa kala. ³¹ Su namtira, mwenga mwana mana nentu kuliku wampongu wavua!”

Kujimira na kumlema Kristu

Luka 12:8-9

³² “Wantu woseri yawanjimira paweru handa waneni, hantendi viraa avi kulongolu kwa Tati ka kumpindi. ³³ Kumbiti yoseri yakanema neni palongolu pa wantu, naneni hanumlemi kulongolu kwa Tati gwangu gwa kumpindi.

Kulekana

Luka 12:51-53, 14:26-27

³⁴ “Namulihola kuwera niza kujega ponga pasipanu. Ndala, niza ndiri kujega ponga, kumbiti upanga. ³⁵ Niziti kuwatenda wana wawagalambuki watati wawu, wahinga wawagalambuki wamawu wawu, wanahonga wawagalambuki wamawu nahonga wawu, ³⁶ na wangonde wa muntu ndo wantu wa kaya yaku mwani.

³⁷ “Walii wawamfira tati gwawu ama mawu gwawu kuliku neni, hapeni waweri wafundwa waneni, walii yawawafira wantemba wawu ama wahinga wawu kuliku neni hapeni waweri wafundwa wangu. ³⁸ Muntu yakatola ndiri lupingika lwakuwi na kunfata neni, hapeni kaweri mfundwa gwangu. ³⁹ Woseri yawagabatilira makaliru gawu, hakawa-howizi, kumbiti woseri yawagahozia makaliru gawu tozia yaneni, hawagalopozi.

Lifupu

Mariku 9:41

⁴⁰ “Yoseri yakawashemerani, kashemera neni na yakanshemera neni, kashemeru ulii yakamtumiti. ⁴¹ Yakamshemera mbuyi gwa Mlungu tozia ndo mbuyi gwa Mlungu, hakanki lifupu lya mbuyi gwa Mlungu. Na yakamshemera muntu muheri tozia ndo muntu muheri, hakanki lifupu lya muntu muheri. ⁴² Nuwagambirani nakaka, yoseri yakamupa yumu gwawu gwa wadidika awa yawanfata neni shikombi sha mashi gazizimira tozia ndo mfundwa gwa neni, nakaka hakapati lifupu lyakuwi.”

11

Wajumbi kulawa kwa Yohani Mbatiza

Luka 7:18-35

¹ Yesu pakamalaliti kuwalagalira wafundwa lilongu na wawili, kawukiti pahala paliya na kagenditi kufunda na kubwera lushi zya pakwegera pali.

² Yohani Mbatiza pakapikaniriti vitwatira vya Kristu vyakatenda, yomberi kawatumiti wafundwa wakuwi kwa Yesu. ³ Womberi wamkosiya Yesu, “Hashi, gutugambiri gwenga gwa yumu yakatakuliti na Yohani, ama tumuheperi gwingi?”

⁴ Yesu kawankula, “Mgendi mwakamgambiri Yohani vitwatira vyampikinira na kuviwona, ⁵ wanalwisi wawona na wavibyeketu wagendagenda, woseri yawalwala ungumbula wapungwa na wanamajogu wapikinira na wahowiti wankuzyukisiwa na Visoweru Viwagira vibwelwa kwa wahushu. ⁶ Mbaka kwa wantu woseri yawawera ndiri na lyoga na neni!”

⁷ Wafundwa wa Yohani pawawukiti, Yesu kanjiti kuwagambira lipinga lya wantu, “Hashi, pamgenditi kumlola Yohani kushiwala, mgenditi kulola shishi? Visoweru vya Yohani, mgenditi kulola shishi? Hashi mgenditi kulola lyega lyankutikisiya luhamba?

⁸ Su, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola muntu yakavaliti nguwi iherepa? Wantu yawavala nguwi ziherepa walikala munumba zya wafalumi! ⁹ Mung’ambiri, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, kumbiti mwona vitwatira vivuwa kuliku mbuyi gwa Mlungu. ¹⁰ Yohani ndo yumu yawamlembiti Mumalembu mananagala, ‘Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri na kukunyawira njira.’ ¹¹ Nukugambirani nakaka handa Yohani Mbatiza ndo mkulu kuliku muntu yoseri yakalikala. Kumbiti muntu yakawera mdidini Muufalumi wa kumpindi ndo mkulu kuliku Yohani. ¹² Kwanjira shipindi Yohani Mbatiza pakabweriti ujumbi wakuwi mpaka leru, ufalumi wa kumpindi wantu wankwingira kwa makakala na wantu wana makakala ndo hawawingiri. ¹³ Mpaka shipindi sha Yohani, wambuyi woseri wa Mlungu na Malagaliru ga Musa galembe kuuu Ufalumi. ¹⁴ Handa pamuweza kujimira ujumbi wawu, Yohani ndo Eliya mekizi. ¹⁵ Yakana makutu su kapikaniri!”

¹⁶ “Su, nuwafananiziya na shishi wantu wa mashaka aga? Walifana gambira wana yawalikala pahala pa soku. Wawera pawaligambiziya na shipinga shimonga. ¹⁷ Twawagombirani msambu gwa ndowa, kumbiti mviniti ndiri! Twimba lwimbu lwa kudaya, kumbiti mlira ndiri. ¹⁸ Yohani pakiziti, koya kuliya na kalanda ndiri divayi na kila muntu kalonga, ‘Yomberi kana shamshera!’ ¹⁹ Mwana gwa Muntu pakiziti, kaliya na kalanditi divayi na kila muntu katakuliti, ‘Mumloli muntu ayu! Kana lwaliya na mlowera na ndo ganja gwa watola kodi na yawawera na vidoda!’ Luhala lwa Mlungu lwankulanguziya kuwera iherepa kulawirana na gakatendaga.”

Lushi zazijimira ndiri

Luka 10:13-15

²⁰ Shakapanu Yesu kanjiti kuzilawumu lushi zakatenditi mauzauza guvuwa, wantu wakuwi wafira ndiri kugalambuka kulawa muvidoda vyawatenda. ²¹ “Shondi Kolazini! Shondi Betisayida! Handa mauzauza aga yagatendikiti kwaku megatendikiti Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewavali kala malobota na kulipakaziya livu, kulilanguziya kuwera waleka vidoda vyawatenda. ²² Nukugambirani nakaka kuwera mulishaka lya Mlungu lya kutozwa, hakawawoneri lusungu nentu wantu wa lushi lwa Tiru na Sidoni kuliku mwenga. ²³ Nagwenga Kafarinaumu! Hashi, gufira kulikweniziya gamweni kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiye mpaka mulirindi lyalihera upeleru! Handa mauzauza yagatendikiti kwa gwenga, megatendeki ku Sodoma, lushi alu meluweri mpaka leru! ²⁴ Nukugambirani kuwera mulishaka lya kutozwa Mlungu hakawawoneri lusungu nentu wantu wa Sodoma kuliku mwenga!”

Mwizi kwa Neni mwoyeri

Luka 10:21-22

²⁵ Shipindi shilii Yesu katakuliti, “Tati, Mtuwa gwa kumpindi na pasi panu! Mayagashii toziya guwalanguziya wadidika vitwatira vyaguwafiti yawawera na luhala na yawawera na mahala. ²⁶ Yina Tati, hangu ndo ntambu yagufiriti vilawiri.

²⁷ “Tati gwangu kanupa vintu vyoseri. Kwahera yakammana Mwana ira Tati na kwahera yakammana Tati ira Mwana na goseri galii gakafira kumgambira Mwana, su kamgambira.

²⁸ “Mwizi kwaneni woseri mwenga yamtokiti kupapa visanka vizotopa na neni hanuwatendi moyeri. ²⁹ Mjimili vilii vyanuwapanani mwenga na mulifundi kulawa kwaneni, toziya neni namupoli na mnanagala mu rohu na mwenga hamwoyeri. ³⁰ Toziya shilii shanuwalagaliriti ndo shiherepa kwa mwenga na shanuwapapanani mpapi ndo shizotopa ndiri.”

12

Likosiwu kuusu lishaka lya Kwoyera

Mariku 2:23-28, Luka 6:1-5

¹ Shipindi shilii Yesu kaweriti kankugendagenda kupitira mumalambu ga nganu lishaka lya Kwoyera. Wafundwa wakuwi waweriti na njala, su wanjiti kubenanga mikunguwi ya nganu na waliya mpunji. ² Mafalisayu pawawoniti hangu, wamgambira Yesu, “Guloli, wafundwa waku watenda shitwatira ashi shashibeliritwi kushitenda mulishaka lya Kwoyera.”

³ Yesu kawankula, “Hashi, mwenibetuli ntambu yakatenditi Dawudi pamuhera na wayaguwi pawaweriti na njala? ⁴ Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu pamuhera na wayaguwi waliya mabumunda gawamtambikiriti Mlungu, ata hangu ileweleritwi mu Lilagaliru kwa womberi kuliya mabumunda galii, ira watambika wa Numba ya Mlungu gweka yawu wafiruwa kugaliya. ⁵ Ama mwenibetuli Mumalagaliru ga Musa kuwera kila lishaka lya kwoyera, wakulu wa Mnumba nkulu ya Mlungu watenda ndiri malagaliru ga kwoyera, kumbiti walihola ndiri kuwera watenda kosa? ⁶ Nukugambirani mwenga kuwera panu kwana mkulu kuliku Numba nkulu ya Mlungu. ⁷ Malembu mananagala galembwa, ‘Nfira lusungu na nfira ndiri tambiku.’ Handa muvimana nakaka kuwera mana ya visoweru avi, mekawotozi ndiri wantu yawahera likosa, ⁸ su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyera”

Muntu yakana liwoku lyalilewelekiti

Mariku 3:1-6, Luka 6:6-11

⁹ Yesu kawukiti palii na kagenditi kwingira munumba ya Mlungu. ¹⁰ Kuweriti na muntu yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti. Su wantu wamkosiyiti Yesu, “Hashi, iherepa kumponiziya muntu mulishaka lya Kwoyera?” Womberi wamkosiyiti hangu su wapati kumsitaki.

¹¹ Yesu kawankula, “Handa kwana yumu gwenu kana kondolu na kaguwiriri mulirindi mulishaka lya Kwoyera? Hashi, hakamkoli ndiri na kumlaviya?” ¹² Na muntu kana mana nentu kuliku kondolu! Su Lilagaliru lyetu litulekeziya kutenda gaherepa mulishaka lya kwoyera. ¹³ Shakapanu Yesu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti liwoku, “Gutalipisiyi liwoku lyaku.”

Yomberi katalipisiya liwoku na liwera likomu gambira liwoku limonga. ¹⁴ Su Mafalisayu walawa kunja na waligambiziyana ntambu ya kumlaga Yesu.

Ntumini yakasyagulitwi na Mlungu

¹⁵ Yesu pakapikaniriri shitwatira shilii, kawuka pahala paliya na lipinga likulu lya wantu limgenderiti. Kawaponiziya woseri yawaweriti walweli, ¹⁶ na kawalewelera nawamgambira muntu yoseri kuusu mwene. ¹⁷ Katenditi aga su katendi galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu gaweri ganakaka,

¹⁸ “Ayu ndo ntumini gwangu, yanumsyaguriti, Yumu yanumfira na kupitira mwene ndo nherepeziwa.

Hanumjegi Rohu gwangu kwakuwi, Na hambweri kutoza kwangu kwa isi zimonga.

¹⁹ Hapeni kaweri na ukakatala, ama kubotanga, Ama liziwu lyakuwi kupikana mu mitaa.

²⁰ Hapeni kalumegi ludenki, Ama lutambi lutuma lyosi hapeni kaluzimi.

Mpaka kavitendi vilii vyavimfiriziya Mlungu vitendi lihengu,

²¹ Na kupitira yomberi wantu woseri hawaweri na litumburu.”

Yesu na mkulu gwa washamshera

Mariku 3:20-30, Luka 11:14-23

²² Shakapanu wantu wamu wamjegiriti Yesu muntu yakaweriti kana lwisi viraa bubu toziya kaweriti na shamshera. Yesu kamuponiziya muntu ulii, su kaweziti kutakula na kuwona. ²³ Lipinga lya wantu lilikangasha ntambu yakatenditi Yesu. Womberi wakosiya, “Hashi, iwezekana ayu kuwera Mwana gwa Dawudi?”

²⁴ Mafalisayu pawapikaniriri aga, wawankula, “Yomberi kawawinga washamshera hera toziya mkulu gwa washamshera Belizebuli kamupiti makakala kutenda hangu.”

²⁵ Yesu kavimaniti galii gawalihola, su kawagambira, “Ufalumi woseri waupalanganikiti muvipinga vipinga na kulikomanga weni, hapeni ulikali shipindi shitali. Na lushi lwoseri ama kaya yayipalanganika muvipinga vipinga na kulikomanga yeni haiguwi. ²⁶ Handa shipinga shimu pashilikomanga na shipinga shimonga muufalumi wa Shetani, toziya vipalanganika kala muvipinga na ufalumi awu hauguwi! ²⁷ Mwenga mlonga handa nuwawinga washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda hangu. Hashi, ndo gaa yakawapanani wafata wenu makakala ga kuwawinga washamshera? Su wafata wenu hawaweri watoza wenu! ²⁸ Kumbiti paiwera nankuwawinga washamshera kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu, muvimana handa Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mwenga.

²⁹ “Kwahera muntu yakaweza kwingira mnumba ya muntu kana likakala na kumpoka ulunda wakuwi, mpaka kamtawi huti muntu yakawera na likakala, shakapanu hakawezi kumpoka ulunda wakuwi.

³⁰ “Yoseri yakawera pamuhera ndiri na neni, kalekanira na neni na yoseri yakanyanga ndiri kujojinira ndo nakaka kankupalasiya. ³¹ Na nuwagambirani kuwera wantu wankulekiziwa vidoda na vintu vidoda vyawatakula, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi. ³² Muntu yoseri yakamwigilanga Mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi mashaka goseri.”

Mtera na mabwajubwaju gakuwi

Luka 6:43-45

³³ “Mgutendi mtera guweri guherepa na mabwajubwaju gakuwi hagaherepi ama mgutendi mtera guweri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri madoda toziya mtera gumanikana kulawirana na mabwajubwaju gakuwi. ³⁴ Mwenga ndo mleru gwa njoka! Muweza hashi kutakula vitwatira viheri shipindi mwenga mwawadoda? Muntu katakula galii gamemiti mumoyu mwakuwi. ³⁵ Muntu muheri kalaviya vitwatira viheri kulawa mumoyu mwakuwi, kumbiti muntu mdoda kalaviya vitwatira vidoda mumoyu mwakuwi.

³⁶ “Su mwana unakaka kuwera mulishaka lya kutoza kila muntu hakawankuli kila shisoweru shakatakuliti. ³⁷ Visoweru vyaku havikutozi kuwera gumfiriziya Mlungu ama gwamuntu mdoda.”

Kufira mauzauza kulawa kumpindi kwa Mlungu

Mariku 8:11-12, Luka 11:29-32

³⁸ Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wamgambira Yesu, “mfunda tufira gutulanguzi mauzauza kulawa kumpindi kwa Mlungu.”

³⁹ Yesu kawankula, “Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi liuzauza lya Yona mbuyi gwa Mlungu. ⁴⁰ Ntambu ira ayi Yona kalikaliti mashaka matatu paliwala na pashiru mumtima gwa somba, su Mwana gwa Muntu hakalikali vira mashaka matatu paliwala na pashiru mngati pasi pa isi. ⁴¹ Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhara na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawampikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shitwatila shikulu kuliku Yona. ⁴² Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi hakashitozi. Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikiniira visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani!”

Kuwuya kwa washamshera

Luka 11:24-26

⁴³ “Shamshera pakamlawa muntu, kagenda kuyerayera kushiwala pakasakula pahala pa kwoyera. Handa pakapata ndiri, ⁴⁴ hakalitakuzi mweni, ‘Hambuyi mnumba mwangu mwandawiti.’ Su pakawuya na kwona numba yahera shintu na wayifyagira na kuherepeziwa. ⁴⁵ Shakapanu kagenda na kuwatola washamshera wamonga saba wadoda kuliku mweni bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu iwera idoda kuliku payiweriti kwanja. Ntambu ayi hayiwalawili wantu wa mashaka aga yawatenda vidoda.”

Yesu na walongu wakuwi

Mariku 3:31-35, Luka 8:19-21

⁴⁶ Yesu pakaweriti kankali kankuyowera na wantu, mawu na walongu wakuwi wasokiti. Wagolokiti kunja na waluwa kuyowera na yomberi. ⁴⁷ Su muntu yumu palii kamgambira Yesu, “Guloli, mawu gwaku na walongu waku wakunja wafira wayoweri na gwenga.”

⁴⁸ Yesu kawankula, “Hashi, mawu gwangu ndo gaa? Hashi, walongu wangu washina gaa?” ⁴⁹ Shakapanu kawalanguziwa kwa liwoku lyakuwi wafundwa wakuwi na kulonga, “Mloli! Awa ndo mawu gwangu na walongu waneni! ⁵⁰ Muntu yoseri yakatenda vilii vyakafira Tati gwangu gwa kumpindi, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu.”

13

Mfanu gwa mkweta

Mariku 4:1-9; Luka 8:4-8

¹ Lishaka lira lili Yesu kalawiti mnumba ilii na kugenda kumpeku kulitanda, su kalivaga kanja kufunda. ² Lipinga likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda. ³ Yesu katakuliti kwa mifanu kuwagambira vitwatira vivuwa.

“Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. ⁴ Pakaweriti kankukweta mbeyu mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti munjira na wampongu wiziti na waziliya. ⁵ Zimonga zitulukiti palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka ligenditi pasi ndiri. ⁶ Kumbiti mshenji paguwaliti gulunguzi vimeru vyavimeriti toziya mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi, su vimeru viyuma. ⁷ Mbeyu zimonga zitulukiriti pa misontu, pazimera na kukula misontu izibabanika. ⁸ Kumbiti mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa zimera na zikula na kulera mbeyu zivuwa zya zilii zawaziyaliti, zimonga mala miya na zimonga malongu sita na zimonga malongu matatu.”

⁹ Na Yesu kamalalira kwa kulonga, “Yakana makutu kapikaniriti!”

Mana ya mifanu

Mariku 4:10-12; Luka 8:9-10

¹⁰ Shakapanu wafundwa wamgenderiti Yesu na wamkosiya, “Twera hashi gutakula kwa mifanu kwa wantu?”

¹¹ Yesu kawankula, “Mwenga mtelekerwa kuvimana vintu vya bada ya ufalumi wa kumpindi kumbiti womberi wavimana ndiri. ¹² Kwa muntu yoseri yakawera na shintu

hawamwonger, kumbiti muntu yakahera shintu ata shilii shididini shakawera nashi hawampoki. ¹³Toziya ntakula nawomberi kwa mifanu ndo toziya waloli kumbiti hapeni wawoni na wapikiniri kumbiti hapeni werewi ama kuvimana. ¹⁴Su gatimii galii gakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungu gatendeki,

‘Wantu awa hawapikiniri na kupikinira, kumbiti hapeni welewi,

Womberi hawaloli na kulola, kumbiti hapeni wawoni,

¹⁵Toziya mahala ga wantu awa gazizitika,

Waleka kupikinira mumakutu mwawu

Wagonyiziya masu gawu.

Handa masu gawu megaloli,

Makutu gawu megapikiniri,

Mahala gawu megavimani,

Na womberi wangambuyiri neni, kalonga Mlungu,

Na neni meniwaponiziya.’”

¹⁶Yesu katakula kayi, “Mbaka mwenga toziya masu genu gawona na makutu genu gapikanira. ¹⁷Nuwagambirani kuwera wambuyi wawuwa wa Mlungu na wantu wawuwa waheri wafiriti nentu kuwona vilii vyamuviwona, kumbiti wasinda na kupikinira shilii shampikinira, kumbiti wasinda.”

Yesu kankutakulira mana ya mfanu gwa mkweta

Mariku 4:13-20; Luka 8:11-15

¹⁸“Su mwenga mpikaniri mana ya mfanu agu gwa mkweta. ¹⁹Wantu woseri yawapikanira ujumbi kuusu Ufalumi kumbiti werewa ndiri, walifana gambira mbeyu zyazitulukiriti panjira. Shetani kiza na kuwusiya shilii shawashikwetiti mumoyu mwawu.

²⁰Mbeyu zyazitulukiriti mumabuwi ndo wantu woseri yawauwanka ujumbi kwa nemeru pawalipikanira. ²¹Kumbiti limwingira ndiri na kuwera na mshigira mngati mwakuwi na wendereya ndiri patali. Su ntabika na tabu paviza toziya ya ujumbi, womberi waleka palaa pali. ²²Mbeyu zyazitulukiriti mumitera ya misontu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi, kumbiti lyoga kuusu makaliru gakuwi na zisitarehi za ulunda ubabanika ujumbi, na womberi hapeni waleri mabwajubwaju. ²³Na mbeyu zawazikwetiti mulitapaka lyana mbotu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi na kwelewa, na ujumbi ulera zivuwa za zilii yawaziyaliti, wamonga walera miya na wamonga malongu sita na wamonga malongu matatu.”

Mfanu gwa magugu

²⁴Yesu kawagambira wantu mfanu gwingi, Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kakwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyakuwi. ²⁵Pashiru pamu wantu pawagonjiti, mngondu gwakuwi kiziti na kukweta magugu pakati pa nganu na kagenda zakuwi. ²⁶Shipindi mbeyu za nganu pazimeriti na kwanja kupunda na magugu ganja kuwoneka. ²⁷Ntumintumi ulii yakawera na lirambu kamgendera na kumgambira, “Mtuwa gwenga gukwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyaku, hashi, vinu magugu aga galawa koshi?” ²⁸Yakana lirambu kawankula, “Mngondu ndo yakatenditi hangu. Wantumintumi wamkosiya, ‘Hashi, gufira tugendi twakatupuli magugu?” ²⁹Yomberi kawankula, ‘Ndala, toziya pamjonjira magugu hamtupuli na nganu. ³⁰Mleki magugu na nganu gakuli pamuhara mpaka shipindi sha kubenanga. Shakapanu hanuwagambiri watenda lihengu watupuli kwanja magugu na kugatawa mumatita na kugalunguziya. Kumbiti nganu muijojiniri na muituli muluhanja lwangu.’”

Mfanu gwa mbeyu ndidini nentu

Mariku 4:30-32; Luka 13:18-19

³¹Yesu kawagambira wantu mfanu gwingi, “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yumu katoliti mbeyu ndidini nentu na kagenditi kukweta mulirambu lyakuwi. ³²Mbeyu yen iweriti ndidini nentu kuliku mbeyu zoseri, kumbiti payimeriti na kukula iwera mtera mkulu kuliku vyoseri vyavimeriti mulirambu mpaka wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumitambi yakuwi.”

Mfanu gwa simika

Luka 13:20-21

³³Yesu kawagambira mfanu gwingi, “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Mdala yumu katoliti simika na kuhanganyiya pamuhara na vipimu vitatu vya ubumu, su ubumu woseri ututumuka.”

Kutakula kwa mfanu

Luka 13:20-21

³⁴ Yesu kawagambiriti wantu goseri aga kwa mifanu. Kawagambira ndiri shintu shoseri pota kutakula mifanu, ³⁵ katenditi hangu su vyavitakulitwi na mbuyi gwa Mlungu vitendeki,
 “Hantakuli kwa mfanu panyowera na womberi,
 Hanuwagambiri vitwatira vyavimanika ndiri kwanjira kunyawa pasi panu.”

Yesu kankugutakula mfanu gwa magugu

³⁶ Yesu pakalilekiti lipinga lya wantu, kingira mnumba na wafundwa wakuwi wamgen-dera na wamkosiya, “Hashi, mfanu agu gutakula shishi?”

³⁷ Yesu kawankula, “Muntu yakakwetiti mbeyu ndo Mwana gwa Muntu, ³⁸ na lirambu ndo pasipanu. Na mbeyu iherepa ndo wantu wa Ufalumi wa Mlungu. Magugu ndo wantu yawatenda vitwatira vya Shetani. ³⁹ Mngondvu yakakwetiti magugu ndo Shetani. Na shipindi sha kubenanga ndo upeleru wa pasipanu na watenda lihengu ndo wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu. ⁴⁰ Magugu ntambu yawagajojinira na kugalonguzi pamotu, ndo ntambu hayilawiri kupelera kwa pasipanu. ⁴¹ Mwana gwa Muntu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wakuwi kulawa Muufalumi wakuwi, woseri walii yawatenda wantu watendi vidoda na wantu woseri yawatenda vitwatira vidoda, ⁴² hawawasili mumotu gwa Jehanamu na aku hawalili na kugaya menu. ⁴³ Shapanu wantu yawamfiriziya Mlungu hawang’eleng’eti gambira mshenji Muufalumi wa Tati gwawu. Handa muwera na makutu, mpikaniri!

⁴⁴ “Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kawoniti ulunda yaulifiti mulirambu. Su yomberi kanemeleriti nentu, kawufiti kayi na kagenditi kuwuzi vyoseri vyakawera navi na kawuyiti kuhemera lirambu lilii.”

Mfanu gwa Lulu

⁴⁵ “Viraa, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yumu kaweriti kankusakula lulu iherepa, ⁴⁶ na pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi kuwuzi vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu ilii.”

Mfanu gwa wavu wa kulowa somba

⁴⁷ “Viraa Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Walowa wasomba wamu watandira wavu wavu mulitanda na walowa wasomba wa ntambu zoseri. ⁴⁸ Wavu pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa litanda na kulivaga pasi kuwasyagula wasomba, wasomba waherepa wawatula mumajamanda gawu na wasomba wadoda wawasa. ⁴⁹ Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu hawawalaviyi wantu yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri ⁵⁰ na hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womberi hawalili na kugayagaya menu gawu.”

Yesu kalonga kuusu mafundu ga syayi na ga makashu

⁵¹ Yesu kawakosiya, “Hashi, mwerewa vitwatira avi?”

Wamwankula, “Yina.”

⁵² Su yomberi kawagambira, “Kila mfunda gwa Malagaliru yakawera mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu yakana numba yakatoliti vintu vya makashu na vya syayi muluwanja lya kutulila vintu.”

Yesu wankumlema Nazareti

Mariku 6:1-6; Luka 4:16-30

⁵³ Yesu pakamalaliti kuwagambira mifanu ayi, kawukiti pahala palii ⁵⁴ na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku kafunditi wantu mnumba ya Mlungu na woseri yawampikaniriti walikangashiti. Womberi wakosiya, “Hashi, kapatiti koshi luhala alu? Hashi kapata koshi mauzauza aga? ⁵⁵ Hashi, ayu mwana ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na Yuda? ⁵⁶ Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi, kagapata koshi goseri aga?” ⁵⁷ Su womberi wamlema Yesu.

Yesu kawagambira, “Mbuyi gwa Mlungu hapeni kamjimiri mlushi mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimira.” ⁵⁸ Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzauza gawuwa palii.

14

Kuhowa kwa Yohani Mbatiza

Mariku 6:14-29; Luka 9:7-9

¹ Shipindi shilii mkulu gwa Galilaya Herodi kapikaniriti visoweru vya Yesu. ² Nakaka ndo Yohani Mbatiza, ayu kazyuka kulawa kwa wahowiti, “kawagambira maafisa, ayi ndo toziya kana likakala lwa kutenda mauzauza.”

³ Herodi ndo yakalagaliriti kuwera Yohani wamkamuli, wamtawi pingu na kumtula mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya mdala gwa Filipi mlongu gwakuwi. ⁴ Toziya Yohani Mbatiza kaweriti kankungambira Herodi, "Therepa ndiri gwenga kumyuga Herodiya!" ⁵ Herodi kafiriti kumlaga Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa Shiyawudi toziya Yohani Mbatiza womberi wamwoniti kuwera mbuyi gwa Mlungu.

⁶ Mumsambu gwa kulihola kwiwuka kwa Herodi, muhinga gwa Herodiya, kaviniti kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi kanemeleriti nentu ⁷ su kamgambiriti, "Nulirapi, hanukupi shoseri shagunduwa!"

⁸ Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyiti muhinga gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, "Gunupi palaa panu muluseru mtuwi gwa Yohani Mbatiza!"

⁹ Ata hangu mfalumi kahinginikiti, kumbiti toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu kwa wahenga, kalagaliriti wamupi mtuwi muhinga ulii. ¹⁰ Su kalagalira Yohani kadumulwi mtuwi mushibetubetu. ¹¹ Mtuwi gwa Yohani wagujea muluseru na kumupa muhinga ulii, nayomberi kagujea kwa mawu gwakuwi. ¹² Wafundwa wa Yohani wiza, wayitoliti nshimba ya Yohani na kuyisira, shakapanu wagenditi kwa Yesu na kumgambira.

Yesu kankulikutiziya shiboga lipinga likulu lya wantu

Mariku 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohani 6:1-14

¹³ Yesu pakapikaniriti shisoweru kuusu Yohani, kawukiti pahala palii mumtumbwi na kagenditi pahala pa gweka. Wantu wapikiniriti aga, wamgendera Yesu kulawa lushi zyawu na wamfata kwa magulu. ¹⁴ Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti lipinga likulu lya wantu, Kawawoneriti lusungu na kawaponiziyiti woseri yawaweriti walwala.

¹⁵ Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu na walonga, "Saa zigenda kala na pahala panu pagweka. Guwalekeziyi wantu wagendi zawu naguwareki wagendi muvijiji wakahemeri viboga."

¹⁶ Yesu kawagambira, "Hapeni wawuki, mwenga muwayupi vintu vya kuliya!"

¹⁷ Womberi wamwankula, "Twana mabumunda muhanu na wasomba wawili hera."

¹⁸ Yesu kalonga, "Su munjegeli panu." ¹⁹ Kawagambira wantu walivagi pasi mumi-hamba, shakapanu katola mabumunda muhanu na wasomba wawili, kalola kumpindi kwa Mlungu, kalonga mayagashii Mlungu. Kagamega mabumunda na kawapanana wafundwa wakuwi na wafundwa wawapanani wantu. ²⁰ Kila muntu kaliya na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira majamanda lilongu na mbili ga vyavisigaliti. ²¹ Kwa wantu woseri yawaliyiti, wapalu hera waweriti elufu muhanu pota kuwawalanga wadala na wana.

Yesu kankugendagenda pampindi pa mashi

Mariku 6:45-52; Yohani 6:15-21

²² Pala palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wakweni mumtumbwi na wamlongoleri kuloka kumwambu kulitanda, shipindi yomberi kankuwaaga wantu. ²³ Pakawaagiti kala, mweni kakweniti kulugongu kugenda kumluwa Mlungu. Payisokiti pamihi, Yesu kaweriti gweka yakuwi kulii, ²⁴ na shipindi ashi mtumbwi guweriti kala patali pa litanda, guweriti gugenda usegausage toziya lihega liweriti lyankuguyumbisiya.

²⁵ Payiweriti luhunjunju Yesu kawagendiriti wafundwa wakuwi, pakagendagenda pampindi pamashi. ²⁶ Wafundwa wakuwi pawamwoniti pakagendagenda pampindi pamashi, watiliti nentu. Womberi washowangana pawalonga, "Shihoka ayu!"

²⁷ Pala palii Yesu kawagambira womberi, "Namtira, ndo neni!"

²⁸ Shakapanu Peteru katakula, "Mtuwa, handa nakaka ndo gwenga gung'ambiri neni nizi kwa gwenga pamashi."

²⁹ Yesu kamgambira, "Gwizil!" Su Peteru kasuluka kulawa mumtumbwi na kamgendera Yesu pakagendagenda pampindi pamashi. ³⁰ Kumbiti pakawoniti liyega, kaweriti na lyoga su kanjiti kudidimila mumashi. Shakapanu kalila pakalonga, "Mtuwa! Gumponiziyi."

³¹ Palaa palii Yesu kalitalipisiya liwoku lyakuwi kamkola na kumgambira, "Ntambu yaguhera njimiru! Iwera hashi gwana lyoga?"

³² Woseri wakwena mumtumbwi, na liyega linyamalira. ³³ Shakapanu wafundwa mumtumbwi wamguwira Yesu pawalonga, "Nakaka gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!"

Yesu kankumponiziya mlweri ku Genezareti

Mariku 6:53-56

³⁴ Waloka litanda na kusoka lushi lwa Genezareti, ³⁵ pahala wantu woseri wamumaniti Yesu. Su wawajega wantu yawalwala kulawa lushi zoseri za pakwegera na wamjegera

Yesu. ³⁶ Wamluwa kawajimiri woseri yawalwaliti wapati kushinkula luwiniku lwa nguwu yakuwi na woseri yawashinkuliti waweriti wakomu.

15

Mafundishu ga wantu wagona

Mariku 7:1-13

¹ Shakapanu Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wamwiziriti Yesu kulawa Yerusalemu na wamkosiya, ² “Iwera hashi, wafundwa waku wagajimira ndiri mafundu gawafunditi wazewi wetu? Wagulula ndiri weri mawoku gawu pakwanja kuliya!”

³ Yesu kawankula, “Iwera hashi mwenga mjimira ndiri malagaliru ga Mlungu na kufata mafundu genu? ⁴ Mlungu kalonga, ‘Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku,’ na ‘Yoseri yakamwigiranga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi, kafiruwa kalagwi.’

⁵ Kumbiti mwenga mfunda handa muntu kana shintu sha kumupa tati gwakuwi ama mawu gwakuwi kumbiti kalonga, ‘Shintu ashi numulavilira Mlungu,’ ⁶ su kafiruwa ndiri kumpanana ligoya tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. Kwa ntambu ayi mwenga mushibeziya shisoweru sha Mlungu kwa kugajimira mafundu genu. ⁷ Mwawafyangu mwenga! Vyakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungu viwera nakaka kwa mwenga!

⁸ ‘Mlungu kalonga, wantu awa wanupa ligoya neni kwa visoweru vyawu hera, Kumbiti myoyu yawu nakaka iwera patali na neni.

⁹ Kunguwira kwawu kufaa ndiri,

Toziya wafunda malagaliru ga wantu gambira ndo malagaliru ga neni!’ ”

Vintu vyavimtenda muntu kaweri muhumba

Mariku 7:14-23

¹⁰ Shakapanu Yesu kalishemiti lipinga lya wantu na kawagambira, “Mpikaniri na mwerewi! ¹¹ Shintu shashimwingira muntu munshimba hapeni shimtendi muntu kaweri muhumba, kumbiti shilii shashimlawiti ndo shimtenda muntu kaweri muhumba.”

¹² Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira, “Hashi, guvimana kuwera Mafalisayu wakukalalira pawapikiniriti visoweru vyagutakula?”

¹³ Yesu kawankula, “Kila mtera gweni Tati gwangu kakumpindi kaguyaliti ndiri, hawagutupuli. ¹⁴ Namtira kuusu womberi! Womberi ndo walongoziya wanalwisi na kana lwisi yumu pakamlonguzi ya kana lwisi muyaguwi, woseri hawapokeri mulirindi.”

¹⁵ Peteru katakula, “Gutakuliri gagutakula kwa twenga.”

¹⁶ Yesu kawagambira, “Hashi, ata mwenga mwerewa ndiri kuliku wamonga? ¹⁷ Shintu shoseri shashiyingira mumlomu mwa muntu, shigenda mumtima mwakuwi shakapanu shimlawa na shigenda mshowu. ¹⁸ Kumbiti vitwatira vyavimlawa muntu mumlomu vilawa mumoyu na vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. ¹⁹ Toziya mumoyu mlawa maholu gadoda ga ulagaji na uhumba na shimbegu na upitawu wa mpayu na mayigilangu. ²⁰ Vitwatila avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. Kumbiti kuliya shiboga pota na kunaviya mawoku ntambu yamlonga, hapeni kumtendi muntu kaweri muhumba.”

Moyu gwa mdala yumu

Mariku 7:24-30

²¹ Yesu kawukiti pahala paliya na kagenditi pakwegera na lushi lwa Tiru na Sidoni. ²² Mdala yumu yakalikariti mlushi lwa Kanaani kamwiziriti Yesu pakabotanga, “Mtuwa, Mwana gwa Dawudi, gumoneri lusungu! Muhinga gwangu kana shamshera yakamgaziya nentu.”

²³ Kumbiti Yesu kalonga ndiri shisoweru kwa yomberi. Wafundwa wakuwi wamgendera na wamgambira Yesu, “Gumgambiri mdala ayu kagendi zakuwi! Toziya kankutu-fatafata na kutenda umatu!”

²⁴ Shakapanu Yesu kawankula, “Wantuma hera kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu.”

²⁵ Paliya mdala ulii kiza na kamsuntamalira palongolu pa magulu gakuwi pakalonga, “Mtuwa guntangil!”

²⁶ Yesu kamwankula, “Ifaa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwawasila wang’ang’a.”

²⁷ Yomberi kamwankula, “Ayi ndo nakaka, Mtuwa kumbiti ata wang’ang’a waliyaga vyavisigaliti na kutulukira pasi kwa meza ya Mtuwa gwawu.”

²⁸ Su Yesu kamwankula, “Gwenga mdala gwana njimiru nkulu! Shilii shagufira hashitendeki kwaku.” Na pala pali muhinga gwakuwi kawera mkomu.

Yesu kankuwaponiziya wantu wawuwa

²⁹ Yesu kawukiti palii na kagenda pampeku pa litanda lya Galilaya. Kakwena kulugongu na kalivaga pasi. ³⁰ Lipinga likulu lya wantu limwizira pawamjegera wavibyeketu na wanalwisi na bubu na wantu wamonga wawuwa yawaweriti walweli, su wawatula pa-longolu pa magulu ga Yesu na yomberi kawaponiziya. ³¹ Lipinga lya wantu lilikangashiti nentu pawawoniti bubu katakula na wavibyeketu wagendagenda na yawalewelekiti wawera wakomu na wanalwisi wawona na wamkwisiti Mlungu gwa Israeli.

*Yesu kankuwapanana shiboga lipinga likulu lyaamonga lya wantu
Mariku 8:1-10*

³² Yesu kawashema wafundwa wakuwi na kalonga, “Nuwawonera lusungu wantu awa, toziya wawera na neni mashaka matatu na vinu wahera shintu shakuliya. Nfira ndiri kuwaleka wagendi zawu pota na kuliya shiboga, nawalembuka munjira.”

³³ Wafundwa wakuwi wamkosiya, “Hashi, hatupati koshi shiboga shitosha sha kuliku-tuzi ya lipinga lya wantu awa kushiwala agawu?”

³⁴ Yesu kawakosiya, “Hashi, mwanaga mabumunda maninga?” Womberi wamwankula, “Mabumunda saba na wasomba wadidini wadikawadika.”

³⁵ Yesu kalagalira lipinga lya wantu lilivagi pasi muvipinga vipinga. ³⁶ Shakapanu katola mabumunda saba galii na wasomba walii, kalonga mayagashii Mlungu, kamega mabumunda na kawapanani wafundwa wakuwi na wafundwa wakuwi wawapanani wantu. ³⁷ Wantu woseri waliyiti na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira vyavisi-galiti wamezeziya majamanda saba. ³⁸ Wantu woseri yawaliyiti, wapalu gweka yawu waweriti elufu msheshi pota kuwawalanga wadala na wana.

³⁹ Shakapanu Yesu kawaaga wantu, kakwena mumtumbwi na kagenda pahala kwingi wakushema Magadani.

16

*Wantu wafira lilangaliru
Mariku 8:11-13; Luka 12:54-56*

¹ Mafalisayu wamu na Masadukayu yawamgendiriti Yesu wafiriti kumuyambira, su wangambiriti kawatenderi liuzauza kulanguziya kuwera Mlungu kapamuhira na yomberi.

² Kumbiti Yesu kawankula, “Mshenji paguzyeta mwenga mtakula, ‘Twankugenda kuw-era na shipindi shiherepa toziya kumpindi kuwera kusheri.’ ³ Na pamandawira putiputi mtakula, ‘Leru vula haitowi, toziya kumpindi kusheri na ntiti.’ Mwenga mushimana shipindi kwa kulola kumpindi, kumbiti muvimana ndiri kuyimana ntambu ya vipindi avi!” ⁴ Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lili ira hampananwi liuzauza lya Yona.”

Su kawaleka na kagenda zakuwi.

*Simika ya Mafalisayu na Masadukayu
Mariku 8:14-21*

⁵ Wafundwa wakuwi pawalokiti kala kumwambu kulitanda, waliyaluwa kutola mabu-munda. ⁶ Yesu kawagambira, “Muweri masu, na mlikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu.”

⁷ Wantumintumi wanjiti kulitakuziyana weni kwa weni, “Katakuliti hangu toziya tutoliti ndiri libumunda lyoseri.”

⁸ Yesu kavimaniti shawatakula, su kawakosiya, “Mwana njimiru shiyasi gaa! Hashi, shamuyowera pakati penu kuusu kwahera libumunda lyoseri? ⁹ Hashi, mpaka vinu muvimana ndiri? Hashi, mulihola ndiri panugamegiti mabumunda muhanu toziya ya wantu elufu muhanu? Hashi, mjojiriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigaliti? ¹⁰ Ama mabumunda saba gamuwagawiriti wantu elufu msheshi? Hashi, mjojiriniriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigariti? ¹¹ Iwezekana hashi, muvimana ndiri kuwera ntakuliti ndiri kuusu mabumunda? Mulikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu!”

¹² Shakapanu wafundwa wavimana handa kankuwagambira ndiri walikali weri na simika ya mabumunda kumbiti kulikala weri na mafundu ga Mafalisayu na Masadukayu.

*Yesu ndo gaa?
Mariku 8:27-30; Luka 9:18-21*

* **16:3** Malembu gamonga gahera visoweru vya Yesu musitali 2-3.

¹³ Yesu kagenditi pakwegera na lushi lwa Kaisariya Filipi, kawakosiyiti wafundwa wakuwi, “Hashi, wantu wankutakula mwana gwa muntu ndo gaa?”

¹⁴ Womberi wamwankula, “Wamonga watakula Yohani Mbatiza na wamonga watakula Eliya na wamonga watakula Yeremiya na wamonga walonga mbuyi gwa Mlungu.”

¹⁵ Yesu kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?”

¹⁶ Simoni Peteru kawankula, “Gwenga gwa Kristu, mwana gwa Mlungu yakawera mkomu.”

¹⁷ Yesu kalonga, “Mbaka gwenga Simoni mwana gwa Yohani! Toziya unakaka awu kwahera muntu yakakugubutulira gwenga, kumbiti Tati gwangu gwa kumpindi ndo yakakugubutulira. ¹⁸ Na neni nukugambira gwenga Peteru, gwenga gwa libuwi na pampindi palibuwi ali hanyawi shipinga shangu sha wantu yawanjimira neni, ata makakala ga mulirindi lyalihera upeleru hapeni gakukanki. ¹⁹ Hanukupi funguwa za Ufalumi wa kumpindi kwa Mlungu, kila shagutata pasipanu shitatitwi kala kumpindi kwa Mlungu na kila shaguvugula pasipanu shivugulitwi kala kumpindi kwa Mlungu”.

²⁰ Shakapanu Yesu kawalagalira wafundwa wakuwi nawamgambira muntu yoseri handa yomberi ndo Kristu.

Yesu kankutakula kuusu kutabisiwa na kuhowa kwakuwi

Mariku 8:31-9:1; Luka 9:21-27

²¹ Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kuwagambira pota na kufifa kwa wafundwa wakuwi, “Hang’endi Yerusalemu na aku hantabiki nentu kulawa kwa wazewi na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Hawanagi kumbiti lishaka lya tatu kwanjira panhowiti, hanzyuki.”

²² Peteru kamtola Yesu kugenda kumpeku na kanjiti kumkalipira. “Nayiwera hangu Mtuwa! Shitwatila ashi hapeni shikupati.”

²³ Yesu kagalambuka na kamgambira Peteru, “Guwuki kulongolu kwa neni, Shetani! Gwenga gwa shidiwiru munjira yaneni, toziya maholu gaku aga galawa ndiri kwa Mlungu kumbiti galawa mumaholu ga muntu.”

²⁴ Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Handa muntu yoseri yakafira kuwera ntumintumi gwangu, kalilemi mweni na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. ²⁵ Toziya muntu yakafira kugalopoziya makaliru gakuwi mweni hakagahovii, kumbiti muntu yoseri yakagahoviya makaliru gakuwi toziya ya neni hakagalopoziyi. ²⁶ Hashi, muntu hakapati shishi pakawupata ulunda wa pasipanu poseri shakapanu pakagahoviya makaliru gakuwi? Ndala! Kwahera shintu, muntu shakaweza kulaviya su kapati ukomu. ²⁷ Toziya Mwana gwa Muntu hakizi muukwisa wa Tati gwakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu na hakampanani mafupu kila muntu ntambu yakatenditi.

²⁸ “Nakaka nukugambirani kwana wamonga mlaamu hapeni wahowi pamberi pa kumwona Mwana gwa Muntu pakiza Muufalumi wakuwi.”

17

Yesu kankugalambuka sheni

Mariku 9:2-13; Luka 9:28-36

¹ Pagapititi mashaka sita Yesu kamtoliti Peteru na Yakobu na Yohani mlongu gakuwi kagenda nawa gweka yawu kulugongu lutalipa.

² Aku pawaweriti wakumlola Yesu kagalambuka sheni, sheni shakuwi shiweriti ndaa gambira mshenji na nguwa zyakuwi ziweru neru mbuu.

³ Shakapanu wafundwa watatu walii wawawoniti Musa na Eliya pawayowera na Yesu. ⁴ Su Peteru kamgambira Yesu, “Mtuwa, iherepa nentu twenga twapanu, pagufira hanyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya.”

⁵ Pakaweriti kankali kankutakula hangu, liwundu lifufu limgubikira na liziwu lipikanika kulawa muliwundi ali palilonga, “Ayu ndo mwana gwangu yanumfira nentu nherepeziwa nayomberi, mumpikaniri.” ⁶ Wafundwa pawapikaniriti aga watilite nentu, su wasuntama makukama. ⁷ Yesu kawagendera kawashinkula pakalonga, “Namtira, mgoloki!” ⁸ Pawaloliti wawona ndiri muntu gwingi kumbiti Yesu gweka yakuwi.

⁹ Pawaweriti wankusuluka kulugongu Yesu kawabereziziya nawamgambira muntu vitwira yawaviwoniti mpaka Mwana gwa Muntu pawamzyukisiya kulawa kwa wahowiti.

¹⁰ Shakapanu wafundwa wakuwi wamkosiya, “Iwera hashi wafunda wa Malagaliru wankutakula eti mpaka Eliya kizi huti?” ¹¹ Yesu kawankula, “Nakaka, Eliya hakizi kunyawa vitwira yoseri. ¹² Nukugambirani kuwera Eliya kiza kala na wantu wammana ndiri, kumbiti wantendera vyawafirite weni. Mwana gwa Muntu hawambeziyi ntambu ira ayi mumawoku gawu.”

¹³ Peni panu wafundwa wavimana kuwera yomberi kaweriti kankuwagambira weni kuusu Yohani Mbatiza.

Yesu kankumponiziya mwana kana shamshera

Mariku 9:14-29; Luka 9:37-43

¹⁴ Pawawuyiti mulipinga lya wantu, muntu yumu kamgendera Yesu na kamsunta-malira, ¹⁵ na kalonga, “Mtuwa, gumwoneri lusungu mwana gwana! Yomberi kana shisirika, kayi mwana gwangu katabika nentu mala zitangala kaguwira mumotu ama mumashi. ¹⁶ Numjega kwa wafundwa waku, kumbiti waweza ndiri kumponiziya.”

¹⁷ Yesu kawankula, “Shiyiwuku ashi shahera moyu na shipotoka! Hanulikali na mwenga mpaka ndii? Munjegeri panu mwana ayu!” ¹⁸ Yesu kamkalipira shamshera ulii, na shamshera kamlawe na mwana ulii kawera mkomu palaa pali.

¹⁹ Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera Yesu pahala pagweka wamkosiya, “Iw-
era hashi twenga tusinda kumwusiya shamshera ulii.”

²⁰ Yesu kawankula, “Toziya mwahera njimiru, nuwagambira nakaka pamuwera na njimiru gambira mbeyu ndidini nentu, hamuwezi kulugambira lugongu alu, ‘Guwuki panu gugendi pali!’ Na lugongu alu halugendi. Haguwezi kutenda shitwatila shoseri!”

²¹ Kumbiti kwa kuluwa na kufunga mweza kuwalaviya washamshera awa, kwahera shintu shingi shiweza.

Yesu kankuyowera kayi kuusu kuhowa kwakuwi.

Mariku 9:30-32; Luka 9:43-45

²² Wafundwa pawaliwoniti pamuhera Galilaya, Yesu kawagambira, “Mwana gwa Muntu hawamupanani kwa wantu ²³ na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira kuhowa kwakuwi hakazyuki.”

Wafundwa waweriti na ushiwa nentu.

Kulipa zaka ya Numba nkulu ya Mlungu

²⁴ Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi pawasokiti Kafarinaumu, watola mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu wamgenderiti Peteru na wamkosiya, “Hashi mfunda gweni kalipa mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu?”

²⁵ Peteru kawankula, “Yina!” Su Peteru pakayingiriti mnumba, pamberi kanetakuli shisoweru shoseri, Yesu kamkosiya, “Simoni gwengapa guwona ashi, wafalumi wa pasipanu watola ushuru ama kodi kwa ashina gaa? Kulawa kwa wenikaya ama kwa wahenga?”

²⁶ Peteru kawankula, “Kulawa kwa wahenga.”

Yesu kamgambira, “Iherepa!, Su wenikaya wawusika ndiri kulipa. ²⁷ Kumbiti wantu awa nawatuwona twenga twawadoda. Su mgendi kulitanda mwakalopoli somba. Somba gwa kwanja kumlopola, gugubuturi mlomu gwakuwi na haguwoni mpiya zazitosha kulipira zaka yangu na mwenga. Guzitoli na gulipi kodi zyetu.”

18

Mkulu ndo gaa?

Mariku 9:33-37; Luka 9:46-48

¹ Shipindi shilii wafundwa wamgenderiti Yesu kumkosiya, “Hashi, ndo gaa hakaweri mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu?”

² Su Yesu kamshema mwana yumu, kamgolosiya pakati pawu, ³ na kalonga, “Nukugambirani nakaka pamuwera ndiri gambira wana awa hapeni mwingiri nakamu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. ⁴ Yakawera mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu ndo ulii yakalisulusiya mweni na kuwera gambira mwana ayu. ⁵ Na yoseri yakamshemera mwana gambira ayu, kanshemera neni.

Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda

Mariku 9:42-48; Luka 17:1-2

⁶ “Yoseri yakamtenda yumu gwa wana wadidini awa katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu ulii kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira mubahari. ⁷ Shondi pasipanu toziya ya vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda! Vintu avi mpaka vilawiri, kumbiti shondi kwa ulii yakayijega kwawomberi!

⁸ “Handa liwoku lyaku ama ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli na gulyasi kutali! Iherepa nentu kwingira muukomu pota na liwoku ama ligulu kuliku kuwera na mawoku goseri na magulu goseri na wakwasili mumotu yagutiya ndiri mashaka goseri. ⁹ Handa lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, guliwusiya! Iherepa nentu muntu kwingira muukomu wa mashaka goseri paguwera na lisu limu kuliku kuwera na masu goseri na wakwasili mumotu gwa Jehanamu.

*Mfanu gwa kondolu yakagamiriti**Luka 15:3-7*

¹⁰ “Mulikali weri namumbeziya yumu gwa wadidini awa. Nukugambirani, wantu-mintumi wawu wa kumpindi kwa Mlungu, shipindi shoseri wapalongolu pa Tati gwangu kakumpindi. ¹¹ Mwana gwa Muntu kiziti kulopoziya shilii shashiyagamiriti.

¹² “Mulihola hashi muntu pakawera na wakondolu miya na yumu pakayagamira hakatendi hashashi? Hakawaleki walii lilongu tisa na tisa palugongu na kugenda kumsakula ulii yakagamiriti. ¹³ Pakamwona, nukugambirani nakaka hakamnemeleri ulii kondolu yumu yakagamiriti kuliku mlilongu tisa na tisa yawagamiliti ndiri. ¹⁴ Ntambu ira ayi Tati gwenu gwa kumpindi kafira ndiri ata yumu gwa wadidini kagamiri.

*Mlongu pakatenda vidoda**Luka 17:3*

¹⁵ “Handa mlongu gwaku pakakukoseya, gumgenderi gwakamberiziya. Gutendi hangu pamuwera gweka yenu. Pakakupikanira hagumpati mlongu gwaku. ¹⁶ Kumbiti pakakupikanira ndiri, gumtoli muntu yumu ama wawili pamuhera na gwenga, su muyoweri kwa wapitawu wawili ama watatu, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi. ¹⁷ Na pakashipikanira ndiri ashi, gutakuli kila shintu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Upeleru pakashipikanira ndiri shipinga ashi, gumloli gambira muntu yakamumana ndiri Mlungu ama mtola kodi.

Kulewera na kulekiziya

¹⁸ “Su nukugambirani woseri, shamlewera pasipanu shileweleritwi kala kumpindi kwa Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala kumpindi kwa Mlungu.

¹⁹ “Nukugambirani kayi, wawili wenu pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu shoseri, Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderi shitwatila ashi. ²⁰ Wantu wawili ama watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu lyani, hanweri pamuhera na womberi.”

Mfanu gwa ntumini yakalegeziyiti ndiri

²¹ Shakapanu Peteru kamgenderiti Yesu na kumkosiya, “Mtuwa, hashi mlongu gwangu pakankoseya numulekiziya mala ninga? Hashi, mala saba?”

²² Yesu kamwankula, “Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi na lilongu tisa, ²³ toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yumu yakafiriti kulola mawalanga ga wantumintumi wakuwi. ²⁴ Pakanjiti kutenda hangu, wamjegera muntu yumu yakaweriti wankumshonga mpiya elufu lilongu. ²⁵ Ntumintumi ulii kaweriti ndiri na mpiya zitosha zya kulipa uwanda wakuwi, su mfalumi kalagaliriti kuwera yomberi wamuwuzi gambira ntumintumi pamuhera na mdala gwakuwi na wana wakuwi na vyoseri vyakawera navi su kalipi uwanda. ²⁶ Ntumintumi ulii kasuntamala palongolu pa mfalumi na kamluwiti, ‘Gunheperi huti, hanukulipi kila shintu!’ ²⁷ Mtuwa gwa ntumintumi ulii kamwoneriti lusungu, su kamlekeziya uwanda ulii na kamleka kagendi zakuwi.

²⁸ “Ntumintumi ulii pakawukiti, kaliwoniti na yumu gwa wantumintumi wayaguwi yakaweriti kankumshonga mpiya miya yimu. Su kamkamula yomberi na kanjiti kumkaba singu pakamgambira, ‘Gunipi shilii shagunkopiti!’ ²⁹ Ntumintumi myaguwi kamsuntamalira na kamluwa pakalonga, ‘Gunheperi wuti, hanukulipi uwanda waku woseri!’ ³⁰ Kumbiti yomberi kajimiriti ndiri, su kamtatira mushibetubetu mpaka pakalipa lideni lilii. ³¹ Wantumintumi wayaguwi pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, wahinginikiti nentu na wagenditi kumgambira Mfalumi kila shintu. ³² Mfalumi kamsheba ntumintumi ulii na kamgambira, ‘Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Neni nukulegeziya toziya gunduwiti nukulegiziya. ³³ Gufiruwiti gwenga gumwoneri lusungu ntumintumi muyagu ntambu yanukuwoniriti lusungu gwenga.’ ³⁴ Mfalumi kakalariti nentu, kamlaviya ntumintumi ayu wamwazibu na kumtatira mushibetubetu mpaka pakalipiti uwanda woseri.”

³⁵ Na Yesu kamaliriti kwa kulunga, “Ndo Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderani ntambu ira ayi kila muntu pakati penu pakamlegeziya ndiri mlongu gwakuwi kulawa mumoyu mwakuwi.”

19*Yesu kankuberiziya kuusu kulekana**Mariku 10:1-12*

¹ Yesu pakamaliliti kutakula visoweru avi, kawuka Galilaya kagenda munkowa gwa Yudeya, kumwambu kulushemba Yoridani. ² Wantu wavuwa wamgenderiti aku, na yomberi kawaponiziyiti walelwi.

³ Mafalisayu wamu wamwizira, wafiriti kumgomiziya pawamkosiya, “Hashi, Malagaliru getu gatulekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi kwa likosa lyoseri?”

⁴ Yesu kawawankula, “Hashi, hamwebetuli Mumalembu Mananagala handa Mlungu pakanjiti kumuumba muntu mpalu na mdala? ⁵ Su Mlungu kalonga, ‘Toziya ayi hakamleki mawu na tati gwakuwi, hakagendi na mdala gwakuwi, woseri awili hawaweri yumu.’ ⁶ Su womberi hawaweri ndiri awili, kumbiti hawaweri yumu. Shakalemetiziya Mlungu, muntu nakashitula gweka.”

⁷ Kumbiti Mafalisayu wamkosiya, “Iwera hashi, Musa katupanani Lilagaliru kwa muntu kumleka mdala gwakuwi kwa kumpanani malembu ga kumleka?”

⁸ Yesu kawankula, “Musa kalagaliriti kuwaleka wadala wenu toziya mwelewa ndiri pawawafundisha. Kumbiti iwera ndiri ntambu ayi mushipindi Mlungu pakaumbiti. ⁹ Nukugambirani kuwera muntu yoseri yakamleka mdala gwakuwi kwantambu yoseri ili kuliku kujimira kwakuwi, su katenda uhumba pakayuga mdala gwingi.”

¹⁰ Wafundwa wakuwi wamgambira, “Paviwera vitwatira vya mpalu na mdala vya ntambu ayi, mbaka kulikala pota kuyuga.”

¹¹ Yesu kawankula, “Vitwatira avi viwawusu ndiri woseri yawaweza kuvijimira, kumbiti hera kwa woseri Mlungu yakawapanani wavimani. ¹² Toziya kwana vintu vimonga vyavimtenda muntu kayugi ndiri, wamonga wayiwukiti ntambu ira ayi, na wamonga watendwa na wantu hapeni wayugi na wamonga walema kuyuga toziya ya Ufalumi wa kumpindi. Yoseri yakajimira mafundu aga, su kagajimili.”

Yesu kankuwatekelera wana wadidini

Mariku 10:13-16; Luka 18:15-17

¹³ Wantu wamu wamjegeriti Yesu wana wadidini su kawakisikiri na kuwaluwira kwa Mlungu, kumbiti wafundwa wawakalipira. ¹⁴ Yesu katakula, “Muwaleki wana wizi kwa neni, namuwaleweler toziya Ufalumi wa kumpindi ndo wa wantu gambira wana awa.”

¹⁵ Kawakisikira womberi, shakapanu kawuka palii.

Muntemba kalunda

Mariku 10:17-31; Luka 18:18-30

¹⁶ Muntu yumu kamgendera Yesu kamkosiya, “mfunda, ntendi shintu gaa shiherepa su mpati ukomu wa mashaka goseri?”

¹⁷ Yesu kamwankula, “Iwera hashi gunkosiya kuusu shitwatila shiheri? Kwana yumu hera yakawera muheri. Pagufira kwingira muukomu wa mashaka goseri gugajimili malagaliru ga Mlungu.”

¹⁸ Yomberi kakosiya, “Malagaliru goshi?”

Yesu kamwankula, “Nagulaga, nagutenda uhumba, nagwiwa, nagutakula upitawu wa mpayu kwa muntu yoseri, ¹⁹ guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku, na guwafiri wantu wamonga ntambu yagulifira gumweni.”

²⁰ Muntemba ulii kamgambira, “Malagaliru goseri nugajimira, ntendi shishi shimonga?”

²¹ Yesu kamgambira yomberi, “Handa pagufira guweri muheri nakaka, gugendi gwakawuzi vintu vyaku vyoseri na guwapanani mpiya wahushu na gwenga haguweri mlunda kumpindi kwa Mlungu, shakapanu gwizi gunfati.”

²² Muntemba ulii pakapikaniriti aga, kagenda zakuwi pakakalala toziya kaweriti kalunda nentu.

²³ Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Nakaka nukugambirani mwenga, hayiweri vikamala nentu kwa mlunda kwingira Muufalumi wa kumpindi.

²⁴ Nakaka nuwagambirani, hayiweri vikamala kwa mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawashishema ntembu kwingira mushitoboli sha sindanu.”

²⁵ Wafundwa pawapikaniriti aga, walikangasha nentu. Su wamkosiya, “Hashi, ndo gaa yakaweza kulopoziwa?”

²⁶ Yesu kawalola na kawankula, “Ashi shikamala nentu kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu shila shintu shikamala ndiri.”

²⁷ Shakapanu Peteru kalonga, “Guloli, twenga tuleka shila shintu na tukufata gwenga. Hashi, hatupati shishi?”

²⁸ Yesu kawagambira, “Hamuweri na unakaka kuwera Mwana gwa Muntu pakalikala mushibanta sha shifalumi shikwisa muisi yasyayi, mwenga yamunfata neni, hamulivagi muvibanta vikwisa, kugakolamlima makabila lilongu na mbili ga Israeli. ²⁹ Na yoseri yakalekiti numba ama mlongu ama mhasha ama tati ama mawu ama wana ama malambu toziya yaneni, hakapati mala miya nentu ya vilii yakavilekiti na hakalikali muukomu wa mashaka goseri. ³⁰ Kumbiti wantu wawuwa yawawera wa kwanja vinu hawaweri wa kupelera, na woseri yawawera wakupelera vinu hawaweri wa kwanja.

20

Watenda lihengu mulirambu lya mizyabibu

¹ “Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na muntu yakalilawa mandawira putiputi kugenda kuwatula wantu watendi lihengu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu.

² Kapatiniti nawomberi shibenamgongu sha lishaka limu, na kawajega wantu wamu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. ³ Kalawa saa tatu mandawira kagenda pahala pa soku kawawona wantu wamonga wagoloka paliya wahera lihengu. ⁴ Su kawagambira, ‘Mwenga mgendi mwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu, neni hanuwapanani shibenamgongu.’ ⁵ Su womberi wagenda. Mweni kana lirambu kawuka kayi saa sita na saa tisa palwala, katenditi ntambu iraa. ⁶ Payiweriti pakwegera na mshenji kuzyeta pakagenditi pahala pa soku, kawawoniti wantu wamonga wankali wankugoloka paliya. Yomberi kawakosiya, ‘Iwera hashi mgoloka panu paliwala poseri pota kutenda lihengu?’ ⁷ Womberi wamwankula, ‘Kwahera muntu yakatupa lihengu twenga.’ Na yomberi kawagambira, ‘Mwenga mgendi na kutenda lihengu mulirambu lyaneni lya mizyabibu.’

⁸ ‘Mshenji paguzyetiti yakana lirambu kiziti na kamgambiriti mtula mpiya gwakuwi, ‘Guwashemi watenda lihengu na guwapanani vibenamgongu vyawu, gwanjiti kuwapanana yanuwajegiti muupeleru na gumaliri kwa kuwapanana walii yanuwajegiti kwanja.’ ⁹ Wantu yawanjiti kutenda lihengu mshenji kuzyeta, gumpanani kila muntu shibenamgongu sha lishaka limu. ¹⁰ Su wantu waliya yawaweriti wakwanja kwiza kutenda lihengu wiziti kutola mpiya zyawu, womberi waliholiti kuwera hawapati mpiya nentu kuliku womberi, kumbiti wapatiti vibenamgongu vyawu kila muntu. ¹¹ Womberi watoliti mpiya zyawu na wanjiti kumuhinginiziya mtuwa yakawajegiti kutenda lihengu. ¹² Watakula, ‘Wantu awa yaguwajegiti kutenda lihengu muupeleru, watenda lihengu lisaa limu hera, twenga tutenda lihengu kwanjira mandawira mpaka mshenji kuzyeta, tuvumiliya mshenji gukalipa, su gwenga gutulipa twenga ntambu yaguwalipa womberi!’

¹³ ‘Mtuwa ulii kamwankula yumu gwawu, ‘Gupikaniri ganja, nukupunja ndiri shintu! Toziya gujimirana na neni nukulipi shibenamgongu. ¹⁴ Vinu gutoli malipu gaku na gugendi ukaya. Nfira kumupa muntu ayu yanumjegiti muupeleru kutenda lihengu, shibenamgongu ntambu yanukupanana gwenga. ¹⁵ Hashi, neni nekeziwa ndiri kutenda ntambu yanfira kutendera mpiya zangu? Ama gumonera weya toziya neni ntanga wantu?’

¹⁶ Yesu kamalira kwa kutakula, “Su wantu woseri yawawoneka wakuupeleru vinu, hawaweri wakwanja na wantu woseri yawawoneka wakwanja vinu, hawaweri wakuupeleru.”

Yesu kankuyowera mala ya tatu kuusu kuhowa kwakuwi

Mariku 10:32-34; Luka 18:31-34

¹⁷ Yesu pakaweriti kankugenda Yerusalemu, kawatoliti wafundwa wakuwi lilongu na wawili pambwega na kuwagambira gweka yawu pawaweriti wankugendagenda.

¹⁸ Kawagambira, ‘Mpikaniri, twankugenda Yerusalemu, aku Mwana gwa Muntu hawambati na kumjega kwa Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Womberi hawamtozi kumlaga ¹⁹ na hawawapanani wantu wa isi zimonga, womberi hawamtenderi lidufiya na hawamkomi na hawamlagi kwa kumkong’ondera mulupingika na lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.”

Kuluwa kwa mawu gwa Yakobu na Yohani

Mariku 10:35-45

²⁰ Shakapanu mdala gwa Zebedayu kiziti kwa Yesu pamuhara na wana wakuwi wawili, kamsuntamalira na kumluwa shintu.

²¹ Yesu kamkosiya, “Gufira shishi?”

Mawu uliya kamwankula, “Gunahidi neni kuwera wana waneni awa wawili hawalivagi yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wa kumshigi, shipindi paguwerera Mfalumi.”

²² Yesu kawankula wana walii, “Muvimana ndiri shamluwa. Hashi, muweza kulandira lutekeru lwa ndabibiku lwanfira kulandira neni?”

Womberi wamwankula, “Tuweza.”

²³ Yesu kawagambira, “Nakaka hamlandiri lutekeru lwangu. Kumbiti neni hapeni ntakuli yoshi hakalivagi kumliwu ama kumshigi kwaneni. Shitwatira ashi ndo sha woseri yawatulilwa kala na Tati gwangu.”

²⁴ Wafundwa wamonga walii pawapikaniriti aga, wawakalaliti walongu wawili walii.

²⁵ Su Yesu kawashema woseri pamuhara na kawagambira, “Muvimana kuwera wako-lamlima wa isi zimonga wankuwakola wantu wawu kwa makakala na walongoziya

wawu wanauwezu nentu. ²⁶ Kumbiti kwa mwenga naiwera gambira womberi pakati penu. Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera mkulu, kaweri ntumintumi gwa wantu woseri. ²⁷ Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera gwa kwanja, kaweri ntumintumi gweni. ²⁸ Na neni Mwana gwa Muntu niziti ndiri wantenderi, kumbiti niziti kutenda na kuwulaviya ukomu wangu, su nuwalopoziyi wantu wawuwa.”

Yesu kankuwaponiziya wanalwisi wawili

Mariku 10:46-52; Luka 18:35-43

²⁹ Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pakaweriti wankuwuka lushi lwa Yeriku, lipinga likulu lya wantu limfatiti. ³⁰ Su kuweriti na wanalwisi wawili walivaga pampeku pa njira, wapikindiriti kuwera Yesu kankupita peni paliya, su wanjiti kubotanga, “Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!”

³¹ Lipinga lya wantu liwakalipira na kuwagambira wanyamali. Kumbiti womberi wongera kubotanga, “Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!”

³² Yesu kagoloka kawashema womberi. Su kawakosiya, “Mfira nuwatenderi shishi?”

³³ Womberi wamwankula, “Mtuwa, tuluwa kuwona!”

³⁴ Su Yesu kawawonera lusungu, kawashinkula masu gawu, na palaa paliya waweziti kuwona na wamfatiti.

21

Yesu kankwingira Yerusalemu kwa shereku

Mariku 11:1-11; Luka 19:28-38; Yohani 12:12-19

¹ Yesu na wafundwa wakuwi pawaweriti pakwegera na Yerusalemu na kusoka Betifagi kulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wantumintumi wakuwi wawili, ² pakawagambira, “Mgendi mpaka kushijiji sha palongolu penu na hamumwoni punda na mwana gwakuwi wawatawa. Muwayopoli na munjegeri. ³ Handa muntu yoseri pakatakula shoseri, mumgambiri, ‘Mtuwa kawafira kawatenderi na shakapanu hawawalekeri.’ ”

⁴ Shitwatira ashi shitendikiti su galii gagatakuliti na mbuyi gwa Mlungu gatendeki,

⁵ “Mlugambiri lushi lwa Sayuni, Guloli, Mfalumi gwaku kankwiza kwa gwenga! Ndo mpoli na kakwena panani pa punda, Na ndama, mwana gwa punda.”

⁶ Su wafundwa wakuwi wagenda na watenda ntambu Yesu yakawalagaliriti, ⁷ wamjega punda ulii na ndama gwakuwi, wayazilira nguwa zyawu panani pa punda na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. ⁸ Lipinga lya wantu wayarika nguwa zawu munjira, na wantu wamonga wadumula maputira ga mitera na waiyalika panjira. ⁹ Lipinga lya wantu wamlongoleriti Yesu na wamonga wamfatiti kumbeli pawabotanga,

“Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!
Mlungu kamtekeleri yakiza mulitawu lya Mtuwa!
Kakwiswi Mlungu!”

¹⁰ Yesu pakaweriti kankwingira Yerusalemu, lushi loseri luweriti na shelekusheleku. Wantu wakosiyiti, “Hashi, ayu ndo gaa?”

¹¹ Lipinga lya wantu liwankula, “Ayu ndo Yesu mbuyi gwa Mlungu, kalawa Nazareti isi ya Galilaya.”

Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu

Mariku 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohani 2:13-22

¹² Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, kawawinga kunja wantu woseri yawaweriti wankuwuza na kuhemera vintu pali. Kazigalambuziya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya na vigoda vya wantu yawaweriti wankuwuza wang’unda, ¹³ na kawagambira, “Galembwa Mumalembu Mananagala kuwera Mlungu kalonga, ‘Numba nkulu yaneni hayishemwi numba ya sala.’ Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka!”

¹⁴ Wanalwisi na yawalewelekiti wamgendiriti Yesu Kunumba nkulu ya Mlungu na yomberi kawaponiziya. ¹⁵ Su, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru wakalaliti pawawoniti vitwatira vya kulikangasha vyakatenditi na wana pawaweriti wankubotanga Mnumba nkulu ya Mlungu pawalonga, “Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!” ¹⁶ Su womberi wamkosiya Yesu, “Hashi, gupikindiriti ntambu yawalonga?”

Yesu kawankula, “Yina mpikanira. Hashi, hamwebetuli Malembu aga? ‘Guwafunditi wana na wana wanonu ntambu ya kukukwisa.’ ”

¹⁷ Su, Yesu kawaleka na kagenda kunja kwa lushi na kagenda Betaniya na kalikaliti kulaa pashiru poseri.

Yesu kankugupangira mtera gwa Kuyu

Mariku 11:12-14,20-24

¹⁸ Yesu pakaweriti kankuwuya mlushi mandawira putiputi, kaweriti na njala. ¹⁹ Kaguwona mkuyu pampeku pa njira na kagugendera, kumbiti guweriti gwahera bwajubwaju loseri ira gwana mihamba hera. Su kagugambira mtera, “Hapeni guleri kayi mabwajubwaju!” Palaa palii mkuyu gulii guyuma.

²⁰ Wafundwa pawaguwoniti na walikangasha, pawalanga, “Iwera hashi mkuyu agu guyuma kanongola?” ²¹ Yesu kawankula, “Nakaka nuwagambirani, handa pamuwera na njimiru pota na lyoga, hamuwezi kutenda ntambu yantenditi kwa mkuyu agu na kwa hangu ndiri hera kumbiti ata hamuwezi kulugambira lugongu, ‘Gutupuki gukalidibiziye gumweni mulitanda,’ na hayitendeki. ²² Handa pamwajimira, hampananwi shoseri shamluwa kwa Mlungu.”

Likosiwu kuusu uwezu wa Yesu

Mariku 11:27-33; Luka 20:1-8

²³ Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kaweriti kankufunda. Watambika wakulu na wazewi wamwiziriti Yesu na kumkosiya, “Hashi, gutenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa? Hashi, ndo gaa yakakupanana uwezu awu?”

²⁴ Yesu kawankula, “Naneni hanuwakosiye likosiwu limu na pamunankula, su naneni hanuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. ²⁵ Nuwakosiya, ‘Hashi, uwezu wa Yohani Mbatiza ulawiti kwagaa? Hashi, ulawiti kumpindi ama kwa wantu?’ ”

Kumbiti wanjiti kulitakuziyana weni, “Hatulongi ashi? Handa patutakula, ‘Ulawiti kwa Mlungu,’ yomberi hakatukosiye, ‘Su, iwera hashi mumjimiriti ndiri Yohani?’ ²⁶ Kumbiti patulonga, ‘Ulawiti kwa wantu,’ tutira lipinga lya wantu toziya wantu woseri wavimana kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu.” ²⁷ Su, wamwankula Yesu, “Tuvimana ndiri.”

Yesu kawagambira, “Naneni viraa hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa.

Mfanu gwa wana wawili

²⁸ “Vinu mwenga mulihola ashashi kwa shitwatira ashi? Kuweriti muntu yumu yakaweriti na wana wakuwi wawili. Yomberi kamgendiriti mkulu yumu na kulonga, ‘Mwana gwangu, leri gugendi gwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu.’ ²⁹ Yomberi kamwankula, ‘Hapeni ng’endi,’ kumbiti shakapanu kagenda kutenda lihengu. ³⁰ Shakapanu tati ulii kamgendera mwana gwakuwi yumonga kamgambiriti ntambu ilii. Yomberi kamwankula, ‘Yina tati hang’endi,’ kumbiti kagenditi ndiri. ³¹ Hashi, pa wawili awa gaa yakatenditi gakafriti tati gwakuwi?”

Womberi wamwankula, “Uliya mwana gwa kwanja.”

Su, Yesu kawagambira, “Nuwagambirani nakaka, watola kodi na wandiyandiya hawawalonguluri kugenda kwingira Muufalumi wa Mlungu. ³² Toziya Yohani Mbatiza kiziti kwa mwenga kawalanguziya njira ya kulikala ya kumfiriziya Mlungu na mwenga mumjimira ndiri, kumbiti watola kodi na wandiyandiya wamjimiriti. Ata pamwoniti goseri aga, mwenga mlekiti ndiri vidoda vyamtenda na kumjimira yomberi.”

Mfanu gwa watenda lihengu mulirambu lya mizyabibu

Mariku 12:1-12; Luka 20:9-19

³³ Yesu kalanga, “Mpikaniri mfanu gumonga. Kuweriti na muntu yakaweriti na lirambu, ndo mweni yakalimiti mizyabibu, katindiziya lipamanda na kabawa linegu lya kukamira zzyabibu na kanyawiti liringu lya kulolelera. Shakapanu lirambu lya mizyabibu lilii kaliyazimira kwa walimaji, mweni kagenda mwanja gwa kutali. ³⁴ Shipindi sha kubenanga pashisokiti, kawatumiti wantumintumi wakuwi kwa walimaji walii, su watoli semu yakuwi yawabeniti. ³⁵ Walimaji walii wawakamula wantumintumi wakuwi, yumu wamkomanga, yumonga wamlaga na yumonga wamlaga kwa kumgumanga mabuwi. ³⁶ Muntu ulii kawatuma kayi wantumintumi wamonga wawuwa, kuliku wa kwanja, walimaji walii watenda ntambu ira ilii. ³⁷ Upeleru kamtuma mwana gwakuwi kugenda kwa womberi pakalihola, ‘Nakaka hawampikiniri mwana gwangu.’ ³⁸ Kumbiti walimaji walii pawamwoniti mwana gwakuwi, walitakuziyana weni kwa weni, ‘Ayu ndo muhala gwakuwi. Mwizi tumlagi na uhala wakuwi hauweri watwenga!’ ³⁹ Su, wambata na wamlaviya kunja kulirambu lilii lya mizyabibu na wamlaga.”

⁴⁰ Yesu kawakosiya, “Vinu, mweni kana lirambu lya mizyabibu pakiza, hakawatendi hashi walimaji walii?”

⁴¹ Womberi wamwakula, “Hakawalagi woseri yawatenditi vidoda na lirambu lilii hakawapanani walimaji wamonga, ndo weni hawamupanani semu yakuwi yawavibena kwa shipindi sha kubenanga.”

⁴² Yesu kawagambira, “Hashi, hamwebetuli shawalembiti Mumalembu Managala?”

‘Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, vinu liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri. Mtuwa ndo yakatenditi shitwatira ashi, shitwatira sha kulikangasha nentu kwa twenga!’ ”

⁴³ Yesu kongera kutakula, “Su nuwagambirani, Ufalumi wa Mlungu hawawawusiya kwa mwenga na kuwapanani wantu yawalera mabwajubwaju gaherepa. ⁴⁴ Yoseri yakaguwa pa libuwi ali hakamegeki vipandi vipandi na libuwi palimguwira muntu yoseri, halimu-pekesi.”

⁴⁵ Watambika wakulu na Mafalisayu pawapikaniriti mifanu ya Yesu na wavimaniti kuwera yomberi kaweriti kankuwalonga weni. ⁴⁶ Su wajeriti kusakula ntambu ya kumkamula Yesu. Kumbiti womberi watiriti lipinga lya wantu lyawamaniti kuwera Yesu ndo mbuyi gwa Mlungu.

22

1 Mfanu gwa msambu gwa ndowa

Luka 14:15-24

¹ Yesu katakuliti nawomberi kayi kwa mfanu. ² “Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yakamtandiriti mwana gwakuwi mpalu msambu gwa ndowa. ³ Su, kawatumiti wantumintumi wakuwi wakawashemi walii yawashemiritwi wizi kumsambu, kumbiti walii yawashemiritwi walemiti kwiza. ⁴ Kawatuma kayi wantumintumi wamonga, pakatakula, ‘Muwagambiri yawawashemiritwi kuwera msambu gwangu vinu gwa kala, wang’ombi wangu na wandama waherepa wawalikitula kala. Shila shintu shiweera kala, su mwizi mumsambu gwa ndowa!’ ⁵ Kumbiti wahenga yawashemiritwi walishera ndiri, su wendereyiti na vitwatira vyawu, yumu kagenditi kulirambu kwakuwi na yumonga kagenditi kutenda biyashala yakuwi, ⁶ na wamonga wawakamula wantumintumi walii, wawakomonga na kuwalaga. ⁷ Mfalumi ulii kakalariti nentu, su kawatuma wanjagila wakuwi wakawalagi woseri yawatenditi hangu na kapambira motu lushi zyawu. ⁸ Shakapanu kawagambira wantumintumi wakuwi, ‘Msambu gwa ndowa gwa kala, kumbiti yawashemiritwi walema kwiza. ⁹ Vinu mgendi munjira pamwawona wantu woseri mwashemi wizi mumsambu gwa ndowa.’ ¹⁰ Su wantumintumi walii wawuka na wagenda munjira, yawashemera wantu woseri yawawoniti, wadoda na waheri, numba yoseri ya msambu ivuwiti wahenga.

¹¹ “Mfalumi pakayingiriti kuwalola wahenga, kamwona muntu kavala ndiri nguwa ya ndowa. ¹² Mfalumi kamkosiya, ‘Ganja, gwingira hashi panu pota kuvala nguwa ya ndowa?’ Kumbiti yomberi kawankula ndiri. ¹³ Palaa palii mfalumi kawagambira wantumintumi, ‘Mumtawi magulu na mawoku, mwakamwasi kunja muntiti. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi.’ ”

¹⁴ Na Yesu kamalira kwa kutakula, “Yawashemiritwi wawuwa, kumbiti yawasyagulitwi ndo wadidini.”

Mafundu kuusu kulipa kodi kwa Kayisari

Mariku 12:13-17; Luka 20:20-26

¹⁵ Shakapanu Mafalisayu wagenda zawu na wapangiti ntambu ya kumgomiziya Yesu kwa visoweru vyakuwi. ¹⁶ Su, womberi wawatuma wafundwa wawu pamuhera na wantumini wa shipinga sha Herodi kugenda kwa Yesu. Womberi walonga, “mfunda, tuvimana handa gwenga gutakula nakaka. Gwenga gufunda nakaka kuusu mafiliru ga Mlungu kwa wantu, gutira ndiri shawalihola wamonga, toziya gulishera ndiri ukulu wa muntu. ¹⁷ Su, gutugambiri, gwenga gulihola shishi? Lagaliru ama lagaliru ndiri kulipa kodi kwa Kaisari?”

¹⁸ Kumbiti Yesu kavimana ukondola wawu yawalihola, su kawagambira, “Mwawafyangu mwenga! Iwera hashi mwankujera kungomiziya? ¹⁹ Munanguziyi mpiya zya kulipira kodi!”

Womberi wamlavilira ligwala lya mpiya, ²⁰ na Yesu kawakosiya, “Sheni na malembu aga mumpiya ga gaa?”

²¹ Womberi wamwankula, “Ga mfalumi gwa Rumi.”

Su Yesu kawagambira, “Mumpanani Kaisari vyaviwera vya Kaisari na mumpanani Mlungu vyaviwera vya Mlungu.”

²² Pawapikaniriti hangu, walikangasha na wamleka wagenditi zawu.

Mafundishu kuusu kuziyuka

Mariku 12:18-27; Luka 20:27-40

²³ Lishaka liraa lilii, Masadukayu wamu ndo yawatakulaga wantu yawahowiti hapeni wazyuki, wamgenderiti Yesu. ²⁴ Su wamgambira, “mfunda, Musa katakuriti kuwera muntu yakayugiti pakahowa pota kuleka mwana, ndo mlongu gwakuwi kamyugi mdala mkenja uliya, su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti. ²⁵ Vinu petu panu, paweriti na walongu saba. Mlongu mkulu kayugiti mdala na kahowiti pota kupata mwana, su mlongu gwakuwi kamuhala mkenja ulii. ²⁶ Iwera ntambu ira kwa mlongu gwa pili na gwa tatu mpaka kwa woseri saba. ²⁷ Lupeleru na mdala uliya kahowiti viraa. ²⁸ Vinu, mulishaka lya kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, mdala ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya mkenja ayu kaweriti mdala wa walongu woseri saba.”

²⁹ Yesu kawankula, “Mwenga mwagamila nakaka! Mwagamila toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama makakala ga Mlungu. ³⁰ Toziya yawahowiti pawazyuka, hawalifani gambira wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu na wantu hapeni wayugi ama kuyugwa. ³¹ Kumbiti kuusu kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, hamwenibetuli galaa Mlungu gakawagambiriti? Mlungu kawagambiriti, ³² ‘Neni ndo Mlungu gwa Aburahamu, ndo Mlungu gwa Isaka, ndo Mlungu gwa Yakobu!’ Yomberi Mlungu gwa wahowiti ndiri, ira Mlungu gwa wakomu.” ³³ Lipinga lya wantu palipikaniriti hangu walikangasha mafundu gakuwi.

Lilagaliru likulu

Mariku 12:28-34; Luka 10:25-28

³⁴ Mafalisayu pawapikaniriti handa Yesu kawawankula Masadukayu mpaka wasinditi kumkosiya kayi, su womberi waliwoniti pamuhera. ³⁵ Yumu gwawu, mfunda gwa Malagaliru, kamkosiya Yesu kwa kufira kumgomiziya, ³⁶ “mfunda, lilagaliru lyoshi ndo likulu Mumalagaliru?”

³⁷ Yesu kamwankula, “Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku gwoseri, kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri.” ³⁸ Ali ndo lilagaliru likulu lya kwanja. ³⁹ Na lya pili lilifana na ali, “Gumfiri gwapakwegera gwaku ntambu yagulifira gumweni.” ⁴⁰ Malagaliru goseri ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gankulitumbira malagaliru mawili aga.

Likosiwu kuusu Kristu Mlopoziya

Mariku 12:35-37; Luka 20:41-44

⁴¹ Mafalisayu pawaweriti pamuhera, Yesu kawakosiiti, ⁴² “Mwenga mulihola hashi kuusu Kristu Mlopoziya? Hashi, yomberi ndo gwa shiyiwuku shagaa?”

Wamwankula, “Shiyiwuku sha Dawudi.”

⁴³ Yesu kawagambira, “Su, iwezekana hashi kwa likakala lya Rohu Mnanagala Dawudi kamschemi yomberi ‘Mtuwa’? Dawudi katakuliti,

⁴⁴ ‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu,

Gulivagi uwega waneni wa kumliwu,

Mpaka nuwatuli wangondu waku pasi pa magulu gaku.’

⁴⁵ Payiwera Dawudi kamschemiti yomberi ‘Mtuwa,’ su iwezakana hashi kuwera Kristu ndo gwa shiyiwuku sha Dawudi?”

⁴⁶ Kwahera muntu yoseri yakaweziti kumwankula Yesu na kwanjira lishaka lilii kwa-hera yakajeriti kayi kukosiya shoseri.

23

Yesu kankuwaberiziya wantumini kuusu wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu

Mariku 12:38-40; Luka 11:37-52; 20:45-47

¹ Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu pamuhera na wafundwa wakuwi, ² “Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu wanauwezu wa kutakulira Malagaliru ga Musa. ³ Su mfirwa kujimila na kutenda shoseri shawawagambireni, kumbiti namtenda vyawawatenda weni, toziya watenda ndiri vilii vyawafunda. ⁴ Watawa visanka vitopa na kuwatwika wantu, kumbiti weni wasinda ata kutalipisiya shala wapati kupapa. ⁵ Womberi wankutenda matendu gawu goseri su wantu wagawoni, wankuvala tepi zilembwa malagaliru kusheni kwawu na mumawoku na wongerera mishirashira mumahabiti gawu. ⁶ Wafira kulikala pahala paligoya mumsambu na kulikala viti vya ligoya munumba ya Mlungu. ⁷ Wafira wawalamsiyi kwa ligoya pahala pa soku na wafira wantu wawashemi, ‘Mfunda.’ ⁸ Kumbiti mwenga namshemwa ‘mfunda,’ toziya mfunda gwenu yumu hera, na woseri mwenga mwawalongu. ⁹ Ama namumshema muntu yoseri ‘Tati’ pasipanu, toziya mwana Tati yumu hera kumpindi. ¹⁰ Namshemwa ‘Walonguziya,’ toziya mwana mlonguziya yumu hera ndo Kristu Mlopoziya. ¹¹ Yakawera mkulu pakati penu mpaka

kaweri ntumintumi gwenu. ¹² Yakalikwisa hawamsulusiye na yakalisulusiye mweni, hakakwiswi.”

Yesu kankuukalipira ufyangi wawu

Mariku 12:40; Luka 11:39-42,44,52, 20:47

¹³ “Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangi mwenga! Mwanku-tata mlyangu gwa Ufalumi wa kumpindi palaa wantu pawafiriti kwingira, kumbiti maweni mwenga mwingira ndiri na muwajimira ndiri wantu yawajera kwingira. ¹⁴ Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangi mwenga! Mwankuway-onga wakenja nakuwapoka numba zawu na mwankulilanguziya kusali sala ntali! Toziya ya hangu hampati azabu nkulu nentu!” Malembu gamonga gahera musitari agu.

¹⁵ “Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangi mwenga! Mwanku-genda mwanja mulitanda na paishi su mpati muntu yumu yakajimira ntambu yamjimira. Pamumpata, mumtenda mala mbili kaweri muntu gwa kugenda mumotu gwa jehanam kuliku maweni mwenga.”

¹⁶ Shondi walongoziya mwana lwisi! Mwenga mfunda muntu pakalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kulilapira aku shintu ndiri, kumbiti pakalirapa kwa zahabu Mnumba nkulu ya Mlungu, kulilapira aku kumkola. ¹⁷ Mwenga mwanalwisi wazigizigi! Shoshi shana mana nentu, zahabu ama Numba nkulu ya Mlungu yayitenda zahabu iweri nanaga? ¹⁸ Kayi mfunda, muntu pakalirapira pashitalawanda sha kutambikira, shintu ndiri, kumbiti pakalirapira kwa lifupu lyawalituli pashitalawanda sha kutambikira, kulirapa aku hakumkoli. ¹⁹ Mwenga mwawa lwisi! Shoshi sha mana nentu, lifupu lilii, ama pashitalawanda sha kutambikira peni patendaga lifupu liweri linanaga? ²⁰ Muntu yakalilapira kwa pashitalawanda sha kutambikira kalirapa kwa pahala pa kutambikira na mafupu goseri gawatuliti pahala pa kutambikira. ²¹ Na yakalirapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu na Mlungu yakalikala amu, ²² na yoseri yakalirapira kumpindi kwa Mlungu, su kalilapira kwa shibanta sha shifalumi sha Mlungu na kwa Mlungu yakalivagira. ²³ “Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangi mwenga! Mwankuwatoza wantu shintu shimu muvintu lilongu, ata kusu viungu vya likolu gambira mahamba ganunkira weri na binzari na jira na kumbiti mleka kujimira mafundu ga mana ga Malagaliru, gambira vitendu viheri na lusungu na njimiru. Vitwatila avi vya mana ndo mfirowa kuvitenda pota na kulyaluwa vyamonga. ²⁴ Mwenga walongoziya mwana lwisi! Mwankulaviya wawingozi mu vyakulanda, kumbiti mwankumira shingongolu yawamshema ntembu!

²⁵ “Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangi mwenga! Mwankugu-lula shikombi na bakuli kwa kunja, kumbiti mngati kumema vintu vyampatiti kwa wakwepula na malema. ²⁶ Mafalisayu lwisi! Gugulula uhakata huti yawuwera mushikombi na kunja hakuweri kuherepa viraa.

²⁷ “Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, wafyangi mwenga! Muwera gambira mapumba gawatyelemekiti shokaa ndo yeni kwa kunja gawonikana gaherepa, kumbiti mngati imema mifupa ya mawuti na kila ntambu ya kudoda. ²⁸ Viraa virii kwa kunja mwenga muwoneka mwawaheri, kumbiti mummyo waweni kumema ufyangi na udoda.

Yesu kankutunga kutozwa kwawu

Luka 11:47-51

²⁹ “Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangi mwenga! Mwanku-yawira mapumba ga wambuyi wa Mlungu na kugalemba mapumba ga wantu waheri, ³⁰ na mlonga, ‘Handa twenga metulikali shipindi sha wagogolu wetu metulitangiti ndiri nawomberi kuwalaga wambuyi wa Mlungu!’ ³¹ Su mpitaulira kuwera maweni mwenga ndo wiwuka wawu woseri yawawalagiti wambuyi wa Mlungu! ³² Su, mumalili shilii shawanjiti wagogolu wenu! ³³ Mwenga wanjoka na wana wa wanjoka! Mwenga namuli-hola kuwera muweza kukwepa kwingira kwingira mumotu gwa jehanam. ³⁴ Su neni nuwagambirani kuwera hanuwajegeri mwenga wambuyi wa Mlungu. Na wantu wana luhala na wafunda wa Malagaliru ga Musa, hamuwalagi wamu wawu na kuwapingika wamonga na kuwasyatanga ntomondumonga wamonga munumba za Mlungu na kuwawinga kulawa lushi na lushi. ³⁵ Vilawili vya kutoza kwa kuwalaga wantu woseri waheri haiweri kwa mwenga, kwanjira kulagwa kwa Abeli muntu muheri mpaka kulagwa kwa Zakariya mwana gwa Barakiya, Zakariya ndo mweni yamumlagiti pakati pa Numba nkulu ya Mlungu na pashitalawanda sha kutambikira. ³⁶ Nakaka nuwagambireni, kutozwa kwa wantu woseri yawawalaga wayawu hakuweri kwa shiyiwuku sha mashaka aga!

Yesu ntambu yakalufiriti lushi lwa Yerusalemu

Luka 13:34-35

³⁷ “Yerusalemu! Shondi shondi Yerusalemu bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatunitwi kwakuwi! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mba-patiru zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! ³⁸ Su, Numba nkulu ya Mlungu yaku hailekwi ushiwa. ³⁹ Nukugambirani kwanjira vinu, hapeni gumoni kayi mpaka pagutakula, ‘Mlungu gumtekeleri yomberi yakiza mulitawu lya Mtuwa.’ ”

24

Yesu kankutakula kuusu kubomolangwa kwa Numba nkulu ya Mlungu

Mariku 13:1-2; Luka 21:5-6

¹ Yesu kalawiti Mnumba nkulu ya Mlungu, pakaweriti kankugenda zakuwi, wafundwa wakuwi wamgenderiti wamlanguziya majengu ga Numba nkulu ya Mlungu.

² Yesu kawagambira, “Yina, muweza kugalola goseri aga! Nakaka nuwagambirani, kwa-hera hata libuwi limu halisigali panu pampindi pa libuwi limonga, kila libuwi haliwusiwi.”

Ntabika na ndabiri

Mariku 13:3-13; Luka 21:7-19

³ Yesu pakalivagiti palugongu lwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti kwa bada, su wamkosiya, “Gutugambiri, hashi vitwatira avi havilawili ndii? Na hashilawiri shishi kulanguziya ndo shipindi sha kwiza kwaku na shipindi sha upeluru pasipanu.”

⁴ Yesu kawankula,

“Mulikali weri, muntu nakiza kuwapayirani. ⁵ Wantu wawuwa hawalawili na kulonga kila yumu, ndo Kristu Mlopoziya na hawawazyangi wantu wawuwa. ⁶ Hampikaniri kuusu ngondu pakwegea na visoweru vya ngondu, kumbiti namulihola. Toziya vitwatira mpaka vilawiri, kumbiti upeluru weni wankali kwiza. ⁷ Isi yimu hailikomangi na isi yimonga na ufalumi wumu hawulikomangi na ufalumi umonga. Panu na palii hapaweri na njala na malendemeru ga isi kila pahala. ⁸ Vitwatila vyoseri avi vilifana gambira kutama pakwanja pakulera mwana.

⁹ “Shakapanu hawawalaviyani su wawatabisiyi na kuwalaga. Isi zoseri haziwakalaliri toziya ya litawu lyaneni. ¹⁰ Mushipindi ashi wantu wawuwa hawaleki myoyu yawu, hawagambulikani weni kwa weni na kukalalirana weni kwa weni. ¹¹ Hawalawili wambuyi wa upayira, pawapotuzi ya wantu wawuwa. ¹² Su vitwatira vifaa ndiri havy-ongereki, mafiliru ga wantu wawuwa hauweri tisutisu. ¹³ Kumbiti muntu yakahepelera mpaka lupeluru hakalopoziwi. ¹⁴ Na Shisoweru Shiwagira sha Ufalumi wa Mlungu hashibwerwi pasipanu poseri muwukapitawu kwa wantu wa makabila goseri na upeluru hawizi.

Uhushu mkulu

Mariku 13:14-23; Luka 21:20-24

¹⁵ “Su, hamuwoni ‘Shintu shidoda shashihabisiya’ shakatakuliti Danieli mbuyi gwa Mlungu, shigoloka pahala pananagala.” Yakabetula kavimani mana yakuwi! ¹⁶ Panu, yawawera Yudeya su watugili muvigongu. ¹⁷ Yakawera pashitwiku sha numba naka-suluka kutolashintu mnumba mwakuwi. ¹⁸ Yakaweriti kulirambu nakawuya kumbeli kutola nguwi yakuwi. ¹⁹ Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanon-iziya mumashaka galii! ²⁰ Mumluwi Mlungu, su kutuga kwa mwenga nakuwera mashaka ga mpepu ama lishaka lya Kwoyera! ²¹ Toziya mushipindi ashi hakuweri na uhushu mkulu ndoweni wankali kulawira, kwanjira kunyawa kwa pasipanu mpaka leru, wala hapeni ilawiri kayi. ²² Kumbiti Mlungu kagapunguriti kala shiyasi sha mashaka aga, mekatendi ndiri, kwahera muntu yoseri mekalikali. Toziya ya wantu yawasyagulitwi, Mlungu hakagapunguli mashaka aga.

²³ “Su, muntu yoseri pakawagambirani, ‘Guloli Kristu Mlopoziya kapanu’ ama ‘Kapalii!’ Namjimira. ²⁴ Hawalawili ashina Kristu wa upayira na wambuyi wa upayira, hawatendi mauza za makulu na gakulikangasha su wawazyangi payiwezekana ata yawasyagulitwi na Mlungu. ²⁵ Mpikanili! Nuwagambirani pamberi pa shipindi kwiza.

²⁶ “Ama, pawawagambirani, ‘Mloli, ka kushiwala!’ Namgenda aku, ama pawalonga, ‘Mloli, kaliffa panu!’ Namjimira. ²⁷ Mwana gwa Muntu hakizi gambira gulangala gambira lumeta kulyera kulawa kwagulawa mshenji mpaka kwaguzeta mshenji.

²⁸ “Palii paweriti na shashifuwiti, ndo pawajojinika wandapu.”

Kwiza kwa Mwana gwa Muntu

Mariku 13:24-27; Luka 21:25-28

²⁹ “Palaa palii, pa mashaka ga kutabisiya, mshenji haguweri ntiti, na lyezi haliweri ndiri na gulangala na ntundu hazituluki kulawa kulyera na likakala lya kumpindi halilibegizi.

³⁰ Shakapanu, lilangaliru Iya Mwana gwa Muntu halilawiri kulyera na wantu woseri wa pasipanu hawalili pawamwona Mwana gwa Muntu pakiza mumawundi ga kumpindi pamuhara na makakala makulu. ³¹ Mliru mkulu gwa mbalapi hagupikaniki na yomberi hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wakuwi muwega za msheshi za pasipanu na hawawajojiniri wantu kulawa lupeleru lumu lwa pasipanu mpaka lupeleru lumonga lwa pasipanu.

Mfanu gwa Mkuyu

Mariku 13:28-31; Luka 21:29-33

³² “Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payiyanja kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. ³³ Ntambu ira ayi mwenga pamwona vitwatira vyoseri avi, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu. ³⁴ Muliholi kuwera vitwatira vyoseri avi havilawili pamberi pa kuhowa wantu yawalikala vinu. ³⁵ Kumpindi kwa Mlungu na pasipanu hazipiti, kumbiti visoweru vyaneni hapeni vipiti.

Kwahera muntu yakavimana lishaka ama lisaa

Mariku 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36

³⁶ “Kwahera muntu yoseri yakavimana lishaka ama lisaa paviza, ama wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu ama Mwana. Tati gweka yakuwi ndo yakavimana. ³⁷ Kwiza kwa Mwana gwa Muntu hakuwera gambira shilii shashilawiriti mushipindi sha Nuhu. ³⁸ Mumashaka galii pamberi pa wantu kuhowa mumafuriku waweriti wankuliya na kulanda, wantu waweriti wankuwayuga na kuyugwa mpaka Nuhu pakingiriti mumtumbwi, ³⁹ wavimaniti ndiri hashilawiri shishi mpaka mafuliku pagiziti na kuwajola woseri. Ntambu ayi hayiweri pakiza Mwana gwa Muntu. ⁴⁰ Shipindi ashi wantu wawili hawaweri mulirambu, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. ⁴¹ Wadala wawili hawaweri wankusyaga usaka palwala, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi.

⁴² “Su gulikali weri, toziya guvimana ndiri lishaka Iya kwiza Mtuwa gwenu. ⁴³ Handa yakana namba mekavimani shipindi sha kwiza kwa mpoka, mekalikali masu na mekaleki ndiri mpoka kabomolangi namba yakuwi. ⁴⁴ Su na mwenga viraa muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi mulisaa lyagulimana ndiri.”

Ntumini yakaaminika ama ntumini yakaminika ndiri

Luka 12:41-48

⁴⁵ “Yesu kendeleyiti kutakula, Ndo gaa ntumintumi yakaaminika na kana luhala, ndo mtuwa gwakuwi hakamtuli pampindi pa wantu wakuwi, kawapanani shiboga kwa shipindi shakuwi? ⁴⁶ Mbaka ntumintumi uliya mweni mtuwa gwakuwi pakiza hakamwoni kankutenda hangu. ⁴⁷ Nukugambirani nakaka, katamtula ntumini ayu kagolokeri ulunda wakuwi woseri. ⁴⁸ Kumbiti handa ndo ntumintumi kadoda, hakaligambizi uliya mweni kuwera mtuwa gwakuwi hakashelewi kuwuya, ⁴⁹ na hakanji kuwakomanga wantumintumi wayaguwi na kanja kuliya na kulanda pamuhara na waloweru. ⁵⁰ Shakapanu mtuwa gwakuwi ntumintumi ulii pakizaku lishaka lyankali kulimana na shipindi shakashimana ndiri. ⁵¹ Mtuwa hakamwazibu nentu na kumtula shipinga shimu na wafyangu. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi.”

25

Mfanu gwa walii lilongu

¹ “Shipindi ashi Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na walii lilongu yawatoliti koloboyi zawu na wagenditi kumwanka mpalu gwa ndowa. ² Wamuhanu wamu waweriti na mahala na wamuhanu wamonga waweriti wazigizigi. ³ Wazigizigi walii watoliti koloboyi zyawu pota kutola mafuta ga motu ga shigubukuru. ⁴ Kumbiti wanaluhala walii watoliti mafuta ga motu gatosha msupa zyawu. ⁵ Mpalu gwa ndowa kakawiti kwiza, su walii woseri wanjiti kusizira na wagonjiti.

⁶ “Paiweriti kala lugonu kuweriti mashowanganu, ‘Aya aya mpalu gwa ndowa! Mgendi mwakamwanki!’ ⁷ Walii lilongu walii wimuka na wazitandira koloboyi zyawu. ⁸ Shakapanu wazigizigi walii wawagambira wanaluhala walii, ‘Mtupungulili mafuta ga motu, toziya koloboyi zya twenga zankugenda kutenda tiya.’ ⁹ Wanaluhala walii wawankula, ‘Ndala, toziya mafuta ga motu gatutosha ndiri twenga pamuhara na mwenga. Mgendi kuvikolija mwakahemeri maweni.’ ¹⁰ Su walii wazigizigi walii pawagenditi kuhe-mera mafuta ga motu, mpalu gwa ndowa kasoka. Na walii wamuhanu walii yawaweriti kala wingiriti pamuhara na mpalu gwa ndowa mnumba ya msambu na shakapanu mlyangu gutatwa.

¹¹ “Shakapanu walii wamonga walii wawuya. Su womberi wabotanga, ‘Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!’ ¹² Nayomberi hakawankuli, ‘Ndala, nuwamana ndiri mwenga!’ ”

¹³ Na Yesu kamalaliriri kwa kutakula, “Mlikali weri, toziya muvimana ndiri lishaka ama lisaa.”

Mfanu gwa wantumini watatu

Luka 19:11-27

¹⁴ “Shipindi shilii Ufalumi wa Mlungu haulifani hangu. Kweniti muntu yumu yakafiriri kugenda mwanja, kawashema wantumintumi wakuwi na kawatula waloleri ulunda wakuwi. ¹⁵ Kamupiti kila muntu kulawirana na uwezu wakuwi, yumu kamupiti mihaku muhanu ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku miwili ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku gumu gwa mpiya. Su kawuka kagenda mwanja. ¹⁶ Ntumintumi yakawankiti mihaku muhanu ya mpiya kazitendera lihengu mpiya zilii kapata mota mihaku muhanu imonga. ¹⁷ Ntambu iraa ayi ntumintumi yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kapatiti mota mihaku imonga miwili ya mpiya. ¹⁸ Kumbiti ntumini yakawankiti mihaku gumu gwa mpiya kagutula, kagenda kabawa lirindi mulitapaka, kazififa mpiya zya Mtuwa gwakuwi.

¹⁹ “Pashipindi shivuwa mtuwa gwa wantumintumi woseri kawuyiti na kutenda mawalanga pamuhara nawomberi. ²⁰ Ntumintumi yakatoliti mihaku muhanu ya mpiya kiza kajega mihaku imonga ya mpiya. Kalonga, ‘Mtuwa guloli!’ Gunupiti mihaku muhanu ya mpiya, panu kwana mihaku muhanu imonga yayiongelekiti. ²¹ Mtuwa kalonga, ‘Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi gwaminika! Guwera mwaminika mushitwatira shididiki, su hanikutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi tunemeleli pamuhara!’

²² “Shakapanu ntumini yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kiziti na kulonga, ‘Mtuwa, gunupiti mihaku miwili ya mpiya. Guloli! Panu pana mihaku miwili imonga yayiongelekiti.’ ²³ Mtuwa gwakuwi kalonga, ‘Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi mwaminika!’ Gwenga gwaminika mushitwatira shididiki, hanukutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi panu tunemeleli pamuhara!

²⁴ “Shakapanu ntumintumi yakawankiti mihaku gumu gwa mpiya kiza na kulonga, ‘Mtuwa, nuvimana kuwera gwenga gwa muntu gukalipa, gubena shilii shaguyala ndiri na gujonjonira vyagukwetiti ndiri. ²⁵ Ntiriti, su ng’enditi na nugufifa mihaku gwa mpiya zyaku.’

²⁶ “Mtuwa gwakuwi kamgambira, ‘Gwenga gwa ntumintumi mdoda na mleri! Guvimana handa neni mbena pota na kuyala na njojinira pota na kukweta. ²⁷ Sawa, ifiruwiti gutuli mpiya ya neni mubenki na neni mentoliti mpiya zyangu pamuhara na mbotu yakuwi! ²⁸ Vinu, mumpoki mpiya azi mumpapani ulii yakana mihaku lilongu ya mpiya. ²⁹ Toziya muntu yoseri yakawera na shintu hawamupapani na kumwongera, kumbiti ulii yakahera shintu, ata shididini shilii shakaweriti nashu hawampoki. ³⁰ Na kuusu ntumintumi ulii yakahera mana, mumwasi kunja muntiti, aku hakalili na kuyagaya menu gakuwi.’ ”

Kutoza kuupeleru

³¹ “Mwana gwa Muntu ndomweni Mfalumi pakiza muukwisa wakuwi pamuhara na wantumintumi wa kumpindi wakuwi wananagala, hakalivagi mushibanta shakuwi sha shifalumi muukwisa wakuwi. ³² Wantu wa isi zoseri hawajojiniki kulongolu kwakuwi. Na yomberi hakawatuli muvipinga viwili, gambira mlolera mifugu ntambu yakawatulaga gweka wakondolu kulawa mushipinga sha wambuzi. ³³ Hakawatuli wantu yawatenda ntambu yakafiriri Mlungu uwega wakuwi wa kumliwu na yawatenditi vidoda uwega wakuwi wa kumshigi. ³⁴ Shakapanu Mfalumi hakawagambiri wantu walii wa uwega wakuwi wa kumliwu, Mwizi, mwenga mtekeleriti na Tati gwangu! Mwizi na muwuwanki ufalumi yawakutandirani kwanjira pakunyawa pasipanu. ³⁵ Pahweriti na njala mwenga munupiti shiboga, panyumuluwiti mwenga mnuipiti mashi, nweriti muhenga mwenga mshemera ukaya kwenu, ³⁶ nweriti shivula hera munvalasiya, nweriti ndwala mwenga munwaziya, nweriti wantatira mushibetubetu mwenga mwiza kutyangira.”

³⁷ “Shakapanu wantu yawamfiriziya Mlungu hamwankuli, ‘Mtuwa, tukuwona koshi gwana njala na twenga tukupiti shiboga, ama guweriti guyumuluwa na twenga tukulandasiya mashi? ³⁸ Ndii tukuwoniti gwamuhenga na twenga tukushemera ukaya, ama gwashivula na twenga tukuvalasiya? ³⁹ Tukuwoniti ndii gulwala ama gwamushibetubetu na twenga twiza kukulola? ⁴⁰ Mfalumi hakawankuli, ‘Nukugambirani nakaka, kila shintu shammutendiriti yumu gwa wapusu wangu awa muntendera neni!’

⁴¹ “Shakapanu hakawagambiri walii yawaweriti uwega wa kumshigi, ‘Muwuki kulongolu kwa neni, mwenga mpangirwiti na Mlungu! Mgendi mumotu gwa gutenda tiya ndiri gwawamtandiriti Shetani na wantumintumi wakuwi!’ ⁴² Nweriti na njala, mwenga mnupa ndiri shiboga, nweriti nyumluwa, mwenga mnupa ndiri mashi. ⁴³ Nweriti namuhenga, mwenga munshemiriti ndiri ukaya kwenu, nweriti shivula hera, mwenga munvalasiya ndiri, nweriti ndwaliti na wantatira mushibetubetu, mwenga mwiza ndiri kuntyangira.’

⁴⁴ “Shakapanu wamwankula, ‘Ndii, Mtuwa, tukuwoniti gwana njala ama guyumluwa, na gwamuhenga ama gwashivula ama gulwala ama gwamushibetubetu, na twenga twiza ndiri kukutanga?’ ⁴⁵ Mfalumi hakawankuli, ‘Nuwagambirani, kila pamlemi kumtanga yumu gwa wapusu awa, mlemi kumtanga neni.’ ⁴⁶ Shakapanu womberi, hawagendi muntabiku ya mashaka goseri, kumbuti wantu yawamfiriziya Mlungu hawagendi muukomu wa mashaka goseri.”

26

Mpangu gwa kumlaga Yesu

Mariku 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohani 11:45-53

¹ Shipindi Yesu pakamariti kufunda vitwatira vyoseri avi, kawagambiriti wafundwa wakuwi, ² “Pamashaka mawili muvimana, hapaweri na msambu gwa Pasaka, na Mwana gwa Muntu hawamkamuli su wampingiki mulupingika.” Msambu gwa Pasaka guweriti gwa kulihola ntambu Waisraeli pawawalopoziya kulawa muufalumi wa Farawu.

³ Shakapanu watambika wakulu pamuhera na wazewi waliwoniti pamuhera muukumbi wa Kayafa, Mkulu gwa Watambika. ⁴ Wasakuliti ntambu ya kumkamula Yesu kwa bada su wamlagi. ⁵ Womberi watakuliti, “Shitwatira ashi nashitendeka shipindi sha msambu gwa Pasaka toziya wantu hawatendi ndewu.”

Yesu wankumswaga lipaki Kubetaniya

Mariku 14:3-9; Yohani 12:1-8

⁶ Yesu kaweriti Betaniya, ukaya kwa Simoni, muntu yakalwaliti ungumbula. ⁷ Yesu pakaweriti kankuliya shiboga, mdala yumu kamgenderiti pakaweriti na supa ya alabasta yayimemiti utuli wa mpiya zivuwa, kammiminira mumtuwi mwakuwi. ⁸ Wafundwa wakuwi pawawoniti hangu, wakalala na wamkosiya, “Iwera ashi kwananga goseri aga?” ⁹ “Utuli awu meuwuzwi kwa mpiya zivuwa na kuwapanani wahushu!”

¹⁰ Yesu kavimati shawashiyowera su kawagambira, “Iwera ashi mwankumgaziya mdala ayu? Shakantendiriti ndo shiherepa kwaneni. ¹¹ Wantu wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbuti neni hapeni hweri na mwenga mashaka goseri. ¹² Shakatenditi mdala ayu kumiminira utuli awu munshimba mwangu su katandira kusilwa kwaneni. ¹³ Vinu nuwagambirani nakaka, poseri pawabwera Shisoweru Shiwagira pasi panu, shitwatira shakatenditi mdala ayu hashitakulwi, na wantu hawamuholi.”

Yuda kankujimila kumgalambuka Yesu

Mariku 14:10-11; Luka 22:3-6

¹⁴ Shakapanu yumu gwa wantumintumi lilongu na wawili, litawu lyakuwi Yuda Isikariyoti su kagenda kwa watambika wakulu ¹⁵ na kawakosiyiti, “Hamnupi shishi handa panumgalambuki Yesu kwa mwenga?” Womberi wamuwalangiriti magwala ga shaba malongu matatu na kumupa. ¹⁶ Na kwanjira shipindi shilii Yuda kaweriti kankusakula lupenyu luherepa lwa kumgalambuka Yesu kwa womberi.

Yesu kankuliya shiboga sha Pasaka pamuhera na wantumintumi wakuwi

Mariku 14:12-21; Luka 22:7-13; Yohani 13:21-30

¹⁷ Lishaka lya kwanja pamberi pa msambu gwa mabumunda galekerwa ndiri simika, wafundwa wamgenderiti Yesu na kumkosiya, “Gufira twakakutandiri koshi shiboga sha Pasaka?”

¹⁸ Yesu kawagambira, “Mgendi mlushi kwa muntu yumu ayu mwakamgambiri, ‘Mfunda kalonga, Shipindi shangu shisoka, handiyi shiboga sha Pasaka pamuhera na wafundwa wangu, ukaya kwaku.’”

¹⁹ Wafundwa watenda handa Yesu ntambu yakawagambiriti watandiri shiboga sha Pasaka.

²⁰ Shipindi payiweriti pamihi, Yesu na wantumini wakuwi lilongu na wawili walivaga kuliya shiboga. ²¹ Pawaweriti wankuliya Yesu kalonga, “Nuwagambirani yumu gwenu hakang’alambuki.”

²² Wantumini wahinginika nentu wanja kulikosiya yumu yumu, “Mtuwa hashi ndo neni?”

²³ Yesu kawankula, “Yakashwika ndoloni mubakuli pamuhera na neni ndo hakang’alambuki. ²⁴ Mwana gwa Muntu hakahowi gambira Malembu Mananagala ntambu yagatakula, kumbuti oli wakuwi muntu ayu yakamgalambuka Mwana gwa Muntu! Iweri mbaka kwa muntu ayu handa mekayiwuki ndiri!”

²⁵ Yuda mgalambuka kamkosiya, “mfunda ndo neni?”

Yesu kamwankula, “Yina, gwenga ndo gutakula.”

Shiboga sha Mtuwa

Mariku 14:22-26; Luka 22:14-23; 1 Wakorintu 11:23-25

²⁶ Pawaweriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi, pakalonga, “Mtoli mlii, ayi ndo nshimba ya neni.”

²⁷ Shakapanu katola shikombi na kalonga mayagashii Mlungu, kawapanani pakalonga, “Mlandi woseri mwenga, ²⁸ agu ndo mwazi gwangu, gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu kwa wantu wakuwi, mwazi gwaguyitika kwajili ya wantu wawuwa kuwalekiziya vidoda. ²⁹ Nuwagambirani, hanandi kayi ndiri divayi ya mzyabibu mpaka lishaka lilii pananda divayi yasyayi pamuhera na mwenga Muufalumi wa Tati gwangu.”

³⁰ Shakapanu womberi wimbite lwimbu na wawuka wagenditi kulugongu lwa Mizeyituni.

Yesu kankutunga handa Peteru hakamlemi

Mariku 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohani 13:36-38

³¹ Shakapanu Yesu kawagambira, “Leru pashiru panu mawoseri mwenga hamtugi na kundeka neni, ntambu ya Malembu Mananagala galonga, ‘Mlungu kalonga, hakamlagi mlolera mifugu na wakondolu wa shipinga hawapalanganyiki.’ ³² Kumbiti panzyukaku, hanuwalongoleri kugenda ku Galilaya.” ³³ Peteru kamgambira Yesu, “Neni hapeni nukuleki gwenga ata woseri pawakulema!”

³⁴ Yesu kamgambira Peteru, “Nukugambira, pashiru pamberi njogolu hakeniwiki, hangunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni.”

³⁵ Peteru kamwankula, “Ata panfiruwa kuhowa pamuhera na gwenga, hapeni nukulemi nakamu!”

Na wafundwa wamonga woseri watakula ntambu iraa ayi.

Yesu kankusali mushiwunga sha Getisemani

Mariku 14:32-42; Luka 22:39-46

³⁶ Shakapanu Yesu kagenditi pamuhera na wafundwa wakuwi pahala pawapashemapu Getisemani na kawagambira, “Mulivagi panu neni ng’enda palongolu palii na kuluwa.”

³⁷ Kawatola Peteru na wana wawili wa Zebedayu, kanja kuhinginika na kushashatika, ³⁸ na kawagambira womberi, “Moyu guntama nentu sambira nfuwi. Mulivagi panu na mwikali masu pamuhera naneni.”

³⁹ Su kagenda kulongolu kidogu, kasuntama makukama na kuluwa, “Tati gwangu, handa payiwezekana, guwusiya nkata ayi ya ndabiri kwaneni! Ntambu yanfira ndiri neni, kumbiti gutendi ntambu yagufira gumweni.”

⁴⁰ Shakapanu kawawuyira wafundwa watatu walii na kawawona wagonja mpota na kamgambira Peteru, “Muweza ndiri kulikala masu pamuhera na neni ata lisaa limu?

⁴¹ Mlikali masu na mluwi namwingira mumajerwa. Moyu gwa muntu gufira gutenda gakafira Mlungu, kumbiti makakala ga muntu gatosha ndiri.”

⁴² Yesu kagenditi kayi na kuluwa, “Tati gwangu, handa payiwezekana ndiri shikombi sha ndabiri shiwuki pota neni kushilanda, su nushirandi, su vyagufiriti guvitendi.”

⁴³ Kawuyiti kayi na kuwawona wantumini wagonja mpota, masu gawu gaweriti gana mbota nentu.

⁴⁴ Yesu kawaleka kayi, kagenda ziyakuwi na kuluwa mala ya tatu, pakaluwa ntambu iraa ilii. ⁴⁵ Shakapanu kawawuyira wafundwa na kuwagambira, “Hashi mwankali mwakugonja mpota na kwoyera? Mloli! Lisaa lyeni lisoka lya Mwana gwa Muntu kukamulwa kwa makakala mumawoku ga wantu yawana vidoda. ⁴⁶ Mwimuki, tugendeni zyetu. Mloli, panu kwana muntu ulii yakafira kung’alambuka!”

Yesu wankumkamula

Mariku 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohani 18:3-12

⁴⁷ Yesu kaweriti kankali kankutakula shipindi Yuda yumu gwa wantumini lilongu na wawili, pakasokiti. Liziti lipinga likulu lya wantu wawuwa yawawera na mapanga pamuhera na vindonga, womberi watumitwi na watambika wakulu pamuhera na wazewi.

⁴⁸ Yuda kawapiti lipinga lya wantu lilangaliru pakatakula, “Muntu yanumnona ndo yamumfira, su mumkamuli!”

⁴⁹ Yuda kamgendera Yesu na kamlamsiya, “Mfunda, ponga iweri na gwenga, su kamnona.”

⁵⁰ Yesu kamgambira, “Ganja gutendi kanongola shagwiziriti!”

Wantu walii su wiziti na wamkamula Yesu na wamtawa. ⁵¹ Yumu gwa wantumintumi wa Yesu kasomola upanga wakuwi na kamdumula likutu lya ntumintumi gwa Mtambika mkulu. ⁵² Yesu kamgambira, “Guwuziyi upanga waku mumuhaku, toziya yoseri yakautendera upanga, hakahowi kwa upanga. ⁵³ Muvimana ndiri kuwera neni menumluwi Tati gwangu kantangi, nayomberi mekanjegeri majeshi makulu malongu na mawili ga wantumintumi wa kumpindi kuntanga? ⁵⁴ Kumbiti hagaweri hashi, nakaka Malembu Mananagala gagalembitwi kuwera gafiruwa kulawira?”

⁵⁵ Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu, “Iwera hashi munizira na mapanga na vindonga kunkamula gambira neni mkwapula? Kila lishaka nweriti Mnumba nkulu ya Mlungu panfunda na munkamula ndiri. ⁵⁶ Kumbiti goseri aga galawira su Malembu Mananagala ga wambuyi wa Mlungu gatendeki.”

Shakapanu wafundwa woseri wamleka su watuga.

Yesu kapalongolu pa shiyotera motu

Mariku 14:53-65; Luka 22:54,55,63-71; Yohani 18:13,14,19-24

⁵⁷ Wantu awa yawamkamuliti Yesu wamjegeriti kunumba kwa Kayafa, Mtambika mkulu, wamjojinikira wafunda wa Malagaliru na wazewi. ⁵⁸ Peteru kamfwatiti kwa kutali mpaka kuluwaga lwa Mtambika mkulu na kingiriti kuzyetu pakutozera kalivaga pamuhera na walolera mlyangu, su kapati kulola vitwatira ntambu yaviwera. ⁵⁹ Watambika wakulu na shiyotera motu shoseri sha Wayawudi, shisakuliti upitawu wa kupaya kuusu Yesu wapati kumlaga, ⁶⁰ kumbiti wantu wawuwa watakuliti ukapitawu wa upayira kuusu yomberi. Pamuhera na hangu wapata ndiri shintu shoseri. Lupeleru wiziti wantu wawili ⁶¹ na walonga, “Muntu ayu katakuriti, ‘Weza kubomolanga Numba nkulu ya Mlungu na hanyawi kwa mashaka matatu.’ ”

⁶² Mtambika mkulu kagoloka na kamgambira Yesu, “Hashi, guwawankula ndiri wantu awa wakutakulira shishi gwenga?” ⁶³ Kumbiti Yesu kanyamala jii. Mtambika mkulu kamgambira kayi, “Nukulapira kwa Mlungu mkomu, gutugambiri handa gwenga ndo gwa Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu.”

⁶⁴ Yesu kamwankula, “Yina, gwenga gutakula. Kumbiti nuwagambirani mwawoseri mwenga, kwanjira shipindi ashi hamumwoni Mwana gwa Muntu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu yakawera na makakala goseri na pakiza mumawundi ga kumpindi!”

⁶⁵ Panu Mtambika mkulu kapapula nguwa yakuwi na katakula, “Kamuhigilanga Mlungu! Tufira ndiri ukapitawu umonga! Vinu mpikanira mayigiranga gakuwi! ⁶⁶ Mwenga mulihola hashi?”

Womberi wamwankula, “Kana makosa su kafiruwa kahowi.”

⁶⁷ Shakapanu wantemera mata kusheni na wamkoma na womberi wamuwakula.

⁶⁸ Na walonga, “Kristu gututungiri! Ndo gaa yakakuwakuliti!”

Peteru kankumlema Yesu

Mariku 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohani 18:15-18,25-27

⁶⁹ Peteru kaweriti kalivagiti kunja kuzyetu ntumini mdala pakamgenderiti na kulonga “Gwenga guweriti pamuhera na Yesu gwa Galilaya.”

⁷⁰ Kumbiti Peteru kabera palongolu pa woseri. Kalonga, “Nuvimana ndiri vintu vyagutakula.” ⁷¹ Pakaweriti kankulawa pamlyangu gwa kuzyetu, ntumini mdala yumonga kamwona Peteru na kawagambira wantu yawaweriti paliya, “Muntu ayu kaweriti pamuhera na Yesu gwa Nazareti.”

⁷² Peteru kabera kayi na kuwankula, “Nulirapa kuwera nummana ndiri muntu ayu!”

⁷³ Katepu hera wantu yawaweriti wagoloka paliya wamgenderiti Peteru na watakula, “Nakaka ntambu yagutakula ilanguziya gwenga gwa muntu wa Galilaya!”

⁷⁴ Shakapanu Peteru kalonga, “Nulirapa kuwera nuwagambirani nakaka! Mlungu gwangu kanazibu handa neni panuwapayira! Nummana ndiri muntu ayu!”

Katepu njogolu kaweka, ⁷⁵ na Peteru kaliholiti visoweru vyakagambiritwi na Yesu, “Pamberi pa njogolu keniwiki, haginemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni.” Kalawa kunja na kagenda kulila nentu.

Yesu wankumjega kwa Pilatu

Mariku 15:1; Luka 23:1-2; Yohani 18:28-32

¹ Mandawira putiputi watambika wakulu woseri na wazewi waliwoniti pamuhera watenditi mpangu gwa kumlaga Yesu. ² Womberi wamtawa pingu na wamjega kwa Pilatu mkulu gwa mkowa yakasyagulitwi na mlongoziya gwa sirikali ya Rumi.

Kuhowa kwa Yuda

Matendu 1:18-19

³ Yuda mgalambuka, pakawoniti kuwera Yesu wamtoza kala, yomberi moyu gumtamiti nentu na kawawuzilira watambika wakulu pamuhera na wazewi magwala malongu matatu galii ga mpiya. ⁴ Kalonga, “Neni ntenda vidoda kwa kumgalambuka muntu yakahera likosa, wamlagi!”

Womberi wamwankula, “Gatuwusu shishi twenga? Aga ndo gaku gumweni!”

⁵ Yuda kaziyasa mpiya zilii Mnumba nkulu ya Mlungu, kalawa kunja kagenda kulilaga mulugoyi.

⁶ Watambika wakulu wazitola mpiya zilii na walonga, “Azi ndo mpiya zya mwazi na ifaa ndiri kuzitula mluhanja lwa Numba nkulu ya Mlungu.” ⁷ Pawajimilirana kala kuusu mpiya azi, womberi wazitumiya kuhemera lirambu lya ukaka, liweri pahala pa kusilira wahenga. ⁸ Ndo mana mpaka leru lirambu ali walishema, “Lirambu lya Mwazi.”

⁹ Su visoweru vyakatakuliti Yeremiya mbuyi gwa Mlungu vitendeki, “Watoliti magwala malongu matatu ga mpiya, shyasi sha wantu wa Israeli wapangiti kumlipira yomberi, ¹⁰ na wahemelera lirambu la ukaka, Mtuwa ntambu yakanagaliriti.”

Pilatu kankumkosiya Yesu

Mariku 15:2-5, Luka 23:3-5, Yohani 18:33-38

¹¹ Yesu wamgolosiyiti palongolu pa mkulu gwa mkowa, ndomweni yakamkosiyiti. Su Pilatu kamkosiya, “Hashi, gwenga ndo mfalumi gwa Wayawudi?”

Yesu kamwankula, “Gwenga gulonga.” ¹² Kumbiti Yesu kankula ndiri shintu, watambika wakulu na wazewi pawaweriti wankumsitaki.

¹³ Su Pilatu kamkosiya, “Hashi, gupikinira ndiri masitaka goseri aga gawalaviya kwa gwenga?”

¹⁴ Kumbiti Yesu kawankula ndiri ata shisoweru shimu, ata mkulu gwa mkowa ayu kalikangasha nentu.

Yesu wankumtoza kulagwa

Mariku 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohani 18:39-19:16

¹⁵ Iweriti shitiba shawu mushipindi sha msambu gwa Pasaka mkulu gwa mkowa kumvugulira mtatirwa yumu yawamfiriti. ¹⁶ Shipindi ashi kuweriti na muntu yumu yakamanikaniti nentu yawamtatiriti mushibetubetu litawu lyakuwi Baraba. ¹⁷ Su wantu pawaliwoniti pamuhera, Pilatu kawakosiya, “Mfira numulaviyi yoshi pakati pa awili awa, Baraba ama Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?” ¹⁸ Yomberi kavimaniti weri kuwera walongoziya wa Shiyawudi wamjegiti Yesu kwakuwi kwajili ya weya.

¹⁹ Pilatu pakaweriti kalivaga pashigoda sha kutoza, mdala gwakuwi kamjegeriti ujumbi, “Naguliyingiziya mulisitaka lya muntu ayu muheri, toziya leru ntabika nentu mukulota kuusu yomberi.”

²⁰ Watambika wakulu na wazewi waligambiriti lipinga lya wantu wamluwi Baraba wamvugulira na Yesu wamlagi. ²¹ Kumbiti Pilatu kalikosiya lipinga lya wantu, “Hashi, yoshi pakati pa wawili awa yamfira nukuvugulirani?”

Womberi wamwankula, “Baraba!”

²² Pilatu kawakosiya, “Vinu ntendi ashashi kuusu Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?”

Woseri wamwankula, “Gumpingiki mulupingika!”

²³ Kumbiti Pilatu kakosiya, “Hashi, yomberi katenda likosa gaa?”

Shakapanu womberi wanjiti kushowangana, “Wampingiki mlupingika!”

²⁴ Pilatu pakawoniti kuwera kafanikiwa ndiri shoseri na kwana vidoda viweriti vyankwanja katoliti mashi na kaganaviya mawoku gakuwi palongolu pa lipinga lya wantu na kalonga, “Neni nahera lawama kuhowa kwa muntu ayu. Na shitwatila ashi mtendi maweni.”

²⁵ Lipinga lyoseri lya wantu limwankula, “Mwazi gwakuwi guweri kwa twenga na kwa wananguta wetu.”

²⁶ Shakapanu Pilatu kamvugulira Baraba kulawa mushibetubetu, kumbiti Yesu pawamsyatanga kala ntomond, kamlaviyiti wampingiki mlupingika.

Wanjagila wakumtendera lijonga Yesu

Mariku 15:16-20; Yohani 19:2-3

²⁷ Shakapanu wanjagila wa Pilatu wamtola Yesu wamwingiziya mumakawu makulu ga numba zya wanjagila wa Shirumi na wamjojinikira shipinga shoseri. ²⁸ Wamvula nguwu

zyakuwi na wamvalisiya lihabiti lya langi nsheri. ²⁹ Su wapota lijenjeri lya misontu na wamvalisiya muntuwi mwakuwi na wamtulira ludenki muliwoku lyakuwi lya kumliwu na wasuntama palongolu pakuwi na wamtendera lijonga. Womberi wamlamsiya, “Mwika Mfalumi gwa Wayawudi.” ³⁰ Wamtemera mata na walutola ludenki lulii na wamkoma nalu muntuwi. ³¹ Pawamaliriti kala kumtendera lijonga, wamvula lihabiti lilii na wamvalisiya nguwi zakuwi. Su wamjega yomberi kumpinjika mulupingika.

Yesu wankumpingika

Mariku 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohani 19:17-27

³² Pawaweriti wankugenda wamwona muntu yumu litawu lyakuwi Simoni yakalawiriti lushi lwa Kureni na wanjagila wamlazimisha kulutola lupingika lwa Yesu. ³³ Pawasokiti pahala pawapashema Goligota, mana yakuwi, “Pahala pa vipalakasa vya mtuwi.” ³⁴ Wamupa muhanganu gwa Divayi na mtera gukaripa, kumbuti Yesu pakailawaliriti kalema kulanda.

³⁵ Wampingika mulupingika, shakapanu waligawirana nguwi zyakuwi kwa kugalam-bula simbi. ³⁶ Pa aga walivaga panu waweriti wankumolera. ³⁷ Pampindi pa mtuwi gwakuwi mulupingika watula lisitaka limwusu yomberi lyawalembiti, “Ayu ndo Yesu, Mfalumi gwa Wayawudi.” ³⁸ Shakapanu wawapingika wakwepula wawili pamuhera na Yesu, yumu uwega wa kumshigi kwakuwi na yumonga uwega wa kumliwu kwakuwi.

³⁹ Wantu yawaweriti wankupita pahala paliya wamwigilanga Yesu na kutikisiya mituwi yawu pawalanga, ⁴⁰ “Gwenga gultumbiti kuyibomolanga Numba nkulu ya Mlungu na kuinyawa gwa mashaka matatu! Vinu guliopoziyi gumweni handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, su gusuluki palupingika!”

⁴¹ Ntambu iraa ayi watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi wamtendiriti lijonga, ⁴² “Kawalopoziyiti wamonga, kumbuti kasinda kulipoziya mweni! Hashi, yomberi mfalumi ndiri gwa Israeli? Vinu kasuluki palupingika na twenga hatumjimiri. ⁴³ Kamtumbiliti Mlungu na kutakula eti yomberi ndo Mwana gwa Mlungu. Su tuleki tumloli Mlungu kamlopoziyi handa kamfira nakaka!”

⁴⁴ Ntambu iraa ayi na wakwepula walii yawawapingikiti pamuhera na Yesu wamuhigiranga viraa.

Kuhowa kwa Yesu

Mariku 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohani 19:28-30

⁴⁵ Kwanjira saa sita mpaka saa tisa paliwala, pasipanu poseri paweriti na ntiti masaa matatu. ⁴⁶ Payiweriti saa tisa Yesu kalira kwa liziwu likulu, “Eloyi, Eloyi lama sabakitani?” Mana yakuwi, “Mlungu gwangu, Mlungu gwangu iwera ashi gundeka?”

⁴⁷ Wantu wamu yawagolokiti pali pawapikaniriti hangu, walonga, “Kankumshema Eliya!” ⁴⁸ Yumu gwawu katuga katola lidodoki, kalijwika mudivayi isheshema, kayitula mulupeleru lwa ludenki na wajera kumupa yomberi kalandi.

⁴⁹ Kumbiti wamonga walonga, “Guheperi, tuloli handa Eliya kankwiza kumlopoziya!”

⁵⁰ Yesu kalira kayi kwa liziwu likulu, su kahowa.

⁵¹ Shakapanu lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lyalilekaniziya pahala pananagala nentu, lidegeka vipandi viwili kulawa kunani mpaka pasi. Pasipanu pabegiziwa na matalawu gapantika, ⁵² na mapumba gagubutuka na wantu wa Mlungu wawuwa yawahowiti wawazyukusiwa. ⁵³ Womberi walawa mumapumba na Yesu pakazyukiti kala kulawa kwa wahowiti, womberi wagenditi Yerusalemu lushi lunanagala, wawonikaniti na wantu wawuwa.

⁵⁴ Mkulu gwa wawanjagila na wanjagila yawaweriti wankumolera Yesu, wawoniti kubegiziwa pasipanu na vitwatira vyoseri vyavilawiriti, watiriti nentu na walonga, “Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!”

⁵⁵ Kuweriti na wadala wawuwa pali, pawalola kwa kutali. Wadala awa ndo walii yawamfatiti Yesu kulawa Galilaya na wamtangiti. ⁵⁶ Pakati pawu paweriti Mariya Magidalena na Mariya mawu gwa Yakobu na mlongu gwakuwi yawamshema Yosefu, pamuhera na mdala gwa Zebedayu.

Yesu wankumsira

Mariku 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohani 19:38-42

⁵⁷ Payiweriti pamihi, kiziti muntu yumu kalunda mwenikaya gwa Arimatayu litawu lyakuwi Yosefu na yomberi kaweriti mfundwa gwa Yesu. ⁵⁸ Kamgenderiti Pilatu na kaluwa mawuti ga Yesu. Pilatu kalagalira wamupi Yosefu mawuti galii. ⁵⁹ Su Yosefu katola mawuti galii, kagatindiziya sanda iherepa, ⁶⁰ na Katagula mulipumba lya mpanga lyakuwi, lyakalisongoliti palitalawu. Su kalibiringa litalawu likulu pamlyangu gwa

lipumba na kagenda zya kuwi. ⁶¹ Mariya Magidalena na Mariya gwingi ulii yawaweriti walivaga palii pawalola lipumba.

Lipumba lyankulolerwa

⁶² Shirawu yakuwi, lishaka lya Kwoyera, watambika wakulu na Mafalisayu wamgendiriti Pilatu, ⁶³ na walonga, “Mtuwa, tulihola kuwera mpayu ulii katakuliti pamberi pa kuhowa kwakuwi kalongiti, ‘Pa mashaka matatu hanzyuki.’” ⁶⁴ Su gulagaliri lipumba lyakuwi waliloleri weri mpaka lishaka lya tatu, su wafundwa wakuwi hapeni wawezi kwiza kugatola mauti gakuwi na kuwagambira wantu kuwera kazyuka. Kupayira aku hakuweri kudoda kuliku kupayira kwa kwanja.”

⁶⁵ Pilatu kawagambira, “Muwatoli walolera, mgendi na kulolera lipumba ntambu yamuweza.”

⁶⁶ Su wagenda na kulolera lipumba walimatira litalawu na kuwaleka wanjagila waloleri.

28

Kuzyuka kwa Yesu

Mariku 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohani 20:1-10

¹ Palipititi lishaka lya Kwoyera, mandawira putiputi lishaka lya jumapili, Mariya Magidalena na Mariya yumonga ulii, wagentiti kulilola lipumba. ² Palaa palii kulawira kutikinyika kukulu kwa isi, ntumintumi gwa kupindi gwa Mtuwa kiziti kulawa kumpindi, kalibiringisiya libuwi lilii na kalivagira. ³ Kawonikaniti gambira umemi na nguwu zya kuwi ziweriti neru mbuu. ⁴ Walolera lipumba waweriti na lyoga likulu ata wawera gambira wantu yawahowa.

⁵ Ntumintumi gwa kumpindi kawagambira wadala walii, “Namtira mwenga! Nuvi-mana kuwera mwankumsakula Yesu yawampingikiti. ⁶ Kwahera panu, toziya Kazyuka ntambu yakalongiti. Mwizi mloli pahala pawamtuliti. ⁷ Su mgendi kanongola vinu na mwakawagambiri wafundwa wakuwi, ‘Kazyuka kulawa kwawahowiti na kankuwalon-golera kugenda ku Galilaya, aku hamumuwoni yomberi!’ Muliholi shanu wagambirani.”

⁸ Wadala awa walawiti kanongola mulipumba, watuga kugenda kuwagambira wafundwa wakuwi, pawawera na lyoga na nemeleru nkulu.

⁹ Vumu Yesu kaliwona nawomberi na kuwagambira, “Mwakashina?” Womberi wamwizira na kumsuntamalira pamagulu gakuwi na wanguwira. ¹⁰ Yesu kawagambira “Namtira! Mgendi mwakawagambiri walongu wangu wagenti Galilaya, aku hawamoni.”

Shawatakuliti walolera lipumba

¹¹ Wadala walii pawaweriti wankugenda zawu, walolera wamu wa lipumba wagentiti mlushi kuwagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu kuusu vitwatira vyoseri vyavilawiliti. ¹² Su waliwona pamuhara na wazewi watenda mpangu, wawapanani wan-jagila walii mpiya zivuwa nentu ¹³ na wawagambira, “Mwenga mtakuli kuwera wafundwa wakuwi wiziti pashiru wawiwa mawuti gakuwi twenga patugonjiti. ¹⁴ Na mkulu gwa mkowa pakavimana visoweru avi, twenga hatuyoweri nayu na mwenga hapeni mpati matatizu. ¹⁵ Walolera lipumba walii wazitola mpiya na watenda shilii shawawagambira watendi. Shisoweru ashi sheneyiti kwa wayawudi mpaka leru.

Yesu kankuwalawira wantumini wakuwi

Mariku 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohani 20:19-23; Matendu 1:6-8

¹⁶ “Wafundwa lilongu na yumu wagentiti Galilaya pahala Yesu pakawagambiriti wagenti. ¹⁷ Womberi pawamwoniti Yesu wanguwira, tembera wamonga waweriti na lyoga.”

¹⁸ Yesu kiziti pakwegera na kawagambira, “Wanupa uwezu woseri kumpindi na pasi-panu. ¹⁹ Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, ²⁰ na muwafundi womberi kujimila kila shintu shanuwalagalira mwenga. Na neni hanweri na mwenga mashaka goseri mpaka kupelera kwa pasipanu.”

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI MARIKU ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Mariku ndo shimu pakati pa vintola vyamsheshi Mulipatanu lya Syayi vyankuyowelera makaliru ga Yesu Kristu. Kila shintola shimu pa avi vishemwa Injili, pashiwera na mana “Shisoweru Shiwagira”. Vintola vya Matayu na Mariku na Luka na Yohani vilembitwi Pakuhowa kwa Yesu. Shisoweru Shiwagira sha Mariku ndo Shisoweru Shiwagira shididini pakati pa virii visoweru viwagira vyamsheshi. Imanikana kuwera ndo Shisoweru Shiwagira sha kwanja kulembwa kuliku virii visoweru viwagira vimonga na shilembitwi pakati pa shinja sha malongu sita na muhanu mpaka shinja sha malongu saba Pakwiyuka kwa Yesu. Wabetula wajimira kuwera Shisoweru Shiwagira ashi shilembitwi Rumi kwa kuwapanana moyu wantu yawanjimiriti Yesu aku Rumi.

Mariku viraa kamanikana kwa litawu limonga Yohani Mariku, yakaweriti pamuhera na ntumintumi Paulu na Barinaba kumbiti uzyumi wakuwi upunguliti palii pakaliwusiyiti mumwanja gwawu gwa untumintumi, Matendu 13:13. Pa Mariku kagenditi kayi mwanja pamuhera na Barinaba, Matendu 15:37-39. Mariku viraa kamanikaniti ndo ganja gwa pakwegeera na Peteru, 1Pet 5:13. Mariku kaweriti ndiri kapitawu gwa kuwona kuusu makaliru ga Yesu, wabetula wajimiriti kuwera Mariku kalembiti gavuwa kuusu galii gakampikaniriti Peteru pakayoweriti kuusu makaliru ga Yesu kayi ndo lyanjiru lya shintola ashi. Mushisoweru Shiwagira, Mariku katakuliti nakamu kuusu wafundwa na mafundu ga Yesu mulishaka lya upeleru.

Yagaweramu

Mariku kankushilanguziya shintola, shipandi sha 1:1-13.

Shakapanu Mariku kankulonga utenderu wa Yesu pakaweriti Galilaya, shipandi sha 1:14-8:21.

Shakapanu kankuyowelera kuusu mwanja gwa Yesu aku Yerusalemu, shipandi sha 8:22-10:52.

Mariku kankumalalira kulemba kuusu shipindi sha Yesu aku Yerusalemu, pamuhera na kuhowa kwakuwi na kuzyuka kwakuwi, shipandi sha 11:1-16:8.

Lihengu lwa Yohani Mbatiza

¹ Shisoweru Shiwagira ashi sha Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu.

² Yankuyanja gambira Isaya mbuyi gwa Mlungu ntambu yakalembiti, “Mlungu kalongiti, ‘Guloli numtuma ntumintumi gwangu hakakulonguleri Hakakunyawawili njira yaku.’”

³ Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala, ‘Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!’ ”

⁴ Yohani kalawiriti kushiwala, kawabwelera wantu na kuwabatiza, pakawagambira, “Mleki vidoda vyenu na mbatizwi na Mlungu hakawalekiziya vidoda vyenu.” ⁵ Wantu wawuwa wamgenderiti Yohani, wantu yawalawiti Yerusalemu na Yudeya, walekiti vidoda vyawatenditi na yomberi kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani.

⁶ Yohani kavaliti nguwa yayinyawitwi kwa mibaira ya nkanyama ngamiya, mushunu kalitawiti lugoyi lwa lukuli na shiboga shakuwi shiweriti lwashi na wanjombi. ⁷ Yohani kabweriti pakalonga, “Pa neni kankwiza muntu mkulu kuliku neni. Neni nfaa ndiri ata kuypola lugoyi lwa vilwatu vyakuwi. ⁸ Neni nukubatizani kwa mashi, kumbiti yomberi hakawabatizani kwa Rohu Mnanagala.”

Kubatizwa na kugeziwa kwa Yesu

Matayu 3:13, 4:11; Luka 3:21-22, 4:1-13

⁹ Mashaka galii Yesu kiziti kulawa Nazareti lushi lwa Galilaya na kabatiziwitwi na Yohani mulushemba lwa Yoridani. ¹⁰ Pala palii Yesu pakalawiti mumashi, kawona kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na Rohu Mnanagala kamkangalira gambira ng’unda. ¹¹ Na liziwu lilawira kumpindi kwa Mlungu, lilonga, “Gwenga gwa Mwana gwangu yanukufira, gunfiriziya.”

¹² Pala palii Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala. ¹³ Su kaweriti kushiwala aku mashaka malongu msheshi, pakajeresiwa na Shetani. Kalikaliti aku pamuhera na wankanyama wa kuntundu na wantumintumi wa kumpindi wamtenderiti.

Yesu kankuwashema walowa wamsheshi wa wasomba

¹⁴ Yohani pawamtatiriri kala mushibetubetu, Yesu kagenditi lushi lwa Galilaya, kulii kanjiti kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu, ¹⁵ pakalonga, “Shipindi shiza! Ufalumi wa Mlungu wapakwegera. Mleki vidoda vyamtenda na mushijimiri Shisoweru Shiwigira!”

¹⁶ Yesu kaweriti kankupita mumpeku mwa litanda lya Galilaya, kamwona Simoni na Andereya mlongu gwakuwi, womberi waweriti wankulowa wasomba. ¹⁷ Yesu kawagambira, “Munfati neni, hanuwafundi mwenga muweri walowa wantu.” ¹⁸ Pala palii wazileka nyavu zyawu na wamfata.

¹⁹ Yesu pakagenditi palongolu padidini, kawawoniti Yakobu na Yohani wana wa Zebedayu walivagiti mumtumbwi wankunyawa nyavu zyawu. ²⁰ Pala palii Yesu kawashema wamfati, womberi wamleka Zebedayu tati gwawu pamuhera na wantumintumi wakuwi mumtumbwi.

Muntu yakawera na washamshera

²¹ Yesu na wantumintumi wakuwi wagenditi lushi lwa Kafarinaumu, palifikiti Lishaka lya Kwoyera ^a Yesu kagenditi munumba ya Mlungu na kanja kufunda. ²² Wantu yawampikaniriti Yesu walikangashiti nentu ntambu yakafunditi, toziya kafunditi ndiri gambira wafunda wawu wa Malagaliru ga Musa, kumbiti kafunditi gambira muntu yakawera na uwezu.

²³ Shipindi shilaa shilii kuweriti na muntu yakaweriti na washamshera Munumba ya Mlungu, yomberi kabotanga, ²⁴ “Yesu gwa Nazareti, gwana shishi na twenga? Shagwizira gutwagamiziya? Neni nukumana kala kuwera gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mnanagala gwa Mlungu.”

²⁵ Yesu kamkalipira shamshera ulii, “Umatu, gumwuki muntu ayu.”

²⁶ Shamshera kambegeziya nentu muntu ulii pakabotanga, shakapanu kamlekeziya. ²⁷ Wantu woseri walikangashiti nentu na wanjiti kulikosiya, “Shishi ashi? Aga mafundu ga syayi yagawera na uwezu! Muntu ayu kawera na makakala ga kuwawinga washamshera na womberi wamjimira!”

²⁸ Su visoweru vyakatenditi Yesu vipikindirika kanongola koseri mumkowa gwa Galilaya.

Yesu kankuwaponiziya wantu wawuwa

²⁹ Palaa palii pawalawiti Munumba ya Mlungu, womberi wagenditi pamuhera na Yakobu na Yohani mpaka ukaya kwa Simoni na Andereya. ³⁰ Pawasokiti palii, womberi wamgambiriti Yesu kuwera mikamwana gwa Simoni kapyupa kagonja mushitanda. ³¹ Su Yesu kamgendera mlweri, kamkola liwoku na kumgolosiya, mawu ulii kawera mkomu na kanja kuwateleka.

³² Pamihi mshenji paguzyetiti, wantu wamjegera Yesu walweli woseri na walii yawaweriti na washamshera. ³³ Wantu woseri wa lushi lulii wajojinikiti paluwaga lwa numba. ³⁴ Yesu kawaponiziyiti wantu wawuwa yawaweriti na malweri ga kila ntambu. Viraa kawawingiti washamshera, kafiriti ndiri washamshera watakuli shintu shoseri toziya waweriti wankumumana.

Yesu kankubwera Kugalilaya

Luka 4:42-44

³⁵ Shilawu yakuwi ligonugonu, Yesu kalawa kunja kwa lushi na kagenditi pahala pa gweka kumluwa Mlungu. ³⁶ Kumbiti Simoni na wayaguwi wagenditi kumsakula. ³⁷ Na pawamwoniti kala wamgambira, “Kila muntu kankukusakula!”

³⁸ Kumbiti Yesu kawankula, “Tugendeni pahala pamonga pa lushi zyaziwera pakwegera, su neni nwezi kubwera aku viraa toziya ashi ndo shashinjegiti kushitenda.” ³⁹ Su yomberi kagenda Mugalilaya kwoseri pakabwera mnumba za Mlungu na kuwawinga washamshera.

Yesu kankumponiziya muntu yakawera na ungumbula

⁴⁰ Mungumbula yumu kamgenderiti Yesu kasuntumala na kamluwa, “Pagufira gumweni gumpungi neni.”^b

⁴¹ Yesu kamwonera lusungu nentu, kamkola liwoku kalonga, “Neni nfira, gupungwi.” ⁴² Palaa palii Muntu ungumbula umlekeziya. ⁴³ Shakapanu Yesu kambereziya muntu ulii, kamlekeziya kagendi zyakuwi ⁴⁴ pakamgambira, “Nagumgambira muntu yoseri visoweru avi, kumbiti gugendi gwakaliranguziyi kwa mtambika gwa Numba ya Mlungu na gulaviyi malaviwu kwajili ya kupungwa kwaku gambira Musa ntambu yakalagaliriti kuwera ukapitawu kwa woseri kuwera guponiziya.”

^a 1:21 Lishaka lya Kwoyera. Lishaka lya Sabato, mana yakuwi Lishaka lya Kwoyera. ^b 1:40 Gumpungi. Ungumbula uweriti ulweri umleweleriti muntu kumluwa Mlungu, toziya muntu yakawera na ugumbulu kalolwa kuwera muhumba.

⁴⁵ Kumbiti muntu ulii kagenda kanja kubwera visoweru vya kuponiziwa kwakuwi kwa kila yakamwona. Su Yesu kasinda kuliyonisiya mulushi lulii, yomberi kalikaliti pahala pa gweka. Pamuhera na hangu wantu waweriti wankumgendera yomberi kulawa wega zoseri.

2

Yesu kamuponaziya muntu yakalewelekiti

Matayu 9:1-8, Luka 5:17-26

¹ Pa mashaka gavuwa ndiri, Yesu kawuyiti Kafarinaumu, wantu wapikinira handa kawuya ukaya. ² Wantu wawuwa wajojinikiti palii mpaka paweriti kwahera lupenu mnumba, ata kunja pamlyangu. Nayomberi kaweriti kankuwabwerera shisoweru sha Mlungu. ³ Su wantu wamu wiziti pawamjega muntu yakalewelekiti, yomberi kapapitwi na wantu wamsheshi. ⁴ Toziya wantu waweriti wawuwa, wasinditi kumjega pakwegera na Yesu. Su wabomoliti pashitwiku pahala pakaweriti Yesu. Shapakanu wamsulusiya muntu ulii yakalewelekiti pakawera mumkeka. ⁵ Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambiriti muntu ulii yakalewelekiti, “Mwana gwangu, vidoda vyakuwi vilekiziwa.”

⁶ Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti walivaga kweni aku, walihola mumyoyu mwawu, ⁷ “Iwera ashi muntu ayu kankutakula ntambu ayi? Ayu kankumwigiranga Mlungu! Gani kawezi kulekiziya vidoda? Mlungu gweka yakuwi ndiri?”

⁸ Pala palii Yesu kashimana shilii shawaliholiti mumyoyu mwawu. Yomberi kawakosiya, “Ashashi mwankulihola hangu mumyoyu mwenu?” ⁹ Shizotopa ng’anyi shii, kumgambira muntu yakalewelekiti, “Vidoda vyaku vilekiziwa” ama kumgambira, ‘Gwimuki, gutoli mkeka gwaku gugendi?’ ¹⁰ Su nfira muvimani kuwera Mwana gwa Muntu^C kana uwezu gwa kulekiziya vidoda pasipanu.” Shapakanu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti, ¹¹ “Nukugambira, gugoloki, gutoli mkeka gwaku, gugendi ukaya kwaku!”

¹² Yomberi kagoloka, palaa palii kanyasula mkeka gwakuwi kagendagenda pakalolwa na wantu woseri. Woseri walikangasha, wamkwisa Mlungu pawalonga, “Hatweniwoni shintu gambira ashi nakamu!”

Yesu kamshema Lawi

Matayu 9:9-13; Luka 5:27-32

¹³ Yesu kagenda kayi kumpeku kulitanda lya Galilaya. Lipinga likulu lya wantu limgendera, nayomberi kanja kuwafunda. ¹⁴ Pakaweriti kankupita, kamwona Lawi mwana gwa Alifayu, kalivaga mnumba mwa kulipira kodi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” Lawi kagoloka, kanfata.

¹⁵ Shakapanu, Yesu kaweriti kankuliya shiboga ukaya kwa Lawi. Watola kodi wawuwa na walii yawawashema wawera na vidoda waweriti wankuliya pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi, toziya kuweriti na wantu wawuwa yawaweriti wankumfata. ¹⁶ Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti shipinga washishema Mafalisayu pawamuwoniti Yesu kankuliya pamuhera na “walii yawawashema wawera na vidoda” na watola kodi, womberi wawakosiya wafundwa wakuwi, “Iwera ashi Yesu kankuliya pamuhera na watola kodi na yawawera na vidoda?”

¹⁷ Yesu pakagapikaniriti aga kawagambira, “Wantu washinashina wamfira ndiri bwana mnganga, kumbiti walweli wamfira. Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfiziya Mlungu, kumbiti niza kuwashema yawawera na vidoda.”

Kufunga kuliya

Matayu 9:14-17; Luka 5:33-39

¹⁸ Wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu waweriti wankufunga kuliya. Wantu wamu wamgendera Yesu na kumkosiya, “Iwera hashi wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu wankufunga kuliya, kumbiti wafundwa waku wafunga ndiri kuliya?”

¹⁹ Yesu kawankula, “Wantu pawawera mumsambu gwa ndowa waweza hashi kufunga kuliya shipindi mpalu gwa ndowa kapamuhera nawomberi? Nakaka mpalu gwa ndowa pakawera na womberi hapeni wafungi kuliya. ²⁰ Kumbiti shipindi shankwiza, mpalu gwa ndowa hakawusiwi kwawu, na panu ndo hawafungi kuliya.

²¹ “Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi mu nguwu ngona. Pakatenda hangu, shiraka sha syayi hashidegi nguwu ngona, na palii papadegekiti pongereka. ²² Na kwahera muntu yakaweza kutula divayi ya syayi muviwiga vigona. Pakatenda hangu, divayi ya syayi hayivipantangi viwiga avi, divayi hayitiki, na viwiga havipantangiki. Kumbiti divayi ya syayi itulwa muviwiga vya syayi.”

^C 2:10 Mwana gwa Muntu Yesu kalishema kwa litawu lya Mwana gwa Muntu. Guloli shintola sha Danieli 7:14.

Yesu kankufunda kuusu lishaka lya kwoyera

Matayu 12:1-8; Luka 6:1-5

²³ Lishaka limu lya kwoyera, Yesu pamuhara na wafundwa wakuwi waweriti wankupita mumalambu ga nsaka. Pawaweriti wankupita, wafundwa wakuwi wanjiti kubenanga mikunguwi ya nsaka. ²⁴ Su Mafalisayu wamgambira Yesu, “Guloli! Iwera ashi wafundwa waku wankutenda shintu shashileweritwi mulishaka lya kwoyera?”

²⁵ Yesu kawankula, “Hamwebetuli ntambu Dawudi yakatenditi pamuhara na wayaguwi palii pawaweriti na njala na wahera shintu? ²⁶ Dawudi kingiriti Mnumba ya Mlungu mumashaka galii ga mtambika mkulu Abiyatali. Kaliya mabumunda yagalaviyitwi kwa Mlungu, mabumunda gagalekeziwa ndiri kugaliya kumbiti watambika gweka yawu ndo yawalekeziwitwi kugaliya, Dawudi kagaliyiti na kuwapanana wayaguwi.”

²⁷ Shapakanu Yesu kawagambira, “Lishaka lya kwoyera walitula kwajili ya wantu, na wantu ndiri kwajili ya lishaka lya kwoyera! ²⁸ Su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa ata gwa lishaka lya kwoyera.”

3

Yesu kankumponiziya muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti

Matayu 12:9-14; Luka 6:6-11

¹ Shapakanu Yesu kingira kayi munumba ya Mlungu. Mlii paweriti na muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti. ² Wantu wamu waweriti wankumlola su wawoni handa hakamponiziya muntu ulii mulishaka lya kwoyera su wapati toziya ya kumsitaki. ³ Yesu kamgambira muntu ulii yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti, “Gwizi panu.” ⁴ Shapakanu Yesu kawakosiya wantu, “Hashi, lyoshi lyaliherepa mulishaka lya kwoyera, kutenda gaherepa ama gadoda? Kumponiziya muntu ama kulaga?”

Kumbiti womberi wanyamalira jii. ⁵ Yesu kawalola wantu woseri walii kwa maya, kahinginikiti nentu toziya ya ukamala wa myoyu mwawu. Shapakanu kamgambira muntu ulii, “Gunyoshi liwoku lyaku.” Yomberi kanyosha, pala palii liwoku lyakuwi lipona nakamu! ⁶ Pala palii Mafalisayu walawiti kunja, wanja kusakula ntambu ya kumlaga Yesu, womberi pawawera na shipinga sha wantu wa Herodi.

Lipinga lya wantu lyankumfata Yesu

⁷ Yesu pamuhara na wafundwa wakuwi uganu na wagenditi kulitanda lya Galilaya, na lipinga lya wantu limfatiti kulawa Galilaya mkowa gwa Yudeya. ⁸ Viraa virii Yerusalemu na mumikowa ya Idumeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani na lushi lwa Tiru na Sidoni. Lipinga lya wantu awa wawuwa wamgenderiti Yesu toziya wavipikinititi vitwatira vivuwa vyakatenditi. ⁹ Toziya lipinga lya wantu lyaliweriti likulu, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wamtuliri mtumbwi, su wantu nawambabanika. ¹⁰ Kawaponiziyiti walweli wawuwa, walii yawawera na malweli waweriti wankumbabanika su wapati kumshinkula. ¹¹ Kila mala washamshera pawamwoniti Yesu, waguwiti pasi kulungolu kwakuwi na wagutanga pawalonga, “Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!”

¹² Kumbiti Yesu kawakaripiriti nentu washamshera walii nawalonga kuwera mweni ndo gaa.

Yesu kankusyagula wantumintumi lilongu na awili

Matayu 10:1-4; Luka 6:12-16

¹³ Shapakanu Yesu kakweniti kulugongu, kawashema walii yakawafiriti mweni, nawomberi wamgendera. ¹⁴ Kawasyagula wantu lilongu na awili viraa kawashema wantumintumi, su wapati kuwera pamuhara na yomberi na su kapati kuwatuma wagendi kuwawelera wantu ¹⁵ na waweri na uwezu wa kuwalaviya washamshera.

¹⁶ Awa ndo wantu lilongu na awili yakawasyaguliti, Simoni, Yesu kamupananiti litawu Peteru na ¹⁷ Yakobu na Yohani mlongu gwakuwi, woseri wana wa Zebedayu, Yesu kawashema Bowanerigi, mana yakuwi “Wana wa Kuguguma” viraa vilii ¹⁸ Andereya na Filipu na Batolumayu na Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi na Simoni Mkanani ¹⁹ na Yuda Isikariyoti, ayu ndo yakamgalambukiti Yesu.

Uwezu wa Yesu ulawiti kwa gaa?

Matayu 12:22-32; Luka 11:14-23, 12:10

²⁰ Shapakanu Yesu kawuyiti ukaya. Lipinga likulu lya wantu wajojinikiti kayi mpaka Yesu na wantumintumi wakuwi wasinditi kuliya shiboga. ²¹ Walongu wakuwi pawapikaniriti gawatakuliti wantu, wagenda kumtola, toziya wantu watakuliti, “Kana lukwali.”

²² Wafunda wa Malagaliru ga Musa yawalawiti Yerusalemu walongiti, “Ayu kana Belizebuli! Mkulu gwa washamshera ndo yakamupanana makakala ga kuwalaviya washamshera.”

²³ Yesu kawashema, kawagambira kwa mifanu, “Kwa ntambu ashi Shetani kamlaviyi Shetani myaguwi? ²⁴ Ufalumi pawupalangika, ufalumi hapeni ugoloki. ²⁵ Viraa kaya payipalangika, kaya ayi hayiyagamili. ²⁶ Handa Shetani pakalilema mweni pakawera kapalangika, hapeni kagoloki kumbiti upereru wakuwi usoka.

²⁷ “Kwahera muntu yakaweza kwingira mnumba mwa muntu yakawera na makakala, kumbiti huti kamtawi muntu ulii. Shapakanu hakawezi kuvitola vintu vyoseri.

²⁸ “Nukugambirani nakaka, wantu hawalekiziwi vidoda vyawu vyoseri na mayigilangu gawu goseri. ²⁹ Kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi nakamu, toziya vidoda avi vyankulikala mashaka goseri.” ³⁰ Yesu katakuriti hangu toziya wantu wankulonga, “Kana washamshera.”

Mawu na walongu wa Yesu

Matayu 12:46-50; Luka 8:19-21

³¹ Shapakanu mawu na walongu wa Yesu wasoka. Wagoloka kunja, wamtuma muntu kingiri mnumba wakamshemi. ³² Lipinga likulu lya wantu liweriti limzinga Yesu. Womberi wamgambira, “Mawu gwaku na walongu waku wa kunja wankukusakula.”

³³ Yesu kawankula, “Mawu gwangu na walongu waneni washina gaa?” ³⁴ Shapakanu kawalala wantu yawamzingiti na kutakula, “Moli! Awa ndo mawu gwangu na walongu wangu! ³⁵ Muntu yoseri yakatenda ntambu ya kafira Mlungu, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu.”

4

Mfanu gwa muntu yakayala mbeyu

Matayu 13:1-9; Luka 8:4-8

¹ Yesu kanja kayi kufunda mumpeku mulitanda lya Galilaya. Lipinga lya wantu limzingikiti liweriti likulu mpaka kakweniti mumashuwa iweriti mmashi na kulivaga amu. Wantu woseri walivaga kumpeku kulitanda. ² Kawafunda vitwatira vivuwa kwa mifanu. Mumafundu gakuwi kawagambiriti,

³ “Mpikaniri! Paweriti myala mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. ⁴ Pakaweriti kankuyala mbeyu, zimonga zitulukira munjira, wampongu wiza na kuziliya. ⁵ Zimonga zitulukira mulitalawu lyahera litapaka livuwa. Mbeyu azi zimeriti kanongola toziya litapaka lidi-dini. ⁶ Kumbiti pagulawiti mshenji, gulunguzi ya mbeyu zimeriti toziya mishigira yakuwi igenda ndiri pasi. ⁷ Zimonga zitulukira pa misontu, zikula na misontu izibabanika mbeyu zimeriti, ndo zilera ndiri. ⁸ Zimonga zitulukira mulitapaka liherepa zimera, zikula na kulera, yimu malongu matatu na zimonga malongu sita na zimonga miya yimu”

⁹ Shapakanu Yesu kawagambira, “Mweni makutu ga kupikinira na kapikiniri!”

Manaya mifanu

Matayu 13:10-17; Luka 8:9-10

¹⁰ Yesu pakaweriti gweka yakuwi, walii wawaweriti pamuhera na wandwa wakuwi lilongu na wawili, wamkosiya kuusu mifanu yakuwi. ¹¹ Yesu kawagambira, “Mwenga mpananwa kuvimana bada ya Ufalumi wa Mlungu, kumbiti kwa walii yawawera kunja, kila shintu utakula kwawu kwa mifanu. ¹² Su, ‘Pawalola, kumbiti wavimani ndiri, Pawapikanira, kumbiti wavimani ndiri, Nawiza kugalambuka, Pawatubu na kulekiziya vidoda vyawu.’ ”

Yesu katakulira mfanu gwa muntu yakayala mbeyu

Matayu 13:18-23; Luka 8:11-15

¹³ Shapakanu Yesu kawakosiya, “Su muvimana ndiri mana ya mfanu agu? Su muvimana hashi mifanu yimonga? ¹⁴ Ulii mpazi uyala shisoweru. ¹⁵ Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti munjira. Pawapikanira visoweru vya Mlungu, palaa pali Shetani kiza na kutola visoweru shawayariti mummyu mwawu. ¹⁶ Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti mumabuwi. Pala paliya pawapikanira visoweru, washitola kwa kunemelera. ¹⁷ Toziya wahera mishigira, wakwendereya katepu. Ndabiri na tabu paviyiza kwajili ya visoweru, su palaa pali wavileka kujimilira. ¹⁸ Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti pa misontu. Wankuvipikanira visoweru, ¹⁹ ira lushera lwa makaliru aga, kufira ulunda shuma, na kufira vintu vya ntambu zoseri, vyawayingiraga na kulibabanika visoweru, su

visoweru vilera ndiri kwa wantu walii. ²⁰ Kumbiti wantu wamonga walifana gambira ya-galawiriti mumbeyu zyazitulukiriti palitapaka liherepa. Awa wankuvipikanira visoweru, walijimilira na visoweru shilera zivuwa za zilii zawaziyaliti, wamonga mala malongu matatu, wamonga mala malongu sita na wamonga mala miya”

Shikoluboyi shawagubikiti.

Luka 8:16-18

²¹ Yesu kendereyiti kuwagambira, “Hashi tulongi muntu kingiziya shikoluboyi mnumba na kushigubikira na shiwiiga ama kushitula kulivungu? Hashi kashitula ndiri panani pa shintambi? ²² Toziya shiraa shintu shawafifa ashiweri paweru. Shoseri shawagubika ashigubutuliki. ²³ Muntu yakawera na makutu ga kupikinira, kapikaniri!”

²⁴ Viraa vilii Yesu kawagambira, “Mpikaniri weri galiya gampikanira! Malagaliru galii mwagatumiyaga kuwahiga wamonga, Mlungu hakagatumii kuwahiga mwenga, kayi hawongeli. ²⁵ Toziya muntu kana shintu hawamuwongeleri, na muntu kahera shintu, ata shintu shididini shakaweriti nashi, hawampoki.”

Mfanu gwa mbeyu yankumera

²⁶ Yesu kendereya kutakula, “Ufalumi wa Mlungu ulifana hangu. Muntu kankuyala mbeyu mulirambu. ²⁷ Pashiru kankugonja mpota, paliwala ka masu na mbeyu zilii zankumera na zikula. Mweni kamana ndiri ntambu yazimera. ²⁸ Litapaka lyeni litenda vimeriti vikula na kulera, vyanja vitomolera mihamba, kayi mikunguwi, shapakanu ipunta. ²⁹ Kumbiti usaka paukamala, palaa palii muntu ayu kanja kuwuhenga kwa hengu yakuwi, toziya shipindi sha kubenanga shizakala.”

Mfanu gwa mbeyu ndidini

Matayu 13:31-32,34; Luka 13:18-19

³⁰ Yesu katakula kayi, “Ufalumi wa Mlungu ulifana na shintu gaa? Tuwulongeri kwa mifanu gaa? ³¹ Ulifana na mbeyu ndidini, mbeyu ndidini nentu kuliku zoseri zawayala mulirambu. ³² Kumbiti pawaiyara, yankukula na kuwera mtera mkulu kuliku mitera yoseri ya mumalambu. Kayi guwera na mitambi mikulu mpaka wampongu weza kun-yawa vitukulu vyawu mumitambi ayi.”

³³ Yesu kawabweliriti wantu visoweru vyakuwi kwa mifanu imonga ivuwa ya ntambu ayi. Kayoweriti nawomberi ntambu yawaweziti kuvimana. ³⁴ Kayoweriti ndiri nawomberi shintu shoseri pota kutenda mfanu. Kumbiti pakaweriti na wafundwa wakuwi gweka yawu, kawagambiriti kila shintu.

Yesu kankulikaliyera liyega

Matayu 8:23-27, Luka 8:22-25

³⁵ Pashimihi lishaka lirailii, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Tulokeni tugendi kumwambu kulitanda.” ³⁶ Su walileka lipinga lya wantu. Wafundwa wingira mumtumbwi mwakikaliti Yesu. Viraa vilii peniti na mtumbwi gumonga gumfatiti. ³⁷ Pala palii, liziti liyega na mashi giza kwa likakala ganja kuwukoma mtumbwi, mpaka mashi ganja kumema mumtumbwi ulii. ³⁸ Yesu kaweriti kuzyetu mumtumbwi, kagonja mumtumbwi. Wafundwa wamwimusiya, wamgambira, “mfunda, gulishera ndiri ntambu yatwankusok-era?”

³⁹ Yesu kimuka, kalikalipira liyega lilii, na kugagambira mashi galii, “Gunyamali jii!” Liyega linyamala, na kuwera kuzizimira jii. ⁴⁰ Shapakanu Yesu kawagambira, “Mtira shishi mwenga? Mwakali mwahera njimiru?”

⁴¹ Nawomberi watira nentu na walikosiya weni kwa weni, “Ayu muntu gwa ntambu gaa? Ata liyega na mashi gana makakala vyoseri vimjimilira!”

5

Yesu kamuponaziya muntu kana washamshera

Matayu 8:28-34, Luka 8:26-39

¹ Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi wasoka kumwambu kulitanda lya Galilaya, muisi ya Gerasi. ² Yesu pakalawiti mumtumbwi, palaa palii muntu yakawera na washamshera kalawiti mumpanga gagaweriti wankusira wantu. ³ Muntu ayu kaweriti kankulikala mumpanga gakaweriti wankusira wantu na kwahera muntu yakaweza kumtawaya kayi ata kwa minyololu, ⁴ toziya mala zivuwa kaweriti kankutawaliwa ngoyi mumawoku na minyololu mumagulu, kumbiti kaweriti pakadumula vyoseri na kuyidumu-mula minyololu yayiweriti mumagulu mwakuwi. Na kwahera muntu yakaweriti na makakala ga kumbata. ⁵ Mashaka goseri kaweriti kankuyerayera mumpanga na mu-vigongu, pakabotanga na kulikeshulanga kwa mabuwi.

⁶ Pakamwoniti Yesu kwa kutali, kamtugiriti na kumsuntamilira ⁷ na kalila kwa kubota pakalanga, “Yesu, Mwana gwa Mlungu yakawera kumpindi nentu! Gufira shishi kwaneni? Nukuhiga kwa litawu lya Mlungu, naguntabisiya!” ⁸ Katakuriti ntambu ayi toziya Yesu kamgambiriti, “Gwenga shamshera, gumlawi muntu ayu!”

⁹ Shapakanu Yesu kamkosiya, “Litawu lyaku gaa?”

Yomberi kamwankula, “Litawu lyangu Lipinga, mana yakuwi tuvuwa!” ¹⁰ Shapakanu kendereya kumuhiga Yesu kuwera nakawawinga washamshera kunja muisi ilii.

¹¹ Kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi waweriti wankuliya pakwegera pa lugongu. ¹² Su washamshera walii wamuhiga Yesu pawalanga, “Gutulagaliri tugendi kwa wamtumbi, na gutuleki twingiri mwawu.” ¹³ Yesu kawalekiziya na washamshera walii wamlawa muntu ulii na wawayingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi elufu mbili watugira kulitanda na walidiba mumashi.

¹⁴ Wantu yawaweriti wankulolera wamtumbi walii watuga na kuwagambira wantu shisoweru shilii mulushi na mumalambu. Wantu wagenda kulola shilii shashilawiriti. ¹⁵ Pawasokiti kwa Yesu, wamwona muntu ulii yakaweriti na lipinga lya washamshera, kalivagiti pasi, kavala nguwi zyakuwi, viraa mahala gakuwi gamwuyira. Su wantu walii watira. ¹⁶ Na walii yawawoniti shitwatira ashi, wawagambira wantu wamonga shitwatira shashimlawiriti muntu ulii yakaweriti na washamshera, pamuhira na shashilawiriti kwa wamtumbi walii.

¹⁷ Su wantu wanjiti kumluwa Yesu kawuki muisi yawu.

¹⁸ Yesu pakaweriti kankukwena mumtumbwi, muntu ulii yakaweriti na washamshera kamluwa wawuki woseri.

¹⁹ Kumbiti Yesu kambelera. Kamgambira, “Gugendi ukaya kwa walongu waku na guwagambiri vitwatira vyoseri Mtuwa vyakakutendiriti, na ntambu yakakuwoniriti lusungu.”

²⁰ Su muntu ulii kugenda zyakuwi mumkowa wagushema lushi lilongu pakawagambira wantu shilii Yesu shakamtendiriti. Na wantu woseri wapikiniriti na walikangasha.

Muhinga gwa Yairu na mdala yakashinkuriti nguwi ya Yesu

Matayu 9:18-26; Luka 8:40-56

²¹ Yesu pakalokiti kala na kusoka kumwambu mulitanda na pakawera pampeku palitanda, lipinga likulu lya wantu lijojinikiti pakwegera na yomberi. ²² Shapakanu kiza yumu gwa walongoziya wa Numba ya Mlungu, litawu lyakuwi Yairu. Pakamwoniti Yesu, kamsuntamilira pa magulu gakuwi, ²³ kamuhiga pakalanga, “Muhinga gwangu kalwala tashitashi. Shondi, shondi, gwizi gumtuliri liwoku lyaku su kaweri mkomu na kalikali.”

²⁴ Su Yesu kagenda pamuhira na yomberi. Wantu wawuwa wamfati na kumbabanika babanika.

²⁵ Panu paweriti na mdala yumu kawera na ulweri wa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na mbili. ²⁶ Mdala ulii katabikiti nentu kwa kuwagendera waganga wawuwa na kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi, yomberi kapona ndiri, kumbiti kendereyiti kulwala. ²⁷ Yomberi pakapikaniriti visoweru kuusu Yesu, kiza kumbeli kulibabanika mulipinga lya wantu, kayishinkula nguwi ya Yesu, ²⁸ toziya kaligambiriti mweni, “Panuishinkula hera nguwi ya Yesu, hamponi.”

²⁹ Pakayishinkuriti nguwi ya Yesu, palaa palii kusuma mwazi kwoya na yomberi kalipikanira munshimba mwakuwi kuwera ulweli wakuwi upona. ³⁰ Pala palii Yesu kavimana kuwera likakala limwukiti. Su kaligalambukira lipinga lya wantu na kukosiya, “Gaa yakashinkuriti nguwi yangu?”

³¹ Wafundwa wakuwi wamwankula, “Guwona wantu ntambu yawakubabanika babanika, gwenga kukosiya, ‘Gaa yakakushinkuliti?’ ”

³² Kumbiti Yesu kaloliti wega zoseri su kamwoni muntu yakamshinkuliti. ³³ Na mdala ulii kashimana shintu shashimlawiriti, su kamgendera pakalendema kwa lyoga. Kasuntamilira pa magulu pa Yesu, shapakanu kamgambira unakaka woseri. ³⁴ Yesu kamgambira, “Mwana gwangu, njimiru yaku yikuponiziya. Gugendi kwa ponga na guweri mkomu.”

³⁵ Yesu pakaweriti kankali kankutakula ntambu ayi, wiza wantu kulawa ukaya kwa Yairu, ulii mkulu gwa Numba ya Mlungu, wamgambira Yairu, “Muhinga gwaku kahowa kala. Iwera ashi gwankwendereya kumgaziya Mfunda?”

³⁶ Kumbiti Yesu pakapikaniriti shawatakuliti, kalishera ndiri, kamgambira ulii mlongoziya gwa Numba ya Mlungu, “Nagutira, gujimiri hera.” ³⁷ Yesu kafira ndiri muntu yoseri kamfati kumbiti Peteru na Yakobu na Yohani na Yakobu mlongu gwakuwi. ³⁸ Pawafikiti ukaya kwa Yairu, Yesu kawona wankushowangana na kawapikanira wantu wankulira

na kudaya. ³⁹ Su Yesu kingira mnumba kawagambira, “Ashashi mwankushowangana na kulila? Mwana hakenihowi, kagonja hera!”

⁴⁰ Kumbiti womberi wamseka. Su kawalaviya woseri kunja, kawatola tati na mawu gwa mwana ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi watatu yakaweriti nawu na wingira mpaka pakaweriti mwana ulii. ⁴¹ Yesu kamkola liwoku mwana ulii, kamgambira, “Talita kumu!” Mana yakuwi, “Muhinga, nukugambira gwimuki!”

⁴² Pala palii muhinga ulii kimuka na kanja kugenda genda. Muhinga ayu kaweriti na mivinja lilongu na miwili. Pagalawiriti aga, wantu walikangashiti nentu. ⁴³ Kumbiti Yesu kawalagalira nentu nawamgambira muntu yoseri shitwatira ashi shashilawiriti. Shapakanu kawagambira, “Mumpanani muhinga ayu shiboga kalii.”

6

Yesu wankumlema aku Nazareti

Matayu 13:53-58, Luka 4:16-30

¹ Yesu kawuka peni palii, kagenda mlushi mwakuwi na wafundwa wakuwi wamfatiti. ² Palisokiti lishaka lya kwoyera, kanja kufunda mnumba ya Mlungu. Wantu wawuwa yawampikaniriti walikangasha, watakula, “Kagapata koshi goseri aga? Luhala gaa alu lwakampiti? Kankuweza hashi kutenda mauzauza aga? ³ Ayu ndo ulii msongola ndiri vintu? Mwana gwa Mariya na walongu wakuwi washina Yakobu na Yosefu na Yuda na Simoni? Hashi dada wakuwi wikala pala panu ndiri?” Su wamlema kumjimira.

⁴ Yesu kawagambira, “Mbuyi gwa Mlungu kankujimilwa pahala poseri, ira kankujimilwa ndiri mlushi lwakuwi na kwa walongu wakuwi na ukaya kwakuwi mweni.”

⁵ Yesu kawezi ndiri kutenda mauzauza goseri palii, ira kawatulira mawoku walweli wawuwa ndiri, kawaponiziya. ⁶ Kalikangasha nentu toziya wantu wahera moyu.

Yesu kankuwatuma wantumintumi lilongu na awili

Matayu 10:5-15, Luka 9:1-6

Shapakanu Yesu kavityangira vijiji vya pakwegera, pakawafundiza wantu. ⁷ Kawashemiti walii wantumintumi lilongu na wawili, kanja kuwatuma wawili wawili. Kawayupa makakala ga kuwawinga washamshera. ⁸ Shapakanu kawagambira, “Namtola shintu shoseri kwajili ya mwanja, ira lukongoshu gweka hera. Namtola libumunda, wala muhaku, wala mpiya mshunu. ⁹ Mvali vilwatu, kumbiti namtola nguwu yingi Kayi. ¹⁰ Numba yoseri pawawashemerani, mlakali palaapa mpaka pamwuka lushi alu. ¹¹ Na pahala poseri wantu pawawashemerani ndiri pota kuwapikinira, mwuki na kupunda lidika mmagulu mwenu. Ayi hayiweri litakulilu kwawomberi.”

¹² Su wagenda na kuwabwelela wantu wavileki vidoda vyawu. ¹³ Wawalaviya washamshera wawuwa na kuwaswaga lipaki walweli wawuwa na kuwaponiziya.

Kuhowa kwa Yohani yakabatiza

Matayu 14:1-12, Luka 9:7-9

¹⁴ Mtuwa Herodi kapikanira visoweru avi, toziya litawu lya Yesu lipikanikiti pahala poseri. Wantu wamonga walonga, “Yohani yakabatiza kazyuka! Ndo mana kana likakala lya kutenda mauzauza aga.”

¹⁵ Kumbiti wamonga walongiti, “Ayu ndo Eliya.”

Na wamonga walongiti, “Ayu ndo mbuyi gwa Mlungu, handa walii wambuyi wa Mlungu wa makashu.”

¹⁶ Herodi pakapikaniriti visoweru avi, kalongiti, “Ayu ndo Yohani Mbatiza yanumudumu muliti mtuwi kazyuka!” ¹⁷ Makashu Herodi mwani kalagaliriti Yohani kabatwi na katatiliwi mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya yakamuyugiti pamuhera kavimaniti kaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi Filipi. ¹⁸ Yohani kaweriti kamgambira Herodi, “Lilagaliru lilema gwenga kumuyuga mdala gwa mlongu gwaku!”

¹⁹ Su Herodiya kamkalalira nentu Yohani, kafira kumlaga kumbiti kaweza ndiri kwajili ya Herodi. ²⁰ Herodi kamtiriti Yohani toziya kavimaniti Yohani kaweriti muntu muheri na mnanagala, su kaweriti kankumlolera. Kafiriti kumpikinira Yohani, tembera pakampikaniriti kala moyu gumtama nentu.

²¹ Lishaka limu Herodiya kapatiti lupenyu mumsambu gwa lishaka lya kwiwukwa kwa Herodi. Herodi kawatendiriti msambu wakolamlima wa sirikali, wakulu wa wanjagila na watuwa wa isi ya Galilaya. ²² Muhinga gwa Herodiya pakingiriti kuvina, kamherepeziya Herodi na wahanga wakuwi. Su mtuwa kamgambira muhinga ulii, “Gunduwi shintu shoseri shagufira na neni hanukupanani.” ²³ Kalirapa kayi, “Hanukupanani shoseri shagufira, ata nusu ya ufalumi wangu!”

²⁴ Pala palii mhinja uliya kagenda kumkosiya mawu gwakuwi, “Ntuwi shishi?”

Nayomberi kamwankula, “Guluwi mtuwi gwa Yohani Mbatiza.”

²⁵ Mhinja ulii katuga mpaka kwa mtuwa na kumluwa, “Nfira gumpanani vinu vinu mtuwi gwa Yohani Mbatiza muluseru!”

²⁶ Mtuwa moyu gumtama nentu, kumbiti kaweziti ndiri kulema, toziya kalirapiliti palongolu pa wahenga wakuwi. ²⁷ Su mtuwa kamlagilira mjagira palaa palii hakajegi mtuwi gwa Yohani. Mjagira kagenda mushibetubetu na kumdumula Yohani mtuwi. ²⁸ Shapakanu kawujega mtuwi gulii muluseru na kumpanana nafunda ulii. Nayomberi kampanana mawu gwakuwi. ²⁹ Wafundwa wa Yohani pawapikaniriti hangu, wagenda kuyitola nshimba yakuwi na kuyisira.

Yesu kankuwapanana shiboga wantu wawuwa elufu mhanu
Matayu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yohani 6:1-14

³⁰ Wantumintumi wawuyiti na kuliwona na Yesu, wamgambira goseri galii gawatenditi na kufunda. ³¹ Yesu kawagambira, “Tugendeni gweka yetu pahala pahera muntu, mwakwoyeri katapu.” Katakuliti ntambu ayi toziya kuweriti na wantu wawuwa waweriti wankwiza na kuwuka, mpaka wapata ndiri lupenyu lwa kuliya shiboga. ³² Su wawuka gweka yawu kwa mtumbwi, wagenda pahala pahera wantu.

³³ Kumbiti wantu wawawoniti pawaweriti wankuwuka, wawamaniti. Su watuga kulawa lushi zoseri na wawalongolera kusoka. ³⁴ Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti na lipinga likulu lya wantu. Kawawoneriti lusungu toziya waweriti gambira wakondolu yawahera mlolera. Su kanja kuwafunda vintu vivuwa.

³⁵ Pamihi payifikiti, wafundwa wa Yesu wamgendera na kumgambira, “Pahala panu pashiwala na mshenji guzyeta. ³⁶ Guwalekeziyi wantu wagendi mumalambu na muvijiji vya pakwegera wahemeri shiboga.”

³⁷ Kumbiti Yesu kawankula, “Mwenga muwapanani shiboga waliyi.”

Wamkosiya, “Hashi tugendi twakahemeri mabumunda ya mpiya zyaziweziti kumpanana mtenda lihengu kwa myezi minani tuwapanani waliyi?”

³⁸ Kawakosiya, “Mnaga mabumunda maninga? Mgendi mkaloli.”

Pawaloliti kala, wamgambira, “Kwana mabumunda muhanu na wasomba awili.”

³⁹ Shapakanu Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi wawagambiri wantu woseri waligawi muvipinga vipinga, walivagi pasi mumihamba. ⁴⁰ Su wantu walivaga mushipinga sha wantu miya na sha wantu malongu muhanu muhanu. ⁴¹ Shapakanu Yesu kagatola mabumunda muhanu galii na wasomba awili. Kalola kumpindi, kalonga mayagashii Mlungu na kagamega mabumunda galii. Shapakanu kawapanana wafundwa wakuwi wawapanani wantu. Viraa virii kawagawira wantu woseri wasomba awili walii. ⁴² Wantu woseri waliya na kwikuta. ⁴³ Wafundwa wa Yesu wasola yvavisigaliti vya mabumunda na wasomba na kumemeziya mumajamanda lilongu na mawili. ⁴⁴ Wapalu waliyiti waweriti elufu mhanu.

Yesu kankutyanga pampindi pamashi
Matayu 14:22-33, Yohani 6:15-21

⁴⁵ Palaa palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wingiri mumtumbwi, wamlongoleri kugenda Betisayida. Yomberi kaweriti kankuwaaga wantu. ⁴⁶ Pamberi pakamaliriti kulonga kwahere wantu, kagenda kulugongu kumluwa Mlungu. ⁴⁷ Pamihi papasokiti, mtumbwi guweriti pakati pa litanda, kumbiti Yesu kaweriti gweka yakuwi kuisi iyuma. ⁴⁸ Kawawona wafundwa wakuwi wankuyerayera na kushima mutumbwi kwa ngafu, toziya lipuga liweriti lyankuwapingira. Payiweriti pakwegera na kushiya, Yesu kawagendera pakatyanga pampindi pamashi. Pakwegera kawapiti, ⁴⁹ kumbiti pawamuwoniti kankutyanga pampindi pamashi, walihola kaweriti lihoka. Wanjiti kushowangana, ⁵⁰ toziya woseri pawamuwoniti watiriti nentu.

Palaa palii Yesu kawagambira, “Namtira, ndo neni!” ⁵¹ Shapakanu kingira mumtumbwi pamuhara nawomberi na liyega linyamalira. Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu, ⁵² toziya waweriti wavimana ndiri mana ya kuwapanana wantu mabumunda galii, myoyu yawu iweriti ikamala.

Yesu kankuwaponiziya walweli Genezaleti.
Matayu 14:34-36

⁵³ Waloka litanda, wasoka muisi ya Genezaleti, panu wagugolosiya mtumbwi gwawu. ⁵⁴ Pawalawiti mumtumbwi, wantu wammaniti ndo Yesu. ⁵⁵ Su watugiriti mulushi zoseri na wawatola walweli mumashera na kuwajega pahala poseri pawapikaniriti Yesu pakaweriti. ⁵⁶ Pahala poseri Yesu pakagenditi, muvijiji, mulushi, ama mumalambu, wantu wawatuliti walweli paviwanja. Wamluwa kawaleki wamshinguli muluwiniku lwa nguwwu yakuwi na woseri wawamshinguliti waponiti.

7

1 Mafundizu ga wantu wagona

Matayu 15:1-9

¹ Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wawaweriti wankulawa Yerusalemu walivaga pawamzyengeta Yesu. ² Wawona wafundwa wamu wa Yesu wankuliya shiboga kwa mawoku mahumba, yani wagulula ndiri mawoku gawu ntambu ya ifiruwiti.

³ Toziya Mafalisayu na Wayawudi woseri waliya ndiri shiboga mpaka wagululi mawoku gawu ntambu ya wamaniti, wakoliti shitiba sha wazewi wau. ⁴ Pawalawa mumasoku waliya ndiri shintu shoseri mpaka washigululi huti ntambu ya wavimani. Vira vilii wakoliti vitiba vimonga, gambira vilii kugulula lutekeru, viwiga na vyombu vya shaba.

⁵ Su Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru wamkosiya Yesu, “Ntambu gaa wafundwa waku wakola ndiri vitiba vya wambuyi wawu, ira womberi waliya kwa mawoku mahumbu?”

⁶ Yesu kawankula, “Isaya katungiti weri, mwenga mwawafyangu, gambira ntambu yakalembiti,

‘Wantu awa, wanjimira kwa visoweru hera, kumbiti mumyoyu mwau, wapatali na neni.

⁷ Kuntambikira kwawu kunfaa ndiri mana wafunda vitiba vya wantu hera gambira malagaliru ga Mlungu.’ ”

⁸ “Mwenga mugaleka malagaliru ga Mlungu na kukola vitiba vyenu.”

⁹ Yesu kendeleyiti kutakula, “Mwenga mulihola muherapa, kumbiti mugalema malagaliru ga Mlungu su muvikoli vitiba vyenu. ¹⁰ Mana Musa kamuiti, ‘Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku.’ Kayi katakuliti ‘muntu yoseri yanakahigiranga tati ama mawu, muntu ayu hawamlagi.’ ¹¹ Kumbiti mwenga mfunda, gambira muntu kana shintu sha kuwatanga tati ama mawu gwakuwi, kumbiti katakula shintu ashi ‘Kolibani’ yani mafupu kwa Mlungu, ¹² su mutakula kalazimika ndiri kuwatanga tati gwakuwi ama mawu gwakuwi. ¹³ Su, kwa ntambu ayi mbeziya shisoweru sha Mlungu kwajili ya mafundu gamwankana. Kayi mtenda vitwatira vivuwa vya ntambu ayi.”

Vintu vyavimtenda muntu kaweri muhumba

Matayu 15:10-20

¹⁴ Yesu kalishema kayi lipinga lilii lya wantu. Kawagambira, “Mpikini woseri, muvimani. ¹⁵ Kwahera shintu shashimwingira muntu shashiweza kumtenda kaweri muhumba. Kumbiti shashimlawa muntu ashi ndo shashimtenda muntu kaweri muhumba. ¹⁶ Muntu pakana makutu, kapikaniri.”

¹⁷ Pakalilekiti lipinga lya wantu na kwingira mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya mana ya mfanu wakatakuliti. ¹⁸ Yesu kawagambira, “Hashi, ata mwenga mwelewa ndiri? Hashi muvimana ndiri handa shintu shashimwingira muntu kulawa kunja, shimtenda ndiri muntu kaweri muhumba, ¹⁹ Toziya shimwingira ndiri mumoyu, kumbiti shingira mumtima, shakapanu shilawa kunja munshimba?” Kwa kutakula hangu, Yesu kavipungiti viboga vyoseri.

²⁰ Kendereyiti kulonga, “Shashilawa munshimba mwamuntu ndo shimtenda kaweri muhumba. ²¹ Toziya mumoyu mwa muntu mulawa maholu madoda na kumbinta na shimpegu na ulagaji shakapanu ²² uhumba na lwaliya na vidoda na upyotu na utindira na weya na mayigilangu na shinika na lipungasesi. ²³ Madoda aga goseri galawa munshimba mwa muntu, ndo hagamtendi muntu kaweri muhumba.”

Moyu gwa mdala yumu

Matayu 15:21-28

²⁴ Yesu kawuka paliya, kagenda mulushi lwa Tiru. Aku kingira mnumba na kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani, kumbiti kaweziti ndiri kuliffa. ²⁵ Paniti mdala yumu mweni muhinga gwakuwi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru vya Yesu. Palaa paliya kiza kamsuntamalira pamagulu pakuwi. ²⁶ Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya gwa Silofainiki. Su kamluwa Yesu kamlavii muhinga gwakuwi shamshera kadoda. ²⁷ Yesu kamgambira, “Guleki huti wana wikuti. Kwa mana iherepa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwasila wang’ang’a.”

²⁸ Kumbiti mdala uliya kamwankula, “Nyina Mtuwa, kumbiti ata wang’ang’a wapasi pameza waliya shiboga shawalekiti wana!”

²⁹ Yesu kamgambira, “Toziya ya shisoweru ashi shagulongiti, gugendi ukaya, haguwoni shamshera kamlawa muhinga gwaku!”

³⁰ Su kagenda ukaya kwakuwi, kamwona mwana kagonja mshitanda na shamshera kamlawiti kala.

Yesu kankumponiziya muntu kana majogu na bubu

³¹ Shakapanu Yesu kawuka mulushi lwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka litanda Galilaya kwa kupitira mukowa lushi lilongu. ³² Su wamjegera muntu kana majogu viraa ka bubu, wamluwa kamtulili mawoku. ³³ Yesu kamtura kutali na wantu. Katula vyala vyakuwi mmakutu mwa muntu uliya. Katema mata na kumshinkula lulimi. ³⁴ Shakapanu kalola kumpindi kwa Mlungu, kapumula na kungambira, “Efata,” mana yakuwi, “Guvuguki!”

³⁵ Mala makutu gakuwi gavuguka na lulimi lwakuwi luyoposoka, kanja kutakula nweri. ³⁶ Yesu kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri vitwatira avi. Kumbiti ntambu yakawabelleriti, ndo ntambu yawendereyiti kubwera shisoweru ashi. ³⁷ Wantu walikan-gasha nentu. Watakula, “Katenda vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na bubu kutakula!”

8

1 Yesu kankuwayupa shiboga wantu mnu ya elufu msheshi

Matayu 15:32-39

¹ Lishaka limu, lipinga limonga lya wantu waliwona kayi, waweriti wahera shiboga. Su Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, ² “Nuwawonera lusungu wantu awa toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu wahera shiboga. ³ Handa panawalekisiya wagendi ukaya kwawu na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali.”

⁴ Wafundwa wakuwi wamkosiya, “Peni panu pantundu hagapatikani koshi mabu-munda ga kuwawikutiziya wantu woseri awa?”

⁵ Yesu kawakosiya, “Mwaga mabumunda maninga?”

Nawomberi wamwankula, “Twana mabumunda saba.”

⁶ Yesu kawagambira wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya, kawayupi wafundwa wakuwi wawayupi wantu, nawomberi wawagawira. ⁷ Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu kavitekelera, kawahimiziya wawapanani wantu ntambu iraa. ⁸ Wantu waliya wikuta, wafundwa wakuwi wasola visigariti wamemeziya majamanda saba. ⁹ Wantu waliyiti waweriti elufu msheshi. Su Yesu kawagambira ne mbuka. ¹⁰ Pakamaliliti kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa pamuhera na wafundwa wakuwi ka-genda lushi lwa Dalumanita.

Mafalisayu wafira wawoni lilangaliru

Matayu 12:38-42, 16:1-4

¹¹ Mafalisayu wamu wiziti kwa Yesu, wanja kulishowerana nayomberi. Wafriti kum-jera kawatenderi lirangaliru lya liuzauza kulawa kumpindi. ¹² Yesu kawawonera lusungu kumoyi, kalonga, “Iwera hashi shiyiwuku ashi shifira liuzauza? Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi hapeni shipati lilangaliru lyoseri.”

¹³ Su kawaleka, kakwena kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kulitanda.

Vidodera vya Mafalisayu na vya Herodi

Matayu 16:5-12

¹⁴ Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, waweriti na libumunda limu hera mumashuwa. ¹⁵ Yesu kawaberiziya, “Mukali weri na vidodera vya Mafalisayu na vya Herodi.”

¹⁶ Wantumintumi wanja kulitakuziyana weni kwa weni, “Kankutakula hangu toziya wahera mabumunda.”

¹⁷ Yesu kavimaniti gawatakuliti, kawakosiiti, “Mbona mwankulitakuziye kuusu kuwera ndiri na mabumunda? Mwenivimani wala kupikinira? Yakali ikamala myoyu yenu?”

¹⁸ Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga makutu, hashi mpikinira ndiri? Mliholi ndiri? ¹⁹ Pamegiti mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu elufu mhanu, mjojiniriti majamanda maninga ga yagasigariti?”

Wamwankula, “Gaweriti majamanda lilongu na mawili.”

²⁰ “Pakagamegiti mabumunda saba na kawayupa wantu elufu msheshi, mjojiniriti majamanda maninga yagasigariti?”

Wamwankula, “Gaweriti majamanda saba.”

²¹ Su Yesu kawagambira, “Na vinu muvimana ndiri?”

Yesu kamuponiziya kanalwisi ku Betisayida

²² Yesu kasokiti Betisayida pamuhera na wantumintumi wakuwi. Aku wantu wamjega kanalwisi yumu, wamluwa Yesu kamkoli. ²³ Yesu kamkola liwoku kanalwisi uliya, kam-jega kunja kushijiji. Kamtemera mata mmasu kamtulila mawoku, kamkosiya, “Guweza kuwona shintu shoseri?”

²⁴ Kanalwisi uliya kalola, katakula, “Nawawona wantu wawonekana gambira mitera yankugendagenda.”

²⁵ Su Yesu kamtulila kayi mawoku mmasu, yomberi katumula masu. Uwezu wakuwi wa kulola umwuyira, kalola kila shintu weri. ²⁶ Yesu kamgambira gugendi zaku ukaya na kumuhimiziya, naguwaya kushijiji shilii.

Peteru kankumjimira Yesu ndo Kristu Mlopoziya.

Matayu 16:13-20, Luka 9:18-21

²⁷ Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi muviji vya Kaisariya Filipi. Pawaweriti munjira, Yesu kawakosiiti, “Wantu watakula neni na gaa?”

²⁸ Wamwankula, “Wamonga watakula gwenga gwa Yohani mbatiza na wamonga Eliya na wamonga watakula gwenga guwera yumu gwa wambuyi wa Mlungu.”

²⁹ Nayomberi kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?”

Peteru kamwankula, “Gwenga gwa Kristu!”

³⁰ Shakapanu Yesu kawaberiziya pakawagambira, “Namungambira muntu yoseri visoweru avi.” Litawu Kristu kwa Shigiriki mana yakuwi ndo Mlungu kamsyagula kuwera Mtuwa. Kwa Shiebulaniya litawu ali walishema Masiya.

Yesu katakula visoweru vya kumbeza na kuhowa kwakuwi

Matayu 16:21-28, Luka 9:22-27

³¹ Shakapanu Yesu kanjiti kuwafundiza wantumintumi wakuwi. Kawagambira, “Mwana gwa muntu mpaka katabiki nentu na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru. Hawamlagi, kumbiti pamashaka matatu pagapita hakazyuki.” ³² Yesu kawagambiriti vitwatira avi pota kufifa. Su, Peteru kamtola kumbwega, kanja kumkalipira. ³³ Kumbiti Yesu kagalambuka, kawalola wafundwa wakuwi, kamkalipira Peteru pakalanga, “Guwuki kulongolu kwaneni, Shetani! Maholu gaku galawa ndiri kwa Mlungu ira ga muntu!”

³⁴ Su kalishema lipinga lya wantu na wafundwa wakuwi, kawagambira, “Handa muntu yoseri pakafira kunfata, kalilemi mweni na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. Luka 14.27. ³⁵ Handa muntu yakafira kugalopoziya makaliru gakuwi mweni hakaagamiziya, kumbiti muntu yakagamiziya ukomu wakuwi kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwigira hakalopoziya. ³⁶ Hashi, kwana mota gaa muntu kuyipata isi yoseri shakapanu hakaagamiziya makaliru gakuwi? Hakapati ndiri shintu. ³⁷ Ama muntu katendi hashi kupata kayi makaliru gakuwi? ³⁸ Muntu yoseri mushiyiwuku ashi shidoda na shashimtira ndiri Mlungu, yakamonera soni neni na mafundu gangu, neni Mwana gwa muntu hanumwoneri soni muntu uliya paniza muwukwisa wa Tati gwangu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wananagala wa Mlungu.”

9

¹ Yesu kongera kuwagambira, nukugambirani nakaka, wamonga wapalaapa hapeni wahowi pota kuuwona Ufalumi wa Mlungu pawiza na makakala.

Ukwisa wa Yesu uwoneka

Matayu 17:1-13, Luka 9:28-36

² Pagapititi mashaka sita, Yesu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani kagenda nawa kumpindi kulugongu litalipa gweka yawu. Pawaweriti wankulola, Yesu kagalambusiwa nshimba kulongolu kwawu, ³ nguwi zakuwi zimelemeta, ziwera za neru mbuu kwahera muntu yakaweza kuputa ntambu ili. ⁴ Wantumintumi watatu walii wawawona Eliya na Musa wankuyowera na Yesu. ⁵ Peteru kamgambira Yesu, “Mfunda iherepa nentu twa panu. Su mbaka tunyawu visasa vitatu, shimu shaku na shimu sha Musa na shimu sha Eliya.” ⁶ Ashina Peteru watira nentu, Peteru kavimana ndiri shakutakula.

⁷ Shakapanu shilawira shivinyiru sha liwundi shiwagubikira na liziwu lipikanirika kulawa muliwundi, “Ayu ndo mwana gwangu shintama, mumpikiniri.” ⁸ Palapaliya wantumintumi awa walolalola, kumbiti wamwona ndiri muntu yumonga, ira Yesu gweka yakuwi.

⁹ Pawaweriti wankusuluka mlungu, Yesu kawagambiriti, namungambira muntu yoseri vitwatira vyamuwoniti, mpaka neni Mwana gwa muntu panzyukaku kulawa kwa wahowa. ¹⁰ Su, wakola malagaliru aga, kumbiti waweriti wankulitakuziyana mana ya kuzyuka kulawa kwa wahowiti. ¹¹ Wamkosiya Yesu, “Iwera hashi wafunda wa Malagaliru watakula Eliya mpaka kizi huti?”

¹² Nayomberi kawankula, “Yina, Eliya kankwiza huti kuwanyawira vyoseri. Kumbiti kwa shishi su walemba mumalembu mananagala handa Mwana gwa muntu hakatabiki nentu na kulemwa? ¹³ Kumbiti nukugambirani, Eliya kizakala, nawomberi wamtendera ntambu yawafiriti gambira malembu ntambu yagatakuliti hawamtenderi.”

Yesu kankumponiziya muntamba kana washamshera

Matayu 17:14-21; Luka 9:37-43a

¹⁴ Yesu pamuhura na wafundwa watatu pawawuyiti kwa wantumintumi wamonga, wawoniti lipinga likulu lya wantu na wafunda wamu wa Malagaliru waweriti wankulitakuziyana nayomberi. ¹⁵ Palapalii wantu pawamwoniti Yesu, woseri walikangasha nentu, wamtugira wamlamusiya. ¹⁶ Yesu kawakosiya wantumintumi wakuwi, “Mwangu litakuziyana shishi nawa?” ¹⁷ Su muntu yumu mulipinga lya wantu kankula, “Mfunda numjega mwana gwangu kwaku, toziya kana shamshera yakamtenda kalanduli ndiri. ¹⁸ Kila mala pakamwizila, kamgusiya pasi na kumtenda kalawi ufulufulu mumlomu, pakagayagaya menu na nshimba yoseri iyuma. Nuwaluwiti wafundwa waku wamlaviyi shamshera uliya kumbiti wasinda.”

¹⁹ Yesu kawagambira, “Mwenga, shiyiwuku shankali moyu! Hashi hankali na mwenga mpaka ndii? Hashi hanuwahepeleri mpaka ndii? Mumjegi panu.” ²⁰ Wamjega mwana uliya yakaweriti na washamshera, shamshera ulii pakamwoniti Yesu, pala palii kamgusiya pasi na kumlekela shisirika, nayomberi, kagalagata na kulawa lufufulu mumlomu. ²¹ Yesu kamkosiya tati gwa mwana ulii, “Vitwatira avi vimpata kwanjira ndii?”

Yomberi kankula, “Kwanjira uwana wakuwi.” ²² Mala zitangala shamshera ulii kamgusiya yiti mumotu na mmashi su kamlagi. Payiwera guweza Gutuwoneri lusungu na gututangi!

²³ Yesu kamgambira, “Twera hashi gutakula handa guweza?” Nukugambira vitwatira vyoseri viwezekana kwa muntu yakawera na njimiru.

²⁴ Su Palaa palii tati gwa mwana ulii kabotanga pakalonga, “Njimira! Guntangi neni weri na njimiru itosha.”

²⁵ Yesu pakaliwoniti lipinga lya wantu lyankuwongereka kamukamu, kamkalipiriti shamshera ulii pakamgambira, “Shamshera yagumtenda mwana ayu kaweri bubu na majogu, nukugambira gumlawi mwana ayu nagumwingira kayi!”

²⁶ Shamshera ulii kagutanga na kamgusiya pasi mwana ulii, kamlawa. Mwana ulii kawonekaniti handa kahowa, su wantu wawuwa walongiti, “Kahowa!” ²⁷ Kumbiti Yesu kamkola liwoku kamnyasula na yomberi kagoloka.

²⁸ Yesu pakingiriti mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya yiti pawawera gweka yawu, “Twera hashi twenga tusinda kumlaviya shamshera ulii?”

²⁹ Yesu kawagambira, “Shamshera gwa ntambu ayi hapeni kalawi kumbiti kalawa kwa kumluwa Mlungu hera.”

Yesu kankutakula kayi shisoweru sha kuhowa kwakuwi

Matayu 17:22-23; Luka 9:43-45

³⁰ Yesu pamuhura na wafundwa wakuwi wawukiti palii, wendereyiti na mwanja kupitira mukowa gwa Galilaya. Yesu kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani pawawera,

³¹ toziya kaweriti kankuwafunda wafundwa wakuwi. Kawagambiriti, “Mwana gwa muntu hawamlaviyi kwa wantu wamlagi. Kumbiti pagapita mashaka matatu hakazyuki.”

³² Wafundwa wawimaniti ndiri vitwatira avi kumbiti watira kumkosiya.

Gani mkulu?

Matayu 18:1-5; Luka 9:46-48

³³ Su wasokiti Kafarinaumu, na pakaweriti mnumba, Yesu kawakosiya yiti wafundwa wakuwi, “Mweriti mwankulitakuziya shishi munjira?”

³⁴ Kumbiti womber wanyamalira, mana mnjira waweriti wankulitakuziana, “Gani mkulu pakati petu?” ³⁵ Yesu kalivaga pasi, kawashema walii wantumintumi lilongu na awili kawagambira, “muntu pakafira kaweri gwa kwanja hakaweri gwa kupelera na ntumintumi gwa woseri.” ³⁶ Shakapanu kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakati pawomberi. Kamkisikira, shakapanu kawagambira, ³⁷ “Yakamwanka yumu gwa mwana gambira ayu kwa litawu lyangu, kananka neni na yakananka neni kananka hera ndiri neni, su kamwanka yakantumiti neni.”

Yakatulema ndiri myetu

Luka 9:49-50

³⁸ Johani kamgambira, “mfunda tumwona muntu yumu kankuwusiya washamshera kwa litawu lyaku, twenga tujera kumberiziya toziya yomberi ka yumu gwetu ndiri.”

³⁹ Kumbiti Yesu kawagambira, “Mleki kumberiziya, toziya kwahera muntu yakatenda mauzauza kwa litawu lyangu na palaa panu shakapanu katakuli vidoda kwaneni.

⁴⁰ Toziya muntu yakatulema ndiri twenga, myetu. ⁴¹ Nuwagambira nakaka, muntu yoseri yakakupaneneni mashi gakulanda toziya mwenga mwa wantu wa Kristu, nakamu hapeni kakosi kulipata lifupu lyakuwi.

Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda

Matayu 18:6-9, Luka 17:1-2

⁴² “Muntu yoseri yakamtenda yumu gwa wadidini wawanjimira katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu uliya kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira mulitanda. ⁴³ Liwoku lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota liwoku limu kuliku kuwera na mawoku mawili na kugenda mumotu gwa Jehanamu, motu gwakuwi gutenda tiya ndiri. ⁴⁴ Kweni watekenya wakuwi wafuwa ndiri, wala motu gutenda tiya ndiri. ⁴⁵ Na Ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota ligulu limu, kuliku kuwera na magulu goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu gutenda tiya ndiri. ⁴⁶ Kweni watekenya wawaluma wafuwa ndiri na motu gutenda tiya ndiri. ⁴⁷ Na lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gultupuli! Iherepa nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu paguwa na lisu limu hera. Kuliku kuwera na masu gaku goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu gutenda tiya ndiri. ⁴⁸ Amu watekenya wakuwi wawaluma wafuwa ndiri, na motu gutenda tiya ndiri.

⁴⁹ “Toziya kila yumu hawamlekeri munyu kwa motu gambira.

⁵⁰ “Munu guherepa, kumbiti pagulawa kunoga kwakuwi, hagukoleri na shishi?

“Muweri na munyu mngati mwenu na mulikali weri na wayenu.”

10

1 Yesu kankufundiza vitwatira vya kulileka

Matayu 19:1-12, Luka 16:18

¹ Yesu kawukiti paliya kagenda kumkoa gwa Yudeya na kalokiti kumwambu kushemba Yoridani. Lipinga lya wantu limgendera kayi, yomberi kawafunda handa ntambu ya katendaga.

² Su Mafalisayu wamgendera na wamkosiya kwa kumjera, “Hashi, lilagaliru lyetu limlekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi?”

³ Yesu kawakosiya, “Musa kawalagalira malagaliru gaa?”

⁴ Nawombeli watakula, “Musa kalagaliriti mpalu kumupi mdala gwakuwi lilembu lya talaka na kuleka.” ⁵ Yesu kawagambira, “Musa kawalembiriti lilagaliru ali toziya ya kukamala kwa myoyu yenu. ⁶ Kwa njira kwanja Mlungu pakayi wumbiti Isi, kawawumbiti mwana mpalu na mdala. Gambira malembu ntambu yagatakuliti, ⁷ Su, mpalu hakawaleki tati gwakuwi na mawu gwakuwi, hawaweri pamuhera na mdala gwakuwi, ⁸ woseri wawili hawaweri yumu. Kwa hangu womberi hawaweri kayi ndiri wawili ira yumu. ⁹ Su shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashilekeniziya.”

¹⁰ Pawingiriti kayi mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiya shiitwatira ashi. ¹¹ Yomberi kawagambira, “Muntu yakamleka mdala gwakuwi na kumyuga gwingi, kankuhumba. ¹² Viraa mdala yakamleka mpalu gwakuwi na kuyugwa na gwingi, kankuhumba.”

Yesu kankuwatekelera wana wadidini

Matayu 19:13-15, Luka 18:15-17

¹³ Wantu wamjegiriti Yesu wana wadidini kawatulili mawoku, kumbiti wafundwa wawakalipira wantu. ¹⁴ Yesu pakawoniti hangu, kakalaliti kawagambira wantumintumi wakuwi, “Mwawaleki wana awa wizi kwa neni, namwalewalera, toziya Ufalumi wa Mlungu wa wantu gambira wana awa. ¹⁵ Nukugambirani nakaka, muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu.” ¹⁶ Shakapanu kawanka wana awa, kawakisikira na kawatekelera.

Mundu kalunda

Matayu 19:16-30, Luka 18:18-30

¹⁷ Yesu pakanjiti kayi mwanja gwakuwi, muntu yumu kamtugiriti na kamsuntamilira na kamkosiya, “Mfunda mheri, ntendi hashi mpati ukomu wa mashaka goseri?”

¹⁸ Yesu kamwankula, “Mbona gushema mheri? Kwahera yakiwiti mheri ira Mlungu gweka yakuwi. ¹⁹ Gulimana lilagaliru, ‘Pota kuhumba, pota kulaga, pota kwiwa, pota kutakula kwa kupaya, poti kupaya, gumupi ligoya tati na mawu gwaku.’”

²⁰ Yomberi kamwankula, “Mfunda goseri aga nugakoliti kwanjira untemba wangu.”

²¹ Yesu kamloliti na kamfira, kamgambira, “Gupungukiwa na shintu shimu, gugendi gukawuzi vintu vyagumeriti navi na mpiya guwayupi wahushu na gwenga hagutuli shigubakiru kumpindi, shakapanu gwizi gunfati.” ²² Pakapikaniriti aga, kahinginikiti, moyu gumtama kagenda zakuwi toziya kaweriti kalunda.

²³ Yesu kagalambuka aku na aku, kawagambira wafundwa wakuwi, “Ntambu gaa hayiwi ikamala kwa walunda kwingira Muufalumi wa Mlungu!”

²⁴ Wafundwa walikangasha nentu kwa visoweru vyakuwi. Yesu kawagambira kayi, “Wana wangu, vikamala nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu! ²⁵ Vikamala nentu mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku nkanyama ngamiya kupena mushitoboli sha sindanu.”

²⁶ Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu walikosiya, “Su gaa yakaweza kuponeka?”

²⁷ Yesu kawalola kawagambira, “Kwa muntu iwezekana ndiri, kumbiti kwa Mlungu vitwatira vyoseri viwezekana.”

²⁸ Su Peteru kamgambira, “Na twenga hashi? Tuleka vyoseri, nakukufata!”

²⁹ Yesu kawagambira, “Nakaka nukugambirani, kila muntu yakalekiti numba ama walongu ama dada ama mawu ama tati ama wana ama malambu kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwigira, ³⁰ hakanki nentu Shipindi ashi ama Hakanki mala miya numba na walongu na wafunda na wamawu na wana na malambu pamuhera na kutabika. Shipindi shiza hamuwanki ukomu wa mashaka goseri. ³¹ Kumbiti wawuwa wawaweriti wa kwanja hawaweri wa upeleru, na walii wawupeleru hawaweri wakwanja.”

Yesu kankutakula mala ya tatu kuusu kuhowa kwakuwi

Matayu 20:17-19, Luka 18:31-34

³² Su, Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi waweriti mnjira kugenda Yerusalemu na Yesu kaweriti kankuwalongolera. Wafundwa wakuwi waweriti na lyoga na wantu wawalilongoziyiti nawomberi watira. Yesu kawatola kayi kumbwega walii lilongu na awili, kanja kuwagambira galii hagampati. ³³ “Mpikaniri! Twankugenda Yerusalemu na aku neni Mwana gwa muntu hawantuli kwa watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, womberi hawatozi kuhowa na hawana viyi kwa wantu wayawudi ndiri. ³⁴ Womberi hawamtenderi lidufiya na hawantemeru mata na hawazyatangi ndomontu na kunaga. Kumbiti pagasoka mashaka matatu hazyuki.”

Kuluwa kwa Yakobu na Yohani

Matayu 20:20-28

³⁵ Su Yakobu na Yohani wana gwa Zebedayu wamgendera Yesu wamgambira, “Mfunda tufira gututenderi shintu shatufira kukuluwa.”

³⁶ Yesu kawakosiya, “Mfira nuwatenderi shishi?”

³⁷ Wamwankula, “Gutujimiri kukala yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wakumshigi pagulivaga mushiti sha ukwisa waku.”

³⁸ Yesu kawagambira, “Muvimana ndiri shamluwa! Hashi, mweza kulandira lutekeru lwanandira lwa kutabika, awu mweza kubatizwa ntambu ya ubatizu wa neni?”

³⁹ Wamwankula, “Yina tuweza.”

Yesu kawagambira, “Lutekeru lwanandira hamlandiri nakaka na hawamubatiziani ntambu yanfira Kubatiziwa, ⁴⁰ kumbiti vyaneni ndiri kusyagula ayu hakalikali kumliwu ama kumshigi kwaneni, avi vya mwani Mlungu hakawatuli wantu yakawatandiriri mpenyu zilizii.”

⁴¹ Wafundwa wamonga walii lilongu, pawapikaniriti aga, wawakalaliliti Yakobu na Yohani. ⁴² Yesu kawashema, kawagambira, “Muvimana handa walii wawaholiriti wiwi wakola mlima wa isi zimonga wawagolokera wantu wawu kwa makakala na wakulu awa wawagolokera wantu wawu. ⁴³ Kumbiti kwamwenga nayiwera hangu, ira yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwenu. ⁴⁴ Na muntu pakati penu yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwa woseri. ⁴⁵ Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamtenderi, ira kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uweri shilipira sha wantu wawuwa.”

Yesu kankumponiziya kana lwisi Baritulumayu

Matayu 20:29-34, Luka 18:35-43

⁴⁶ Su wasoka Yeriku, Yesu na wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu, pakaweriti kankulawa mulushi alu, kwaniti kana lwisi mluwa yawamshema Baritulumayu mwana gwa Timayu kaweriti kalivaga mbwega mwa njira. ⁴⁷ Baritulumayu pakapikaniriti handa Yesu gwa Nazareti kankupita pahala pali, kabotanga, “Yesu, Mwana gwa Dawudi gumoneli lusungu!”

⁴⁸ Wantu wawua wamkalapira, “Gunyamali.” Su kanyamali. Kumbiti yomberi kongera kushema, “Mwana gwa Dawudi gumoneri lusungu!”

⁴⁹ Yesu kagolokiti, katakula, “Mumshemi.”

Su wamshema kana lwisi ulii, wamgambira, “Gulikamaziyi! Gugoloki, kakushema.”

⁵⁰ Yomberi kasa lihabiti lyakuwi, kakopoka, kamgendera Yesu.

⁵¹ Yesu kamkosiya, “Gufira nukutenderi shishi?”

Kanalwisi ulii kamgambira, “Mfunda nduwa mpati kulola.”

⁵² Yesu kamgambira, “Gugendi, njimiru yaku ikuponiziya.”
Pala palii kana lwisi ulii kaweza kulola na kamfata Yesu mnjira.

11

1 Yesu kankwingira Yerusalemu kwa sheleku
Matayu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yohani 12:12-19

¹ Pawaweriti wapakwegera na Yerusalemu wasokiti Betifagi na Betaniya, pakwegera na Lugongu Iwa Mizeyituni, palii kawatuma wawili wa wafundwa wakuwi wawalongoleri, ² kawagambira, “Mgendi mushijiji sha kulongolu kwenu. Payiweri mwakwingira amu, hamwoni mwana gwa punda wamtawa, mweni kenitenderwi na muntu. Mumyopoli mumjegi. ³ Handa muntu pakawakosiya, ‘Mbona mtenda hangu?’ Mumgambiri, ‘Mtuwa kamfira na hakamwuziye panu ulavinu.’”

⁴ Su wagenda, wamwona mwana gwa punda mumbwega munjira wamtawa mumlyangu. Pawaweriti wankumyopola, ⁵ wantu wamu waweriti wagoloka palii wawakosiya, “Mwankumyopola punda ayu gwa shishi?”

⁶ Wafundwa wawankula ntambu Yesu yakawagambiriti, nawomberi wawaleka wageni zawu. ⁷ Wamjegiriti Yesu mwana punda ayu. Wayazalira nguwu zawu pampindi pa mwana punda ulii na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. ⁸ Wantu wawuwa wayazalira nguwu zawu munjira, wamonga wayazalira miputira ya mitera yawayidumuliiti mumalambu. ⁹ Wantu woseri yawalongoleri na wafatiti, wanjiti kubotanga, “Kazyumwi Mlungu! Katekelerwi uliya yakiza kwa litawu lya Mtuwa! ¹⁰ Utekelerwi ufalumi wiza wa tati gwetu Dawudi. Kazyumwi Mlungu gwa kumpindi nentu!”

¹¹ Yesu kingiriti lushi Iwa Yerusalemu, kagenda Nnumba nkulu ya Mlungu, Kalola kila shintu weri. Kumbiti toziya iweriti kala pashimii, kagenda Betaniya pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili.

Yesu kagulapira mkuyu
Matayu 21:18-19

¹² Shirawu yakuwi, pawaweriti wankulawa Betaniya, Yesu kaniti njala. ¹³ Su kwa kutali kaguwona mkuyu gwana mihamba ivuwa. Kagugendera kawoni handa guweriti na libwajubwaju loseri. Pakasokiti, kaguwoniti gwahera libwajubwaju lyoseri ira mihamba hera, toziya iweriti ndiri shipindi sha mabwajubwaju. ¹⁴ Panu Yesu kagugambira mkuyu, “Kwanjira leri ata mashaka gangalikupera muntu yoseri nakaliya mabwajubwaju kwaku!”

Na wafundwa wakuwi wapikinititi visoweru avi.

Yesu kankwingira Numba nkulu ya Mlungu
Matayu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yohani 2:13-22

¹⁵ Su wasokiti Yerusalemu. Yesu kingira Nnumba nkulu ya Mlungu kanja kuwawinga kunja wantu waweriti wankuwuza na kuhemera vintu. Kazigalambuziya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya na vigoda vya walii yawaweriti wankuwuza wang’unda. ¹⁶ Kamlekeziyiti ndiri muntu yoseri kupitira pamlangu gwa Numba nkulu ya Mlungu pakatola shintu. ¹⁷ Shakapanu kawafunda, “Ilembwa Mumalembu Mananagala, ‘Mlungu kalonga Numba yangu hawayishemi Numba ya kumuluwa Mlungu kwa maisi goseri!’ Kumbiti muyitenda kuwera mpanga ya wakwepula!”

¹⁸ Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru pawapikaniriti aga, wanjiti kusakula njira ya kumlaga. Kumbiti wamtiriti toziya lipinga lya wantu lilikangashiti na mafundu gakuwi.

¹⁹ Paiweriti pashimii, Yesu na wafundwa wakuwi wawukiti mlushi.

Lifundu kulawa kwa mkuyu gunyaliti
Matayu 21:20-22

²⁰ Shirawu yakuwi mandawira pee, pawaweriti wankupita, waguwoniti mkuyu guliya gunyala goseri, kwanjira kumishigira mpaka kumihamba ²¹ Peteru kalihola visoweru vyakatakuliti Yesu, kamgambira, “Mfunda gulori! Mkuyu guli gwagugulapiriti, gunyala!”

²² Yesu kawagambira, “Mumjimiri Mlungu.” ²³ “Nukugambirani nakaka, muntu pakalugambira lugongu alu, ‘Gutupuki gukalyasi mulitanda,’ pota na lyoga mumoyu mwakuwi, kumbiti kajimira kuwera vitwatira vyoseri vyakatakula vinyawiki, havimnyawiki. ²⁴ Hangu nukugambirani, pamumluwa Mlungu shintu shoseri, mjimiri handa mshiyanka kala, namwenga hamshiyanki shintu shoseri shamuluwiti. ²⁵ Pamgoloka kumuluwa Mlungu, gumlekiziya kila muntu yakakutenderani vidoda, su Tati gwenu kakumpindi hakawalekiziya mwenga vidoda vyenu.” ²⁶ Kumbiti handa mwenga mulekiziya ndiri, ama Tati gwenu gwa kumpindi hapeni kawalekizii mwenga vidoda vyenu.

Wakonya ukulu wa Yesu

Matayu 21:23-27, Luka 20:1-8

²⁷ Su wasoka kayi Yerusalemu. Yesu pakaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya Mlungu, watambika wakulu na wafunda wa malagaliru na wazewi wamgendiriti, ²⁸ wamkosiya, “Gwankutenda vitwatira avi kwa ukulu gaa? Gani yakakupiti ukulu wa kutenda vitwatira avi?”

²⁹ Kumbiti Yesu kawagambira, “Hanuwakosiyani shintu shimu, pamnankula, naneni vira hanuwagambirani kwa ukulu gaa nankutenda vitwatira avi. ³⁰ Hashi, uwezu wa Yohani wa kubatiza ulawa kumpindi kwa Mlungu ama ulawa kwa wantu? Munankuli.”

³¹ Wanja kulitakuzi, “Patutakula, ‘Ulawiti kumpindi kwa Mlungu,’ hakatukosiyi, su mbona munjimira ndiri?” ³² “Hapeni tutakuli ulawa kwa wantu, patutakula hangu tutira lipinga lya wantu toziya woseri wajimiriti handa Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu nakaka.” ³³ Su, wamwankula Yesu, “Twenga tuvimana ndiri.”

Yesu kawagambira, “Naneni vira hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa.”

12

1 Mfanu gwa lirambu lya mizabibu na walimaji

Matayu 21:33-46, Luka 20:9-19

¹ Yesu kanjiti kutakula nawu kwa mifanu, “Muntu yumu kalimiti lirambu lya mizabibu. Katindiliziya shibambaza na pakati pa lirambu kabawa lirindi lya kuyonera zabibu, kanyawa lilingu lya kulolelera. Kawazimila lirambu ali kwa walimaji, mweni kagenda mpaka lushi lwa kutali. ² Shipindi sha kubenanga, kamtumi ntumintumi gwakuwi kwa walimaji walii, kamjegeri seemu ya viboga vya lirambu lyakuwi. ³ Walimaji walii wambata, wamkoma, wamwuzi mawoku hera. ⁴ Kamtuma kayi ntumintumi yumonga, ayu vira walimaji wamkomanga mumtuwi na kumtendera vidoda. ⁵ Mweni kana lirambu ulii kamtuma kayi ndundami yumonga, walimaji awa wamlagiti. Watenditi hangu kwa wamonga wawuwa yakawatumiti, wamonga wawakomiti, na wamonga wawalaga. ⁶ Kasigaliwiti na muntu yumu, yani mwana gwakuwi yakamfira. Upeleru kamtuma ayu pakalihola, ‘Hawamupanani ligoya mwana gwangu.’ ⁷ Kumbiti walimaji awa waligambirana, ‘Ayu ndo Mweni mhala, tumlagi su uhala wakuwi uweri wa twenga!’ ⁸ Su, wambata, wamlaga na kumyasa kunja kulirambu lili.

⁹ “Hashi, mweni kana lirambu hakatendi shishi? Hakizi kuwalaga walimaji woseri na kuliyazimilira lirambu lya mizabibu kwa wantu wamonga. ¹⁰ Hashi, hamwenibetuli Malembu Mananagala,

‘Libuwi lyawaliremiti wanyawa numba

Vinu liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri.

¹¹ Mtuwa ndo mweni yakatenditi shintu ashi,

Nasheni ndo shakulikangasha kwa twenga?”

¹² Watambika wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru na wazewi wavimaniti handa mfanu agu guweriti kawalonga womberi. Hangu wajeriti kumbata, kumbiti watiriti lipinga lya wantu. Su wamleka kagendi zakuwi.

Kulipira kodi kwa Kaisari

Matayu 22:15-22, Luka 20:20-26

¹³ Su Mafalisayu wamu na wantu wa shipinga sha mfalumi Herodi wawatumiti su wangomiziye Yesu kwa visoweru vyakuwi. ¹⁴ Wamgendera, wamgambira, “mfunda tuvimana handa gwenga ndo muntu yagwaminika, gutakula nakaka hera, wala gumshera ndiri muntu yoseri shakaliholiti. Gulishera ndiri ukulu wa muntu, toziya gufunda unakaka hera wa Mlungu kwa wantu. Su, gutugambiri vya halali kumupa Kaisari kodi ama ndala?”

¹⁵ Kumbiti Yesu kavimaniti Ufyangu wawu, kawagambira, “Mbona mnjera? Mnanguziyi mpiya ligwala.”

¹⁶ Wamlanguziya. Yomberi kawakosiya, “Sheni na shilanguliru ashi sha gaa?”

Wamwankula, “Shilanguliru ashi sha Kaisari.”

¹⁷ Su Yesu kawagambira, “Vya Kaisari mmupanani Kaisari na vya Mlungu mmupanani Mlungu.” Walikangashira nentu.

Shitwatira sha kuziuka

Matayu 22:23-33, Luka 20:27-40

¹⁸ Wantu wawalawiti mushipinga sha Masadukayu, walii watakulaga kwahera muntu yakaweza kuziuka, su wamganderiti Yesu wamkosiya, ¹⁹ “Mfunda Musa katulagaliriti hangu, ‘Muntu pakahowa na kumleka mdala pota mwana, mlongu gwakuwi mpaka

kamtoli mkenja ulii na kamyiwuliri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.’ ²⁰ Su kuweriti na walongu saba. Gwa kwanja kamyugiti, kahowa pota kumleka mwana. ²¹ Mlongu gwa pili kamyuga mkenja ayu na yomberi kahowa pota kuleka mwana. Ilawiriti ntambu iraayi kwa mlongu gwa tatu. ²² Woseri saba mahowa pota kuleka wana. Pawupeleru mdala ulii kahowa. ²³ Vinu wantu pawazyuka mulishaka lya kuzyuka, mawu ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya woseri saba wamyugiti.”

²⁴ Yesu kawankula, “Mwenga mwagamira toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama likakala lya Mlungu. ²⁵ Toziya wawahowiti pawazyuka, hapeni wayugi wala kuyugwa, hawaweri handa wantumintumi wa kumpindi. ²⁶ Kumbiti kwa shisoweru sha kuzyukisiwa kwa wantu wawahowiti, hashi, mwenesomi mushindola sha Musa shisoweru shilii sha shitogolu shashiyakiti motu, Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa, ‘Neni na Mlungu gwa Aburhamu na Mlungu gwa Isaka na Mlungu gwa Yakobu.’ ²⁷ Yomberi Mlungu ndiri gwa wawahowiti, ira Mlungu gwa wacomu. Su, mwenga mwagamira nentu!”

Lilagaliru likulu

Matayu 22:34-40, Luka 10:25-28

²⁸ Yumu gwa wafunda wa malagaliru kasokiti, kawapikanira Masadukayu wankulitakuziyana na Yesu. Pawawoniti Yesu kawankuliti weri, kamkosiya, “Mumalagaliru goseri, lilagaliru lyoshi likulu kuliku goseri?”

²⁹ Yesu kamwankula, “Lilagaliru likulu ndo ali, ‘Gupikiniri Israeli! Mlungu Mtuwa gwetu, ndo mweni Mtuwa gweka yakuwi. ³⁰ Gumfiri Mlungu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri.’ ³¹ Na lilagaliru lya pili kwa ukulu ndo ali, ‘Guwafiri wamonga ntambu yagulifira gumweni.’ Kwahera lilagaliru limonga likulu nentu kuliku ali.”

³² Su ulii mfunda gwa malagaliru kamgambira, “Therepa Mfunda! Gutakula nakaka kulonga Mlungu yumu hera na kwahera yumonga ira yomberi. ³³ Na gumfiri Mlungu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri na guwafiri wamonga ntambu yagulifira gamweni. Shitwatira ashi shana mana nentu kuliku matambiku goseri gakulunguziya torosu kwa Mlungu.”

³⁴ Yesu pakawoniti handa muntu ayu kamwankula kwa luhala, kamgambira, “Gwenga gwakutali ndiri na Ufalumi wa Mlungu.”

Palongolu pa aga, kwahera muntu yakajeriti kayi kumkosiya shintu.

Kristu gaa?

Matayu 22:41-46, Luka 20:41-44

³⁵ Shipindi Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, kakosiiti, “Mbona wafunda wa malagaliru watakula handa Kristu mwana gwa Dawudi? ³⁶ Dawudi pakalongoziwitwi na Rohu Mnanagala katakuliti, ‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gukali uwega wa neni wa kumliwu, Mpaka panuwatula wankondu waku pasi pa magulu gaku.’ ”

³⁷ “Dawudi mweni kamshema Kristu Mtuwa. Su Kristu hakaweri hashi mwana gwakuwi?” Lipinga lya wantu waweriti wankumpikinira,

Yesu kankuwakalipira wantu kuusu wafunda wa malagaliru

Matayu 23:1-36, Luka 20:45-47

Lipinga lya wantu liweriti lyakumpikanira Yesu kwa kunemelera. ³⁸ Yesu pakaweriti kankufunda, katakuliti, “Mkali weri na wafunda wa malagaliru weni wafiraga kulipitiziya pitiziya walikwindira lihabiti ritali na wafira wantu wawalamsiye kwa ligoya kusoku. ³⁹ Wafiraga kulivaga muviti vya kulongolu munumba ya Mlungu, na kutola mpenyu ziherepa pamsambu ⁴⁰ Wawayonga wakenja aku wankulipayira kumluwa Mlungu kwa shipindi shitali! Lishaka lya kutoza hawatabiki nentu!”

Shijungu sha Mkenja

Luka 21:1-4

⁴¹ Yesu kaweriti kalivaga pakwegera na lisanduku lya luhanja. Kaweriti kankulola wantu wawuwa ntambu yawaweriti wankulavia mpiya na kuzitula muluhanja lwa Numba ngulu ya Mlungu. Walunda wawuwa walaviyiti mpiya zivuwa. ⁴² Kiza mkenja mhushu kalaviya senti ndidika mbili zya mpiya. ⁴³ Panu Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, “Nukugambirani nakaka, mkenja mhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku wamonga woseri yawatuliti mpiya mulisanduku lya luhanja. ⁴⁴ Mana woseri walaviya kulawilirana na shuma shashiyogizikiti, kumbiti mawu ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi, kalaviya kila shintu shakafiriti kwa kulikala.”

13

1 Numba nkulu ya Mlungu hayibomoki

Matayu 24:1-2, Luka 21:5-6

¹ Yesu pakaweriti kankulawa Mnumba nkulu ya Mlungu, mfundwa yumu kamgambiriti, “Mfunda Guloli mabuwi aga na numba azi ntambu yaziwera za kulikangashira!”

² Yesu kamgambira, “Hashi, guziwona numba azi ngulu? Kwahera ata libuwi limu halisigali panani pa limonga, kila shintu hashibomolwi.”

Kwanja kwa tabu na ndabiku

³ Yesu pakaweriti kalivaga kulugongu lwa Mizeyituni kulolana na Numba nkulu ya Mlungu, su Peteru na Yakobu na Yohani na Andereya wamkosiya pambwega gweka yawu. ⁴ “Gutugambiri vitwatira avi havilawili ndii? Lilanguliru gaa halilanguziyi handa vitwatira avi vyapakwegera kulawira?”

⁵ Yesu kanja kuwagambira, “Mlikali weri muntu nakiza kukuzyangani. ⁶ Wantu wawuwa hawizi pawalitumiya litawu lyaneni, pawalishema, ‘Neni na Kristu!’ Womberi hawawapotuziye wantu wawuwa. ⁷ Pampikinira ngondu na tetesutetesu zya ngondu, namuwera na lyoga. Vitwatira avi mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali. ⁸ Isi yimu hailikomi na isi imonga, ufalumi wumu haulikomi na ufalumi umonga, pahala pavuwa hapaweri na malendemeru na njala. Vitwatira avi gambira pakwanja kutama kwa kulera nonu.

⁹ “Mwenga mlikali weri! Mana wantu hawawajegeni kumahakama, na kuwakomanga munumba ya Mlungu, Hawawajegi palongolu pa utuwa na wafalumi toziya munjimiriti neni, su mpati kuwagambira visoweru viwagila. ¹⁰ Mpaka huti shisoweru shiwagira shibwerwi kwa Maisi goseri. ¹¹ Nawomberi pawakubateni na kuwajega kumahakama, namliholo kwa galiya gamfira kutakula, shipindi shilii pashiyiza, mtakuli shoseri shakakupanani, mana mwenga ndiri mwamfira kutakula, ira Rohu Mnanagala. ¹² Mlungu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. ¹³ Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepeleru mpaka upeleru ndo hakalopoziwi.

Likalaliru lihalibisiya

Matayu 24:15-28, Luka 21:20-24

¹⁴ “Pamwona ‘Likalaliru lihalibisiya’ ligoloka pahala pakuwi ndiri, muntu yaka-betula kavimani mana yakuwi, panu wantu wawawera Yudeya watugili mumigongu. ¹⁵ Muntu yakaweriti pampindi pashitwiku sha numba nakasuluka kwingira mnumba mwakuwi kutola shintu. ¹⁶ Yakawera mlirambu nakawuya ukaya kutola lihabiti lyakuwi. ¹⁷ Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya mumashaka gali! ¹⁸ Mmuluwi Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka ga mbepu. ¹⁹ Mana kupeluwa kwa shipindi ashi hakongeleki nentu kweni lawiri kwanjira Mlungu pakanyawiti isi mpaka leru, hapeni ilawiri kayi. ²⁰ Handa Mtuwa mekapunguli ndiri mashaka aga kwahera muntu hakalopolwi. Kumbiti su kwajili ya wasyagulwa wakuwi, Mtuwa kapungula mashaka aga.

²¹ “Su muntu pakawagambirani, ‘Guloli, Kristu kapanu!’ Ama ‘Ka pali!’ Namjimira. ²² Mana hawalawili ashina Kristu wa upayira na mambuwi wa upayira, hawatendi malangaliru na mauzauza, su kuwapotuziye wasyagulwa wa Mlungu handa payiwezikana. ²³ Su mwenga mlikali weri. Neni nukugambirani vitwatira vyoseri pamberi vyenilawiri.

Kwiza kwa Mwana gwa muntu

Matayu 24:29-31, Luka 21:25-28

²⁴ “Mashaka aga, pagapera kala, mshenji hagutulwi luwindu na lyezi hapeni lilangali. ²⁵ Ntondu hazituluki kulawa kumpindi na makakala ga kumpindi hagazitikiziye. ²⁶ Panu hawamwoni Mwana gwa muntu pakiza mumawundi na likakala likulu pamuhera na uk-wisa. ²⁷ Shakapanu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wawajojiniri wasyagulwa wakuwi kulawa wega zoseri zya musheshi za pasipanu, kulawa upeleru wa pasipanu mpaka upeleru wa mpindi.

Lifundu kulawirana na mkuyu

Matayu 24:32-35, Luka 21:29-33

²⁸ “Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payanja kunama na kuto-mola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. ²⁹ Ntambu iraa ayi mwenga pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu. ³⁰ Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi shankupita ndiri pamberi

pa vitwatira vyoseri avi kulawira. ³¹ Mpindi na isi hapeni zipiti, kumbiti visoweru vyangu su hapeni vipiti.

Kwahera yakamana mashaka wala shipindi

Matayu 24:36-44

³² “Kumbiti kwahera muntu yakavimana lishaka wala shipindi, ama ntumintumi gwa kumpindi, ama Mwana, ira Tati gweka yakuwi ndo mweni yakavimana. ³³ Mloli weri na mshenjeri, mana muvimana ndiri shipindi hashi hashisoki ndii. ³⁴ Hayiweri handa muntu yakawuka ukaya kugenda mwanja pakawalekera wantumintumi wakuwi, kila yumu na lihengu lyakuwi. Shakapanu kangambira mlolera mlyangu kaweri masu. ³⁵ Su mulikali masu, toziya muvimana ndiri mweni kaya hakawuyi ndii, pamonga pamii ama pashiru ama mandawira putiputi. ³⁶ Handa pakiza lindimu nakawawona mgonja. ³⁷ Ganawagambirani mwenga, nuwagambira wantu woseri, ‘Mshenjeri!’ ”

14

1 Mpangu gwa kumlaga Yesu

Matayu 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohani 11:45-53

¹ Gasigariti mashaka mawili pamberi pa kusoka mumsambu gwa Pasaka na mabumunda gawalekera ndiri simika. Watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumbata Yesu wamlagi. ² Su watakula, “Tuleki kumbata mumsambu gwa Pasaka, toziya wantu hawatendi ndewu.”

Yesu kankuswagwa lipaki aku Betaniya

Matayu 26:6-13; Yohani 12:1-8

³ Yesu kaweriti Betaniya mnumba mwa Simoni mngumbula. Pawaweriti mmeza wankuliya shiboga, mawu yumu yakaweriti na supa ya lipaki lya kununkira lya beyi nkulu kiza. Kaimega supa ayi na kamumiminira Yesu lipaki mumtuwi.

⁴ Wantu wamu waweriti panu wakalaliti, walitakuliziana, “Kwa shishi kwananga lipaki linunkira ali? ⁵ Gangaweziti kuwuzi kwa mpiya za shibena mgongu sha shinja shimu, na kuwayupa wahushu!” Wamkalipira mawu ayu. ⁶ Kumbiti Yesu kawagambira, “Mumleki, kwa shishi kumgaziya? Kantendera shintu shiherepa. ⁷ Hamuweri na wahushu mashaka goseri, hamuwezi kuwatanga shipindi shoseri shamfira. Kumbiti neni hapeni nweri na mwenga mashaka goseri. ⁸ Yomberi katenda ntambu yakaweziti, kayitilira nshimba yangu lipaki linunkira kuyitandira kwa kusira. ⁹ Nukugambirani nakaka, poseri muisi shisoweru shiwagira pashibwerwa, shitwatira ashi shakatenditi hashikandwi ntambu ya kulihola.”

Yuda kakujimira kumgalambuka Yesu

Matayu 26:14-16; Luka 22:3-6

¹⁰ Shakapanu Yuda Isikariyoti, yumu gwa walii lilongu na wawili, kagenditi kwa watambika wakulu su kamgalambuki Yesu. ¹¹ Watambika wa numba ya Mlungu pawapikaniriti shisoweru ashi, wasekelera, wamlagiliti kumpanana mpiya. Su, Yuda kanja kusakula lupenyu lwa kamgalambukira kwa Watambika wakulu.

Matandiru ga pasaka

Matayu 26:17-25; Luka 22:7-13,14-23; Yohani 13:21-30

¹² Lishaka lya kwanja lya Msambu gwa Mabumunda gawalekera ndiri simika, shipindi sheni mwana kondolu gwa pasaka pakalikitulwa, wafundwa wakuwi wamkosiyiti, “Gufira tukutandiri koshi shiboga sha Pasaka?” ¹³ Su Yesu kawalagalira wawili wa wafundwa wakuwi pakawagambira, “Mgendi mlushi, na amu hamliwoni na mpalu yumu yakalitwika vulu ya mashi. Mmufati ¹⁴ mpaka mnumba yanakingiri, mkamgambiri mweni kaya, ‘Mfunda kalonga sha koshi shumba sheni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?’ ¹⁵ Yomberi hakawalonguzii shumba shikulu mligolofa amu vyoseri wavitandira kala, mtutandiri amu.” ¹⁶ Wafundwa wawuka, wagenda mlushi, wawona kila shintu weri ntambu yakawagambiriti Yesu. Su watandira shiboga sha pasaka. ¹⁷ Payiweriti pamii, Yesu kiziti pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. ¹⁸ Pawaweriti pameza wankuliya, Yesu katakuliti, “Nakaka nukugambirani, yumu gwenu yakaliya pamuhera naneni, Hakang'alambuki.” ¹⁹ Panu wafundwa wakuwi wanja kulihola, yumu yumu wamkosiyiti, “Hashi, neni?” ²⁰ Yesu kawagambira, “Yumu gwenu mwenga lilongu na wawili, yakatota libumunda pamuhera naneni mubakuli. ²¹ Nakaka Mwana gwa muntu hakahowi handa malembu Mananagala ntambu yagatakuliti kwakuwi, kumbiti shondi kwakuwi muntu ulii yakamgalambuka Mwana gwa muntu! Hayiweri kwa muntu ulii handa mekayiwuki ndiri!”

Shiboga sha Mtuwa

Matayu 26:26-30; Luka 22:14-23; 1 Wakorintu 11:23-25

²² Pawaweriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi pakalonga, “Mtoli mlii, ayi ndo nshimba ya neni.” ²³ Shakapanu katola lutekeru lwa divayi, kalonga mayagashii Mlungu, kawayupa, woseri walanda mulutekeru alu. ²⁴ Kawagambira, “Agu ndo mwazi gwangu gwagulawa kwajili ya wantu wawuwa. Mwazi gwangu gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu na wantu. ²⁵ Nakaka nukugambirani, hapeni nandi kayi divayi mpaka lishaka lilii panfira kuyilanda divayi yasyayi Muufalumi wa Mlungu.” ²⁶ Shakapanu wimba lwimbu, wawuka, wagenda kulugongu lwa Mizeyituni.

Yesu kankumyambula handa Peteru hakamlemi

Matayu 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wakorintu 11:23-25

²⁷ Yesu kankuwagambira wafundwa wakuwi, “Mwawoseri hamtugi na kundeka, toziya Malembu Mananagala galonga, ‘Mlungu hakamlagi mlolera gwa kondolu, Na wakondolu hawalimwagi.’” ²⁸ Kumbiti panzyuka kala, hanuwalongolerani Galilaya kulii!” ²⁹ Peteru kamgambira, “Handa woseri hawakuleki, neni hanukulemi ndiri!” ³⁰ Yesu kamgambira Peteru, “Nakaka nukugambira, pashiru panu, pamberi njogolu keniwiki mala mbili, hagunemi mala ntatu.” ³¹ Kumbiti Peteru kalilapira, “Ata payiweru nfuwi pamuhera na gwenga, hanukulemi ndiri.” Wafundwa woseri viraa watakula ntambu ira ayi.

Yesu Kankumluwa Mlungu mushiwunga Getisemani

Matayu 26:36-46; Luka 22:39-46

³² Su, wasoka mushiwunga shawashishemiti Getisemani. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Mlivagi panu Shipindi neni nankumluwa Mlungu.” ³³ Shakapanu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani, kanja kulishera nentu na kushashatika. ³⁴ Kawagambira, “Nhinginika nentu, ata sambira howa. Mkali panu na mweri masu.” ³⁵ Kagenda kulongolu shididini, kasuntumala makukama, kamluwa Mlungu, handa payiwezekana, shimpiti shipindi ashi sha ndabiku. ³⁶ Kalonga, “Tati!, Tati gwaneni, kwa gwenga vitwatira yoseri viwezika. Gumpusiliri lutekeru lwa ndabiku alu, kumbiti hayiweri handa ntambu yanfira neni, ira ntambu yagufira gwenga.” ³⁷ Shakapanu kawuya kwa Wafundwa walii watatu, kawoniti wagonja. Su kamkosiya Peteru, “Simoni, hashi gugonja? Guwezandiri kulikala masu ata lisaa limu?” ³⁸ Shakapanu kawagambira, “Mkali masu na mumluwi Mlungu su namwingira mukujerwa. Rohu ifira, kumbiti nshimba yahera likakala.” ³⁹ Kagenda kumuluwa Mlungu kayi pakawuyira visoweru viraa vilii. ⁴⁰ Shakapanu kawuya kayi kwa wafundwa walii kawawoniti wagonja. Masu gawu gaweriti gana mbota. Wavimana ndiri sha kumwankula. ⁴¹ Pakawiziriti mala ya tatu kawagambiriti, “Mwankali mwankugonja na kwoyera? Vinu itosha! Saa isoka! Muloli, Mwana gwa muntu wankumupa kwa wantu wana vidoda. ⁴² Mwimuki, tugendeni zetu. Mloli, ulii yakafira kung'alambuka kapakwegera.”

Yesu wankumbata

Matayu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yohani 18:3-12

⁴³ Yesu Pakaweriti kankali kankutakula, Yuda, yumu gwa wafundwa lilongu na wawili, kiza pamuhera na lipinga lya wantu wana mapanga na vindonga. Wantu awa waweriti walagalilwiti na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi. ⁴⁴ Yuda mgalambuka kaweriti kawalanguziya lilanguliru, “ulii hanumnoneri ndo mweni, mum-bati na kumjega wakamloleri.” ⁴⁵ Yuda pakasokiti, kamgenderiti Yesu, kamgambira, “Mfunda.” Shakapanu kamnonera. ⁴⁶ Wantu walii wambata Yesu, na kumtawa. ⁴⁷ Yumu gwa walia wawaweriti wagoloka pamuhera na Yesu, kasolomola upanga wakuwi, kamdumula likutu numintumi gwa Mtambika mkulu. ⁴⁸ Yesu kawagambira, “Vimwiza na mapanga na vindonga kumbata gambira neni na shimpegu? ⁴⁹ Kila lishaka nweriti pamuhera na mwenga panfunda Mnumba nkulu ya Mlungu, wala mumbata ndiri. Kumbiti vinu Malembu Mananagala ga kala.”

⁵⁰ Panu wantumintumi woseri wamleka, watira. ⁵¹ Kweniti na mumtemba yumu yakaweriti kavala lishuka kaweriti kankumfata Yesu. Nawomberi wajeriti kumbata, ⁵² kumbiti yomberi kayirekiziya shuka yakuwi, katuga shivula hera.

Yesu palongolu pa shiyotera motu sha Wayawudi

Matayu 26:57-68; Luka 22:54-55, 63-71; Yohani 18:13-14, 19-24

⁵³ Su wamjega Yesu kwa mtambika mkulu peni Watambika wakulu woseri na wazewi na wafunda wa malagaliru waweriti waliwona. ⁵⁴ Peteru kamfatiti Yesu kwa kutali,

kingira muluwaga lwa numba ya mtambika mkulu, kalivaga pamuhera na walolera mlyangu pakotera motu. ⁵⁵ Watambika wakulu wa shiyotera motu sha Wayawudi woseri wasakula upitawu wa kumsitaki Yesu wapati kumlaga, kumbiti wapata ndiri. ⁵⁶ Wantu wawuwa walaviyiti upitawu wa kupaya kwa Yesu, kumbiti upitawu wawu ujimilirana ndiri. ⁵⁷ Shakapanu wamonga wagolokiti, walaviya upitawu wa kupaya pawatakula, ⁵⁸ “Tumpikiniriti muntu ayu pakatakula hanhalibisiyi numba nkulu ya Mlungu yawanyawiti kwa mawoku, na kwa mashaka matatu hanuinyawi imonga yawainyawa ndiri kwa mawoku.” ⁵⁹ Kumbiti ata hangu, upitawu wawu ujumilirana ndiri. ⁶⁰ Su, mtambika mkulu kagoloka pakati pawu, kamkosiya Yesu, “Hashi, gwankula ndiri shisoweru? Wantu awa gawawoniti kwa gwenga?” ⁶¹ Kumbiti yomberi kalikala jii katakula ndiri ata shisoweru shimu. Mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu kamkosiya kayi, “Hashi, gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu yawamkwisa?” ⁶² Yesu kankula, “Neni ndo mweni. Kayi hamumoni neni Mwana gwa muntu pakalivaga uwega wa kumliwu wa Mtuwa yakawera na makakala, pakiza mumawundi ga kumpindi.” ⁶³ Panu Mtambika mkulu kapapula lihabiti lyakuwi, kalonga, “Tufira ndiri kayi wakapitawu wamonga? ⁶⁴ Mpikanira kankumwigilanga Mlungu! Mwenga mwona hashi?” Woseri wamtoza, kafiruwa kuhowa. ⁶⁵ Su, wamu wawu wanja kumtemera mata, wamgibikira sheni, wamkoma na kumgambira. “Gutungi gaa yakakukomiti!” Walolera mlyangu wamtola, wamwakula.

Peteru kankumlema Yesu

Matayu 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohani 18:15-18,25-27

⁶⁶ Peteru pakaweriti kankali paluwaga, mdala yumu gwa vinyakalika gwa Mtambika Mkulu kiziti. ⁶⁷ Pakamwoniti Peteru kankuyotera motu, kamloliti, kamgambira. “Viraa gwenga guweriti pamuhera na Yesu Mnazareti.” ⁶⁸ Peteru kalema, “Nummana ndiri, wala nuvimana ndiri gagutakula!” Shakapanu Peteru kawuka, kagenda kunja kuwawa. Panu njogolu kawika. ⁶⁹ Shinyankalika mdala ulii pakamwoniti kayi Peteru, kanja kayi kuwagambira wantu wawaweriti wagoloka palii, “muntu ayu yumu gwawu.” ⁷⁰ Peteru kalema kayi.

Shakapanu katapu, wantu waweriti wagoloka palii wamgambira Peteru. “Nakaka gwenga gwa yumu gwawu, mana gwenga gwa Mgalilaya.” ⁷¹ Kumbiti Peteru kanja kulirapa, pakatakula, “Neni nummana ndiri muntu ulii yamtakula visoweru vyakuwi.” ⁷² Palaa palii njogolu kawika mala ya pili. Su Peteru kalihola ntambu Yesu pakaweriti pakamgambira, “pamberi pa njogolu keniwiki mala ya pili, hagunemi mala ntatu.” Peteru kalira.

15

1 Yesu kapashiyotera motu pa Pilatu

Matayu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yohani 18:28-38

¹ Pawushiiti, watambika wakulu wa numba ya Mlungu watenditi lishawuli pamuhera na wazewi na wafunda wa malagaliru na wantu wa shiyotera motu woseri, wamtawa Yesu pingu wamjega pashiyotera motu pa Pilatu.

² Pilatu kamkosiya Yesu, “Hashi, gwenga gwa Mfalumi gwa Wayawudi?” Yesu kamwankula, “Yina, gwenga gutakula.”

³ Watambika wakulu wampayiliti Yesu vitwatira vivuwa. ⁴ Pilatu kamkosiya kayi Yesu, “Hashi gwankula ndiri shisoweru? Guloli ntambu yawalaviya masitaka gavuwa kwaku.”

⁵ Kumbiti Yesu kankula ndiri shisoweru, ata Pilatu kalikangasha.

Yesu wankumtoza kumlaga

Matayu 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohani 18:39-19:16

⁶ Kila Shipindi sha msambu gwa Pasaka, Pilatu kaweriti na shitiba sha kuwavugulira mtatilwa yumu yawamfira. ⁷ Su, kuweriti na muntu yumu yawamshema Baraba, yakaweriti wamtatira pamuhera na wamonga wawalagiti wantu pawaweriti waku-songuzi. ⁸ Wantu wawuwa wamgendersa Pilatu wamluwa kawatenderi handa shitiba shakuwi. ⁹ Pilatu kawakosiya, “Hashi, mfira nuwavuguliri Mfalumi gwa Wayawudi?” ¹⁰ Katakula hangu toziya kavimaniti kala handa watambika wakulu wamjegeriti Yesu toziya ya weya. ¹¹ Kumbiti Watambika wakulu wawasonguziyiti wantu wamluwi Pilatu kamvuguliri Baraba. ¹² Pilatu kawakosiya kayi, “Su, mfira ntendi hashi na muntu ayu yawamshema Mfalumi gwa Wayawudi?” ¹³ Wantu woseri washowangana kayi pawatakula, “Gumkong'onderi palupingika!” ¹⁴ Kumbiti Pilatu kawakosiya, “gwa shishi! Katenda shidoda gaa?” Kumbiti womberi wongera kushowangana, “Gumkong'onderi misumali mulupingika!” ¹⁵ Pilatu kafiriti kulifiliziya lipinga lya wantu awa, su, kamlekeziya

Baraba kulawa mushibetubetu. Kawagambira wanjagila wamkomi ntomondou Yesu na wamkong'onderi misumali mulupingika!

Wanjagira wankumtendera lijonga Yesu

Matayu 27:27-31; Yohani 19:2-3

¹⁶ Shakapanu wanjagila wamjegiti Yesu muluwaga muliboma lya Pilati mkulu gwa isi, wawajojinira shipinga shakuwi shoseri. ¹⁷ Wamvalisiya nguwu ya zambalawu, wapota lijenjeri lya misontu wamvalisiya mumtuwi. ¹⁸ Wanja kumlamsiya, "Mwika Mfalumi gwa Wayawudi!" ¹⁹ Wamkoma mumtuwi kwa ludengi, wamtemera mata, wamsuntamalira na kumng'ong'onelera. ²⁰ Pawamshinigira kala wamvuliti lihabiti lilii, wamvalisiya nguwu zakuwi, shakapanu wamjega kumpingika.

Yesu wamkong'ondera misumali mulupingika

Matayu 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohani 19:17-27

²¹ Pawaweriti munjira, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni, muntu gwa lushi lwa Kureni. Yomberi kaweriti tati gwa Alekizanda na Rufu na Shipindi ashi kaweriti kankulawa kulirambu. Su, wamgambira katoli lupingika lwa Yesu. ²² Shakapanu wamjega Yesu mpaka pahali pawapashema Goligota, mana yakuwi, "Pahala pa Shipalakasa sha mtuwi." ²³ Wamupa divayi wahanganyikiti na mtera wagushema manimani, kumbiti yomberi kalemiti kulanda. ²⁴ Su wampingika, wagawana nguwu yakuwi kwa kuzigalam-buziya simbi wamuwi gaa hakapati shipandi sha nguwu. ²⁵ Iweriti saa tatu mandawira pawampingikiti. ²⁶ Na masitaka gakuwi gaweriti galembe, "Mfalumi gwa Mayawudi." ²⁷ Pamuhera nayomberi wapingikitwi wakwapula wawili, yumu uwega wa kumshigi na yumonga uwega wakuwi wa kumliwu. ²⁸ Su lilembu litimii lyalitakula, "Wamwalangiti pamuhera na watenda vidoda."

²⁹ Wantu waweriti wankupita pahala panu wamwigilangiti, pawatikiziya mituwi yawu na kutakula, "Aha! Gwenga gutakuliti gumweni guweza kubomola Numba nkulu ya Mlungu na kunyawa kwa mashaka matatu!" ³⁰ Vinu, gusuluki mlupingika gulilopozii gumweni!"

³¹ Nawomberi watambika wakulu pamuhera na wafunda wa malagaliru wamshinigiriti pawalitakuziana, "Kawalopoziya wamonga, kumbiti kulilopola mweni kasinda!" ³² Eti yomberi ndo Kristu, Mtuwa gwa Israeli! Kasuluki kulawa mlupingika su tuwoni na kujimira." Ata wantu walii wawapingikitwi pamuhera nayomberi wamlongiti.

Yesu kankuhowa mlupingika

Matayu 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohani 19:28-30

³³ Kwanjira saa sita pamusi mpaka saa tisa kuweriti liwindu isi yoseri. ³⁴ Saa tisa pamii Yesu kalila kwa liziwu likulu, pakalonga, "Eloyi, Eloyi, lema sabakitani?" Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu mbona gundeka?" ³⁵ Wantu wamonga wawag-olokiti paliya pawapikaniriti hangu, watakuliti, "Gupikiniri! Kankumshema Eliya." ³⁶ Muntu yumu katuga, katola lidodoki kalitawa mulupeleru lwa ludenki katota mudivayi isheshema, kamupa kalandi pakatakula, "Ebu tutali handa Eliya hakizi kumsulusiya palupingika!" ³⁷ Yesu kabota, shakapanu kahowa.

³⁸ Su, lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lidegeka vipandi viwili kulawa kumpindi mpaka pasi. ³⁹ Mkulu yumu gwa wanjagila yakaweriti kagoloka kulongolu kwa lupingika kawoniti Yesu ntambu yakahowiti, kalonga, "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" ⁴⁰ Wadala wamu waloliti kwa kutali, muwamu mwawu kaweriti Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwa ashina Yakobu mpusu na Yosefu. ⁴¹ Awa ndo wawamfatiti Yesu pakaweriti Galilaya na kumtendera. Kuweriti na wadala wamonga wawu wiziiti Yerusalemu pamuhera na yomberi.

Yesu wankumsira

Matayu 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohani 19:38-42

⁴² Shipindi sha pamii shisokiti kala. Ali liweriti Lishaka lya Matandiru, yani lishaka lyalilonguleriti Lishaka lya Kwoyera. ⁴³ Panu kiza Yosefu mwenikaya gwa Arimatayu, mjiagira gwa Shiyotera motu mkulu, yawampananiti ligoya nentu. Yomberi viraa kaweriti kankulolera kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu. Su, kamgenderiti Pilatu pota na lyoga, kaluwa wamupi nshimba ya Yesu. ⁴⁴ Pilatu kalikangasha kupikinira handa Yesu kahowiti kala. Su, kamshema Mkulu gwa wanjagila, kamkosiya handa Yesu kaweriti kahowa shipindi shivuwa. ⁴⁵ Pilatu pawamgambiriti kala, kamgambiriti Yosefu katoli nshimba ya Yesu. ⁴⁶ Panu Yosefu kuhemera sanda ya shitani, kasulusiya pasi mauti galiya, kiviliga sanda. Kagatula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, shakapanu kabilingisiya libuwi likulu kumlyangu. ⁴⁷ Nawomberi Mariya Magidalena na Mariya mawu gwakuwi Yosefu wapawoniti pawagonjikiti nshimba ya Yesu.

16

1 Kuzyuka kwa Yesu kulawa kwa wahowiti

Matayu 28:1-8; Luka 24:1-12; Yohani 20:1-10

¹ Palipititi Lishaka Iya kwoyera, Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwakuwi Yakobu wahemeriti lipaki Iya utuli wagendi kuyiswaga nshimba ya Yesu. ² Su, mandawira putiputi lishaka Iya Jumapili. Kwa Shigiriki jumapili walishema lishaka Iya kwanja la juma, mshenji pagwanjiti kulawa wiziti Mlipumba. ³ Nawomberi waweriti wankuligambiziyana, “Gani hakatuwusiliri libuwi lilii pamlyangu gwa lipumba?” ⁴ Kumbiti pawaloliti, wawona libuwi waliwusiya kala. Nalyeni liweriti likulu nentu. ⁵ Pawayingiriti Mulipumba, wamwoniti muntamba yumu yakavaliti nguwu neru mbuu, kalivaga uwega wa kumliwu, walikangasha nentu. ⁶ Kumbiti muntamba ulii kawagambira, “Namulikangasha. Mwankumsakula Yesu gwa Nazareti yawampingikiti. Kazyuka, kwahera panu. Mloli pahali pawamgonjekiti. ⁷ Mgendi mkawagambiri wafundwa wakuwi pamuhera na Peteru. ‘Handa Yesu kankuwalongolera Galilaya kulii. Aku hamumwoni ntambu yakawagambireni.’ ” ⁸ Su, walawa mulipumba mlili na watuga pawashashatika kwa Iyoga na kulikangasha. Wamgambira ndiri muntu yoseri shintu, toziya watira nentu

Yesu kankumlawira Maliya Magederena

⁹ Yesu pakazyukiti Jumapili mandawira putiputi, kalilanguziya kwanja kwa Mariya Magidalena, yomberi Yesu kaweriti kamlaviyiti washamshera saba. ¹⁰ Mariya Magidalena kagenda, kawagambira walii wawaweriti pamuhera na Yesu. Waweriti wankulira na kudaya. ¹¹ Kumbiti pawapikiniriti handa Yesu mkomu na Maliya Magidalena kamwona, womberi wajimira ndiri.

Yesu kankuwalawira wafundwa awili

Luka 24:13-35

¹² Shapakanu Yesu kawalawiriti wafundwa awili pakawera na sheni shingi. Wafundwa awa waweriti wankugenda kuvijiji. ¹³ Nawomberi viraa wawuya na kuwagambira wayawu. Pamuhera na hangu wajimira ndiri.

Yesu kankuwalawira wantumini lilongu na yumu

Matayu 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohani 20:19-23; Matendu 1:6-8

¹⁴ Upeleru Yesu kawalawiriti wafundwa lilongu na yumu pawaweriti pamuhera pameza. Kawakalipira nentu toziya ya kujimira ndiri kwawu na mtiti gwawu, mana wawajimira ndiri walii wawaweriti wamwona pakazyukiti kala. ¹⁵ Su, kawagambira, “Mgendi muisi zoseri mkabweri Shisoweru shiwagira kwa wantu woseri. ¹⁶ Yakajimira na kubatizwa hakalopoziwi. Yoseri yakajimira ndiri hakatozwi. ¹⁷ Walii wawajimira hawaweri na uwezu wakutenda mauzauza. Kwa litawu lyangu hawawusiya washamshera na hawatakuli kwa likabira lyasyayi. ¹⁸ Pawakola njoka ama pawalanda shintu shoseri shana usungu, hapeni wayambuki. Hawawatuliri walweli mawoku, nawomberi hawaweri wakomu.”

Yesu wamtola kugenda kumpindi

¹⁹ Su, Mtuwa Yesu pakatakuliti kala nawomberi, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. ²⁰ Wafunda wagenda pahala poseri pawabwera. Mtuwa katenda lihengu pamuhera nawomberi na kukamaziya shawabwera kuwera sha nakaka na mauzauza gaweriti pamuhera nawomberi.

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI LUKA ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Luka ndo shintola shimu wamu pa vintora vyamsheshi vya Lipatanu lya Syayi vyaviyowelera makaliru ga Yesu Kristu. Kila shimu shishemwa “Injili, mana yakuwi Shisoweru Shiwagira.” Avi ndo vintora vyavilembitwi Pakuhowa kwa Yesu, vintora vyeni ndo Matayu na Mariku na Luka na Yohani. Luka kalembiti ndiri matakuliru kuusu makaliru ga Yesu hera, kumbiti viraa kalembiti kuusu vitwatira vyeni wantumintumi wa Yesu wavitenditi pakuhowa na kuzyuka kwa Yesu. Vitwatira avi vyavitenditwi viwera mushintola sha Matendu ga wantumintumi. Kwahera yakayimana tarehi teratera ya Shisoweru Shiwagira ntambu yakashilembiti Luka, ama pahala pashilembitwi. Wabetula wamonga wajimilirana kuwera Shisoweru Shiwagira ashi shilembitwi mushinja sha malongu saba Pakwiyuka Yesu.

Mlemba gwa Shisoweru Shiwagira ashi ndo Luka, mweni kaweriti bwana mganga. Umana wa ulemba wakuwi na ntambu ya matakuliru gakuwi galanguziya kuwera kaweriti muntu mbetula. Luka kafiriti kulemba matakuliru ganakaka kuusu makaliru ga Yesu kwa kutakulira vitwatira ntambu yavilawiriti su wamonga wapati utanga pawagabetula (Luka 1:1-3). Luka kaweriti ndiri Muyawudi (Wakolosayi 4:10-14), na kalembiti kwantambu walii yawawera Wayawudi ndiri mewavimani. Shitwatira ashi shilanguziya paweru pakavitakulira vitiba vya Shiyawudi (Luka 1:8).

Shisoweru Shiwagira shakashilembiti Luka ndo shintola shashilifana na vintora vya Matayu na Mariku, kwantambu ilii vintora avi vitakulira vitwatira viraa vilii muntambu yayilifana. Pa vintora vitatu, Luka ndo yakatakulira nakamu visoweru vya kwiwuka kwa Yohani Mbatiza. Luka katakulira kwa kugolokera kuusu ulekiziwu (Shipandi sha 3:3, 11:4, 17:3-4, 23:34, 24:47) na viraa maluwa (Shipandi sha 3:21, 5:16, 6:12, 11:1-12, 22:32).

Yagaweramu

Luka kankulaviya ULONGOLERU wa Shisoweru Shiwagira shakuwi na kutakulira toziya ya kushilemba, shipandi sha 1:1-4.

Shakapanu kankuvitakulira visoweru vya kuyiwuka kwa Yesu na ntambu yakatandiritwi kuusu utenderu, Shipandi sha 1:5-4:13.

Musemu nkulu yayisigariti mu Shisoweru Shiwagira, Shipandi sha 4:14 mpaka shipandi sha 21:38, Luka kankutakulira mahengu Yesu gakatenditi, shikulu nentu ndo mauza-za gakatenditi na vitwatira vyakafunditi.

Muvipandi viwili vya upeleru, Shipandi sha 22 mpaka shipandi sha 24, Luka kankutakulira kuusu Yesu ntambu yakahowiti na ntambu yakasilitwi na ntambu yakazyukiti.

¹ Mtuwa Teufili.

Wantu wavua wajeriti kulemba vitwatira vyavitendikiti pakati pa twenga. ² Walembiti ntambu yawatugambiriti vilii vyawaviwoniti kwa masu gawu kwanjira pavyanjiti, na walii yawabweriti Shisoweru Shiwagira. ³ Su mkulu Teufili, toziya nuvigendiriti weri vitwatira vyoseri avi kwanjira pavyanjiti, mona ifaa na neni nukulembi weri ntambu yayirawiriti. ⁴ Ntenda hangu, su na gwenga gupati kuvimana nakaka toziya ya vitwatira avi vyanukufunditi.

Kwiwuka kwa Yohani Mbatiza kwankubwerwa

⁵ Shipindi sha Herodi mfalumi gwa Yudeya, kuweriti na mkulu gwa namba ya Mlungu litawu lyakuwi wamshema Zakariya, yakaweriti gwa shingira sha watambika sha Abiya. Mdala gwakuwi litawu lyakuwi wamshema Elizabeti nayomberi kaweriti gwa shiyiwuku sha mtambika Aruni. ⁶ Na woseri wawili waweriti wantu wa matendu gaherepa kulongolu kwa Mlungu, walikala pawagajimira malagaliru goseri ga Mtuwa. ⁷ Kumbiti weriti wahera nonu, toziya Elizabeti kaweriti mpendi, vinu woseri wawili waweriti wagogolu.

⁸ Lishaka limu Zakariya kaweriti kankutenda lihengu lyakuwi lya utambika Mnumba nkulu ya Mlungu, toziya shiweriti shipindi shakuwi sha kutambika. ⁹ Kulawirana na vitiba vya watambika, Zakariya kasyagulitwi kwa kugalambuziya simbi kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu su katumiziya ubani. ¹⁰ Shipindi Zakariya pakaweriti kankutumiziya ubani, lipinga lya wantu waweriti walivaga pamuhera kunja wankumluwa Mlungu.

¹¹ Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Zakariya, kagolokiti uwega wa kumliwu pashitalawanda sha kutambikira ubani. ¹² Zakariya pakamwoniti, kalilimuka, kaweriti na lyoga. ¹³ Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti, “Nagutira Zakariya! Mlungu kapikanira kala kuluwa kwaku. Mdala gwaku Elizabeti hakakuleleri

mwana mpalu. Na mwana ayu litawu lyakuwi gumshemi Yohani. ¹⁴ Yomberi hakaweri nemeru na nemeleru kwaku, wantu wawuwa hawaweri na nemeleru kwa kwiwuka kwakuwi. ¹⁵ Yomberi hakaweri mkulu pamasu pa Mtuwa, hakalandi ndiri divayi ama ujimbi, yomberi hakamemi Rohu Mnanagala kwanjira mumtima mwa mawu gwakuwi. ¹⁶ Hakawatendi wantu wawuwa wa Israeli wamuwuyiri Mtuwa Mlungu gwawu. ¹⁷ Yomberi hakamlongeleri Mtuwa, hakaweri na makakala pamuhera na uwezu ntambu yakaweriti Eliya mbuyi gwa Mlungu. Hakawajegi kayi pamuhera wana na watati, hakawawuziyi wantu yawamjimira ndiri Mlungu kuwera na maholu ga wantu yawamfiriziya Mlungu na kumtandira Mtuwa wantu yawasyagulitwi.”

¹⁸ Zakariya kamkosiya ntumintumi gwa kumpindi, “Hanuvimani hashi shisoweru ashi? Toziya neni pamuhera na mdala gwangu twawagogolu.”

¹⁹ Ntumintumi gwa kumpindi kamwankula, “Neni Gaburieli yangoloka kulongolu kwa Mlungu, ndo kantuma ntakuli na gwenga na kukugambira shisoweru ashi shiwagira. ²⁰ Vinu guloli! Toziya gujimira ndiri shisoweru shangu, ashi hashitendeki kwa shipindi shakuwi, vinu haguweri bubu, haguwezi ndiri kutakula mpaka lishaka lilii pashilawira shisoweru ashi.”

²¹ Lipinga lya wantu liweriti lyankumuhepera Zakariya na walikangasha kwa kukawa kwakuwi mulii Mnumba nkulu ya Mlungu. ²² Pakalawiti kasinditi kutakula nawomberi, nayomberi kendereyiti kuwalanguziya kwa mawoku hera, nawomberi wavimani kuwera kawoniti shintu Mnumba nkulu ya Mlungu.

²³ Pashiperiti kala shipindi shakuwi sha kutenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu, kagenditi ukaya kwakuwi. ²⁴ Pa mashaka galii mdala gwakuwi Elizabeti kawera na yinda, kalikaliti mnumba kwa myezi muhanu, ²⁵ kalitakuliti, “Vinu Mtuwa kamoneri lusungu kwa kumusilira soni zyangu kulongolu kwa wantu.”

Kwiwukwa kwa Yesu kwankubwerwa

²⁶ Yinda ya Elizabeti pasokiti myezi sita, Mlungu kamtumiti Gaburieli ntumintumi gwa kumpindi kagendi mpaka Galilaya, lushi lwa Nazareti. ²⁷ Kaweriti na shisoweru kwa muhinga bikira yakahetitwi na muntu yawamshema Yosefu, gwa shiyiwuku sha Dawudi, litawu lyakuwi ayu bikira ndo Mariya. ²⁸ Ntumintumi gwa kumpindi kamwiziriti Mariya na kumulamusiya, “Gwakashina? Ponga iweri pamuhera na gwenga! Mtuwa kapamuhera na gwenga, kakupanana upendelewu.”

²⁹ Mariya kalisheliti nentu, toziya ya shisoweru sha ntumintumi gwa kumpindi, kaliholiti mumoyu pakalikosiya, “Kulamusiya aku kwana mana gaa?” ³⁰ Ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti Mariya, “Nagutira Mariya, Mlungu kakupapanana manemu. ³¹ Guloli, haguweri na yinda na kwiwula mwana mpalu na litawu lyakuwi hagamshemi Yesu. ³² Ayu hakaweri mkulu, hawamshemi mwana gwa Mlungu na Mtuwa Mlungu hakampanani shibanta sha ufalumi sha Dawudi mbuyi gwakuwi. ³³ Hakakolimlima lukolu lwa Yakobu mashaka goseri na ufalumi wakuwi hapeni uweri na upeleru.”

³⁴ Mariya kamgambiriti ntumintumi gwa kumpindi, “Neni haneliwoni na mpalu! Hashiweri ashi shisoweru ashi?”

³⁵ Ntumintumi gwa kumpindi kamuwankula, “Rohu Mnanagala hakizi kwaku na makakala ga Mlungu hagakwizili. Toziya ayi mwana hakiwukili hakaweri mnanagala, hakashemiti Mwana gwa Mlungu. ³⁶ Gumuholi mlongu gwaku Elizabeti, yomberi yawamshemiti mpendi kumbiti hakaleri mwana mpalu muugogolu wakuwi na mwezi agu ndo mwezi gwa sita kwa yinda yakuwi. ³⁷ Toziya kwahera shintu shashikamala kwa Mlungu.”

³⁸ Mariya katakula, “Neni na ntumintumi gwa Mtuwa! Iweri kwa neni ntambu ya gulongiti.” Ntumintumi gwa kumpindi kawukiti na kugenda zakuwi.

Mariya kankumtyangira Elizabeti

³⁹ Mashaka galii Mariya kawukiti kagenditi mpaka isi ya mulugongu lwa Yudeya. ⁴⁰ Aku kingiriti mnumba mwa Zakariya na kamlamisiyiti Elizabeti. ⁴¹ Elizabeti pakapikaniririti ntambu Mariya yakamlamsiyiti, nonu kadunkula mumtima mwakuwi. Elizabeti kamemiti Rohu Mnanagala, ⁴² Elizabeti kalonga, “Gutekelerwa gwenga pakati pa wadala woseri na katekelerwi mwana hakiwukili mumtima mwaku. ⁴³ Neni na gaa ata mawu gwa Mtuwa gwangu kanizili neni? ⁴⁴ Nakugambira, palaa pampikaniririti ntambu yagunamusiyiti, nonu kadunkula kwa kunemelera mumtima mwangu. ⁴⁵ Mbaka gwenga toziya gujimira kuwera havitendeki vitwatira vyakakugambiriti Mtuwa.”

Lwimbu lwa Mariya

⁴⁶ Mariya kalonga,
“Moyu gwangu gumkwisa Mtuwa,

⁴⁷ Na rohu yangu yankunemelera,

Toziya Mlungu ndo Mlopoziya gwangu.

⁴⁸ Toziya kamонера lusungu neni ntumintumi gwakuwi.

Kwanjira vinu wantu woseri hawalongi Mlungu kantekelela,

⁴⁹ Toziya ya shintu shikulu shakantendera Mlungu.

Litawu lyakuwi linanagala.

⁵⁰ Kawalanguzi ya lusungu lwakuwi

Kwa wali yawampanana ligoya kwa shiyiwuku na shiyiwuku.

⁵¹ Katenda vitwatira vikulu kwa liwoku lyakuwi,

Kawapalasiya yawawera na msindu pamuhera na mipangu ya myoyu yawu.

⁵² Kawasulusi ya yawawera na likakala mu ukolamlima wawu,

Na kawakweniziya wananagala.

⁵³ Yawawera na njala kawayikutiziya vintu viherepa,

Na walunda kawawusiya mawoku hera.

⁵⁴ Katenda shakatakuliti kwa wambuyi wetu wagona,

Kiza kumtanga Israeli ntumintumi gwakuwi.

⁵⁵ Ntambu yakawagambiririti wambuyi wetu,

Aburahamu na wiwuka wakuwi mashaka goseri!"

⁵⁶ Mariya kalikaliti pamuhera na Elizabeti kwa shipindi sha myezi mitatu, shakapanu kawuyiti ukaya kwakuwi.

Kwiwuka kwa Yohani Mbatiza

⁵⁷ Shipindi sha Elizabeti kwiwura shisokiti, kiwuliti mwana mpalu. ⁵⁸ Wantu wapakwegera wakuwi na walongu wakuwi pawapikaniriti visoweru viherepa vya kulikangasha Mtuwa vyakavitenditi kwa Elizabeti, womberi wanemeleriti pamuhera na yomberi.

⁵⁹ Palipititi lijuwa limu, womberi wiziti kumwingiziya jandu mwana, wafira kumpanana litawu lya tati gwakuwi, Zakariya. ⁶⁰ Kumbiti mawu gwakuwi kalonga, "Hangu ndiri! Litawu lyakuwi hawamshemi Yohani."

⁶¹ Wamgambira, "Kwehera muntu muwalongu waku yawamshema litawu ali!"

⁶² Wamlanguziyiti langaliru tati gwakuwi, wavimana ntambu hakamshemi.

⁶³ Zakariya kaluwiti shibawu na kalemba hangu, "Litawu lyakuwi ndo Yohani." Kila muntu kalikangasha. ⁶⁴ Pala palii Zakariya kanjiti kayi kutakula, kanjiti kumkwisa Mlungu. ⁶⁵ Lyoga lyayingiririti woseri yawalikaliti pakwegera nayomberi na visoweru avi vyoseri vyenyiti muisi yoseri ya mulugongu mwa Yudeya. ⁶⁶ Woseri yawapikaniriti vitwatira avi, waliholiti mumyoyu mwawu pawalonga, "Mwana ayu hakaweri gwa ntambu gaa?." Toziya nakaka makakala ga Mtuwa hagaweri pamuhera nayomberi.

Lwimbu lwa umbuyi lwa Zakariya

⁶⁷ Zakariya, tati gwa Yohani kamemiziwiti Rohu Mnanagala, katungiti shisoweru shiwa-gira sha Mlungu.

⁶⁸ Tumkwisi Mtuwa, Mlungu gwa Israeli!

Kiza kuwatanga wantu wakuwi na kuwakombola.

⁶⁹ Katupanana mlopoziya mkulu

Mushiyiwuku sha Dawudi ntumintumi gwakuwi.

⁷⁰ Gambira ntambu yakawagambiririti

wambuyi wa Mlungu wananagala kwanjira kwanja.

⁷¹ Hakatulo poziyi kulawa mumawoku mwa wangonde wetu

na kutulaviya kulawa mumakakala mwa woseri yawatufira ndiri.

⁷² Kalongiti hakawawoneri lusungu wambuyi wetu,

na kulihola lipatanu lyakuwi linanagala.

⁷³ Kuli rapa kwakamlapiririti Aburahamu mbuyi gwetu,

⁷⁴ kuwera hakatutangi twenga tulopoziyi kulawa kwa wangonde wetu.

Katugambira tumtenderi Mlungu pota na lyoga, ⁷⁵ tuweri wananagala yatumfiriziya Mlungu

mashaka goseri ga makaliru getu.

⁷⁶ "Na gwenga mwana gwangu, hawakushemi mbuyi gwa Mlungu kakumpindi nentu.

Toziya hagumlongoleri Mtuwa

kumnyawila njira yakuwi, ⁷⁷ haguwagambiri wantu wakuwi kuwera hawalopoziyi kwa kuwawusilira vidoda vyawu.

⁷⁸ Mlungu gwetu mnanagala na yakawera na lusungu.

Hakatulavilili gulangala gwa ulopoziyi kulawa kumpindi,

⁷⁹ na kawalangazira woseri yawalikala muluwindu lwa kuhowa,

na kuwalonguzya magulu getu munjira ya ponga.”

⁸⁰ Mwana kendereyiti kukula nshimba na kuwera na makakala murohu. Kalikaliti kushiwala mpaka lishaka lya kuliranguzya mweni kwa wantu wa Israeli.

2

Kwiwuka kwa Yesu

Matayo 1:18-25

¹ Majuwa galii, Kaisari Agustinu mfalumi gwa Rumi kabweriti kulagalira, wantu woseri wa Iushi loseri la Rumi wawalangwi. ² Kuwawalanga aku ndo kuweriti kwa kwanja shipindi Kurenju pakaweriti mkulu gwa mukowa gwa Siriya. ³ Su kila muntu kagenditi kulembwa litawu lyakuwi muisi mwakuwi.

⁴ Viraa Yosefu kaweriti na mwanja gwa kulawa Nazareti mumkowa gwa Galilaya, kagenditi muisi ya Betirehemu mumkowa gwa Yudeya pakayiwukiti Dawudi. Yosefu kagenditi kulii toziya kalawiti mushiyuwuku sha Dawudi. ⁵ Kagenditi kulii wakalembwi pamuhera na Mariya muheta gwakuwi, yakaweriti na yinda. ⁶ Pawaweriti kulii Betirehemu, shipindi sha Mariya sha kwiwura mwana shisokiti. ⁷ Kamwiwula mwana gwakuwi gwa kwanja mpalu, kamgubikila nguwu na wamgonjeka muliboma lya wang'ombi, toziya womberi wapatiti ndiri pakugonja kunumba ya wahenga.

Walolera wa mifugu na wantumintumi wa kumpindi

⁸ Kuweriti na walolera wa mifugu, yawaweriti kuntundu pashiru wankulolera mifugu yawu. ⁹ Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kawalawariti walolera wa mifugu na ukwisa wa Mtuwa guwalangaziya. Womberi watiliti nentu, ¹⁰ kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kawagambira, “Namtira! Neni nuwajegerani shisoweru shiwagira, shisoweru ashi hashiwajegeli wantu woseri wanemeleri nentu. ¹¹ Leru muisi ya Mfalumi Dawudi kiwuka Mlopoziya gwenu. Mweni ayu ndo Kristu Mtuwa! ¹² Ayi haliweri lilangaliru kwa mwenga, pamosoka kala palii hamumwoni nonu wamgubikira vinguwu vya shiwana wamgonjeka muliboma la wang'ombi.”

¹³ Palaa palii wantumintumi wamonga wa kumpindi wawuwa nentu, waliwoniti pamuhera wamkwisiti Mlungu, pawalanga,

¹⁴ “Ukwisa uweri kwa Mlungu kumpindi nentu, na ponga iweri pasipanu kwa wantu yawamfira Mlungu!”

¹⁵ Wantumintumi wa kumpindi pawawukiti kala kuwuya kumpindi kwa Mlungu, walolera wa mifugu wanja kuligambira weni, “Vinu su tugendeni Betirehemu na kulola shintu shashitendikiti, shakatugambiriti Mtuwa.”

¹⁶ Su wawuka wagenda kanongola, pawasokiti palii wawawona Mariya na Yosefu na nonu ulii wamgonjeka muliboma la wang'ombi. ¹⁷ Walolera wa mifugu pawamwoniti kala nonu ulii, su wanja kutakula ntambu yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi kuusu nonu ayu. ¹⁸ Muntu yoseri yakapikaniriti hangu kashyeniti visoweru vyawatakuliti walolera wa mifugu. ¹⁹ Mariya kavituliti vintu vyoseri avi mumoyu mwakuwi na kavihola mana yakuwi.

²⁰ Walolera wa mifugu wawuyiti pawayimba kwa kumkwisa Mlungu ntambu yawapikaniriti na yawawoniti, iwera ntambu iraa ilii yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi.

Yesu wankumupanana litawu

²¹ Palisokiti lishaka lya nani, shipindi sha kumwingiziya mwana jandu, wampananiti litawu Yesu, litawu lyeni ali ntumintumi gwa kumpindi kamupaneniti kala Mariya pakaweriti ndiri na yinda.

Yesu wamtula Mnumba nkulu ya Mlungu

²² Pashisokiti shipindi sha msambu gwa kupungwa kwawu Mariya na Yosefu hangu ndo ifiriwitwi mumalagaliru ga Musa, wamtola mwana wagenda nayu Yerusalemu wamtulili Mtuwa, ²³ ntambu yayilembitwi mumalagaliru ga Mtuwa, “Kila mwana gwa kwanja mpalu kafiruwa kutulwa kaweri mnanagala kwa Mtuwa.” ²⁴ Viraa virii wagentiti su walaviyi tambiku ya wankunda wawili ama wana wawili wa teteli, ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru ga Mtuwa.

²⁵ Shipindi shiraa shilii kuweriti na muntu yumu yawamshema Simoni yakalikaliti Yerusalemu. Kaweriti muntu kaherepa, muntu yakamfiriziya Mlungu na kaweriti kankulolera kulopoziwa kwa wantu wa Israeli. Rohu Mnanagala kaweriti pamuhera na yomberi, ²⁶ na Rohu Mnanagala kamgambiriti kala Simiyoni kulonga hapeni kahowi mpaka kamwoni Kristu yakasyagulitwi na Mtuwa.

²⁷ Su Rohu Mnangala kamlonguziyiti Simiyoni kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu. Na palii mawu na tati gwa Yesu wamjegiti Yesu Mnumba nkulu ya Mlungu wamten-deri ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru, ²⁸ Simiyoni kamwanka mwana mumawoku mwakuwi na kamkwisa Mlungu pakalonga,

²⁹ “Vinu Mtuwa guweza kumlekeziya ntumintumi gwaku kagendi kwa ponga, toziya gugatimiza galii gagulagaliriti.

³⁰ Masu gangu gawona ulopoziya waku,

³¹ wawutandiritwi palongolu pa wantu woseri.

³² Ulangala hawuwalangaziyi njira wantu wawawera ndiri Wayawudi

na hawujegi ukwisa kwa wantu waku Israeli.”

³³ Tati na mawu gwa mwana walikangashiti nentu ntambu yakatakuliti Simiyoni kuusu mwana gwawu. ³⁴ Simoni kawatekelera, kamgambira Mariya mawu gwa Yesu. “Mwana ayu kasyagulitwi na Mlungu toziya ya kwagamira na kulopoziwa kwa wantu wawuwa Muisraeli. Nayomberi hakaweri lilangaliru kulawa kwa Mlungu kumbiti wantu wawuwa hawamtakuli vidoda, ³⁵ na virii vyawalihola wantu mumyoyu mwawu ndo havimaniki. Na gwenga Mariya utama hawuweri gambira mgoha gwagusongoka, haguwusomi moyu gwaku.”

³⁶ Palii kuweriti na mdala mbuyi gwa Mlungu, litawu lyakuwi Ana, mwana gwa Fanueli gwa likabila la Asheri. ³⁷ Shakapanu kasigaliti mkenja mpaka shipindi pakiwiti mgogolu gwa vinja malongu matatu na msheshi. Shipindi shoseri ashi kalikaliti Munumba nkulu ya Mlungu pakaleka kuliya na pakamluwa Mlungu pashiru na paliwala. ³⁸ Shipindi shila shilii, Ana kiziti na kulonga mayagashii Mlungu na katakuliti visoweru vya mwana kwa wantu woseri wawaweriti wankumuhepera Mlungu kwa kukombolwa kwa Yerusalemu.

Kuwuya Nazareti

³⁹ Maliya na Yosefu pawatenditi kala vyoseri ntambu yanfiruwitwi mulilagaliru ga Mtuwa, su wawuyiti ukaya kwawu Nazareti muisi ya Galilaya. ⁴⁰ Mwana kakula kawera na makakala, su kawera na luhala na Mlungu kamtekelera.

Mntemba Yesu kamnumba nkulu ya Mlungu

⁴¹ Kila mvinja mawu na tati gwa Yesu wagendaga Yerusalemu mumsambu gwa Pasaka. ⁴² Yesu pakaweriti na vinja lilongu na miwili, wagenditi nayu mumsambu ntambu yayiweriti shitiba. ⁴³ Paguperiti kala msambu gwa Pasaka, wanjiti mwanja gwa kuwuya ukaya, kumbiti Yesu kasigaliti kulaa Kuyerusalemu pota mawu na tati gwakuwi kuvimana. ⁴⁴ Womberi wavimana Yesu kapamuhera na wantu wa mwanja, wagendagenda lishaka lyoseri, shakapanu wanja kumsakula mwa walongu na waganja wawu. ⁴⁵ Wamwona ndiri, su wawuyiti Yerusalemu pawamsakula.

⁴⁶ Lishaka lya tatu wamwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, kalikaliti pamuhera na wafunda wa Mayawudi, kaweriti pakawapikinira na kuwakosiya. ⁴⁷ Woseri pawampikaniriti vyakatakula, waweriti wankulikangasha ntambu yakeniti mahala na ntambu yakankuliti kwa luhala. ⁴⁸ Mawu na tati gwakuwi pawamwoniti washeniti. Maliya, mawu gwakuwi, kamkosiya, “Mwana gwenga, ashi gututenda ntambu ayi? Neni na tati gwaku tuweriti twankulishera patukusakula.”

⁴⁹ Yesu kawankula, “Ntambu gaa mwankunsakula? Muvimana ndiri handa nfruiwa nulikali mnumba mwa Tati gwangu?” ⁵⁰ Kumbiti tati na mawu gwakuwi wavimana ndiri vyakawankuliti.

⁵¹ Yesu pakawuyiti pamuhera na mawu na tati gwakuwi Kunazareti, kendereyiti kuwajimira. Mawu gwakuwi kendeleyiti kulihola mmoyu mwakuwi. ⁵² Yesu kendereyiti kukula munshimba pamuhera na luhala na kumfiliziya Mlungu pamuhera na wantu.

3

Yohani Mbatiza ntambu yakabweriti

Matayu 3:1-12; Mariku 1:1-8; Yohani 1:19-28

¹ Mushinja sha lilongu na muhanu wa ukolamlima wa Kaisari Tiberiwi, Pontiwi Pilatu kaweriti mkolamlima gwa Yudeya, Herodi kaweriti mkolamlima gwa mkowa gwa Galilaya na Filipi mlongu gwakuwi kaweriti mkolamlima gwa mikowa ya Itureya na Trakuniti. Lusaniya kaweriti mkolamlima gwa Abileni, ² na Anasi na Kayafa waweriti watambika wakulu, shipindi ashi shisoweru sha Mlungu shimwizira Yohani mwana gwa Zakariya kushiwala kulii. ³ Su Yohana kagenda pahala poseri papaweriti na lushemba Yoridani kaweriti kankubwera pakalonga, “Mleki vidoda vyamtenditi na mkabatizwi, su Mlungu hakawalekiziya vidoda vyamtenditi.” ⁴ Ayi ndo yawalembiti mushintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya,

“Liziwi lya muntu lipikanika kushiwala,

‘Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!’ ”

⁵ “ ‘Kila shibokela hawashifintili, Kila lugongu na shigongu hashipalaswi, Paweriti padusunka hapanyoshwi, Zinjira za vuluvulu hazinyawi.

⁶ Wantu woseri hawawuwoni ulopoziwu wa Mlungu!’ ”

⁷ Lipinga lya wantu liziti kwa Yohani su wabatizwi. Yomberi kawagambira, “Mwenga mwashiyiwuku sha wanjoka, kakugambirani gaa mtugi maya ga Mlungu gagiza? ⁸ Mulanguziyi nakaka ntambu yamutenda handa mleka vidoda vyamtenditi. Namwanja kulonga, ‘Twenga Aburahamu ndo mbuyi gwetu!’ Nukugambirani nakaka, Mlungu tembera katendi ata mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! ⁹ Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa, hagudumulwi na kugwasila mumotu.”

¹⁰ Wantu wamkosiyiti Yohana Mbatiza, “Su twenga tutendi hashi?” ¹¹ Yomberi kawankula, “Yakana nguwu mbili kamupi kahera nguwu na yakana shiboga na yomberi katendi ntambu irayai.”

¹² Watola kodi wiziti wabatizwi, wamkosiya, “Mfunda na twenga tutendi hashi?”

¹³ Kawagambira, “Namtola kodi nentu ya shiyasi shawatuliti.”

¹⁴ Na wamanjagila wamkosiya, “Na twenga tutendi ashi?”

Su yomberi kawankula, “Mwenga mleki kuwapoka wantu vintu vyawu, ama kuwasitaka wantu pamuwapayira hera. Mjimili shibena mgongu shampata.”

¹⁵ Wantu woseri waweriti wankulolera kwiza kwa Mlopoziya, waweriti wankulikosiya mumyoyu mwawu Yohani, ndo Kristu? ¹⁶ Paliya Yohani kuwagambira woseri, “Neni nankubatiza kwa mashi, kumbiti kwana muntu kiza kana uwezu kuliku neni. Neni weza ndiri kuyopola lugoyi lwa kutawira shiyatu shakuwi. Mweni ayu hakakubatzani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. ¹⁷ Yomberi mumawoku mwakuwi kana luse luwa kupetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lyakuwi, kumbiti hakatoli miwawi na kuipambira pamotu gwagutenda ndiri tiya.”

¹⁸ Kwa visoweru vivuwa Yohani kaweriti kankuwabwelera wantu visoweru viheri, kankuwagambira wantu waleki vidoda vyawatenda. ¹⁹ Yohani kamkalipiriti Herodi yakaweriti mkola mlima gwa mukowa, toziya kaweriti kamupoka Herodiya yakaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi na katenditi vintu vivuwa vidoda nentu. ²⁰ Su Herodi katenditi shidoda nentu kwa kamtatira Yohani mushibetubetu.

Yesu wambatiza

Matayu 3:13-17; Mariku 1:9-11

²¹ Wantu woseri pawawabatiziti kala, Yesu wambatiziti vilavi. Pakaweriti kankuluwa, kumpindi kuvuguka, ²² na Rohu Mnanagala kamsulukira kaweriti gambira mpongu mfanu gwa ngunda, liziwu lipikanika kulawa kumpindi palilonga, “Gwenga gwa mwana gwangu yanukufira. Gunhelepera”

Alu ndo lukolu lwa Yesu

Matayu 1:1-17

²³ Yesu pakanjiti lihengu lyakuwi kaweriti na mivinja milongu mitatu. Su wantu wamaniti hangu, Yesu kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Heli. ²⁴ Heli kaweriti mwana gwa Matati na Matati yakaweriti mwana gwa Lawi, shakapanu kayi Lawi mwana gwa Maliki na Maliki kaweriti mwana gwa Yanayi kaweriti mwana gwa Yosefu. ²⁵ Yosefu kaweriti mwana gwa Matatiya

na Matatiya kaweriti mwana gwa Amosi
Amosi kaweriti mwana gwa Nahumu
na Nahumu kaweriti mwana gwa Hesli
na Hesli kaweriti mwana gwa Nagayi.

²⁶ Nagayi kaweriti mwana gwa Maati
na Maati kaweriti mwana gwa Matatiya
na Matatiya kaweriti mwana gwa Shemeni
na Shemeni kaweriti mwana gwa Yoseki
na Yoseki kaweriti mwana gwa Yuda.

²⁷ Yuda kaweriti mwana gwa Yohanani
na Yohanani kaweriti mwana gwa Resa
na Resa kaweriti mwana gwa Zerubabeli
na Zerubabeli kaweriti mwana gwa Sheatiyeli
na Sheatiyeli mwana gwa Neri.

²⁸ Neri kaweriti mwana gwa Maliki
na Maliki mwana gwa Adi
na Adi kaweriti mwana gwa Kosamu
na Kosamu kaweriti mwana gwa Elimadamu
na Elimadamu kaweriti mwana gwa Eri.

²⁹ Eri mwana gwa Yoshuwa
na Yoshuwa kaweriti mwana gwa Eliazeri
Eliazeri kaweriti mwana gwa Yorimi
na Yorimi kaweriti mwana gwa Matati
na Matati kaweriti mwana gwa Lawi.

³⁰ Lawi kaweriti mwana gwa Simiyoni
na Simoni kaweriti mwana gwa Yuda
na Yuda kaweriti mwana gwa Yosefu
na Yosefu kaweriti mwana gwa Yonamu
na Yonamu kaweriti mwana gwa Eliyakimu.

³¹ Eliyakumu kaweriti mwana gwa Melea
na Melea kaweriti mwana gwa Mena
na Mena kaweriti mwana gwa Matati
na Mataha kaweriti mwana gwa Natani
na Natani kaweriti mwana gwa Dawudi.

³² Dawudi kaweriti mwana gwa Yese
na Yese kaweriti mwana gwa Obedi
na Obedi kaweriti mwana gwa Boazi
na Boazi kaweriti mwana gwa Salimoni
na Salmoni kaweriti mwana gwa Nashoni.

³³ Nashoni kaweriti mwana gwa Aminadabu
na Aminadabu kaweriti mwana gwa Adimini
na Adimini kaweriti mwana gwa Arini
na Arini kaweriti mwana gwa Hesironi
na Hesroni kaweriti mwana gwa Peresi
na Peresi kaweriti mwana gwa Yuda.

³⁴ Yuda kaweriti mwana gwa Yakobu
na Yakobu kaweriti mwana gwa Isaka
na Isaka kaweriti mwana gwa Aburahamu
na Aburahamu kaweriti mwana gwa Tera
na Tera kaweriti mwana gwa Nahori.

³⁵ Nahori kaweriti mwana gwa Serugi
na Serugi kaweriti mwana gwa Reu
na Reu kaweriti mwana gwa Pelegi
na Pelegi kaweriti mwana gwa Eberi
na Eberi kaweriti mwana gwa Sala.

³⁶ Sala kaweriti mwana gwa Kaini
na Kaini kaweriti mwana gwa Arifakisadi
na Arifakisadi kaweriti mwana gwa Shemu
na Shemu kaweriti mwana gwa Nuhu
na Nuhu kaweriti mwana gwa Lameki.

³⁷ Lameki kaweriti mwana gwa Matusala
na Matusala kaweriti mwana gwa Henoki
na Henoki kaweriti mwana gwa Yaredi
na Yaredi kaweriti mwana gwa Mahalaleli
na Mahalaleli kaweriti mwana gwa Kenani.

³⁸ Kenani kaweriti mwana gwa Enosi
na Enosi kaweriti mwana gwa Seti
na Seti kaweriti mwana gwa Adamu
na Adamu kaweriti mwana gwa Mlungu.

4

Kugeziwa kwa Yesu

Matayu 4:1-11; Mariku 1:12-13

¹ Yesu kalawiriti mulishemba mwa Yoridani, pakamema makakala ga Rohu Mnanagala na Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kugenda kushiwala. ² Kushiwala kulii, Shetani

kamjeriti Yesu mashaka malongu msheshi. Shipindi shoseri ashi Yesu hakeniliyi shintu, pagapititi kala mashaka aga Yesu kaweriti na njala.

³ Shetani kamgambiriti Yesu, “Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guligambiziya libuwi ali liweri libumunda.”

⁴ Kumbiti Yesu kamwankula, “Galembwa, ‘Muntu hapeni kalikali kwa libumunda hera.’ ”

⁵ Palaa paliya Shetani kamlonguziyyiti Yesu na kumkweniziya pahala pampindi na kumlanguzi ya ufalumi wa pasipanu poseri. ⁶ Shetani kamgambiriti Yesu, “Hanukupi uwezu wa falumi zoseri na lunda zyakuwi mana wanupa neni vyoseri, panfira kumupa muntu yoseri, weza. ⁷ Vyoseri avi haviweri lunda zyaku gwenga handa pagung’uwira neni.”

⁸ Yesu kamuwankula, “Galembwa, ‘Gumguwiri Mtuwa Mlungu gwaku na kumtendera yomberi gweka yakuwi.’ ”

⁹ Shetani kamjega Yesu mpaka Yerusalemu, kamkweniziya Pashitwiku pa Numba nkulu ya Mlungu, kamgambira, “Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guliyasi pasi. ¹⁰ Toziya galembwa, ‘Mungu hakawagambiri wantumintumi wakuwi wa kumpindi wakuloleli weri. ¹¹ Kayi galembwa hawakutoli mumawoku mwawu pota na kulikwala ligulu lyaku mulibuwi.’ ”

¹² Kumbiti Yesu kamwankula, “Galonga, ‘Nagumjera Mtuwa Mlungu gwaku.’ ”

¹³ Shetani pakamjeriti kala Yesu kwa kila njira kasinda, kamleka kwa shipindi na kagenda zakuwi.

Yesu kanja lihengu lyakuwi Galilaya

Matayu 4:12-17; Mariku 1:14-15

¹⁴ Yesu pakawuyiti Galilaya, keweriti kamema likakala lya Rohu Mnanagala. Shisoweru shakuwi shieneyiti pahala poseri pakwegera. ¹⁵ Nayomberi kawera pakawafunda wantu munumba zawu za Mlungu, woseri wamkwisa.

Yesu wamlemiti Nazareti

Matayu 13:53-58; Mariku 6:1-6

¹⁶ Su Yesu kagenditi Nazareti, pahala pakaleleritwi na lishaka lya kwoyera kingira munumba ya Mlungu ntambu yayiweriti shitiba shakuwi. Kagoloka kabetuli malembu mananagala kwa liziwu. ¹⁷ Kawanka shindola sha Mbuyi gwa Mlungu Isaya, kashivugula na kuwona pahala pawalembiti,

¹⁸ “Rohu gwa Mtuwa kapamuhera na neni,

Toziya kansyagula neni nuwajegeli shisoweru shiwagira kwa wahushu.

Kantuma nuwagambiziya watatirwa kuvugulirwa kwawu

Na wanalwisi wapati kuwona,

Wantuma nuwalopoziyi woseri wonewa,

¹⁹ Na kushibwelera shipindi shilii shankwiza,

Mtuwa hakawalopoziyi wantu wakuwi.”

²⁰ Yesu pakabetuliti kala, kashigubika shindola na kamupa ntumintumi, mweni kali-vaga. Wantu woseri munumba ya Mlungu, wamjodolera masu, ²¹ su kanja kuwagambira, “Leru Lilembu Linanagala ali liwera nakaka pampikaniriti lyankubetulwa.”

²² Woseri wafiliziwa nentu nayomberi, walikangashira visoweru viwagira vyakatakuliti. Walonga, “Hashi ayu mwana ndiri gwa Yosefu?”

²³ Yomberi kawagambira, “Nakaka hamung’ambiri visoweru avi, ‘Mganga guliponiziya gamweni.’ Viraa hamtakuli, ‘Goseri gatupikiniriti gugatenditi Kafarinaumu, gugatendi panu pa pashijiji shaku.’ ” ²⁴ Kendereya kutakula, “Nankuwagambirani nakaka, mbuyi gwa Mlungu kamanikana ndiri mushijiji mwawu.

²⁵ “Munpikiniri weri, Nakaka kweniti na wadala wakenja wawuwa pa isi ya Israeli shipindi sha Eliya, vula ileka kutowa kwa mivinja mitatu na nusu, kweniti njala nkulu pa isi yoseri. ²⁶ Ata hangu, Eliya wantumiti ndiri kwa muntu yoseri Muisiraeri, ira kwa mdala mkenja yakalikaliti Sarepati pa Sidoni. ²⁷ Mushipindi sha Elisha mbuyi gwa Mlungu, kweniti wantu wawuwa muisi ya Israeli yawaweriti walwala ungumbula kumbiti kwahera muntu yoseri yakapungitwi kumbiti Naamani yakaweriti gwa isi ya Siriya.”

²⁸ Wantu woseri wawaweriti munumba ya Mlungu pawapikaniriti aga, wakalaliti nentu. ²⁹ Wagoloka, wamlaviya Yesu kunja kushijiji shawanyawiti kulugongu. Wamkweniziya mpaka mlupeleru lwa lugongu su wamwasi pasi. ³⁰ Kumbiti Yesu kapena pakati pawu kagenda zyakuwi.

Muntu kana washamshera

Mariku 1:21-28

³¹ Yesu kagenditi mpaka Kafarinaumu Iushi lwa Galilaya, kaweriti kankuwafunda wantu mulishaka lya kwoyera. ³² Walikangashiti mafundu gakafunditi, toziya katakuliti kwa uwezu. ³³ Mlaa munumba ya Mlungu kweniti na muntu kana shamshera, su kabotanga, ³⁴ “Wuyi! Gwanashishi na twenga, Yesu gwa Nazareti? Gwapanu, gwiza kutulaga? Nukumana gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mjumbi yumu Mnanagala gwa Mlungu!”

³⁵ Yesu kamkalipira shamshera ulii pakalonga, “Gunyamali na gumlawi muntu ayu!” Su shamshera ulii kungusiya pasi muntu ulii kulongolu kwawu na kamlawa pota na kumtenda shintu.

³⁶ Wantu woseri walikangasha na walitakuziyana weni kwa weni, “Ashi shitwatila gaa? Mana kwa uwezu na makakala kawagambira washamshera walawi nawomberi walawa!”

³⁷ Visoweru vya Yesu viyeniyiti pahala poseri mumkowa guliya.

Yesu kankuwaponiziya wantu wawuwa

Matayu 8:14-17; Mariku 1:29-34

³⁸ Yesu kalawiti munumba ya Mlungu na kagenditi ukaya kwa Simoni. Nahonga gwa Simoni kaweriti na nshimba ipyupa nentu, wamluwiti Yesu kamuponiziya. ³⁹ Yesu kagenda na kagoloka pakwegera na yomberi, kakukalipira kupyupa kulii na kupyupa kumleka. Palaa mawu uliya kimuka kawatendera.

⁴⁰ Mushenji paguweriti gwankuzyeta, wantu woseri wawaweriti na walweli wawu wawajega kwa Yesu, nayomberi katula mawoku gakuwi kwa kila muntu na kuwaponiziya woseri. ⁴¹ Washamshera wawalawa wantu wawuwa, wabotanga pawalonga, “Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!” Kumbiti Yesu kawakaripira, kawalewelera nawatakula, mana wawimana kuwera mweni ndo Kristu.

Yesu kankubwera munumba za Mlungu

Mariku 1:35-39

⁴² Pamandawira shirawu yakuwi, Yesu kawukiti kagenda pahala pagweka. Wantu waweriti wankumsakula na pawamwoniti kala, wajeriti kumzyengeta nakawuka. ⁴³ Kumbiti yomberi kawagambira, “Nfiruwa kubwera visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu mulushi zimonga viraa, toziya ntenda shilii shakantumiti Mlungu.” ⁴⁴ Su kawera kankubwera munumba za Mlungu Muyudeya.

5

Yesu kankuwashema wantumini wa kwanja

Matayu 4:18-22; Mariku 1:16-20

¹ Lishaka limu Yesu kagelokiti pampenku pa litanda lya Genezareti, aku wantu waweriti wankulibabanika wapikiniri visoweru vya Mlungu. ² Kawoniti mitumbwi miwili mumpenku mwa litanda, walowa wa wasomba waweriti wawuka, wagenditi kuzigulula wawu zawu. ³ Yesu kagenda kwingira mumtumbwi mwa Simoni na kamgambiriti kagusegeziyi mtumbwi gulii palongolu padidini mulitanda. Yesu kalivagiti mumtumbwi na kanjiti kulifunda lipinga lya wantu.

⁴ Pakamaliriti kala kutakula, kamgambira Simoni, “Gushimi mtumbwi kugenda kumashi gagenda, gwenga na wayagu mwakazidibisiyi zinyavu zyeni mlowi wasomba.”

⁵ Simoni kamwankula, “Mtuwa, twenga pashiru poseri tutenditi lihengu liraali kumbiti tupata ndiri wasomba. Toziya gwenga gutakula hangu, neni hanuzidibisiyi zinyavu.” ⁶ Pawadibisiyi kala zinyavu wamemiti wasomba wawuwa mpaka zinyavu zyanja kudegeka. ⁷ Wawashemiti wayawu yawaweriti mumtumbwi gumonga wizi wawatangi. Womberi wiza na wamemisiya wasomba mitumbwi yoseri miwili mpaka yanja kulidiba. ⁸ Simoni Peteru pakawoniti yagalawiriti, kasuntamalira palongolu pa Yesu pakalonga, “Guwuki palongolu pangu, Mtuwa! Toziya neni muntu yanwera na vidoda!”

⁹ Simoni na wayaguwi woseri walikangashiti pawawoniti ntambu yawapatiti wasomba wawuwa. ¹⁰ Wayaguwi na Simon, ashina Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu nawomberi walikangasha. Yesu kamgambira Simoni, “Nagutila, kwanjira vinu haguweri mlowa wantu.”

¹¹ Wasegeziyi mitumbwi yawu pampenku palitanda, waleka kila shintu, wamfata Yesu.

Yesu kamuponiziya muntu kana ugumbula

Matayu 8:1-4; Mariku 1:40-45

¹² Su Yesu pakaweriti mulushi, kuweriti na muntu yakana ugumbula. Pakamwoniti Yesu, kasuntama makukama kulongolu kwa Yesu kamluwa pakalonga, “Mtuwa pagufira gumweni, guweza gumpungi neni.”

¹³ Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kumshinkula pakalonga, “Neni nfira hangu, gupungwi!” Pala palii ugumbula umlekeziya. ¹⁴ Yesu kamsinga pakalonga, “Nagumgambira muntu yoseri, su gugendi gwakaliranguziye kwa Mtambika mkulu, gulaviyi tambiku ntambu yakalagalirite Musa kwa kupungwa kwaku su muntu yoseri kavimani kuwera gupona.”

¹⁵ Visoweru vya Yesu vyeniyiti nentu. Lipinga lya wantu limgendirite kumpikinira na wamonga wafilite waponiziwi malweli gawu. ¹⁶ Su Yesu kawukiti na kagenda pahala pagweka, kawerite kankumluwa Mlungu.

Yesu kamuponiziye muntu yakalewelekite

Matayu 9:1-8; Mariku 2:1-12

¹⁷ Lishaka limu Yesu kawerite kankufunda, Mafalisayu wamu pamuhara na wafunda wa Malagaliru yawalivagite palii weni walawiti mukila Iushi Iwa Galilaya na Yudeya na kulawa Yerusalemu. Likakala lya Mtuwa liwerite kwa Yesu kwajili ya kuponiziya walweli. ¹⁸ Wantu wamu wiziti pawampapa mushitanda muntu yakalewelekite, wajerite kumwingiziya mnumba su wamtuli palongolu pa Yesu. ¹⁹ Toziya ya lipinga lya wantu, wasindite kwingira nayomberi mnumba. Su wamkweniziya mlweri ulii pashitwiku, wadonola pampindi palitala, shakapanu wamseleziya mlweri ulii mushitanda mwakuwi mpaka pakati kulongolu kwa Yesu. Wantu wamsheshi wankumsulusiya mlweri kupitira palitala. ²⁰ Yesu pakawonite njimiru yawu nkulu, kamgambirite mlweri ulii, “Ganja gwangu, vidoda vyaku vilekiziwa.”

²¹ Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu su wanja kulikosiya pawalonga, “Ayu muntu gaa, kamwigilanga Mlungu! Mlungu gweka yakuwi ndo kaweza kulekiziya vidoda.”

²² Yesu kavimanite kala vyawaliholite su kawakosiya, “Hashi, mulihola hangu mummyoyu mwenu?” ²³ Shoshi shikamala ndiri, ‘Kulonga vidoda vyaku vilekiziwa,’ ama kutakula, ‘Gugoloki na gugendigendi?’ ²⁴ Nfira muvimani, Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kulekiziya vidoda.” Su kamgambirite muntu yakalewelekite, “Nunkugambira, gugoloki na gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku!”

²⁵ Pala palii muntu ulii yakalewelekite kagoloka kulongolu kwawu woseri, katola mkeka gwakuwi na kugendagenda na kagendite ukaya pakamkwisa Mlungu. ²⁶ Woseri walikangasha nentu! Wawerite na lyoga, wamkwisite Mlungu pawalonga, “Tulola mauzauza leru!”

Yesu kamshema Lawi,

Matayu 9:9-13; Mariku 2:13-17

²⁷ Shakapanu, Yesu kalawa kunja, kamwonite yakatola kodi litawu lyakuwi Lawi, kalivaga muofisi mwakuwi. Yesu kamgambira, “Gunfati.” ²⁸ Lawi kagoloka, kaleka kila shintu, kamfatite yomberi.

²⁹ Lawi kamtenderite Yesu msambu mkulu nentu pakaya pakuwi, mngati mwa wahenga, wawerite watola kodi wawuwa pamuhara na wantu wamonga. ³⁰ Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru, winginikite kwa Yesu wafundwa wa Yesu pawalonga, “Iwera hashi mwega mliya shiboga na kulanda pamuhara na watola kodi na wantu yawawera na vidoda?”

³¹ Yesu kawankula, “Wantu wakomu walandaga ndiri mtera, kumbite woseri yawalwala ndo walandaga mtera. ³² Niza ndiri kuwashema wantu waheri, kumbite niza kuwashema wantu yawawera na vidoda waleki vidoda vyawatenda.”

Yesu wamkosiya kwajili ya kwoya kuliya

Matayu 9:14-17; Mariku 2:18-22

³³ Wantu wamonga wamgambirite Yesu, “Wafundwa wa Yohani Mbatiza, woyite kuliya mala zivuwa na kumluwa Mlungu na wafundwa wa Mafalisayu watendaga hera hangu, kumbite wafundwa waku wankuliya na kulanda.”

³⁴ Yesu kawankula, “Hashi muweza kuwatenda wahenga wa mpalu gwa ndowa wafungi pawawera na mpalu gwa ndowa? Hapeni watendi hangu! ³⁵ Su lishaka halizi pawamtola mpalu gwa ndowa, womberi ndo hawoyi kuliya.”

³⁶ Yesu viraa kawagambira kwa mfanu, “Kwahera muntu hakatoli shiraka sha nguwu yasyayi na kusonera munguwa ngona. Pakatenda hangu, su nguwu yasyayi hawayidegi, kayi shiraka sheni hapeni shilinganiri na nguwu ngona. ³⁷ Kwahera muntu yakalekera divayi yasyayi mumihaku ya lukuli migona, toziya divayi ya syayi hayipanti mihaku ya lukuli na divayi yeni hayitiki na mihaku ya lukuli hayidegeki. ³⁸ Mala zoseri, divayi yasyayi ilekerwa mumihaku ya lukuli yasyayi! ³⁹ Kwahera muntu yakafira kulanda divayi yasyayi pakalandite kala divayi ngona, su katakula, ‘Divayi ngona ndo iherepa nentu.’ ”

6

Likosiwu kwajili ya lishaka lya koyera

Matayu 12:1-8; Mariku 2:23-28

¹ Lishaka limu lya kwoyera Yesu kaweriti kankupita mumigunda ya nganu. Wafundwa wakuwi waweriti wankubena mikunguwi ya nganu, pawayisyoga mumawoku mwawu na kuziliya mbunji zya nganu. ² Mafalisayu wamu wamkosiya, “Iwera hashi mtenda shintu sheni Lilagaliru lilewela kutenda mulishaka lya kwoyera?”

³ Yesu kawankula, “Mwenga hamwenibetuli ntambu yakatenditi Dawudi na wayaguwi shipindi pawaweriti na njala?” ⁴ Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu, katola mabumunda gawatuliti Mnumba ya Mlungu, kaliyiti na gamonga kawapananiti wayaguwi. Kwahera muntu yoseri yakaliyaga kumbiti watambika hera ndo waliyaga.”

⁵ Yesu kamaliriti kwa kuwagambira, “Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyera.”

Muntu kana liwoku lilewelekiti

Matayu 12:9-14; Mariku 3:1-6

⁶ Lishaka lyamonga lya kwoyera Yesu kingiriti mnumba ya Mlungu kufunda. Kuweriti na muntu mlaa yakaweriti na liwoku lya kumliwu lyalilewelekiti. ⁷ Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wasakuliti shisoweru sha kumsitaki Yesu, su waweriti wankumuhepela waloli handa kamuponiziya muntu mulishaka lya kwoyera. ⁸ Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawaliholiti, su kamgambiriti muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, “Gugoloki, gwizi panu palongolu.” Muntu ulii kimuka na kugoloka pali. ⁹ Su Yesu kawagambira, “Nukukosiyani, Lilagaliru litujimira twenga kutenda shishi mulishaka lya kwoyera? Kuponiziya ama kulaga? Kugalopoziya makaliru ga muntu ama kugalaga?” ¹⁰ Kawaloliti wega zoseri, shakapanu Kamgambira muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, “Gunyoshi liwoku lyaku.” Yomberi kanyosha liwoku lyakuwi na liwera kayi likomu.

¹¹ Womberi wakalala, su wanja kulihola ntambu ya kumtenda Yesu vidoda.

Yesu kawasyagula wantumintumi lilongu na awili

Matayu 10:1-4; Mariku 3:13-19

¹² Shipindi shilii Yesu kagenda kulugongu kumluwa Mlungu, kalivagiti kulaa aku pashiru poseri pakamluwa Mlungu. ¹³ Shilawu yakuwi kawashema wantumintumi wakuwi, pakati pawu kawasyagula lilongu na wawili kawashema wantumintumi. ¹⁴ Awa ndo Simoni yawamupiti litawu lya Peteru na Andereya mlongu gwakuwi na Yakobu na Yohani na Filipu na Batolumayu, ¹⁵ Matayu na Tomas na Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni yawamshemiti Zeloti, ¹⁶ Yuda mwana gwa Yakobu na Yuda Isikariyoti yakamlambukiti Yesu.

Yesu kankufunda na kuwaponiziya wantu

Matayu 4:23-25

¹⁷ Pakasulukiti kulugongu pamuhera na wafundwa wakuwi, Yesu kagolokiti palushi, pakaweriti na wafundwa wakuwi wawuwa. Lipinga likulu lya wantu wawalivagiti pali, walawiti Muyudeya yoseri na Yerusalemu na mbwega ya Tiru na Sidoni, ¹⁸ wiziti kumpikinira na kuponiziya malweli gawu. Woseri yawagaziwitwi na washamshera viraa wiziti na waponiziwitwi. ¹⁹ Wantu woseri wafiriti kamshinkula Yesu, makakala gamlawiti na kawaponiziya woseri.

Nemeleru na kutabika

Matayu 5:1-12

²⁰ Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kulonga,

“Mnemeleri mwenga mwawahushu,

Toziya Ufalumi wa Mlungu hawuweri wenu!

²¹ Mnemeleri mwenga yamuwera na njala vinu,

Toziya hamyukutiziwi!

Mnemeleri mwenga yamlira vinu,

Toziya hamsekeleri!”

²² “Mnemeleri mwenga wantu pawawakalirani na kuwalema, kuwahigilanga na kuwapayirani madoda, goseri aga toziya ya Mwana gwa Muntu! ²³ Shipindi pagalawila aga, mnemeleli pa mvina, toziya ya lijenjeri likulu lyawawatulirani kala kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo wambuyi wawu watenditi wambuyi wa Mlungu ntambu iraa.”

²⁴ “Kumbiti shondi shondi mwenga mwawalunda vinu,

Toziya nemeleru yenu vinu ipera!

²⁵ Shondi shondi mwenga yamwikuta vinu,

Hamuweri na njala!

Shondi shondi mwenga yamseka vinu,

Hamlili na kudaya!

²⁶ “Shondi shondi wantu woseri wankukuzyumani, hera hangu wagogolu wawu watakuliti ntambu iraayi kwa wambuyi wa mpayu.

Kuwafira wangonde

Matayu 5:38-48, 7:12

²⁷ “Kumbiti nankuwagambirani mwenga mwamunpikanira. Muwafiri wangonde wenu, muwatekeleri woseri wakukalalirani. ²⁸ Muwatekeleri woseri wawakupangilirani na muwaluwili kwa Mlungu woseri yawakutenderani madoda. ²⁹ Muntu pakakukoma lisaya limu, gumleki kakomi na lisaya lyamonga, handa muntu pakakupoka likoti lyaku, gumlekeri na lishati lyaku. ³⁰ Muntu yoseri pakakuluwa gumpanani na muntu pakakupoka ulunda waku, nagumgambira kawuzi. ³¹ Muwatenderi wamonga ntambu yamfira kutenderwa.

³² “Handa pamuwafira walii yawawafira mwenga, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wawafira wantu yawawafira womberi. ³³ Kayi pamuwatendera viheri walii yawakutenderani mwenga viheri, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda watendaga hera hangu! ³⁴ Na pamuwakopesha walii yamuwahola kuwera hawakuwuzireni hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wawakopesha yawawera na vidoda, pawalihola wawawuziliri shawawakopeshi. ³⁵ Kumbiti mwenga muwafiri wangonde wenu na muwatenderi viheri, mkopeshi namliholera kuwuzilirwa. Lifupu lyenu haliweri likulu na hamuweri wana wa Mlungu gwa kumpindi. Toziya yomberi ndo muheri kwa wantu yawahera mayagashii na yawatenda vidoda. ³⁶ Muweri na lusungu gambira Tati gwenu ntambu yakawera na lusungu.

Kuwaitoza wamonga

Matayu 7:1-5

³⁷ “Namuwatoza wamonga, su Mlungu hakawatozi ndiri mwenga, namuwapangira wamonga, su Mlungu hapeni kawapangili mwenga, muwalekeziyi wamonga, su Mlungu hakawalekeziyi mwenga. ³⁸ Muwapanani wamonga, su Mlungu hakawapanani mwenga. Hamuwanki shipimu shakumemeziya, sha kutikisiya na kuyonera na kwitika mumawoku mwenu, vyoseri avi haviweri vya mwenga. Shipimu shamuwapimiliti wamonga, Mlungu ndo hakakupimirani mwenga.”

³⁹ Yesu kawagambira mfanu agu, “Muntu kana lwisi kaweza ndiri kumlongoziya kana lwisi muyaguwi, pakatenda hangu, woseri hawapokeri mulirindi. ⁴⁰ Kwahera mfundwa kaweza kumsinda mfunda gwakuwi, su kila mfundwa pakamalila kala mafundu hakaweri gambira mfunda gwakuwi.

⁴¹ “Guweza hashi kushiwona shibandu shididini nentu mulisu lya mlongu gwaku, pota kuwona lipingiri lya mulisu lyaku? ⁴² Hashi guweza kutakula kwa mlongu gwaku, ‘Guleki nukuwusiya shibandu shididini nentu mulisu lyaku,’ na gwenga gusinda kuliwona lipingiri lya mulisu lyaku? Gwa mfyangu gwenga! Kwanja guwusiya huti lipingiri lya ligogu mulisu lyaku, ndo haguwezi kushiwusiya weri shibandu mulisu lya mlongu gwaku.

Mtera na mabwajubwaju gakuwi

Matayu 7:16-20, 12:33-35

⁴³ “Kwahera mtera guherepa gwagulera mabwajubwaju gadoda, viraa mtera gudoda guweza ndiri kulera mabwajubwaju gaherepa. ⁴⁴ Kila mtera gumanika kulawirana na mabwajubwaju gakuwi galeriti, guweza ndiri kwapa embi mumishongoma ama zabibu mumbigiri. ⁴⁵ Muntu muheri katendaga viheri kulawa muviheri vivuwa mumoyu mwakuwi, na muntu kana vidoda katendaga vidoda kulawa muvidoda vivuwa mumoyu mwakuwi. Toziya mlomu gutakula galii gaweriti mumoyu.

Ntambu mbili zya wanyawa numba

Matayu 7:24-27

⁴⁶ “Iwera ashi munshema, ‘Mtuwa, Mtuwa,’ Uganu mtenda ndiri vyanuwagambirani? ⁴⁷ Hanuwalanguziyi ntambu yakalifana muntu yoseri pakiza kwa neni na kupikinira visoweru vyaneni na kuvijimira. ⁴⁸ Kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi, kabawa pasi nentu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku gamashi pagarawiriti gayiputa numba ilii kumbiti itikinyika ndiri, toziya wayinyawiti weri numba. ⁴⁹ Su yoseri ulii yakapikanira visoweru vyangu na kuvijimira ndiri, ayu kalifana na muntu yakanyawiti numba yakuwi pota na kunyawa liyanjiru, mafuriku pagiziti gayiputa numba ilii na kuguwa puu na kubomokanga nakamu!”

7

*Yesu kamuponiziya mtumini gwa Mkulu gwa Warumi
Matayu 8:5-13*

¹ Yesu pakamaliriti kutakula vyoseri kwa wantu, kagenditi Kafarinaumu. ² Mkulu gwa wanjagila miya yimu kaweriti na ntumini yakamfiriti nentu. Ntumintumi kaweriti kalwala tashitashi. ³ Mkulu ulii pakapikaniriti visoweru vya Yesu, kawatumiti wazewi wa Shiyawudi kumluwa kizi kamuponiziya ntumintumi gwakuwi. ⁴ Wagenditi kwa Yesu na kumuhiga nentu pawalongo, “Muntu ayu kafiruwa gumtenderi shitwatila ashi. ⁵ Kawafira wantu wetu na mweni katunyawira numba ya Mlungu.”

⁶ Su Yesu kagenda pamuhira na womberi. Pakaweriti pakwegera na ukaya kwa mkulu ulii, mkulu ulii kawatumiti waganja wakuwi wamgambiri Yesu, “Mtuwa naguligaziya hera. Gwenga gufiruwa ndiri kwingira mnumba mwangu, ⁷ na neni mona nfaa ndiri ata kwiza kwa gwenga. Kumbiti gutakuli hera, ntumini gwangu hakaweri mkomu. ⁸ Mana neni viraa namuntu gwa pasi pa ukulu, nanawa wamanjagila yanuwalongoziyiti. Panumgambira yumu. ‘Gugendi!’ Yomberi kagenda na panumgambira yumonga, ‘Gwizi!’ Yomberi kiza na panumgambira ntumintumi gwangu, ‘Gutendi shintu ashi!’ Nayomberi katenda.”

⁹ Yesu pakapikaniriti hangu kalikangasha, su kaligalambukiriti lipinga lya wantu lyalimfatiti pakalongo, “Nankuwagambirani, mpata ndiri kuwona muntu kana njimiru gambira ayu Muisraeli!”

¹⁰ Wantu walii pawasokiti ukaya kwa Mkulu wamwoniti ntumintumi ulii kawera mkomu nakamu.

Yesu kamzukusiya mwana gwa Mkenja

¹¹ Shakapanu, Yesu kagenditi lushi lwawalushema Naini, wafundwa wakuwi pamuhira na lipinga likulu lya wantu wagenda nayomberi. ¹² Su pakaweriti pakwegera na mlyangu mkulu gwa lushi, wantu wampapiti yakahowiti waweriti wankulawa kunja kwa lushi. Yakahowiti kaweriti mwana gwagweka gwa mdala yakaweriti mkenja, na lipinga likulu lya wantu waweriti pamuhira nayomberi. ¹³ Mtuwa pakamwoniti mkenja ulii, kamwondera lusungu mdala ulii, kamgambiriti, “Nagulira.” ¹⁴ Shakapanu kalisegelera lijeneza lya yakahowiti na kulishinkula, wantu wawalipapiti wagoloka. Yesu kalonga, “Muntemba! Nukugambira gwimuki!” ¹⁵ Muntu ulii yakahowiti kalivaga, su kanja kuyowera. Yesu kamupa mawu gwakuwi.

¹⁶ Wantu woseri weniti lyoga wamkwisiti Mlungu pawalongo, “Mbuyi mkulu kalawira pakati petu. Mlungu kiza kuwalopoziya wantu wakuwi!”

¹⁷ Visoweru avi vya Yesu viyeniyiti mulushi loseri lwa Yudeya na lushi zya pakwegera.

Wajumbi yakawatumiti Yohani Mbatiza

Matayu 11:2-10

¹⁸ Wafundwa wa Yohani wamgambiriti Yohani vitwatira avi vyoseri, nayomberi pakawashemiti kala awili wamu wa wafundwa wakuwi ¹⁹ kawatumiti kwa Mtuwa wakamkosiya, “Hashi, gwenga ndo gwamweni yatumuhepera, ama tumuheperi gwingi?”

²⁰ Wafundwa walii wamgendiriti Yesu na kumgambira, “Yohani Mbatiza katutuma kwaku tukukosiya handa gwenga ndo uliya yakatakuliti gwankwiza ama tumuheperi gwingi?”

²¹ Shipindi shiraa shilii Yesu kaweriti kankuwaponiziya wantu wawuwa weniti na malweri na wamonga waniti na washamshera wadoda na kuwapanana wanalwisi wawuwa kulola. ²² Su Yesu kawankula wantumintumi wa Yohani pakalongo, “Mgendi mwakamgambiri Yohani vyoseri vyamuviwoniti na kuvipikira, wanalwisi wawona, wavibyeketu wagendagenda, woseri walii yawawera na ungumbula wapungwa, yawawera na majogu vinu wapikira, wahowiti su wazyuka na Shisoweru Shiwagira shibwerwa kwa wahushu. ²³ Mbaka woseri walii wahera lyoga na neni.”

²⁴ Su wajumbi wa Yohani pawawukiti kala, Yesu kanja kuligambira lipinga kwajili ya Yohani, “Pamgenditi kumlola Yohani kushiwala mfira kulola shintu gaa? Mfiriti kuwona gambira mateti ntambu yagatikinyika na lihega? Ndala! ²⁵ Su mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Hashi mliholiti Mgenditi kumlola muntu kavaliti nguwu ziherepa? Ndala, wantu yawavala nguwu ziherepa na kubojola vinoga noga vyaviwera muukulu! ²⁶ Su mung'ambiri, mgenditi kumlola muntu gwa ntambu gaa? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, tuwona gavuwa nentu kuliku mbuyi. ²⁷ Yohani ayu ndo yumu yawamtakula mukulemba, kulonga, ‘Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri kukunyawira njira kwajili yaku.’ ” ²⁸ Yesu kamaliriti kwa kulonga,

“Nukugambirani, Yohani ndo mkulu kuliku woseri yawalikaliti pasipanu. Kumbiti yakaweriti mdidini Muwufalumi wa Mlungu ndo mkulu kuliku Yohani.”

²⁹ Wantu woseri wampikaniriti. Wantu wawuwa asa watola kodi ndo wagajimiriti Malagaliru Mananagala ga Mlungu, awa ndo walii Yohani yakawabatiziti. ³⁰ Kumbiti Mafalisayu pamuhera na wafunda wa Malagaliru wagulemiti mpangu gwa Mlungu na wamlemiti Yohani kawabatizi.

³¹ Yesu kongera kulonga, “Vinu wantu wa mashaka aga walifana na shintu gaa? ³² Walifana gambira wana yawalivaga pahala pa guliwu. Shipinga shimu shishigambizisiya shamonga, ‘Tuviniti msambu gwa ndowa kumbiti mwenga mvina ndiri! Twimba lwimbu lwa kudaya kumbiti mlila ndiri!’ ³³ Yohani Mbatiza pakiziti, koyiti kuliya na kalanda ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, ‘Kana washamshera!’ ³⁴ Kiziti Mwana gwa Muntu, kaliyiti shiboga na kulanda, kumbiti mwenga mtakula, ‘Mumloli muntu ayu, Kana lwaliya na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidoda!’ ³⁵ Kumbiti luhala lwa Mlungu luwonekana kuwera lwa nakaka kwa wantu woseri yawalijimira.”

Yesu kamukaya mwa Simoni Mfalisayu

³⁶ Mfalisayu yumu kamshepera Yesu walii shiboga sha pamihi pamuhera nayomberi na Yesu kingiriti mnumba mwa Mfalisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. ³⁷ Su palushi palii peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda. Kapikaniriti handa Yesu kankuliya shiboga mnumba ya Falisayu, katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utuli. ³⁸ Kagenda kagoloka pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi gamtulukiriti Yesu pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii zya kuwi na kunonera magulu, kagaswaga utuli. ³⁹ Mfalisayu pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi, “Handa muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani handa mdala yakakushinkula ka gaa, hakavimani makaliru ga vidoda ntambu yakawera nagu!”

⁴⁰ Yesu kamgambira Mfalisayu uliya, “Simoni, nana shintu shakukugambira.”

Simoni kamwankula, “Yina mfunda gung'ambiri.”

⁴¹ Yesu kamgambira, “Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopesha mpiya. Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri. ⁴² Pawasinditi kulipa uwanda wawu, muntu uliya kawalekiziya woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi hakamfiri nentu muntu ayu yakawalekiziyiti?”

⁴³ Simoni kamwankula, “Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyiti uwanda mkulu nentu” Yesu kamgambira, “Gutakula nweri.” ⁴⁴ Kamgalambukira mdala uliya na kumgambira Simoni, “Gumwona mdala ayu? Niziti pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya magulu gangu, kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi na kumpukuta kwa vilii zya kuwi. ⁴⁵ Gwenga gunamsiya ndiri kwa kunonera, kumbiti mdala ayu kwanjira paningiliti kaweriti pakanonera magulu gangu. ⁴⁶ Gwenga gunswagaziya ndiri lipaki mumtuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu gangu kwa utuli. ⁴⁷ Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu kulanguziyiti nakaka kuwera vidoda vivuwa vyakaweriti navyi vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziwa padidini kalanguziya kufira padidini hera.”

⁴⁸ Su Yesu kamgambira mdala uliya, “Gulekiziwa vidoda vyaku.”

⁴⁹ Wantu wamonga yawaweriti walivaga pameza wanjiti kulitakuliziyana weni pawalonga, “Ayu gaa yakaweza kulekiziya vidoda?”

⁵⁰ Kumbiti Yesu kamgambira mdala uliya, “Kujimira kwaku kukulopoziya, gugendi kwa ponga.”

8

Wadala yawagenditi pamuwera na Yesu

¹ Shipindi shimonga Yesu kagenditi mwanja kupitila mlushi na muviji pakabwera Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu. Wantumini lilongu na wawili wagenditi pamuhera nayomberi ² na kuweriti na wadala wamu yawaponiziyitwi washamshera na malweli, Mariya yawamshemiti Magidalena, yawamuusiya washamshera saba, ³ Yoana mweni mpalu gwakuwi Kuza yakaweriti mtenda lihengu mkulu gwa Herodi, viraa vilii kuweriti na Susana na wadala wamonga wawua watumiti vyawaweriti navi kumtanga Yesu na wantumini wakuwi.

Mfanu gwa Mkweta mbeyu

Matayu 13:1-9; Mariku 4:1-9

⁴ Wantu waweriti wankumwizira Yesu kulawa kila lushi na pawaliwoniti pamuhera waweriti lipinga likulu, su yomberi kawagambiriti mfanu agu,

⁵ “Mkweta mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. Pakaweriti kankukweta mbeyu, mbeyu zimonga zitulukiti munjira na wagendagenda munjira wazitimbanga na wampongu

waziliya. ⁶ Zimonga zitulukira mumabuwi ga mulitapaka na pazimeriti kala ziyanja kunyala toziya litapaka liweriti lya mashi ndiri. ⁷ Zimonga zitulukiriti mumisontu, pazimeriti, misontu ilii izibabanika na zisinda kukula. ⁸ Na mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa, zimera na kulera viboga vivuwa.”

Yesu kamaliriti kwa kutakula, “Yakana makutu kapikaniri!”

Shakafiriti kufunda mumifanu ayi

Matayu 13:10-17; Mariku 4:10-12

⁹ Wafundwa wakuwi wamkosiyiti Yesu mana ya mfanu agu, ¹⁰ nayomberi kawankula, “Mwenga mpananwa kuumana ubada wa Ufalumi wa Mlungu, kumbiti wamonga wavimana ndiri mpaka nuwagambiri kwa mifanu, su pawalola hapeni wawoni na pawapikanira hapeni wavimani.

Yesu kankutakula mfanu gwa Mkweta mbeyu

Matayu 13:18-23; Mariku 4:13-20

¹¹ “Mfanu agu ndo gutakula hangu, mbeyu ndo shisoweru sha Mlungu. ¹² Mbeyu zilizii yazitulukiriti munjira mana yakuwi, woseri yawapikanira shisoweru sha Mlungu, kumbiti Shetani kiza na kushiwusiya shisoweru shilii mummyoyu mwawu, su hapeni wajimili na kulopoziwa. ¹³ Mbeyu yazitulukiriti mulibuwi mana yakuwi woseri yawapikanira ujumbi na kuuwanka kwa nemeru. Kumbiti wahera mishigira mitali, wajimira kwa shipindi shididini hera na shipindi sha kujerwa pashiza, waleka shawapikanir-iti. ¹⁴ Mbeyu zilizii yazitukuririti mumisontu mana yakuwi, woseri yawapikaniriti shisoweru sha Mlungu, su lyoga na ulunda na vinoganoga vyawabojola hapeni waleri mabwajubwaju yakakamala. ¹⁵ Na mbeyu zilizii yazitulukiriti mulitapaka liherepa mana yakuwi, woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu, pawashijimila kwa moyu gwoseri na gwa kujimira. Awa ndo wagangamala mpaka pawalera mabwajubwaju.”

Limuliku lyawaligubikiriti mulidebi

Mariku 4:21-25

¹⁶ “Wantu hapeni wawashi limuliku na kuligubikira mulidebi ama walituli mulivungu mwa shitanda. Kumbiti hawalituli pampindi pashintambi su wantu pawingira mnumba wawoni kulangala ndaa.

¹⁷ “Shoseri shawatenditi kwa kufifwa hashiwoneki na shoseri shawatenditi muluwindu hashimaniki na woseri.

¹⁸ “Mlikali weri, ntambu yampikanira, toziya yakawera na shintu hawamwonger, kumbiti ulii yakahera shintu ata shilii shakawera nashi hawampoki.”

Mawu na walongu wa Yesu

Matayu 12:46-50; Mariku 3:31-35

¹⁹ Mawu gwa Yesu na walongu wakuwi wamgenderiti, kumbiti wasinda kumsegelera pakwegera toziya ya lipinga lya wantu. ²⁰ Muntu yumu kamgambiriti Yesu, “Mawu na walongu waku wakunja, wafira wakuwoni.”

²¹ Yesu kawagambiriti woseri, “Mawu na walongu wangu ndo woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira.”

Yesu kankulikipira lyega

Matayu 8:23-27; Mariku 4:35-41

²² Lishaka limu Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wakweniti mumtumbwi na kawagambira, “Tuloki litanda, tugendi kumwambu.” Su wanja mwanja. ²³ Pawaweriti wankuloka, Yesu kaweriti na mpota su kagonja. Lyega likulu lyanja kuvuma, mashi ganja kwingira mumtumbwi, su wawera mukulenduwa, kubidukira mumashi. ²⁴ Wantumini wamgendera Yesu na kumwimusiya, walonga, “Mtuwa, Mtuwa! Twankusokera!”

Yesu kimuka, kalikalipira lyega pamuhera na mawimbi ga mashi, su vyoseri vyoya na kuweriti kuzindawala jiji. ²⁵ Kawagambira wantumini wakuwi, “Yakoshi njimiru yenu?”

Kumbiti womberi walikangasha na kuwera na lyoga, waligambiziyana weni, “Ayu muntu gwa ntambu gaa? Kalikalipiriti lyega na mawimbi ga mashi na vyoseri vimjimira!”

Yesu kamuponiziya muntu keniti washamshera

Matayu 8:28-34; Mariku 5:1-20

²⁶ Yesu na wantumintumi wakuwi wendereyiti na mwanja, wasoka kumpwani kwa isi ya Gerasi yapakwegera na Galilaya, kumwambu kulitanda. ²⁷ Yesu pakasulukiti kumpenku, kaliwoniti na muntu yakeniti washamshera, kamwizira kulawa mulushi. Kwa shipindi shivuwa muntu ayu kaweriti kagendagenda shivula na kalikala ndiri ukaya, kumbiti kalikaliti kumapumba. ²⁸ Pakamwoniti Yesu, kabotanga, kasuntama pamagulu ga Yesu pakalonga kwa liziwi likulu, “Yesu Mwana gwa Mlungu gwa Kumpindi nentu!”

Gufira kutenda ashi kwa neni? Shondi shondi nukuluwa naguntenda!” ²⁹ Kalongiti hangu toziya Yesu kamgambiriti shamshera kamlawi. Shipindi shivuwa shamshera ulii kamwigilanga muntu ayu, tembera wantu wamtuliti mushibetubetu, mawoku na magulu gakuwi wagatawiti kwa minyololu kumbiti yomberi kayidumuliti na shamshera kamtugiziiti kushiwala.

³⁰ Yesu kamkosiya muntu uliya, “Litawa lyaku gwagani?”

Yomberi kamwankula, “Litawu lyangu ‘Tuvuwa.’ ” Katakuriti hangu toziya kaweriti na washamshera wawuwa. ³¹ Washamshera wamluwiti Yesu nakawawinga kugenda mulirindi likulu.

³² Palii pawaweriti na lipinga likulu lya wamtumbi lya pakwegera, waweriti wakuliya mumpeku mwa mulugongu. Su washamshera wamluwiti Yesu kawajimiri wawayingiri wamtumbi, nayomberi kawajimira. ³³ Washamshera wamlawiti muntu uliya na kugenda kuwayingira wamtumbi. Wamtumbi woseri watugiti pawaserera na kutulukira mumashi na wafuwiti woseri.

³⁴ Walolera wa mifugu walii pawawoniti galii yagalawiriti, watugiriti mulushi na muvijiiji pawalonga shashilawiriti ³⁵ Wantu wiza kulola shashilawiriti na pawaweriti wankumwizira Yesu, wamuwoniti muntu uliya yakeniti na washamshera kalikaliti pakwegera pamagulu ga Yesu, kaweriti kavaliti nguwu na kana mahala, su woseri waweriti na lyoga. ³⁶ Woseri yawaviwoniti vilii vyavilawiriti wawagambiriti wantu ntambu yakaponiti muntu ulii. ³⁷ Wantu woseri wenikaya wa lushi lwa Gerasi wamgambiriti Yesu kawuki, toziya waweriti na lyoga nentu. Su Yesu kakwena mumtumbwi na kuwuka. ³⁸ Muntu yawamuusiiti washamshera kamluwa Yesu pakamgambira, “Nfira kugenda na gwenga.”

Kumbiti Yesu kamjimira ndiri wagendi pamuhera, su kamgambiriti, ³⁹ “Guwuyi ukaya na katakuli shilii ntambu Mlungu shakakutendiriti.”

Su muntu uliya kagenditi kulushi na kutakula ntambu Yesu shakamtendiriti.

Nafunda gwa Yairu na mdala yakashinkuliti nguwu ya Yesu

Matayu 9:18-26; Mariku 5:21-43

⁴⁰ Yesu pakawuyiti uwega umonga wa litanda, wantu wamshemiriti toziya waweriti wankumuhepelera. ⁴¹ Pala kiza muntu yawamshema Yairu, kaweriti mkulu gwa numba ya Mlungu. Kasuntama palongolu pa magulu ga Yesu na kumhiga pakamgambira wagendi ukaya kwakuwi, ⁴² toziya kaweriti na nafunda yumu hera, yakaweriti na mivinja lilongu na miwili su kaweriti kankulwala tashitashi.

Yesu pakaweriti kankugendagenda, wantu wambabanika wega zoseri, ⁴³ mngati mwawu kuweriti na mdala yakalwaliti kusuma mwazi mivinja lilongu na miwili, tembera katumiiti ulunda wakuwi woseri kwa waganga kumbiti wamponiziya ndiri. ⁴⁴ Mdala ayu kamfwatiti Yesu kumbeli mulipinga lilii na kashinkuriti lusepi lwa nguwu ya Yesu, su palaa palii kusuma mwazi kwoya. ⁴⁵ Yesu kakosiya, “Gaa kashinkuliti?”

Kila muntu kalemiti na Peteru katakuliti, “Mtuwa, lipinga lya wantu likutindiriti na kukubabanika.”

⁴⁶ Kumbiti Yesu kalonga, “Nuvimana kwana muntu kashinkula, mana nuvimana makakala ga kuponiziya gantawa.” ⁴⁷ Mdala ulii pakawoniti kaweza ndiri kulififa, su kiza kwa kutetema na kusuntama palongolu pa magulu ga Yesu. Kaweriti kulongolu kwa kila muntu, kamgambiriti ntambu yakamshinkuliti na ntambu yakaponiti kamkam hera. ⁴⁸ Yesu kamgambira mdala ulii, “Nafunda gwangu, njimiru yaku ikuponiziya. Gugendi kwa ponga.”

⁴⁹ Yesu pakaweriti kankali kankuyowera hangu, mjumbi kiza kulawa kunumba ya Yairu. Kamgambiriti Yairu, “Nafunda gwaku kahowa, nagumgaziya hera Mfunda.”

⁵⁰ Kumbiti Yesu pakapikaniriti aga, kamgambira Yairu, “Nagwana lyoga, gujimiri hera hakaponi.”

⁵¹ Pakasokiti pakaya, kabera muntu yoseri kwingira mnumba, ira Peteru na Yohani na Yakobu na tati na mawu gwa mwana yakahowiti. ⁵² Kila muntu kaweriti kankulira na kudaya toziya ya nafunda ulii. Yesu kawagambira, “Namlira! Mwana kahowa ndiri ira kagonja hera.”

⁵³ Wantu woseri wamseka, toziya wavimaniti mwana kahowiti. ⁵⁴ Kumbiti Yesu kambata liwoku na kumshema, “Mwana gwangu gwimuki!” ⁵⁵ Ukomu wakuwi umuwuyira, palaa palii kimuka, su Yesu kawagambiriti mawu na tati gwakuwi wamupi shintu shakuliya. ⁵⁶ Mawu na tati gwakuwi walikangashiti, kumbiti Yesu kawagambira nawamgambira muntu galii gagatendikiti.

9

Yesu kankuwatuma Wantumini lilongu na wawili

Matayu 10:5-15; Mariku 6:7-13

¹ Yesu kawashemiti wantumini lilongu na awili pamuhera na kuwayupa makakala na uwezu wa kuwalaviya washamshera woseri na kuponiziya malweri. ² Shakapanu kawatumiti wegendi wakabweri visoweru vya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya walweli, ³ kayi kawagambira, “Munjira mwamgenda namtola shintu shoseri, namtola lukongoshu ama muhaku, namtola shiboga ama mpiya, ama lishati lya shigibakiru. ⁴ Poseri pawawashemerani, mwikali mnumba ilii mpaka pamuwuka muisi ilii, ⁵ viraa vilii wantu pawalema kuwashemerani mwenga, mwuki mlushi alu na mpukuti lidika lya litapaka mumagulu mwenu haiweri likalipiru kwawomberi.”

⁶ Su wantumintumi wanja mwanja kugenda muviji vyoseri, pawabwera visoweru viwagila na kuwaponiziya wantu kila pahala.

Kupunganika kwa Herodi

Matayu 14:1-21; Mariku 6:14-29

⁷ Mtuwa Herodi mkolamlima gwa Galilaya, kapikaniriti goseri aga galawiriti, su gamupunganikiti nentu toziya wantu wamonga watakuliti kuwera Yohani Mbatiza kazyuka. ⁸ Wamonga watakuliti kuwera Eliya kalawira na wamonga walonga kuwera yumu gwa wambuyi wa makashu wa Mlungu kazyuka. ⁹ Herodi kalonga, “Yohani numdumuliti mtuwi, muntu ayu yampikanira ndo gaa?” Su kendereyiti kumsakula Yesu.

Yesu kankuliyupa shiboga lipinga likulu lya wantu

Matayu 14:13-21; Mariku 6:30-44; Yohani 6:1-14

¹⁰ Wantumintumi walii pawawuyiti, wamgambiriti Yesu vyoseri vyawatenditi. Yesu kawatola, wagenda gwekayawu lushi lwawalushema Betisayida. ¹¹ Kumbiti lipinga lya wantu pawavimaniti kala aga, wamgenderiti. Yesu kawashemera na kayoweriti nawa visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya woseri wawafiriti kuponiziwa.

¹² Mshenji paguweriti gwankuzyeta, wantumini lilongu na awili wamgenderiti na kulonga, “Guwagambiri wantu wagendi, kuvijiji na mumalambu ga pakwegera wakasakuli shiboga pamuwera na pahala pakugonja, toziya pahala panu patuwera pantundu.”

¹³ Kumbiti Yesu kawagambira, “Mwenga muwapanani shintu sha kuliya.”

Womberi walonga, “Twana mabumunda mhanu na wasomba awili hera. Gufira twenga tugendi twakawahemeleri shiboga lipinga lya wantu woseri awa?” ¹⁴ Wapalu hera yawaweriti pali, waweriti gambira elufu muhanu hangu.

Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Muwagambiri walivagi vipinga vipinga vya malongu muhanu.”

¹⁵ Su wafundwa pawatenditi kala ntambu yakawagambiriti, ¹⁶ Yesu katola mabumunda muhanu galii na wasomba awili, kaloliti kumpindi na kalonga mayagashii Mlungu, kagamega kawapanana wafundwa wakuwi wawagawili wantu. ¹⁷ Wantu waliya mpaka wikuta na wantumintumi wasola majamanda lilongu na mawili ga vilii vyavisigaliti.

Peteru kulonga Yesu ndo Mlopoziya

Matayu 16:13-19; Mariku 8:27-29

¹⁸ Lishaka limu Yesu kaweriti kankuluwa Mlungu gweka yakuwi, wafundwa wakuwi wamwizira. Su Yesu kawakosiya, “Wantu walonga neni nagaa?”

¹⁹ Womberi wamwankula, “Wamonga walonga gwenga gwa Yohani Mbatiza na wamonga walonga gwenga gwa Eliya na wamonga walonga gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu gwa makashu yakahowiti vinu kazyuka.” ²⁰ Su nayomberi kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?”

Peteru kamwankula, “Gwenga gwa Kristu Mlopoziya yagulagaliritwi na Mlungu.”

²¹ Shakapanu Yesu kawalagalira pakalonga nawamgambira muntu yoseri shisoweru ashi.

Yesu kalonga kutabika na kuhowa kwakuwi

Matayu 16:20-28; Mariku 8:30-9:1

²² Yesu kawagambira, “Mwana gwa Muntu mpaka katabiki na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru. Hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.”

²³ Na kawagambira woseri, “Muntu yoseri pakafira kaweri na neni, mpaka kalilemi mweni, katoli lupingika lwakuwi mashaka goseri na kanfati. ²⁴ Muntu yoseri yakafira kugaponiziya makaliru gakuwi hakagamili na yoseri yakagamiziya ukomu wakuwi kwa kunfata neni hakagalopoziyi. ²⁵ Hashi, kwana mbotu gaa muntu pakapata vintu vyoseri vya pasipanu, kumbiti mweni pakagamila? Yina ndiri! ²⁶ Muntu pakamonera soni neni

pamuhera na mafundu gangu, Mwana gwa Muntu hakamwoneri soni muntu ayu shipindi pakiza muukwisa wakuwi na ukwisa wa Tati na ukwisa wa wantumintumi wananagala wa kumpindi. ²⁷ Nukugambirani nakaka, kwana wamonga palaa panu hapeni wahowi mpaka wauwoni Ufalumi wa Mlungu.”

Yesu kagalambuka nshimba

Matayu 17:1-8; Mariku 9:2-8

²⁸ Palipititi lijuwa kwanjira pakalongiti galiya, Yesu kawatoliti Peteru, na Yohani na Yakobu, kagenditi nawomberi mpaka kulugongu kuluwa Mlungu. ²⁹ Pakaweriti kankumuwa Mlungu, nshimba yakuwi igalambuka na nguwu zyakuwi ziwera neru mbuu. ³⁰ Palaa paliya wantu awili waweriti paliya wankuyowera nayomberi. Wantu walii waweriti Musa na Eliya, ³¹ yawalawiriti muukwisa wa kumpindi kwa Mlungu, waweriti wankuyowera na Yesu ntambu yakugumalilira mpangu gwa Mlungu gwa kuhowa kwakuwi kulii Yerusalemu. ³² Peteru na wayaguwi waweriti wankugonja, kumbiti wimukiti na kuwona ukwisa wa Yesu na wantu awili wagolokiti pamuhera nayomberi. ³³ Su wantu awili walii paweriti wankuwuka, Peteru kamgambira Yesu, “Mtuwa, iherepa twenga kulikala panu! Su hatunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya.” Nakaka kavimaniti ndiri shakatakula.

³⁴ Peteru pakatakuliti hangu, palaa paliya lilawira liwundi lizotopa liwagubika na liwundi ali paliwawiziriti wantumini walii weniti lyoga nentu. ³⁵ Wapikinira liziwu kulawa muliwundi lilonga, “Ayu ndo mwana gwangu yanumsyaguliti, mumpikaniri.”

³⁶ Liziwu lyawalipikiniriti palinyamaliti kala, wamwona kayi Yesu kagweka yakuwi. Wantumintumi pawanoniti hangu wanyamalira jii na shipindi shilii wamgambira ndiri muntu vilii vyawawoniti.

Yesu kamuponiziya Muntemba kana shamshera

Matayu 17:14-18; Mariku 9:14-27

³⁷ Shirawu yakuwi Yesu pamuhera na wantumintumi watatu pawaweriti wankulawa kulugongu, lipinga likulu lya wantu waliwoniti na Yesu. ³⁸ Muntu yumu mulipinga lilii kabota pakalanga, “Mfunda! Nukuhiga gwakamloli mwana gwangu, mwana gwangu gwa gweka! ³⁹ Shamshera kamgaziya, pamonga kamtenda katendi umatu na pamonga kamtenda kaweri na shisirika na lifulufulu limlawwa mumlomu. Kendereyiti kumgaziya nentu pota nakumlekeziya kanongola. ⁴⁰ Nuwaluwiti wafundwa wakuwi wamwusiya shamshera kumbiti wasinda.”

⁴¹ Yesu kawankula, “Mwenga shiyiwuku shahera moyu na shana vidoda! Hashi hankali na mwenga na panuwahepeleri mpaka ndii?” Shakapanu kamgambira muntu uliya, “Gumjegi mwana gwaku panu.”

⁴² Mndemba ulii pakaweriti kankumgendera Yesu, shamshera uliya kamgusiya pasi, kumtenda shisirika. Kumbiti Yesu kamkalipira shamshera ulii, kamuponiziya mndemba, su kamupa tati gwakuwi. ⁴³ Wantu woseri walikangashiti kwa uwezu mkulu wa Mlungu.

Yesu kuyowera kayi kuhowa kwakuwi

Matayu 17:22-23; Mariku 9:30-32

Wantu pawaweriti wankali wankulikangasha kila shintu shakatenditi Yesu, yomberi kawagambiriti wafundwa wakuwi, ⁴⁴ “Namlyaluwa shanuwigambiriti! Mwana gwa Muntu hawambati mumawoku ga wantu.” ⁴⁵ Kumbiti wafundwa werewiti ndiri ntambu yakatakuliti. Shitwatira ashi shiweriti shififwa kwawomberi nawavimani, womberi watira kumkosiya ntambu yakatakuliti.

Ndo gaa yakaweriti mkulu?

Matayu 18:1-5; Mariku 9:33-37

⁴⁶ Palawiriti magambiziyanu pakati pawu wantumintumi walii, gaa yakaweriti mkulu nentu. ⁴⁷ Yesu kavimaniti shawaliholiti, su kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakwegera na mweni, ⁴⁸ na kawagambira, “Muntu yoseri ulii yakamshemera mwana mdidini ayu kwa litawu lyangu, kanshemera neni na yoseri yakanshemera neni, viraa kamshemera yumu ulii yakantumiti. Yoseri yakaweriti mdidini pakati penu ndo mkulu kuliku woseri.”

Yakawalema ndiri mwenga ndo gwenu

Mariku 9:38-40

⁴⁹ Yohani kankula, “Mtuwa, tumwoniti muntu pakawusiya washamshera kwa litawu lyaku na twenga tumubera, toziya kaweriti ndiri mushipinga shetu.”

⁵⁰ Yesu kamgambira, “Namuwabera, toziya yoseri yakamlema ndiri yumu pakati penu, kawuwega wa twenga gwenu.”

Wasamaliya walema kumshemera Yesu

⁵¹ Shipindi pashiweriti pakwegera sha Yesu mewamtoli kugenda kumpindi, yomberi kagonjera mwanja gwa Yerusalemu. ⁵² Kawatumiti wajumbi wamlongoleri na womberi wagenda mpaka mushijiji shimu sha Wasamariya, wamnyawili kila shintu. ⁵³ Kumbiti wenikaya walema kumshemera toziya yomberi kaweriti kankugenda Yerusalemu. ⁵⁴ Su wafundwa wakuwi, ashina Yohani na Yakobu, pawawoniti hangu walonga, “Mtuwa, gufira tugushemi motu kulawa kumpindi guwagamiziya?” ⁵⁵ Yesu kawagalambukira na kawakalipira. ⁵⁶ Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi mushijiji shimonga.

Wantu yawafira kuwera wafwasi wa Yesu

Matayu 8:19-22

⁵⁷ Pawaweriti munjira wankugenda, muntu yumu kamgambira Yesu, “Hanukufati koseri kwagugenda.”

⁵⁸ Yesu kamgambira, “Vibweta wawera na mpanga na wampongu wawera na vitukulu kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kwoyera.”

⁵⁹ Kamgambira muntu gwingi, “Gunfati.”

Kumbiti muntu ulii kalonga, “Mtuwa, gundeki huti nakamsiri tati gwangu.”

⁶⁰ Yesu kamwankula, “Guwaleki wahowiti wawasiri wayawu wawahowiti. Gwenga gugendi gwakawubweri ufalumi wa Mlungu.”

⁶¹ Kuweriti na muntu gwingi yakamgambira Yesu, “Hanukufati Mtuwa, kumbiti gundeki huti ng’endi kuwaaga wantu wa ukaya kwangu.”

⁶² Yesu kamgambira, “Muntu yoseri pakanja kulima, pakagalambuka na kulola kumbeli kafa ndiri kutenda lihengu Muufalumi wa Mlungu.”

10

Yesu kankuwatuma malongu saba na awili

¹ Shakapanu Mtuwa kawasyagula wamonga malongu saba na awili. Kawatuma wamlongoleri awili wagendi muviji vyoseri vyakafira kugenda yomberi. ² Kawagambira, “Viboga vya kubena vivuwa, kumbiti wantu wakubena wadidini. Su mumluwi mweni kana lirambu kajegi wantu wakubena mulirambu lyakuwi. ³ Vinu su mgendi, muvimani handa nankuwatuma mwenga gambira mwawakondolu wawagenda pakati pa wamaminyi. ⁴ Namtola muhaku gwakutulila mpiya, ama libegi, ama vilwatu, namumlamsiya muntu yoseri munjira. ⁵ Pamwingira mnumba yoseri, kwanja mtakuli hangu, ‘Ponga iweri mnumba amu!’ ⁶ Handa pakaweriti yakafira ponga, ponga yamwenga hayikali nayomberi, handa ndiri, ponga yamwenga hayiwawuyili mwaweni. ⁷ Mwikali mnumba ayi pamliya na kulanda vyawakupanani, toziya yakatenda lihengu kafiruwa shibenamgongu shakuwi. Namgenda mala numba ayi ama yimonga. ⁸ Handa pamsoka muisi na wantu pawawashemerani, mlii vyawakupani, ⁹ muwaponiziya walweli muisi ilii na muwagambiri wantu, ‘Ufalumi wa Mlungu wapakwegera kwa mwenga.’ ¹⁰ Kumbiti pamwingila muisi yoseri, wantu pawawalema kuwashemerani, muwuki na mlongi, ¹¹ ‘Ata lidika lyalitulemeteriti mumagulu mwetu tulipunda na haliweri likalipiru. Kumbiti muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu wapakwegera.’ ¹² Nakaka nukugambirani, lishaka lilii Isi ayi hayipati azabu nkulu kuliku ilii ya wantu wa Sodoma.

Shondi kwa Isi ijimira ndiri

Matayu 11:20-24

¹³ “Shondi gwenga Kolazini! Shondi gwenga Betisayida! Handa mauzauza galawiriti kwa mwenga, megalawiri Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewavali nguwu zya maguniya shipindi shivuwa na kulivaga mulivu kuleka vidoda vyawatenda. ¹⁴ Mlungu hakawapanani azabu nkulu nentu mulishaka lya kutoza kuliku Tiru na Sidoni. ¹⁵ Na gwenga Kafarinaumu, hagulikwisi mweni mpaka kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiye mpaka mulirindi lyalihira upeluru.”

¹⁶ Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, “Yakawapikanira mwenga kankumpikinira neni na yakawalema mwenga kanema neni, yakanema neni, ndo kamlema ulii yakantumiti.”

Walii malongu saba na awili wankuwuya

¹⁷ Wantumini malongu saba na awili wawuyiti kwa manemu walonga, “Mtuwa, ata washamshera watujimila patuwakalipira kwa litawu lyaku!”

¹⁸ Yesu kawankula, “Numwoniti Shetani pakaguwiti gambira lupanda kulawa kumpindi kwa Mlungu. ¹⁹ Mpikaniri! Nukupani uwezu wa kutimbanga wanjoka na vipinini na uwezu mkulu kwajili ya makakala goseri ga Shetani, kwahera shintu shakuwatenduwa.

²⁰ Kumbiti namnemelera toziya washamshera wawajimila, ira mnemeleri toziya matawu genu wagalemba kumpindi.”

Manemu ga Yesu

Matayu 11:25-27, 13:16-17

²¹ Shipindi shiraa shilii Yesu kanemeleriti kwa uwezu wa Rohu Mnanagala, kalonga, “Tati, Mtuwa gwa kumpindi na gwa paizi panu! Nonga mayagashii kwaku toziya guwalanguziya walii wahera mahala na guwafifa walii wanaluhala na wanamahala. Yina Tati, ntambu yagufiriti gumweni aga galawili.

²² “Tati gwangu kanupiti neni vintu vyoseri. Kwahera muntu yakammuna Mwana ira Tati na kwahera yoseri yakammuna Tati ira Mwana na yoseri yagagubutulitwi na Mwana.”

²³ Shakapanu Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kuwagambira, “Mbaka waviwona vilii vyamuviwona mwenga. ²⁴ Nukugambirani mwenga kuwera wambuyi wa Mlungu na wafalumi wafiriti kugawona galii gamugawoniti mwenga, kumbiti wagawona ndiri na kupikinira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikinira ndiri.”

Mfanu gwa Msamariya muheri

²⁵ Mfunda gwa Malagaliru kiziti na kufira kumjera Yesu. Su kamkosiya, “Mfunda, ntendi ashi mpati ukomu wa mashaka goseri?”

²⁶ Yesu kamwankula, “Walemba shishi Mumalagaliru Mlungu gakampananiti Musa? Kupikanira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikanira ndiri. Gwenga gugamana hashi?”

²⁷ Muntu ulii kawankula, “Gumfiri Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa makakala gaku goseri na kwa mahala gaku goseri na gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni.”

²⁸ Yesu kamgambira, “Guwankula weri, gutendi ntambu iraayi hagupati ukomu wa mashaka goseri.”

²⁹ Kumbiti mfunda gwa Malagaliru kafiriti kuliranguziya handa kahera vidoda, su kamkosiyiti Yesu, “Gwapakwegera gwangu ndo gaa?”

³⁰ Yesu kamwankula, “Kweniti na muntu yumu yakaweriti kankusuluka kulawa Yerusalemu, kaweriti kankugenda Yeriku. Pakaweriti munjira, wamvamiya wamajambazi wamkoma na kumpoka vintu vyakuwi wamleka kankugalagata nusula kahowi. ³¹ Shintu shashilawiti paliya, kweniti na mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kankupita njira ilailii, kumbiti pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii, kapititi patali uwega wingi kagenda. ³² Ntambu ilailii Mlawi kapititi njira ilailii, kumbiti pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii kapititi patali, uwega wingi su kagenda. ³³ Kumbiti Msamariya yakaweriti kankugenda mwanja kasokiti paliya pakaweriti muntu ulii na pakamwoniti muntu ulii, kamwonera lusungu. ³⁴ Kamgendera, kampakaziya lipaki pamuhera na divayi muvironda vyakuwi na kumtawu, shakapanu kamkweniziya mupunda gwakuwi, kagenda naye mpaka mnumba ya kugonja wahenga kamlwaziya. ³⁵ Shirawu yakuwi kalaviya mpiya mbili kumpanani kananumba ya kufikira wahenga na kamgambira, ‘Gumloleli weri muntu ayu na pampuya hanukulipi shoseri shagutumiyiti kwa muntu ayu.’”

³⁶ Yesu kamaliliti kulonga kwa kukosiya, “Ntambu yamliholi, pakati pa wantu watatu awa, ndo gaa kaweri kapakwegera gwa muntu yakakomitwi na majambazi?”

³⁷ Mfunda gwa Malagaliru kamwankula, “Uliya yakamwoniriti lusungu.”

Yesu kamgambira, “Gugendi gwakatendi ntambu iraayi.”

Yesu kawukaya kwa Marita na Maliya

³⁸ Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pawaweriti mumwanja, wingira mushijiji shimu waliwona na mdala yumu yawamshema Marita kamshemera ukaya kwakuwi. ³⁹ Marita kaweriti na muhasha gwakuwi yawamshema Mariya, yakalivagiti pakwegera pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundu gakuwi. ⁴⁰ Marita kaweriti kankunyoganyoga na vimonga, su kamgenderiti Yesu na kumgambira, “Mtuwa, iwera hashi gumleka muhasha gwangu kandekeri neni nyoginyogi gweka yangu? Gumgambiri kizi, kantangi!”

⁴¹ Mtuwa kamwankula, “Marita, Marita! Gwankunyoganyoga na kuligaziya na vintu vivuwa, ⁴² kumbiti shintu shimu hera shifirwa. Mariya kasyangula shintu shiherepa nentu na kwahera muntu hakampoki.”

11

Yesu kankufundiza ntambu ya kusali

Matayu 6:9-13, 7:7-11

¹ Lishaka limu Yesu kaweriti pahala tunga pakaluwa Mlungu. Pakamaliriti kuluwa Mlungu, yumu gwa wafundwa wakuwi kamgambira, “Mtuwa, gutufundi kuluwa Mlungu gambira Yohani Mbatiza ntambu yakawafunditi wafundwa wakuwi.”

² Yesu kawagambira, “Pamluwa Mlungu mlongi hangu,

‘Tati,

Litawu lyaku likwiswi,

Ufalumi waku wizi.

³ Gutupanani shiboga shetu sha kila lishaka ⁴ Gutulekiziya vidoda vyetu,

Mana twenga tuwalekeziya woseri yawatutenditi upyota.

Pota nagututula mukujerwa.’”

⁵ Na Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, “Payiwera yumu gwenu pakagenda ukaya kwa ganja gwakuwi pashiru na kumgambira, ‘Ganja, shondi shondi nyagu gunkopeshi mabumunda mitatu. ⁶ Ganja gwangu yakaweriti mumwanja, kapitira pakaya pangu na neni nahera shiboga shakumupa.’ ⁷ Na payiwera ganja gwaku kankuwankula kulawa mnumba, ‘Nagung’aziya! Mlyangu gutatwa kala, neni pamuhera na wana wangu tugonja kala. Na hapeni numuki kukupanani shintu shoseri.’ ⁸ Nakaka nankuwagam-birani, ata pakalema kwimuka na kukupanani mabumunda toziya gwenga gwa ganja gwakuwi, kumbiti pagwendereya kumgaziya kwa kumluwa hakimuki na kukupanana shoseri shagufira.

⁹ “Su nankuwagambira, guluwi na hampananwi, gusakuli na haguwoni, gutendi hodi na hamvugulirwi. ¹⁰ Mana woseri yawaluwa hawapananwi na woseri yawasakula, hawa-woni na mlyangu haguvugulwi kwa kila muntu yakatenda hodi. ¹¹ Mwana pakamluwa tati gwakuwi somba, hashi hakampanani njoka badala ya somba? ¹² Na pakamluwa ligi, hakampanani shipinini? ¹³ Su payiwera mwenga yamuhera na vidoda, muvimana kuwa-panana viherepa vyawaluwa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwakumpindi hakatendi kupita mwenga, hakawapanani Rohu Mnanagala walii yawamluwa!”

Yesu na Belizebuli

Matayu 12:22-30; Mariku 3:20-27

¹⁴ Yesu kaweriti kankumwinga shamshera yakamtenditi muntu yumu kaweri bubu. Su shamshera ulii pakamlawiti, muntu ulii kaveziti kutakula. Lipinga lya wantu lilikangashiti, ¹⁵ kumbiti wantu wamu mulipinga lilii walonga, “Belizebuli, mkulu gwa washamshera ndo yakampananiti makakala ga kuwalaviya washamshera.”

¹⁶ Wamonga wafiriti kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziye mauzauza kulonga nakaka Mlungu ndo yakamtumiti. ¹⁷ Kumbiti Yesu kavianiti kala shawalihola, su kawagambira, “Ufalumi woseri waubagulika weni vipinga vipinga vyavisingana vyeni hapeni vilikali, kaya payibagulika yeni mpaka iyagamili. ¹⁸ Su handa ufalumi wa Shetani pawuhera muvipinga na pawalikoma weni, hawuendereyi hashi? Mlonga kuwera ndaviya washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda aga, ¹⁹ handa neni nankuwawusiya washamshera kwa likakala lya belizebuli, hashi wafata wenu wawawusiya kwa uwezu gaa? Wafata wenu hawaweri watoza wenu! ²⁰ Kumbiti payiwera nankuwinga washamshera kwa makakala ga Mlungu, su muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mwenga.

²¹ “Muntu kana makakala pakawera na silaha zoseri, pakalolera numba yakuwi mweni, vyoseri vyakaweriti navi haviweri salama. ²² Kumbiti pakiza muntu kana makakala kuliku yomberi pakamkoma na kumsinda, hakatoli silaha zoseri zakalitumbiriti muntu ulii na kugawana ulunda wakuwi.

²³ “Yoseri yakawera ndiri uwega wa neni ndo nakaka kanema neni na yoseri yakajo-jinira ndiri pamuhera na neni, ayu ndo kapalasiya.

Kuwuya kwa shamshera

Matayu 12:43-45

²⁴ “Shamshera pakawingwa kulawa kwa muntu, kayerayera mlaa mushiwalala pakasakula pakwoyera. Pakapata ndiri pakwoyera, kalitakuziye mweni, ‘Hambuyi kunumba kwangu kwandawiti.’ ²⁵ Pakawuya na kwona numba ilii wayifyagira na kuyiherepiziya. ²⁶ Su kagenda kuwatola washamshera wayaguwi wamonga saba wadoda kuliku yomberi, woseri wagenda kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu hayiweri idoda kuliku ntambu yayiweriti kwanja.”

Manemu ga nakaka

²⁷ Yesu pakaweriti kankutakula hangu, mdala yumu kulawa mulipinga lya wantu kamgambira, “Mbaka mdala yakakuleriti na kukunoniziya!”

²⁸ Kumbiti Yesu kamwankula, “Mbaka nentu kwa walii yawapikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira”

Wafira Mawuzawuza

Matayu 12:38-42

²⁹ Lipinga lya wantu palimzingiti Yesu, kendereyiti kutakula, “Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lilii ira hampananwi liwuzawuza lya Yona.” ³⁰ Ntambu ira ilii Yona mbuyi gwa Mlungu pakaweriti lilangaliru kwa wantu wa Ninawi, su Mwana gwa Muntu hakaweri lilangaliru kwa wantu wa mashaka aga. ³¹ Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi shiyiwuku ashi pashitozwa na yomberi hakawatozi. Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikina visoweru vya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani! ³² Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawamupikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shitwatila shikulu kuliku Yona.

Gulangala gwa nshimba

Matayu 5:15, 6:22-23

³³ “Kwahera muntu yakawasha shikoroboyi na kushigubikira na mufiniku, ira hakashituli pashintambi, su wantu pawingira mnumba wapati kuwona kulangala. ³⁴ Masu gaku ga gambira shikoloboyi sha nshimba. Masu gaku pagawera makomu, nshimba yaku yoseri hayiweri ilangala, kumbiti masu gaku pagawera gaherepa ndiri, nshimba yaku yoseri hayiweri muluwindu. ³⁵ Su gwikali weri, gulangala gwagueriti mngati mwaku naguwera luwindu. ³⁶ Handa nshimba yaku yoseri paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa luwindu, nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu yashikulangalira kwa gulangala wakuwi.”

Yesu kankuwakalipira Mafalisayu na Wafunda wa Malagaliru

Matayu 23:1-36; Mariku 12:38-40

³⁷ Yesu pakamaliriti kulonga, Mfalisayu yumu kamsheimeriti ukaya kwakuwi waliyi shiboga pamuhera, su Yesu kagenditi na kulivaga kuliya shiboga. ³⁸ Mafalisayu walikangasha pawamwoniti kankuliya shiboga pota kugulula huti mawoku. ³⁹ Su Mtuwa kamgambira, “Mwenga Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati mmema lwamata na vidoda. ⁴⁰ Mwawazyigiziyi mwenga! Mlungu ndo yakanyawiti kunja, kayi kanyawiti mngati. ⁴¹ Kumbiti muwayupi wahushu shilii shashiweriti muvikombi na musahani na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga.

⁴² “Shondi mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na mshisha na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfiriziya Mlungu na ufiru wa Mlungu. Vitwatila avi mfiuruwa muviloli weri pota na kulyaluwa vyamonga.

⁴³ “Shondi mwenga Mafalisayu! Mfira kulivaga palongolu pawapapanana ligoya munumba za Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. ⁴⁴ Shondi mwenga! Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu pawagendagenda kunani kwakuwi pota na kuvimana.”

⁴⁵ Yumu gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, “Mfunda, pagutakuliti hangu, gutuhigilanga na twenga vilavi.”

⁴⁶ Yesu kamwankula, “Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri ata kwa shala kuwatanga. ⁴⁷ Shondi mwenga! Mganyawa mapumba gaherepa ga wambuyi wa Mlungu, weni wazewi wenu wawalagiti. ⁴⁸ Su mgapitawulira na kugajimira galii gawatenditi wazewi wenu, wawalagiti wambuyi wa Mlungu, na mwenga mugajengera mapumba gawu. ⁴⁹ Toziya ayi Luhala lya Mlungu lutakuliti hangu, ‘Hanuwajegeri wambuyi wa Mlungu na wantumintumi, kumbiti hawawalagi wambuyi wa Mlungu wamu na kuwatabisiya wamonga.’ ⁵⁰ Su wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa kuwalaga wambuyi wa Mlungu kwanjira pawanyawiti pasipanu, ⁵¹ kwanjira pawamalagiti Abeli mpaka Zakariya ulii yawamalagiti pakati pashitalawanda sha kutambikira, pahala Pananagala. Yina, nakuwagambira, wantu wa shipindi ashi hawatozwi kwa matendu gawu.

⁵² “Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muufifa ufunguu ulii wa mlyangu gwa mahala na mwaweni mwenga hapeni mwingiri na muwaleweleru woseri yawafira kwingira nawingira.”

⁵³ Pakaweriti kankuwuka pali, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu wanjiti kumgambira pawambeziya nentu na kumkosiya kwajili ya vintu vivuwa, ⁵⁴ pawajera kumgomiziya pakatakula shintu shipayira su wapati pakumbatira.

12

Likapiru kwajili ufyangu

Matayu 10:26-27

¹ Maelufu ga wantu pawaliwoniti pamuhera, ata waweriti wankulitimbanga, Yesu kawagambiriti huti wafundwa wakuwi, “Mliloleri weri na simika ya Mafalisayu, nana mana ufyangu. ² Kila shintu shawashigubikiti hashiweri paweru na kila bada hayimaniki. ³ Su vyoseri vyamtakuliti muluwindu havipikaniki paluwala, ata vilii vyamulipwepwera shipindi pamtatiti milyangu havibwerwi panani pa numba.

Mweni yakafiruwa kumtira

Matayu 10:28-31

⁴ “Nukugambirani waganja wangu, namuwatira woseri yawalaga nshimba kumbiti wasinda kutenda shintu shimonga nentu. ⁵ Hanuwalanguziyani gwa kumtira, mumtiri Mlungu, ayu pakawalaga kala kana uwezu wa kumwasira muntu mumotu gwa Jehanamu. Munjimiri, ayu ndo yumu gwa kumtira!

⁶ “Iwera ndiri washomolu wamuhanu wawawuza kwa senti ndikandika mbili? Kumbiti Mlungu hapeni kamuwaluwi shomolu ata yumu. ⁷ Ata vilii zya mumtuwi mwenu waziwalangiti kala. Su namtira, mwenga wa mana nentu kuliku washomolu wawuwa!

Kumjimira ama kumlema Kristu

Matayu 10:32-33, 12:32, 10:19-20

⁸ “Nankuwagambira nakaka, kila muntu yakatakula kulongolu kwa wantu kulonga ndo gwaneni, Mwana gwa Muntu hakatakuli kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu kuwera muntu ayu ndo gwakuwi. ⁹ Kumbiti woseri yawanema kulongolu kwa wantu, Mwana gwa muntu viraa hakawalemi kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu.

¹⁰ “Na yoseri Yakamtakulira visoweru vidoda mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekeziwi.

¹¹ “Pawawabata na kuwajega munumba za Mlungu, ama kwa wakulu na wakolamlima, namulihola hola ntambu yakutakula ama ntambu ya kujiteteya. ¹² Toziya Rohu Mnanagala shipindi shiraa shilii hakawafundi ntambu yakutakula.”

Mfanu gwa Mlunda mzyigiziyi.

¹³ Muntu yumu mulipinga lya wantu kamgambiriti Yesu, “Mfunda, gumgambiri mlongu gwangu tugawani uhala yakatulekeleriti tati gwetu.”

¹⁴ Yesu kamwankula, “Ganja gwangu, gaa yakantyeke neni weri mtoza gwenu?”

¹⁵ Su kawagambira woseri, “Muweri masu na muliloli weri na ntambu zoseri za mata-mata, toziya makaliru ganakaka ga muntu galitumbira ndiri vintu vivuwa vyakawera navi.”

¹⁶ Yesu kawagambira mfanu agu, “Kuweriti na mlunda yumu yakaweriti na lirambu lyakuwi lyalileriti viboga nentu. ¹⁷ Kanjiti kulihola mumoyu mwakuwi pakalanga, ‘Nahera pahala pa kutula viboga vyangu vyoseri. Su hantendi hashi?’ ¹⁸ Kaligambiriti mweni, ‘Hantendi hangu, hambomoli hanja zyangu zoseri na kunyawa nkulu nentu, su hantuli viboga vyangu na lunda zyangu zimonga. ¹⁹ Shakapanu hanuligambiri mweni, Muntu yakana bahati! Gwana vintu vivuwa viherepa vya kuliya vinja ivuwa. Guvibojoli, vinu su gulii, gulandi na gulinemiziya gumweni!’ ²⁰ Kumbiti Mlungu kamgambira, ‘mzyigiziyi gwenga! Leru pashiru rohu yaku hayitolwi. Vinu gaa hakatoli vintu vyoseri vyaguvituliti kwajili yaku gumweni?’ ”

²¹ Na Yesu kamaliriti pakatakula, “Ayi ndo ntambu hayiweri kwa muntu ulii yakalitulira ulunda kwajili yakuwi mweni kumbiti hapeni kaweri mlunda kwa Mlungu.”

Gumjimiri ula Mlungu

Matayu 6:25-34

²² Yesu kawagambira wafundwa, “Nankuwagambira mleki kulihola hola makaliru genu ama nguwu zya kuvala. ²³ Ukomu wa mana nentu kuliku shiboga na nshimba yana mana nentu kuliku nguwu. ²⁴ Mloli wampongu, wayala ndiri ama wabenanga ndiri, kayi wahera ata luhanja lwa kutulila viboga, kumbiti Mlungu kawapanana shiboga! Mwenga muwera na mana nentu kuliku wampongu! ²⁵ Kwana muntu yoseri pakati penu yakaweza kwongera mweni makaliru gakuwi ata kwa saa yimu? ²⁶ Handa pamuweza ndiri ata kutenda shintu shididini, iwera hashi mulihola hola vintu vimonga? ²⁷ Muloli mawuwa ga kuntundu ntambu yagakula, gatenda ndiri lihengu ama galinyawa ndiri geni. Kumbiti nukugambirani kuwera Mfalumi Selemani pamuhera na ulunda wakuwi woseri kapatiti ndiri kuvalisiwa gambia mawuwa aga. ²⁸ Payiweri Mlungu kaluvalusiya luhamba lya

kuisi, Iweni leri luwera na shirawu walwasila pamotu, ashi ndiri hakawatenderi nentu mwenga? Mwenga yamuwera na njimiru ndidini!

²⁹ “Su namuligaziya kwa kusaluka shintu sha kuliya ama shintu sha kulanda. ³⁰ Toziya wantu yawamumana ndiri Mlungu pasipanu wavisakula nentu vintu vyoseri avi. Tati gweni kavimana mfira vintu avi. ³¹ Kumbiti msakuli huti Ufalumi wa Mlungu na hakawapanani vintu avi.

Ulunda kumpindi kwa Mlungu

Matayu 6:19-21

³² “Mwenga shipinga shididini namtira, toziya Tati gweni kafira kuwapanana Ufalumi. ³³ Muwuzi vyoseri vyamuwera navi na muwapanani mpiya wahushu. Mulinyawili mihaku yayidegeka ndiri na mtuli ulunda wenu kumpindi kwa Mlungu, kweni aku hapeni ipungulwi toziya kwahera mpoka yakaweza kwiwa, ama wameyi yawaweza kuhalibisiya. ³⁴ Ulunda waku pawuwera, ndo na moyu gwaku haguwari.

Wantumintumi walikali weri

³⁵ “Muwari kala kwa kila shintu shashiza na muviwashi vikoloboyi vyenu, ³⁶ gambira wantumintumi yawamuhepera mtuwa gwawu yakiza kulawa mumsambu gwa ndowa. Pakawera kankwiza na kutenda hodi, su hawamvugulili mlyangu kamukamu. ³⁷ Mbaka kwa walii wantumintumi, mtuwa gwawu pakiza hakawawoni wankali masu! Nukugambirani nakaka, hakavuli nguwu yakuwi, nakuwagambira walivagi pasi na kuwatendera. ³⁸ Hawaweri na manemu ga ntambu gaa handa pakawawona wankali masu, ata pakiza pashiru ama pamandawira! ³⁹ Muvimani nakaka kuwera handa mweni kana numba pakavimaniti shipindi shakwiza mpoka, hapeni kamleki mpoka kubomolanga numba yakuwi. ⁴⁰ Na mwenga viraa, muwari kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi shipindi shamumana ndiri.”

Wantumintumi waminika na waminika ndiri

Matayu 24:45-51

⁴¹ Peteru kamgambira, “Mtuwa, mfanu agu ndo kwajili ya twenga, ama kwajili ya kila muntu?”

⁴² Mtuwa kawankula, “Ndo gaa yakawera ntumintumi kaaminika na yakana mahala? Ndo ulii mtuwa gwakuwi yakamtula kaweri mlolera gwa numba na kuwapanana wantumintumi wamonga wa mtuwa gwakuwi kwa shipindi shifaa. ⁴³ Mbaka yakuwi ntumintumi ulii, mtuwa gwakuwi pakawuya hakamwoni pakatenda hangu. ⁴⁴ Nakaka nukugambirani, mtuwa hakampanani ukulu gwa vintu vyakuwi vyoseri. ⁴⁵ Kumbiti handa ntumintumi pakalitakulila mweni mumoyu, kuwera mtuwa gwakuwi kakawa shipindi shivuwa nentu kwiza, su kanja kuwakomanga wantumintumi wamonga, woseri wapalu pamuhara na wadala, su kalanda na kuliya shiboga pamuhara na kulanda ujimbi, ⁴⁶ shakapanu mtuwa gwakuwi ntumintumi ulii hakizi lishaka na shipindi shakashimana ndiri. Mtuwa hakamdumuli vipandi vipandi na kumwasira kunja na kumtula mushipinga shimuhara na yawajimira ndiri.

⁴⁷ “Ntumintumi yakavimana shakafira mtuwa gwakuwi kutenda, kumbiti kawera ndiri kala kutenda, hawamkomi nentu. ⁴⁸ Kumbiti ntumintumi yakavimana ndiri shilii shakafira mtuwa gwakuwi, na viraa katenda shilii shimtenda wamkomi, hawamkomi padidika. Yawampananiti vivuwa hawamdayi vivuwa, kumbiti yawampananiti vivuwa nentu hawamdayi vintu vivuwa nentu.

Yesu ndo shanjiru sha wantu kupalanganyiya

Matayu 10:34-36

⁴⁹ “Niza kukoziya motu pasipanu, hera hangu meguwari gwakiti kala! ⁵⁰ Nana ubatizu weni nfruru nuwanki na ntabika nentu mpaka ukamiliki. ⁵¹ Mulihola niza kujega ponga pasipanu? Ndala, kumbiti niza kupalanganyiya. ⁵² Kwanjira vinu na kwendeleya kaya ya wantu wamuhani hawapalanganyiki na wantu watatu hawalisingani kwa wantu wawili na wantu wawili hawalisingani kwa wantu watatu. ⁵³ Watati hawalisingani na wana wawu na wana hawalisingani na watati na wamawu hawawalemi wahinga wawu na wahinga hawawalemi wamawu na wanahonga hawawalemi wamika mwana na wamika mwana hawawalemi wanahonga wawu.”

Kushimana shipindi

Matayu 16:2-3

⁵⁴ Yesu viraa kawagambiriti wantu, “Pamuwona liwundi lilawira kushana, mala mlonga hakatowi na nakaka vula itowa. ⁵⁵ Pamuwona lihemuhemu lya kusika lyankuvuma, mlonga hakuwari na mshenji na nakaka iwera. ⁵⁶ Mwawafyangu mwenga! Muvimana

kutunga lishaka ntambu yaliwera kwa kulola isi na liyera, kumbiti kwa ntambu gaa muvimana ndiri mana ya shipindi ashi?"

*Gukoli mawoku na mngondu gwaku
Matayu 5:25-26*

⁵⁷ "Ntambu gaa msinda kuamuwa maweni kutenda shitwatira shiheri? ⁵⁸ Handa mstaki gwaku kankukujega pashizyungu, iherapa nentu mulikoli mawoku pamuwera mwankali munjira. Pamutenda ndiri hangu, nakakujega kwa mtoza mweni hakakujegi kwa waman-jagila na womberi hawakutuli mushibetubetu. ⁵⁹ Nakaka nukugambira hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ata ligwala lya kumalalira."

13

Mleki vidoda ama hamuhowi

¹ Shipindi shilii wantu wamu yawaweriti palii wamgambiriti Yesu kwajili wantu wa Galilaya weni Pilatu kawalagiti pawaweriti wankulaviya tambiku kwa Mlungu. ² Yesu kawakosiya, "Toziya wantu wa Galilaya wawalagiti kwa njira ilii, mliholo kuwera wawer-iti na vidoda kuliku wantu wa Galilaya wamonga? ³ Neni nonga, ndala! Nukugambi-rani kuwera handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi. ⁴ Ntambu gaa kwajili ya wantu lilongu na wanani wa Silowamu yawahowiti shipindi mnara paguwatulukiriti? Mliholo kuwera womberi waweriti wanavidoda kuliku wantu wamonga wawalikala Yerusalemu? ⁵ Ndala! Nukugambirani mwenga, handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi."

Mfanu gwa mtini wagulera ndiri

⁶ Su Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Kuweriti na muntu yumu, keniti na mtera gwa tini mulirambu lyakuwi. Kagenditi kwapa tini mumtera kumbiti kapata ndiri. ⁷ Su kamgambiriti ntumintumi gwa lirambu, 'Guloli, kwa mivinja mitatu paniza kwapa mabwajub-waju mumtera gwa tini, kumbiti nugawona ndiri. Gugudumuli! Toziya gumalira hera litapaka.' ⁸ Kumbiti ntumintumi kamgambira, 'Mtuwa, guguleki huti kwa shinja shimu hera, hanugulimili na kugulekera mbotu. ⁹ Pagulera mabwajubwaju shinja shankwiza, hayiherepi nentu, kumbiti pagulera ndiri su guweza kugudumula.' "

Yesu kamuponiziya mdala yumu mulishaka lya koyera

¹⁰ Yesu kaweriti munumba ya Mlungu mulishaka lya kwoyera pakafunda. ¹¹ Palii peniti na mdala yakeniti na shamshera yakamtenda kalwali mivinja lilongu na nane, kaweriti na shibyongu ata kasinditi kugoloka. ¹² Yesu pakamwoniti kamshema, "Mawu, su guponiziwa ulweli waku!"

¹³ Kamtulila mawoku gakuwi, na palaa palii shibyongu shihuka na kawera safi, su kamkwisiti Mlungu.

¹⁴ Mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kakalala Yesu pakamponiziyiti mulishaka lya kwoyera, su kawagambiriti wantu, "Kwana mashaka sita gamuweza kutenda lihengu, mwizi mumashaka aga muponiziwi malweli genu, namwiza Mulishaka lya kwoyera!"

¹⁵ Mtuwa kamwankula, "Gwamfyangu gwenga! Ndo gaa pakati penu mekamvuguli ng'ombi ama punda gwakuwi kulawa mulizizi na kumtenda kalandi mashi ata payiweza lishaka lya kwoyera? ¹⁶ Vinu su peni panu kwana muhinga gwa Aburahamu ndomweni Shetani kamtenda shibyongu kwa mivinja lilongu na nane, su iherapa ndiri kumponiziya mulishaka lya kwoyera?" ¹⁷ Kuwankula kwakuwi kuwatenditi wadoda wawoni soni weni, kumbiti wantu wamonga wanemeleriti toziya ya vitwatira vyakatenditi.

*Mfanu gwa mbeyu ndidini nentu
Matayu 13:31-32; Mariku 4:30-32*

¹⁸ Yesu kakosiyiti, "Ufalumi wa Mlungu ulifana na shishi? Nuufaniziya na shintu gaa? ¹⁹ Ulifana hangu. Muntu katola mbeyu ndidini nentu ya haradali na kuyala mulirambu. Mbeyu imera na kuwera mtera, na wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumi-tambi."

*Mfanu gwa simika
Matayu 13:33*

²⁰ Kayi Yesu kakosiya, "Hanuufaniziya Ufalumi wa Mlungu na shintu gaa? ²¹ Ulifana na simika yakatoliti mawu yumu na kuyihanganyiya pamuhera na ubumu vipimu vitatu, su ubumu woseri ututumuka."

*Mlyangu mdidini
Matayu 7:13-14, 21-23*

²² Yesu kendereyiti na mwanja gwakuwi kugenda muisi na muviji, pakafunda wantu na pakanyawa njira yakuwi kugenda Yerusalemu. ²³ Muntu yumu su kamkosiya, “Mtuwa, wantu hawawalopoziyi ndo wadidini hera?”

Yesu kawagambiriri, ²⁴ “Mkamaliri nentu kwingira mumlyangu mdidini, toziya wantu wawuwa hawajeli nakaka kwingira kumbiti hapeni wingiri. ²⁵ Mkulu gwa numba hakimuki na kutata mlyangu, mwenga hamgoloki kunja na kwanja kukota mlyangu na kulonga, ‘Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!’ Nayomberi hakawankuli, ‘Nuwamana ndiri mwenga na pamlawu!’ ²⁶ Su mwenga hamwankuli, ‘Tuliya na kulanda pamuwera na gwenga, na gwenga gutufunditi muisi yetu!’ ²⁷ Kumbiti yomberi kayi hakalongi, ‘Nupamana ndiri pamlawu. Muwuki kulawa kwaneni mwoseri mtenda vidoda!’ ²⁸ Su panu hamulili na kugayagaya menu genu pawakwasirani kunja na hamuwaloli Aburahamu na Isaka na Yakobu na wambuyi wa Mlungu Muufalumi wa Mlungu! ²⁹ Wantu hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzeta mushenji, kulawa kushana na kusika, su hawaweri mumsambu Muufalumi wa Mlungu. ³⁰ Su woseri yawawera wa upeleru hawaweri wa kwanja, na woseri yawawera vinu wa kwanja hawaweri wa upeleru.”

Ufiru wa Yesu kwa Yerusalemu

Matayu 23:37-39

³¹ Shipindi shilaa shiliya Wamafalisayu wamu wamwiziriri Yesu na kumgambira, “Gu-firuwa guwuki panu na ugendi pahala pingi, toziya Herodi kafira kakulagi gwenga!”

³² Yesu kawankula, “Mgendi mwakamgambiri shibweta ulii hangu, ‘Nankuwalaviya washamshera na kuwaponiziya walweli leri na shilawu, na lishaka lya tatu hamalili lihengu lyangu.’ ³³ Vila vilii mpaka nweri mumwanja leri, na shilawu, na lishaka limonga, toziya iherepa ndiri kwa mbuyi gwa Mlungu wamlagi kunja kwa Yerusalemu.

³⁴ “Yerusalemu! Shondi shondi Yerusalemu bamu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumiwi kwaku! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mbapatiru yakuwi, kumbiti gwenga gunema! ³⁵ Su hawakulekeli gumweni numba yaku. Nukugambira nakaka gwenga hapeni muwoni mpaka shipindi shiza pamtakula, ‘Mlungu gumtekeleri ulii yakiza mulitawu lya Mtuwa.’ ”

14

Yesu kamuponiziyiti muntu yakalwala

¹ Lishaka limu lya kwoyera, Yesu kagenditi kuliya shiboga kwa yumu gwa walongoziya wa Mafalisayu, na wantu wawaweriti palii waweriti wankumlola handa hakatendi shishi. ² Muntu mweni magulu na mawoku gakuwi gatutuma, kamwizilili Yesu, ³ na Yesu kawakosiyiti wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, “Hashi, Lilagaliru lya twenga lituruusu kuponiziya mulishaka lya kwoyera?”

⁴ Kumbiti womberi watakula ndiri shintu. Yesu kamshinkula muntu ulii na kumponiziya na kamleka kagendi zyakuwi. ⁵ Su kawagambira, “Kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na mwana ama ng'ombi yakapatukilili mulirindi mulishaka lya kwoyera su hapeni kamlaviyi toziya ya lishaka lya kwoyera?”

⁶ Woseri wasinda shakutakula, su wanyamalira jii.

Ukalamuka na Unanagala

⁷ Yesu kaloliti wahenga wamu ntambu yawasyagula pahala paherepa nentu, su kawagambira woseri mfanu agu, ⁸ “Muntu yoseri pakakushemerani mumsambu gwa arusi, namlivaga pahala paherepa nentu. Mana pamonga kwana muntu yakawera mkulu kuliku gwenga wamshemera, ⁹ Na ulii mwenikaya kakugambili, ‘Gumlekeli shiti ayu.’ Su palii haguwoni soni na hagugendi kulivaga pahala pa upeleru. ¹⁰ Ira pagushemelwa, gugendi na kulivaga pahala pa upeleru, su mweni kaya gwaku hakizi kwaku na kukugambira, ‘Ganja gwangu, gwizi uganu, pahala paherepa ng'anji.’ Palii hagupananwi ligoya palongolu pa wahenga wamonga woseri. ¹¹ Kwa woseri yawalikweniziya hawawasulusi, na woseri yawalisulusi weni hawawakweniziya.”

¹² Shakapanu Yesu kumgambira na ulii yakamshemera, “Handa pagutenda msambu paliwala ama pashiru naguwashemera waganja waku ama walongu waku ama wapakwegera waku, toziya hawakushemeri na gwenga vira, na kwanji ayi hagupati shilii shagutenditi kwawu. ¹³ Gwenga pagutenda msambu, guwashemeli wahushu, na wavibyeketu, na wana lwisi, ¹⁴ na hagutekelelwi, toziya hapeni wakulipi shilii shagutenditi kwawu. Mlungu hakakulipi gwenga mulishaka lya wantu waheri pawazyuka.”

Mfanu gwa Msambu Mkulu

Matayu 22:1-10

¹⁵ Yumu gwa wantu yawalivagiti kulongolu kwa meza kapikaniriti aga, kamgambiriti Yesu, "Mbaka woseri hawawalivagi mumsambu Muufalumi wa Mlungu!"

¹⁶ Yesu kamgambira, "Kwana muntu yumu yakatenditi msambu mkulu na kawashemir-
iti wantu wavuwa. ¹⁷ Payiweriti shipindi sha msambu, kawatumiti wantumintumi wakuwi wagendi wakawagambiri walii yawashemiritwi, 'Wizi, toziya kila shintu shiwera kala!' ¹⁸ Kumbiti wantu woseri, yumu pa yumonga wanjiti kulonga toziya ya kuleka kwiza. Muntu gwa kwanja kamgambiriti ntumintumi, 'Hemeriti lirambo su nfiuwa ng'endi nukaliloli, su nduwa hapeni nizi.' ¹⁹ Muntu gwingi katakula, 'Hemeriti wang'ombi lilongu limu na nankugolokera kugenda kuwajera mulirambu, su nduwa hapeni nizi!' ²⁰ Na yumonga katakula, 'Neni nyuga mdala, su hapeni nizi.'"

²¹ "Su ntumintumi kawuya na kumgambira goseri mtuwa gwakuwi. Mtuwa ulii kakalaliti nentu na kumgambira ntumintumi gwakuwi, 'kanongola gugendi munjira na muvipenyu vya muisi, gwakawajegi wahushu, na wavibyeketu na wanalwisi wavibyeketu wamonga.' ²² Pamberi ntumintumi kalonga, 'Mtuwa, vitwatira vitendeka ntambu yagutakuliti, kumbiti mwana fasi mnumba.' ²³ Su mtuwa kamgambiriti ntumintumi, 'Gugendi munjira na muvipenyu, guwagambiri wantu mpaka wizi, su numba yangu hayimemi. ²⁴ Nukugambira nakaka kwahera muntu ata yumu pakati pa walii yawawashe-
meriti hakalambiti ata tyee shiboga shaneni!' "

Galama ya kuwera ntumintumi

Matayu 10:37-38

²⁵ Pali lipinga likulu paliweriti lyankugenda pamuwera na Yesu, yomberi kagalambuka na kuwagambira, ²⁶ "Woseri yawiza kwa neni uganu wawafira tati na mawu wawu, wadala na wana, walongu na wadada wawu, ama womberi, hapeni waweri wafundwa waneni. ²⁷ Woseri yawatola ndiri lupingika lwawu weni na kunfata hapeni waweri wafundwa wangu."

²⁸ "Handa yumu pakati pa mwenga yakafira kunyawa mnara, kwanja kalivaga huti pasi na kulihola galama zakuwi, pakalola handa kana mpiya zitosha za kumalira lihengu. ²⁹ Handa gwahera mpiya, pagunyawiti liyanjiru hapeni guwezi kumalira kunyawa mnara, na woseri pawalola galii gagalawiriti hawakuseki. ³⁰ Womberi hawalongi, 'Muntu ayu yakanjiti kunyawa mnara kasinda kumalira lihengu!'

³¹ "Mfalumi yakawera na wantu elufu lilongu limu pakagenda kumkoma mfalumi yu-
monga yakawera na wantu elufu malongu mawili, mpaka huti yomberi kalivagi kulihola handa kana makakala ga kuukoma ufalumi umonga. ³² Handa pakahera makakala, hakawatumi wajumbi waliwoni na mfalumi yumonga, kumkosiya mashaliti ga ponga uganu yomberi kankali ka kutali." ³³ Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Ntambu ira ayi kwahera ata yumu pakati penu hakaweri mfundwa wangu mpaka huti guleki kila shintu shakaweriti nashi.

Munu gunoga ndiri

Matayu 5:13; Mariku 9:50

³⁴ "Munu guherepa, kumbiti munu pagukola ndiri kwahera njira ya kugutenda gukoli kayi. ³⁵ Su gufaa ndiri ata pawitira mulitapaka ama kuwera mbotu, hawagwasi kutali. Yakana makutu kapikaniriti!"

15

Mfanu gwa kondolu yakagamiriti

Matayu 18:12-14

¹ Lishaka limu watoza kodi wavua pamuwera na wanavidoda wiziti kumpikinira Yesu, ² Wamafalisayu na wafunda wa Malagaliru wanjiti kung'ong'a, mumoyu mwawu, walonga, "Muntu ayu kuwashemera wanavidoda na ata kuliya pamuwera na womberi!" ³ Su Yesu kawagambira mfanu agu,

⁴ "Yumu pakati penu pakawera na wakondolu miya na pagwerewa yumu kagamila, hagutendi ashi? Haguwaleki walii wakondolu malongu tisa na tisa kuntundu na kugenda kumsakula kondolu ulii yakagamiliti mpaka gumwoni. ⁵ Pagumwona haguemeleli nentu na hagumpapi mumakombi mwaku ⁶ na kuuya nayu ukaya. Shakapanu pagusoka ukaya, haguwashemi waganja waku na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, 'Nana shereku shereku nentu toziya numwona kondolu gwangu yakagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!' ⁷ Ndo ntambu ira ayi, nukugambirani haiweri nemeru nentu kumpindi kwa yakatenda vidoda yumu pakaleka vidoda vyakatenditi kuliku wantu malongu tisa na tisa yawamfiriziya Mlungu, ndoweni yawalihola wahera vidoda vyakuleka.

Mpiya yaiyagamiliti

⁸ “Ama payiwera mdala yumu yakawera na magwala lilongu limu na ligwala limu paliyagamila, su hakatendi ashi? Hakawashi shikoloboyi, hakafyagili numba yakuwi na kusakula weri kila pahala mpaka kaliwoni. ⁹ Handa pakayiwona kala, ndo hakawashemi waganja wakuwi na wapakwegera pamuwera na kuwagambira, ‘Nana nemeli nentu toziya mona mpiya yaiyagamiliti. Su tunemeleli pamuwera!’ ¹⁰ Nankuwagambira nakaka ndo hera hangu, wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu hawanemeleri toziya ya muntu yumu yakatenda vidoda pakaleka vidoda vyakatenditi.”

Mwana yakagamiriti

¹¹ Yesu kendereyiti kulonga, “Kwanaga muntu yumu yakaweriti na wana wawili wapa. ¹² Muhasha kamgambiriti tati gwakuwi, ‘Tati gunupi vinu uhala wangu.’ Su muntu ulii kawagawira sawa wana wakuwi awili. ¹³ Gapita ndiri mashaka gavuwa muhasha ulii kawuza uhala wakuwi woseri, shakapanu kawuka ukaya kagenda zakawi na mpiya zakapatiti. Kagenditi isi ya kutali kweni aku su katumiyiti mpiya zilii vuluvulu. ¹⁴ Kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi. Su ilawira njala na kueneya muisi yoseri, na yomberi kaweriti kahera shintu. ¹⁵ Su kagenditi kutenda lihengu kwa muntu yumu gwa isi ilii, mweni kamtuliti mulirambu lyakuwi kuwalolera wamtumbi. ¹⁶ Kafiriti kuliya viboga vyawalekiti wamtumbi, toziya kwahera muntu yakamupiti shintu shakuliya. ¹⁷ Upeleru kanjiti kulihola mumoyu na kutakula, ‘Wantumintumi wa tati gwangu waliya viboga mpaka waleka, pahala panu neni nankufuwa njala! ¹⁸ Hambuyi kwa tati gwangu na kulonga, Tati, ntenda vitendu vifaa ndiri kwa Mlungu na kwaku viraa. ¹⁹ Neni nfaa ndiri kushemwa mwana gwaku, guntendi neni gambira yumu gwa wantumintumi waku.’ ²⁰ Su kanjiti mwanja kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi.”

“Pakaweriti kankali kakutali kulawa ukaya, kumbiti tati gwakuwi kamwoniti kala, su moyu gwakuwi gumwoniliti lusungu, su kumtugira na kamkisikira mwana gwakuwi na kumnonera. ²¹ Mwana ulii kamgambira tati gwakuwi, ‘Tati, neni numkosera Mlungu na gwenga viraa. Nfaa ndiri kunsheema namwana gwaku.’ ²² Kumbiti tati gwakuwi kawashemiti wantumintumi wakuwi na kawagambira, ‘Kanongola! Mtoli nguwa ziherapa nentu mumvalisiyi na pete mvalisiyi mushyala na mumvalisiyi vilwatu mumagulu. ²³ Shakapanu mgendi mkamlikatuli ndama kaherepa tuliya, na tunemeleli mumambu! ²⁴ Toziya mwana gwangu kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti leri kawoneka.’ Su wanjiti kuvina msambu.

²⁵ “Shipindi shilii mkulu gwakuwi kaweriti kankali keniwuyi kulirambu. Pakaweriti munjira pakwegera na ukaya kwakuwi kankuwuya, kapikaniriti zilaa shereku na ng’oma. ²⁶ Su kamshemiti yumu gwa wantumintumi na kamkosiya, ‘Kwana shishi pakaya panu?’ ²⁷ Ntumintumi ulii kamwankula, ‘Mlongu gwaku kawuya pakaya panu, su tati gwaku kamshinjira lindama likulukulu, toziya kamwona kankali mkomu.’

²⁸ “Su muntemba mkulu ulii kakalariti nentu, kalemite kwingira mnumba, su tati gwakuwi kalawiti kunja na kamgambira kingiri. ²⁹ Kumbiti yomberi kamwankula tati gwakuwi, ‘Guloli, mivinja yoseri ayi nukutendera lihengu gambira ntumintumi, na ng’enda ndiri shinyumi na lilagaliru lyaku. Gunupa shishi neni? Pota na kunupa mbuzi ntendi msambu pamuwera na waganja wangu! ³⁰ Kumbiti leri kiza mwana gwaku ayu yakatumiyiti ulunda waku woseri pamuwera na wandiyandiya, na pakawuyiti pakaya panu, gwenga gumshinjira ula ndama likulukulu!’ ³¹ Tati gwakuwi kamwankula, ‘Mwana gwangu, gwenga gulikala pahala panu na neni mashaka goseri, vinu vintu vyoseri vyanwera navyi ndo vya gwenga. ³² Kumbiti tufirwa tuvini msambu na kunemelera, toziya mlongu gwaku kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti vinu kawoneka.’”

16

Kalani yakaweriti na pyera

¹ Yesu kawagambiriti wafundwa wakuwi, “Kwanaga na mlundamali ayu yakaweriti na mfundwa yakalolera ulunda wakuwi. Mlunda mali ulii wangambiriti kuwera yakalolera ulunda wakuwi kaweriti kankuyananga mpiya. ² Su mlundamali ulii kamsheema na kumgambira, ‘Avi ndo vitwatira gaa vyampikinira kwaku, gung’ambiri ntambu yagutumiyiti mpiya zyangu, toziya hapeni guweri mlolera ulunda gwangu kayi.’ ³ Mlolera ulunda kaligambira mweni, ‘Mtuwa gwangu hakanwingi mlihengu lyangu. Hantendi ashi? Neni nahera makakala ga kulima, viraa nana soni kuluwaluwa. ⁴ Vinu nuvimana hantendi ashi! Su pakanwina lihengu, hanweri na waganja weni hawanshemeli ukaya kwawu.’

⁵ “Su kawashemiti wantu woseri weni mtuwa gwakuwi kaweriti kankuwadai. Kamkosiyiti gwa kwanja, ‘Gwenga mtuwa gwangu kakushonga mpiya ninga?’ ⁶ Yomberi kamwankula, ‘Mapipa miya ga lipaki lya zeyituni.’ Mlolera ulunda kamgambira, ‘Aga ndo

mawalangu gaku, gulivagi pasi, gulembi lilongu mhanu.’ ⁷ Shakapanu kamkosiya kayi yumonga, ‘Na gwenga wakushonga mpiya ninga?’ Yomberi kamwankula, ‘Mihaku elufu ya nganu.’ Mlola ulunda kamgambira, ‘Aga ndo mawalangu gaku, gulembi miya nane.’

⁸ “Su mtuwa ulii kamzyumiti nentu mlolera ulunda yakaweriti kana pyera katumiyiti luhala, toziya wantu wa pasipanu wana luhala ng’anyi muvitwatira vyawu kuliku wantu wa muweru.”

⁹ Yesu kendereyiti kulonga, “Su nukugambirani mwenga, Mtendi uganja kwa kutumiya vintu vya pasipanu, su paviwapelerani hawawashemeru mnumba ya mashaka goseri.

¹⁰ Muntu yoseri pakajimira mushintu shididini, hakaweri mjimira muvintu vikulu viraa, na muntu pakajimira ndiri mushintu shididini hapeni kajimira mushintu shikulu.

¹¹ Handa mwenga pamujimirika ndiri kwa vintu vya pasipanu, ndo gaa hakawapanani vintu viwagira vya nakaka? ¹² Na handa mwenga pamuwera waminika ndiri kwa vintu vya wantu wamonga, ndo gaa hakakupani vintu vyenu maweni?

¹³ “Kwahera ntumintumi yakaweza kuwatendera lihengu watuwa wawili, toziya Ntumintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga, ama hakaweri na yumu na kumleka yumonga. Hapeni mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shilii guyitendera mpiya.”

Gakatakulaga Yesu

Matayu 11:12-13, 5:31-32; Mariku 10:11-12

¹⁴ Mafalisayu pawapikaniriti goseri aga, wamkaliriti Yesu toziya womberi wafiraga mpiya. ¹⁵ Yesu kawagambira, “Mwenga mlilanguziya waheri kulongolu kwa wantu, kumbiti Mlungu kayimana myoyu yenu. Kwa shintu shilii shashiwoneka shana mana nkulu kulongolu kwa wantu, Mlungu kashiwona kuwera shinyankalika.

¹⁶ “Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gaweriti mpaka shipindi sha Yohani Mbatiza, kwanjira palii Visoweru viwagila vya Ufalumi wa Mlungu wankubwerwa, su kila muntu kankwingira kwa makakala. ¹⁷ Kumbiti ndo ikamala ndiri kumpindi na pasi panu kwagamira kuliku lilembu lididini lya Lilagaliru kuliwusiya.

¹⁸ “Muntu yoseri pakamleka mdala gwakuwi na kuyuga mdala gwingi katenda uhumba, na muntu pakamuyuga mdala yawamlekiti viraa katenda uhumba.

Mlundamali na Lazaru

¹⁹ “Paweriti na muntu yumu yakaweriti mlundamali, yakavaliti nguwu zya beyi nkulu nentu na kaweriti kankubojola mashaka goseri. ²⁰ Vilaa vilii kuweriti muntu muhushu yawamshema Lazaru, yakaweriti na virona nshimba yoseri, mwene kalikaliti pamlyagu gwa mlundamali. ²¹ Pakafira kuliya masigalu ga viboga vyavitulukiriti pasi pameza pa mlundamali. Ata wang’ang’a wiziti na kulambita virona vyakuwi!

²² “Muhushu pakahowiti kala, wantumintumi wa kupindi wamtoliti na kumtula pakwegeza na Aburahamu mumsambu kulaa kumpindi. Na mlundamali kahowiti viraa na wamsira, ²³ na kagenda pahala yapaweriti kwana ntabiku nentu mulirindi lyalihera upeleru, na pakaloliti kamwoniti Aburahamu kwa kutali pamuhara na Lazaru kapakwegeza.

²⁴ Su kanjiti kushema, ‘Tati Aburahamu! Nyagu gumoneri lusungu bamu. Gumtumi Lazaru kajobi shala shakuwi mumashi, kizi kaluzizimisiiyuli lumini lwangu, toziya nulikala mundabiku nentu mumotu amu!’

²⁵ “Kumbiti Aburahamu kamgambira, ‘Guliholi mwana gwangu paguweriti gwamkomu gupatiti vintu vyoseri viherepa, kumbiti Lazaru kapatiti vintu vidoda vyoseri. Kumbiti vinu kankunemelera panu, na gwenga gwankutabika. ²⁶ Pamuwera na goseri aga, pakati petu panu kwana lirindi likulu nentu, su kwa woseri yawafira kwiza kwa twenga hapeni wawezi, ama kwahera muntu yakaweza kulawa kwenu kwiza uganu ama kwa twenga kwiza kwa mwenga.’ ²⁷ Mlundamali kalonga, ‘Nyagu nukuluwa tati Aburahamu, gumtumi Lazaru kagendi ukaya kwa tati gwangu, ²⁸ kwana walongu wangu wamuhanu. Kagendi kawaberiziiy nawiza uganu panu pahala pa ndabiku.’

²⁹ “Aburahamu kamuwankula, ‘Kwa walongu waku kwana malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu hagawaberiziiy, walongu waku wafiruwa wagapikaniri ntambu yagawagambira.’ ³⁰ Mlundamali kamwankula, ‘Tati Aburahamu, itosha ndiri! Kumbiti pakazyuka muntu kwawu kulawa kwa wahowiti na kuwagendera, hawampikiniri na kuleka vidoda vyawatenda.’ ³¹ Kumbiti Aburahamu kamgambira, ‘Pawagapikanira ndiri malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu, hapeni wajimili ata muntu pakazyuka.’ ”

¹ Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda mpaka vilawili, kumbiti shondi kwa ulii yakavijega! ² Ayiweri mbaka kwa muntu yakavijega vikomu kumtawa musingu libuwi likulu lya kusagila na kumwasira mubahali, kuliku kumkalaziya yumu gwa wadidini awa watendi vidoda. ³ Muliloleli weri ntambu yamtenda!

“Handa mlongu gwaku pakatenda vidoda, gumkalipiri na pakaleka gumlekizii. ⁴ Handa pakakukoseya mala saba kwa lishaka limu, na kila shipindi pakakuwuyira na kutakula, ‘Vyantenditi gunekiziya,’ su gufiruwa gumlekizii.”

Moyu

⁵ Wantumintumi wangambiriti Mtuwa, “Gutongeleri njimiru.”

⁶ Mtuwa kawankula, “Handa njimiru yenu payiweri ntulu gambira mbeyu ya ndidini nentu, hamuwezi kugugambira mtera gwa mkuyu, ‘Gutupuki gukaliyoshikeri mubahali!’ Ndo meguwajimili.

Lihengu lya ntumini

⁷ “Yumu pakati penu pakawera na ntumintumi yakalima lirambo ama kankulolera wakondolu. Pakawuya kulawa kulirambu, hakamgambiri ntumintumi ulii kamkamu, gwizi gulii shiboga? ⁸ Ndala! Hakamgambiri, ‘Guniyawili huti shiboga, shakapanu guvali na guweri kala kuntendera mpaka mmalili kuliya na kulanda, shakapanu gwenga hag- ulii.’ ⁹ Hashi, hagulongi mayagashii kwa ntumintumi toziya katenda vyakamgambiriti? ¹⁰ Ntambu iraa ayi kwa mwenga, pamtenda kala vyoseri vyawawagambiriti mtendi, mlongi, ‘Twenga twawantumintumi hera weni twahera mota, tutenda hera lihengu lyetu.’”

Yesu kankuwaponiziya wangumbula lilongu

¹¹ Yesu pakaweriti mumwanja kugenda Yerusalemu, kapitiliti mumipaka mwa Samariya na Galilaya. ¹² Pakaweriti kankwingira pashijiji, kaliwoniti na wantu lilongu limu yawaweriti na ungumbula. Wagolokiti kwa kutali ¹³ na wabotanga pawalonga, “Yesu! Mtuwa! Gutuwoneri lusungu!”

¹⁴ Yesu kawawoniti na kawagambira, “Mgendi mwakaliwonisiyi kwa mkulu gwa ludewa.”

Pawaweriti munjira wankugenda su wapungikiti. ¹⁵ Yumu pakati pawu pakawoniti handa kaponi, kawuyiti pakamkwisa Mlungu kwa liziwu likulu. ¹⁶ Kasuntama makukama pa magulu ga Yesu nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya. ¹⁷ Yesu kalonga, “Kuweriti na wantu lilongu yawapungitwi, wakoshi walii wamonga tisa? ¹⁸ Iwera ashi muhenga ayu gweka yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?” ¹⁹ Na Yesu kamgambira, “Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziya.”

Kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu

Matayu 24:23-28,37-41

²⁰ Mafalisayu wamu wamkosiyiti Yesu, “Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndi?” Yomberi kawankula, “Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndiri ntambu ya kuwoneka. ²¹ Kwahera muntu hakawezi kutakula, ‘Guloli’ wapalaa! Ama ‘Wa palii!’ Toziya Ufalumi wa Mlungu wamngati mwenu.”

²² Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, “Shipindi hakizi pamfira kulilola lishaka limu mumashaka ga Mwana gwa Muntu, kumbiti hapeni muliwoni. ²³ Wantu woseri hawakugambirani, ‘Mloli, ka palii!’ Ama, ‘Mloli ka panu!’ Kumbiti mwenga namlawa pota namuwafata, ²⁴ toziya Mwana gwa Adamu mumashaka gakuwi, hakaweri gambira lumeta lwa lupanda ntambu yalulangala kulyera kwanjira uwega umu mpaka uwega umonga. ²⁵ Kumbiti kwanja kafiruwa katabiki muvitwatira vivuwa na kulemwa na wantu wa shiyiwuku ashi. ²⁶ Ntambu yayiweriti mumashaka ga Nuhu, ndo hayiweri mumashaka ga Mwana gwa Muntu. ²⁷ Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, na w- palu hawayugi na wadala kuyugwa mpaka shipindi shilii Nuhu pakayingiliti musafina. Mafulikulu galawiti na kuwalaga woseri. ²⁸ Hayiweri gambira shipindi sha Lutu. Wantu wendereyiti kuliya na kulanda, kuhemera na kuuza, kuyala na kunyawa. ²⁹ Lishaka lilii Lutu pakawukiti Sodoma, motu na mabuhi ga motu gatowiti gambira mvula kulawa kumpindi na kuwalaga woseri. ³⁰ Ntambu ayi hayiweri mulijuwa lilii Mwana gwa Muntu pakawoneka.”

³¹ “Lijuwa lilii muntu yakawera pampindi pashitwiku pa numba yakuwi nakasu- luka pasi kutola ulunda wakuwi, Ntambu iraa ayi muntu yoseri pakawera kuisi na kawuya ukaya. ³² Mmuholi mdala gwa Lutu! ³³ Yoseri yakafira kugaponiziya makaliru gakuwi, hakagamiziya na yoseri yakagamiziya makaliru gakuwi hakagalopoziyi. ³⁴ Nukugambirani, pashiru palii wantu wawili hawaweri wankugonja mushitanda

shimuwera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki. ³⁵ Wadala wawili hawaweri wankusaga usaka pamuwera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki.” ³⁶ Wantu wawili hawaweri wankutenda lihengu mulirambu, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki ³⁷ wantumini wamkosiyyiti Yesu, “Koshi Mtuwa?”

Yesu kawankula, “Papawera na lintumbi, kuguru ndo hawaliwoni pamuwera.”

18

Mfanu gwa mdala mkenja na hakim

¹ Yesu kawagambiliti wantumintumi wakuwi mfanu, kawafunda wafiruwa kuluwa Mlungu mashaka goseri pota na koya. ² Yesu kalonga, “Mlushi lumu kuweriti na mtoza yakamtira ndiri Mlungu, ama kumjali muntu. ³ Na kuweriti na mkenja mulushi luli yakamgenderiti hakim pakaluwa haki yakuwi pakatakula, ‘Guntangi mpati shanfururu kupata kulawa kwa mngondungu.’ ⁴ Kwa shipindi shivuwa hakim kafiriti ndiri kumtanga, kumbiti upeluru wakuwi kaligambira mweni, ‘Tembera neni namtira ndiri Mlungu pota kulishera wantu, ⁵ toziya mkenja ayu kangaziyaga nentu, hanumwamuliri shauri lyakuwi. Pantenda ndiri hakendereyi kwiza panu na upeluru hakang’aziye nentu!’”

⁶ Mtuwa kendereyiti kutakula, “Mpikaniri ntambu yakatakuliti mtoza ayu mdoda. ⁷ Vinu, hashi Mlungu hapeni kawamuliri wantu wakuwi yawamlilira pashiru na paliwala? Hashi, hakakawi kuwatanga? ⁸ Nukugambirani, hakawamuliri kanongola. Kumbiti Mwana gwa Muntu pakiza hakuweri na njimiru pasipanu?”

Mfanu gwa Mafalisayu na watola kodi

⁹ Yesu kawagambiriti viraa mfanu gwagufata gwa walii yawalilola kuwera waherepa na kuwazarawu wantu wamonga. ¹⁰ Kalonga, “Kuweriti na wantu wawili wakweniti kugenda Kunumba nkulu ya Mlungu kuluwa. Yumu kaweriti Mafalisayu na yumonga mtola kodi.”

¹¹ Mafalisayu kagolokiti gweka yakuwi na kuluwa shimoyumoyu pakalonga, “‘Mlungu mayagashii, neni nanalwaliya ndiri, nampayu ndiri ama mndiyandiya gambira wantu wamonga. Nonga mayagashii kwaku toziya neni nulifana ndiri gambira mtola kodi ayu. ¹² Nfunga mala mbili mulijuma, ndaviya fungu lilongu lya vintu vyampatiti.’”

¹³ Kumbiti mtola kodi kagolokiti kwa kutali, kanyasula ndiri sheni shakuwi kumpindi, su kahinginika mumoyu mwakuwi pakalonga, “Mlungu, gumoneri lusungu neni yantenda vidoda!” ¹⁴ Yesu kalonga, “Nukugambirani, mtola kodi kawuyiti ukaya pawamlekeziyiti vidoda vyakatenditi, kumbiti Mfalisayu ulii wamlekeziyiti ndiri vidoda vyakatenda. Toziya woseri yawafira kulikweniziya hawawasulusiye, na woseri yawalisulusiye weni hawawakweniziye.”

Yesu kawatekelera wana wadidini Matayu 19:13-15; Mariku 10:13-16

¹⁵ Wantu wamu wamjegiriti Yesu wana wadidini su kawatulili mawoku gakuwi. Wafundwa pawawoniti, wawalewelera ntambu yawatenda, ¹⁶ kumbiti Yesu kawashema wana wizi kwakuwi pakalonga, “Muwaleki wana wadidini wizi kwaneni, namuwalewelera toziya Ufalumi wa Mlungu ndo wa wantu gambira awa. ¹⁷ Nukugambirani nakaka! Muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu.”

Mlundamali

Matayu 19:16-30; Mariku 10:17-31

¹⁸ Mkulu gwa Wayawudi kamkosiyyiti Yesu, “mfunda muheri, ntendi shishi nwezi kupata ukomu wa mashaka goseri?”

¹⁹ Yesu kamkosiya, “Iwera ashi gunshema muheri? Kwahera muntu yakawera muheri kumbiti Mlungu gweka yakuwi. ²⁰ Gugamana malagaliru, ‘Naguwera muhumba, nagulaga, nagwiwa, nagumtakulila mpayu muntu yoseri, guwapanani ligoya tati na mawu gwaku.’”

²¹ Yomberi kawankula, “Kwanjira panweriti mdidini, nugajimira malagaliru goseri aga.”

²² Yesu pakapikaniriti aga kamgambira, “Guleka shintu shimu shagufiruwa kutenda. Guwuzi kila shintu shaguwera nashu na guwagawiri wahushu mpiya azi, na gwenga haguweri mlundamali kumpindi, su gwizi na gunfati.” ²³ Kumbiti muntu ulii pakapikaniriti aga, kahinginikiti nentu toziya kaweriti mlunda nentu.

²⁴ Yesu kawoniti ntambu yakahinginikiti na katakula, “Ntambu ayi hayiweri vikamala kwa wantu walunda kwingira mu Ufalumi wa Mlungu. ²⁵ Hayiweri ikamala kwa walunda

mali kwingira mu Ufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawamshema Ngamiya kupena mushitoboli sha sindanu.”

²⁶ Wantu walii pawapikaniriti aga wakosiya, “Su gaa hakalopoziwi?”

²⁷ Yesu kawankula, “Gawezekana ndiri kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu gawezekana.”

²⁸ Peteru kamgambira, “Guloli! Twenga tuleka kaya zetu na kukufata gwenga.”

²⁹ Yesu kawagambira, “Yina! Nukugambirani nakaka muntu yoseri yakalekiti numba, ama mdala, ama walongu, ama mawu na watati wakuwi, ama wana toziya ya Ufalumi wa Mlungu ³⁰ hakawanki gavuwa nentu mushipindi ashi na mushipindi shashiza hakawanki ukomu wa mashaka goseri.”

Yesu kawagambira mala ya tatu kuhowa kwakuwi

Matayu 20:17-19; Mariku 10:32-34

³¹ Yesu kawatoliti wantumintumi walii lilongu na wawili na kuwagambira, “Mpikaniri! Twankugenda Yerusalemu kulii kila shintu wambuyi wa Mlungu walembiti, kuusu Mwana gwa Muntu hagawiri. ³² Hawamupanani kwa wantu yawaweriti ndiri Wayawudi, na womberi hawamtenderi lidufiya na hawamwigilangi na hawamtemeri mata. ³³ Hawamsyatangi ndomontu na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.”

³⁴ Kumbiti wantumintumi wavimaniti ndiri vintu vyoseri avi, mana ya visoweru viweri-iti vififwa kwawomberi, na wavimaniti ndiri shakatakuliti Yesu.

Yesu kamuponiziya Muntu kana lwisi

Matayu 20:29-34; Mariku 10:46-52

³⁵ Yesu pakaweriti kapakwegera na Yeriku, kuweriti na muntu yakana lwisi yakalivagiti panjira pakaluwa. ³⁶ Pakapikaniriti lipinga lya wantu lyankupita kakosiya, “Kwana shishi?”

³⁷ Womberi wamgambira, “Yesu gwa Nazareti kankupita.”

³⁸ Nayomberi kalila kwa liziwu likulu, “Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!”

³⁹ Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, “Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!”

⁴⁰ Yesu kagolokiti, na kawagambira wamjegeri muntu kana lwisi ulii. Muntu kana lwisi pakasokiti pakwegela, Yesu kamkosiya, ⁴¹ “Gufira nukutenderi shishi?”

Nayomberi kawankula, “Mtuwa nduwa mpati kuwona kayi.”

⁴² Yesu kamgambira, “Guwoni! Kwakunjimira kwaku, ndo gupona.”

⁴³ Pala palii, kaweza kuwona, na kamgendera Yesu, kalonga mayagashii kwa Mlungu. Lipinga lya wantu pawawaniti hangu, wamkwisiti Mlungu.

19

Yesu na Zakayu

¹ Yesu kingiriti Yeriku, kaweriti kankupita munjira za lushi alu. ² Kuweriti na mkulu gwa watola kodi yawamshema Zakayu, mweni kaweriti mlundamali. ³ Kafiriti kumwona Yesu kaweriti gwa ntambu gaa, kumbiti toziya ya lipinga lya wantu na toziya kaweriti mfupi, na kasinditi kumwona Yesu. ⁴ Su kalongolera mbiru, kakwena pampindi pa mkuyu su kawezi kumwona Yesu kaweriti kankupita njira ayi. ⁵ Yesu pakaweriti kankwiza pahala palii, kaloliti kumtera na kumgambira Zakayu, “Kanongola gusuluki, toziya nfruiwa kulikala mnumba mwaku leri.”

⁶ Zakayu kasuluka kanongola, kumshemera kwa kunemelera. ⁷ Wantu woseri pawawoniti hangu, wanjiti kuhinginika pawalonga, “Muntu ayu kagenda kuwera muhenga yakanaligoya ukaya kwa yakana vidoda!”

⁸ Zakayu kagoloka, kumgambira Mtuwa, “Gupikaniri, Mtuwa! Hanuwapanani wahushu nusu ya ulunda wangu, na handa panumupokiti muntu yoseri kwa kumupayira hanu-muwuzilili mala msheshi.”

⁹ Yesu kamgambira, “Ulopoziwu usoka mnumba amu leri, toziya muntu ayu vira ndo kamushiyiwuku sha Aburahamu. ¹⁰ Mwana gwa Muntu kiziti kusakula na kuwalopoziya yawagamiliti.”

Mfanu gwa wantumini lilongu

Matayu 25:14-30

¹¹ Wantu pawaweriti wankupikanira aga, Yesu kendereyiti kuwagambira mfanu. Pakaweriti pakwegera kusoka Yerusalemu na wantu walii waliholiti kuwera Ufalumi wa Mlungu sambira usoka. ¹² Su kawagambira, “Kuweriti na muntu yumu yakaweriti mkulu yakagenda muisi ya kutali kaweri mfalumi, shakapanu kawuyi ukaya. ¹³ Pamberi pa kuwuka, kawashemiti wantumintumi wakuwi lilongu na kuwapanani mpiya kila yumu

na kuwagambira, ‘Guloli ntambu yamuweza kutenda pambuka.’ ¹⁴ Vinu wantu wakuwi wamgalambukiti, pakawukiti kala, wawatumiti wajumbi walongi, ‘Tumfira ndiri muntu ayu kaweri mfalumi gwetu.’

¹⁵ “Muntu ulii pawamtyeka kala kuwera mfalumi kawuyiti ukaya. Palii kawashemiti wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu ya kila muntu kapata mpiya zininga kuliku ntambu yakawayupiti. ¹⁶ Ntumintumi gwa kwanja kiza na kulonga, ‘Mtuwa, mpata mpiya lilongu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.’ ¹⁷ Nayomberi kamgambira, ‘Gutenda weri, gwenga gwa ntumintumi guherepa! Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini, hanukutuli guwera mkulu kwa lushi zya milongu.’ ¹⁸ Ntumintumi gwa pili kiza na katakula, ‘Mtuwa, mpata mpiya zyamuhanu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.’ ¹⁹ Kwa yumu ayu kamgambira, ‘Haguwera mkulu gwa lushi zya muhanu.’

²⁰ “Ntumintumi gwingi kiza na kutakula, ‘Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti mushita-mbala. ²¹ Nukutuliriti gwenga toziya gwenga gwa muntu gukalipa. Gwenga gutolaga shilii shaku ndiri na kubena shilii shaguyala ndiri.’ ²² Nayomberi kamgambira, ‘Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Nukutoza kulawirana na visoweru vyaku! Guvimana neni muntu nkalipa, ntola shilii shashiwera ndiri shaneni na mbenanga vilii vyanyala ndiri.’ ²³ Su iwera hashi gutuliti ndiri mpiya zyangulu muluhanja? Pambuyiti hampati mpiya yangu pamuhera na mota yakuwi.”

²⁴ “Shakapanu kawagambira woseri yawaweriti wagoloka palii, ‘Mmupoki mpiya ayi na mumupi ntumintumi ulii yakongeriti mpiya lilongu.’ ²⁵ Kumbiti womberi wamgambira, ‘Mtuwa, ayu kana mpiya kala mala lilongu!’ ²⁶ Nayomberi kawankula, ‘Nukugambirani woseri yawawera na shintu, hawongelerwi, kumbiti woseri yawahera na shintu, ata shilii shididini shawawera nashi hawawapoki. ²⁷ Vinu woseri walii yawaweriti wangonde wangu yawanfira ndiri neni nweri mfalumi gwawu, muwajegi panu na kuwalaga palongolu pa masu gangu!’ ”

Yesu kankwingira Yerusalemu kwa shereku

Matayu 21:1-11; Mariku 11:1-11; Yohani 12:12-19

²⁸ Yesu pakatakuliti kala aga, su kawalonguleriti kugenda Yerusalemu. ²⁹ Pakaweriti pakwegera kusoka Betifagi na Betaniya, mulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wafundwa wawili ³⁰ kawagambira, “Mgendi mushijiji sha palongolu penu, pamwingira hamwoni punda wamtawa mweni hakenitumiki na muntu. Mumyopoli na mumjegi panu. ³¹ Muntu yoseri pakawakosiya, iwera hashi mwankumyopola, mungambiri Mtuwa kamfira.”

³² Wagenditi munjira yawu, wawona kila shintu Yesu ntambu yakawagambiriti. ³³ Pawaweriti wankumyopola punda ulii, weni yawawera na punda wawakosiya, “Iwera hashi mwankumyopola punda ayu?”

³⁴ Nawomberi wamwankula, “Mtuwa kamfira,” ³⁵ su wamjega punda ulii kwa Yesu. Shakapanu wamyalikira nguwi zyawu pampindi pa punda na wamtanga Yesu kumkweniziya pampindi pakuwi. ³⁶ Yesu kendereya na mwanja, na wantu wayalika nguwi zyawu munjira.

³⁷ Pakasokiti pakwegera na Yerusalemu, panjira panda ya lugongu lwa Mizeyituni, lipinga likulu lya wafundwa wanjiti kutenda lusheka na nemeleru walonga mayagashii Mlungu na kumkwiya yomberi kwa liziwu likulu pawatakula mauzauza makulu wagawoniti, ³⁸ “Mlungu gumtekeleri mfalumi yakiza mulitawu lya Mtuwa! Ponga iweri kumpindi nentu kwa Mlungu na ukwisa uweri kwa Mlungu!”

³⁹ Shakapanu Wamafalisayu wamu mulipinga lili lya wantu wamgambira Yesu, “mfunda, guwanyamaziya wafundwa waku.”

⁴⁰ Yesu kawankula, “Nukugambirani, handa pawanyamalila, mabuhi aga haganji kubotanga.”

Yesu kankululira lushi lwa Yerusalemu

⁴¹ Pawasokiti pakwegera na lushi lwa Yerusalemu, na pakaluwona kanjiti kululilira, ⁴² kalonga, “Meguvimani! Leru ayi vitwtatira vijega ponga. Kumbiti vinu galififa pamasu paku. ⁴³ Shipindi shankwiza ndo sheni wangonde waku hawakuzyengeti kwa maboma, hawakupingili na kukubabanka wega zoseri. ⁴⁴ Hawakwagamiziya gwenga na wantu yawalikala mngati, hapeni wakulekeli ata libuwi limu panani pa limonga, toziya gushi-mana ndiri shipindi sha Mlungu pakakwiziriti kukulopoziya.”

Yesu kankwingira Mnumba nkulu ya Mlungu

Matayu 21:12-17; Mariku 11:15-19; Yohani 2:13-22

⁴⁵ Shakapanu Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kanja kuwawinga walii yawawuza vintu palii, ⁴⁶ kawagambira, “Walembiti mumalembu, Mlungu pakalonga,

‘Numba nkulu ya neni hayiwari numba ya kusalira.’ Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka.”

⁴⁷ Kila lishaka Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu. Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, na wakulu wa wantu wafiriti kumlaga, ⁴⁸ kumbiti wasinditi ntambu yakutenda aga, toziya wantu woseri waweriti wankumpikinira wari kila shisoweru shakatakuliti, na wafiriti ndiri kukosa shisoweru ata shimu.

20

Likosiwu liusu Uwezu wa Yesu

Matayu 21:23-27; Mariku 11:27-33

¹ Lishaka limu Yesu kaweriti kankuwafunda wantu Mnumba nkulu ya Mlungu na kuvibwera visoweru viwagira, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, pamuhara na wazewi, wiziti ² na wamgambira, “Gutugambiri, gutenda vintu vyoseri avi kwa uwezu wa gaa? Ndo gaa yakakupiti uwezu wa kutenda aga?”

³ Yesu kawankula, “Vinu naneni hanuwakosiyi. Mung’ambiri, ⁴ uwezu wa kubatiza wa Yohani Mbatiza ulawiti kumpindi ama ulawiti kwa wantu?”

⁵ Womberi wanjiti kuligambirana weni, “Hatulongi hashi? Patulonga, ‘Ulawiti kumpindi,’ yomberi hakatakuli, ‘Iwera hashi munjimira ndiri?’ ⁶ Kumbiti patulonga, ‘Ulawi kwa wantu,’ lipinga lyoseri lya wantu panu hawatugumi mabuhi, toziya woseri wavimaniti kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu.” ⁷ Su wamwankula, “Tuvimana ndiri uwezu wakuwi ulawiti koshi.”

⁸ Yesu kawagambira, “Vira neni hapeni nuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa.”

Mfanu gwa lirambu lya Mizyabibu

Matayu 21:33-46; Mariku 12:1-12

⁹ Yesu kawagambiriti wantu mfanu agu, “Kweniti na muntu yakayaliti mizyabibu mulirambu, kawazimila wakulima na mweni kagenditi mwanja, kalikaliti kulii shipindi shivuwa. ¹⁰ Shipindi sha kubenanga zzyabibu shisokiti, kamtumiti mmada kagendi kwa wakulima, kakatoli seemu ya mabenangu ga lirambu lya mizyabibu. Kumbiti wakulima wamkomanga ntumintumi ulii na wamuwuzi ya ukaya mawoku hera. ¹¹ Su kamtumiti ntumintumi gwingi, kumbiti wakulima walii wamkoma kayi na kumtendera vidoda, na wamwuzi ya ukaya mawoku hera. ¹² Kamtumiti ntumintumi gwa tatu, wakulima wamkoma mpaka kawera na virona, shakapanu wamuwingawinga. ¹³ Mweni kana lirambu kalikosiya, ‘Hantendi hashi? Hanumtumi mwana gwangu yanumfira, neni wera na unakaka hawamupanani ligoya!’ ¹⁴ Kumbiti wakulima walii pawamwoniti, waja kuligambira, ‘Ayu ndo mhala gwakuwi. Tumlagi, uhala wakuwi hawuwari wa twenga!’ ¹⁵ Su wamlaviya kunja kulirambu, wamlaga.”

Yesu kawakosiya, “Yakana lirambu ulii hakawatendi hashi wakulima walii? ¹⁶ Hakizi kuwalaga wakulima woseri, na hakawapanani wakulima wamonga lirambu lilii lya mizyabibu.”

Wantu pawapikaniriti, watakula, “Iwezekana ndiri!”

¹⁷ Yesu kawaloliti na kukosiya, “Su Malembu aga Mananagala gana mana gaa?

‘Libuwi lyawalilemiti wanyawa wa numba, vinu ligalambuka na liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku goseri.’

¹⁸ Muntu yoseri pakaguwa pampindi pa libuwi hakamegeki vipandi vipandi, na libuwi palimtulukira muntu yoseri, halimtendi.”

Likosiwu lya kulipa kodi

Matayu 22:15-22; Mariku 12:13-17

¹⁹ Wafunda wa Malagaliru na watambika wakulu wafiriti kumbata, toziya wavimaniti mfanu agu guweriti kankuwatakula womberi, kumbiti palii wawatiriti wantu. ²⁰ Su waweriti wankusakula shipindi shifaa. Wawapanani wantu wamu mpiya walitendi waheri, su wawatuma wagendi kumjera Yesu kwa kumkosiya, su wawezi kumbata na kumjega kwa wakulu wa serikali ya Rumi. ²¹ Walolalo walii wamgambira Yesu, “mfunda, tuvimana ntambu yagutakula na kufunda vitwatira vya nakaka. Tuvimana gwenga gwahera ubagula kwa muntu yoseri ulii, kumbiti gwenga gufunda unakaka wa vintu vyakafira Mlungu. ²² Gutugambiri, handa vya halali ama vyahalali ndiri kulipa kodi kwa Kaisari!”

²³ Kumbiti Yesu kavimaniti shawafira na kawagambira, ²⁴ “Mnanguziyi mpiya. Shenisha mumpiya sha gaa na malembu yagalembwa mumpiya?”

Wamwankula, “vya Kaisari.”

²⁵ Su Yesu kawagambira, “Su vya Kaisari mpanani Kaisari na vya Mlungu mpanani Mlungu.”

²⁶ Waweza ndiri kumbata kwa shisoweru shoseri palii palongolu pa wantu, su wanya-maliti, pawalikangasha ntambu yakawankuliti.

Likosiwu lya kuzyuka

Matayu 22:23-33; Mariku 12:18-27

²⁷ Shakapanu Masadukayu wamu, yawalongaga wantu yawahowa hapeni wazyuki, wamwiziriti Yesu na kulonga, ²⁸ “mfunda, Musa katulembiriti Lilagaliru ali, ‘Muntu pakahowa na kumleka mdala yakahera mwana, mpaka mlongu gwakuwi kamtoli mkenja ulii su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.’” ²⁹ Vinu kuweriti na walongu saba. Mkulu yakalongoleriti kumyuga kahowa pakaleka ndiri mwana. ³⁰ Mlongu gwa pili kamuyuga mdala mkenja ulii, ³¹ na mlongu gwa tatu ntambu ira, vitwatira viweriti vira virii kwa woseri saba, wahowiti pawaleka ndiri wana. ³² Upeleru wakuwi na mdala mkenja ulii kahowiti vira. ³³ Vinu mulishaka lya wahowiti kuzyuka, mdala ulii hakaweri gwa gaa? Toziya woseri saba wamuyugiti.”

³⁴ Yesu kawankula, “Mushipindi ashi wapalu wayuga wadala, ³⁵ kumbiti wapalu na wadala weni Mlungu hakawatangi kuwera mushipindi sha kuzyuka, hapeni wapalu wayugi wala wadala kuyugwa. ³⁶ Hawaweri gambira wantumintumi wa kumpindi na hapeni wahowi. Womberi ndo wana wa Mlungu, toziya wazyuka kulawa kwa wahowiti. ³⁷ Kumbiti Musa kalanguziyiti weni kuwera yawahowiti hawazyuki. Mumalembu Man-anagala galembitwi shakatakuliti Mtuwa ndo Mlungu gwa Aburahamu, na Mlungu gwa Isaka, na Mlungu gwa Yakobu. ³⁸ Mlungu ndo gwa yawawera wakuwi, na Mlungu ndiri gwa wahowiti, kwakuwi woseri walikala.”

³⁹ Wafunda wamu wa Malagaliru watakula, “mfunda guwankula weri!” ⁴⁰ Watakuliti hangu toziya wasinditi kumkosiya kayi makosiwu gamonga.

Likosiwu liusu Mesiya

Matayu 22:41-46; Mariku 12:35-37

⁴¹ Yesu kawakosiya, “Watakula hashi kulonga Kristu kawera mwana gwa Dawudi?”

⁴² Mweni Dawudi kalemba kala mushintola sha Zaburi,

‘Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu,

Gwikali kumliwu kwaneni

⁴³ Mpaka nuwatuli wangonde waku kuwera shiti sha kutulila magulu gaku.’

⁴⁴ Dawudi kamshekiti yomberi, ‘Mtuwa.’ Hayiweri hashi Mesiya kaweri mwana gwa Dawudi?”

Yesu kankuwakalipira wantu kuusu Wafunda wa Malagaliru

Matayu 23:1-36; Mariku 12:38-40

⁴⁵ Yesu kawagambira wafundwa wakuwi kulongolu kwa wantu woseri, ⁴⁶ “Muliloleri weni kuusu wafunda wa Malagaliru, weni wafira kugendagenda pawavalira lihabiti na wafira kulamsiwa kwa ligoya pahala pa masoku, weni wasyagula kulivaga pahala pa ligoya munumba zya Mlungu, na pahala paherepa mumsambu, ⁴⁷ Wawagambira wakenja mpayu na kuwapoka namba zyawu na pawaluwa Mlungu luwi ntali! Azabu yawu hayiweri nkulu nentu!”

21

Sadaka ya Mkenja

Mariku 12:41-44

¹ Yesu kalola wega zoseri, kawawona wantu walunda pawatula mafupu gawu mulisan-duku lya luhanja Nnumba nkulu ya Mlungu, ² vira virii kamwoniti mkenja muhushu nentu pakatula senti ndidika mbili zya mpiya. ³ Kawagambira, “Nukugambirani kuwera nakaka mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku woseri wamonga. ⁴ Wamonga walaviyiti mafupu gawu galii gagaziditi muulunda wawu, kumbiti muhushu ayu kwa uhushu wakuwi kalaviya vyoseri vyakalitumbiriti.”

Yesu nakutakula kuhalibisiwa kwa Numba nkulu ya Mlungu

Matayu 24:1-2; Mariku 13:1-2

⁵ Wantumini wamu waweriti wankutakula kuusu Numba nkulu ya Mlungu, ntambu yawaherepeziya kwa mabuhi gaherepa na mafupu wagalaviyiti kwa Mlungu. Yesu kawagambira, ⁶ “Goseri aga gamgalola, shipindi shankwiza peni hapeni lisigali libuwi limu pahala pakuwi, kila shintu hashiharibiwi.”

*Tabika na beziwu**Matayu 24:3-14; Mariku 13:3-13*

⁷ Womberi wamkosiyiti, “mfunda, visoweru avi havilawili ndii? Hashilawiri shishi kutulanguziya kuwera shipindi ashi shankwiza?”

⁸ Yesu kawankula, “Mliloli weri, nawawazyangani. Wantu wawuwa hawizi pawatakula shisoweru shangu, hawizi na kulonga, ‘Neni ndo mweni!’ Na ‘Shipindi hashizi!’ Kumbiti namuwafata. ⁹ Namtira pampikanira ngundu na ndewu, vintu vyoseri avi mpaka vilawiri kwanja, kumbiti upeleru wa vitwatira avi wankali.”

¹⁰ Yesu kendereya kutakula, “Isi yimu hailikomangi na isi yimonga, na ufalumi umu haulikomi na ufalumi umonga. ¹¹ Hakuweri na malendemeru makulu ga isi na hakuweri na njala na ulweri wa tawuni pahala poseri, hakuweri na vitwatira vya kutiliziya na lilangaliru likulu kulawa kuliyera. ¹² Pamberi pagalawira goseri aga, hawawabati na kuwatabisiya na hawawajegeni munumba za Mlungu na kuwatula muvibetubetu, hawawajegeni kulongolu kwa wafalumi na wakulu toziya munamini neni. ¹³ Ayi hayiweri lupenyu lwenu kuvibwera visoweru viwagira. ¹⁴ Kumbiti muvimani mumyoyu mwenu, namliholi ntambu ya kujiteteya, ¹⁵ toziya Namweni neni hanuwapanani mwenga lulimi na luhala vyeni wangonde wenu woseri hapeni wawezi kusindana naga na kugalema gamtakula. ¹⁶ Hagugalambukwi na mawu na tati gwaku, na walongu waku, na waganja waku, na wamonga pakati penu hawawalagi. ¹⁷ Wantu woseri hawawakalalirani mwenga toziya ya litawu lyaneni. ¹⁸ Kumbiti hapeni luagamili ata luvili lumu mumituwi mwenu. ¹⁹ Muweri pangangamala mumoyu, hamliponiziya weni.

*Yesu nakutunga kahalibisiwa isi ya Yerusalemu**Matayu 24:15-21; Mariku 13:14-19*

²⁰ “Pamwona Yerusalemu guzyengetwa na wangonde, su hamvimani kuwera shipindi shisoka peni isi ayi hayiharabisiwi. ²¹ Woseri yawalikala Muyudeya watugili mulugongu, woseri yawawera mulushi wawuki, na woseri yawawera mumalambu nawawuya mulushi. ²² Toziya mashaka aga hagaweri ‘Mashaka ga kutoza,’ kulanguziya koseri kwakulembitwi mumalembu Mananagala gatimii. ²³ Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! Toziya hakuweri na malweri gavuwa muisi, na utoza wa Mlungu hawuwayizili wantu awa. ²⁴ Wamonga hawawalagi kwa upanga, na wamonga hawawatuli muvibetubetu muisi zoseri, na hawawatoli lopola mumaisi goseri na Yerusalemu hayitimbiwa na wantu yawamumana ndiri Mlungu mpaka shipindi shawu pashimalilika.

*Kwiza kwa Mwana gwa Muntu**Matayu 24:29-31; Mariku 13:24-27*

²⁵ “Hakuweri na lilangaliru mumshenji, na mulyezi, na mumtonde. Pasipanu wantu woseri yawaweriti muisi zoseri hawaweri na uhushu, lyoga lya kulishera kwa mtukuluru gwa makupala ga bahari na mihenyuhenyu yakuwi. ²⁶ Wantu pawafuwa myoyu kwa lyoga, pawalola vitwatira vyeni havilawili pasipanu, makakala ga kumpindi hagatikinyiki. ²⁷ Shipindi shilii Mwana gwa Muntu hakalawili, pakiza mumawingu pakawera na makakala pamuwera na ukwisa mkulu. ²⁸ Vintu avi pavyanja kulawira, mkalamuki na mnyasuli mituwi yenu kumpindi toziya ulopoziwu wenu wapakwegera.”

*Mfanu gwa mtera gwa mkuyu**Matayu 24:32-35; Mariku 13:28-31*

²⁹ Yesu kawagambiriti mfanu agu, “Mguloli mtera gwa mkuyu na mitera yamonga yoseri. ³⁰ Pamuwoniti mihamba yankwanja kumera, muvimana kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. ³¹ Ntambu ira ayi, pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa Ufalumi wa Mlungu wapakwegera.

³² “Miholi kuwera vintu vyoseri havilawili huti pamberi pa wantu woseri yawalikala vinu kuhowa. ³³ Kumpindi na pasi panu hazipiti, kumbiti visoweru vyangu hapeni vipiti.

³⁴ “Mliloleri weri! Namuwera vyambojola bojola, na lukologelu na lyaliya, ama pamlilola weri ndiri lishaka lilii halikwizireni vumu hera, ³⁵ gambira mgomiziwi. Toziya haguwayizili kwa wantu woseri yawalikala pahala poseri pasi panu. ³⁶ Mwenga mulikali masu na mumluwi Mlungu mashaka goseri su mpati makakala ga kugenda weri muvitwatira vyoseri vyeni ndo havilawili na kugoloka kulongolu kwa Mwana gwa Muntu.”

³⁷ Mashaka goseri paliwala, Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, na pamihi kaweriti kankugenda kulikala mulugongu lwa Mizeyituni. ³⁸ Kila pamandawila wantu woseri wagenditi Kunumba nkulu ya Mlungu kumpikinira.

22

Mpangu gwa kumlaga Yesu

Matayu 26:1-5; Mariku 14:1-2; Yohani 11:45-53

¹ Msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, yagushemwa Pasaka guweri sambira gusoka. ² Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumlaga Yesu kwa bada, toziya wawatiriti wantu.

Yuda kankujimila kumgalambuka Yesu

Matayu 26:14-16; Mariku 14:10-11

³ Shetani kamwingiriti Yuda, yawamshema Isikariyoti, yumu gwa wantumini walii lilongu na wawili. ⁴ Su Yuda kagenditi na kuyowera na Watambika wakulu na walolera wa numba nkulu ya Mlungu ntambu ya kumgalambuka Yesu kwawomberi. ⁵ Womberi weniti manemu na wayoweriti na yomberi wamlipi mpiya. ⁶ Yuda kajimiliti, na kaweriti kankusakula lupenyu luherepa lwa kumlaviya Yesu kwawomberi pota na lipinga lya wantu kuvimana.

Yesu kankulitanda kuliya Shiboga sha Pasaka

Matayu 26:17-25; Mariku 14:12-21; Yohani 13:21-30

⁷ Lishaka lisokiti lya msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, wakondolu wa shiboga sha Pasaka pawawadumuliti. ⁸ Yesu kawatumiti Peteru na Yohani, kawagambira, “Mgendi mwakatunyawili shiboga sha Pasaka tupati kuliya.”

⁹ Womberi wamkosiyiti, “Gufira twakanyawi koshi?”

¹⁰ Yesu kawankula, “Pamgenda mulushi, hamliwoni na mpalu yakalitwika shiwigwa sha mashi. Mmufati mpaka mnumba pakayingira, ¹¹ mumgambiri mweni kana numba, ‘mfunda kankukosiya, shakoshi shumbakati mweni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?’ ¹² Yomberi hakawalanguziyi numbakati nkulu mugorofa wayi-herepeziya, munyawu amu.”

¹³ Wagenditi na woniti kila shintu sawa ntambu Yesu yakawagambiriti, wanyawa shiboga sha Pasaka.

Shiboga sha Mtuwa

Matayu 26:26-30; Mariku 14:22-26; 1 Wakorintu 11:23-27

¹⁴ Shipindi pashisokiti, Yesu kalikaliti kuliya shiboga pamuhera na wantumintumi wakuwi. ¹⁵ Kawagambira, “Nfira nentu kuliya Pasaka ayi pamuhera na mwenga pamberi pa kundabisiya! ¹⁶ Nukugambirani ayi ndo Pasaka ya upeleru kuliya na mwenga mpaka palii payiweru kala mu Ufalumi wa Mlungu.”

¹⁷ Shakapanu Yesu katola shikombi, kalonga mayagashii Mlungu, kalonga, “Muwanki shikombi ashi na mlandiri woseri. ¹⁸ Nukugambirani, kwanjira vinu hanandi kayi ndiri divayi ayi mpaka Ufalumi wa Mlungu pawiza.”

¹⁹ Shakapanu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawa-panana womberi pakalonga, “Ayi ndo nshimba ya neni yailaviwa kwajili ya mwenga. Mtendi hangu kwa kunhola neni.” ²⁰ Viraa avi, kawapanana shikombi sha divayi pawaliyiti kala shiboga, pakalonga, “Lutekeru alu ndo lipatanu lya syayi lyalilaviyiti kwa mwazi gwangu wagwitika toziya ya mwenga

²¹ “Mloli! Ulii yakang’alambuka ka palaa kankuliya pamuhera naneni. ²² Mwana gwa Muntu hakahowi ntambu yakafiriti Mlungu, kumbiti shodi kwa muntu yakamgalambuka!”

²³ Palaa wanjiti kulikosiya weni, su gaa pakati petu hakatendi shitwatila ashi.

Likakatala lya Ukulu

²⁴ Kulawiriti likakatala pakati pa wantumintumi walii gaa ndo hakawezi kuwera mkulu pakati pawu. ²⁵ Yesu kawagambira, “Wafalumi wa maisi yawawera ndiri Wayawudi yawakolamlima wantu wawu kwa makakala, nawomberi pawawashema ‘Waganja wa wantu.’ ²⁶ Kumbiti nayiweru hangu pakati penu, kumbiti ulii yakaweriti mkulu pakati penu ndo kalazima kaweri mdidiki gwa woseri, na yakawera mlongoziya ndo kaweri ndundami. ²⁷ Gaa yakaweriti mkulu, ulii yakalikala pasi kuliya shiboga, ama ulii yakatumika? Imanikana ulii yakalikala pameza kuliya shiboga! Kumbiti neni ndo nandundami pakati penu.

²⁸ “Mwenga mlkala pamuwera na neni shipindi shoseri sha kujerwa kwangu, ²⁹ gambira Tati gwangu ntambu yakanupiti ukolamlima, su naneni hanuwapanani ntambu ira ayi. ³⁰ Hamlii na kulanda pameza pangu mu Utuwa wangu na hamulikali muvibanta vya ufalumi kugatoza makabila lilongu na mawili ga Israeli.

Yesu kankutunga handa Peteru hakamlemi

Matayu 26:31-35; Mariku 14:27-31; Yohani 13:36-38

³¹ “Simoni, Simoni! Gupikaniri! Shetani kapatiti ruusa ya kuwajera mwenga mawoseri, kuvilaviya viherepa kulawa muvidoda, gambira mkulima pakapeta nganu kulawa mu-makapi. ³² Kumbiti neni nankuluwira kwa Mlungu, Simoni njimiru yaku nayidodomera. Nagwenga pagumbuyira, guwatangi wayagu.”

³³ Peteru kamwankula, “Mtuwa, neni ng'enda kala pamuhera na gwenga mushibetu-betu, na ata kuhowa pamuhera na gwenga.”

³⁴ Yesu kamuwankula, “Nukugambira gwenga Peteru, pamberi njogolu hakeniwiki lero haginemi mala ndatu.”

Kulitanda mushipindi sha ndabiku

³⁵ Shakapanu Yesu kawakosiyiti wantumintumi wakuwi, “Shipindi shanuwatumiti pota na mpiya, na muhaku ama vilwatu, mpungukiwitwi shintu shoseri?”

Wamwankula, “Ndala.”

³⁶ Yesu kawagambira, “kumbiti vinu, ulii yakawera na muhaku gwa mpiya kagutoli, yakahera na upanga, kawuzi nguwu yakuwi na kahemeri upanga umu.” ³⁷ “Toziya nukugambirani, Malembu Mananagala galembwa, ‘Wamtuliti shipinga shimuwera pa-muhera na wavidoda,’ ndo mpaka gatimii kwa neni, toziya shawalemba kuusu neni shankwiza kuwera nakaka.”

³⁸ Wantumintumi walonga, “Guloli Mtuwa! Panu kwana mapanga mawili!”

Yesu kalonga, “Ayi itosha!”

Yesu kankusali mulugongu lwa Mizeyituni

Matayu 26:36-46; Mariku 14:32-42

³⁹ Yesu kalawa mulushi na kugenda, ntambu yaiweriti ntambu yakuwi, kagenda mpaka kulugongu lwa mizeyituni, wafundwa wakuwi wamfata. ⁴⁰ Pakasokiti kuliya kawagam-biriti, “Mluwi Mlungu namwingira mukujerwa.”

⁴¹ Shakapanu kawaleka kagenda utali wa muntu kuweza kuguma libuwi, kasuntama na kumuwa Mlungu. ⁴² Kalonga, “Tati pagufira, guyiwusiye nkata ayi ya ndabiku kwa neni. Ata hangu, mafiliru gaku gafiliziwi, pota ganeni ndiri, ira gutendi ntambu yagufira gumweni.” ⁴³ Palaa wamahoka wa Mlungu kulawa kumpindi wamlawira, su wantanga. ⁴⁴ Pakaweriti mu kutama nentu, kamluwiti Mlungu na livuki limlawiti gambira matoni ga mwazi, gaturukiti pasi.

⁴⁵ Pakaluwiti kala, kawawuyiriti wafundwa wakuwi, kawawoniti wagonja mpota, womberi waweriti na hinginiku. ⁴⁶ Kawagambira, “Iwera ashi mgonja? Mwimuki na mluwi, namwingira mukujerwa.”

Yesu wambata

Matayu 26:47-56; Mariku 14:43-50; Yohani 18:1-11

⁴⁷ Yesu pakaweriti kankali kankuyowera, lipinga lya wantu liza palilongoziwa na Yuda, yumu gwa walii wafundwa lilongu na wawili. Yuda kamgenderiti Yesu na kumnonera. ⁴⁸ Yesu kamgambira, “Yuda! Hashi gwankumgalambuka Mwana gwa Muntu kwa kumnona?”

⁴⁹ Wantumini yawaweriti pamuhera na Yesu pawagawoniti galii galawira, womberi wakosiya, “Mtuwa tutumii mapanga getu?” ⁵⁰ Na yumu gwawu kamkomiti upanga ntumintumi gwa Mtambika Mkulu na kamdumula likutu lyakuwi lya kumliwu.

⁵¹ Palaa, Yesu kalonga, “Ayi itosha!” Kalishinkula likutu lya muntu ayu, kamuponiziya.

⁵² Shakapanu Yesu kawagambira watambika wakulu, na wakulu wawalolera wa Numba nkulu ya Mlungu na wazewi wawiziti kumubata, “Hashi, mwiza na mapanga na vindonga kumbata gambira neni na mpoka? ⁵³ Kila lishaka panweriti pamuhera na mwenga Mnumba nkulu ya Mlungu mumbata ndiri. Kumbiti ashi ndo shipindi shenu asa, ndo shipindi sha ukolamlima wa luwindu.”

Peteru kankumlema Yesu

Matayu 26:57-58, 69-75; Mariku 14:53-54, 66-72; Yohani 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Wamubatiti Yesu na kugenda nayu ukaya kwa Mtambika Mkulu, na Peteru kaweriti kankumfata kwa kutali. ⁵⁵ Motu waguwashiti pakati pa uwa, na Peteru kaweriti pamuhera na woseri weni waweriti walikala pamuhera pawayoterata motu. ⁵⁶ Ntumintumi yumu mdala pakamwoniti Peteru kalivaga pakwegera na motu, kamjodoleriti masu na kalonga, “Muntu ayu kaweriti vira pamuhera na Yesu!”

⁵⁷ Kumbiti Peteru kabiriti pakalonga, “Ndala gwenga, neni nummana ndiri!”

⁵⁸ Shakapanu hera, muntu yumonga kamwona Peteru na kalonga, “Gwenga gwa yumu gwawu!”

Kumbiti Peteru kawankula, “Mtuwa gwenga, neni ndiri!”

⁵⁹ Na lisaa limu pamberi, muntu yumonga kamsisitiza pakatakula, “Nakaka ayu kaweriti pamuhera na Yesu, toziya ayu ndo Mgalilaya viri!”

⁶⁰ Peteru kamwankula, “Mtuwa gwenga, nuvimana ndiri ntambu yagutakula!” Palaa palii, pakaweriti kankali kankuyowera, njogolu kawika. ⁶¹ Mtuwa kagalambuka na kumlola Peteru, na Peteru kalihola galii Mtuwa gakamgambirita, “Leru pamberi njogolu keniwika haginemi mala ntatu.” ⁶² Peteru kawukiti kugenda kunja, na kalila nentu.

Yesu kankuhigilwa na kukomwa

Matayu 26:67-68; Mariku 14:65

⁶³ Wantu walii waweriti wankumlolera Yesu, wamkomiti na kumhigira. ⁶⁴ Wamtawiti shitambala kusheni, na wankumkosiya, “Gutungi! Gani yakakukomiti?” ⁶⁵ Wamlavilira visoweru vivuwa vya kumwigilanga.

Yesu wamtula kulongolu mushizyungu

Matayu 26:59-68; Mariku 14:55-64; Yohani 18:19-24

⁶⁶ Lishaka lyalifatiti Yesu wamjegiti mushizyungu. Pashizyungu kuweriti na wazewi na watambika wakulu na wafunda wa malagaliru, womberi waliwoniti pamuhera na Yesu wamjegiti kulongolu kwawu. ⁶⁷ Nawomberi wamgambira, “Gutugambiri! Hashi, gwenga gwa Kristu?” Su Yesu kawagambira, “Ata panuwagambira, hapeni mnjimiri, ⁶⁸ handa panuwakosiya hapeni mnankuli. ⁶⁹ Kwanjira vinu, Mwana gwa Muntu hakalivagi uwega wa kumliwu wa Mlungu kana makakala goseri.”

⁷⁰ Woseri walonga, “Ndo kulonga gwenga gwa Mwana gwa Mlungu?”

Nayomberi kawankula, “Mwenga mtakula handa ndo Neni.”

⁷¹ Nawomberi walonga, “Tufira ndiri kayi ukapitawu umonga? Twaweni tupikanira shilii shakatakuliti.”

23

Yesu wamjega pashizyungu sha Pilatu

Matayu 27:1-2,11-14; Mariku 15:1-5; Yohani 18:28-38

¹ Shikundi shoseri wagolokiti, wamjega Yesu kulongolu kwa Pilatu, ² Wanja kumsitaki, pawalonga, “Tumwoniti muntu ayu kankuwasongiziya wantu wetu, na kuwaberiziya wantu kumupanana kodi Kaisari, pakawagambira Kristu mweni ndo, mfalumi.”

³ Pilatu kamkosiyiti yomberi, “Hashi, gwenga ndo Mfalme gwa wayawudi?”

Yesu kamuwankula, “Gwenga gulonga.”

⁴ Pilatu kawagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu na lipinga lya wantu, “Mona likosa ndiri lyoseri kwa muntu ayu.”

⁵ Kumbiti womberi wanjiti kulonga kankuwazongiziya, “Kwa mafundu gakuwi kanjiti kutenda ndewu pakati pa wantu woseri mu Yudeya. Kanjiti mu Galilaya na vinu kiza panu.”

Yesu wamjega kwa Herodi

⁶ Pilatu pakapakiniriti aga, kakosiya, “Hashi, muntu ayu ka mwenikaya gwa Galilaya?”

⁷ Pakavimaniti handa Yesu kalawiti lushi lwalukolitwimlima na Herodi, su kamjegiti kwa Herodi, ndo mweni yakaweriti mu Yerusalemu shipindi shilii. ⁸ Herodi kanemeleriti nentu pakamwoniti Yesu, toziya kapikaniriti kala visoweru vyakuwi, su kaweriti kankuhepera kumwona yomberi kwa shipindi shivuwa. Kaweriti kankutumbira kawoni Yesu pakatenda mauzaua. ⁹ Su Herodi kamkosiyiti Yesu makosiwu gavuwa, kumbiti Yesu kamwankula ndiri. ¹⁰ Mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru walawiriti pawulongoru, walaviyiti masitaka gawu kwa makakala nentu. ¹¹ Herodi pamuhera na wanjagila wakuwi, wamwayibishiti Yesu na kumtendera lidufiya, shakapanu wamvalisiya nguwa ya shifalumi, na wamuwuziye kwa Pilatu. ¹² Kwanjira lishaka liliti, Herodi na Pilatu wawera maganja, pamberi pa shipindi shilii waweriti wangondu.

Yesu wamutoza kuhowa

Matayu 27:15-26; Mariku 15:6-15; Yohani 18:39-19:16

¹³ Su Pilatu kawashemiti pamuhera, watambika wakulu wa numba ya Mlungu, na walongiziya na wantu ¹⁴ kawagambira, “Mumjega muntu ayu kwaneni pamlonga kaweriti kawasongiziya wantu wawulemi ufalumi wa Rumi. Vinu mpikini! Pandoliti kala weri shitwatila ashi pawulongolu penu, mona ndiri likosa lyoseri kwa masitaka genu kwakuwi. ¹⁵ Wala Herodi kawoniti ndiri likosa, su kamuwuziyiti kwa twenga. Kwahera likosa lya kumtenda muntu ayu kahowi. ¹⁶ Su hanuwalongeri wamsyatangi viboku, hanumleki kagendi zakuwi.” ¹⁷ Kila Mumsambu gwa Pasaka Pilatu kamlekiziyaga mtatilwa yumu pakati pawu.

¹⁸ Lipinga lyoseri wabotanga pawalonga, “Gumlagi ayu! Gutuvuguliri Baraba!”
¹⁹ Baraba wamtuliti mushibetubetu toziya ya kutenda ngondumu mlushi lulii, viraa kalagiti wantu.

²⁰ Pilatu kafiriti kumlekeziya Yesu, su katakula kayi nawomberi. ²¹ Kumbiti womberi watenditi umatu, “Gumkong’onderi misumali mulupingika! Gumkong’onderi misumali mulupingika!”

²² Pilatu kawagambira mala ya tatu, “Ashi katenda shidoda gaa? Mona ndiri likosa kwakuwi limtendi yomberi wamlagi, su hanumsyatangi viboku, su hanumlekeziyi.”

²³ Kumbiti womberi wakazaniti kutenda umatu kwa kubotanga kuwera Yesu mpaka kakong’onderwi misumali mulupingika, na upeleru wawu wa kutenda umatu ukanga. ²⁴ Su Pilatu kaamuwiti ntambu yawafira womberi gatendeki. ²⁵ Kamvugulira kulawa mushibetubetu muntu ulii yawamfiriti, ndomweni yawamtuliti mushibetubetu toziya ya ngondumu yakuwi na kulaga wantu, su kamlaviyiti Yesu kwa womberi wamtenderi ntambu yawafira.

Yesu wankumkong’ondera misumali mulupingika

Matayu 27:32-44; Mariku 15:21-32; Yohani 19:17-27

²⁶ Pawaweriti wankumjega, waliwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni gwa Kurenji, kaweriti kankulawa muisi na kwingira mlushi. Su wambata, wamtwika lupingika lulii kalutoli kumbeli kwa Yesu.

²⁷ Lipinga likulu lya wantu limfatiti, mngati mwawu waweriti wadala wankudaya na kumlilira. ²⁸ Yesu kawagalambukira, kuwagambira, “Mwenga washina mawu wa Yerusalemu! Namundilira neni, kumbiti mlililira maweni na wana wenu. ²⁹ Toziya mashaka gankwiza, wantu hawalongi, ‘Mbaka kwa walii wagumba, yawaleriti ndiri ama kunonisiya wana!’ ³⁰ Hashiweri shipindi wantu pawayigambira migongu, ‘Gutuguwiriri!’ Na kuvigambira vigongu, ‘Gutugubiki!’ ³¹ Kwa mana, handa wantu wankugutendera mtera gwankali kuyuma ntambu hayi, hayiweri hashi kwa mtera guyuma?”

³² Wawatoliti viraa wantu wamonga wawili, wadoda wawalagi pamuhera na Yesu. ³³ Pawasokiti kala pahala pawapashema, “Shipalakasa sha mtuhi,” Yesu ndo wamkong’onderiti misumali mulupingika pamuhera na walii wadoda wawili, yumu uwega wakuwi wa kumliwu na yumu uwega gwakuwi gwa kumshigi. ³⁴ Yesu kalonga, “Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda.”

Shakapanu wagawana nguwi zyakuwi kwa kugalambula simbi. ³⁵ Wantu wawagolokiti pali pawamlola. Na walongoziya wamtendera lidufiya pawalonga, “Kawalopoziya wamonga, vinu kalilopoziyi mweni, handa mweni ndo Kristu, msyagula gwa Mlungu!”

³⁶ Wanjagira wamtenderiti vira lidufiya, wamgenderiti wamupa icheshema ³⁷ pawalonga, “Handa nakaka gwenga ndo Mfalumi gwa Wayawudi, gulilopoziyi gumweni.”

³⁸ Vira vilii malembu aga wagatula kumpindi kwakuwi, “Ayu ndo Mfalumi gwa Wayawudi.”

³⁹ Yumu gwa walii wadoda yawakong’onderitwi misumali palupinjika, kamwigilanga Yesu pakalonga, “Hashi, yanakaka ndiri gwenga ndo Kristu? Su gulilopoziyi gumweni, gutulopoziyi na twenga vira.”

⁴⁰ Kumbiti mdoda gwingi ulii kamkalipira muyaguwi pakalonga, “Gwenga gumtira ndiri Mlungu ata padidini? Gwenga gupata azabu iraa ayi. ⁴¹ Gwenga na neni tustahili, mana aga ndo malipu ya galii gatutenditi. Kumbiti muntu ayu katenda ndiri shidoda shoseri.” ⁴² Shakapanu kalonga, “Gwenga Yesu! Gunholi shipindi pagwingira muufalumi waku.”

⁴³ Yesu kamwankula, Nukugambira nakaka, lelu haguweri pamuhera na neni muparadisu.

Kuhowa kwa Yesu mulupingika

Matayu 27:45-56; Mariku 15:33-41; Yohani 19:28-30

⁴⁴ Iweriti yapata saa sita paliwala, mshenji guleka kuwala, luwindu lugubikiti muisi yoseri mpaka saa tisa, ⁴⁵ lipaziya lya numba nkulu ya Mlungu lipantika vipandi viwili.

⁴⁶ Yesu kalila kwa liziwu likulu, Tati, mumawoku gaku nuyitula rohu yangu. Pakalongiti hangu kahowa.

⁴⁷ Paliya, mkulu gwa wanjagila pakawoniti kala galii gatendikiti kamkwisa Mlungu pakalonga, “Nakaka ayu kaweriti muntu muheri.”

⁴⁸ Wantu woseri walii waweriti wajojinika toziya ya shitwatila ashi, pawawoniti galiya gatendikiti, wawuyiti ukaya kwawu pawahinginitiki. ⁴⁹ Waganja wakuwi pamuhera na wadala walii wamfatiti kulawa Galilaya, wagolokiti kwa kutali kulola shitwatila shiliya.

Yesu wankumsira

Matayu 27:57-61; Mariku 15:42-47; Yohani 19:38-42

⁵⁰ Kuweriti na muntu yumu litawu lyakuwi Yosefu, mwenikaya gwa shijiji shimu sha Wayawudi shawashishema Arimatayu. Kaweriti muntu muheri yakapananwa ligoya. ⁵¹ Kaweriti muntu yakashemitwi Yosefu kulawa Arimatayu mlushi lwa Yudeya. Kaweriti muntu mheri na yakapananwa ligoya, kaweriti kankuhepera kwiza kwa ufalumi wa Mlungu. Tembera kaweriti Mjumbi gwa shyoteramotu shikulu sha Wayawudi, kajimiliti ndiri nawomberi majimiranu na matendu gawu. ⁵² Yomberi kagenditi kwa Pilatu, kaluwa kamupi nshimba ya Yesu. ⁵³ Su kasulusiya nshimba ilii kulawa mulupingika, kayizyengititi sanda ya shitani, kayitula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, lyeni alyenitenderwi. ⁵⁴ Lishaka lilii liweriti Ijumaa, na matandiru ga lishaka lya kwoyera liweriti lyankuyanja. ⁵⁵ Wadala walii waweriti wafatana na Yesu kulawa Galilaya wamfatiti Yosefu, waliwona lipumba lilii ntambu yawatula nshimba yakuwi. ⁵⁶ Shakapanu wawuyiti ukaya, watanditi uturi na malashi ga kuswaga nshimba ya Yesu.

Lishaka lya kwoyera woyeriti gambira malagaliru gaamuwiti.

24

Kuzyuka kwa Yesu

Matayu 28:1-10; Mariku 16:1-8; Yohani 20:1-10

¹ Jumapili mandawira ndaa, wadala walii wagenditi kulipumba pawatola na utuli ulii wawaunyawiti. ² Wawoniti libuwi lilii libilingisiwa pampenku pa lipumba. ³ Pawingiriti mngati, wawoniti ndiri nshimba ya Mtuwa Yesu. ⁴ Wagolokiti palii na waweriti wankulishera kwajili shisoweru shilii, kamukamu hera wantu wawili wazivaliti nguwu zimeremeta mbuu wagolokiti pakwegera na womberi. ⁵ Wadala walii wingiritwi na lyoga, wasuntama. Su wantu walii wawagambira, “Iwera ashi mwankumsakula mkomu pakati pa wahowiti?” ⁶ Ka panu ndiri, kazyuka kala! Mliholi galii gakawagambirani pakaweriti kulii Galilaya, ⁷ Mwana gwa Muntu mpaka wamlaviyi kwa wantu wanavidoda, nayomberi hawamkong’onderi misumali mulupingika na lishaka lya tatu hakazyuki kwanjira pakahowiti.”

⁸ Wadala walii waliholiti vyakatakuliti Yesu, ⁹ walawiti mulipumba, na watakuliti vintu avi vyoseri kwa wantumintumi walii lilongu na yumu na wamonga wawaweriti paliya. ¹⁰ Hashina Mariya Magidalena na Yoana na Maliya mawu gwa Yakobu, pamuhera na wadala wamonga wawagenditi nawomberi ndo watakuliti vintu vilii kwa wantumintumi. ¹¹ Kumbiti wantumintumi pawapikaniriti ntambu yawatakuliti wadala walii wahera mana, su wawajimilira ndiri. ¹² Su Peteru kalawiti na kagenda pakatuga mpaka kulipumba, kasuntama na kawoniti sanda hera. Kawuyiti ukaya pakawera kankulihola kwajili ya galiya yagalawiriti.

Mwanja kugenda Emau

Mariku 16:12-13

¹³ Lishaka lilalirii, wantu wawili mngati mwa wantu wawamfata Yesu waweriti wankugenda mushijiji shawashishemiti Emawu, utali wa kilumita lilongu na yimu kulawa Yerusalemu, ¹⁴ na waweriti wankuyowera kwajili ya goseri galii yagalawiriti. ¹⁵ Pawaweriti wankuyowera na kuligambiziyana, Yesu mweni kalawira na kugenda pamuwera nawomberi. ¹⁶ Wamwoniti kwa masu, kumbiti wamumana ndiri. ¹⁷ Yesu kawakosiya, “Mwankuyowera shishi pamgendagenda?”

Womberi wagoloka jii, sheni zyawu zihinginikiti. ¹⁸ Muntu yumu pakati pawu, yawamshema Kileopa, kamkosiya, “Hashi gwenga gwa muhenga gweka yaku Kuyerusalemu yaguvimana ndiri vitwatira yavirawiriti kulii mashaka aga?”

¹⁹ Yesu kawakosiya, “Vitwatira gaa?”

Womberi gawamwankula, “Vitwatira vyavimpatiti Yesu gwa Nazareti. Muntu ayu kaweriti mbuyi gwa Mlungu kana uwezu kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa wantu, mukila shintu shakatakuliti na kutenda. ²⁰ Watambika wakulu na wakolamlima wetu wamlaviya wamtozi kuhowa, na wamkong’ondera misumali palupinjika. ²¹ Na twenga tulitumbira handa mweni ndo kaweri yumu yakagenda kuikombola Israeli! Gamonga ga aga goseri, leru ndo lishaka lya tatu kwanjira vitwatira avi pavirawiriti. ²² Wadala wamu mushipinga shetu watusintuziya, pawagenditi kulipumba mandawira putiputi, ²³ su wayiwoniti ndiri nshimba yakuwi. Wawuyiti pawalonga handa walawiritwi na wantumintumi wa kumpindi, pawawagambiriti handa kaweriti mkomu. ²⁴ Wamonga mushipinga mwetu wagenditi kulipumba, wawona galii gawatakuliti wadala walii, su mweni wamwona ndiri.”

²⁵ Shakapanu Yesu kawagambira, “Iwera hashi mwa wazigizigi shiyasi ashi na myoyu yenu ikamala nentu kugajimira goseri galii gatakulitwi na wambuyi wa Mlungu! ²⁶ Hashi, ifuruwa ndiri Kristu kukong'onderwa misumali mulupingika, shakapanu kingiri muukwisa wakuwi?” ²⁷ Na Yesu Kawagambira vitwatira vyoseri vya vimuwusu mweni Mumalembu Mananagala mushintola sha Musa na shawalembiti wambuyi woseri wa Mlungu.

²⁸ Pawaweriti pakwegera na shijiji shawashigenderiti, Yesu katenda gambira kankwendereya na mwanja, ²⁹ kumbiti womberi wamluwiti pawalonga, “Gwikali pamuwera na twenga, mana kwinala, na pashiru pankwingira.” Su kingira na kulikala pamuwera nawomberi. ³⁰ Pakalivagiti kuliya shiboga pamuwera na womberi, katola libumunda na kulitekelera, shakapanu kalimega na kuwapanana. ³¹ Masu gawu gavugukiti na wammana, kumbiti kawukiti pamasu pawu. ³² Su waligambirana weni, “Hashi myoyu yetu iweriti iyaka ndiri shipindi pakaweriti kankututakulira Malembu Mananagala munjira kulii?”

³³ Wawuka shipindi shilaa shilii na wawuyiti Yerusalemu, wawoniti wantumintumi walii lilongu na yumu na walii wamonga waweriti pamuwera pawalijojinira ³⁴ na walonga, “Nakaka Mtuwa kazyuka! Kamlawira Simoni!”

³⁵ Su wantumini wawili wawagambira ntambu yagawapatiti munjira, na ntambu yawammaniti pakamega libumunda.

Yesu kankuwalawira wantumini wakuwi

Matayu 28:16-20; Mariku 16:14-18; Yohani 20:19-23; Matayu 1:6-8

³⁶ Wantu awili pawaweriti wankuwagambira aga, palaa paliya Yesu mweni kagoloka pakati pawu na kawagambira, “Ponga iweri na mwenga.”

³⁷ Walilimuka na waweriti na lyoga pawavimana wawona shihoka. ³⁸ Su Yesu kawagambira, “Iwera ashi mwana lyoga? Iwera ashi myoyu yenu itira? ³⁹ Mloli mawoku gangu na magulu gangu na mloli neni ndo mweni. Mumbati mundoli na hamvimani, mana shihoka shahera nshimba na mafupa ntambu yamndola.”

⁴⁰ Katakuliti aga na kawalanguziyiti mawoku na magulu gakuwi. ⁴¹ Waweriti wankali pawagajimira ndiri, toziya ya manemu gawu na wankali wankulishera, Yesu kawakosiyiti, “Mwanashu shiboga shoseri panu shakuliya?” ⁴² Wamupa shipandi sha somba wa kubanika, ⁴³ kashitoliti na kushiliya, woseri pawamlola.

⁴⁴ Shakapanu kawagambira, “Ayi ndo mana ga visoweru vyanuwagambiriti pamweriti pamuhura na mwenga, kila shintu shawalembiti kwajili ya neni Mulilagaliru Iya Musa, na mukulemba gawalembiti wambuyi wa Mlungu, na mushintola sha Zaburi gawera nakaka.”

⁴⁵ Shakapanu kagavugula mahala gawu kugamana Malembu Mananagala, ⁴⁶ na kawagambira, “Ashi ndo shawalembiti, Kristu mpaka katabiki na mpaka kazyuki kulawa kwa wahowiti lishaka Iya tatu kwanjira pakahowiti, ⁴⁷ nalitawu lyakuwi muujumbi kwajili ya kuleka vidoda vyawatenda mpaka wawubweri kwa isi zoseri, kwanjira Yerusalemu. ⁴⁸ Mwenga mwa wakapitawu wa vitwatira avi. ⁴⁹ Na neni mweni hanuwajegerani ulii mweni Tati yakalagiliti kumjega, su muheperi muisi uganu mpaka pawakupanani makakala galawiti kumpindi kwakuwi.”

Yesu kankunyasulwa kugenda kumpindi kwa Mlungu

Matayu 28:16-20; Mariku 16:14-18; Yohani 20:19-23; Matayu 1:6-8

⁵⁰ Su Kawalanguziyiti kunja kuisi mpaka Betaniya, kanyasula mawoku gakuwi kumpindi, na kawatekelera. ⁵¹ Pakaweriti kankuwatekelera, kawaleka, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu. ⁵² Womberi wamguwira, na wawuyiti kugenda Yerusalemu, pawawera na nemeli nkulu, ⁵³ na walikaliti shipindi shoseri Mnumba nkulu ya Mlungu pawamkwisa Mlungu.

SHISOWERU SHIWAGIRA SHAKALEMBITI YOHANI ULONGOLERU

Shisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani ndo shimu pakati pa vintola vyamsheshi Mulipatanu Iya Syayi, vyavilanguziya makaliru ga Yesu Kristu. Kila shimu shishemwa “Injili mana yakuwi Shisoweru Shiwagira.” Vintola avi vilembitwi na Matayu na Mariku na Luka na Yohani pakahowiti kala Yesu. Shintola ashi sha Shisoweru Shiwagira pamonga shilembwa na ntumintumi Yohani mushinja sha malongu tisa Pakwiyuka Yesu. Pamuhara na aga shintola ashi shilonga ndiri kuwera Yohani ndo yakalembiti, ntambu ya kulemba ilifana nentu na mahamba galii ga 1Yohani na 2Yohani na 3Yohani. Walemba wamu wa makashu walonga kuwera shintola ashi shilembitwi Efesu toziya kwa shipindi ashi Yohani kalikaliti mulushi alu.

Yohani kankutakulira nfiru ya shintola ashi ndo kuwatanga wantu wajimiri kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu yakawera mkomu 20:31. Kwa kugajimira aga tuweza kulikala kwa litawu lyakuwi. Shintola ashi shilembelwa su shibetulwi na wantu woseri Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani kwa ntambu yimu vilinganira ndiri na vintola vyamonga vilii vitatu. Yomberi kaloliti nentu mumauzauza gagatenditwi na Yesu na kalembiti ndiri nentu kuusu mifanu ya Yesu, viraa kalembiti ndiri mushintola ashi vitwatira vilii vikulu gambira ubatizu wa Yesu na kujerwa kwakuwi kushiwala.

Yagaweramu

Yohani kanja Shisoweru Shiwagira, shipandi sha 1:1-18

Shakapanu kankulemba mauzauza gamu geni Yesu kagatenditi, shipandi sha 1:19-12:50. Shakapanu kalanguziya vitwatira vyavilawiliti vya makaliru ga Yesu yagalongoziya kuhowa kwakuwi na kuzyuka, shipandi sha 13:1-20:31.

Yohani kankumalalira Shisoweru Shiwagira, shipandi sha 21 pakalongiti kuusu Yesu pakawalawiriti wantu pakuziyuka kwakuwi na shakapanu nfiru yakuwi ya kulemba shintola ashi.

Shisoweru sha Ukomu

¹ Panjiti lipaga kuweriti na Shisoweru, Shisoweru kaweriti pamuhara na Mlungu, nayomberi kaweriti Mlungu. ² Kwanjira kwanja Shisoweru kaweriti pamuhara na Mlungu. ³ Kupitila shisoweru, Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, kwahera ata shintu shimu shawashiwumbitwi pota nayomberi. ⁴ Shisoweru ndo shanzu sha makaliru na makaliru aga gajegiti weru kwa wantu. ⁵ Uweru awu ulangala muntiti na ntiti hapeni izimiziya uweru awu.

⁶ Mlungu kamtumiti mjumbi gwakuwi litawu lyakuwi Yohani, ⁷ Yakiziti kuwapitawulira wantu kuusu uweru awu, su woseri wapikiniriti ujumbi na wamijimiri. ⁸ Yohani kaweriti ndiri uweru, ira kiziti hera kuwagambira wantu kuusu uweru awu. ⁹ Awu ndo weru wanakaka, weru wankwiza pasipanu, kuwawalira wantu woseri.

¹⁰ Shisoweru kaweriti pasipanu. Mlungu kanyawiti pasipanu kupitira Shisoweru, kumbiti wantu wa pasipanu wamumana ndiri. ¹¹ Kiziti muisi yakuwi mweni, kumbiti wantu wakuwi mweni wamuwanka ndiri. ¹² Kumbiti wamonga yawamuwankiti na kumjimira, awa kawayupiti uwezu wa kuwera wana wa Mlungu. ¹³ Womberi waweriti ndiri wana wa Mlungu kwa uwezu wa wantu ama kwa makakala ga nshimba ama kwa kufira kwa muntu, ira Mlungu mweni kawatenditi waweri wana wakuwi.

¹⁴ Shisoweru kaweriti muntu, kalikaliti na twenga, kaweriti upendelewu nentu pamuhara na anakaka. Tuwoniti ukwisa wakuwi, ukwisa yakauwankiti, wa Mwana gwa gweka gwa Tati.

¹⁵ Yohani kawagambira wantu kuusu Shisoweru. Kabotanga, “Ayu ndo ulii yanumtakuliti shipindi pantakuliti, ‘Paneni kankwiza muntu yumu, yomberi ndo mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni naniyiwuki.’”

¹⁶ Kulawira na upendelewu uvuwa wakuwi, katutekeleriti woseri, katupiti utekeleru na utekeleru. ¹⁷ Mlungu katupiti Lilagaliru kupitira Musa, kumbiti upendelewu na anakaka viziti kupitira Yesu Kristu. ¹⁸ Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu. Kumbiti Mwana gwa gweka yakaweriti Mlungu na yakaweriti uwega wa Tati gwakuwi, ndo yakatenditi kamanikani.

Ujumbi wa Yohani Mbatiza

Matayu 3:1-12; Mariku 1:1-8; Luka 3:1-18

¹⁹ Awu ndo upitawu wa Yohani kwa wakulu wa Wayawudi Yerusalemu kulii pawawatu-miti watambika wamu na wantu wa ukowu wa Lawi wa numba ya Mlungu wagendi kwa Yohani wamkosiyi, “Gwenga gwa gaa?”

²⁰ Yohani kalemiti ndiri kuwankula, ira katakuliti pota na kuffa, kalongiti, “Neni na Kristu ndiri yakasyagulitwi na Mlungu kuwalopoziya wantu.”

²¹ Womberi wamkosiya, “Su, gwenga gwa gaa? Gwenga gwa Eliya?” Yohani kawankula, “Ndala, neni ndiri.” Wamkosiya kayi,

“Gwenga ndo ulii Mbuyi gwa Mlungu yawamtakuliti?”

Yohani Kawankula, “Ndala!”

²² Nawomberi wamgambira, “Su, gutugambiri gwenga gwa gaa? Su gutakula hashi kuusu gumweni? Hatugendi kutakula ntambu yagutu wankula kwa walii yawatutumiti.”

²³ Yohani kawankula ntambu yakalembiti Isaya mbuyi gwa Mlungu,

“Neni ndo liziwi lya muntu yakabotanga mushiwa,

‘Mnyawi njira yakupitira Mtuwa!’ ”

²⁴ Wajumbi yawatutumiti na Mafalisayu, ²⁵ wamkosiyiti Yohani, “Paguwera ndiri Kristu, ama Eliya, ama ulii Mbuyi gwa Mlungu, iwera hashi gubatiza?”

²⁶ Yohani kawankula, “Neni mbatiza kwa mashi, kumbiti kwana yumu pakati penu yamummana ndiri. ²⁷ Paneni kankwiza, neni herepa ndiri ata kuyopola lugoyi zya vilyatu vyakuwi.”

²⁸ Vitwatila vyoseri vyavilawiriti Betaniya kusika mwa lushemba lwa Yoridani, pahala Yohani pakawera kankubatiza.

Yesu Mwana Kondolu gwa Mlungu

²⁹ Shirawu yakuwi, Yohani kamwoniti Yesu kankumwizira. Yohani katakula, “Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu, yakawusiya vidoda vya wantu wa pasipanu! ³⁰ Ayu ndo ulii yanumtakuliti, pantakuliti, ‘Paneni kamkwiza muntu yumu mkulu kuliku neni, toziya kaweriti kala neni haneniyiwuki.’ ³¹ Namweni numumaniti ndiri, kumbiti niziti kubatiza kwa mashi su yomberi kamanikana kwa wantu wa Israeli.”

³² Na awu ndo upitawu Yohani yakautakuliti, “Moniti Rohu Mnanagala kankusuluka gambira nkunda pakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu na kumkangalira. ³³ Neni numumana ndiri kuwera yomberi ndo uli ya yanumtakuliti, su Mlungu yakantumiti neni kubatiza kwa mashi, kang’ambiriti, ‘Hagumwoni Rohu pakamsulukira muntu kulawa kumpindi, ndo ulii yakabatiza kwa Rohu Mnanagala.’ ³⁴ Yohani katakuliti, Neni moniti, nuwagambirani nakaka kuwera ayu ndo Mwana gwa Mlungu.”

Wantumini wa kwanja wa Yesu

³⁵ Shirawu yakuwi, Yohani kaweriti kayi paliya pamuhera na wafundwa wakuwi wawili, ³⁶ pakamwoniti Yesu kankupita katakula, “Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu.”

³⁷ Wafundwa wawili pawapikaniriti aga, su wagenditi pamuhera na Yesu. ³⁸ Yesu kagalambukiti, kawawoniti wankumfata, su kawakosiya, “Mwankusakula shishi?”

Womberi wamwankula, “Rabi” mana yakuwi “mfunda” gulikala koshi?

³⁹ Yesu kawagambira, “Mwizi na mloli.” Iweriti handa saa lilongu pamihi. Su wagenditi pamuhera na yomberi na wapawoniti pahala pakalikali. Walikaliti pamuhera na Yesu lishaka lyoseri.

⁴⁰ Andereya, mlongu gwa Simoni Peteru, yakampikiniiriti Yohani pakalonga na mweni kamfatiti Yesu. ⁴¹ Andereya kamwoniti kwanja mlongu gwakuwi Simoni, kamgambira, “Tumwoniti ulii Mlopoziya yakasyaguritwi na Mlungu” Ayu ndo Kristu Mlopoziya. ⁴² Su wamjegiti Simoni kwa Yesu.

Yesu kamlola Simoni na kalonga, “Litawu lyaku ndo Simoni mwana gwa Yohani, Kumbiti hagushemwi Kefa.” Kwa Shigiriki ndo Peteru, mana yakuwi “Litalawu.”

Yesu kawashema Filipu na Nataniyeri

⁴³ Shirawu yakuwi Yesu kaamuwiti kugenda Galilaya. Su kamwoniti Filipu, kamgambira, “Gunfati!” ⁴⁴ Filipu kaweriti mwenikaya gwa Betisayida, lushi lyawalikaliti ashina Andereya na Peteru. ⁴⁵ Filipu kamwoniti Nataniyeri na kamgambira, “Tumwona ulii mweni Musa kamlembiti mushitabu sha Malagaliru na wambuyi wa Mlungu walembiti kuusu mweni. Mweni ndo Yesu mwana gwa Yosefu, kulawa Nazareti.”

⁴⁶ Nataniyeri kamkosiya Filipu, “Kwana shintu shoseri shiherepa shiza kulawa Nazareti?”

Filipu kamwankula, “Gwizi guloli.”

⁴⁷ Yesu pakamwoniti Nataniyeri kankumwizira, katakuliti kuusu yomberi, “Mloli! Ayu ndo Mwisraeli nakaka, kwahera shinika kwakuwi.”

⁴⁸ Nataniyeri kamkosiya “Gumana ashi neni?”

Yesu kamwankula, “Pamberi pa Filipu kukushema, nukuwoniti pagulivagiti pasi pa mtera gwa mkuyu.”

⁴⁹ Nataniyeri kamwankula, “mfunda, Gwenga ndo Mwana gwa Mlungu! Gwenga gwa Mfalumi gwa Israeli!”

⁵⁰ Yesu kamgambira, “Hashi, gujimira toziya nukugambiriti kuwera nukuwoniti pasi pa mtera gwa mkuyu? Haguwoni vikulu nentu vivuwa kuliku avi!” ⁵¹ Na Yesu kawagambiriti womberi, “Nankuwagambirani mwenga nakaka, hamuwoni kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na wantumintumi wa kumpindi pawakweni na kumsulukira Mwana gwa Muntu.”

2

Ndowa mulushi lwa Kana

¹ Lishaka lya tatu kuweriti ndowa mulushi lwa Kana, kumkowa Galilaya. Mawu gwakuwi Yesu kaweriti palaa, ² Yesu pamuhira na wafundwa wakuwi nawomberi wawashemiriti ku ndowa. ³ Divayi payiperiti, mawu gwa Yesu kamgambira, “Kwahera divayi.”

⁴ Yesu kamwankula, “Mawu, nagung'ambira shakutenda. Saa yaneni yankali.”

⁵ Mawu gwa Yesu kawagambira wantumintumi, “Mtendi shoseri shakawagambireni.”

⁶ Pali paveriti na vulu sita zya mabuwi na kila lumu luweziti kutulwa mashi shyasi sha madebi mawili ama matatu. Iweriti wayitula pali toziya ya shitiba sha Shiyawudi sha kunawira. ⁷ Yesu kawagambira wantumini, “Mumemiziya viwiga avi mashi.” Nawomberi wavimemiziya mashi nduu, ⁸ shakapanu kawagambira, “Vinu mteki mashi aga mwakam-jegeri mkulu gwa msambu.” Womberi watola mashi na kumjegera yomberi, ⁹ su vinu mashi gagalambusiwa gawera divayi na kagalawalira. Mkulu gwa msambu kavimana ndiri kwayilawiriti divayi, su wantumintumi pawatekiti mashi wavimaniti, mkulu gwa msambu kamshemiti mpalu gwa ndowa ¹⁰ kamgambira, “Kila muntu kaitandaga divayi iherepa huti ata pawikuta kala, kaitandaga ilii ifaa ndiri. Kumbiti gwenga gutula divayi iherepa mpaka vinu!”

¹¹ Yesu katenda liuzauza ali lya kwanja haku Kana mu Galilaya, kaulanguziya ukwisa wakuwi na wafundwa wakuwi wamjimira.

¹² Pagalawiriti kala aga, Yesu pamuhira na mawu gwakuwi na walongu wakuwi na wafundwa wagenditi Kafarinaumu na walikaliti kuliya mashaka gavuwa ndiri.

Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu

Matayu 21:12-13; Mariku 11:15-17; Luka 19:45-46

¹³ Msambu gwa Pasaka gwa Wayawudi guweriti gwa pakwegera, su Yesu kagenditi Yerusalemu. ¹⁴ Mnumba nkulu ya Mlungu kawawoniti wantu wankuwuza wang'ombi na wakondolu na wangunda na viraa wantu wamonga wankuvunjira mpiya pawalivaga pameza zawu. ¹⁴ ¹⁵ Kanyawiti ntomondou ya lugoyi na kawawinga wavigongolu woseri walawi kunja kwa Numba nkulu ya Mlungu, pamuhira na wakondolu na wang'ombi, kazigalambuziya meza zawatendiriti kuvunjira mpiya na kuzipalasiya mpiya zawu, ¹⁶ na kawagambira walii woseri yawaweriti wankuwuza wangunda, “Muusii vintu avi panu! Muleki kutenda numba ya Tati gwangu iweri pahala pa soku!” ¹⁷ Wafundwa wakuwi waliholiti Malembu ntambu yagalembitwi, “Mlungu, kulilaviya kwaneni munumba mwaku kuyaka mumoyu mwangu gambira motu.”

¹⁸ Wakulu wa Shiyawudi wamu wamkosiya Yesu, “Hagutendi liuzauza gaa kutulan-guziya twenga handa gwana uwezu kutenda vitwatira avi?”

¹⁹ Yesu kawankula, “Hambomoli Numba nkulu ya Mlungu ayi, neni hanuyijengi kayi kwa mashaka matatu.”

²⁰ Wayawudi wamkosiya, “Numba nkulu ya Mlungu ayi waijengiti kwa mivinja milongu msheshi na sita! Hashi, gwenga hagujengi kwa mashaka matatu?”

²¹ Kumbiti numba nkulu ya Mlungu Yesu yakayitakuliti ndo nshimba yakuwi. ²² Su pakazyukisiwitwi kulawa kwa wahowiti, wafundwa wakuwi waliholiti handa katakuliti aga na wagaaminiti Malembu Mananagala na shilii shakatakuliti Yesu.

Yesu kayimana myoyu ya wantu woseri

²³ Yesu pakaweriti Yerusalemu shipindi sha msambu gwa Pasaka, wantu wawuwa wamjimiriti pawawoniti mauzauza gakatenditi. ²⁴ Yesu kalilaviya ndiri kwa womberi, toziya kayimaniti myoyu yawu woseri. ²⁵ Kafira ndiri wamgambiri shoseri kuusu wantu, toziya kavimaniti weri vitwatira vyoseri yaviweriti mumyoyu mwawu.

3

Yesu na Nikodemu

¹ Kuweriti na mkulu gwa Shiyawudi yawamshema Nikodemu, kaweriti gwa shipinga sha Mafalisayu. ² Lishaka limu kamgendera Yesu pashiru na kamgambira, “Mfunda, tuvi-mana handa gwenga gwa mfunda yagutumitwi na Mlungu. Kwahera muntu yakaweziti kutenda mauzauza gagutenda mpaka Mlungu kapamuhera na yomberi.”

³ Yesu kamwankula, “Nakugambira nakaka, Kwahera muntu yakaweza kuwona Ufalumi wa Mlungu, pakayiwuka kayi ndiri.”

⁴ Nikodemu kamkosiya, “Muntu mkulu kaweza hashi kwiwuka kayi? Hashi, kaweza kwingira muntima mwa mawu gwakuwi na kwiwuka mala ya pili?”

⁵ Yesu kamwankula,

“Nakaka nukugambira, muntu yoseri pakiwuka ndiri kwa mashi na Rohu Mnanagala, hapeni kingiri Muufalumi wa Mlungu. ⁶ Muntu kiwuka shinshimba kwa tati na mawu, kumbiti yakiwuka shirohu kwa Rohu Mnanagala. ⁷ Nagulikangasha toziya nukugambira mpaka gwiwuki kayi. ⁸ Liyega ligendaga palifira kugenda, gulipikanira kuvuma kwakuwi, kumbiti guvimana ndiri kwalilawiti ama kwaligenda. Ntambu iraayi, iwera hangu kwa muntu yakiwuka kwa Rohu.”

⁹ Nikodemu kamkosiya, “Hashi, shitwatila ashi, shiwezekani?”

¹⁰ Yesu kamwankula, “Hashi, gwenga guwera mfunda gwa Israeli na guvimana ndiri vitwatira avi? ¹¹ Nukugambira nakaka, tutakula galii tugamaniti na tuwera wakapitawu wa galii tugawoniti, su mwenga mjimira ndiri ujumbi wetu. ¹² Mjimira ndiri paniwagam-bireni vitwatira vya isi ayi, hashi hamjimiri panuwagambireni vitwatira vya kumpindi? ¹³ Kwahera muntu yakapatiti kugenda kumpindi kwa Mlungu, ira Mwana gwa Muntu ndo mweni yakalawiti kumpindi kwa Mlungu.”

¹⁴ Gambira Musa ntambu yakamtuliti njoka gwa shaba palusiki kushiwala kulii, ntambu iraayi Mwana gwa Muntu hakanyasulwi kumpindi, ¹⁵ su kila yakamjimira kawera na ukomu wa mashaka goseri. ¹⁶ Mana Mlungu kawafiriti nentu wantu wa pasipanu, su kamlaviyiti Mwana gwakuwi gwa gweka, su kila yakamjimira hapeni kahowi, kumbiti kaweri na ukomu wa mashaka goseri. ¹⁷ Mlungu kamjegiti ndiri Mwana gwakuwi pasipanu kupatoza, kumbiti kapalopoziyi.

¹⁸ Woseri yawamjimira Mwana hapeni katozwi, kumbiti woseri yawamjimira ndiri watozwa kala, toziya wamjimira ndiri Mwana gwa gweka gwa Mlungu. ¹⁹ Na toza yeni ndo ayi, gulangala gwiza pasipanu, kumbiti wantu wafiriti ntiti kuliku gulangala, toziya vitendu vyawu vidoda. ²⁰ Woseri walii yawatenda vidoda wagukalalira gulangala, hapeni wizi muulangala, toziya wafira ndiri vitendu vyawu vimaniki. ²¹ Kumbiti woseri yawatenda unakaka wiza mu mulangala, su gulangala guvilangaliri vitendu vyawu vyawavitenda vyakumjimilira Mlungu.

Yesu na Yohani Mbatiza

²² Shakapanu, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wagenditi kumkowa gwa Yudeya, kalikaliti kuliya pamuhera nawomberi kwa shipindi pakabatiza wantu. ²³ Viraa Yohani kaweriti kankubatiza wantu kulii Ainoni, pakwegera na Salemu, toziya kulii kuweriti na mashi gamema. Wantu wamgendiriti, nayomberi kaweriti kankuwabatiza. ²⁴ Shipindi ashi Yohani wenimtuli mushibetubetu.

²⁵ Likakatala lilawiriti pakati pa wafundwa wa Yohani na Myawudi yumu kuusu shitiba sha kunawa ntambu yayifiriwitwi. ²⁶ Su wamgenderiti Yohani na kumgambira, “mfunda, gumuhola muntu uliya yakaweriti pamuhera nagwenga kusika kumwambu kwa Yoridani, ulii gwenga yagumtakuliti? Vinu yomberi kankubatiza na kila muntu kamgendera!”

²⁷ Yohani kawankula,

“Kwahera muntu yakawera na shintu shoseri, mpaka kapananwi kulawa kumpindi. ²⁸ Maweni mwenga muweza kutakula galii gantakuliti, ‘Neni na Kristu ndiri, kumbiti wantumiti su numulongoleri.’”

²⁹ Mpalu gwa ndowa ndo mweni gwa mdala gwa ndowa, su wagolokera ndowa yawagolokiti na kupikiniira, wanemelera nentu pawapikanira liziwi lya mpalu gwa ndowa. Hangu ndo ntambu ya nemeleriti nentu. ³⁰ Mweni ndo kenderereyi kamanikana ira neni nenderereyi kumanikana ndiri.

Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu

³¹ Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. Yakalawila pasipanu ndo gwa pasipanu na katakulaga vitwatira vya pasi panu, kumbiti yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. ³² Yomberi kapitawulira galii kagawoniti na kugapikanira, kumbiti kwahera muntu yakaujimilira ujumbi wakuwi. ³³ Su muntu yoseri yakajimira ukapitawu wakuwi, katakula weri handa Mlungu ndo gwa nakaka. ³⁴ Uliya yakatumitwi na Mlungu kutakula visoweru vya Mlungu, toziya Mlungu kumpanana muntu ayu Rohu Mnanagala pota na shipimu. ³⁵ Tati kamfira Mwana

gwakuwi na kavitula vintu vyoseri mumawoku mwakuwi. ³⁶ Yakamwamini Mwana kana ukomu wa mashaka goseri, yakamjimira ndiri Mwana hakaweri ndiri na ukomu, su maya ga Mlungu hagaweri kwakuwi.

4

Yesu na mdala Msamariya

¹ Mafalisayu wapikiniriti handa Yesu kaweriti kankubatiza na kankuwapata wafundwa wawuwa kuliku Yohani. ² Kumbiti nakaka Yesu kawera ndiri kankubatiza ira wafundwa wakuwi ndo waweriti wankubatiza. ³ Yesu pakapikaniriti aga, kalawa Yudeya kagenda Galilaya, ⁴ pamwanja gwakuwi kalazimika kupitila Samariya.

⁵ Su kafikiti Sikari, lushi lumu lwa Samariya, pakwegera na lirambu lilii Yakobu lyakamupiti mwana gwakuwi Yosefu. ⁶ Na panu paweriti na linegu lya Yakobu. Yesu kaweriti katoka toziya ya mwanja, su kalivagiti pasi pampenku pa linegu. Iweriti ipata saa sita paliwala.

⁷ Mdala Msamariya kiziti kuteka mashi na Yesu kamgambira, “Gunupi mashi nandi.” ⁸ Wafundwa wakuwi wagenditi mulushi kuhemera shiboga.

⁹ Mdala uliya kamgambira, “Gwenga gwa Muyawudi, neni na Msamariya! Su guweza-hashii kunduwa mashi ga kulanda?” Wayawudi hapeni watumii vikombi na vibakuli vyavihanganyikiti na vya wantu wa Samariya.

¹⁰ Yesu kamwankula, “Handa meguvimaniti mafupu ga Mlungu na gaa yakakuluwa mashi ga kulanda, megumluwi na yomberi mekakupi mashi ga ukomu.”

¹¹ Mdala uliya kalonga, “Mtuwa, gwenga gwahera shintu sha kutekera mashi na linegu ndo litalipa. Su, hagupati koshi mashi gana ukomu? ¹² Mbuiy gwetu Yakobu ndo yakatupiti linegu ali, yomberi na wana wakuwi pamuhera na mifugu yakuwi yoseri walanditi mashi aga. Ashi gwenga gultumba kuwera mkulu kuliku Yakobu?”

¹³ Yesu kamwankula, “Woseri walanda mashi aga hawaweri na kwimiluwa kayi. ¹⁴ Kumbiti yoseri yakalanda mashi ganumupa neni, hapeni kaweri na kwimiluwa kayi. Mashi ganumupa hagaweri mngati mwakuwi mbwiru ya mashi ga ukomu na kumupa ukomu wa mashaka goseri.”

¹⁵ Mdala uliya kamgambira, “Mtuwa, gunupi mashi aga! Shakapanu hapeni numuluwi kayi na hapeni nizi kayi panu kuteka mashi.”

¹⁶ Yesu kamgambira, “Gugendi gwakamshemi mpalu gwaku gwizi nayomberi.”

¹⁷ Mdala uliya kamwankula, “Neni nahera mpalu,”

Yesu kamgambira, “Gutakula weri pagutakuliti gwahera mpalu. ¹⁸ Guyugwa na wapalu wamuhani, yomberi yagulikala nayu vinu, mpalu gwaku ndiri. Gung’ambira nakaka.”

¹⁹ Mdala uliya kamgambira, “Mtuwa, mona gwenga gwa mbuiy gwa Mlungu. ²⁰ Wambuiy wangu wa Samariya wamguwiriti Mlungu mulugongu alu, su mwenga Wayawudi mlonga kuwera Yerusalemu ndo pahala pa kumwabudu Mlungu.”

²¹ Yesu kamgambira, “Mdala, gunjimira, shipindi shankwiza ndo sheni wantu hapeni wamguwira Tati mulugongu alu ama ku Yerusalemu. ²² Mwenga Wasamaliya muvimana ndiri nakaka yawamguwira, kumbiti twenga Wayawudi tumumana yatumguwira, toziya ulopoziya wiza kulawa kwa Wayawudi. ²³ Kumbiti shipindi shankwiza na kayi shisoka kala, peni wawamguwira nakaka, hawamguwili Tati kwa likakala lya Rohu, wantu wamguwira hangu ndo Tati yakawafira. ²⁴ Mlungu ndo Rohu, na wantu hawawezi hera kumwabudu nakaka kwa likakala lya Rowu gwakuwi.”

²⁵ Mdala ulii kamgambira, “Nuvimana kuwera Kristu Mlopoziya yakasyagulitwi hakizi na pakiza hakatugambiri twenga kila shintu.”

²⁶ Yesu kamgambira, “Neni, ndo yantakula na gwenga.”

²⁷ Shipindi shila shilii wafundwa wa Yesu wawuyiti na waweriti na likangasha likulu pawamwona Yesu pakatakula na mdala. Kwehera yumu pakati pawu yakamgambiriti mdala ulii, “Gufira shishi?” Ama kumkosiya Yesu, “Iwera hashi gwankutakula na mdala ayu?”

²⁸ Su, mdala uliya kaileka vulu yakuwi, kagenda mulushi na kuwagambira wantu, ²⁹ “Mwizi mloli muntu yakang’ambiriti vitwatira vyoseri vyantenditi. Hashi, iwezikana yomberi kawera Kristu yakasyagulitwi na Mlungu?” ³⁰ Wantu walawa mulushi, wamgendera Yesu.

³¹ Shipindi shila shiriya wafundwa waweriti wankumuhiga Yesu, “mfunda, gulii shiboga!”

³² Su Yesu kawankula, “Neni nana shiboga shamshimana ndiri.”

³³ Wafundwa wakuwi walitakuziyana weni, “Hashi, kwana muntu yoseri yakamjegiriti shiboga?”

³⁴ Yesu kawagambira, “Shiboga shaneni ndo kugajimira kakafira ulii yakantumiti neni na kumalira lihengu lyakanupiti kutenda.” ³⁵ Mwenga mtakula, ‘Kunkali myezi ya msheshi hera, shipindi sha kubenanga hashisoki.’ Su nukugambirani, mloli marambu, viboga vinu vipiya kala na viwera kala kubenanga! ³⁶ Yakabena viboga kankupata shibenamgongu na kankujojinira viboga kwa mashaka goseri, su yumonga yakayala na ulii yakabena hawanemeleri pamuhera. ³⁷ Kutakula aku kwa nakaka, ‘Yumu kayalaga na yumonga kabenaga.’ ³⁸ Neni nuwatumiti mwenga mwakabeni viboga mulirambu mtenda ndiri lihengu, wamonga watenditi lihengu kulii na mwenga muna mota kulawirana na lihengu lyawatenditi.”

³⁹ Wasamariya wawuwa mulushi lulii wamjimiriti Yesu toziya mdala uliya katakuliti, “Kang’ambiriti neni shintu shoseri shantenditi.” ⁴⁰ Su Wasamariya pawamgendiriti Yesu, wamuluwiti yomberi kalikali pamuhera na womberi na Yesu kalikaliti kulii mashaka mawili.

⁴¹ Wantu wawuwa wamjimiriti toziya ya ujumbi wakuwi, ⁴² na womberi wamgambira mdala uliya, “Vinu twenga tujimira, toziya ndiri ya shilii shagutakuliti, ira toziya twenga tumpikanira twaweni na tuvimana kuwera nakaka ndo Mlopoziya gwa pasipanu.”

Yesu kamuponiziya mwana gwa afisa

⁴³ Pagapititi mashaka mawili, Yesu kawukiti paliya na kugenda Galilaya. ⁴⁴ Mana Yesu mweni katakuliti, “Mbuyi gwa Mlungu hapeni kapananwi ligoya muisi yakuwi.” ⁴⁵ Pakafikiti Galilaya, wantu wa paliya wamshemiriti, toziya pawaweriti mumsambu gwa Pasaka kulii Yerusalemu wawonaga vitwatira vyoseri vyakatenditi Yesu shipindi sha msambu.

⁴⁶ Su Yesu kawuyiti kayi Kana mumkowa gwa Galilaya, pahala pakagalambuziti mashi kuwera divayi. Afisa gwa sirikali kaweriti paliya mwana gwakuwi kaweriti kalwala ku Kafarinaumu. ⁴⁷ Pakapikaniriti handa Yesu kankwiza Galilaya pakalawila Yudeya, kamgendiriti yomberi na kumgambira kagendi Kaferinawumu na kamuponiziya mwana gwakuwi, yakaweriti sambira kahowa. ⁴⁸ Yesu kamgambira, “Pamwona ndiri malangaliru na mauzauza, hapeni mijimiri!”

⁴⁹ Afisa ulii kamwankula, “Mtuwa, tugendi pamuhera vinu, mwana keni howi.”

⁵⁰ Yesu kamgambira, “Gugendi, mwana gwaku hakaweri mkomu!”

Muntu uliya kavimaniti visoweru vya Yesu, su kagenda zakuwi. ⁵¹ Pakaweriti kankali kamunjira kuwuya ukaya kaliwoniti na wantumintumi wakuwi pawamjegera visoweru, “Mndemba gwakuwi kawera mkomu!”

⁵² Kawakosiya shipindi gaa mwana gwakuwi pakaweriti mkomu na womberi wamwankula, “Iweriti saa saba paliwala lishu nshimba kupyupa paimlekeziyiti.” ⁵³ Tati uliya kaliholiti kuwera shipindi shiliya ndo Yesu pakamgambiriti, “Mwana gwaku hakaweri mkomu.” Su mweni pamuhera na kaya yakuwi yoseri wamjimira Yesu.

⁵⁴ Liuzauza ali ndo lya pili lyakatenditi Yesu pakaweriti kankulawa Yudeya na kugenda Galilaya.

5

Yesu kankumponiziya muntu

¹ Shakapanu, Yesu kagenditi Yerusalemu kumsambu gwa Wayawudi. ² Kulaa Yerusalemu, pakwegera na mlyangu gwawagushemiti Mlyangu gwa kondolu, kweniti na litanda lyawalishemiti kwa Shiebraniya Betizata, liweriti na seemu midamu muhanu. ³ Lipinga likulu lya walweli walivagiti seemu azi, wanalwisi na wavibyeketu na walewelekiti. Su waweriti wankuhepera mashi gatimbuki, ⁴ toziya lihoka lya Mlungu kulawa kwa Mtuwa kila mala pakiza na kugatimbuka mashi. Mlweri gwa kwanja kwingira mumashi pagatimbuka kaponiziwa. ⁵ Paliya paweriti na muntu yumu yakalwaliti kwa shipindi sha mivinja milongu mitatu na nane. ⁶ Yesu pakamwoniti muntu uliya kagonja paliya na kavimaniti kuwera kalwariti kwa shipindi shivuwa, su kamkosiyiti, “Hashi, gufira guponi?”

⁷ Muntu yakalwala kankula, “Mtuwa, kwahera muntu panu gwankuntula mumashi shipindi mashi pagatimbuka. Panjeriti kwingira kumbiti kila mala, muntu yumonga kanongulera.”

⁸ Yesu kamgambira, “Gugoloki, gutoli mkeka gwaku gugendigendi.” ⁹ Palaa paliya muntu uliya kaponi. Kagutoliti mkeka gwakuwi na kanja kugendagenda.

Shitwatila ashi shitendikiti Mulishaka lya kwoyera. ¹⁰ Wakulu wa Wayawudi pawawoniti muntu ulii yakaponiziwitwi, womberi wamgambira, “Leru ndo lishaka lya kwoyera! Kwahera ulekeziwu kwa gwenga kupapa mkeka gwaku.”

¹¹ Kumbiti Yomberi kawagambira, “Muntu yakamponiziyiti kang’ambiriti ntoli mukeka, ng’ending’endi.”

¹² Nawomberi wamkosiyiti, “Ndo gaa yakakugambiriti gutoli mukeka gwaku na gwendigendi?”

¹³ Kumbiti yomberi kamumana ndiri muntu yakamuponiziiti, mana Yesu kaweriti kalihangania mulipinga lya wantu.

¹⁴ Shapakanu Yesu kaliwoniti na muntu yakamponiziyiti Mnumba nkulu ya Mlungu, su kamgambira, “Gupikani vinu gwamkomu, guleki kutenda vidoda ama vitwatira vidoda virawili kwaku.”

¹⁵ Shakapanu muntu uliya kagenda, kawagambira wakolamlima wa Shiyawudi kuwera Yesu ndo yakamuponiziiti. ¹⁶ Su Wayawudi wanjiti kumgaziya Yesu, toziya yomberi katenditi shitwatila ashi sha kuponiziya mulishaka lya Kwoyera. ¹⁷ Yesu kawagambira womberi, “Tati gwangu kankutenda lihengu mashaka goseri, naneni viraa ntenda lihengu.”

¹⁸ Visoweru avi viwatenda wakulu wa Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya kumlaga Yesu, toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Kwoyera na katakuliti kuwera Mlungu ndo Tati gwakuwi na viraa vilii pakalitenda kuwera gambira Mlungu.

Uwezu wa Mwana gwa Mlungu

¹⁹ Yesu kawagambiriti womberi, “Nukugambirani nakaka, Mwana kaweza ndiri kutenda shoseri gweka yakuwi, katenda shilii shakawoniti Tati gwakuwi pakatenda. Vilii vyakatendaga Tati, viraa vilii ndo vyakatenda Mwana. ²⁰ Toziya Tati kamfira Mwana na kamlangalira yomberi vyoseri vyakatenditi mweni, viraa vilii hakamlanguzii vitwatira vikulu kuliku avi, mwenga hamlikangashi. ²¹ Handa virii Tati pakawazyukisiyiti wahowiti na kuwapanani ukomu, ntambu iraayi Mwana kawapanani ukomu yawafira walii. ²² Tati hapeni katozi muntu yoseri, kumbiti lihengu lyoseri lya kutoza kamupa Mwana, ²³ su wantu woseri wamgohilili Mwana ntambu yawamgohelera Tati. Yakamgohelira ndiri Mwana, kamgohalila ndiri Tati. Tati ndo mweni yakamtumiti Mwana.

²⁴ “Nakugambirani nakaka, woseri yawapikanira visoweru vyangu na kumjimira ulii yakantumiti, hakaweri na ukomu wa mashaka goseri. Hapeni katozwi, ira kapita kala kulawa mukuhowa na kwingira muukomu. ²⁵ Nukugambirani nakaka, shipindi shankwiza, kayi shisoka kala, ndo sheni wahowiti hawapikiniri liziwu lya Mwana gwa Mlungu na woseri yawapikanira hawalikali. ²⁶ Gambira Tati ntambu yakawera shanzu sha ukomu, hera hangu viraa ntambu yakamtenda Mwana gwakuwi kuwera shanzu sha ukomu. ²⁷ Na kamupiti Mwana uwezu wa kutoza, toziya yomberi ndo Mwana gwa Muntu. ²⁸ Namulikangasha shitwatila ashi, shipindi shankwiza wawahowiti woseri hawapikiniri liziwu lyakuwi ²⁹ nawomberi hawalawi mumapumba mwawu, woseri walii yawatenditi viherapa hawazyuki na kulikala, na woseri yawatenditi vidoda, hawazyuki na kutozwa.”

Wapitawu wa Yesu

³⁰ “Neni weza ndiri kutenda shoseri kwa uwezu waneni. Neni ntenda hera ntambu ya Mlungu pakang’ambira, su kutoza kwaneni ndo teratera, toziya njeriti ndiri kutenda shirii shanfira, kumbiti ntenda shirii shakafira ulii yakantumiti.

³¹ “Handa panulitakulila namweni, upitawu wa neni hapeni ujimilwi kuwera wa nakaka. ³² Kumbiti kwana yumonga ndo mweni katakulaga upitawu kuusu neni, naneni nuvimana kuwera vyoseri vyakatakula kuusu neni ndo vyanakaka. ³³ Mwenga mtumiti ujumbi kwa Yohani, nayomberi kawutakuliti nakaka. ³⁴ Neni nuwutumbira ndiri upitawu wa wantu, kumbiti ntakula vitwatira avi mpati kulopoziwa. ³⁵ Yohani kaweriti gambira lumuliku lwaluweriti lwakuyaka na kulangala na mwenga musekereriti kulangala kwa shipindi shididiki hera.

³⁶ “Neni nanawu upitawu kuusu namweni ndo weni mkulu mnu kuliku ulii wa Yohani. Shantenda ndo sheni shakung’ambira kuwera Tati ndo yakantumiti. ³⁷ Tati ndo yakantumiti, viraa kananguziye. Mwenga hapeni mpikaniri liziwu lyakuwi ama mwoni sheni shakuwi, ³⁸ na visoweru vyakuwi hapeni vikali mummyoyu mwenu, toziya mumjimira ndiri ulii yakantumiti.

³⁹ “Mwenga mgalola weri Malembu Mananagala, toziya mulihola kuwera mngati mwakuwi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti Malembu galaa galiya gantakula! ⁴⁰ Pamuhara na hangu, mwenga mlema kwiza kwaneni mpati ukomu.

⁴¹ “Ndolera ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. ⁴² Kumbiti nuwamana mwenga, nuvimana kuwera ufiru wa Mlungu kwahera mummyoyu mwenu. ⁴³ Neni niza kwa uwezu wa Tati gwangu, su munshemera ndiri, Kumbiti mwenga muwashemeraga wantu pawiza muuwezu wawu. ⁴⁴ Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti mfira ndiri kujera

kutenda vitwatira kwa ulii yakawera Mlungu gweka yakuwi, hashi mweza kunjimira neni?

⁴⁵ “Namliholala handa neni hanuwasitaki mwenga kwa Tati gwangu. Musa ndo mweni, mwenga mumtumbiriti mweni ndo hakawasitaki. ⁴⁶ Handa nakaka mwenga memjimiri Musa, viraa memjimiri naneni, toziya Musa kalembiti kuusu neni. ⁴⁷ Kumbiti mugajimiri ndiri galii gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimira visoweru vyangu?”

6

Yesu kankuliyupa shiboga lipinga likulu

¹ Shakapanu, Yesu kalokiti litanda lya Galilaya ama litanda lya Tiberiya ² Lipinga likulu lya wantu limfatiti toziya wantu awa waweriti wawona mauzauza gakuwi ga kuwaponiziya walweli ³ Yesu kakweniti mulugongu, kalivaga pamuhera na wafundwa wakuwi. ⁴ Msambu gwa Wayawudi gwa Pasaka guweriti gwapakwegera. ⁵ Su, Yesu kalola wega zoseri na kuwona lipinga likulu lya wantu lyankumwizira, kamkosiya Filipu, “Tuhemeriki koshi mabumunda su wantu awa wapati kuliya?” ⁶ Katakuliti aga kumjera Filipu, kavimaniti kala mweni hakavinyawi.

⁷ Filipu kamwankula, “Mabumunda ga mpiya sha shibenamgongu sha myezi sita hashiwatoshi ndiri wantu awa.” ⁸ Yumu gwa Wafundwa wakuwi yawamshema Andereya, mlungu gwakuwi Simoni Peteru kamgambira, ⁹ “Panu pana muntamba yumu kawera na mabumunda muhanu na wasomba wawili. Kumbiti avi vitosha ndiri kwa wantu wawuwa handa awa?”

¹⁰ Yesu katakula, “muwagambirani wantu walivagi pasi.” Paweriti na mahamba pahala palii. Wantu walivagiti. Paweriti wapalu elufu muhanu. ¹¹ Yesu katola mabumunda galii, kalonga mayagashii Mlungu, kawapanana wantu yawalivagiti pasi. Katenda hangu na wasomba walii. ¹² Wantu pawikutiti Yesu kawagambira Wafundwa wakuwi, wajojaniri vipandi vyavisigaliti, namwasa shintu. ¹³ Su, wavitula pamuhera vipandi vyavisigaliti vya mabumunda wavimemiziya mumajamanda lilongu na mawili kulawa kwa mabumunda muhanu galii.

¹⁴ Wantu pawaliwoniti liuzauza ali Yesu lyakalitenditi, watakula, “Nakaka ayu ndo mweni mbuyi gwa Mlungu yakiziti pasipanu.” ¹⁵ Yesu kavimana handa wantu wafiriti kumtola kwa makakala wamtendi mfalumi, kawukiti kayi kagenditi palugongu gweka yakuwi.

Yesu kankugendagenda pampindi pamashi

¹⁶ Payisokiti pamihi, Wafundwa wakuwi wasokiti kulitanda, ¹⁷ Wakwena mumtumbwi, su waloki kugenda Kafarinaumu. Niti iweriti yankwingira na Yesu kaweriti kankali kuwayizira. ¹⁸ Liyega liweriti lyankuvuma na mawimbi ga mashi gaweriti gakutindira. ¹⁹ Wafundwa pawaweriti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita, wamwoniti Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti pakwegera na mtumbwi, womberi watiriti nentu. ²⁰ Yesu kawagambira, “Namtira, ndo neni!” ²¹ Su womberi wafiriti kumtola Yesu mumtumbwi na palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala pawaweriti wankugenda.

Wantu wankumsakula Yesu

²² Shirawu yakuwi wantu wawuwa wasigaliti uweka gwa pili wa litanda, wavimaniti handa kuweriti na mtumbwi gumu hera palii. Womberi wavimaniti kuwera Yesu hapeni kagendi na wafundwa wakuwi, kumbiti wafundwa wakuwi wagenditi pawamleka Yesu. ²³ Mitumbwi imonga ilawa Tiberiya isoka pahala lipinga lya wantu pawaliyiti mabumunda, shipindi Mtuwa pakalongiti mayagashii Mlungu. ²⁴ Su, wantu awa pawavimaniti handa Yesu na wafundwa wakuwi waweriti ndiri pahala paliya, wakwena mtumbwi gumonga wagenda Kafarinaumu pawamsakula.

Yesu ndo libumunda lya Ukomu

²⁵ Wantu walii pawamwoniti Yesu kumwambu kulitanda wamkosiya, “Mfunda, gwiza ndiri panu?”

²⁶ Yesu kankula, “Nakaka nuwagambirani, mwankunsakula ndiri toziya mumaniti weri liuzauza lili, kumbiti toziya muliyiti mabumunda galii mwikuta. ²⁷ Namushitendera lihengu shiboga shashyalibika, kumbiti mushitenderi lihengu shiboga sha ukomu wa mashaka goseri. Ashi ndo shiboga Mwana gwa muntu hakakupanani, toziya Tati Mlungu kamjimira kutenda hangu.”

²⁸ Womberi wamkosiya, “Tutendi shishi su tutendi vilii vyakafira Mlungu twenga tutendi?”

²⁹ Yesu kawankula, “Vintu vyakafira Mlungu ndo mwenga kumjimira ulii yakantumiti.”

³⁰ Wamgambira, “Hagutendi liuzauza gaa su tuloli tupati kukujimira? Hagutendi shintu gaa? ³¹ Wazewi wetu waliyiti shiboga shawashishema Mana kushiwala kulii, gambira Malembu galembwa, Kawayupiti libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu.”

³² Yesu kawagambira, “Nakaka nuwagambirani, Musa kawayupiti ndiri libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu, Tati gwangu ndo mweni kawapanani mwenga libumunda lya nakaka kulawa kumpindi. ³³ Toziya mabumunda ga Mlungu ndo ula ulii kasuluka kulawa kumpindi na kutupanana ukomu wa pasipanu.”

³⁴ Su, wamgambira, “Mtuwa, gutupi kila lishaka libumunda ali.”

³⁵ Yesu kawagambira “Neni ndo libumunda lya ukomu. Walii yawiza kwaneni hawawoni ndiri njala, yakanjimira neni hawawoni ndiri kwimiluwa. ³⁶ Nuwagambirani weri kulonga muma, kumbiti munjimira ndiri. ³⁷ Woseri ndo weni yakanupa Tati hawizi kwaneni, naneni hapeni numwingi yoseri yakiza kwaneni, ³⁸ toziya niza kulawa kumpindi kwa Mlungu ira ntendi ndiri vilii vyanfira. Niza kutenda vilii vyakafira ulii yakantumiti. ³⁹ Uliya yakantumiti kafira aga, nanimwamizili yumu pakati pa walii yakanupiti, ira hanuwazyukusi yoseri lishaka lya kupelera. ⁴⁰ Mana shakafira Tati gwangu ndo ashi, kila yakamwona Mwana na kumjimira kawera na ukomu wa mashaka goseri. Neni hanuwazyukusi yoseri lishaka lya kupelera.”

⁴¹ Su Wayawudi wanjiti kuhinginika kuusu yomberi toziya Yesu katakuliti, “Neni ndo libumunda lilawiti kupindi.” ⁴² Su womberi watakula, “Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa Yosefu? Tumumana tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kaweza hashi kutakula kalawa kumpindi kwa Mlungu?”

⁴³ Yesu kawagambira, “Mleki kuhinginika mwenga kwa mwenga. ⁴⁴ Kwahera muntu kawezi kwiza kwaneni mpaka Tati yakantumiti pakamjega kwaneni, naneni hanumzyukusi yoseri muntu ayu ku ukomu lishaka lya kupelera. ⁴⁵ Wambuyi wa Mlungu walembiti, ‘Wantu woseri hawafundwi na Mlungu.’ Kila muntu yakampikanira Tati na kulifunda kwa yomberi kizi kwaneni.

⁴⁶ “Ayi yahera mana handa kamlamu muntu yakamwoniti Tati, payiweri ndiri uliya yakalawiti kwa Mlungu, uliya ndo yomberi yakamwoniti Tati. ⁴⁷ Nunkugambirani nakaka, yakanjimira kana ukomu wa mashaka goseri.

⁴⁸ “Neni nalibumunda lya ukomu. ⁴⁹ Wambuyi wenu waliyiti mana kushiwala kulii, kumbiti wahowiti. ⁵⁰ Kumbiti libumunda lyalilawa kumpindi kwa Mlungu su muntu yoseri yakaliya hapeni kahowi. ⁵¹ Neni nalibumunda likomu lyalisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu. Muntu yoseri yakaliya libumunda ali hakalikali mashaka goseri. Na libumunda lyanumupa yomberi ndo nshimba yaneni, yanulaviya su wantu wa pasi panu waweri na ukomu.”

⁵² Shapakanu Wayawudi wanjiti kulitakuliziyana nentu pakati pawu, “Kaweza hashi muntu ayu kutupanana nshimba yakuwi, tuliya?”

⁵³ Yesu kawagambira, “Nankuwagambirani nakaka, pamuliya ndiri nshimba ya Mwana gwa Muntu na kulanda ndiri mwazi gwakuwi, hapeni muweri na ukomu. ⁵⁴ Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu kanawu ukomu wa mashaka goseri, naneni hanumzyukusi yoseri lishaka lya kupelera. ⁵⁵ Toziya nshimba yaneni ndo shiboga sha nakaka na mwazi gwangu ndo gwakulanda nakaka. ⁵⁶ Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu, kenilikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwakuwi.

⁵⁷ “Tati yakawera mkomu yakantumiti neni, toziya naneni nulikali viraa. Ntambu iraa yoseri yakandiya neni hakalikali toziya yaneni. ⁵⁸ Su, ali ndo libumunda lisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala wahowiti, kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali hawaweri na ukomu wa mashaka goseri.”

⁵⁹ Yesu katakuliti aga pakaweriti kankufunda munumba ya Mlungu kulii Kafarinaumu.

Visoweru vya ukomu wa mashaka goseri

⁶⁰ Su wantu wawuwa wafundwa wakuwi pawapikaniriti aga watakula, “Aga ndo mafundwa gakamala! Gani kaweza kugapikanira?”

⁶¹ Yesu kavimaniti pota nakugambirwa na muntu, kulonga wafundwa wakuwi waweriti wankuhinginika kuusu shitwatila ashi, su kawakosiiti, “Hashi, shitwatila ashi shiwaenda muweri ndiri na nakaka? ⁶² Haiweri hashi pamumwona Mwana gwa Muntu pakakwena kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira? ⁶³ Rohu gwa Mlungu ndo yakajega ukomu, nshimba ya muntu hapeni iwezi. Visoweru vyanuwagambirani ndo vya Rohu yakajega ukomu. ⁶⁴ Ata hangu wamonga wenu wajimira ndiri.” Yesu kavimaniti kwanjira pakwanjira walii yawajimira ndiri, viraa ndo gaa hakamgalambuki. ⁶⁵ Yesu kongeriti katakula kayi, “Ayi ndo toziya nuwagambiriti kulonga kwahera muntu yakaweza kwiza kwaneni pakawezeshwa ndiri na Tati gwangu.”

⁶⁶ Toziya ya aga, wamonga wavuwa wafundwa wa Yesu wawuyiti na waleka kumfata kayi. ⁶⁷ Su, Yesu kawakosiiti wantumintumi walii lilongu na wawili, “Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?”

⁶⁸ Simoni Peteru kamwankula, “Mtuwa, tugendi kwa gaa? Gwenga gwana visoweru vya ukomu wa mashaka goseri. ⁶⁹ Twenga tujimira vinu na tuvimana gwenga gwa Mnanagala yakiza kulawa kwa Mlungu.”

⁷⁰ Yesu kawankula, “Hashi nuwasyagula ndiri mwenga lilongu na wawili? Ata hangu, yumu gwenu ndo Shetani!” ⁷¹ Yesu katakuliti aga kuusu Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, Yuda kaweriti yumu gwa wafundwa wakuwi kumbuti ndo hakamgalambuki Yesu.

7

Yesu na walongu wakuwi

¹ Pa aga, Yesu kaweriti kankugendagenda kulaa ku Galilaya. Kafiriti ndiri kugenda-genda kumkowa wa Yudeya toziya wakulu wa Wayawudi waweriti wankufira kumlaga. ² Shipindi sha msambu gwa Wayawudi gwa visasa guweriti gwapakwegea. ³ Su, walongu wakuwi wangambira, “Guwuki panu gugendi Yudeya, su wafundwa waku wawoni vitwatira vyagutenda. ⁴ Muntu katenda ndiri vitwatira kwa kubada pakafira kamanikani kwa wantu. Toziya gutenda vitwatira avi, guleki wantu wa pasipanu poseri wavimani kuusu gwenga.” ⁵ Ata walongu wakuwi wamjimira ndiri.

⁶ Yesu kawagambira, “Shipindi shangu shashifaa shankali kusoka. Mwenga kila shipindi shifaa. ⁷ Wantu wa pasipanu hapeni wizi kuwakalalira mwenga, neni wankalalira toziya neni ntaakula kwawu kuwera matendu gakuwi gadoda. ⁸ Mwenga mgendi kumsambu. Neni hapeni ng'endi ku msambu aku vinu, toziya saa yaneni yaifaa yankali kusoka.” ⁹ Katakuliti aga, shakapanu kendereyiti kulikala Galilaya.

Yesu na walongu wakuwi

¹⁰ Walongu wakuwi pawagenditi kala kumsambu, Yesu kagenditi viraa, kumbiti kagenditi ndiri pawamlola ira kagenditi kwa kulififa. ¹¹ Wakulu wa Wayawudi waweriti wankumsakula ku msambu aku. Womberi wakosiya, “Ka koshi?”

¹² Kuweriti mapwepweziyu nentu kuusu Yesu mulipinga lya wantu. Wamonga watakuliti, “Yesu ndo muntu muheri.” Na wamonga watakuliti, “Ndala! Kankuwapayira wantu.” ¹³ Kumbiti kwahera muntu yakatakuliti kuusu Yesu paweru, toziya waweriti wankuwatira wakulu wa Shiyawudi.

¹⁴ Msambu agu pagusokiti pakati na kumalirika, Yesu pakagenditi ku Numba nkulu ya Mlungu, kanjiti kufunda. ¹⁵ Wakulu wa Shiyawudi walikangashiti nentu, walongiti, “Iwera hashi muntu ayu kerewa nentu, nayomberi kagenditi ndiri kushuli?”

¹⁶ Yesu kawankula, “Shilii shanfunda shilawa kwaneni ndiri, ira shilawa kwa Mlungu, ndo mweni yakantumiti. ¹⁷ Muntu yakafira kutenda galii gagafira Mlungu, haguvi-mani handa mafundu gangu galawa kwa Mlungu, ama neni nfunda kwa uwezu wangu namweni. ¹⁸ Muntu yakatakula kwa uwezu wakuwi mweni, kankusakula uzyumi wakuwi mweni. Kumbiti ulii yakasakula uzyumi wa ulii yakantumiti, ayu ndo mwaminika na mngati mwakuwi kwahera ufyangu woseri. ¹⁹ Hashi, Musa kakupanana ndiri Lilagaliru? Ata hangu, kwahera ata yumu gwenu yakalijimila Lilagaliru. Hashi, mfira mndagi?”

²⁰ Lipinga lya wantu limwankula, “Gwenga gwana shamshera! Gani kafira kukulaga?”

²¹ Yesu kawankula, “Kwana liuzauza limu lyantenditi, namwenga mlikangashiti. ²² Musa kawalagaliriti mwenga muwayingiziya jandu wana wenu, shitiba ashi sha Musa ndiri ira wambuyi wenu ndo wanjiti kushitenda shitiba ashi na mumwingiziya jandu mwana mulishaka lya Kwoyera. ²³ Handa pamumwingiziya mwana jandu mulishaka lya Kwoyera su mleka ndiri Lilagaliru lya Musa, iwera hashi munkalalira neni toziya numponiziya muntu mulishaka lya Kwoyera? ²⁴ Mleki kutoza kwa kunja hera, mtozi kwa shipimu sha teratera.”

Hashi, ayu ndo Kristu?

²⁵ Wantu wamu wa Yerusalemu watakuliti, “Ndo ayu ndiri, muntu yawamsakula wamlagi? ²⁶ Mloli! Kawagambira pota na kufifa, womberi watakula ndiri shintu shoseri kuusu yomberi! Hashi, iwezekana kuwera wakulu wavimana nakaka kuwera muntu ayu ndo Kristu? ²⁷ Kumbiti Kristu pakaweriti kankwiza, kwahera muntu yoseri yakavimaniti kuwera Kristu hakalawili koshi, kumbiti tuvimana kuwera muntu ayu kwakalawira!”

²⁸ Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, yomberi katakuliti kwa liziwi, “Mumana neni na muvimana kwanawa? Niza ndiri kwa uwezu wangu mweni. Ulii yakantumiti ndo mwaminika nentu, mwenga mumana ndiri, ²⁹ Kumbiti neni numumana, toziya ndawa kwakuwi, ndo mweni yakantumiti.”

³⁰ Womberi wafiliti kumkamula Yesu, kumbiti kwahera muntu yakaweza kumbata womberi toziya saa yakuwi yankali kusoka. ³¹ Wantu wawuwa mulipinga wamjimiriti na walonga, “Kristu pakiza hakatendi mauzauza nentu kuliku aga gakatenditi muntu ayu?”

Wanagira wawatuma kumbata Yesu

³² Mafalisayu wapikiniriti wantu pawapwepa visoweru avi kuusu Yesu. Su womberi pamuhara na watambika wakulu wa Numba ya Mlungu wawatumiti wanagila wambati Yesu. ³³ Yesu katakula, “Nankali namwenga kwa shipindi shididini, su hanumugenderi ulii yakantumiti. ³⁴ Hamunsakuli kumbiti hapeni mumoni, toziya hapeni mwizi pahala palii panwera.”

³⁵ Wakulu wa Shiyawudi walitakuziana weni, “Muntu ayu hakagendi koshi ndo peni hapeni tumpati? Hakagendi kwa lushi zya Wagiriki ndo peni wantu wetu Wayawudi pawalikala na hakawafundi Wagiriki? ³⁶ Kamanisha shishi pakatakula, ‘Hatumsakuli kumbiti hapeni tumwoni na palii pahala pakawera hapeni tuwezi kusoka?’ ”

Nshemba zya mashi gana ukomu

³⁷ Lishaka lya kupelera lya msambu agu liweriti lishaka likulu. Yesu kagolokiti na kutakula kwa liziwu likulu, “Yakayumulwa, kizi kwaneni, ³⁸ na yoseri yakanjimira neni kalandi. Gambira Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, ‘Yakanjimira neni lushemba lwa mashi ga ukomu haganyiririki kulawa mumoyu mwakuwi.’ ” ³⁹ Yesu katakuliti aga kuusu Rohu, ndo mweni yawamjimira yomberi hawamuwanki. Shipindi shilii, Rohu Mnanagala kaweriti kankali kusoka toziya Yesu kaweriti kankali kukwiswa.

Kulekanira pakati pa wantu kuusu Yesu

⁴⁰ Wantu wamu pakati pa lipinga lilii wapikiniriti visoweru avi, watakula, “Nakaka muntu ayu ndo ulii mbuyi gwa Mlungu!”

⁴¹ Wamonga watakula, “Ayu ndo Kristu!”

Kumbiti wamonga watakuliti, “Kristu hapeni kizi kulawa ku Galilaya! ⁴² Malembu Mananagala galem bwiti hangu kuwera Kristu hakaweri mushiyiwuku sha Mfalumi Dawudi na hakayiwuki ku Betirehemu, lushi lyakalikali Dawudi.” ⁴³ Su, kulawiriti malekaniru kuusu yomberi pakati palipinga lilii lya wantu. ⁴⁴ Wantu wamu wafiriti kumbata Yesu, kumbuti kwahera yakajeriti kumbata.

Wakulu wa Shiyawudi wahera moyu

⁴⁵ Wanagila pawawuyiti kwa Watambika wakulu na Mafalisayu, womberi wawakosiya, “Iwera hashi mumjega ndiri Yesu?”

⁴⁶ Wanagila wawankula, “Kwahera muntu yakapatiti nakamu kutakula gambira muntu ayu ntambu yakatakuliti!”

⁴⁷ Mafalisayu wawakosiya, “Hashi na mwenga wakuzyangani viraa? ⁴⁸ Hashi, muwoniti kala yumu gwa wakulu wa wantu, ama yumu gwa Mafalisayu yakamjimiriti? ⁴⁹ Lipinga ali lya wantu livimana ndiri Lilagaliru lya Musa, lipangirwa!”

⁵⁰ Yumu gwa Mafalisayu kaweriti Nikodemu ndo mweni pakwanjira paliya kamgenderiti Yesu. Su, kawagambiriti womberi, ⁵¹ “Lilagaliru lyetu liweza ndiri kumtoza muntu pamberi pa kumpikinira kwanja na kuvimana shakatenda”

⁵² Womberi wamwankula, “Hashi, gwenga viraa gulawira Galilaya? Su kagabetuli Malembu Mananagala, nagwenga haguwoni kuwera Galilaya hapeni kalawiri mbuyi gwa Mlungu!” ⁵³ Kila muntu kagenditi ukaya.

8

Mdala muhumba

¹ Yesu kagenditi kulugongu lwa Mzeituni. ² Shirawu yakuwi mandawira putiputi kagenditi kayi Kunumba nkulu ya Mlungu. Wantu woseri wangendera, nayomberi kalivaga kanja kankufunda. ³ Wafunda gwa malagaliru na Mafalisayu wamjegera mdala yumu yawambatiti ugoni pakahumba. Wamgolusiya pakati pawu. ⁴ Wamkosia, “mfunda! Mdala ayu yawambatiti ugoni kaweriti kankuhumba. ⁵ Malagaliru ga Musa katulagalira mdala handa ayu wangumi mabuhi. Su, gwenga gutakula hashi?” ⁶ Watakuliti hangu kwa kumjera Yesu, wapati shanzu sha kumsitaki. Yesu kasuntama, kalemba mlitapaka kwa shyala.

⁷ Pawawongiriti kumkosiya, Yesu kagolokiti, kawagambira “Muntu yakeniweri na vidoda pakati penu kiwi gwa kwanja kunguma libuwi.” ⁸ Shakapanu kasuntamala kayi, kaweriti kankulemba mlitapaka. ⁹ Pawapikaniriti avi, wanja kuwuka yumuyumu, pawalongolera wazewi. Yesu kasigala gweka yakuwi na mdala ulii kagoloka palaa palii. ¹⁰ Yesu kaligolosiya kamkosiyiti mdala ayu, “Wakoshi wantu walii? Hashi kwahera hata yumu yakakutoziti?”

¹¹ “Kwahera hata yumu!” Mtuwa, kamwankula.

Yesu kamgambira, “Therepa, wala neni nukutozi ndiri. Gugendi zyaku na kwanjira vinu hapeni gutendi vidoda kayi.”

Yesu Uweru wa pasi panu

¹² Yesu pakayowiriti kayi na Mafalisayu, kawagambira, “Neni ndo Uweru wa pasi panu, yakanizira neni hapeni kagendigendi muntiti nakamu, su hakaweri na Uweru wa ukomu.”

¹³ Su, Mafalisayu wamgambira, “Gwenga gulilanguziya gamweni, hangu upitawu waku ufaa ndiri.”

¹⁴ Yesu kawankula, “Hangu ndiri, ata handa nulilanguziya namweni, upitawu wa neni ndo wa nakaka toziya neni nuvimana kwandawiti na kwang’enda. Kumbiti mwenga muvimana ndiri kwandawiti wala kwang’enda. ¹⁵ Mwenga muntoza kwa maholu ga wantu, kumbiti neni ntoza ndiri muntu. ¹⁶ Ata pantoza, kutoza kwaneni ndo kwa nakaka toziya neni nagweka yangu ndiri Tati yakantumiti neni ndo kapamuhera na neni. ¹⁷ Ilembitwi Mumalagaliru genu kwa upitawu wa wantu wawili, shintu shoseri shatutakuliti ndo nakaka. ¹⁸ Neni nankulilanguziya namweni na Tati yakantumiti, kankunanguziya neni viraa.”

¹⁹ Wamkosiya, “Tati gwaku ka koshi?”

Yesu kawankula, “Mwenga mumana ndiri neni wala mummana ndiri Tati. Handa memumaniti neni, memumaniti Tati gwangu viraa.”

²⁰ Yesu katakuliti visoweru vyoseri avi kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu pakwegera na lisanduku lya luhanja palitulitwi, Kwahera muntu yakambatiti, toziya saa yakuwi iweriti hayenisoki.

Hapeni mwizi kwang’enda neni

²¹ Yesu kawagambira kayi, “Hang’endi zyangu, mwenga hamnsakuli, kumbiti hamhowi muvidoda vyenu. Kwang’enda neni, mwenga hapeni mwezi kusoka.”

²² Su, Watuwa Washiyawudi watakula, “Hashi, ina mana hakalilagi mweni? Mbona katakula, Kwang’enda neni mwenga hapeni msoki?”

²³ Yesu kawagambira, “Mwenga mlawo palaa pasipanu, neni ndawa kumpindi, mwenga ndo mwa wa pasipanu, neni hapeni weri gwa pasipanu. ²⁴ Ayi ndo mana nuwagambireni hamhowi muvidoda vyenu. Na hamhowi muvidoda vyenu handa pamjimira ndiri ‘Neni ndo mweni.’”

²⁵ Nawomberi wamkosiya, “Gwenga gwa gaa?” Yesu kawankula, “Neni ndo handa vilii nuwagambireni kwanjira mwanzu! ²⁶ Nana gavuwa ga kutakula kwa mwenga na vya kuwatoza. Kumbiti uliya yakantumiti ndo nakaka, naneni nuwagambira wantu wa pasipanu shitwatira shampikinititi kulawa kwakuwi.”

²⁷ Wavimana ndiri handa Yesu kaweriti pakatakula nawomberi kumhusu Tati. ²⁸ Su, Yesu kawagambira, “pammalira kala kumubikula Mwana gwa Muntu, panu ndo pamfira kumana handa ‘Neni Ndo mweni’, na handa ndenda ndiri shoseri namweni neni, ira ntakula hera galii Tati gakafunditi. ²⁹ Yakantumiti kapamuhera naneni, yomberi kandeke ndiri gweka yangu, kwani mashaka goseri ntenditi galii yagamfiriziya.”

³⁰ Wantu wawuwa wampikinititi Yesu vyakatakuliti wamjimiriti.

Unakaka awu hawuwalekeziyi

³¹ Yesu kawagambira Wayawudi walii yawamjimiriti, “Handa pangajimila mafundu gangu hamuweri wafundwa wangu nakaka, ³² hamuumani unakaka na unakaka hawuwapanani ulekeziwu.”

³³ Nawomberi wamwankula, “Twenga ndo walelwa wa Aburahamu, na hatwenipati ng’o kuwera wamanda wa muntu yoseri. Gwana mana gaa kutakula, ‘Hamuweri walekeziwu?’ ”

³⁴ Yesu kawankula, “Nakaka nuwagambireni, kila muntu yakatenda vidoda ndo mmanda gwa vidoda. ³⁵ Mmanda hapeni kalikali ukaya kwa mtuwa gwakuwi pamashaka goseri, kumbiti mwana kalikala ukaya mashaka goseri. ³⁶ Mwana pakawapanana ulekeziwu, hamuweri walekeziwa nakaka. ³⁷ Nuvimana handa mwenga ndo walelwa wa Aburahamu. Ata hangu, mfira kundaga kwa toziya hamjimili ndiri mafundu gangu. ³⁸ Neni ntakula galii yakananguziyiti Tati, kumbiti mwenga mtenda galii yakawagam-bireni Tati gweni.”

³⁹ Womberi wamwankula, “Twenga ndo twawana gwa Aburahamu!”

Yesu kawagambira, “Handa mwenga mwawana wa Aburahamu, memulitendi lihengu lyakatenditi Aburahamu, ⁴⁰ vyoseri avi vyantenditi nuwagambireni unakaka mpikaniriti kulawa kwa Mlungu, ata hangu, mwenga mfira kundaga. Aburahamu katenda hangu

ndiri! ⁴¹ Mwenga mtenda shitwatira shiraa shilii shakatenditi Tati gwenu.” Womberi wamgambira,

“Mlungu mweni ndo Tati gwetu, twenga twawana ndiri wa kuna.”

⁴² Yesu kawagambira, handa Mlungu kangaweriti Tati gwenu, munganfriti neni, toziya neni ndawiti kwa Mlungu na vinu napanu. Niza ndiri kwa uwezu wangu namweni, ira yomberi kantumiti. ⁴³ Hashi mwerewa ndiri gantakula aga? Ayi ndo toziya mweza ndiri kuwupikanira ujumbi waneni. ⁴⁴ Mwenga ndo mwawana wa tati gwenu, Shetani na mufira hera kutenda lumatamata lwa Tati gwenu. Yomberi kaweriti mlaga kwanjira mwanzu, kahera msimamu gwa nakaka, tembera nakaka kwahera mngati mwakuwi. Kila mpayu, zitakulwa kulawirirana na ntambu yakuwi ya munshimba, yomberi ndo mpayu na tati gwa mpayu. ⁴⁵ Kumbiti neni nukugambirani nakaka, toziya ayi hashi munjimira ndiri neni. ⁴⁶ Gani pakati penu yakaweza kulanguziya weri neni nana vidoda? Handa panuwagambira nakaka, kwa shishi munjimira ndiri? ⁴⁷ Yakalawa kwa Mlungu kapikaniraga visoweru vya Mlungu. Mwenga, mlawa ndiri kwa Mlungu, na ayi ndo toziya ya mwenga kupikinira ndiri.

Yesu na Aburahamu

⁴⁸ Wayawudi wamkosiya Yesu, “Hashi, hapeni tutakuli nakaka handa gwenga ndo Msamariya na kayi gwana shamshera?”

⁴⁹ Yesu kankula, “Neni nahera shamshera, neni numgohilili Tati gwangu, kumbiti mwenga mgohalira ndiri. ⁵⁰ Neni nsakula ndiri ligoya lyangu namweni, kumbiti kwana yumu mweni kankusakula ligoya ali, nayomberi ndo mtoza. ⁵¹ Nakaka nuwagambireni, yakagakola mafundu gangu hapeni kahowi mashaka goseri!”

⁵² Su, Wayawudi wamgambira, “Vinu tuvimana nakaka handa gwenga gwana washamshera! Aburahamu kahowiti na wambuyi wa Mlungu viraa wahowiti, nagwenga gutakula eti, ‘Yakajimira ujumbi waku hakalikali mashaka goseri!’ ⁵³ Tati gwetu Aburahamu kahowa, hashi gulitenda gwamkulu kuliku tati gwetu Aburahamu, ndo gwenga? Ata wambuyi wa Mlungu wahowiti. Hashi gwenga gulitenda gwa gaa?”

⁵⁴ Yesu kawankula, “Panilikwisa namweni, uweru wangu shintu ndiri. Yumu yakankwisa ndo Tati gwangu, kila muntu katakula Mlungu gwetu. ⁵⁵ Mwenga hapeni mpati kummana, kumbiti neni nummana. Na, pantankula nummana ndiri, hanuwi mpayu gambira mwenga. Kumbiti neni nummana na njimira shisoweru shakuwi. ⁵⁶ Tati gwetu Aburahamu, kanemeleriti pakaliwoni lishaka lyangu na yomberi kaliwoniti, kanemelera.”

⁵⁷ Su, Wayawudi wamgambira, “Gwenga gwankali kusoka vinja lilongu muhanu, nagwenga gumwona Aburahamu?”

⁵⁸ Yesu kawagambira, “Nakaka nuwagambirani, pamberi Aburahamu kangali kwiwuka, ndo Neni.”

⁵⁹ Panu wasola mabuwi wamgumangi yomberi, kumbiti Yesu kaliffa, kalawa Mnumba nkulu ya Mlungu.

9

Yesu kankumponiziya muntu yakwiwukiti lwisi

¹ Yesu pakaweriti kankupita, kamwoniti muntu yumu kana lwisi kwanjira kwiwuka. ² Wafundwa wakuwi wamkosiya, “mfunda! Hashi, gaa ndo yakatenda vidoda vyavim-tenda muntu ayu kayiwuki pakawera lwisi? Hashi, vidoda vyakuwi mweni ama vidoda vya walera wakuwi?”

³ Yesu kankula, “Shitwatila ashi shilawira ndiri toziya ya vidoda vyakuwi yomberi, ama vidoda vya walelwa wakuwi, ira kiwuka lwisi su makakala ga Mlungu gawonikani gatenda lihengu mwakuwi. ⁴ Kuweri kwankali paliwala tufiruwa kwendeleya kutenda lihengu lya uliya yakantumiti, mana pashiru peni pakwiza muntu hapeni kawezi kutenda lihengu. ⁵ Shipindi nankali pasipanu, neni ndo gulangala gwa pasi panu.”

⁶ Pakatakuliti kala aga, katema mata pasi, kalitenda linkandiga, kamswagaziya mu-masu ulii yakawera na lwisi, ⁷ kamgambira, “Gugendi na gukalifyankuli palitanda lya Silowamu.” Mana ya litawu ali ndo “Yawamtumiti”. Muntu kana lwisi uliya kagenda na kulifyankula kulitanda lya Siloam, shakapanu kawuya pakawera kankuwona.

⁸ Su, wapakwegera wakuwi na walii yawaweriti wavimana handa kaweriti muhushu mluwa, walonga, “Hashi, ayu ndiri uliya muhushu yakaweriti pakalivaga na kuluwa luwa?”

⁹ Wamonga pawatakula, “Ndomweni.” Wantu wamu watakula, “ndala! Ira kalifana nayomberi.”

Uliya yakaweriti lwisi katakula, “Ndo neni!”

¹⁰ Wamkosiya, “Vinu, masu gakuwi gapata hashi kutumula?”

¹¹ Nayomberi kawankula, “Muntu uliya yawamshema Yesu katenditi linkandiga, kaswagaziya mumasu na kung’ambira, ‘Gugendi gwakalifyankuli palitanda lya Silowamu,’ su neni ng’enda, nulifyankula sheni shangu, mpata kwona.”

¹² Wamkosia, “Yomberi ka koshi?”

Nayomberi kawankula, “Neni nuvimana ndiri!”

Mafalisayu wasakula kuvimana vyavilawiliti

¹³ Shakapanu wamjega muntu uliya yakaweriti kana lwisi kwa Mafalisayu. ¹⁴ Lishaka ali Yesu pakatenditi linkandiga na kumtumuziye masu muntu ayu, iweriti Lishaka lya kwoyera. ¹⁵ Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, “Gupata hashi kwona?” Nayomberi kawagambira, “Kantyeremeka linkandiga mumasu, naneni nulifyankula sheni shangu, vinu weza kwona.”

¹⁶ Mafalisayu wamu walonga, “Muntu kantenditi hangu hapeni kalawi kwa Mlungu, toziya kajimira ndiri malagaliru ga Lishaka lya kwoyera.”

Kumbiti wamonga walonga, “Muntu kana vidoda kaweza hashi kutenda liuzauza lya ntambu ayi?” Kuwera na malekaniru pakati pawu.

¹⁷ Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, “Yomberi kagagubutula masu, gutakula shishi kwa yomberi?”

Muntu uliya kawagambira, “Yomberi ndo mbuyi gwa Mlungu!”

¹⁸ Wakulu wa Shiyawudi wajimira ndiri handa muntu ayu kaweriti lwisi na vinu kankuwona mpaka pawawashemiti walera wakuwi ¹⁹ na wawakosiya walera awa, “Hashi, ayu mwana gweni ndo mwenga mlonga kiwukiti lwisi? Hashi vinu kapata kwona?”

²⁰ Walera wakuwi wankula, “Tuvimana handa ayu ndo mwana gwetu na kiwukiti lwisi. ²¹ Kumbiti kapata hashi kwona, hapeni tuvimani na wala tuvimana ndiri uliya yakamtumuziyiti masu. Mumkosiye mweni, yomberi ndo muntu mkulu, kaweza kulitakula mwani.” ²² Walera wakuwi walongiti hangu toziya wawatiriti wakolamlima wa Shiyawudi, kwani wakolamlima awa waweriti waliragilirana handa muntu yoseri yakamini handa Yesu ndo Kristu kalivagi kunja kwa numba ya Mlungu. ²³ Walelwa wakuwi walongiti, “Yomberi ndo muntu mkulu, Mumkosiye!”

²⁴ Su, wamshema kayi muntu ulii yakiwukiti lwisi na wamgambira, “Gumpanani ukwisa Mlungu! Twenga tuvimana kuwera muntu ayu ndo kana vidoda.”

²⁵ Yomberi kankula, “Handa ndo nana vidoda neni nuvimana ndiri. Kumbiti shintu shimu nushimana, neriti na lwisi na vinu mona.”

²⁶ Wamkosiya, “Kakutenderiti shishi? Hashi kakutumuliziya masu gaku?”

²⁷ Muntu ayu kawankula, “Nuwagambireni mbera kala, namwenga mpikanira ndiri, mfira shishi kupikinira kayi? Hashi mwenga viraa mfira muweri wafundwa wakuwi?”

²⁸ Kumbiti womberi wamwigira pawatakula, “Gwenga ndo mfundwa gwakuwi, twenga wafundwa wa Musa. ²⁹ Twega tuvimana handa Mlungu katakuliti na Musa, kumbiti muntu ayu tumumana ndiri kalawira koshi!”

³⁰ Muntu ulii kawankula, “Ashi ndo shitwatira sha kulikangasha! Mwenga muvimana ndiri kalawira koshi, kumbiti kantumuliziya masu gangu! ³¹ Tuvimana handa Mlungu hapeni kawapikiniri wantu wana vidoda, ira kumpikinira yoseri yakamjimira na kutenda vyakafiriti. ³² Kwanjira lupaga pasipanu ipikanirika ndiri handa muntu kagatumuziye masu ga muntu yakayiwukiti lwisi. ³³ Payiweri ndiri muntu ayu kalawa kwa Mlungu, mekweziti ndiri kutenda shintu shoseri!”

³⁴ Womberi wamwankula, “Gwenga gwiwuka na kulelwa pavidoda, na hashi guweza kutufunda twenga?” Wamwanga kulawa Mnumba ya Mlungu.

Lwisi lwa shirohu

³⁵ Yesu kapikiniriti yagalawiliti, kamwoniti muntu uliya kamkosiya, “Hashi, gwenga gumjimira Mwana gwa Muntu?”

³⁶ Muntu ayu kankula, “Mtuwa, gung’ambiri yomberi ndo gaa, su mpati kumjimira!”

³⁷ Yesu kamgambira, “Gumwona kala na yomberi ndo yakatakula nagwenga vinu.”

³⁸ Muntu ayu katakula, “Nukujimira, Mtuwa!” Na kamsuntamilira Yesu.

³⁹ Yesu katakula, “Neni niza pasipanu kutoza wantu, wanalwisi wapati kuwona na woseri yawalola waweri lwisi.”

⁴⁰ Mafalisayu wamu waweriti pamuhera na yomberi wampikinira pakatakuriti aga na wamkosiya, “Gumaanisha natwenga twanalwisi viraa?”

⁴¹ Yesu kawankula, “Mwangaweriti mwana lwisi, mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti mwenga vinu mtakula, twenga tuwona, ayi ilanguziya kuwera mwana vidoda.”

10

Mfanu gwa mlolera muheri

¹ “Yesu kawagambira, yoseri yakingira ndiri mulizizi lya kondolu kwa kupitira mlyangu, ira mulupenu na kwingira kwa njira yimonga, ayu ndo mwivi na mkwepula. ² Muntu yakingira kwa kupitira pamulyangu, ayu ndo mweni mlolera gwa kondolu. ³ Mloler mlyangu kamvugulira yomberi, kondolu wapikinira liziwu lyakuwi, nayomberi kawashema kondolu wakuwi kila yumu litawu lyakuwi na kuwalonguzi ya kunja. ⁴ Pakawalavia kunja kawalongulera palongolu, nawomberi kondolu wamfata, kwani walimana liziwu lyakuwi. ⁵ Kondolu awa hapeni wawezi kumfata muntu gwingi, ira watuga toziya walimana ndiri liziwu lyakuwi.”

⁶ Yesu kawagambiriti mfanu agu, kumbiti womberi wavimana ndiri shakafriti kuwagambira.

Yesu ndo Mloler Muheri

⁷ Su, Yesu katakula kayi, “Nakaka nuwagambireni, neni ndo mlyangu gwa kondolu. ⁸ Wamonga woseri walii wiziti pamberi pa neni ndo wivi na wakwepula, kumbiti kondolu wawapikinira ndiri. ⁹ Neni ndo mlyangu. Yakingira kupitira neni hakalopoziwi, hakingiri na kulawa na hakapati maliziwu. ¹⁰ Mwivi kizaga su kiwi na kalagi na kahalabisiyi. Neni niza mpati kuwera na ukomu, ukomu ukamilika.

¹¹ “Neni ndo mlolera muheri. Mloler muheri kalaviyaga ukomu wakuwi kwa kondolu wakuwi. ¹² Muntu gwa shibenamgongu, yomberi mlolera ndiri na wala kondolu wakuwi ndiri, pakamuwona liminyi kankwiza, kaleka kondolu na kutuga, liminyi kawabata wakondolu na kuwapalasiyanga. ¹³ Muntu gwa shibenamgongu katuga toziya yomberi gwa shibenamgongu hera, hapeni kawaloleri wakondolu. ¹⁴ Neni ndo mlolera muheri. Nuwamana wakondolu wangu nawomberi wamana neni, ¹⁵ gambira Tati ntambu yakamana neni, naneni ntambu yanummana Tati. Neni ndaviya ukomu wangu kwajili ya womberi. ¹⁶ Nana wakondolu wamonga yawaweriti ndiri mulizizi ali. Inazimu kuwajega viraa, womberi hawalipikiniri liziwu lya neni, na hakuweri shipinga shimu na mlolera yumu.

¹⁷ “Tati kanfira neni toziya ndaviya ukomu wangu, su mpati kuwuwanka kayi. ¹⁸ Kwahera muntu yakampoka ukomu wangu, neni nuwulaviya mweni. Nana uwezu wa kuwulaviya na kuwutola kayi. Hangu ndo Tati kandagaliriti ntendi.”

¹⁹ Kuwera kayi na malekaniru pakati pa Wayawudi toziya ya visoweru avi. ²⁰ Wantu wawuwa watakuliti, “Kana shamshera, kayi kanalukwali! Gwa shishi kumpikinira?”

²¹ Wamonga walonga, “Shisoweru ashi sha muntu kana shamshera ndiri. Hashi, shamshera kaweza ashi kuponiziya muntu kana lwisi?”

Yesu kankulemwa

²² Aku Yerusalemu kuweriti na msambu gwa kumlavilira Mlungu Numba nkulu ya Mlungu, shipindi ashi shiweriti sha mpepu. ²³ Yesu kaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya Mlungu pahala wapashemiti Mdamu gwa Selemani. ²⁴ Su, Wayawudi wamzyengeta Yesu, wamkosiya, “Hagutuleki pota na nakaka mpaka ndii? Gutugambiri nakaka pota kufifa, Hashi, gwenga ndo Kristu?”

²⁵ Yesu kawankula, “Nuwagambireni kala, kumbiti mnjimira ndiri. Lihengu lyantenda neni kwa uwezu wa Tati gwangu wakuntakuzi ya. ²⁶ Kumbiti mwenga mnjimira ndiri toziya mwenga mwa kondolu wa neni ndiri. ²⁷ Wakondolu wangu wapikinira liziwu lyangu, neni nuwamana, nawomberi wanfati. ²⁸ Neni nuwayupa ukomu wa mashaka goseri, nawomberi hapeni wawohi. Kwahera muntu yakaweza kuwawusiya mmawoku mwangu ²⁹ Tati gwangu ndo mweni yakanupiti hawa nayomberi ndo mkulu kuliku woseri. Kwahera yakaweza kuwawusiya mmawoku mwakuwi. ³⁰ Neni na Tati, twayumu.”

³¹ Su, Wayawudi watola mabuwi wamgumi. ³² Yesu kawagambira, “Nuwalanguziyeni mahengu gavuwa kulawa kwa Tati. Nuwatendera shishi shamfira kung’uma na mabuwi?”

³³ Wayawudi wamwankula, “Hapeni tukugumi kwajili ya matendu maheri, kumbiti kwa kumwigilanga Mlungu! Gwenga ndo muntu hera kumbiti mweni gwenga gultenda kuwera Mlungu.”

³⁴ Yesu kawankula, “Walembiti Mumalagaliru genu, Neni nonga, ‘mwenga ndo milungu?’ ³⁵ Mlungu kawashemiti milungu walii wawapanana ujumbi wakuwi, natwenga tuvimana handa Malembu Mananagala gatakula nakaka mashaka goseri. ³⁶ Kumbiti neni, Tati ndo kansyaguliti na kantumiti pasipanu. Iwera ashi mung’ambira neni nigilanga toziya ntakuliti ‘Neni Namwana gwa Mlungu?’ ³⁷ Namunjimira neni, pamwona ntenda ndiri vitwatira vya Tati gwangu. ³⁸ Kumbiti pantenda vitwatira avi, ata pamunjimira ndiri

neni, muvijimiri ata vitwatira vyantenda, su mpati kuvimana nakaka kulonga Tati ka mngati mwangu na neni namngati mwa Tati.”

³⁹ Wajeriti kayi kumbata Yesu kumbiti kawukiti pakati pawu.

⁴⁰ Yesu kagenda kayi kumwambu ku lushemba Yoridani, pahala Yohani pakaweriti kankubatiza, kalikaliti aku. ⁴¹ Wantu wawuwa wamgenderiti pawalanga, “Yohani katenda ndiri liuzauza lyoseri, ira goseri Yohani gakatakuliti kuusu muntu ayu ndo nakaka.” ⁴² Na wantu wawuwa pahala palii wamjimira.

11

Kuhowa kwa Lazaru

¹ Muntu yumu yawamshema Lazaru, kalikaliti Betaniya, kaweriti mlweri. Betaniya lushi lwawalikaliti Mariya na Marita muhasha gwakuwi. ² Mariya ndo uliya yakamswagiti uturi Mtuwa na kumpukuta kwa viri ziyakuwi. Ayu ndo Lazaru kaka gwakuwi yakaweriti mlweri. ³ Wahasha watuma ujumbi kwa Yesu, “Mtuwa, ganja gwaku yagumfira, mlweri!”

⁴ Yesu pakapikaniriti aga, katakula, “Ulweri awu hapeni hujegi kuhowa kwa Lazaru, ira ndo kwajili ya kumkwisa Mlungu na kwa mana ayi Mwana gwa Mlungu kakwiswi.”

⁵ Yesu kamfiriti Marita na muhasha gwakuwi pamuhera na Lazaru. ⁶ Pakapatiti shisoweru handa Lazaru mlweri, kulikala pahala panu kwa mashaka mawili nentu. ⁷ Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, “Tuwuyi kayi Yudeya!”

⁸ Wafundwa wamgambira, “Mfunda! Shipindi shifupi hera shipita Wayawudi wafira kukuguma mabuwi, na gwenga gufira kugenda kayi aku?”

⁹ Yesu kankula, “Lishaka lyana saa lilongu na mawili ndiri, ndo hangu? Pakagendagenda paliwala hapeni kawezi kulikwala, kawona kulangala kwa pasipanu. ¹⁰ Kumbiti muntu pakagendagenda pashiru katalikwala, Toziya kulangala kwahera.” ¹¹ Yesu katakuliti hangu na pakamaliriti, kawagambira, “Ganja gwetu Lazaru kagonja, kumbiti neni nankugenda na kumyumusiya.”

¹² Wafundwa wakuwi wamgambira, “Mtuwa, handa yomberi kagonja su hakaponiziwi.”

¹³ Kumbiti Yesu kaweriti kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi, womberi waliholiti kuwera kankutakula kuusu kugonja mbota. ¹⁴ Yesu kawagambira pota kufifa, “Lazaru kahowa, ¹⁵ kumbiti nemelera kwa ajili ya mwenga handa mweri ndiri aku, su mpati kujimira. Haya tugendeni kwakuwi.”

¹⁶ Tomasi yawamshema mawira kawagambira wantumini wamonga, “Tugendeni woseri pamuhera na mfunda tukahowi!”

Yesu uzyukisiya na ukomu

¹⁷ Yesu pakafikiti aku, kamwoniti Lazaru wamtula kala mlipumba kwa mashaka msheshi. ¹⁸ Shijiji sha Betaniya shiweriti pakwegera na Yerusalemu utali wa kilumita ntatu, ¹⁹ na Wayawudi wawuwa wiziti kumlola Marita na Mariya kuwapanani ushiwa kwa kuhowa kaka gwawu.

²⁰ Shipindi Marita pakapikaniriti handa Yesu kaweriti kamkwiza, kagenda kumwanka, kumbiti Mariya kasigaliti ukaya. ²¹ Marita kamgambira Yesu, “Mtuwa handa gwangaweriti panu, kaka gwangu mekahowiti ndiri! ²² Kumbiti nuvimana handa ata vinu shoseri shagufira kumluwa Mlungu, hakakupi.”

²³ Yesu kamgambira, “Kaka gwaku hakawuyi mkomu kayi.”

²⁴ Marita kamwankula, “Nuvimana handa hawazyuki shipindi sha uzyukisiwu, mulishaka lya kupelera.”

²⁵ Yesu kamgambira, “Neni ndo uzyukisiya na ukomu. Yakanjimira neni ata tembera hakahowi, hakalikali. ²⁶ Na kila yakalikala na kunjimira, hapeni kahowi. Hashi, gujimira aga?”

²⁷ Marita kamwankula, “Yina, Mtuwa! Neni njimira handa gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu, uliya yakiza pasipanu.”

Yesu kalira

²⁸ Marita pakatakuliti aga, kagenditi na kumshema Mariya mlungu gwakuwi, kamgambira pagweka, “mfunda kapanu na kafira kukuwona.” ²⁹ Nayomberi pakapikaniriti aga, kamukamu kagoloka, kamgendera Yesu. ³⁰ Yesu kaweriti kenyingiri mushijiji, kumbiti kaweriti palaa palii Marita pakamwankiti. ³¹ Su, Wayawudi yawaweriti ukaya pamuhera na Mariya pawamnyamaziya muushiwa, pawamwoniti kagoloka na kulawa kunja vumu, wamwiziriti. Wavimaniti kaweriti kankugenda mulipumba kudaya.

³² Mariya pakasokiti pahala palii Yesu pakaweriti na kumwona, kasuntamala, kamgambira, “Mtuwa, handa gwangaweriti panu, kaka gwangu kangahowiti ndiri!”

³³ Yesu pakamwoniti kankulira na Wayawudi walii wawiziti pamuhera nayomberi wankulira viraa, kamemiti na maholu na kuhinginika mumoyu. ³⁴ Shakapanu kawakosiya, “Lipumba lya koshi?”

Wamgambira, “Mtuwa, gwizi na gulori.”

³⁵ Yesu kalira. ³⁶ Su, Wayawudi watakula, “Mlori ntambu yakamfiriti!”

³⁷ Kumbiti wamonga wawu watakula, “Hashi, ayu yakamtenditi katumuli masu lwisi uliya, kaweza ndiri kumtenda Lazaru nakahowi?”

Yesu kankumzyukusiya Lazaru

³⁸ Su, Yesu kahinginika kayi mmoyu, kiziti mlipumba. Lipumba lyeni liweriti mpanga na liweriti ludiwirwa kwa libuwi. ³⁹ Yesu kalagaliriti, “Mliwusiya libuwi ali!”

Marita mlongu gwakuwi ayu yakahowiti kamgambira, “Mtuwa kanja kala kununka, kalikala mulipumba mashaka msheshi!”

⁴⁰ Yesu kamgambira, “Hashi, nukugambira ndiri handa pagujimira haguwoni ukwisa wa Mlungu?” ⁴¹ Su waliwusiya libuwi lilii, Yesu kalola kumpindi, katakula, “Mayagashii Tati toziya gwenga gumpikanira. ⁴² Nuvimana handa gumpikanira neni. Kumbiti ntakula aga toziya ya wantu awa wapala panu su wapati kujimira handa gwenga ndo yaguntumiti.” ⁴³ Pakamaliriti kutakula aga, kashema kwa liziwi likulu, “Lazaru! Gulawi kunja!” ⁴⁴ Uliya yakaweriti kahowa kalawiti kunja, aku wamyopa sanda mmagulu na mmawoku na sheni shakuwi shigubikirwa. Yesu kawagambira, “Mumyopoli, mkamleki kagendi zyakuwi.”

Mpangu gwa kumlaga Yesu Mat. 26:1-5, Marko 14:1-2, Luka 22:1-2

⁴⁵ Su, Wayawudi wawuwa waweriti wamtyangira Mariya pawawoniti Yesu shintu gaa shakatenditi, na kumjimira. ⁴⁶ Kumbiti wamonga wawu wagenditi kwa Mafalisayu na wawagambira shitwatira ashi shakatenditi Yesu. ⁴⁷ Mafalisayu na watambika wakulu waliwoniti Mwashizungu na watakula, “Tutendi shishi? Muntu ayu kankutenda mauza-za nentu. ⁴⁸ Patumleka hera wantu woseri hawamjimiri, womberi Warumi hawizi kuwalibisiya Numba nkulu ya Mlungu gwetu na isi yetu!”

⁴⁹ Panu yumu gwawu, yawamchema Kayafa, ndo kiwiti mtambika mkulu wa shinja ashi, kawagambira, “Mwenga muvimana ndiri shintu! ⁵⁰ Hashi, mwona ndiri handa ndo mbaka kwamwenga muntu yumu kahowi kwa ajili ya wantu, kuliku isi yoseri ipalanganyika?” ⁵¹ Yomberi katakula ndiri hangu ntambu yakafiriti mweni, ira kaweriti mtambika mkulu shinja ashi su katungiti handa Yesu hakahowi toziya ya wantu wa Isi ya Shiyawudi, ⁵² na toziya ndiri gweka yawu hera, kumbiti kapati kuwajega pamuhera munshimba yimu yaipalanganyikiti kwa wantu wa Mlungu.

⁵³ Su, kwanjira lishaka ali watuwa wa Shiyawudi watenda mipangu gwa kumlaga Yesu. ⁵⁴ Su, Yesu hapeni kagendigendi kayi paweru muisi ya Wayawudi, kumbiti kawukiti panu kagenditi pahala pagwekera na kushiwala, mlushi lwa walushema Efrayimu. Kalikaliti aku pamuhera na wafundwa wakuwi.

⁵⁵ Shipindi sha msambu sha Wayawudi sha Pasaka shiweriti pakwegera na wantu wawuwa walawa muisi wagenditi Yerusalemu su walipungi pa msambu agu. ⁵⁶ Su, waweriti wankumsakula Yesu. Na womberi pawaliwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, walikosiyana, “Mulihola hashi? Nakaka hakizi ndiri ku msambu agu, awu ndiri?”

⁵⁷ Watambika wakulu na Mafalisayu walagalira kuwera, handa muntu yoseri pakavimaniti pahala pakaweriti Yesu, kalazimika kutakula su wapati kumbata.

12

Yesu wankumswaga lipaki

Matayu 26:6-13; Mariku 14:3-9

¹ Pamberi pa mashaka sita ga msambu gwa Pasaka, Yesu kafikiti Betaniya pakaya pa Lazaru, muntu yakamzyusiya kulawa kwawahowiti. ² Aku wamtuliriti shiboga sha pamihi na Marita kaweriti kamtendera. Lazaru kaweriti yumu gwa walii wawaweriti wankuliyu pamuhera na Yesu. ³ Mariya katoliti supa ya uturi yawayishema naridu iherepa ya mpiya zivuwa, kamswaga Yesu mumagulu na kugapukuta kwa viri zyakuwi numba yoseri inunkira uturi. ⁴ Yumu gwa wafundwa wa Yesu, Yuda Isikariyoti yakafiriti kumgalambuka Yesu, katakula, ⁵ “Uturi awu waweza kuwiza kwa mpiya zya shibena mgongu sha myezi tisa na mpiya azi wawayupi wahushu?” ⁶ Katakuliti hangu, kwakuwawonera ndiri wahushu lusungu, toziya kaweriti mwivi na yomberi ndo yakakoliti muhaku gwa mpiya na kavitoliti vyawatuliti amu.

⁷ Yesu katakula, “Mumleki mdala ayu! Kavituriti vyoseri vyakaweriti navi kwa lishaka lya kusilwa kwa neni. ⁸ Wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbiti hamuweri ndiri na neni mashaka goseri.”

Wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru

⁹ Wayawudi wavuwa wapikiniriti handa Yesu Kabetaniya. Su womberi wagenditi aku, wapati kumwona Yesu, kayi wafiriti kumwona Lazaru ulii yakamzyusiyiti na Yesu kulawa kwa wahowiti. ¹⁰ Watambika wakulu wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru, ¹¹ toziya Wayawudi wavuwa wawalemiti wayawu na wamjimira Yesu.

Yesu kankwingira Yerusalemu kwa kunemelera Mat. 21:1-11, Marko 11:1-11, Luka 19:28-40

¹² Shirawu yakuwi, lipinga likulu lya wantu wiziti kumsambu wapikiniriti Yesu kaweriti mnjira kwiza Yerusalemu. ¹³ Watola maputira ga mitendi, walawa kugenda kumwanka, wabota pawatakula, “Gwenga mlopoziya gwetu! Katekelerwi ayu yakiza mulitawu lya Mtuwa. Katekelerwi Mfalumi gwa Israeli.”

¹⁴ Yesu kakwena mwana punda, kalivaga pampindi pakuwi gambira ntambu ya gatakuliti Malembu,

¹⁵ “Kotu kutira gwe lushi lwa Sayuni, Mfalumi gwaku kamkwiza, Kalivaga pampindi pa mwana punda.”

¹⁶ Shipindi ashi wafundwa wakuwi wavimaniti ndiri shitwatira ashi shoseri, kumbiti Yesu pawamkwiswiti kala, womberi wagaholiti Malembu Mananagala gatakuliti kuusu yomberi na wagatenditi aga kwa yomberi.

¹⁷ Lipinga lya wantu walii wawaweriti pamuhera nayomberi shipindi pakamshemiti Lazaru kulawa mlipumba, kamzyusiya kulawa kwawahowiti, watakuliti yagalawiriti.

¹⁸ Toziya ya aga, lipinga likulu lya wantu awa wangenderiti Yesu, mana woseri wapikiniriti handa Yesu katenditi liuzauza ali. ¹⁹ Mafalisayu waligambiziyana, “Mwona? Hapeni tuwezi kutenda shoseri! Mlori, wantu wa pasipanu woseri wankumfata.”

Wagiriki wamu Wafira kumlola Yesu.

²⁰ Kuweriti na Wagiriki wamu mu wantu yawaweriti wiza Yerusalemu kumkwisa Mlungu mushipindi sha msambu. ²¹ Womberi wangenderiti Filipu, yakalawiriti Betisayida mu Galilaya na watakula, “Mtuwa, tufira kumwona Yesu.”

²² Filipu kagenda na kamgambira Andereya na wawili wagenda na kumgambira Yesu. ²³ Yesu kawawankula, Saa isoka kala kwa Mwana gwa Muntu kukwiswa! ²⁴ Nukugambirani nakaka, mbunji ya nganu isigala mbunji hera payiyalwa ndiri mulitapaka na kuwola. Handa payiwola, su ilera mbeyu zivuwa. ²⁵ Woseri yawafira ukomu wawu hawawuhoviya, yakagahoviya makaliru gakuwi pasipanu, hakagaponiziyi kwa makaliru ga mashaka goseri. ²⁶ Yakafira kuntendera ndo mpaka kanfati, pawera neni na ntumintumi gwangu hakaweri, kayi muntu pakantendera Tati hakampanani ligoya.

Yesu kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi

²⁷ “Vinu rohu yaneni intama, ntakuli shishi? Ntakuli, ‘Tati, gunopoziyi shipindi ashi pashisoka?’ Kumbiti ayi ndo toziya ya kwiza. Su shimpiti shipindi ashi sha ntabiku. ²⁸ Tati, Kakwiswi litawu lyakuwi.”

Panu liziwi litakula kulawa kumpindi kwa Mlungu. “Nulikwisa na hanulikwisi kayi.”

²⁹ Lipinga lya wantu lyaligolokiti palii lipikaniriti liziwi ali na wamu wawu watakuliti, “Ntumintumi gwa kumpindi kankuyowera nayomberi!”

³⁰ Kumbiti Yesu kawagambira, “Liziwi ali lirandula ndiri kwajili yaneni, ira kwajili ya mwenga. ³¹ Vinu ndo shipindi sha pasipanu kutozwa, vinu mtuwa gwa pasipanu hawamwusiya. ³² Neni panu panyasulwa kumpindi kwa Mlungu hanumkwezeniziyi kila muntu.” ³³ Kakutakula hangu kalanguziya ntambu gaa hakahowi.

³⁴ Lipinga ali limwankula. Twenga watugambira Malagaliru getu handa Kristu hakalikali mashaka goseri. Su, guweza hashi kutakula eti mwana gwa Muntu imbidi kanyasulwi? Mwana gwa Muntu ndo gaa?

³⁵ Yesu kawagambira, “Gulangala haguweri pakati penu katepu hera. Mgendi toziya mnawu gulangala agu, ntiti hapeni iwapati, toziya yakagendagenda muntiti kavimana ndiri kwakagenda. ³⁶ Shipindi shamuwera na gulangala agu, mugujimiri, su mpati kuwera wantu wa gulangala.” Pakalongiti kala visoweru avi, Yesu kagenditi zakuwi na kulififa kutali na womberi.

Wantu wahera Moyu

³⁷ Tembera Yesu katenditi mauzauza goseri aga palongolu pawu, womberi wamjimira ndiri. ³⁸ Su visoweru vyakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu vitimiya.

“Mtuwa, gaa yakajimiriti ujumbi watutakuliti?”

Na uwezu wa Mtuwa ulilanguziya kwa gaa?”

³⁹ Na hangu womberi waweza ndiri kujimira, toziya Isaya katakula viraa,

40 “Mlungu kagatula lwisi masu gawu
Na kagazetziya mahala gawu,
Wawoni ndiri kwa masu gawu,
Wavimani ndiri kwa mahala gawu,
Na wanizira ndiri neni, Mlungu katakula,
Su mpati kuwaponiziya.”

⁴¹ Isaya katakuriti visoweru avi toziya kawoniti ukwisa wa Yesu, pakatakula visoweru vyakuwi.

⁴² Ata hangu, kuvuwa kwa watuwa wa wakulu wa Shiyawudi wamjimiriti Yesu. Kumbiti toziya ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri paweru kwa kutira handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu. ⁴³ Wafiriti kuzyumwa na wantu kuliku kuzyumwa na Mlungu.

Kutozwa kwa Yesu pasipanu

⁴⁴ Shakapanu Yesu katakula kwa liziwu likulu, “Muntu yakanjimira, kanjimira ndiri neni hera, ira kanjimira viraa uliya yakantumiti. ⁴⁵ Yakamona neni kankumwona viraa ulii yakantumiti. ⁴⁶ Neni na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimira waweri nenti muntiti. ⁴⁷ Yakapikanira shisoweru shangu uganu kagakola ndiri, neni hapeni numtozi, hanumtozi ndiri. Niza ndiri kuwatoza wantu wa pasipanu ira kuwalopoziya. ⁴⁸ Woseri yawanema neni na kuujimira ndiri ujumbi waneni, kwana yumu yakiza kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka lya kupelera. ⁴⁹ Ayi ndo nakaka, toziya neni ntakula ndiri kwa uwezu wangu namweni, kumbiti Tati yakantumiti ndomweni yakantumiti ntakuli shishi na nyoweri shishi. ⁵⁰ Naneni nuvimana weri lilagaliru lyakuwi lijega ukumu wa mashaka goseri. Su, neni ntakula hera galii Tati yakanagaliriti nugatakuli.”

13

Yesu kankuwagulula magulu Wantumini wakuwi

¹ Iweriti lishaka lya pamberi pa msambu gwa Pasaka. Yesu kavimaniti handa saa yakuwi isoka ya kuwuka pasipanu na kugenda kwa Tati. Shipindi shoseri yomberi kawafiriti nenti wantu wa pasipanu yawaweriti wakuwi, na kawafiriti mpaka lupeleri!

² Yesu pamuhera na wantumini wakuwi waweriti walivaga kuliya shiboga sha pamihi. Shetani kingiriti kala mumoyu mwa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, maholu ga kumgalambuka Yesu. ³ Yesu kavimaniti handa Tati kaweriti kamupa makakala, kavimaniti kuwera kalawa kwa Mlungu na kaweriti kankugenda kwa Mlungu. ⁴ Su, kawukiti pameza, kayikusa nguwi yakuwi, katola shitambala na kulitawa mushyumu mwakuwi. ⁵ Shakapanu katula mashi mubakuli, kanja kuwagulula magulu wafundwa wakuwi kugapukuta kwa shitambala shilii shakashitawiti mushinu mwakuwi. ⁶ Pakiziti kwa Simoni Peteru, nayomberi katakula, “Mtuwa, hashi gwenga gwiza kugagulula magulu ganeni?”

⁷ Yesu kamwankula, “Gwenga hapeni gwerewi vinu shantenda ashi, kumbiti hagwelewi shakapanu.”

⁸ Peteru kamgambira, “Gwenga hapeni gungululi magulu gangu nakamu!” Yesu kamwankula,

“Pangulula ndiri magulu gaku, hapeni guweri ntumintumi gwangu kayi.”

⁹ Simoni Peteru kamwankula, “Mtuwa, nagungululi magulu hera! Gugagululi mawoku gangu na mtuwi viraa.”

¹⁰ Yesu kamgambira, “Yawakoga kala wawera waherepa na wafiruwa ndiri kunawa ira magulu gawu. Mwenga muherepa, kumbiti mwawoseri ndiri.” ¹¹ Yesu kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, ndo mana kalongiti, “Mwenga muherepa, kumbiti yumu kaherepa ndiri.”

¹² Pakamaliriti kuwagulula magulu gawu, kavulumula nguwi yakuwi, na kalivagiti pahala pakuwi pakwegera na meza, su yomberi kawakosiya, “Hashi, mwerewa shanuwa-tenderani mwenga?” ¹³ “Mwenga munshema mfunda na Mtuwa, mwenga mtakula weri toziya ndo neni. ¹⁴ Paiwera neni Mtuwa gwenu na mfunda gwenu, nuwanaviya magulu mwenga, mwenga viraa mfruiwa kulinawiviyana magulu. ¹⁵ Nukupanani kala mfanu, su mwenga mtendi viraa ntambu yanuwatenderani. ¹⁶ Nuwagambirani nakaka, wantu-mintumi wakulu ndiri kuliku mtuwa gwawu na ntumintumi hapeni kaweri mkulu kuliku ulii yakantumiti. ¹⁷ Vinu muumana unakaka awu, hamuweri na sekuseku pamgatenda.

¹⁸ “Aga gantakula gawawusu ndiri mwenga mawoseri. Neni nuwamana walii yanuwasyaguliti. Kumbiti mpaka gatimii Malembu Mananagala gaweri nakaka ntambu yagalembwa, ‘Muntu yakaliyiti pamuhera naneni shiboga shangu hakang’alambuki’. ¹⁹ Neni nuwagambireni vitwatira avi vinu pamberi kulawira. Su pagalawila mpati kujimira kuwera ‘Neni ndo Mweni’. ²⁰ Nuwagambireni nakaka, yakamshemera yoseri

ulii yanumtumiti, kanshemera neni viraa na yakanshemera neni ndo kamshemera ulii yakantumiti.”

Yesu kankutunga kugalambukwa kwakuwi.

Matayu 26:20-25; Mariku 14:17-21; Luka 22:21-23

²¹ Yesu pakatakuliti kala aga, kahinginikiti nentu mumoyu, katakula pota kufifa, “Nakaka nuwagambireni, yumu gwenu hakamgalambukili!”

²² Wafundwa walilola weni, su waweriti wavimana ndiri handa gaa hakamgalambuki.

²³ Yumu gwa wafundwa, mwene Yesu ndo yakamfriti nentu, kaweriti kalivaga pakwegera na Yesu. ²⁴ Simoni Peteru kamlanguziya kwa mawoku, kamgambira “Gumkosiya katakula kuusu gaa.”

²⁵ Su ntumintumi ulii kasegelera nentu uwega wa Yesu, kamkosiya, “Mtuwa, ndo gaa?”

²⁶ Yesu kamwankula, “Ulii yanumupa shipandi sha libumunda shantotiti musahani, ndo mwene.” Su, kashitola shipandi sha libumunda, kashitola musahani, kamupa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti. ²⁷ Yuda pakayankiti kala shipandi sha libumunda, Shetani kamwingiriti yomberi. Su, Yesu kamgambiriti Yuda, “Gutendi kanongola shilii shagufira kutenda!” ²⁸ Woseri yawalivagiti kuliya shiboga wavimaniti ndiri kwantambu gaa Yesu katakuriti aga kwa yomberi. ²⁹ Yuda kaweriti mkola mpiya pakati pawu, wavimaniti kuwera Yesu kamgambiriti hakahemeri vilii vyawafiruwa mumsambu, ama kamgambiriti kakalaviyi shoseri kwa wahushu.

³⁰ Su Yuda pakayankiti kala shipandi shilii sha libumunda, palaa paliya kalawa kunja. Na iweriti Pashiru.

Lilagaliru lya syayi

³¹ Yuda pakawukiti kala, Yesu kalonga, “Vinu ukwisa wa Mwana gwa Muntu ugubutulwa, vinu ukwisa wa Mlungu ugubutulwa kupitira yomberi. ³² Handa ukwisa wa Mlungu paugubutulwa kupitira yomberi, su Mlungu hakaulanguziyi ukwisa wa Mwana gwa Muntu mngati mwakuwi, kamukamu hakatendi hangu. ³³ Wana wangu, nankali na mwenga katepu hera. Hamunsakuli, kumbiti vinu nukugambirani galii ganuwagambiriti kala wakulu wa Wayawudi, ‘Pang’endaku, mwenga hapeni mgendi.’ ³⁴ Vinu nukupanani lilagaliru lya syayi, mulifiri weni. Handa yanukufirani mwenga, viraa vilii mulifiri weni. ³⁵ Handa pamulifira weni, wantu woseri hawavimani kuwera mwenga ndo wafundwa waneni”.

Yesu kankutunga handa Peteru hakamlemi

Matayu 26:31-35; Mariku 14:27-31; Luka 22:31-34

³⁶ Simoni Peteru kamkosiya Yesu, “Mtuwa gwankugenda koshi?” Yesu kamwankula, “Hapeni guwezi kunfata vinu kwang’endaku, kumbiti shakapanu hamunfati.”

³⁷ Peteru kamkosiya, “Mtuwa, kwantambu gaa nsindi kukufata vinu? Nakali kuhowa kwajili ya gwenga!”

³⁸ Yesu kamwankula, “Hashi, ndo wakala nakaka kuhowa kwajili ya neni? Nukugambira nakaka, pamberi njogolu keniwiki, haginemi mala tatu kuwera gumana ndiri neni.”

14

Yesu njira ya kugenda kwa Tati

¹ Yesu kawagambira, “Namuligaziya mumyoyu mwenu. Mumjimiri Mlungu na munjimiri neni viraa. ² Ukaya mwa Tati gwangu kwana mbakati zivuwa, nuwagambiriti kala na vinu nankugenda kuwanyawirani pahali penu. ³ Na pang’enda na kuwanyawilireni pahala penu, hambuyi na kuwatola, su mwenga hamuweri pamuhera naneni. ⁴ Muyimana njira ya kugenda aku kwang’enda.”

⁵ Tomasi kamkosiya, “Mtuwa, tuvimana ndiri kwagugenda, su twankuyimana hashi njira ayi?”

⁶ Yesu kamwankula, “Neni ndo njira na unakaka na ukomu. Kwahera yakaweza kugenda kwa Tati ira kwa kupitira kwaneni. ⁷ Kawagambira, vinu mumana neni, mumana na Tati gwangu viraa. Na kwanjira vinu mumana na mumwona kala.”

⁸ Filipu kamgambira, “Mtuwa, tumlanguziyi Tati, natwenga hatwikuti.”

⁹ Yesu kamwankula, “Filipu, nulikala namwenga kwa shipindi shoseri, nagwenga gumana ndiri? Yakamoniti kala neni kamwona Tati. Guweza hashi kutakula, Tumlanguziyi Tati? ¹⁰ Hashi, mjimira ndiri handa neni namngati mwa Tati, nayomberi Tati ka mngati mwaneni? Visoweru nyanuwagambirani ntakula ndiri kwa utuwa waneni, Tati yakawera mngati mwaneni kankutenda lihengu lyakuwi. ¹¹ Munjimiri neni pantakula handa neni namngati mwa Tati naTati ka mngati mwaneni. Handa hangu ndiri, mjimiri toziya ya vintu vyantenda. ¹² Nakaka nuwagambirani, yakanjimira neni hakatendi vitwatira

vyantenda neni, yina, hakatendi vintu vikulu nentu, toziya nankugenda kwa Tati. ¹³ Na shoseri shamuluwa mulitawu lyaneni hantendi, su Tati kakwiswi mnumba ya mwana. ¹⁴ Pamunduwa shoseri mulitawu lyangu, hanuwatendereni.

Kwayidi ya Rohu Mnanagala

¹⁵ “Pamunfira neni, hamulijimili lilagaliru lyaneni. ¹⁶ Naneni hanumluwi Tati nayomberi hakawapanani mtanga yumonga, hakalikali namwenga kwa mashaka goseri. ¹⁷ Yomberi ndo Rohu yakalanguzi ya unakaka kuusu Mlungu. Wantu wa pasipanu waweza ndiri kumuwanka toziya waweza ndiri kumwona wala kummana. Kumbiti mwenga mumana toziya kalikala namwenga na ka mngati mwenu.

¹⁸ “Pang’enda hanuwaleki ndiri mwawashiwa, hanizi kayi kwamwenga. ¹⁹ Katepu hera wantu wa pasipanu hawamoni kayi ndiri, kumbiti mwenga hamumoni. Toziya nana ukomu, vira mwenga hamuweri na ukomu. ²⁰ Lishaka lilili palisokiti hamuvimani handa neni na mngati mwa Tati, naneni mngati mwamwenga.

²¹ “Yakagayanka malagaliru ganeni na kugajimira, ndoweni walii yawanfira neni. Tati gwangu hakawafiri woseri yawanfira neni, naneni vulaa hanuwafiri womberi na hanulilanguziyi kwawomberi.”

²² Yuda, Yuda Isikariyoti ndiri, kamgambira, “Mtuwa, hashi iwezekana gwenga kulilanguziya kwatwenga na gullilanguziya ndiri kwa wantu wa pasipanu?”

²³ Yesu kamwankula, “Muntu pakanfira neni hakagajimili mafundu gangu na Tati gwangu hakamfiri, neni pamuhira na Tati gwangu hatwizi kulikala nayomberi.

²⁴ Yakanfira ndiri hapeni kagajimili mafundu gangu. Na mafundu gampikaniriti gangu ndiri, galawa kwa Tati yakantumiti.

²⁵ “Nuwagambiriti vitwatira avi pamweriti nakali na mwenga. ²⁶ Kumbiti mtanga, Rohu Mnanagala, ndomweni Tati hakamtumi mulitawu lyaneni, hakawafundeni kila shintu na kuwakumbusiya goseri ganuwagambirani.

²⁷ “Nuwalekera ponga, nuwapanani ponga yangu. Nuwapanani ndiri mwenga gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda. Namuwera na lyoga ama namuhinginyika.

²⁸ Mpikaniriti kala panuwagambira, Nankugenda zyangu, shakapanu hambuyi kayi kwamwenga. Handa munganfiriti, munganemeli toziya nankugenda kwa Tati, yomberi ndo mkulu nentu kuliku neni. ²⁹ Nuwagambireni aga vinu pamberi ganalawira, su pagalawila mpati kujimira. ³⁰ Ntakula ndiri namwenga kayi vitwatira avi vivuwa, mana mtuwa gwa pasipanu kankwiza. Hapeni kawezi shintu kwaneni, ³¹ kumbiti wantu wa pasipanu mpaka wavimani handa numufira Tati, ndo mana ntenda kila shintu gambira Tati ntambu yakanamuwiti.

“Mgoloki, tuwuki panu!”

15

Yesu ndo mzabibu gwa nakaka

¹ “Neni ndo mzabibu gwa nakaka, Tati gwangu ndo mkulima. ² Yomberi kawusiyaga kila lutambi lwalulera ndiri mabwajubwaju mnumba mwangu na kila lutambi lwalulera lulugulula lupati kulera nentu. ³ Mwenga muwera kala muherapa toziya ya mafundu ganuwafunditi. ⁴ Mwikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwenu. Lutambi hapeni luleri mabwajubwaju gweka yakuwi, haluleri paluweri mumtera gwa zabibu. Ntambu iraaayi hapeni mleri mabwajubwaju mpaka muweri mngati mwangu.”

⁵ “Neni namzyabibu, mwenga ndo mitambi. Woseri yawawera mngati mwangu, naneni mngati mwawu, hawaleli mabwajubwaju gavuwa, pamuhira ndiri naneni hapeni mtendi shintu shoseri. ⁶ Muntu yoseri pakalikala ndiri mngati mwangu kaswa kunja gambira lutambi lawalwasa kunja mpaka linyali, mitambi yenii ijojiniirwa na kwasirwa pamotu, yenii ndo ilunguziwa. ⁷ Pamulikala mngati mwaneni na visoweru vyaneni paviwera mngati mwenu, hamluwi shoseri shamfira na hampati. ⁸ Ukwisa wa Tati gwangu hawuwoneki pamulera mabwajubwaju na kwa njira ayi hamuweri wafundwa waneni. ⁹ Nukufireni mwenga gambira Tati ntambu yakanfira neni, mulikali muwundama wa neni. ¹⁰ Handa pamjimila malagaliru gangu, hamulikali mu muwundama waneni, gambira neni ntambu yanjimiriti malagaliru ga Tati gwangu na nulikali muwufiru wakuwi.

¹¹ “Nukugambirani vitwatira avi su nemeleru yangu iweri mngati mwenu na nemeleru ya mwenga ikamiliki. ¹² Lilagaliru lyangu ndo ali, mulifiri weni, ntambu yanuwafira mwenga. ¹³ Mafiliru makulu nentu kwa muntu kuulanguziya kwa waganja wakuwi ndo kuulaviya ukomu wakuwi kwa womberi. ¹⁴ Mwenga ndo waganja waneni handa pamtenda shilii shanuwalagaliriti. ¹⁵ Mwenga hapeni nuwashemi kayi wamanda, toziya wamanda hapeni wavimani vyawatenda watuwa wawu. Kumbiti nuwashema mwenga waganja, toziya nuwagambiriti vitwatira vyoseri vyanpikaniriti kwa Tati gwangu. ¹⁶ Mwenga

munsyagula ndiri neni, kumbiti neni ndo yanuwasyaguliti mwenga na kuwatuma mgendi mwakaleri mabwajubwaju nentu, mabwajubwaju yagalikala. Su Tati hakakupanani shoseri shamluwa mu litawu lyangu. ¹⁷ Su, lilagaliru lyangu kwa mwenga ndo ali, mulifiri weni kwa weni.

Ngalaliru ya wantu wa pasipanu

¹⁸ “Handa wantu wa pasipanu pawakukalalirani, mliholi kuwera wankalalira neni kwanja pamberi pa kuwakalalira mwenga. ¹⁹ Handa memuwereiti wamu wa wantu wa pasipanu, wantu wa pasipanu wangawafiriti gambira wantu wawu weni. Kumbiti nuwasyagula mwenga kulawa pasipanu, toziya wantu wa pasipanu wawakalalira mwenga. ²⁰ Muliholi shilii shanuwigambiriti, ‘Wamanda hapeni waweri wakulu kuliku watuwa wawu.’ Handa wantu pawamberiti neni, hawawaberi mwenga viraa, handa wagajimiriti mafundu ganeni, hawagajimili mafundu genu viraa. ²¹ Kumbiti womberi hawatendi vyoseri avi kwa mwenga toziya mwenga waneni, kwani wamumana ndiri ulii yakantumiti. ²² Handa nganiziti ndiri na kutakula na womberi wangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu hapeni wawezi kutakula wahera vidoda. ²³ Yakankalalira neni, kamkalalira Tati gwangu viraa. ²⁴ Handa nangantenda ndiri kwawomberi vitwatira vyeni kwahera muntu yumonga yakavitenditi kala mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu waviwoniti vyantenditi wankalalira neni pamuhara na Tati gwangu. ²⁵ Ndo toziya galii galembitwi mu Malagaliru gawu anakaka, ‘Wankalalira hera!’

²⁶ “Mtanga yakiza ndo Rohu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, ndo mwani kiza kulawa kwa Tati. Hanumtumi kwa mwenga kulawa kwa Tati na hakatakuli kuusu neni. ²⁷ Mwenga viraa, hamtakuli kuusu neni, toziya muweriti pamuhara na neni kwanjira kwanja.”

16

¹ “Nuwigambiriti aga, su namleka moyu gwenu. ² Wantu hawawawingi mwenga kulawa Mnumba zya Mlungu zyenu na shipindi hashizi yoseri pakakulageni hakavimani kamtendera Mlungu lihengu. ³ Wantu hawawatenderani vitwatira avi toziya womberi wamumana ndiri Tati ama neni. ⁴ Kumbiti nukugambirani aga, su shipindi pashizaku kwa womberi kutenda vitwatira avi, hamuliholi kuwera nuwigambiriti kala.

Lihengu lya Rohu Mnanagala

“Nuwigambiriti ndiri vitwatira avi kwanjira kwanja, toziya nweriti pamuhara namwenga. ⁵ Su vinu nankugenda kwa ulii yakantumiti, kwahera ata yumu gwenu yakankosiya neni pang'endaku. ⁶ Vinu nuwigambirani vitwatira avi, myoyu yenu ihinginika. ⁷ Kumbiti, nankuwagambirani nakaka, Iherepa kwa mwenga neni ng'endi zangu, toziya pang'enda ndiri, Mtanga hapeni kizi kwa mwenga. Kumbiti pang'enda zyangu, hanumtumi yomberi kizi kwa mwenga. ⁸ Nayomberi pakizaku, hakawalunguziwi unakaka wantu wa pasipanu kuwera watenda upyota kuusu vidoda na vintu vyavimfiriziya Mlungu na utoza wa Mlungu. ⁹ Watenditi upyota kuusu vidoda toziya wanjimira ndiri neni, ¹⁰ na kuusu vyavimfiriziya Mlungu, toziya nankugenda kwa Tati, hapeni mumoni kayi, ¹¹ nawomberi wapayira kuusu kutoza, toziya mkolamlima gwa pasipanu katozwa kala.

¹² “Nanaga gavuwa gakuwigambireni, kumbiti vinu hapeni muwezi kugahepelera. ¹³ Kumbiti pakizaku Rohu ayu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, hakawalongoziyi mu unakaka woseri. Hakatakuli ndiri kwa uwezu wakuwi mwani, kumbiti hakatakuli shilii shakapikinira na hakawagambiri vintu vyaviyiza. ¹⁴ Yomberi hakanupi neni ukwisa, toziya hakawagambiri shilii shantakula na shilii shanumgambira kawagambiri. ¹⁵ Vyoseri vyakawera navi Tati vyaneni, ndo mana nuwigambirani kuwera Rohu Mnanagala hakawapanani vilii vyakapatiti kulawa kwaneni.

Hinginika na Nemeru

¹⁶ “Shakali shipindi shididi hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni.”

¹⁷ Wafundwa wakuwi wamu walikosiyana, “Kamaanisha shishi? Katugambira kwa shipindi shididini hapeni tumwoni, kayi shipindi shididini hatumwoni, viraa katakuriti kayi, ‘Toziya nankugenda kwa Tati.’ ¹⁸ Su, waweriti wankulikosiya, kamaanisha shishi pakatakula, ‘shakali shipindi shididini?’ Tuvimana ndiri shakayowera!”

¹⁹ Yesu kavimaniti handa wafiriti kumkosiya, su kawagambira, “Hashi mlikosiya nambu yanongiti, ‘Shakali shipindi shididini hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni?’ ²⁰ Nankuwagambirani nakaka, hamulili na kudaya, kumbiti wantu wa pasi panu hawanemeleri, hamuhinginiki, kumbiti kuhinginika kwamwenga hakugalambuki kuwera nemeleru. ²¹ Shipindi mdala pakalera, kawera na hinginika

toziya shipindi sha kuwera mundabiri shankwiza, kumbiti mwana pakiwuka, yomberi kalyaluwa, toziya kawera na nemeleru kwiwuka kwa mwana pasipanu. ²² Mwenga viraa mwanguhinginika vinu vinu, kumbiti hanuwawuyili kayi, mwenga hamuweri na nemeli mummyu mwenu na nemeli ayi kwahera muntu yakaweza kuyiwusiya kwamwenga.”

²³ “Lishaka ali lyankwiza, hapeni munuwi shoseri. Nukugambirani nakaka, Tati hakawapanani shoseri shamumluwa kupitira litawu lyaneni. ²⁴ Mpaka vinu munuwiti ndiri shoseri kwa litawu lyangu. Munduwi shoseri, namwenga hampati su nemeli yamwenga ipera.”

Nupakanga pasipanu

²⁵ “Nuwagambirani vitwatira avi kwa mafumbu. Kumbiti shipindi hashizi hapeni ntumiyi mafumbu kuwagambira, su hantakuli pota kufifa kuusu Tati. ²⁶ Lishaka ali palizaku, mwenga hamuluwi kwa litawu lyaneni, ²⁷ toziya Tati mweni kawafira mwenga. Yomberi kawafira mwenga toziya munfira neni na kujimira kuwera niziti kulawa kwa Mlungu. ²⁸ Niziti kulawa kwa Tati na niziti pasipanu, vinu nankuwuka pasipanu, nankugenda kwa Tati.” ²⁹ Su, wafundwa wakuwi wangambira, “Vinu gwankutakula pota kufifa, gutakula ndiri kwa mafumbu. ³⁰ Vinu tuvimana kuwera gwenga guvimana kila shintu, gufira ndiri muntu yoseri kakukosiyi. Ayi itutenda tujimiri kuwera gwenga gulawa kwa Mlungu.” ³¹ Yesu kawankula, “Hashi, vinu mjimira? ³² Shipindi shankwiza, na shapalaa kala, pawawapalasiya mwoseri mwenga, kila yumu pakawuya ukaya kwakuwi, hamundeki gweka yangu. Kumbiti nagweka yangu ndiri, toziya Tati kapamuhera na neni. ³³ Nuwagambiriti aga, su hamuweri na ponga kwa kuwera pamuhera na neni. Wantu wa pasipanu hawawatendi ntabiki. Kumbiti muweri wagangamala! Neni nuwakanga kala wantu wa pasipanu!”

17

Yesu kankuwaliwira wantumintumi wakuwi

¹ Yesu pakamaliriti kutakula aga, kalola kumpindi, kalonga. “Tati, shipindi shisoka! Gumkwisi mwana gwaku su Mwana kapati kukukwisa gwenga. ² Gumupiti uwezu kwa wantu woseri, su guwayupi ukomu wa mashaka goseri woseri awa wagunupiti. ³ Na ukomu wa mashaka goseri ndo awu, kukumana gwenga yaguwera gweka yaku Mlungu gwa nakaka na kumana Yesu Kristu, yaguntumiti. ⁴ Neni nuulanguziya ukwisa waku pasipanu, ntenda kala lihengu lyagunupiti ntendi. ⁵ Tati! Gunkwisi pawulongo paku vinu, ukwisa ulii yatweriti nawu pamuhera pamberi pa kunyawa pasipanu.

⁶ “Nukutenda gumanikani kwa wantu walii wagunupiti kulawa pasi panu. Waweriti wantu wakuwi. Na gwenga gunupiti waweri waneni. Womberi washipikanira shisoweru shakuwi, ⁷ na vinu wavimana handa kila shagunupiti shilawa kwagwenga. ⁸ Nuwapanani ujumbi ulii wagunupiti na womberi wawuwanka, wavimana nakaka ndawiti kwagwenga na wajimira handa gwenga guntumiti.

⁹ “Nuwaluwira awa. Nuwaluwira ndiri wantu woseri wa pasipanu kumbiti nuwaluwira wagunupiti, mana ndo waku. ¹⁰ Vyoseri vyawera navi ndo vyaku na vyaku ndo vyaweni na ukwisa waneni uwonikana pakati pa wantu wagunupiti. ¹¹ Na vinu niza kwakuwi, namulamu ndiri kayi pasipanu, kumbiti womberi wamulamu pasipanu. Tati Mnanagala! Kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti, shondi shondi guwatuli weri su waweri yumu gambira twenga ntambu yatuwera yumu. ¹² Pamuweriti nawomberi, neni nuwalolera weri kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti. Neni nuwalolera, kwahera ata yumu gwawu yakagamiriti, kumbiti ulii yumu yakagamiriti, su Malembu Mananagala gapati kutimirika. ¹³ Na, vinu niza kwagwenga na ntakula vitwatira avi pasipanu, su waweri na nemeleru ikamilika mummyu mwawu. ¹⁴ Nuwayupiti ujumbi waku na wantu wa pasipanu wawakalalira toziya womberi wa pasipanu ndiri, gambira neni gwa pasipanu ndiri. ¹⁵ Nduwa ndiri guwawusiya pasipanu, kumbiti nduwa guwalolera na mkondola uliya. ¹⁶ Womberi wa pasi panu ndiri, handa viraa ntambu yanwera ndiri gwa pasipanu. ¹⁷ Guwapungi waweri wagwenga munakaka, shisoweru shaku ndo shanakaka. ¹⁸ Ntakula viraa ntambu yaguntumiti pasipanu, naneni viraa nuwatumu womberi pasipanu, ¹⁹ na kwajili yawu, namweni neni nulitula kwa gwenga su nawomberi viraa wapungwi muu-nakaka.

²⁰ “Nuwaluwira awa ndiri hera, kumbiti nuwaluwira viraa woseri yawajimira toziya ya ujumbi awu. ²¹ Nduwa su woseri waweri yumu. Tati! Nduwa waweri mngati mwa twenga gambira viraa gwenga ntambu yaguwera mngati mwaneni, naneni mngati mwaku. Nduwa waweri yumu su pasipanu papati kujimira handa gwenga guntumiti. ²² Neni nuwapanani ukwisa ulaa uliya wagunupiti neni, su waweri shintu shimu gambira twenga ntambu yatuwera yumu, ²³ neni, namngati mwawu nagwenga mngati mwangu,

nduwa wakamiliki na waweri yumu, su wantu wa pasipanu wapati kumana gwenga guntumiti na guwafiri womberi ntambu yagunfira neni.

²⁴“Tati! Nfira awa wagunupiti waweri pamuhera naneni palaa panu, su wawoni ukwisa waneni wagunupiti, toziya gunfiriti neni pamberi pa kunyawa pasipanu. ²⁵Tati Muheri! Wantu wa pasipanu wakumana ndiri, kumbiti neni nukumana. Awa wavimana handa gwenga guntumiti. ²⁶Nukutenda gumanikani, na haendereyi kutenda hangu, su ufiru yaguwera nawu kwaneni uweri mngati mwawu, naneni hanweri mngati mwawu.”

18

Yesu wankumubata

¹Yesu pakamaliliti kuluwa, kagenditi kumwambu kulushemba Kedironi, pamuhera na wafundwa wakuwi. Pahala panu paweriti na shiwunga sha mitera, Yesu kingira amu pamuhera na wafundwa wakuwi. ²Yuda, kamgalambukiti Yesu, pakamaniti pahala panu kwani mala zivuwa Yesu kaliwoniti na wafundwa wakuwi pahala pali. ³Yuda katoriti shipinga sha wanjagila kulawa kwa watambika wakulu wa Numba ya Mlungu na Mafal-isayu, su kiza nawu mushiwunga womberi waweriti na limbamba lya motu na vimagi.

⁴Yesu, kavimana goseri gagafira kumpata, kalawira, kawakosiya, “Mwankumsakula gaa?”

⁵Nawomberi wankula, “Yesu gwa Nazareti!”

Yesu kawagambira, “Neni ndo mweni.”

Yuda yakaweriti kamgalambukiti kagoloka pamuhera nawomberi. ⁶Yesu pakawagam-biriti, “Neni ndo mweni,” Wawuya kumbeli, waguwa pasi. ⁷Yesu kawakosiya kayi, “Mwankumsakula gaa?” Wamwankula,

“Yesu gwa Nazareti!”

⁸Yesu kawagambira, “Nuwagambireni kala neni ndo mweni. Su, payiwera mwankun-sakula neni, muwaleki awa wagendi zyawu.” ⁹Katakula aga su gapati kutimiya galii ganakaka gagatakuliti, “Walii yagunupiti Tati, numwasa ndiri ata yumu.”

¹⁰Simoni Peteru kaweriti na upanga, su, kuwulaviya kalidumura likutu lya kumliwu lya ntumintumi gwa Mtambika Mkulu. Ntumintumi ayu wamshema Malikusi. ¹¹Su, Yesu kamgambira Peteru, “Guwuzii upanga waku mumuhaku. Hashi, gulihola handa nandi ndiri shikombi sha ndabiri shakanupiti Tati gwangu?”

Yesu kapalongolu pa Anasi

¹²Shikundi sha wanjagila wa Rumi na Mnjagira mkulu na walolera wa Wayawudi wamkamuliti Yesu, wamtawa, ¹³na kumjega kwanja kwa Anasi. Anasi kaweriti mganafu gwa Kayafa ndo mweni kaweriti Mtambika mkulu gwa shinja shilii. ¹⁴Kayafa ayu ndo ulii yakaweriti kawagambiriti Wayawudi, membaka muntu yumu kahowi kwajili ya wantu wawuwa.

Peteru kankumlema Yesu

¹⁵Simoni Peteru pamuhera na mfundwa gwingi wamfatiti Yesu. Toziya mfundwa yumonga ayu kaweriti kamanikana nentu kwa Mtambika Mkulu, hangu kagenda pa-muhera na Yesu pakati pamdamu pa Mtambika Mkulu ¹⁶Peteru pakaweriti kagoloka pamlyangu. Su, mfundwa gwingi yakamanikaniti na Mtambika mkulu kalawiti kunja, katakula na mdala yakaweriti pamlyangu na kumjega Peteru mungati. ¹⁷Mnjagira mhinja ayu gwapamlyangu kamkosiya Peteru, “Hashi nagwenga viraa yumu gwa wafundwa wa muntu ayu?”

Peteru kamgambira, “Ndala, neni ndiri!”

¹⁸Wantumintumi na wawanjagila waweriti wakoziya motu toziya kuweriti na mpepu, waweriti wanguyotera motu. Peteru kaweriti kagoloka pamuhera nawomberi kakwotera motu.

Mtambika Mkulu kankumkosiya Yesu

Matayu 26:59-66; Mariku 14:55-64; Luka 22:66-71

¹⁹Mtambika Mkulu kamkosiya Yesu kuusu wafundwa wakuwi na mafundu gakuwi. ²⁰Yesu kamwankula, “Ntakula na kila muntu mashaka goseri pawonikaniti. Kila mala nfunda munumba za Mlungu na Mnumba nkulu ya Mlungu, pahala pawalyonaga Wayawudi woseri na wala ntakula ndiri shoseri kwa kuffa. ²¹Hashi gunkosiya neni? Guwakosiyi wantu yawampikinira neni. Womberi wavimana vyanuwagambiriti, wavi-mana shintu shantakuliti.”

²²Pakamaliliti kutakula aga yumu gwa wanjagila kamkomiti Yesu likofi pakalonga, “Gumwankula ntambu ayi Mtambika Mkulu?”

²³Yesu kankula, “Handa ntakula weri ndiri, gumugambiri kila muntu ka panu iweriti hashi, kumbiti handa ntakula weri, iwera hashi gunkoma?”

²⁴ Su, Anasi kamjega Yesu kwa Mtambika Mkulu Kayafa pawamtawa.

Peteru kankumlema kayi Yesu

Matayu 26:71-75; Mariku 14:69-72; Luka 22:58-62

²⁵ Simoni Peteru kaweriti panu kanguyotera motu. Su, wamkosiya, "Hashi, nagwenga viraa yumu gwa wafundwa wakuwi muntu ayu?"

Yomberi kabheriti na kutakula, "Neni ndiri".

²⁶ Yumu gwa wantumintumi wa Mtambika Mkulu, nayomberi kaweriti mlongu gwa ulii yakadumuliwi likutu na Peteru katakula nukuwoniti pamuhera na Yesu mushiwunga sha mitera.

²⁷ Peteru kamlema kayi, palaa paliya njogolu kawika.

Yesu kulongolu kwa Pilatu

Matayu 27:1-2,11-14; Mariku 15:1-5; Luka 23:1-5

²⁸ Mandawila putiputi Yesu wamtola kwa Kayafa, wamjega mpaka kwa Liwali, wakulu awa wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti ndiri kuwera wahumba, toziya wafiriti wawezi kuliya shiboga sha Pasaka. ²⁹ Su Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, kawakosiya, "Muntu ayu katenda vintu gaa vidoda?"

³⁰ Wamwankuliti, "Handa ayu kangaweriti muntu yakatenda gaherepa twangamjegiti ndiri kwagwenga."

³¹ Pilatu kawagambira, "Mumutoli maweni muntu ayu, mumutozi kulawirana na malagaliru genu maweni."

Wayawudi wamwankula, "Twenga twahera uwezu wa kumtoza muntu yoseri kahowi."

³² Vilawiriti avi su viwieri nakaka visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya kuhowa na ntambu hakahowi.

³³ Pilatu kawuya kayi mu liboma na kamshema Yesu, kamkosiya, "Eti, gwenga gwa mfalumi gwa Wayawudi?"

³⁴ Yesu kamwankula, "Hashi, gunkosiya hangu gumweni gwenga ama kwana wamonga wakugambira visoweru vyaneni?"

³⁵ Pilatu kamwankula, "Hashi, gulihola Namyawudi neni? Wantu waku na watambika wakulu wakujega kwaneni. Gutenda shishi?"

³⁶ Yesu katakula, "Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa Utuwa waneni megaweri wa pasipanu, wantumintumi wa neni mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi, kumbiti Ufalumi wa neni wa pasipanu ndiri!"

³⁷ Pilatu kamkosiya, "Gwenga gwa mtuwa?"

Yesu kankula, "Gwenga gutakula neni na mtuwa. Neni nyiwukiti na kwiza pasipanu kwa shintu shimu, gutakula nakaka. Kwa ntambu ayi niza na unakaka. Kila yakawera na unakaka awu hakampikiniri."

³⁸ Pilatu kamkosiya, "Unakaka ndo shintu gaa?"

Yesu wankumtoza kuhowa

Matayu 27:15-31; Mariku 15:6-20; Luka 23:13-25

Pilatu kawagendiriti kayi Wayawudi kunja na kawagambira, "Neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi shakumtozera. ³⁹ Kumbiti, kwa mwenga kwana shitiba sha neni kumvugulira muntu yumu mushibetubetu shipindi sha Pasaka, mfira numulekeziyani mfalumi gwa Wayawudi?"

⁴⁰ Wamwankula pawabota, "Ndala, ayu ndiri, tumfira Baraba!" Baraba yakaweriti mpokaji kwa wantu.

19

¹ Su, Pilatu katakuriti Yesu wamtoli, wamsyatangi ntomundu. ² Wanjagira wapota lijenjeri lya misontu na wamtula mumutuwi, wamvarisiya na lihabiti lya shifalumi. ³ Wamwizira na kutakula, "Mwika, Mtuwa gwa Wayawudi!" Wamgendera na kumwakula makofi.

⁴ Pilatu kalawa kayi kunja, kawagambira, "Mlori, numjega kunja kwamwenga, mpati kuvimana handa neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi." ⁵ Su, Yesu kalawa kunja pakavala lijenjeri lya misontu na lihabiti lya shifalumi. Pilatu kawagambira, "Mlori! Muntu mweni ndo ayu."

⁶ Watambika Wakulu na wanjagila pawamwoniti wabota, "Gumpingiki! Gumpingiki!"

Pilatu kawagambira, "Su mumutoli maweni mkampingiki, toziya neni mona ndiri vidoda vyoseri kwakuwi."

⁷ Wayawudi wamwankula, "Twenga twanaga malagaliru na kulawirana na malagaliru aga, ndo mpaka kahowi, toziya kalitakuziyan mweni ka Mwana gwa Mlungu."

⁸ Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu. ⁹ Kingira kayi mngati mwa ikulu, kamkosiya Yesu, “Gulawa koshi gwenga?”

Kumbiti Yesu kamwankula ndiri shintu. ¹⁰ Pilatu kamgambira, “Gutakula ndiri nani? Guliholi, guvimana ndiri handa nanawu uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa kukupingika?”

¹¹ Yesu kamwankula, “Meguweri na uwezu woseri kwa neni hera toziya yakakupanani ndo Mlungu. Su muntu yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu.”

¹² Pilatu pakapikiniriti aga, kaweriti kakusakula ntambu ya kumlekiziya Yesu, kumbiti lipinga lya Wayawudi liwuyiriti kushowangana, “Pagumlekeziya muntu ayu, gwenga gwa ganja ndiri gwakuwi Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi, kila muntu yakalitenda kuwera Mfalumi kamlema Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi!”

¹³ Su, Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega Yesu kunja, kalivaga pashiti sha kutoza, pahala wapashema, “Sakafu ya libuwi.” Kwa Shiebraniya, “Gabata.” ¹⁴ Iweriti ipata saa sita paliwala, lishaka lya kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi, “Mlori, mfalumi gwenu!”

¹⁵ Womberi washowangana, “Gumlagi! Gumlagi! Mulupingika!”

Pilatu kawakosiya, “Hashi, numupingiki mfalumi gwenu?”

Watambika wakulu wamwankula, “Twenga twahera Mfalumi ira Kaisari Mfalumi mkulu gwa Warumi!”

¹⁶ Su, panu Pilatu kamlekiziya Yesu mumawoku mwawu su wampingiki.

Yesu wankumpingika mlupingika

Su, wamtola Yesu. ¹⁷ Nayomberi kalawa kiwiti kalitola lupingika lwakuwi kugenda pahala pawashemapu “Shipalakasa sha Mtuwi.” Kwa Shiebraniya Goligota. ¹⁸ Wampingika aku na wantu wawili wamonga wawapingika, yumu uwega wakuwi wa kumliwu na mmonga uwega wakuwi wa kumshigi. ¹⁹ Pilatu kalembiti malembu kagatula pampindi pa lupingika. Iweriti ilembwa hangu, “Yesu gwa Nazareti, Mfalumi gwa Wayawudi.” ²⁰ Wayawudi wawuwa wagasomiti malembu aga, mana pahala panu pawampingikiti Yesu paweriti pakwegera na lushi. Kayi malembu aga gaweriti galembwa kwa Shiebraniya na Shilatini na Shigiriki. ²¹ Watambika Wakulu wa Shiyawudi wamgambira Pilatu, “Nagulemba, ‘Mfalumi gwa Wayawudi,’ Kumbiti gulembi yomberi katakuliti, Neni ndo Mfalumi gwa Wayawudi.”

²² Pilatu kankula, “Ganembiti, nembala!”

²³ Wanjagira pawamaliriti kumpinjika Yesu, wazitoliti nguwu zakuwi, wagawana vi-fungu msheshi, shifungu shimu kwa kila mjugira. Watoliti viraa na rihabiti lyakuwi, rihabiti ali liweriti rifumwa kwa shipandi shimu hera, pota na mshonu. ²⁴ Wanjagira awa waligambiziyana, “Hapeni kuyikashula, ira wazigalambuziya simbi ziweri zya gaa?” Shitwatila ashi shitendikiti su gatimiyi Malembu Mananagala yagatakula, “Wagawaniti nguwu womberi kwa womberi, Na nguwu zaneni wazigalambuziya simbi.” Su, ntambu yawatenditi wanjagila walii.

²⁵ Pakwegera na lupingika lwa Yesu, paweriti wagoloka mawu gwakuwi na mlongu gwa mawu gwakuwi, Mariya Mdala gwa Kileopa na Mariya Magidalena. ²⁶ Yesu pakamwoniti mawu gwakuwi na pakwegera nayomberi kagoloka uliya mfundwa yakamfiriti, kamgambira mawu gwakuwi, “Mawu! Gulori, ayu ndo mwanagwaku.”

²⁷ Shakapanu kamgambira mfundwa ulii, gulori, “Ayu ndomweni mawu gwaku.” Na kwanjira shipindi shilii mfundwa ayu kamtoliti katami ukaya kwakuwi.

Yesu kankuhowa

²⁸ Yesu kavimaniti handa goseri gaweriti gatimiyi na su Malembu Mananagala gapati kutimiyi, katakula, “Mona kuyumulwa.”

²⁹ Panu paweriti na libakuli limema siki. Su, watota sifongu pakati pa siki ayi, wayitula pampindi pa ufitu wa hisopu wamlandisiya. ³⁰ Yesu pakalanditi siki, katakula “Gaperal!”

Shakapanu kango'ng'onala mtuwi gwakuwi, kahowa.

Yesu wankumsoma mgoha paluwavu

³¹ Shakapanu Wakulu wa Wayawudi wamkosiya Pilatu wamegi magulu gawu wawapingikiti na kusulusiya nshimba kulawa mlupingika, wakosiyiti hangu toziya iweriti Ijumaa lishaka lya matandiru ga Pasaka na wafiriti ndiri nshimba kusigala mlupingika lishaka lya Kwoyera, paliyanja lishaka lya kwoyera toziya ya lishaka likulu. ³² Su, wanjagila wagentiti, wagamega magulu ga uliya gwa kwanja na uliya gwa pili ndomweni kaweriti kapingikwa pamuhura na Yesu. ³³ Kumbiti pawamwiziriti Yesu, wawoniti kuwera kahowiti kala na hangu wammega ndiri magulu. ³⁴ Kumbiti mjugira yumu

kamtobuliti Mluwavu kwa mgoha na palaa paliya mwazi na mashi galawa. ³⁵ Nayomberi yakawoniti shitwatira ashi kalaviya visoweru vyakuwi su mwenga mpati kujimira. Na aga yagapitawulitwi ndo nakaka, kayi yomberi kavimana handa kankutakula nakaka. ³⁶ Shitwatila ashi shashitenditwi su Malembu Mananagala gatimiyi, “Kwahera ata shifupa shakuwi shimu hashimegwi.” ³⁷ Ilembwa kayi Mumalembu Mananagala gatakula, “Hawamloli uliya yawamtobuliti.”

Mauti ga Yesu wagatula Mulipumba

³⁸ Pa aga, Yosefu, mwenikaya gwa Arimatayu, kamluwa Pilatu kayitoli nshimba ya Yesu. Yosefu kaweriti mfundwa gwa Yesu, kumbiti kwa kubada, toziya kawatiriti wakulu wa Wayawudi. Su, Pilatu kajimira. Hangu Yosefu kagenditi, kayitola nshimba ya Yesu. ³⁹ Nikodemu yomberi kaweriti kamgendera Yesu pashiru, wagenditi pamuhera na Yosefu kiza pakajega muhanganyiku gwa manimani na ubani wa kilu milongu mitatu. ⁴⁰ Su, watola nshimba ya Yesu. Waitawa sanda pamuhera na uturi kulinganira na shitiba sha Wayawudi shakusira. ⁴¹ Pahala panu pawampingikiti Yesu paweriti na shiwunga na pakati pashiwunga ashi paweriti na lipumba lyampanga lyaliweriti lyasyayi, wamsira ndiri muntu yoseri mnumba mwakuwi. ⁴² Toziya ya lihengu lya Wayawudi lya matandiru ga Lishaka lya Kwoyera, toziya lipumba lya mpanga ali liweriti pakwegera, wagatula mauti ga Yesu mlaa.

20

Yesu kwahera mulipumba lya mpanga

Matayu 28:1-8; Mariku 16:1-8; Luka 24:1-12

¹ Naluwunjuwunju jumapili, kuweriti kwangali ntiti, Mariya Magidalena kagenditi kulipumba lya mpanga na kaliwona libuwi lilii liwusiwa pamlyangu gwa lipumba. ² Su kagenda mbiru mpaka kwa Simoni Peteru na ulii mfundwa yumonga ndomweni Yesu kamfiriti, kawagambira, “Wamwusiya Mtuwa Mulipumba lya mpanga na tuvimana ndiri pawamtuliti.”

³ Peteru na mfundwa yumonga ulii wagenda kulipumba. ⁴ Woseri wawili watugiti, Kumbiti mfundwa yumonga ulii katugiti mbiru kuliku Peteru na kalongolera kusoka kulipumba. ⁵ Pakasunguliliti na kawoniti sanda, kumbiti kingira ndiri mlipumba. ⁶ Simoni Peteru kamfata na kingira mlipumba, amu kayiwona sanda, ⁷ na shitambala shawamtawiti Yesu Mutuwi. Shitambala ashi washitula ndiri pamuhera na sanda ayi, kumbiti shiweriti shibiringiziwa na shitulwa pahali pa gweka hera. ⁸ Mfundwa yumonga yakasokiti kulipumba lya mpanga, kingira viraa mulipumba lya mpanga, kawona na kajimira. ⁹ Waweriti wankali kugamana Malembu Mananagala yagatakuliti kuwera mpaka kazyuki. ¹⁰ Su, wafundwa awa wawuya ukaya.

Yesu kamlawira Mariya Magidalena

Matayu 28:9-10; Mariku 16:9-11

¹¹ Mariya kaweriti kagoloka kunja ku lipumba lya mpanga, kankulira. Pakiwiti kankali kankulira, kang'ong'onariti na kusungulira mulipumba lya mpanga, ¹² na kawawona wantumintumi wa kumpindi wawili yawavaliti nguwu neru mbuu, walivagiti palii nshimba ya Yesu payiweriti yigonjekwa, yumu kumtuwi na mmonga kumagulu. ¹³ Wamahoka awa wamkosiya, “Mdala, shagulira shishi?”

Yomberi kawagambira, “Wamwusiya Mtuwa gwangu na nukumana ndiri kwawamtuliti!”

¹⁴ Pakatakuliti aga, kagalambuka kumbeli, kamwona Yesu kagoloka paliya, kumbiti kammana ndiri kuwera ndo Yesu. ¹⁵ Yesu kamkosiya, “Mdala, shagulira shishi?”

Gwankumsakula Gani? Mariya, kaliholiti kuwera ayu ndo mlolera shiwunga, kamgambira, “Mtuwa, handa ndo gwenga gumwusiya, gung'ambiri pagumturi, naneni hang'endi na kumtola.” ¹⁶ Yesu kamgambira, “Mariya!”

Yomberi kagalambuka, kamgambira kwa Shiebraniya, “Raboni” Yani “mfunda.”

¹⁷ Yesu kamgambira, “Nangunkola, toziya nankali kugenda kumpindi kwa Tati. Kumbiti gugendi kwa walongu wangu guwagambiri, Nankugenda kumpindi kwa Tati gwangu na Tati gwenu, Mlungu gwangu na Mlungu gwenu.”

¹⁸ Mariya Magidalena kagenda na kawagambira weri visoweru vilii wafundwa kuwera kamwona Mtuwa na kuwagambira gawamgambira.

Yesu kankuwalawira wafundwa wakuwi

Matayu 28:16-20; Mariku 16:14-18; Luka 24:36-49

¹⁹ Iweriti pamihi pa lishaka lya jumapili. Wafundwa waweriti waliwona pamuhera mnumba na milyangu iweriti itatwa toziya wawatiriti watuwa wa Shiyawudi. Su,

Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, kawagambira, “Ponga kwamwenga!” ²⁰ Pakamaliriti kutakula aga, kawalanguziya mawoku gakuwi na lubavu lyakuwi. Su, wafundwa awa wasekelera nentu kumwona Mtuwa. ²¹ Yesu kawagambira kayi, “Ponga kwamwenga! Handa viraa Tati ntambu yakantumiti neni, naneni nankuwatuma mwenga.” ²² Pakamaliriti kutakula aga, kawatekelera na kuwagambira, “Mumwanki Rohu Mnanagala. ²³ Pamuwalegeziya wantu vidoda vyawu, hawalegeziwi, pamuwalegeziya ndiri, hapeni walekiziwi.”

Yesu na Tomasi

²⁴ Tomasi, yumu gwa walii lilongu na wawili yawamshema mawira kaweriti ndiri pamuhera nawomberi shipindi Yesu pakiziti. ²⁵ Su, wafundwa wamonga walii wamgambira yomberi, “Tumwoniti Mtuwa.”

Tomasi kawagambira, “Pamona ndiri mumawoku mwakuwi shilanguliru zya misumali na kuyingiziya shyala shangu pakati palikovu ali na kuyingiziya liwoku lyangu mluwavu lwakuwi, hapeni njimiri.”

²⁶ Pa mashaka manane wafundwa waweriti kayi pamuhera mnumba mulii na Tomasi kaweriti pamuhera nawomberi. Milyangu iweriti itatwa, kumbiti Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, pakatakula, “Ponga iweri pamuhera na mwenga!” ²⁷ Shakapanu kamgambira Tomasi, “Gutuli shyala shaku panu na guloli mawoku gangu, shakapanu gunyoshi liwoku lyaku na gunkoli lubavu lwangu. Guleki kwamini ndiri kwaku, gwenga gwamini!”

²⁸ Tomasi kamwankula, “Mtuwa gwangu na Mlungu gwangu!”

²⁹ Yesu kamgambira, “Hashi, gujimira toziya gumona? Mbaka woseri yawanjimira pamberi pa kumona neni!”

Nviru ya shintola ashi

³⁰ Yesu katenditi pawulongolu pa wafundwa wakuwi malangaliru gamonga mavuwa galembitwi ndiri munkati mushintola ashi. ³¹ Kumbiti aga wagalembiti su mpati kwamini handa Yesu ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu na kwa kumjimira mpati kuwera na ukomu.

21

Yesu kankuwalawira wantumini saba

¹ Pa aga, Yesu kawalawiriti kayi wafundwa wakuwi kumbwega ku litanda lya Tiberiya. Ilawiriti hangu. ² Simoni Peteru, Tomasi yawamshema wamawira na Nataniyeri mwenikaya gwa kana mu Galilaya wana wawili wa Zebedayu na wafundwa wakuwi wamonga wawili, waweriti woseri pamuhera. ³ Simoni Peteru kawagambira wamonga, “Nankugenda kulowa wasomba.”

Womberi wamgambira, “Hatugendi na gwenga.” Su wawuka na wakweniti mtumbwi, kumbiti pashiru poseri wapatiti ndiri shintu. ⁴ Payanjiti kushiya, Yesu kagolokiti pampeku pa litanda, kumbiti wafundwa wavimaniti ndiri kuwera yomberi ndo Yesu. ⁵ Su, Yesu kawakosiya, “Wantemba, mlowa ndiri shintu shoseri?” Womberi wamwankula, “Tupata ndiri shintu.” ⁶ Yesu kawagambira, “Mwasi zinyavu zyenu uwega wa kumliwu mwa mtumbwi, hamlowi wasomba.” Su waziyasa zinyavu na waweziti ndiri kuzinika, toziya zinyavu ziweriti na wasomba yawamemiti nduu.

⁷ Mfundwa yakafiritwi na Yesu kamgambiriti Peteru, “Ayu Mtuwa” Simoni Peteru pakapikaniriti kuwera ayu ndo Mtuwa, kavala weri nguwi yakuwi toziya kaweriti kavala upati, su kingiriti mumashi. ⁸ Su wafundwa wamonga wiziti kumbwega ku litanda pawawera muntumbwi, wanikiti zinyavu zyaziweriti zimema wasomba. Waweriti ndiri patali na kuisi, iweriti handa utali wa mita malongu lilongu kulawa kumpeku. ⁹ Pawasokiti muisi wawoniti motu gwa makala gukoziwa na kuweriti na somba pamuhera na libumunda. ¹⁰ Shakapanu Yesu kawagambira, “Mjegi panu wasomba wamu wamuwalowiti.”

¹¹ Simoni Peteru kawkena muntumbwi, kazinika zinyavu zilii kuisi zaziweriti zimema wasomba wakulu miya na malongu muhanu na tatu, tembera wasomba waweriti wawuwa zinyavu zidegeka ndiri. ¹² Yesu kawagambira womberi, “Mwizi mlii.” Kwahera mfundwa ata yumu gwawu yakajeriti kumkosiya, “Gwenga gwa gaa?” Toziya womberi wavimaniti kaweriti Mtuwa. ¹³ Su Yesu kiza, katola libumunda, kawapananiti, katenda hera hangu kwa wasomba walii.

¹⁴ Ayi iweriti mala ya tatu Yesu pakawalawiriti wafundwa pakazyukiti kala.

Yesu na Peteru

¹⁵ Pawamaliriti kuliya, Yesu kamkosiyiti Simoni Peteru, “Simoni, mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni kuliku womberi awa?”

Peteru kamwankula, “Yina Mtuwa, guvimana kuwera neni nukufira.”

Yesu kamgambira, “Guloleri wakondolu waneni.”

¹⁶ Yesu kamkosiya mala ya pili, “Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni?” Peteru kamwankula, “Yina Mtuwa guvimana kuwera nukufira.” Yesu kamgambira, “Guloleri wakondolu waneni.”

¹⁷ Mala ya tatu Yesu kamkosiya Peteru, “Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira?”

Palii Peteru kahinginikiti toziya kamkosiya mala ya tatu, “Gunfira?” Yomberi kamwankula, “Mtuwa, gwenga guvimana vyoseri, gwenga guvimana kuwera neni nukufira.” Yesu kamgambira, “Guloleri wakondolu wa neni!” ¹⁸ Nakaka nukugambira, paguweriti muntamba guweriti gwankali kugenda koseri kwagufira kugenda, kumbiti paguweri mgogolu, hagukolwi liwoku na muntu gwingi pakakujega paala pagufira ndiri kugenda.”

¹⁹ Kwa kutakula hangu, kulanguziyiti ntambu Peteru pakahowa na kumkwisa Mlungu. Shakapanu Yesu kamgambiriti yomberi, “Gunfati neni!”

Yesu na wantumintumi wamonga

²⁰ Peteru kagalambuka, kamwoniti ntumintumi ulii yakafiritwi na Yesu, kankumfata. Mfundwa ayu ndo mweni ulii shipindi sha kuliya shiboga sha pamihi, kalivagiti pakwevera nentu na Yesu pakamkosiya Yesu, “Mtuwa ndo gaa hakakugalambuki?” ²¹ Peteru pakamwoniti ayu kamkosiya Yesu, “Mtuwa! Na ayu hashi?”

²² Yesu kamwankula, “Handa panfira kalikali mpaka panizaku, shikuusu shishi gwenga? Gwenga gunfati neni!”

²³ Shisoweru shili shyeniyiti pakati pa walongu kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi. Kumbiti Yesu kamgambiriti ndiri kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi, ira katakuriti, “Handa panfira kalikali mpaka panizaku shi kuusu shishi gwenga?”

²⁴ Ayu ndo mfundwa ulii yakapitawuliti vitwatira avi na kuvilemba. Natwenga tuvi mana kuwera gakatakuliti ndo ganakaka.

Upeleru

²⁵ Kwana vitwatira vyamonga vivuwa vyakatenditi Yesu, handa vyangalembwiti vyoseri, shimu kwa shimonga, meiweri pasipanu kwahera pahala pa kutula vintola vyavilembitwi.

MATENDU GA WANTUMINTUMI ULONGOLERU

Shintola sha Matendu ga wantumintumi ndo matakuliru ga wantu yawamjimira Yesu ntambu yawanjiti kuwera pasipanu na kweneya kwanjira Yerusalemu mpaka Yudeya na Samaliya na kumonga, Yesu ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuwi pamberi hakenigendi kumpindi, (Matendu 1:8). Shintola ashi shilembitwi na Luka, ndo ulaa yakalembiti Shisoweru Shiwigira shakalembiti Luka. Yomberi ndo bwana mganga na kaloliti weri kulemba kwa unakaka vitwatira ntambu yavilawiriti mumakaliru ga Yesu. Shintola ashi sha matendu ga wantumintumi pamuhera na shilii sha Shisoweru Shiwigira shakalembiti Luka, vyoseri avi kamlemberiti Teofili yakaweriti Muyunani, kumbiti iwezekana kuwera nfiru ya vintola avi iweriti vibetulwi na wantu woseri, Wayunani na Wayawudi (1:1).

Shintola sha Matendu ga wantumintumi pamonga shilembitwi mushinja sha malongu sita mpaka shinja sha malongu sita na msheshi Pakwiyuka Yesu, toziya upeleru washintola shilanguziya Paulu hakenivugulilwi mushibetubetu. Viraa Luka kagenditi mwanja pamuhera na ntumintumi Paulu na pamonga kalembitishintola sha matendu mulushi lwa Antiokiya,shintola ashi sha Matendu ndo mwendezeu gwa Shisoweru Shiwigira shakalembiti Luka na shanjiti kwa Yesu kugenda kumpindi. Nfiru nkulu ya Luka ya kulembashintola ashi ndo ilifana nentu handa su yakaweriti naye pakaweriti kankulemba Shisoweru Shiwigira. Yomberi kamfiriti Teofili pamuhera kwongereka kwa wantu yawamjimiriti Yesu waweriti na unakaka kwa galii gawafunditwi na hangu kalembiti kwa unakaka vitwatira vyoseri vyavilawiliti mumakaliru ga Yesu na kweneya kwa njimiru ya kumjimira Yesu.

Shintola ashi shitupanana mifanu ya wantu wa kwanja yawamjimiriti Yesu ntambu yawaweriti na mana ya kulikala munjimiru ya kumjimira Yesu. Mifanu ya wantumintumi itulanguziye twenga ntambu ya kutumbira likakala lya Rohu Mnanagala mukweneza ujumbi wa Shisoweru Shiwigira kwa wamonga.

Yagaweramu

Kwanja Rohu Mnanagala kankuwasulukira wafundwa na wantu yawamjimira Yesu wankwanja kwongereka, shipandi sha 1:1-8:1

Shakapanu wantu yawamjimira Yesu wapingikwa na kwanja kweneya kuisi yamonga kutali na Yerusalemu, shipandi sha 8:2-12:23

Pa aga Paulu kankugenda mwanja gwakuwi gwa kwanja gwa umisiyoni, shipandi sha 12:24-14:28

Shakapanu shizyungu shankuliwona Kuyerusalemu kwamuwa shishi shifirruwa kwa wantu wa syayi yawamjimira Yesu, shipandi sha 15:1-35

Su Paulu kagenda mwanja gwakuwi gwa pili gwa umisiyoni, shipandi sha 15:36-18:22

Paulu kagenda mwanja gwakuwi gwa tatu gwa umisiyoni, shipandi sha 18:23-26:38

Shakapanu Paulu kankukamulwa Yerusalemu, shipandi sha 21mpaka shipandi sha 26.

Upeleru Paulu kankujegwa kugenda Rumi, shipandi sha 27 mpaka shipandi sha 28.

Mtuwa Teufili

Mtuwa Teufili, ¹ Mlongu Teufili, mushintola sha kwanja nembiti kuusu vitwatira vyoseri Yesu vyakatenditi na kufunda kwanjira kwanja. ² Mpaka lishaka lili pakanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu. Pamberi pa kunyasulwa kugenda kumpindi, kawapananiti malagaliru kupitira Rohu Mnanagala wantumintumi wali yakawasyaguliti. ³ Pakuhowa kwakuwi, yomberi kalilanguziyiti mweni kwa womberi na kulilanguziya nakaka kuwera mweni ka mkomu. Yomberi kawalawiriti kwa shipindi sha mashaka malongu msheshi na yomberi kayoweriti nawu kuusu Ufalumi wa Mlungu. ⁴ Shipindi shimu yomberi pakaweriti nawu, kawapananiti lagaliru ali, “Namlawa amu Yerusalemu, su muliheperi lagilu lya Tati, lili lyampikaniriti neni nonga kuusu visoweru vyakuwi. ⁵ Toziya Yohani kawabatiziti kwa mashi, kumbiti pa mashaka gavuwa ndiri mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.”

Yesu kankunyasulwa kugenda kumpindi kwa Mlungu

⁶ Su wantumintumi pawaliwoniti pamuhera na Yesu, womberi wamkosiyiti, “Mtuwa, shipindi ashi haguwuziye ufalumi kwa Israeli?” ⁷ Yesu kawagambira, “Vyamwenga ndiri kuvimana vipindi ama zitarehi Tati gwangu kavitula muukolamlima wakuwi. ⁸ Kumbiti hamwanki likakala Rohu Mnanagala pakawayizireni mwenga, na hamuweri wapitawu waneni Muyerusalemu na Muyudeya yoseri na Samariya na ata upeleru wa pasipanu.”

⁹ Pakatakuliti kala aga, pawaweriti wankulola yomberi kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, liwundu limfifa nawamwona kayi. ¹⁰ Pawaweriti wankali wankulola kumpindi yomberi kwakagenditi, palaa paliya wantu wawili yawavaliti nguwu nvufu wagolokiti pakwegela nawomberi, ¹¹ na walonga, “Mwenga wantu wa Galilaya! Iwera hashi mgoloka panu pamlola kumpindi? Yesu ayu, yakanyasulitwi kulawa kwa mwenga kugenda kumpindi, hakizi kayi kwa njira iraa ayi ntambu yamumwoniti pakagenda kumpindi kwa Mlungu.”

Matiya wankumsyagula katendi lihengu lya Yuda

¹² Shakapanu wantumintumi wawuyiti Yerusalemu kulawa kulugongu lwa Mizeyituni, kuweriti kilumita yimu kulawa mlushi. ¹³ Pawasokiti mlushi, wayingiriti mshumba shawalikaliti, nawomberi waweriti Peteru na Yohani na Yakobu na Andereya na Filipu na Tomasi na Batolumayu na Matayu, Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni Zeloti na Yuda mwana gwa Yakobu. ¹⁴ Womberi woseri waliwoniti shipinga pamuhera kumluwa Mlungu, pamuhera na wadala na Mariya mawu gwa Yesu na walongu wakuwi Yesu.

¹⁵ Mumashaka galii Peteru kagolokiti pakati pa wantu yawamjimira Kristu, weni walanga yawu waweriti miya yimu na malongu mawili, su yomberi kalongiti. ¹⁶ “Mwawalongu wangu, Malembu Mananagala gatimiya, geni Rohu Mnanagala katungiti kupitira Dawudi kuusu Yuda yakawalongoziyiti walii yawamkamuliti Yesu. ¹⁷ Yuda kaweriti yumu gwa shipinga shetu, toziya mweni kasyagulitwi kaweri mtenda lihengu muyetu.”

¹⁸ Su Yuda kahemeliti lirambu kwa mpiya zilii za ukondola zyakazipatiti, pakaweriti kulirambu yomberi kaguwiti na kahowa, kapantika na utumbu wakuwi witika kunja. ¹⁹ Kila muntu yakalikali Moyerusalemu kapikaniriti visoweru vya vitwatira avi, na kwa likabira lyawu lirambu ali walishema Akelidama, mana yakuwi “Lirambu lya Mwazi.”

²⁰ Peteru kalongiti, “Ilembwa mushintora sha Zaburi, ‘Numba yakuwi isigali hera, muntu yoseri nakalikala amu.’

Kayi ilembwa,

‘Muntu yumonga katoli lihengu lyakuwi.’

²¹ “Su ifiruwa tumsyaguli muntu yumonga pakati pa walii yawaweriti pamuhera na twenga shipindi shoseri mtuwa Yesu pakingiriti na kulawa pakati penu. ²² Kwanjira kwa shipindi sha ubatizu wa Yohani mpaka lishaka lilii Yesu pakanyasulitwi kulawa kwatwenga kugenda kumpindi. Ifiruwa yumu gwawu kaweri kapitawu gwa kuzyuka kwakuwi pamhera natwenga.”

²³ Su wakanda matawau ga wantu wawili, Yosefu yawamshema Barisaba viraa yomberi kamanikana kwa litawu lya Yustu, na Matiya. ²⁴ Shakapanu wamluwa Mlungu, “Mtuwa, gwenga guyimana myoyu ya wantu woseri. Su gutulanguziye pakati pa wawili awa ulii yagumsyaguliti, ²⁵ katoli lihengu lya utenderu wa untumintumi wa Yuda yakaulekiti su kagendi pahala pakuwi mweni.” ²⁶ Shakapanu wagalambuziye simbi na kugalambuziye simbi aku kumtulukiriti Matiya, nayomberi kayongerwa mushipinga sha wantumintumi lilongu na yumu.

2

Rohu Mnanagala kankwiza

¹ Lishaka lya Pentekosti palisokiti, woseri waweriti wajojinikiti pahala pamuhera. ² Vumu liziwu gambira lyega lipikinika kulawa kuliyea na limemiziye namba yoseri yawalikali. ³ Womberi wawoniti vintu gambira mimbamba ya motu yaibagulikiti na kamkangalira kila muntu. ⁴ Woseri wamemiziye Rohu Mnanagala na wanjiti kutakula kwa luga zya makabira gamonga, Rohu ntambu yakawatenditi watakuli.

⁵ Vinu pali Yerusalemu kuweriti na Wayawudi, wantu yawamguwira Mlungu, wantu yawalawiti kila isi pasi pa mpindi. ⁶ Womberi pawapikaniriti liziwu ali, lipinga likulu lya wantu lijojinikiti pamuhera walikangasha, toziya kila yumu gwawu kawapikaniriti womberi wankutakula kwa luga ya likabila lyakuwi mweni. ⁷ Womberi wasintuka na kulikangasha pawalikosiya, “Hashi, wantu awa ntambu yawatakula Wagalilaya ndiri?” ⁸ Iwera hashi, kila yumu gwetu kankuwapikinira pawatakula kwa luga yakuwi mweni? ⁹ Wamu wetu ndo Wapariti na Wamediya na Waelami, wamonga walawa Misopotamiya na Yudeya na Kapadokiya na Pontu na Asiya, ¹⁰ na Firigiya na Pamfiliya na Misri na kumikowa ya Libya pakwegera na Kureni. Wamonga wahenga kulawa Rumi, ¹¹ Wayawudi na wantu wawagalambukiriti dini ya Shiyawudi na wamonga walawa Kureti na Arabiya.

Twawoseri twenga tupikanira pawatakula kwa luga zya makabila getu twaweni kuusu vitwatira vikulu Mlungu vyakatenditi!”¹² Walikangasha na kuhinginika, wankulikosiya weni gweka, “Mana yakuwi shii?”

¹³ Kumbiti wamonga watenda lidufiya pawalunga, “Wantu awa walowera ujimbi!”

Ujumbi wa Peteru

¹⁴ Shakapanu Peteru kagolokiti pamuhara na wantumintumi walii lilongu na yumu, kanja kulibwelera lipinga lilii lya wantu, “Walongu Wayawudi na woseri mwenga yamulikala Yerusalemu, mpikaniri weri shilii shanonga.”¹⁵ Wantu awa walowera ndiri ujimbi ntambu yamulihola, toziya ayi ndo saa tatu hera mandawira!¹⁶ Unakaka ndo awu shitwatira ashi ndo shirii shakatakuliti mbuyi gwa Mlungu Yoweli,

¹⁷ ‘Hantendi mumashaka ga kupelera, Mlungu kalonga,

Hanuwamiminiri wantu woseri Rohu gwangu.

Wananguta wenu wapalu na wadala, waubweri ujumbi,

Wandamba hawawoni mawonu,

Na wazewi wenu hawaloti.

¹⁸ Yina, ata wantumintumi wangu, wapalu na wadala,

Hanuwamiminiri Rohu gwangu mulishaka,

Na womberi hawaubweri ujumbi waneni.

¹⁹ Handendi mauzauza kumpindi kuliyera,

Na lilangaliru pasi panu,

Hakuwari na mwazi, motu na lyosi lizotopa,

²⁰ Mshenji gutulwa nditi,

Na lyezi haliwari lisheri handa mwazi,

Pamberi pa lishaka likulu na weru wa Mtuwa kwiza.

²¹ Panu, yoseri yakafira kuluwa kwa litawu lya Mtuwa, hakalopoziwi’

²² “Wana isi wa Israeli, mpikaniri shisoweru ashi! Yesu gwa Nazareti kaweriti muntu na ukulu wakuwi wa Umlungu ulanguziwa kwa mwenga kwa mauzauza, makangashu na langaliru Mlungu lyakatenditi pakati penu kwa njira yakuwi, handa ntambu yamu-mana.”²³ Kugenderana na mpangu gwakuwi mweni Mlungu kaamuwiti kala handa Yesu mewamubati, mwenga mumlaga kwa kuwalekera wantu wadoda wampingiki.²⁴ Kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa kwawahowiti, kamlopoziya mukutama kwa kuhowa kwa mana iwezekana ndiri nakamu kuhowa kumtatri ²⁵ Mana Dawudi katakuliti kuusu yomberi hangu, Numwoniti Mtuwa kuulongolu kwa neni mashaka goseri, ka pamu na neni uwega wangu wa kumliwu, ata hapeni ndikinyiki.²⁶ Hangu, moyu gwangu gwasekuseku, kayi ntenditi lushaka lya nemeleru. Nshimba ya neni hayilikali mli-tumbiru,²⁷ Toziya hapeni guyleki rohu yaneni kulirindi lyalihera upeleru, pota kumleka mnanagala gwaku kawoli.²⁸ Gunanguziyi njira za ukomu, kuwari kwakuwi gumemiziya sekuseku!

²⁹ “Mwalongu wangu, nfira kuwagambirani shinagaubaga kuusu vitwatira vyavimpatiti Dawudi, mbuyi gwetu. Yomberi kahowiti, wamsira, kayi lipumba lyakuwi lyapalapanu pa twenga mpaka lelu.”³⁰ Kumbiti yomberi kaweriti mbuyi gwa Mlungu na kavimaniti kuw-era Mlungu kamlagiliti kwa shirapu kuwera hakampanani yumu gwa mwiwuku gwakuwi ukolamlima ntambu yakaweriti Dawudi.³¹ Dawudi kaviwoniti pamberi vitwatira Mlungu vyakaganda kuvitenda, su yomberi kayoweriti kuusu uzukisiya wa Kristu pakatakuliti, ‘Kalekitwi ndiri mulirindi lyalihera upeleru, ama nshimba yakuwi iwoliti ndiri.’³² Su, Mlungu kamzyukisiyiti Yesu ayu na twawoseri twenga ndo wakapitawu wa lilawiru ali.³³ Yesu wamnyasuliti kumpindi mpaka uwega wa kumliwu wa Mlungu, yomberi kawanka lagilu lya Rohu Mnanagala kulawa kwa Tati na kashimiminira shilii shamushiwona vinu na kushipikiniira.³⁴ Mana Dawudi mweni, kakwena haa mpaka kumpindi, ila yomberi kalongiti, Mtuwa kangambiriti Mtuwa gwangu, Gulikali uwega wangu wa kumliwu,³⁵ Mpaka nuwatendi wankonde waku waweri shiti sha magulu gaku.³⁶ Wantu woseri wa Israeli wafiruwa kuvimana kwa nakaka handa Yesu ayu yampingikiti, ndomweni Mlungu kamtenda kuwera mtuwa na Kristu.”

³⁷ Su, wantu pawapikaniriti aga, walunguziwiwiti moyu, wawakosiyiti Peteru na wantu-mintumi wayaguwi, “Walongu wetu, tutendi shishi?”³⁸ Peteru kankula, “Mtubu na kila yumu gweni kabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu su mpati kuwusiya vidoda vyenu na kwanga kwayidi kwa Rohu Mnanagala.

³⁹ “Toziya lagilu alii ndo kwajili ya mwenga na wana wenu na kwa wantu woseri yawawera kutali, kwa ntambu ya woseri yawalikala patali, na kwa wantu woseri Mtuwa Mlungu gwetu hakawashemi kwakuwi.”⁴⁰ Kwa shisoweru shingi kayi shitangala, Peteru

kasisitiziti na kuwahimiziya wantu pakalanga, “Mlilopoziyi mushiyiwuku ashi shikon-dola.”

⁴¹ Wavuwa wavijimiriti visoweru vyakuwi, wabatizwa. Wantu elufu tatu wongerekiti mushipinga shili lishaka ali. ⁴² Woseri awa wendereyiti kulifunda kulawa kwa wantu-mintumi, kulikala pamuhera shilongu, kumega libumunda na kumluwa Mlungu.

Makaliru ga kila lishaka ga walii yawamjimira Yesu

⁴³ Mauzauza na makangashu gavuwa gatendikiti kupitira wantumintumi ata kila muntu kawera na lyoga. ⁴⁴ Woseri yawajimira wendereyiti weri shintu shimu na lunda zawu wagawaniti pamuhera. ⁴⁵ Waweriti wankuwuza lunda na vintu vyawu shakapanu wagawana mpiya shiyasi ya nfiru ya kila yumu. ⁴⁶ Wendereyiti kuliwona pamuhera kila lishaka Munumba nkulu ya Mlungu. Kumbiti shipindi sha kumega libumunda, waliwoniti mnumba zyawu na waliya pamuhela shiboga ashi kwa sekuseku na moyu guherepa. ⁴⁷ Wamkwisiti Mlungu, wafirwa na wantu woseri. Kila lishaka Mtuwa kawayongeleriti walanga ya wantu yawaweriti wankulopoziwa.

3

1 Peteru kankumponiziya mluwa shibyeketu

¹ Lishaka limu Peteru na Yohani wagentiti Mnumba nkulu ya Mlungu shipindi sha saa tisa paliwala, shipindi sha kusala. ² Paweriti na Mlyangu guherepa, muntu yumu shibyeketu kwanjira kwiwuka. Wantu hawa waweriti wankumpapa muntu ayu kila lishaka kumjega kumlyangu kuluwa mpiya kwa wantu yawingira kunumba nkulu ya Mlungu. ³ Pakawawoniti Peteru na Yohani wankwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, shibyeketu ulii kawaluwiti wampanani shintu. ⁴ Peteru pamuhera na Yohani wamjodolera masu, na Peteru kamgambira, “Gutuloli!” ⁵ Su kawagalambukira, pakalolera kupananwa shintu kulawa kwawomberi. ⁶ Kumbiti Peteru kamgambira, “Nahera mpiya, kumbiti shirii shamweri nashu hanukupanani, kwa litawu lya Yesu Kristu gwa Nazareti nukugambira gugoloki na gugendigendi!” ⁷ Shakapanu kamkola liwoku lya kumliwu na kamgolosiya. Palaa palii magulu na manung’unu gakuwi gapata likakala. ⁸ Kakopoka, kagoloka na kwanja kugendagenda. Shakapanu kingira pamuhera nawomberi Mnumba nkulu ya Mlungu, pakagendagenda na kukopakopoka na pakamkwisa Mlungu. ⁹ Wantu woseri yawamwoniti kankugendagenda na kumkwisa Mlungu, ¹⁰ na pawavimaniti weri ndo ulii yakaweriti kankuluwaluwa pakwegera na Mlyangu Guherepa gulii gwa Numba nkulu ya Mlungu, woseri walikangasha nentu, su waweziti ndiri kuvimana vyavimpatiti.

Ujumbi wa Peteru Munumba ngulu ya Mlungu

¹¹ Muntu yakaponiziwitwi na Peteru na Yohani pamdamu gwa Selemani, Wantu woseri, waweriti wankulikangasha, wanja kumtugira. ¹² Shipindi Peteru pakawawoniti wantu awa kawagambira, “Wana lushi lwa Israeli, ntambu gaa mkangashwa na shitwatira ashi? Mbona mwankutujodolera masu gambira kwa likakala lyetu ama unanagala wetu twaweni tumtenda muntu ayu kawezi kugendagenda?” ¹³ Mlungu gwa Aburahamu na Isaka na Yakobu, Mlungu gwa wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi gwakuwi Yesu. Kumbiti ndomweni ula ulii yakakamlitwi na wakulu na kumlema kuulongu kwa Pilatu, ata pa Pilatu kuamuwa kumlekeziya. ¹⁴ Kaweriti mnanagala na yakamfiriziya Mlungu, kumbiti mwenga mulemiti, na mmufira muntu gwingi kayi yakaweriti kalaga kumlekiziya. ¹⁵ Su, mumlagiti ulii yomberi ndo shanjiru sha ukomu. Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwa wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shitwatira ashi. ¹⁶ Litawu lya Yesu na moyu mulitawu ali ndo vyavimupiti likakala muntu ayu yamumwona na kumana. Njimiru kwa Yesu ndo imuponiziya nakamu muntu ayu ntambu yamuviwona mwawoseri.”

¹⁷ “Vinu mwalongu wangu Izraeli, nuwimana handa mwenga na wakulu wenu mtenditi aga kwa Yesu toziya ya kuvimanandiri kwenu. ¹⁸ Kumbiti avi Mlungu gakatimiziti galaa gakabweriti makashu kwa njira ya wambuyi woseri, handa iweriti mpaka Kristu gwakuwi katabiki. ¹⁹ Su, mleki, mmuwuyiri Mlungu gwenu su yomberi kafuti vidoda vyenu. ²⁰ Mtendaga hangu su Mtuwa kawayupi shipindi sha sekuseku mrohu na kuwajegera ula Kristu yakamsyaguliti yomberi ndo Yesu. ²¹ Ifiruwa yomberi kasigali aku kumpindi mpaka pashisoka shipindi kulekibishwa vintu vyoseri, handa Mlungu ntambu yakatakuliti kwa njira ya wambuyi wakuwi wananagala kwanjira makashu. ²² Toziya Musa katakuliti, Mtuwa Mlungu gwenu hakawajegerani mbuyi handa neni kulawa pakati penu maweni. ²³ Yoseri ulii hapeni kamupikiniri mbuyi gwa Mlungu ayu hakatulwi kutali na wantu wa Mlungu na kuagamiziwa. ²⁴ Wambuyi woseri wa Mlungu, kwanjira Samweli na walii wamfatiti, wabweriti visoweru vya vitwatira avi vyeni viweriti vyankutendeka mashaka aga. ²⁵ Malagiru galii Mlungu kagalaviyiti kwa njira ya Wambuyi ndo kwajili

ya mwenga, na mtenda pamwera lipatanu Mlungu lyakatenditi na mbuyi gwetu, handa ntambu yakamgambiriti Aburahamu. Kwa njira ya wiwuka waku, wantu woseri wa pasi panu hawatekelerwi. ²⁶ Su, Mlungu kamzyukisiyiti ntumintumi gwakuwi kwa mota yenu kwanja, kamtuma kawajegeri matekeleru kwa kumtenda kila yumu gweni kalekani nakamu na vidoda vyakuwi.”

4

Peteru na Yohani wankuwajega kushizyungu

¹ Peteru na Yohani pawaweriti wankali wankuwabweleru wantu, watambika na wakulu wa walolera wa namba nkulu ya Mlungu pamwera na Masadukayu wiziti. ² Wakalaliti nentu, toziya wantumintumi awa waweriti wankuwabweleru wantu kuwera Yesu kazyukiti, shitwatira sheni shilanguziya pota kufifa handa wahowiti hawazyuki. ³ Su, wawaturiti mlikakala na toziya pashiru paweriti pakwegea, wawaturiti mkulolerwa mpaka shirawu yakuwi. ⁴ Kumbiti wawuwa pakati pa walii yawapikaniriti ujumbi wawu wajimiriti na walanga ya wawajimira iwera yongereka wapalu elufu mhanu. ⁵ Shirawu yakuwi, watuwa wa Wayawudi, wazewi na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera aku Yerusalemu. ⁶ Waliwoniti pamuhera na Anasi mtambika mkulu, Kayafa na Yohani na Alekizanda na wamonga yawaweriti wa lukolu lwa mtambika mkulu. ⁷ Pawawagolisiyiti wantumintumi kuulongolu kwawu, wawakosiyiti, “Mwenga mtenda shitwatira ashi kwa likakala lyoshi na kwa litawu lya gaa?” ⁸ Panu, Peteru, pakawera kamemiziwa na Rohu Mnanagala, kawagambira, “Walongoziya na wazewi wa wantu! ⁹ Handa pamtukosiya leru kuusu shilii shitudu shihiri shakatenderitwi ulii muntu yakaweriti shibyeketu na ntambu yakaponiziwitwi. ¹⁰ Su, mwenga na wantu woseri wa Israeli mfiuwa kuvimana kuusu muntu ayu kagoloka kulongolu kwamwenga leru, mkomu nakamu, kwa likakala lya litawu lyakuwi Yesu Kristu gwa Nazareti yomberi mwenga mmupingika, kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa kwa wahowiti. ¹¹ Ayu ndomweni Malembu Mananagala gatakula, Libuwi lyamuliremiti mwenga wanyawa numba, vinu liwera Libuwi likulu lya liyanjiru ¹² Ulopoziya upatikana ndiri kwa muntu gwingi yoseri, toziya kwahera litawu limonga pasi pa mpindi, wantu wawapanana ndiri litawu lya muntu gwingi mweni twenga tuweza kulopuziwa na yomberi.”

¹³ Awa wazewi Pashizyungu, waweriti wavimana handa Peteru na Yohani waweriti wantu wahera shisomu pota elimu yoseri, walikangasha ntambu yawatakuliti kwa ugagamala. Wavimana handa waweriti wapamwera na Yesu. ¹⁴ Kumbiti pawamwoniti muntu ulii yawamponiziyyiti kagoloka pamwera nawomberi, waweza ndiri kutakula shintu. ¹⁵ Hangu, wawagambiriti walawi kunja kumdamu, na womberi wasigala mnumba pawatakula kwa kupwepa. ¹⁶ Walikosiana, “Tutendi shishi na wantu awa? Kila muntu yakalikala Yerusalemu kavimana handa mauzauza aga gakulikangasha gatendeka, natwenga tuwezandiri kulema shitwatira ashi. ¹⁷ Kumbiti su tupati kubera shitwatira ashi nashiendereya nentu pakati pa wantu, tuwakalipiri nawayowera na muntu yoseri kwa litawu lya Yesu.” ¹⁸ Hangu wawashema kayi mngati, wawaberiziya nawayowera kayi paweru, na kufunda kwa litawu lya Yesu. ¹⁹ Kumbiti Peteru na Yohani wawankula, “Mwamuwi mwenga handa ndo teratera kuulongolu kwa Mlungu kuwajimira mwenga kuliku kumjimira Mlungu. ²⁰ Toziya tuwezandiri kuleka kutakula kuusu vitwatira vilii vyatuvivoniti na kuvipikinira.”

²¹ Su, awa wazewi wa shyotera motu waberiziya kwa kukaripa nentu, shakapanu wawalekeziyiti. Waweza ndiri kuwapanana azabu toziya wantu woseri waweriti wankumkwa Mlungu toziya ya shitwatira ashi. ²² Muntu ayu yawamponiziyyiti kaweriti na umli wa vinja nentu ya malongu msheshi ²³ Pawawalekeziyiti hera, Peteru na Yohani wawuyiti kwa wayawu, wawagambira galii gawagambiritwi na watambika wakulu wa Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu na wazewi. ²⁴ Nawomberi pawapikaniriti shisoweru ashi waweriti pamwera mukumluwa Mlungu wankutakula, “Mtuwa, gwenga ndo mnyawa gwa mpindi na pasi panu, ibahali na vyoseri vyamlamu! ²⁵ Gwenga gumentiditi ntumintumi gwaku, tati gwetu Dawudi, katakuli kwa likakala lya Rohu Mnanagala, Kwa shishi maiisi ganamaya? Iwera hashi wantu watenda mipangu ya hera? ²⁶ Wafalumi wa pasipanu walituli kala, na watuwa waliwoniti pamwera, watenda ntambu imonga kwa Mtuwa na watenda ntambu imonga kwa Kristu gwakuwi.” ²⁷ “Mana, nakaka, ndo Herodi, Pontiwu Pilatu, wantu wa Israeli na wantu wa maiisi pawariwoniti palaa panu mlushi, kumkoma Yesu ntumintumi gwakuwi Mnanagala mweni kamsyaguliti. ²⁸ Waliwoniti su watendi vitwatira vilii vyagufiriti na kupanga kwanjira kwanja kwa uwezu waku na mafiliru gaku ²⁹ Kumbiti vinu, gwee Mtuwa, gulori vitiriziwi vyawu.

Gutuwezeshi twenga wantumintumi waku kushibwera shisoweru shaku kwa uganga-mala. ³⁰ Gunyoshi liwoku lyaku su guponiziya wantu. Gutendi lilangaliru na mauza-za kwa litawu lya Yesu ntumintumi gwaku Mnanagala.” ³¹ Pawamaliriti kumuwa Mlungu pahala palii pawaliwoniti, nawomberi woseri wamemiziitwi Rohu Mnanagala. Woseri wanja kubwera shisoweru sha Mlungu pota lyoga. Walikaliti gambira mlongu yumu ³² Shipinga shoseri shawamjimiriti Yesu waweriti na moyu gumu na Rohu yimu. Kwahera ata yumu yakaweriti na shintu shoseri kashitula shiweri lunda yakuwi mweni, ila wagawaniti vyoseri vyawaweriti navyu. ³³ Wantumintumi watakuliti kwa likakala livuwa kuzyuka kwa Mtuwa Yesu, na yomberi Mlungu kawapanana tekelera zivuwa. ³⁴ Kwahera muntu yoseri yakapungukiwitwi shintu, mana waweriti na malambu ama numba waweriti wankuwiwuzi ³⁵ na kuwapanana ntumintumi mpiya azi, wawayupa kila yumu shiyasi shakafira ³⁶ kuweriti na Mlawi yumu, mwiwuka gwa Kupiru, litawu lyakuwi Yosefu, ulaa wantumintumi wamshemiti Barinaba mana yakuwi, “Muntu yakapanana moyu”. ³⁷ Yomberi viraa kaweriti na lirambu lyakuwi, kawuziti, katola mpiya zilii kawapanana wantumintumi.

5

1 Uzyanga wa Ananiya na Safila

¹ Muntu yumu yawamshema Ananiya na mdala gwakuwi Safira wawuziti lirambu lyawu viravi. ² Kumbiti, mdala gwakuwi pakawera kavimana, Ananiya kalitulila seemu ya mpiya zyakazipatiti na seemu imonga ilii kawayupiti wantumintumi. ³ Su, Peteru kamkosiyyiti, “Ananiya, mbona shetani kingira mmoyu mwaku na kukutenda gumzyangi Rohu Mnanagala kwa kulitulira seemu ya mpiya zagupatiti kulawilirana na lilambu lilii? ⁴ Pamberi pa kuliwuza liweriti lyaku na paguliwuziti kala, isigala mpiya azi ziweriti zaku guzitumii ntambu yagufira. Toziya gaa, gwamuwiti mmoyu mwaku kutenda shitwatira sha ntambu ayi? Gumzyanga ndiri muntu, Gumzyanga Mlungu!” ⁵ Ananiya, pakapikaniriti aga kaguwa pasi, kahowa. Wantu woseri wapikiniriti shisoweru sha lilawiru ali watiriti nentu. ⁶ Wandemba wasoka, wayigibikira njimba yakuwi, wamlaviya kunja, wamsira. ⁷ Pa shipindi sha masaa matatu hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana shitwatira shilawiriti, kingira mngati amu. ⁸ Peteru kamgambira, “Gung’ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya ndo shampatiti kwa kuwuzi lirambu lilii?” Yomberi kankula, “Yina, ndo sheni ashi”

⁹ Yomberi Peteru kamgambira, “Mbona mtenda mpangu kumjera Rohu gwa Mtuwa? Gupikiniri! Walii wantu wagenditi kumusira mpalu gwaku, vinu wapanu pamlyangu na wankukutola gwenga viraa.” ¹⁰ Vumu Safila kaguwa kulungolu kwa magulu ga Peteru, kahowa. ¹¹ Wandemba wasoka, wayigibikira njimba yakuwi, wamlaviya kunja, wamsira. ¹² Pa shipindi sha masaa matatu hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana shitwatira shilawiriti, kingira mngati amu. ¹³ Peteru kamgambira, “Gung’ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya ndo shampatiti kwa kuwuzi lirambu lilii?” Yomberi kankula, “Yina, ndo sheni ashi”

Ntumintumi wankutenda mauzauza gavuwa

¹² Wantumintumi watenditi mauzauza na makangashu gavuwa pakati pa wantu. Wawumini waweriti wankuliwona pamwera muukumbi wa Selemani. ¹³ Muntu yoseri gwingi yakaweriti ndiri muumini kajeriti ndiri kuwera pamhera na womberi. Ata hangu, wantu wamonga yawawera ndiri na njimiru ayi wawazyuma. ¹⁴ Walanga ya wantu yawamjimiriti Mtuwa, wapalu na wadala, iyongerekiti. ¹⁵ Toziya ayi, wantu waweriti wankuwajega walweli mnjira na kuwagonjeka pampindi pa shitanda na mikeka su Peteru pakapita, tembera shivuni shakuwi shiwashinkuli wamu wawu. ¹⁶ Wantu wawuwa wasokiti kulawa mulushi za kumbekumbeku za Yerusalemu, wankuwajega walweli wawu na walii yawawera na shamshera wadoda na womberi woseri waponiziwa.

Ntumintumi wankubeziwa

¹⁷ Shakapanu mtambika mkulu na wayaguwi yawaweriti pamuhera na shipinga sha Masadukayu, wawera na weya. ¹⁸ Su, wawatawa ntumintumi, na kuwajega mngati mnumba nkulu ya shibetubetu. ¹⁹ Kumbiti pashiru ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kayivuguliti milyangu ya shibetubetu, kawalaviya kunja, kawagambira, ²⁰ “Mgendi mkagoloki Mnumba nkulu ya Mlungu na kuwagambira wantu kila shintu kuusu makaliru aga gasyayi.” ²¹ Wantumintumi wajimiriti, wingira Mnumba nkulu ya Mlungu mandawira putiputi, wanja kufunda. Mtambika mkulu na wayaguwi pawasokiti, washemiti mkutanu gwa shizyungu shikulu, ndo shipinga sha wazewi wa Wayawudi, shakapanu wawatuma wantu mushibetubetu wawajegi wantumintumi walii. ²² Kumbiti wakulu awa pawasokiti aku wawawona ndiri mshibetubetu mlili. Hangu wawuyiti, wawagambira mumkutanu,

²³ Pawatakula, “Tuwoniti shibetubetu shitatwa kila uwega na walolera wankulolera milyangu. Kumbiti patuvuguliti tumwona ndiri muntu yoseri mngati.”

²⁴ Mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu na watambika wakulu pawapikaniriti shisoweru ashi wawera na lyoga, wavimana ndiri gawawapatiti. ²⁵ Kiza muntu yumu, kawagambira, “wantu walii yamuwatatiriti mshibetubetu, vinu wamunumba nkulu ya Mlungu, wankufunda wantu.” ²⁶ Panu mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu pamwera na wantu wakuwi wagenditi mnumba nkulu ya Mlungu, kawajega. Kumbiti wawakamula ndiri kwa likakala, toziya watiriti handa wantu mewawagumi mabuwi.

²⁷ Su wawajega, wawagolisiya kulongolu kushizyungu, Mtambika Mkulu kawagambira, ²⁸ “Tuwaberiti paweru kufunda kwa litawu lya muntu ayu, vinu mweneza mafunda genu poseri Moyerusalemu na mupanga kututulira lawama ya kuhowa kwa muntu ayu.” ²⁹ Panu Peteru, kiwiti pamwera na walii ntumintumi wamonga, kankula, “Mpaka tumjimiri Mlungu, muntu ndiri. ³⁰ Mlungu gwa mbuyi gwetu kamzyukisiyiti Yesu pa mwenga kumlaga kwa kumpingika mlupingika. ³¹ Ayu ndomweni ulii yakakwisitiwa na Mlungu mpaka uwega wakuwi wa mliwu, kawera mlongoziya na Mlopoziya su katendi wantu wa Israeli waleki vidoda, wapati kulekiziwa vidoda vyawu. ³² Twenga ndo wakapitawu na lilawiru ali, yomberi Rohu Mnanagala ndo yomberi Mlungu kawayupa walii wawajimira, wankupitaulira vira lilawiru ali.”

³³ Wajumbi woseri wa shizyunga shilii pawapikaniriti aga, waweriti na maya, ata waamuwa kuwalaga. ³⁴ Kumbiti Mfalisayu yumu yawamshema Gamalieli mweni kaweriti mfunda gwa Malagaliru na yakapananitwi ligoya nentu kulongolu kwa wantu woseri, kagolokiti kulongolu kushizyungu kulii, kafiriti ntumintumi walii walaviwi kunja katapu. ³⁵ Shakapanu kawagambira wajumbi walii wa shizyungu, “Walushi lwa Israeli, shondi pamberi pa kutenda ashi shamfira kuwatenda wantu awa! ³⁶ Makashu shiddidini, kulawiriti muntu yumu litawu lyakuwi Teuda, kalitakulira kuwera muntu gwa mana na wantu pakwegera na miya mhanu walijegiti pamhera na yomberi, kumbiti wamlagiti, shakapanu wandundami wakuwi woseri wapalanganika na shipinga shakuwi shifuwa. ³⁷ Kayi, shakapanu, shipindi shilii sha kuwalangwa wantu, kalawiriti Yuda gwa Galilaya. Ayu na yomberi kwawakwegiti wantu wamfata, Kumbiti na yomberi wamlagiti, na wandundami wakuwi wapalanganikiti. ³⁸ Na vinu viraa neni nuwagambira kotukuwa-tendera shintu shoseri wantu awa, muwalekiziya! Toziya, payiweza shitendu ashi shawu shanjishwa na muntu, hashiwuki sheni. ³⁹ Kumbiti handa shanjishwa na Mlungu, hera ndiri handa hapeni muwezi kuwakanga, su hamliwoni mmulema Mlungu.”

Su, wajimilirana na yomberi

⁴⁰ Su washema ntumintumi walii, waamuwa wasyatagwi viboku na kuwaberiziya nawafunda kayi kwa litawu lya Yesu, shakapanu wawaleka wagendi zawu. ⁴¹ Su, ntumintumi walawa kunja kushizyungu pawamema nemeru, toziya wafiruwiti kusoniziwa kwajili ya litawu lya Yesu. ⁴² Mnumba nkulu ya Mlungu na ukaya kwa wantu, womberi wendereyiti kila lishaka kufunda na kubwera Shisoweru Shiwagira sha Yesu kuwera ndo Kristu.

6

Watangatila saba

¹ Pamberi, walanga ya wafundwa paweriti iyongerekiti, kulawiriti magugumiru pakati pa walongu yawayoweriti Shigiriki na walii yawayoweriti Shiebraniya. Walii yawayoweriti Shigiriki wagugumiliti handa wakenja wawu waweriti wankuwalyaluwa pakati ubagulira wa mafiru ga kila lishaka. ² Hangu, wafundwa lilongu na wawili washemiti shipinga shoseri sha wafundwa, walonga, “iherepa ndiri twenga tuleki kushibwera shisoweru sha Mlungu su tugolokeri ubagulira wa nfitu. ³ Hangu, walongu wetu, msyaguli muwamu wenu wantu saba wana zyuma iherepa, wamemitwi na Rohu na wana luhala, na twenga hatuwapanani lihengu ali. ⁴ Twenga, kumbiti, hatushuguliki na sala na lihengu lya kubwera shisoweru sha Mlungu.”

⁵ Shitwatira ashi shiherepa kwa shipinga shoseri. Wawasagula stefanu, muntu yakawera na njimiru nkulu na kumema Rohu Mnanagala, Filipi na Prokoru na Nikanori na Timoni na Parimena na Nikolayi muntu gwa Antiokiya yomberi kwanja kaweriti mudini ya Shiyawudi. ⁶ Wawatula kulongolu kwa ntumintumi, nawomberi wawaluwira na kuwatulira mawoku.

⁷ Shisoweru sha Mlungu shiziditi kweneya na walanga ya wafundwa aku Yerusalemu iyongerekiti nentu, na shipinga shikulu sha watambika wa numba ya Mlungu waiyanka njimiru.

Stefani wamtula mlikakala

⁸ Mlungu kamupananiti Stefanu manemu gavuwa, kampanana likakala livuwa ata kawera kankutenda mauzauza na makangashu pakati pa wantu. ⁹ Kumbiti wantu tunga walawira su walikakatali na Stefanu. Wantu wamu awa waweriti wa numba ya Mlungu yimu yaishemwa “Numba ya Mlungu ya wantu lekeru.” Nawomberi walawira Kureni na Alekizandiriya, wamonga walawira Kilikiya na Asiya. ¹⁰ Kumbiti wasinditi kumkanga toziya ya luhala lwakuwi na toziya ya ulii Rohu yakamlongoziyiti shipindi pakatakuliti. ¹¹ Hangu wawahongiti wantu wamu watakuli, “tumpikinira Stefani pakatakula shisoweru sha kumwigira Musa na kumwigira Mlungu.” ¹² Ntambu ayi, wasonguziyiti wantu, wazewi na wafunda wa malagaliru. Su, wamwizira Stefani, wambata na kumjega kulongolu Kushizyungu shikulu. ¹³ Wajegiti Pashizyungu wakapitawu wa mpaya weni watakuliti, “Muntu ayu kaleka ndiri kupayigira pahala panu pananagala na malagaliru ga Musa. ¹⁴ Toziya tumpikiniriti kala pakatakula eti Yesu ayu gwa Nazareti hakapahalibisii nakamu pahala panu na kuwusilira kutali ntambu zilii zyatwangiti kulawa kwa Musa.” ¹⁵ Woseri yawaweriti mushikawu sha Shizyungu wamloliti dii Stefani, washiwona sheni shakuwi handa ntumintumi gwa kumpindi.

7

1 Utuba ya Stefani

¹ Su Mtambika Mkulu kamkosiya, “Hashi, shitwatira ashi shanakaka?” ² Yomberi Stefani katakula, “Mwalongu wangu na ashina tati, mpikanireni! Mlungu gwa ukwisa kamlawiriti tati gwetu Aburahamu pakaweriti kulii Misopotamiya pamberi kenigendi kulikala kulii Harani. ³ Mlungu kamgambiriti, ‘Guwuki paishi yaku, guwaleki wantu wa lukolu lwaku, Gugendi paishi hanukulanguziyi!’ ⁴ Hangu, Aburahamu kahamiti isi ya Kalidayu, kagenda kulikala Harani. Pakahowiti kala tati gwakuwi, Mlungu kamwusiyiti kayi Halani kiza kulikala paishi ayi yamlikala vinu. ⁵ Mlungu kamupiti ndiri ata seemu yimu ya isi ayi iweri yakuwi, ata hangu, kamlagiliti kumpanana isi ayi iweri yakuwi na ya walelwa wakuwi, tembera shipindi ashi kaweriti ndiri na mwananguta. ⁶ Mlungu kamgambiriti hangu, ‘Walelwa waku hawajegwi paishi yayikolwa mlima na wantu wamonga, na aku hawatendwi wamanda na kutenderwa vidoda kwa shipindi sha vinja miya msheshi. ⁷ Kumbiti neni hanuwatozi wantu yawagenda kuwatenda kuwera wamanda. Mlungu kalonga, shakapanu hanuwalaviyi muisi ayi su wizi kunguwira pahala panu.’ ⁸ Shakapanu Mlungu kayitenda jandu iweri langaliru lya lipatanu. Hangu, Aburahamu kamyngiziyiti jandu mwana gwakuwi Isaka lishaka lya nane pakayiwukiti kala. Na Isaka, ntambu irayi, kamyngiziyiti jandu Yakobu. Yomberi Yakobu kawatendiriti walii wambuyi ligumba na wawiri ntambu irayi.”

⁹ Wambuyi walii wamwoniriti weya Yosefu, wamwuza muumanda Misri. Kumbiti Mlungu kaweriti pamwera nayomberi. ¹⁰ Kamuwusiya mutabu zakuwi zoseri. Mlungu kampanana ntambu na luhala kulongolu kwa Farawu, mfalumi gwa Misri, ata Falawu kumtula kaweri mkulu gwa isi ilii na numba ya shifalumi. ¹¹ Shakapanu, kwaniti njala ngulu paishi yoseri ya Misri na Kanaani, isababisha kuperuwa kukulu. Wambuyi wetu wapata na iweri shiboga shoseri ¹² Su, Yakobu pakapatiti visoweru handa aku Misri kuweriti na viboga, kawatumiti wana wakuwi, yani wambuyi wetu, wagendi aku Misri mala ya kwanja ¹³ Pamwanja gwawu gwa pili, Yosefu kalimaniziyiti kwa walongu wakuwi, na Farawu kaimaniti kaya ya Yosefu. ¹⁴ Yosefu katumiti ujumbi kwa tati gwakuwi Yakobu na walongu woseri, wantu sabini na wamuhanu, wayizi Misri. ¹⁵ Hangu, Yakobu kagenditi Misri kweni yomberi na wambuyi wetu wamonga wahowiti. ¹⁶ Njimba zyawu wazijegiti mpaka Shekemu, yankusirwa palipumba Aburahamu lyakahemiriti kulawa kwa likabira lya Hamoli kwa shiasi tunga sha mpiya. ¹⁷ “Shipindi pashitimiyiti Mlungu kalitenda lagilu lyakampananiti Aburahamu, walanga ya wantu kulii Misri iyongerekiti kala na iweriti nkulu nentu.

¹⁸ “Upeleru, mfalumi yumu yomberi kammana ndiri Yosefu kanjiti kukolamlima aku Misri. ¹⁹ Kawatabisiyiti wantu wetu na kawatenderiti udoda wambuyi wetu pakawalagalira wawayasili kunja wananguta wawu wadidini su wahowi. ²⁰ Musa kayiwukiti shipindi ashi na kaweriti mwana kaherepa nentu. Yomberi kaleritwi mukaya ya tati gwakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu, ²¹ na pawamlaviyiti kunja, binti gwa Farawu kamtoliti, kamlera gambira mwana gwakuwi. ²² Musa kafundwa vitwatira vyoseri vya luhala lwa Wamisri kamanika kwa visoweru na manyawiru.

²³ “Pakaweriti na umli wa vinja malongu msheshi kaamuwiti kugenda kuwawona walongu wakuwi Waisraeli.”

²⁴ “Aku kamwoniti yumu gwawu kankumtendera vidoda, kagenda kumlopolo na kwa kuwuzilira, kamlaga Mmisri ulii. ²⁵ Kalisheriti handa Waisraeli wayaguwi mewavimani handa Mlungu kamtumiti yomberi kuwalopola, kumbiti kavimana ndiri hangu. ²⁶ Shilawu yakuwi, kawoniti Waisraeli wawili wankulikoma, kajeriti kuwakolaniziya mawoku pakalonga, Mwenga ndo mwawalongu, iwera hashi mwankulitenderana vidoda maweni kwa maweni ²⁷ Ulii yakaweriti kankumkoma myaguwi kamkankiti Musa kumpeku kalonga, ndo gaa yakakutuliti gwenga guweri mtuwa na mkolaniziya mawoku gwetu? ²⁸ Hashi, gufira kunaga handa ntambu yagumlagiti Mmisri ulii lishu? ²⁹ Pa kupikinira aga, Musa katugiti, kagenda kulivaga paisi ya Midiyani na aku kapata wana wawili.

³⁰ “Vinja malongu msheshi pavitimiyiti, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Musa pashitogolu shiweriti shankuyaka motu kushiwala kulii pakwegera na lugongu Sinayi. ³¹ Musa kalikangasha nentu kuwona shitwatira ashi ata kasegelera pakwera su kasunguliri, kumbiti kapikiniriti liziwu lya Mtuwa, ³² Neni ndo Mlungu gwa mbuyi gwaku, Mlungu gwa Aburahamu, Isaka na Yakobu! Musa kalendemera kwa lyoga na pota kujera kulola nentu. ³³ Mtuwa kamgambira, Guyopoli vilwatu vyaku mana panu pagugoloka ndo pahala pananagala. ³⁴ Nugawona madoda gawawatendera wantu wangu kulii Misri. Mpikanira shiwebu shawu, naneni niza kuwalopola. Su vinu, hanukutumi Misri.”

³⁵ “Musa ayu ndo ulii wantu wa Israeli yawamlemiti pawatakuliti, Ndo gaa yakakutuliti gwenga guweri mkolamlima na mwamuliru gwetu? Ndomweni yakajegitwi na Mlungu kaweriti mku na mlopoziya, kwa liwoku lya ulii ntumintumi gwa kumpindi yakamlawiriti mushiputira shashiweriti shankuyaka motu. ³⁶ Ndo yakawalongoziyiti wantu walii walawi Misri kwa kutenda mauzauza na makangashu paisi ya Misri, pabahali ya Shamu na kushiwala kwa katapu ya vinja malongu msheshi. ³⁷ Musa ndo yakawagambiriti wantu wa Israeli, Mlungu hakawasyagulirani mbuyi handa neni kulawa pawalongo wenu mwenga maweni. ³⁸ Ayu ndo ulii yakaweriti mulijojiniru aku kushiwara pamuhera na watati wetu na ntumintumi gwa kumpindi ulii yakatakuliti na yomberi pamuhera na watati wetu mulugongu lwa Sinayi, na yomberi kawankiti visoweru vyaviwera na ukomu su katupanani twenga. ³⁹ Kumbiti yomberi ndo mbuyi gwetu yakalemiti kumpikinira, wamkangiti kumpeku, wana lwamatamata lwa kuwuya Misri. ⁴⁰ Wamgambiriti Aruni, gutunyawiri mlungu yayitulongoziya munjira, toziya tuvimana ndiri yagampatiti Musa yakatulongoziyiti kulawa Misri! ⁴¹ Su shiweriti shipindi womberi wanyawiti shinyagu sha mwana gwa ng’ombi. Womberi washilaviliriti tambiku na wavinini msambu kwa kuvipanana ligoya kwa vilii vyawavinyawiti kwa mawoku gawu. ⁴² Kumbiti Mlungu kawukiti pakati pawu, kawaleka waviguwiri vintu vya kumpindi kwa Mlungu, ntambu yailembitwi mushintola sha wambuyi wa Mlungu, ‘Mwenga wantu wa Israeli! Hashi, neni ndiri yamundaviliriti tambiku na malaviwu kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kulii kushiwala? ⁴³ Mwenga mshinyasuliti shisasa sha mlungu Moleki, na shinyagu sha ndondu mlungu gwenu Refani. Shinyagu shamshinyawiti ndo shamshiguwiriti. Toziya ayi hanuwajegi lopola kutali kupitira Babiloni!’ ”

⁴⁴ Kushiwala kulii wambuyi wetu waweriti na lihema liii lilipitawuliti kuwera kwa Mlungu. Lyalinyawitwi handa Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa kalinyawi, nakala kamili ya shiraa shakalanguziyitwi. ⁴⁵ Shakapanu wambuyi wetu waliyangiti womberi kwa womberi mpaka shipindi sha Yoshuwa, pawainyasuliti isi ilii kulawa kwa maisi geni Mlungu kagawingiti kuulogolu kwawu. Panu lilikaliti mpaka shipindi sha Dawudi. ⁴⁶ Dawudi kawupatiti upendelewu kwa Mlungu, kamluwa Mlungu kamlekeziyi su kamnyawiri pahala pa kulikala, ulii yakaweriti Mlungu gwa Yakobu. ⁴⁷ Kumbiti Selemani ndo yakamnyawiriti numba Mlungu.

⁴⁸ “Ata hangu, Mlungu mkulu hakatami ndiri munumba zijegitwi na muntu, mbuyi ntambu yakatakula,

⁴⁹ ‘Mtuwa kalonga, kumpindi ndo shibanta shangu sha ufalumi na pasipanu ndo pahala pangu pa kutulira magulu.

Mtuwa kalonga, “Hashi mwenga hamunyawili numba ya ntambu gaa?”

Ama pahala paneni pakwoyera hapaweri koshi? ⁵⁰ Hashi, mawoku gangu ndiri yaganyawiti vintu vyoseri avi? ⁵¹ Mwenga makaidi wakulu! Myoyu na makutu genu ndo handa gaa wantu wa maisi. Mwenga handa wambuyi wetu. Mashaka goseri mwankumlema Rohu Mnanagala. ⁵² Hashi, kwana mbuyi yoseri gwa Mlungu, wambuyi wenu wawatabisiya ndiri? Wawalagiti walii yawatungiti kwiza kwakuwi yakamfriziya Mlungu. Na vinu, mwenga mungalambuka na mumlaga. ⁵³ Mwenga muliyangiti lilagaliru ilii lijegitwi kwamwenga na wantumintumi wa kumpindi, kumbiti mjimira ndiri.”

Stefani kankulangwa

⁵⁴ Wazewi walii wa shizyungu pawapikiniriti aga, wakalaliti nentu, wamsagira menu kwa maya. ⁵⁵ Kumbiti Stefani kaweriti kamemitwi na Rohu Mnanagala, kalola kumpindi kwa Mlungu, kawona ukwisa wa Mlungu na Yesu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. ⁵⁶ Katakula, “Moleni! Mona kumpindi kuyoposolekwa na Mwana gwa muntu kagoloka uwega wa kumliwu wa Mlungu.” ⁵⁷ Panu, wantu woseri mushikawu shiraa sha shizyungu wabotanga umatu na kuziba makutu gawu kwa mawoku gawu. Shakapanu wamkopokela woseri pamwera, ⁵⁸ wamlaviya kunja kulushi, wamguma mabuwi. Walii wakapitawu wagatula mahabiti gawu pasi pa ulolera wa mntemba yumu litawu lyakuwi Sauli. ⁵⁹ Wendereyiti kumguma kwa mabuwi Stefanu aku pakawera kankumluwa Mlungu, “Mtuwa Yesu, guwanki rohu yangu!” ⁶⁰ Kasuntama, kalira kwa liziwu likulu, “Mtuwa, nagushihola shidoda ashi kwawomberi.” Pakatakuliti hangu, kahowa. Sauli nayomberi kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga.

8

Numba ya Mlungu inkwanja kubeziwa

¹ Sauli kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga Stefanu kuwera shiherepa. Lishaka ali shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalemu lyanjiti kutabisiwa nakamu. Wantu woseri yawamjimira Kristu, paiwera ndiri hera wantumintumi walii, walazimikiti kugenda aku na aku na kweneya museemu zya malambu ga Yudeya na Samariya. ² Wantu watahoziwa wamsiri Stefanu, wantenderi makiwa makulu.

³ Kumbiti Sauli kashiharabisiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kingira kila numba na kuwakamula wapalu na wadala na kuwatula mushibetubetu.

Wakristu wankubwera Injili Samaria

⁴ Walii wupalanganikiti wagenda aku na aku wankulibwelera shisoweru. ⁵ Filipi kasu-luka kingira lushi lwa Samariya, kawabwelera kuusu Kristu. ⁶ Na makutanu kwa nfiru yimu wapikinira visoweru vira vyakatakuliti na Filipi pawapikaniriti na kulola mauzauza gakagatenditi. ⁷ Washamshera wadoda wawalawa wantu wawuwa pawagutanga, wantu wawuwa yawalewelekiti na vibyeketu, woseri waponiziwitwi. ⁸ Iweri sekuseku ngulu pakati palushi lulii

⁹ Muntu yumu, litawu lyakuwi Simoni, panu kwanja kaweriti pakanyawa uhawi pakati palushi pali, pakawakangasha wantu wa maisi ga Wasamariya, pakatakula paweri yomberi ndo muntu mkulu. ¹⁰ Woseri wampikanira kwanjira mdidini ata mkulu, pawatakula, Muntu ayu ndo likakala lya Mlungu yakashemwa, likakala likulu. ¹¹ Wampikanira toziya kawakangashira kwa uhawi wakuwi kwa shipindi shitali. ¹² Kumbiti pawamjimiriti Filipi, pakabwera visoweru viwagira vya ufalumi wa Mlungu, na litawu lyakuwi Yesu Kristu, wabatiziwa, wapalu na wadala. ¹³ Na yomberi Simoni mweni kajimiriti kubatizwa, walikola na Filipi, kalikangasha pakagawoniti makangashu na mauzauza makulu gagatendikiti.

¹⁴ Wantumintumi yawaweriti Yerusalemu, pawapikaniriti kuwera Samariya washijimira Shisoweru sha Mlungu, womberi wawatumiti Peteru na Yohani, ¹⁵ Womberi pawasokiti, wawaluwira wamwanki Rohu Mnanagala. ¹⁶ Kwa mana badu hakeniwasulukiri ata yumu gwawu, ila wabatiziwa hera kwa litawu lyakuwi Mtuwa Yesu. ¹⁷ Watula mawoku gawu panani pawu, nawomberi wamyanga Rohu Mnanagala

¹⁸ Simoni pakawoniti kuwera wantu wankupananwa Rohu Mnanagala kwa kutulilwa mawoku ga wantumintumi, yomberi kafiruwiti kuwapanana mpiya pakalonga, ¹⁹ Mmpanani neni uwezu awu, su kila muntu yanfira kumtulira mawoku gangu, kawanki Rohu Mnanagala.

²⁰ Kumbiti Peteru kamwankula, gwagamiri kutali na mpiya zyaku toziya gulihola handa guweza kuhemera lifupu lya Mlungu kwa mpiya. ²¹ Gwahera shifungu wala gwahera seemu pakati pashitwatira ashi, Toziya moyu gwaku guherepa ndiri kulongolu kwa Mlungu. ²² Su, guleki madoda gaku aga, gukamluwi Mtuwa, na yomberi kaweza kukulekeziya maholu gaku aga. ²³ Kwa mana nukuwona handa gumema weya nentu na gwa mtatilwa gwa vidoda.

²⁴ Simoni kankula, pakatakula, munduwili mwenga kwa Mtuwa, nashiza kumpata shoseri pakati pa aga gamtakuliti.

²⁵ Peteru na Yohani pawabweriti kala kuusu Mtuwa, wawuya Yerusalemu. Wabweriti shisoweru shiwagira pakati pavijiji vya Samariya.

Filipu na afisa gwa Esiopiya

²⁶ Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa katakula na Filipi, kamgambira, Guwuki ugendi ouwega wa kusika ata njira ilii yailawa Yerusalemu kugenda Gaza, njira ayi ipita

kushiwala. ²⁷ Nayomberi kawuka, kagenda, shipindi shirashi kuweriti na Mwisioipiya yumu, towashi, mweni kaweriti kamumwanja kugenda ukaya. Muntu ayu kaweriti mko-lamlima kamanika gwa luhanja lwa Kandaki, malikiya gwa Esiyopiya. Kaweriti kagenda aku Yerusalemu kuguwira na shipindi ashi kaweriti kankuwuya pakawera kakwena mbutuka ya kunika. ²⁸ Pakaweriti kammwanja, kaweriti kankushibetula shintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya. ²⁹ Rohu kangambira Filipi, Gusegeleri pakwegea na mbutuka ayi, gulikoliri nayi. ³⁰ Su Filipu kagenda mbiru, kampikanira kankubetula mushintora sha Isaya mbuyi gwa Mlungu. Filipi kamkosiyiti, "Hashi, gugamana aga gagubetula?" ³¹ Yomberi kamwankuliti, "Hanwezi hashi kugamana pota muntu gwa kuntakulira?" Shakapanu yomberi kamluwiti Filipi kakweni na kulivaga pamuhera na yomberi mum-butuka. ³² Na shifungu sha Malembu Mananagala gakaweriti kankugabetula ndo aga, "Kalongolerwa kugenda kwawahanjanga handa kondolu, Na handa vila mwana kondolu kajii paulongolu pakuwi yakamdumula mbapatiru, Ndambu irayi yomberi kagubutula ndiri mlomu gwakuwi. ³³ Wamsonziyiti na kunyima shakafiruwa. Kwahera yakaweza kuyowera kuusu shiyi-wuku shakuwi.

Kwa mana ukomu wakuwi uwusiwa pasipanu."

³⁴ Afisa ulii kamwankula Filipi, katakula, nukuluwa, mbuyi ayu, katakula visoweru avi kwa visoweru vya gaa, ndo visoweru vyakuwi mweni ama vya muntu mmonga ³⁵ Filipi kanjiti kutakula, kanjiti kwa Malembu Mananagala galaa aga, kangambiriti yomberi Shisoweru Shiwagira sha Yesu. ³⁶ Pawaweriti wankali wakwendereya na mwanja, wasokiti pahala pana mashi, na afisa ulii katakula, "pahala panu pana mashi, kwana shoseri sha kunewelera nambatizwa?" ³⁷ Filipu katakula, Pagujimira kwa moyu gwaku goseri, iwezikana. Kankula, kalonga, njimira handa Yesu Kristu ndo Mwana gwa Mlungu. ³⁸ Kaamuli mbutuka ilii igoloki, wasuluka woseri wawili mmashi, Filipi na towashi ulii, nayomberi kambatiza.

³⁹ Shakapanu, pawakweniti kulawa mmashi, Rohu gwa Mtuwa kamnyasula Filipi, towashi ulii hapani kamwoni kayi, su kagenditi zakuwi kasekuseku.

⁴⁰ Kumbiti Filipi kawonikana pakati pa Azotu, na pakaweriti pakapita pakabwera shisoweru shiwagira pakati palushi yoseri, ata kingira Kaisariya.

9

Kuongoka kwa Sauli

¹ Kumbiti Sauli, kazidi kutisha na kulihola kuwahowiziya wafundwa wa Mtuwa, kam-gendera Mtambika Mkulu gwa Numba Ngulu ya Mlungu, ² na mawankulu ga luhamba lwa kumaniziya kugenda kwa numba ya Mlungu kulii Dameski, su pakawona wantu wa njira ayi, wapalu kwa wadala, kawatawi na kuwajega Yerusalemu.

³ Kumbiti pakaweriti mnjira pakwegea kusoka Dameski, vumu gulangala koseri ku-lawu kuliyera. ⁴ Kaguwa pasi, na kapikanira liziwu lyakumgambira, "Sauli, Sauli! Iwera hashi guntabisiya?"

⁵ Yomberi Sauli kakosiya, "Ndo gaa gwenga Mtuwa?" Nayomberi kamwankula, "Neni Yesu, mweni gwenga gumbeziyiti," Liziwu lilonga. ⁶ "Kumbiti gugoloki na gugendi gwingiri mlushi na aku hagugambilwi shagufiruwa kutenda."

⁷ Wantu walii yawaweriti wamwanja pamuhera na Sauli wagolokiti palii, waweriti wahera lya kutakula, wapikiniriti lili liziwu kumbiti wamwona ndiri muntu. ⁸ Sauli kagolokiti, na pakatumuliti masu gakuwi, kumbiti hakeniwoni shintu shoseri, wantu walii wamlongolera kwa kumkola liwoku mpaka lushi lwa Dameski. ⁹ Sauli kalivagiti mashaka matatu pota kulola, na shipindi ashi kaliyiti ndiri ama kulanda shoseri.

¹⁰ Su, aku Dameski kuweriti na mfundwa yumu yawamshema Ananiya. Mtuwa kamgambira mawonu, "Ananiya!"

Yomberi kamwankula, "Na panu, Mtuwa".

¹¹ Mtuwa kamgambira, Gugoloki, gugendi kwana njira yayishemwa longulungu, munumba ya Yuda gumkosiyi muntu kulawa Tarisu yawamshema Sauli, vinu kankuluwa, ¹² na mumawonu kawona muntu wamshema Ananiya kingira munumba na kumtulira mawoku su kapati kulola kayi. ¹³ Ananiya kankula, "Mtuwa, mpikanira shisoweru sha muntu ayu kulawa kwa wantu wawuwa, mpikanira kuusu madoda gakawatendiriti wantu waku aku Yerusalemu. ¹⁴ Na kiza panu kaweri na utuwa kulawa kwa Watambika Wakulu kuwatula mlakakala woseri yawalishemera litawu lyakuwi."

¹⁵ Kumbiti mtuwa kamgambira Ananiya, "Gugendi hera, toziya numsyagula kaweri shombu shaneni, kalibweri litawu lyangu kwa maisi na wafalumi wawu kwa wantu wa Israeli."

¹⁶ “Neni namweni hanumlagiziya gavuwa kwa ntambu ya litawu lyangu.” ¹⁷ Su, Ananiya kagenda kingira mnumba. Shakapanu katula mawoku gakuwi pampindi pa Sauli, katakula, “Mlongu Sauli, Mtuwa Yesu, yakakulawiriti paweriti mnjira kankwiza panu, kanduma neni su gupati kulola kayi na kumemiziwa Rohu Mnanagala.” ¹⁸ Mala, vintu gambira mabaku gatuluka kulawa mmasu mwa Sauli, na kaweza kulola kayi. Kagolokiti na kubatizwa, ¹⁹ na pa kuliya shiboga, likakala lyakuwi limwuyira.

Sauli aku Dameski na Yerusalemu

Sauli katamiti mashaka madidini pamuhera na wafundwa aku Dameski. ²⁰ Mala kanjiti kubwera pakati pa numba ya Mlungu handa Yesu ndo Mwana gwa Mlungu.

²¹ Wantu woseri wampikiniriti walikangasha, watakula, “Hashi, muntu ayu ndo ulaulii yakawahoziyiti walii waweriti wankuluwa kwa litawu ali kulii Yerusalemu? Kayi kiziti panu kaweriti na nfriru ya kuwatula mlikakala wantu hawa na kuwajega kwa Watambika Wakulu!”

²² Ata vinu Sauli kazidi kupata makakala, na kwa ntambu handa Yesu ndomweni Kristu, Wayawudi wa aku Dameski wapalanganikiti nakamu.

²³ Pa mashaka gavuwa gapititi. Wayawudi wajojinikiti na kutenda mpangu gwa kumlaga Sauli. ²⁴ Kumbiti Sauli kapatiti shisoweru sha mpangu hagu. Paliwala na pashiru waloliriti milyangu gwa kwingira mlushi lulii wapati kumlaga. ²⁵ Kumbiti shipindi sha pashiru wafundwa wakuwi wamtoliti, wamsulusiya pasi mnumba kwa lijamanda likulu kwa kupitira lupenyu lwaluweriti mshibambaza.

Sauli kankuwuya Yerusalemu

²⁶ Sauli pakasokiti Yerusalemu kajeriti kuliwunga na walii wafundwa. Kumbiti woseri wamtiriti, waweziti ndiri kujimira handa yomberi kaweriti ntumintumi. ²⁷ Kumbiti Barinaba kiziti kumtola Sauli, kamjega kwa wantumintumi na kawagambira ntambu Sauli pakamwoniti Mtuwa munjira, na ntambu Mtuwa pakayoweriti nayomberi. Kawagambir-iti viraa ntambu Sauli pakaweriti kankubwera kwa litawu lya Yesu pota lyoga Dameski kulii. ²⁸ Su, Sauli kalivaga pamuhera na womberi katyangira Yerusalemu yoseri kankubwera shisoweru sha Mtuwa pota lyoga. ²⁹ Vilaa kayowiriti na kukakatala na Wayawudi wawatakula Shigiriki, kumbiti womberi wajeriti kumlaga. ³⁰ Walongu walii pawayambuli shiwtatira ashi, wamtoliti Sauli, wamjega Kaisariya, wamleka kagendi zakuwi Tarisu.

³¹ Shakapanu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shiweriti na ponga poseri Muyudeya na Galilaya na Samariya. Shitulitwi makakala na shyendereyiti kulikala mukungwira Mtuwa na kupananwa moyu na Rohu Mnanagala, mawalangu ga shipinga ashi shyongerikiti.

Peteru kafikiti Lida na Jopa

³² Peteru pakaweriti mwanja kila pahala kasokiti viraa kwa wantu wa Mlungu yawaweriti walivaga Lida. ³³ Haku kamwoniti muntu yumu yawamshema Aineya ndomweni kwa shipindi sha vinja vinane kaweriti kagonja mshitanda toziya kaweriti kuleweleka. ³⁴ Peteru kamgambira, Aineya, “Yesu Kristu kakuponiziya, Guyumuki gutandiki shitanda shaku.” Su Aineya kayumuka. ³⁵ Wenikaya woseri wa Lida na Sharoni wamwoniti Aineya, na woseri wamwuyira Mtuwa.

Dorika kaponiziwa

³⁶ Kuweriti na mfundwa yumu mdala, mlushi lwa Yopa, wamshema Tabita kwa Shigiriki ndo Dorikasi mana yakuwi, mbawala. Mdala ayu kaweriti kankutenda viheri na kuwatanga wahushu. ³⁷ Shipindi ashi payiwera handa kalwala, na kuhowa. Wantu wayigulula nshimba yakuwi, wayigonjeka mushumba mgolofa. ³⁸ Yopa patali ndiri na Lida, wafundwa pawapikaniriti handa Peteru kaweriti Lida, watuma wantu wawiri kwakuwi na ujumbi, “Gwizi kwatwenga kanongola.” ³⁹ Su, Peteru kagenda pamuhera nawomberi. Pakasokiti kajegitwi mgolofa ilii mushumba. Aku wakenja wawuwa wamtindira Peteru wankulira na kumlanguziya makoti na nguwu ndozyeni Dorikasi kaweriti kankuzinyawa shipindi pakaweriti mkomu. ⁴⁰ Peteru kawalaviyiti kunja woseri, kasuntama, kamluwa Mlungu. Shakapanu kayigalambukira ira nshimba ya ulii yakahowiti, kalonga, “Tabita, Gyumuki.” Nayomberi katumula masu gakuwi, ⁴¹ Peteru kamtanga kugoloka, shakapanu kawashema wantu walii wa Mlungu na walii wakenja, kawayupa pakawera mkomu. ⁴² Shisoweru sha shiwtatira ashi shivuwi kila pahala aku Yopa, na wantu wawuwa wamjimira Mtuwa. ⁴³ Peteru kalivagiti mashaka gamu aku Yopa, katama kwa muntu yumu mnyawa gwa lukuli yawamshema Simoni.

¹ Kuweriti na muntu yumu aku Kaisariya wamshema Korineliwu, jemidali gwa shikosi shimu shawashishema, “Shikosi sha Italiya.” ² Kaweriti muntu muheri, yomberi pamuhera na kaya yakuwi yoseri yawamfatiti Mlungu, kaweriti kankutenda gavuwa kuwatanga wahushu wa Shiyawudi na kaweriti kankumluwa Mlungu nentu. ³ Paweriti saa tisa paliwala, kawoniti nakaka ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu kingira mngati na kumgambira, “Korineliwu!”

⁴ “Kamkwenjulira masu lahoka ayu kwa lyoga, kamgambira, Kwana shishi, mtuwa?”

Lihoka ayu kamgambira, “Mlungu kaziyanga sala na vijungu vyaku kwa wahushu wala hapeni kaliwaluwi. ⁵ Vinu guwatumi wantu Yopa wakamshemi muntu yumu wamshema Simoni, kwa litawu lyamonga Peteru. ⁶ Yomberi muhenga munumba mwa mnyawa gwa lukuli wamshema Simoni, yakalikala pakwegera na litanda.” ⁷ Pakatakuliti aga, ntumintumi gwa kumpindi ulii kawuka, Korineliwu kawashemiti wandundami wawili wa numba na yumu gwa wanjagila wakuwi kaweriti kamguwira Mlungu, ⁸ kamgambiziya goseri yagalawiriti, na kawatuma Yopa.

⁹ Shirawu yakuwi, wantu watatu pawaweriti wankali mumwanja na pakwegera kwingira Yopa, Peteru kakweniti pampindi pa shitwiku sha numba iweriti saa sita paliwala su kamluwa Mlungu. ¹⁰ Kiwiti na njala nentu na kafiriti kuliya shiboga, shiboga pashiweriti shankutandilwa, kalota. ¹¹ Kawoniti mpindi zivungulwa na shintu handa lishuka likulu lisulusiwa pasi liweriti likolelwa wega zyakuwi msheshi. ¹² Kuweriti na kila ntambu zya vigongolu, njoka na wambongu. ¹³ Kapikanira liziwu lingambira, “Peteru, gwimuki gulikituli, ghuyi!” ¹⁴ Kumbiti Peteru kankula, “ndala, Mtuwa, neni ndawalira ndiri shoseri shana uhumba na shifa ndiri kuliya”

¹⁵ Liziwu lilii lipikanika kayi lingambira, “Naguvishema vihumba viboga, Mlungu kavipunga!” ¹⁶ Shitwatira ashi shitendikiti mala ntatu shakapanu lishuka lilii liwuziwa kunani kumpindi.

¹⁷ Peteru pakaweriti kankulikangasha kuusu mana ya maonu aga yagaweriti kagawona, wantu walii wawatumitiwa na Korineliwu, pawayambuliti kala njira ya kugenda kunumba ya Simoni, wasokiti pamlyangu gwa libambaza, ¹⁸ Na wakosiya, “handa kwana mhenga amu yawamshema Simoni Peteru.” ¹⁹ Peteru kaweriti kankali kankulihola kuvimana kuusu maonu, na panu Rohu kamgambira, “kwana wantu wankukusakula” ²⁰ Gusuluki kanongola na pota naguwa na lyoga kugenda pamuhera nawomberi kwa mana ndo neni yanuwatumi.” ²¹ Su, Peteru kasuluka pasi, kawagambira wantu walii, “Neni ndo yamsakula. Mwizira shishi?” ²² Womberi wamwankula, “Mnjagira Korineliwu mweni ndo muntu mheri, mguwira Mlungu na kagohereka pawulongolu pa Wayawudi woseri, katutuma. Kagambirwa na ntumintumi gwa kumpindi mnanagala kakushemera ukaya kwakuwi su kapikaniri shisoweru shaguweri nashu sha kutakula.” ²³ Peteru kawashemera mnumba, kawapanana pakugonja pashiru pali.

Shirawu yakuwi, Peteru kanja mwanja pamuhera nawomberi, na wamonga wa walongu wa Yopa aku walikoliti nayomberi. ²⁴ Lishaka lyalifatiti wayingiriti Kaisariya na aku Korineliwu kaweriti kankuwahepera pamuhera na walongu na waganja yakaweriti kawashemera. ²⁵ Peteru pakaweriti kankuyingira, Korineliwu kalawiti kunja kumwanka, kasuntamala makukama pawulongolu pakuwi. ²⁶ Kumbiti Peteru kamgolosiya, kamgambira, “Gugoloki, kwa mana neni ndo muntu hera.” ²⁷ Peteru kingira mnumba, pawaweriti kala wankuyowera na Korineliwu, wantu wawuwa waliwoniti amu. ²⁸ Peteru kawagambira, “Mwenga muvimana handa Myawudi yoseri kabelwa na malagaliru gakuwi ga dini kuwera pamuhera na wantu wa maisi gamonga. Kumbiti Mlungu kangambira hapeni numholeri muntu yoseri kiwa mhumba awu kadoda. ²⁹ Na shipindi pagumtumi kwa neni, niziti pota kulema, nuwakosiyani, su kwa shishi gumtuma kwa neni.” ³⁰ Korineliwu kalonga, “Mashaka matatu gapititi saa gambira ayi, saa tisa paliwala, neni panweriti nankumluwa Mlungu mnumba mwangu. Vumu, muntu yakaweriti kavalu nguwu zing'eregeta kagolokiti kulongolu kwa neni, ³¹ Katakula, ‘Korineliwu! Mlungu kapikanira kuluwa kwaku na tambuku yaku kwa wahushu. ³² Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yawamshema Simoni Peteru, kwa litawu lyamonga Peteru, kawukaya kwa Simoni mnyawa gwa lukuli, yakalikala pakwegera na litanda.’ ³³ Hangu nukutumiriri ujumbi pota kushelwa, nagwenga gutenda viheri kwiza. Vinu, twenga twapawulongolu pa Mlungu, kupikinira kila shintu Mtuwa kankutugambira.”

Kubwera kwa Peteru

³⁴ Panu Peteru kanja kutakula, “Vinu nuvimana handa nakaka Mlungu kahera upendelewu. ³⁵ Muntu yoseri yakamguwira Mlungu na kutenda yagamfiriziya Mlungu

* **10:19** Watatu, Lilembu limu lyana “wawili”, Malembu gamu gana “wamu”.

hakaweri gwa Mlungu. ³⁶ Awu ndo ujumbi ulii Mlungu yakawujegiti kwa wantu wa Israeli, pakabwera Shisoweru Shiwigira shashijega ponga kwa njira ya Yesu Kristu, yomberi ndo Mtuwa gwa woseri. ³⁷ Mwenga muvimana shitwatira shashilawiriti muisi yoseri ya Yudeya kwanjira Galilaya pa ubatizu ulii yakawubweriti Yohani. ³⁸ Muvimana Yesu gwa Nazareti na ntambu yakamsyaguliti kwa kummiminira Rohu Mnanagala na likakala. Mlungu kaweriti pamuhera nayomberi, yomberi kagenditi aku na aku pakatenda maheri na kuwaponiziya woseri yawaweriti wayingilwa na Mkondola, toziya Mlungu kaweriti na yomberi.

³⁹ “Twenga ndo wapitawu wa vitwatira vyoseri vyakatenditi muisi ya Wayawudi na Muyerusalemu. Wamlagiti mlupingika. ⁴⁰ Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti lishaka lya tatu, kamtenda kawoniki, ⁴¹ wamwoniti wantu woseri ndiri, ira kwa walii Mlungu yakawasyaguliti kala waweri makapitawu wakuwi, yani twenga yatuliyiti na kulanda pamuhera nayomberi pakazyuka kala kulawa kwawahowiti. ⁴² Katugambiriti tubweri Visoweru viwigira kwa wantu woseri na kuwona handa yomberi ndo kasyaguritwi na Mlungu kaweri Mtoza gwa yawawera wakomu na wahowiti. ⁴³ Wambuyi woseri wayoweriti kuusu yomberi handa kila muntu yakamjimira hakamlekiziya vidoda vyakuwi vyoseri kwa litawu lyakuwi.”

Wayawudi ndiri wankumyanga Rohu Mnanagala

⁴⁴ Shipindi Peteru pakaweriti kangali kankutakula visoweru avi, Rohu Mnanagala kawasulukiriti woseri yawaweriti wankupikanira ujumbi awu. ⁴⁵ Wayawudi walii yawa-sokiti pamuhera na Peteru, walikangashiti kuwona Mlungu ntambu yakawamiminiriti shirupa sha Rohu Mnanagala wantu yawaweriti ndiri wayawudi, ⁴⁶ mana yawapikaniriti pawayowera kwa likabira lihenga na pawamkwisa Mlungu. Peteru kalonga, ⁴⁷ “Wantu awa wawamyanga Rohu Mnanagala gambira twenga ntambu yatumyangiti. Hashi, kwana yoseri yakaweza kuwalewera kubatizwa kwa mashi?” ⁴⁸ Su, kawagambira wabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu. Shakapanu wamluwa kalikali nawomberi kwa mashaka madidini.

11

Peteru kankulilanguziya kulikanisa lya Yerusalemu

¹ Wantumintumi na walongu yawalikaliti Yudeya kulii wapikiniriti kuwera wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa washiwankiti shisoweru sha Mlungu. ² Shipindi Peteru pakawuyiti Yerusalemu, walii wawayingiriti jandu, walikakatala na yomberi, ³ “Gwenga gugenda kulikala na wantu wangali kwingiziwa jandu na ata guliya pamuhera nawomberi! ⁴ Panu Peteru kawagambira shinaga ubaga kuusu galii gagatendikiti tangu kwanjira.”

⁵ “Lishaka limu nweriti nankuluwa Mlungu mlushi Lwa Yopa, moniti mawonu, moniti shintu gambira lishuka likulu lyankusuluka pasi kulawa kumpindi liweriti likolwa pemi zyakuwi msheshi, litulu pambwega pangu. ⁶ Nzunguliriti mgati nweri mona vigongolu wana magulu msheshi, wavigongolu wa mushitogolu, wag'ongolu wawak-wawa na wambongu wa kuliya. ⁷ Shakapanu mbikanira liziwu lyangung'ambira, 'Peteru gwimuki, gulagi na guliya!' ⁸ Kumbiti neni pandakula, 'ndala, Mtuwa! Mana shoseri shashiwera shihumba ama shidoda ashene yingiri mumlomu mwaneni.' ⁹ Liziwu lipikanika kayi kulawa kumpindi, 'naguvishema vihumba vintu Mlungu vyakavipungiti.' ¹⁰ Shitwatira ashi shitendikiti mala ndatu, na upeleru wakuwi viwusiwa kugenda kumpindi. ¹¹ Katepu hera, wantu watatu yawaweriti wawalagalira kwaneni kulawa Kaisariya wayingiriti kunumba kwanweriti nankulikala, * wankulikala. ¹² Rohu kang'ambiriti ng'endi pamuhera nawomberi pota kutira. Walongu sita awa walikoliti pamuhera naneni, twingira mnumba ya muntu ulii. ¹³ Yomberi katugambiriti ntambu yakaweriti kamwona ntumintumi gwa kumpindi kagoloka ukaya kwakuwi na kungambira, 'Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yumu yawamshema Simoni Peteru. ¹⁴ Yomberi hakagugambiri ujumbi weni haukulopoziyi gwenga na kaya yaku yoseri.' ¹⁵ Na pakanyanjiti kuyowera hera, Rohu Mnanagala kawasulukiriti gambira ntambu yakatusulukiriti twenga palii pakwanjira. ¹⁶ Panu nuliholiti visoweru vilii Mtuwa ntambu yakatakuriti, 'Yohani kabatiziti kwa mashi, kumbiti mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.' ¹⁷ Su, handa Mlungu kawapanana viraa wantu wa maisi gamonga shirupa shirashilii shakatupiti twenga patunjimiriti Mtuwa Yesu Kristu, hashi, neni ndo gaa ata panjera kumubera Mlungu!” ¹⁸ Pawapikaniriti aga, walekiti likakatala, wamkwisa

* 11:11 Pahweriti, Malembu gamonga gana Kwawaweriti.

Mlungu pawalunga, “Mlungu kawapanana wantu yawawera ndiri Wayawudi lupenyu lwa kuleka vidoda wapati ukomu!”

Ludewa lwa Antiyokiya

¹⁹ Kulawilirana na ndabiku yairawiliti shipindi Stefanu pawamlagiti, wawumini wapalasiwitwi. Wamonga wagenditi mpaka Foiniki, Kupiru na Antiokiya pawabwera ujumbi ulii kwa Wayawudi hera. ²⁰ Kumbiti wamonga wa wantu yawamjimiriti Yesu yawalawiti Kupiru na Kureni, wagenditi Antiokiya pawawubwera ujumbi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, pawashibwera Shisoweru Shiwigira kuusu Mtuwa Yesu. ²¹ Mtuwa kawatangiti na wantu wavuwa wajimiriti na kumgalambukira Mtuwa.

²² Shisoweru sha shitwatira ashi shipikanirika kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalemu. Hangu wamtuma Barinaba kagendi Antiokiya. ²³ Pakasokiti aku na kuwona Mlungu ntambu yakawatekeleriti wantu, kanemeleriti na kawahimiziya woseri walikali muwuwaminika wawu kwa Mtuwa kwa Moyu gwawu goseri. ²⁴ Barinaba kaweriti muntu muheri na kamemiti Rohu Mnanagala na njimiru, likundi likulu lya wantu likwegitwi kwa Mtuwa. ²⁵ Shakapanu, Barinaba kagenditi Tarisu kumsakula Sauli. ²⁶ Pakamwoniti, kamjega Antiokiya. Nawomberi woseri wawili walikala mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu kwa shinja shoseri pawafunda shipinga shikulu sha wantu. Antiokiya aku, ndo kwa mala ya kwanja, wafundwa washemitwi wantu yawamjimira Kristu.

²⁷ Shipindi shiraa shirii, wambuyi wa Mlungu wiziti Antiokiya kulawa Yerusalemu. ²⁸ Yumu gwawu wamsherna Agabu kagelokiti, na kwa makakala ga Rohu katungiti handa hakuweri na njala ngulu muisi yoseri. Njala ayi ilawiriti shipindi sha ukola mlima wa Klawudi. ²⁹ Wafundwa walii waamuwiti kila yumu kwa ntambu ya uwezu wakuwi kajegi shoseri su kuwatangitira walongu walii wawaweriti wankulikala Yudeya. ³⁰ Watenda hangu, shakapanu, na kuwapanana mpiya wazewi wa Ludewa lwa Barinaba na Sauli.

12

Ludewa lunkutabisiwa

¹ Pakwegera shipindi shiraa shilii, mfalumi Herodi kanjiti kuwatabisiya wantu wamu yawamjimira Kristu. ² Kamlagiti kwa upanga Yakobu, mlongu gwakuwi Yohani. ³ Pakawoniti handa shiweri shitendu ashi shiwaafiriziyiti Wayawudi, kendeleyiti, kamubata Peteru. Ashi shitendikiti shipindi sha msambu gwa libumunda lyangali kutulwa simika. ⁴ Pamberi pakumkamla, Peteru katatilwa mshibetubetu, katulwa pasi pa mlolera gwa vipinga vyamsheshi vya wanjagila wamsheshi wamsheshi. Herodi kafiriti kumtula paweru pagupititi msambu gwa Pasaka. ⁵ Su, Peteru pakaweriti mushibetubetu, kumbiti wantu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu waweriti wankumluwira kwa Mlungu.

Lihoka kankumlaviya Peteru mshibetubetu

⁶ Pashiru pamberi pa lishaka lilii lyeni Herodi hakamlaviyi Peteru paweru, Peteru kaweriti kagonja pakati pa wanjagila wawili wawili. Kaweriti kayopwa minyololu miwili, na walolera waweriti wankulolera mlyangu gwa shibetubetu. ⁷ Vumu, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kagoloka pakwegera nayomberi na uweru ulangala mshumba mshibetubetu. Ntumintumi gwa kumpindi kamshinkula Peteru mluwavu kamyumusiya pakatakula, “Guwuki kanongola!” Kamukamu minyololu ilii yayitawitwi mmawoku idumuka na ituluka pasi. ⁸ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kamgambira, “Gulitawi mshipi gwaku, guvali vilwatu vyaku.” Peteru Katenda hangu. Shakapanu Ntumintumi gwa kumpindi ayu kamgambira, “Guvali likoti lyaku, gunfati.” ⁹ Peteru kamfata kunja kumbiti kavimana ndiri handa aga gagatenditwi na ntumintumi gwa kumpindi ayu gaweriti ga nakaka, kalihola kaweriti kankulota mumbota. ¹⁰ Wapititi shituwu sha kwanja sha kulolilera na sha pili, shakapanu wasoka kumlyangu gwa kwingilira mlushi. Hangu mlyangu guwawugukira, nawomberi walawa kunja. Waweriti wankugendagenda munjira yimu su ntumintumi gwa kumpindi ulii kamleka Peteru.

¹¹ Panu Peteru ndo kavianiti yagalawiriti, katakula, “Vinu nuvimana nakaka handa Mtuwa kamtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kanopoziyi mumawoku mwa Herodi na kulawa muvitwatira vilii vyoseri Wayawudi watumbiriti galawili.”

¹² Pakavianiti hangu kagenditi kanongola mpaka ukaya kwa Mariya mawu gwakuwi Yohani Mariku, Amu wantu wavuwa waweriti wajorinika pawaluwa Mlungu. ¹³ Peteru kapiga hodi kumlyangu gwa kunja, na ntundami yumu litawu lyakuwi Roda kagenda kumlyangu kwitikira. ¹⁴ Mhinja kalimaniti liziwi lya Peteru kanemelera nentu, Mhinja ulii kawuya utuga bila kuvugula Mlyangu na kuwagambira handa Peteru kaweriti kagoloka kunja kumlyangu. ¹⁵ Wamgambira mhinja ulii, “Gwana lukwali!” Kumbiti

yomberi kakazaniyiti handa iweriti nakaka. Nawomberi wamgambira, “Ayu ndo ntu-mintumi gwa kumpindi gwakuwi.”

¹⁶ Shipindi ashi Peteru kaweriti kendeleyiti kupiga hodi. Upeleru wavugula mlyangu, wamwona, walikangasha. ¹⁷ Peteru kawapungira liwoku walikali jiii, na kawagambira Mtuwa ntambu yakamlaviyiti mshibetubetu. Kawagambira walaviyi shisoweru sha shitwatira ashi kwa Yakobu na walii walongu wamonga, shakapanu kalawa kagenda pahala pingikayi.

¹⁸ Pawushiyiti, lilawiriti lyoga likulu pakati pa wanjagila walii kuusu yagaweriti gam-lawiriti Peteru. ¹⁹ Herodi kaamuwiti wagutendi msaku kumbiti waweza ndiri kumpata. Hangu kaamuwiti wanjagila walii wawakosiyi, kalagalira wawalagi.

Shakapanu kalawa aku Yudeya, kagenda Kaisariya kalikaliti kweni aku.

Kuhowa kwa Herodi

²⁰ Herodi kakalaziwitwi nentu na wantu wa Tiru na Sidoni. Kumbiti womberi wamjegeriti ujumbi. Nawomberi wafawulu kwanja kumpata Bilastu kaweri uwega wawomberi. Bilastu kaweriti mgolokera mkulu gwa ikulu ya mfalumi. Shakapanu, kamgendera Herodi wamluwa kuweri na ponga, kwa mana isi yawu ilitumbiriti isi ya mfalumi kwa shiboga.

²¹ Lishaka limu lyalisyagulitwi, Herodi kaweriti kavala nguwu lasimi na kulivaga mushiti sha mfalumi, na kawabweliriti wantu. ²² “Ali ndo liziwu lya Mlungu, lya muntu ndiri.” ²³ Pala panu ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamgusiya Herodi pasi toziya kampanana ndiri Mlungu nzyumi azi. Wamliya wasangu, kahowa. ²⁴ Shisoweru sha Mlungu shizidi kweneya na kukula.

²⁵ Pa Barinaba na Sauli kujimira utenderu wawu, walawiti kayi Yerusalemu, wamtola Yohani yawamshema viraa Mariku.

13

Barinaba na Sauli wankusagulwa na kutumwa

¹ Mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya kuweriti na wantu wamonga yawaweriti wambuyi wa Mlungu na wafunda, muwamu kaweriti Barinaba, na Simoni yawamshema viraa Nigeri, na Lukiu gwa Kureni, Sauli na Manaeni ndo yomberi kaleritwi pamuhara na mfalumi Herodi. ² Pawaweriti wankutenda ibada yawu kwa Mtuwa na koya kuliya, Rohu Mnanagala katakula, “Gunzyaguliri Barinaba na Sauli toziya ya lihengu lyanuwashemiriti.”

³ Su, pawaluwiti Mlungu kala na koya kuliya, wawatulira mawoku, wawaleka wagendi zawu.

Mukupru

⁴ Barinaba na Sauli pawatumitwi kala na Rohu Mnanagala, wasulukiti mpaka Se-lewukiya, na kulawa aku wakweniti mtubwi mpaka shisiwa sha Kupiru. ⁵ Pawasokiti Salami wabweriti shisoweru sha Mlungu munumba za Wayawudi za kuluwira Mlungu, kwani Yohani Mariku pamuhara na womberi kutanga lihengu.

⁶ Wagendigenditi kulawa uwega wumu wa shisiwa mpaka Pafu, uwega wa pili, na aku wamwoniti mhawi yumu mbuyi gwa mpayu Myawudi yawamshema Baliyesu ndo kalipayiriti kawera mbuyi gwa Mlungu. ⁷ Kaweriti ganja gwa mkolamlima gwa shisiwa Serigiw Paulu, ndo yomberi kaweriti muntu mheri nentu. Serigiw Paulu kawashemiti Barinaba na Sauli su kapikaniri shisoweru sha Mlungu. ⁸ Kumbiti ayu muhawi Elima, handa ntambu yakaweriti kashemwa kwa Shigiriki, kajeriti kuwaberibeziya su kumlewelera mkulu gwa shisiwa nakiza kugalambukira njimiru ya shikristu. ⁹ Su, Sauli kamanikana kwa litawu lwa Paulu, pakawera kamema Rohu Mnanagala, kamkwenjulira masu mhawi ayu, ¹⁰ Na kalonga, “Gwenga! Gwenga mwana gwa Mkondola! Gwenga gwa mngondu gwa shoseri shilii shashimfiriziya Mlungu, goya ndiri ata mala yimu kujera kuzipotiziya njira za Mtuwa zyzinyoshikiti. ¹¹ Vinu, liwoku lwa Mtuwa halikukomi, haguweri na lwisi na hapeni guwezi kuwona uweru wa mshenji kwa shipindi.”

Katepu Elima masu gakuwi gadunuka kanja kugenda aku na aku pakasakula muntu gwa kumkola liwoku kamlonguziyi. ¹² Mkola mlima ulii pakawoniti yagalawiriti, kajimiriti, kalikangashiti nentu mafundu gakapikiniriti kuusu Mtuwa.

Mu Antiyokiya na Pisidiya

¹³ Kulawa Pafu, Paulu na wayaguwi wagenda nyanyi mpaka Periga Mupamfiliya, kumbiti Yohani Mariku kawalekiti, kawuya Yerusalemu. ¹⁴ Wanja kulawa Periga wasoka Antiokiya na Pisidiya, na Lishaka lya kwoyera wingiriti munumba ya Mlungu, walivaga. ¹⁵ Pawasomiti kala mushintola sha malagaliru ga Musa na mmalembu ga wambuyi, wakulu wa numba ya Mlungu wawajegiriti ujumbi awu, Walongu handa, mwanashi

shitwatira sha kuwagambira wantu su waweri na moyu muwagambiri. ¹⁶ Su, Paulu kagolokiti, kawapungira liwoku, kanja kulonga,

“Wanalushi wa Israeli na Wayawudi ndiri yamwamuguwira Mlungu, mpikinilireni! ¹⁷ Mlungu gwa wantu wa Israeli kawasyaguliti wambuyi wetu na kuwatenda waweri lushi lukulu pawaweriti wahenga Misri kulii. Mlungu kawalaviyiti aku kwa likakala likulu. ¹⁸ Kawahepeleriti kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kushiwala. ¹⁹ Kagaharibisiyiti maisi saba ga isi ya Kanaani kawayupa wantu wakuwi awa isi iweri yawu. ²⁰ Vinja mia msheshi na magumba muhanu gapititi, shakapanu kawapananiti watoza wawalongoziyi mpaka shipindi sha mbuyi gwa Mlungu Samweli. ²¹ Panu wafiriti waweri na mfalumi na Mlungu kawayupa Sauli, mwananguta gwa Kishi gwa likabila Iya Benjamini, kaweriti mfalumi gwawu kwa shipindi sha vinja malongu mhanu. ²² Pawamwusiyeiti kala Sauli, Mlungu kumsaguliti Dawudi kaweri Mtuwa gwawu. Mlungu kalaviyiti shibali shakuwi kwakuwi pakalanga, ‘Numwoniti Dawudi mwananguta gwa Yese, muntu gwanumfira neni, muntu mweni hakatendi goseri galii nganfira kugatenda.’ ²³ Kulawa mushiyi-wuku sha muntu ayu, Mlungu kawajegera Waisraeli Mlopoziya mweni ndo Yesu ntambu yakalagiliti. ²⁴ Pamberi pa Yesu kwanja lihengu lyakuwi, Yohani kawabweliriti wantu woseri wa Israeli handa mpaka waleki vidoda na wabatizwi. ²⁵ Yohani pakaweriti kankumalira ujumbi wakuwi kawagambiririti wantu, ‘Mliholo neni na gaa? Neni ndiri ulii yamumolera. Mpikiniri! Ayu kamkwiza pa neni na neni nfruruwa ndiri ata kuziyopola ngoyi za vilwatu vyakuwi.’

²⁶ “Walongu, mwenga wamwera wananguta wa lukolu Iwa Aburhamu, na woseri wawawera Wayawudi ndiri wamwamuguwira Mlungu! Ujumbi awu wa ulopoziya ujegwa kwa twenga. ²⁷ Toziya wenikaya wa Yerusalemu na wakulu wawu wammama ndiri weri mlopoziya, wala wawimama ndiri visoweru vya wambuyi wa Mlungu vyawabetula kila lishaka Iya kwoyera. Ata hangu, wavitenditi visoweru vya wambuyi vitimii kwa kumtoza Yesu kuhowa. ²⁸ Toziya wampatandiri na likosa lifruwa wamlagi, wamluwi Pilatu kamtozi wamlagi. ²⁹ Pawatenditi kala goseri gawalembiriti kuusu yomberi, wamsusiyeiti kulawa mlupingika, wantula mlipumba. ³⁰ Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwa-howiti. ³¹ Na kwa mashaka gavuwa kawalawiriti walii wawagenditi pamwera nayomberi kulawa Galilaya mpaka Yerusalemu. Awa ndo walii vinu makapitawu wakuwi kwa wantu wa Izraeli. ³² Na vinu Barinaba na neni twa panu kuwajegera mwenga Visoweru Viwagira. Lagilu la Mlungu kwa wambuyi wa twenga liwera nakaka mushipindi shetu, ³³ kashitimiza vinu kwajili yatwenga wazukulu wawu kwa kamzyukisiya Yesu kulawa kwawahowiti. Handa ntambu yawalembiti muzaburi ya pili, ‘Gwenga gwa mwana gwangu,

Neni lelu nwera tati gwaku.’

³⁴ Na kwa kamzyukisiya kulawa kwawahowiti, hakenipati kayi kuwuya aku na kuwola, Mlungu katakuliti hangu, ‘Hanukutekeleri tekeleru nanagala na yanakaka Yanumwaiditi Dawudi.’

³⁵ Yina, na Muzaburi zimonga kalonga, ‘Hapeni numuleki Mnanagala gwaku kawoli.’

³⁶ “Dawudi mweni katimiziti mafiliru ga Mlungu shipindi shakuwi, na shakapanu kahowa na kusilwa pakwegera na wazewi wakuwi, na nshimba yakuwi iwola. ³⁷ Kumbiti ulii ndo Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwawahowiti hakenipati kuwola. ³⁸ Su muvimani walongu wangu, kuwera kupitira Yesu Ujumbi wa kulekiziya vidoda ubweritwiti kwa mwenga, ³⁹ na kila yumu yakamjimira Yesu wamlekeziya vidoda vyoseri, shitwatira sheni hapeni shiwezikanika kwa njira ya malagaliru ga Musa. ⁴⁰ Mlilolireni su, namwiza kupatwa na galii yagatakulitwa na wambuyi, ⁴¹ Mloreni, mwenga mwanazarawu, Mlikangashi muhowi!

Ndo shintu sheni hapeni mjimiri,

Ata handa muntu pakawagambirani hapeni mjimiri.’ ”

⁴² Paulu na Barinaba pawaweriti wankulawa mnumba ya Mlungu, wantu walii wawashemiti kayi lishaka Iya kwoyera Iyalifatiti, wayoweri nentu kuusu shitwatira ashi.

⁴³ Kuliwona aku pakumalilikiti, Wayawudi wawuwa na wantu Wayawudi ndiri waweriti wingira dini ya Shiyawudi wawagendiriti Paulu na Barinaba. Wantumini awa wayoweriti nawa, wawatula moyu wendereyi kulikala walitumbiri manemu ga Mlungu. ⁴⁴ Lishaka Iya kwoyera paliweriti pakwegera, kila muntu mulushi lulii kiziti kupikinira shisoweru sha Mtuwa. ⁴⁵ Shipindi Wayawudi pawaliwoniti lipinga wantu wamemiti weya, walema shakaweriti katakula Paulu na kumwigilanga. ⁴⁶ Kumbiti, Paulu na Barinaba wayoweriti kwa ugangamala nentu, watakula, ‘iweriti ndo mpaka shisoweru sha Mlungu shiwayiziri mwenga huti, kumbiti mushirema na kuwona mfruruwa ndiri ukomu wa mashaka goseri,

su, tuwalekani na kuwagendera wantu wawawera Wayawudi ndiri. ⁴⁷ Toziya mtuwa katulagalira hangu,

‘Nukutula gwenga guweri gulangala kwa wantu wawawera Wayawudi ndiri

Su guwajegeri wantu ulopoziwu pasipanu paseri.’ ”

⁴⁸ Wantu yawawera ndiri Wayawudi pawapikaniriti vitwatira avi wanemeleriti, waukwisa ujumbi wa Mtuwa, na walii yawasyaguliti kupata ukomu wa mashaka goseri, wawera wantu yawamjimira Yesu. ⁴⁹ Shisoweru sha mtuwa shyeneya pahala poseri mumkowa guli. ⁵⁰ Kumbiti Wayawudi wawasongizira wadala wa shiwangu shikulu yawawera Wayawudi ndiri weni waweriti wanguwira Mlungu, na wapalu wamanikana wa lushi alu. Wayanja kuwabeza Paulu na Barinaba, wawawinga kulawa pahala pawu. ⁵¹ Su, wafundwa wapunda lidiku liweriti mumagulu gawu kuwera likalipiru, shakapanu wagenda ikoniu. ⁵² Wafundwa Muantiokiya waweriti wamema nemeleru na rohu munanagala.

14

¹ Kulii Ikoniu, vitwatira viweriti handa vyaviweriti kulii Antiokiya, Paulu na Barinaba wagenditi munumba ya Mlungu gwa Shiyawudi wayowera kwa ugangamala ata Wayawudi wawuwa na Wagiriki wawera wajimira. ² Kumbiti Wayawudi wamonga yawalemiti kuwera wawumini wasonguzi na kutula weya mmoyu mwa wantu yawawera wayawudi ndiri su wawakomi walongu awa. ³ Paulu na Barinaba wendereyiti kulikala aku kwa shipindi shitali. Wayoweriti kwa ugangamala wa Mtuwa, na Mtuwa kalanguziya unakaka wa ujumbi yawaulaviyiti kwa manemu gakuwi, kwa kuwatenda watendi mauza-za na makangashu. ⁴ Wantu wa lushi walekanikiti, wamonga wawajimiriti Wayawudi na wamonga waweriti uwega wa wantumintumi.

⁵ Upeleru, wantu wamu yawawera ndiri Wayawudi, pamwera na wakulu wawu, wajumilirana kuwatendera vidoda ntumintumi awa na kuwagumanga mabuwi. ⁶ Ntumintumi pawayambuliti shitwatira ashi, watugiriti Listira na Deribi, mlushi lya lukaoniya, na museemu za pakwegera, ⁷ wawera wankubwera visoweru viwangira aku.

Muulistra na Deribi

⁸ Kwaniti muntu yumu aku Listira mweni kaweriti shibyeketu gwa magulu kwanjira kwiwuka, na kaweriti hakenipati kugendagenda. ⁹ Muntu ayu kaweriti kankumpikinira Paulu pakaweriti kankubwera. Paulu kamloliti dii, na pakawoniti keniti njimuru ya kuweza kuponiziwa. ¹⁰ Kalonga kwa liziwu likulu, “Gugoloki gugendigendi kwa magulu gaku!” Muntu ulii kagoloka, kanja kukopakakopoka na kugendagenda pahala pali. ¹¹ Lipinga lya wantu pawawoniti shakatenditi Paulu, wanjiti kubotanga kwa likabira lya Likaoi, “Mlungu watwizira gambira muntu na watwizira pasi panu!” ¹² Barinaba wamupa litawu zewu, na Paulu wamshema Herimesi, toziya yomberi ndo yakaweriti kankuyowera. ¹³ Na Mtambika gwa numba ya Zewu yayiweriti kunja kulushi kajega pongu na majenjeri ga mauwa kulongolu kumlyangu mkuu gwa lushi, yomberi pamwera na lipinga lya wantu wafiriti kuwatambikira wantumintumi. ¹⁴ Barinaba na Paulu pawapatiti visoweru avi wapapuliti nguwu zawu na kutugira mulipinga lya wantu pawabota. ¹⁵ Walongu, kwa shishi mtenda vitwatira vya ntambu ayi? Twenga viraa twa wantu gambira mwenga. Na twa panu kuwabwela Shisoweru Shiwagira, mpati kuvileka vinyagu avi, mumgalambukiri Mlungu yakawera mkomu Mlungu yakanyawiti kumpindi na pasipanu, lbahali na vyoseri vyaviweramu. ¹⁶ Makashu Mlungu kajimiriti kila Isi itendi ntambuyafiriti. ¹⁷ Kumbiti, Mlungu hakenileki kulilanguziya kwa vitwatira viheri vyakawatendera, kawatowera vula irawa kuliyera, kawayupa vimeru kwa shipindi shakuwi, kawayupa viboga na kuimemiziya moyu yawu nemeru. ¹⁸ Tembera watakula ntambu ayi Iweriti mbaka ndiri kuwalewela wantu walii kotukuwatambikira. ¹⁹ Wayawudi wamu wiziti kulawa Antiokiya na Ikoniu wawajega wantu pamwera nawomberi, wamgumi mabuwi Paulu na kumkwega mpaka kunja kulushi walongiti kahowa kala. ²⁰ Kumbiti wafundwa pawajojinikiti na kumzyengeta kayumkiti kawuya mlushi. Shirawu yakuwi yomberi pamuhera na Barinaba wagenditi Deribi.

Paulu na Barinaba wankuwuya Antiokiya

²¹ Pa Paulu na Barinaba kubwera visoweru viwagira aku Deribi na kuwapata wafundwa wawuwa, shakapanu wawuyiti Listira mpaka Ikoniu na Antiokiya Mupisidia. ²² Wayawongiliriti likakala wafundwa na kuwapanana moyu wasigali munjimuru, wawagambira, “Ndo mpaka twawoseri twenga kupitira mutabu zivuwa su twingiri Muufalumi wa Mlungu, wafunditi.” ²³ Wawasyaguliti wazewi mukila shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, na kwa kuluwa na kwoya kuliya wawatula pasi pa ulolera wa Mtuwa yawamjimiriti kwa maluwa na kwoya kuliya. ²⁴ Pawapititi kala muisi ya

Pisidiya, wasokiti Pamfiliya. ²⁵ Aku wabweriti ujumbi Muperiga. Na shakapanu wagenditi Ataliya, ²⁶ Na kulawa aku wawuyiti salama Antiokiya, kweni shipindi shipititi waweriti pasi pa ulolera wa manemu ga Mlungu kwa ajili ya lihengu lyeni vinu waweriti walimalira. ²⁷ Pawasokiti Antiokiya, waliwoniti pamuhera na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kuwagambira visoweru vya vitwatira vyoseri Mlungu vyakatenditi pamuhera na womberi, na ntambu yakawavuguliriti njira ya njimiru kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. ²⁸ Walikaliti pamuhera na wafundwa walii kwa shipindi shitali.

15

Kuliwona kuyerusalemu

¹ Su, wantu wamu wasokiti Antiokiya kulawa Yudeya wanjiti kuwafunda walongu walii pawatakula, “Handa pamwingiziwa ndiri jandu kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, hapeni mlopoziwi.” ² Shitwatira ashi shijegiti ukakatala mkulu, pa Paulu na Barinaba kulitakuziyana nawomberi, su womberi waamuwiti kuwera Paulu na Barinaba pamuhera na walongu wamu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya, wagendi Yerusalemu kuwawona wantumintumi na wazewi kuusu shitwatira ashi. ³ Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shilongiti kwahere, nawomberi pawaweriti wankupitira Foiniki na Samariya wawagambiriti wantu yawawera Wayawudi ndiri ntambu yawamgalambukiriti Mlungu. Shisoweru ashi shiwarehepeziya nentu walongu woseri awa. ⁴ Pawasokiti Yerusalemu wawankwa na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu pamuhera na wantumintumi na wazewi yawatakuliti kila shintu Mlungu shakaten-diti pamuhera nawomberi. ⁵ Kumbiti wajimira wamonga wawaweriti wa shipinga sha mafalisayu wagolokiti, pawatakula, “Ndo mpaka wantu wa maisi gamonga wayigiziwi jandu na kufundwa kugafata malagaliru ga Musa.” ⁶ Su wantumintumi na wazewi waliwoniti pamuhera kushilola weri shitwatira ashi. ⁷ Pawalitakuziyiti kwa shipindi shitali, Peteru kagolokiti kalonga, “Mwalongu wangu, mwenga muvimana handa tangu kwanja Mlungu kafiriti kuzyagula neni muwamu mwamwenga nuwabweleri Shisoweru Shiwigira, wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira na kujimira. ⁸ Na Mlungu yakavimana moyu gwa wantu, kalanguziya handa kawajimira kwa kuwayupa nawomberi Rohu Mnanagala handa yakatuyupiti twenga. ⁹ Katubaguliti ndiri pakati petu na womberi, kayipungiti myoyu kwa njimiru. ¹⁰ Vinu su, kwa shishi kumjera Mlungu kwa kuwapapiziya wafundwa awa visanka vyeni pota wambuyi wetu, pota twenga tuweza ndiri kulitwika? ¹¹ Ndala! Tujimiriti na tulopoziwitwi kwa njira ya manemu ga Mtuwa Yesu.” Twengapa handa womberi. ¹² Shikundi shoseri shitamiti jii pawampikinira Barinaba na Paulu wankutakulira mauzauza na makangashu geni Mlungu kagatenditi pakati pawu wantu yawawera ndiri Wayawudi. ¹³ Pawamaliriti kuyowera, Yakobu kanjiti kulonga, “Mwalongu wangu, mumpikaniri! ¹⁴ Simoni katakuliriti Mlungu kwanjira kwanja ntambu yakalitendiriti na wantu yawawera ndiri Wayawudi, kasyagula wamonga wawu waweri wantu wakuwi. ¹⁵ Visoweru vya Wambuyi wa Mlungu vyateratera nakamu handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, ¹⁶ Mtuwa katakula, ‘Pa aga hambuyi

Na kuuwuzi ya Ufalumi wa Dawudi

Hanyawi pahala pakuwi

Na kupagangamaziya kayi. ¹⁷ Na wantu woseri, wantu yawawera ndiri Wayawudi nuwashemiti waweri waneni hawizi kwaneni. ¹⁸ Ndo ntambu yakatakula Mtuwa, yakatenditi shitwatira ashi kamanika kwanjira makashu.’

¹⁹ “Hangu neni amuwa ntambu ayi, aga nuwalagalirani kotukuyumbisiya wantu yawawera ndiri Wayawudi wawamgalambukira Mlungu. ²⁰ Su tuwajegerani luhamba kuwagambira nawaliya viboga vyawayingiziyiti mnumba kwa kutambikira vinyagu vya wamlungu, walituli gweka na uhumba, nawaliya shigongolu yoseri yawammindula sungu, nawalanda mwazi. ²¹ Malagaliru ga Musa gaweriti gabetulwa shipindi shitali munumba ya Mlungu kila lishaka lya kwoyera, na visoweru vyakuwi wavibwera mukila lushi.”

Luhamba kwa wawumini yawawera ndiri Wayawudi

²² Shakapanu wantumintumi na Wazewi, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, waamuwiti kuwasayagula wantu wamu pakati pawu na kuwatuma wagendi Antiokiya pamuhera na Paulu na Barisaba. Wawasyaguliti Yuda yawamshemiti viraa Barinaba na yumonga yakashemitwi Sila, wantu wawili yawaweriti walongoziya pakati pa walongu. ²³ Wawapananiti luhamba alu,

“Twenga wantumintumi na wazewi, walongu wenu, twankuwalamsiya mwenga wantu wa maisi gamonga wa aku Antiokiya na Siriya na Kilikiya. ²⁴ Tupikanira kuwera wantu wamonga kulawa aku wawagaziya kwa visoweru vyawu, wayitula myoyu ya mwenga

mulyoga. Kumbiti watenda hangu pota ya luusa yoseri kulawa kwatwenga. ²⁵ Hangu, tuamuwa kuliwona pamwera kuwasayagula wantu wamu na kuwatuma kwamwenga pamwera na waganja wetu Barinaba na Paulu, ²⁶ weni wafiriti wagamizii ukomu wawu kwa ntambu ya lihengu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ²⁷ Shakapanu tuwatuma Yuda na Sila kwamwenga, awa hawawagambirani weni aga gatugalembiti, ²⁸ Rohu munanagala na twenga tujimira kotukuwatwika visanka nentu ya vitwatira avi vya mana. ²⁹ Namliya viboga vyawatambikiriti shinyagu, namlanda mwazi, namliya vinofu vya shigongolu yawamuminduliti na mlikali weri na uhumba. Muwera mtenda viheri handa pamshapira kutenda vitwatira avi. Mwakashina.” ³⁰ Wajumbi awa wawatumi wasoka Antiokiya kweni wawashemiti wawumini waliwoni, wawayupa luhamba alu. ³¹ Pawasomiti Luhamba alu, visoweru vyakuwi viwayupiti moyu, wanemeleriti nentu. ³² Yuda na Sila weni nawomberi waweriti wambuyi, wayoweriti na walongu awa kwa shipindi shitali wankuwayupa moyu na kuwagagamaziya. ³³ Pawatamiti aku kwa shipindi tunga, walongu wa Antiokiya walonga kwaheri na kuwafilira ponga, shakapanu wawuya kwa wawatumi wali. Malembu gamu gana shipandi ashi ³⁴ kumbiti Sila kaamuwiti kusigala. ³⁵ Paulu na Barinaba wasigala Antiokiya kwa katepu, pawafunda na kubwera visoweru vya Mtuwa, pamwera na wantu wamonga watangala.

Paulu na Barinaba wankulekana

³⁶ Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba, “Tuwuyi tukawatyangiri walongu walii mukila lushi patubweriti visoweru vya Mtuwa, tukaloli ntambu yawendereyiti.” ³⁷ Barinaba kafiriti wamtoli viraa Yohani yawamshema Mariku. ³⁸ Kumbiti Paulu kafiriti ndiri kumtola mariku, mweni pamberi kawalekiti Pamfliya kulii na kulema kuwera pamwera mulihengu lyawu. ³⁹ Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, na walekana Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. ⁴⁰ Nayomberi Paulu kamsayagula Sila, na pa walongu wa pahala panu kumtula pasi pa ulolera wa maheri ga Mtuwa. ⁴¹ Mumwanja agu kapitiriti Siriya na Kilikiya, pakavigangamaziya vipinga vya wantu yawamjimira Kristu,

16

Timotewu kapamwera na Paulu na Sila

¹ Paulu kaziti Deribi na Listira, kweni katamiti mfundwa yumu yawamshema Timotewu. Mawu gwakuwi mweni vira kaweriti ntundami, kaweriti Myawudi, kumbiti tati gwakuwi kaweriti mgriki. ² Timotewu kaweriti na nzyumi ngulu pakati pa walii walongu wa Listira na Ikoniu. ³ Paulu kafiriti Timotewu kalikoli na yomberi mumwanja, hangu kamyngiziyiti jandu. Katenditi hangu toziya Wayawudi woseri watamiti seemu ayi wavimaniti handa tati gwakuwi Timotewu kaweriti Mgriki. ⁴ Pawaweriti wankuwuya mlushi zilizilii wawapananiti wantu malagaliru galii gagalaviyiti na wantumintumi na wazewi kulii Yerusalemu, wawagambira wantu wagajimiri. ⁵ Su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiziditi kugangamala munjimiru na shiyongerekiti nentu kila lishaka.

Paulu kankuwona maonu Trowa kulii

⁶ Wawuyiriti Seemu za Firigiya na Galatiya toziya Rohu Mnanagala kawaluusu ndiri kubwera ujumbi awu kumkoa gwa Asiya. ⁷ Pawayiziti mumbaka zya Misiya, wajeriti kwingira kumkoa Bituniya, kumbiti Rohu gwa Yesu kawaluusu ndiri. ⁸ Su, wapitiriti Misiya, wagenda longulungu mpaka Trowa. ⁹ Pashiru panu. Paulu kawoniti maonu geni kamwoniti muntu yumu gwa Makedoniya kagoloka palii na kumuwa, “Guloki, gwizi Makedoniya gwakatutangatiri.” ¹⁰ Katepu pa Paulu kuwona maonu aga, tulitanditi kugenda Makedoniya pota kusherewa, tuwera na nakaka handa Mlungu katushema tuwabweleri shisoweru shiwagira.

Ludia kankumjimira Mtuwa

¹¹ Kulawa Trowa, twamwanja longulungu mpaka Samotiraki na Shirawu yakuwi tusulusiya nanga Neopoli. ¹² Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi lya Wilaya ya kwanja ya Makedoniya, na weni viraa ndo Koloni lya Warumi. Tutamiti mulushi alu mashaka gamu. ¹³ Lishaka lya kwoyera tulawiti kunja ku Lushi, tugenda mmbeke ya lushemba lweni tulihola kuwera ndo pahala pa kuluwa Mlungu. Tulikaliti, tuyowera na wadala wajojinikiti pahala panu. ¹⁴ Muwamu wa walii yawatupikinititi kaweriti mdala yumu nguwiwa Mlungu yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, mweni kaweriti kankuwuza nguwu za shitani za langi ya zambalawu. Mtuwa kavuguliti moyu gwakuwi ata kaviyanga visoweru vilii Paulu vyakaweriti katakula. ¹⁵ Shakapanu yomberi pamuhera na wantu wa numba yakuwi wabatizwa. Na yomberi katuluwa pakatakula, “Paiwera mjimira nakaka handa numjimira Mtuwa, mwizi ukaya kwaneni mlikali.”

Katuhimiziya tugendi. ¹⁶ Lishaka limu, patuweriti twankugenda pahali pa kuluwa Mlungu, mhinja yumu yakaweriti na wamshera wana likakala lwa kutunga kaliwoniti na twenga Mhinja ayu kaweriti kankuwapanana watuwa wakuwi mpiya zitangala kwa kutunga gwakuwi. ¹⁷ Su, muhinga ayu kamwiziriti Paulu na twenga, kabotanga na kutakula, "Wantu awa ndo wantumintumi wa Mlungu Mkulu. Wankuwabwelera njira ya ulopoziya." ¹⁸ Kaweri kankutenda hangu kwa mashaka gatangala ata lishaka limu Paulu kakalariti, kamgalambukira na kumgambira shamshera ayu, "Nukugambira kwa litawu lya Yesu Kristu, gumlawi ayu!" Palaa palii shamshera kamlawi. ¹⁹ Su watuwa wa muhinga ulii pawawoniti kuwera litumburu lwawu lya kupata mpiya lipera, wawakamuliti Paulu na Sila, wawakwega mpaka paweru, kuulongolu kwa wakulu. ²⁰ Wasitaki kwa watoza pawatakula, "wantu awa ndo Wayawudi na watenda fuju mulushi lwetu. ²¹ Wankufunda shitiba sheni twenga wenikaya wa Rumi tuluusiwa ndiri kushijimira pota kushifuta." ²² Shipinga sha wantu shingiriti na womberi, shiwakomanga. Na watoza walii wawawula nguwa zawu kwa likakala, wahimiziya wasyatangwi viboku. ²³ Pakukomwa nentu watatirwa mnumba, na njagira gwa shibetubetu kahimiziwa kuwatula pasi pa ulolera mkulu. ²⁴ Kulawirana na malagaliru aga, mnjagira ayu kawatuliti mushumba kati nakamu sha shibetubetu na kugatawa magulu gawu mushibawu. ²⁵ Pakakwegera na pashiru lignonu Paulu na Sila waweriti wankumluwa Mlungu na kuyimba nyimba za kumzyuma Mlungu, aku watatirwa wamonga wawera wankupikanira. ²⁶ Vumu, kulawiriti lilendemeri likulu lya litapaka libegiziya liyanjiru lya shibetubetu. Su, milyangu yoseri ivuguka na minyololu yayiwatawiti watatirwa awa ilekana. ²⁷ Mlola gwa shibetubetu pakayumukiti na kuyiwona milyangu ya shibetubetu ivugulwa, kaliholiti handa watatirwa woseri waweriti watoloka, na hangu kausomola upanga wakuwi, kafiriti kulilaga. ²⁸ Kumbiti Paulu kashema kwa liziwu likulu, "Kotukulitenda gwamweni toziya twenga twawoseri twa panu." ²⁹ Pakamshemiti kala muntu kajegi limuliku, mnjagira gwa shibetubetu katugiriti mnumba, kaliyana paulongolu pa magulu ga Paulu na Sila agawu kankulendemera kwa lyoga. ³⁰ Shakapanu kawalonguziye kunja, kawakosiya, "Mwatuwa, ndendi shishi mbati kulopoziwa?" ³¹ Womberi wamwankula, "Gumjimira Mtuwa Yesu na gwenga hagulopoziwi pamuhera na kaya yaku yoseri." ³² Su, wamubweleriti shisoweru sha Mtuwa yomberi pamhera na walongu wakuwi. ³³ Mnjagira ulii kawatoliti saa iraa ilii ya pashiru kawagulula vironda vyawu, shakapanu yomberi na walongu wakuwi woseri kawabatiza pala palii. ³⁴ Shakapanu kawatola Paula na Sila ukaya kwakuwi, kawayupa shiboga. Yomberi na walongu wakuwi woseri watenda shereku toziya vinu waweriti wamjimira Mlungu. ³⁵ Shirawu yakuwi mandawira, watoza wawatumiti maafisa wawu pawalonga, "muwawuguluri wantu walii." ³⁶ Mnjagira ulii gwa shibetubetu kamupananiti shisoweru Paulu, "Watoza watumiti ujumbi su mvugulilwi. Vinu muweza kulawa na kugenda zenu kwa ponga." ³⁷ Kumbiti Paulu kamwakuliti, "Eti shishi? Tembera tuweriti ndiri na likosa, watusyatangiti viboku paweru twenga ndo wana lushi wa Rumi. Kayi, watuyingiziyiti mnumba na vinu wafira kutuvugulira kwa bada! Ata padidini! Ndo mpaka weni wayizi panu watuvuguluri." ³⁸ Maafisa awa wawagambiriti visoweru watoza kuusu shitwatira ashi, naomberi pawapikaniriti handa Paulu na Sila waweriti weni kaya wa Rumi, watiriti. ³⁹ Hangu, wagenditi kuwaluwa na pawawalaviiti kala mnumba wawaluwiti wawuki mulushi lulii. ⁴⁰ Paulu na Sila walawiti mushibetubetu, wagenditi ukaya kwa Lidiya. Aku waliwoniti na shipinga sha waumini na pawawagambiriti kala visoweru vya kuwayupa moyu wawuka.

17

Fuju Tesaloniki kulawirana na mabweru

¹ Kwa kupitira Amfipoli na Apoloniya wagenditi mpaka Tesaloniki kweni kuweriti na numba ya Mlungu ya Wayawudi. ² Paulu kingiriti nawomberi mnumba ya Mlungu ntambu yaiweriti shitiba shakuwi, kwa mashaka matatu ga kwoyera kalitakuziyana nawomberi kwa Malembu Mananagala. ³ Pakayoweriti na kulagiziya handa imubidi Kristu kutabika na kuzyuka kulawa kwawahowiti kawagambira, "Yesu mweni neni numubwera kwamwenga ndo Kristu." ⁴ Wamu wawu wajimiliti wayingira na Paulu na Sila. Viravi, walanga ngulu ya Wagiriki wawamguwiriti Mlungu pamwera na wadala wawuwa wa ntambu ya kunani, wayingiriti naomberi. ⁵ Kumbiti Wayawudi wawona weya, wawatola wafizuli kusoku, watenda shipinga na kujega fuju kumjini koseri. Wayingira numba ya Yasoni watumbiriti kumpata amu Paulu na Sila su wawajegi paweru. ⁶ Kumbiti wawapata ndili na hangu wamkwegiti Yasoni pamwera na walongu wamonga mpaka kwa wakulu wa lushi, washowangana, "Wantu awa wawera wankupavuluga pasipanu poseri na vinu

wa panu kumjini. ⁷ Yasoni kawashemera ukaya kwakuwi. Woseri wankutenda shigalam-buku sha lagaliru lya Kaisari pawatakula eti, kwana mfalumi yumonga yawamshema Yesu.” ⁸ Kwa visoweru avi wawatuliti lyoga wakulu wa kumjini na shipinga sha wantu. ⁹ Yawatenda Yasoni na wayaguwi walaviyi zamana, shakapanu wawaleka wagendi zawu.

Pakati Beroya

¹⁰ Pashiru, walongu walii wawahimiziya Paulu na Sila wagendi Bereya. Katepu hera pawayingiriti aku, wagenditi mnumba ya Mlungu ya Wayawudi. ¹¹ Wantu wa aku waweriti wapikinira nentu kuliku wantu walii wa Tesaloniki. Wauwankiti ujumbi ulii kwa lwamata lukulu, wawera wankugalolala Malembu Mananagala kila lishaka, su kulola handa galii gawatakuliti Paulu na Sila gaweriti nakaka. ¹² Wawuwa wawu wajimiriti na viraa wadala wa Shigiriki wa ntambu ya kunani na wapalu viraa. ¹³ Kumbiti, Wayawudi wa Tesaloniki pawavimaniti handa Paulu kaweriti kankubwera shisoweru sha Mlungu aku Bereya, wagenditi aku. Wanja kutenda fuju na kusonguziye shipinga sha wantu. ¹⁴ Walongu walii wawapelekiti Paulu kanongola kagendi kumbwani kumbiti Sila na Timotewu wasigaliti Beroya. ¹⁵ Walongu walii wawapelekiti Paulu wagenditi pamwera nayomberi mpaka Aseni. Shakapanu, wawuya pamuhera na malagaliru kulawa kwa Paulu handa Sila na Timotewu wamfati kanongola ntambu yaiwezekana.

Paulu kankuyowera na wantu wa Aseni

¹⁶ Paulu pakaweriti kankuwahepa Sila na Timotewu aku Aseni, moyu gwakuwi gukalala nentu pakawoniti ntambu lushi alu paluweriti lumema shinyagu sha wamlungu. ¹⁷ Kalitakuziana na Wayawudi na wantu wamonga yawamluwa Mlungu munumba ya Mlungu, na kila lishaka kaweriti na matakuzianu mahali paweru pamwera na woseri walii wawalawiriti. ¹⁸ Wamonga wawafatiti falisafa ya Epikuru na Staiku walikakatala na yomberi. Wamonga watakuliti, “Kafira kutakula shishi ayu mtuwa visoweru?”

Toziya Paulu kaweriti kankubwera kuusu Yesu na kuusu uzyuka, wamonga watakuliti, “Iwonikana handa kankubwera kuusu milungu wa shihenja.” ¹⁹ Hangu wamtoliti Paulu, wamjegiti Aleopagu, Watakula, “Tufira kuvimana shitwatira ashi shasyayi shaguweriti gwanguyowelera. ²⁰ Vintu vimonga tuvipikaniriti kwa makutu getu viwonikana weri vilonga kwatwenga. Tufira kuvimana vitwatira avi nvina mana gaa.” ²¹ Wantu wa Aseni na wenikaya wamonga wa aku waweriti wankutumiya shipindi shawu shoseri kuligambiziya na kupikinira visoweru vyasyayi. ²² Su, Paulu kagolokiti kuolongolu kumdamu kwa Aleopagu, katakula, “Wenikaya wa Aseni! Mona kuwera mwenga, kwa vyoseri, ndo wantu wa dini nentu. ²³ Mana panweriti nangupita aku na aku panola vinyagu vyenu vya kuguwira moniti pahala pa kutambikira pamu palembitwi ‘Kwa Mlungu yakamanika ndiri!’ Su, ayu yamjimira pota kuvimana, ndomweni yanumubwera kwamwenga. ²⁴ Mlungu yakanyawiti pasipanu na vyoseri yaviweraamu, ndo Mtuwa gwa kumpindi na isi, yomberi kaliwaga ndiri mnumba nkulu za kuluwa Mlungu yazinyawitwi na wantu. ²⁵ Ama katendiritwi ndiri kwa mawoku ga wantu kuwera kafira shoseri, toziya mweni ndo yakawapanana woseri ukomu, yakawatenda wantu wapumuli na kuwapanana kilashintu. ²⁶ Kulawirana na muntu yumu kanyawiti maiisi goseri na kugatenda galikali pasipanu poseri. Kaamuiti na kupanga pamberi nakamu ndii na koshi maiisi aga megalikali. ²⁷ Katenditi hangu, su maiisi aga gapati kumfata, na handa vila kwa kupapasiya papaya, gapati kumfikira. Ata hangu kumbiti, Mlungu kapatali ndiri na kila yumu gwenu. ²⁸ Handa yakatakuliti muntu yumu, ‘Mngati mwakuwi yomberi twenga tulikala, twankugenda na twankupumula!’ Ndo gambira washaili wenu wamonga ntambu yawatakuliti, ‘Twenga twawana wakuwi.’ ²⁹ Paiwera twenga twawana wa Mlungu, tufiruwa ndiri kumuhola Mlungu gambira zahabu ama mpiya ama ata libuwi lyalisongoliti na wantu kwa kutulwa mng’ereng’etu. ³⁰ Mlungu katenda gambira kawona ndiri vipindi vilii wantu pawaweriti wangelimahala. Kumbiti vinu, kahimiziya wantu woseri kila pahali waleki vidoda vyawatenda. ³¹ Toziya katula lishaka lyeni hakapatozi pasipanu kwa kutenda galii yagafiriziya Mlungu kwajili ya muntu yumu yakamsyaguliti. Mlungu kawalanguziye woseri shitwatira ashi kwa kumzyukisiya muntu ayu kulawa kwawahowiti!” ³² Pawampikiniriti Paulu kankutakula kuusu vitwatira vya kuzuka kwa wahowiti, wamonga wawu waguwiti kwa kusekelera, kumbiti wamonga walongiti, “Tufira kupikinira kayi kuusu shitwatira ashi!” ³³ Hangu, Paulu kawalekiti, kalawiti pamdamu. ³⁴ Kumbiti wantu wawuwa ndiri wagenditi pamuhera na yomberi, wawera wajimira. Muwamu mwawu waweriti Dionisiwu gwa Aleopagu na mdala yumu yawamshema Damari na wamonga wawu.

¹ Pa aga, Paulu kawukiti Aseni, kagenda Korintu. ² Aku Korintu, kamwoniti Myawudi yumu wamshema Akula, muntu gwa Pontu. Akula pamuhera na Mdala gwakuwi yawamshema Prisila, wawuyiti kulawa Italiya mashaka galaa aga toziya Kayisari Klawudi kaweriti kalagaliriti Wayawudi woseri wawuki Rumi. Paulu kagenditi kuwalola, ³ na toziya womberi waweriti wanyawa wa kusona mahema handa yomberi, Paulu katamiti na womberi katenda lihengu. ⁴ Kila lishaka lya kwoyera katenditi magambiziyanu mnumba ya Mlungu pakajeriti kukwega Wayawudi na Wagiriki. ⁵ Pa Sila na Timotewu kusoka kulawa Makedoniya, Paulu kanjiti kutumiya shipindi shakuwi shoseri kwajili ya kubwera, kawalanguziya Wayawudi handa Yesu ndo Kristu. ⁶ Pawamkomiti Paulu na kwanja kumwigilanga, yomberi kapunda nguwu zakuwi kulongolu kwawu pakalanga, “Pamwagamira ulamaweni, neni nahera likosa lyoseri kulawirana na shitwatira ashi. Na kwanjira vinu hanuwagenderi wantu yawawera ndiri Wayawudi.” ⁷ Su, kalawa panu kagenda kutama ukaya kwa muntu yumu mguwira Mlungu yawamshema Titu Yustu, mweni kaya yakui iweriti pakwegera na numba ya Mlungu ilii. ⁸ Krispu, mkulu gwa numba ya Mlungu ilii, kamjimiriti Mtuwa yomberi pamuhera na walongu wakuwi woseri. Wakorintu wawuwa waupikiniiriti ujumbi awu, wajimira na kubatiziwa. ⁹ Lishaka limu pashiru, Mtuwa kamgambiriti Paulu mmaonu, “Nagutira, gwendereyi kubwera pota kuwuya kumbeli, ¹⁰ Mana neni napanu pamwera nagwenga. Kwa hera mundu yakajera kusalitenda toziya panu palushi pana wantu wavua wauwega waneni.” ¹¹ Su, Paulu katamiti aku pakafunda shisoweru sha Mlungu pakati pawu kwa shipindi sha shinja shimu na nusu. ¹² Kumbiti shipindi Galii pakaweriti mkulu gwa mkowa gwa Akaya, Wayawudi wambatiti Paulu kwa pamwera na kumjega kumahakama. ¹³ Watakula, “Tumsitaki muntu ayu toziya ya kuwasongiziya wantu wamjimiri Mlungu kwa ntambu yawasingana na malagaliru.” ¹⁴ Pamberi hera Paulu kenyanji kutakula, Galii kawagambiriti Wayawudi, “Mpikiniireni mwenga Wayawudi! Handa nakaka shitwatira ashi meshiweri likosa ama ukondola neni menweri kala kuwapikiniira. ¹⁵ Kumbiti handa lishawuli lya ukakatala kuusu visoweru na matawu na malagaliru genu, mwamuwi maweni. Neni nfira ndiri kuwera mtoza gwa vitwatira avi!” ¹⁶ Su, kawawinga kulawa kumahakama. ¹⁷ Na womberi woseri wambata Sosteni mweni kaweriti mlongoziziya gwa numba ya Mlungu, womberi wamkoma palaa pali palongoru pa shizungu. Kumbiti Galii kalishera ndiri shitwatira ashi ata padidini.

Paulu kankuwuya kayi Antiokiya

¹⁸ Paulu kendereyiti kulikala aku Korintu kwa mashaka gatangala. Shakapanu kawagambiriti kwahere, kakwena mtumbwi kagenda Siriya pakawera na Prisila na Akula. Aku Kenkireya, kamogiti viri zakuwi toziya ya kulapa kwakalilapiti. ¹⁹ Wagenditi Efesu na panu Paulu kawalekiti Prisikila na Akula, pakagenda mnumba ya Mlungu, kankulitakuziyana na Wayawudi. ²⁰ Wamluwiti katami nawomberi shipindi shitali nentu, kumbiti kafiriti ndiri. ²¹ Su pakaweriti kankuwuka, katakuliti, “Mlungu pakafira hanizi kwamwenga kayi.” Kawuka Efesu kwa meli. ²² Yomberi pakasokiti mlushi lwa Kaisariya, yomberi kagenditi Yerusalemu kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shakapanu kagenditi Antiokiya. ²³ Katama aku katepu hera, shakapanu kendereyiti na mwanja kwa kupitira seemu za Firigiya na Galatiya kankuwatula moyu wafundwa woseri.

Apolu kankubwera Efesu na Korintu

²⁴ Myawudi yumu yawamshema Apolu, mwiwuka gwa Alekizandiriya, kiziti Efesu. Kaweriti muntu kana luhala lwa kuyowera na yakawera na marifa makulu ga Malembu Mananagala. ²⁵ Kaweriti kafundwa kuusu njira ayi ya Mtuwa na pakawera motumotu, kabweriti na kufunda kwa unakaka showeru sha Yesu tembera kaweriti kapata ubatizu wa Yohani hera. ²⁶ Prisila na Akula pawampikaniriti kankuyowera kwa ugagamala mnumba ya Mlungu, wamtoliti kwawu wamfunda njira ayi ya Mlungu kwa unakaka nentu. ²⁷ Apolu pakaamuiti kugenda Akaya, walongu walii wampananiti moyu kwa kuwalembwa wafundwa kuli Akaya wamyangi. Pakiziti aku, kaweziti kwa utanga wa manemu ga Mlungu, kuwatangitira nentu walongu walii wawapatiti kuwera wajimira, ²⁸ Toziya kendereyiti kuwakanka Wayawudi paweru pakawalanguziya kwa visoweru vya Malembu Mananagala kuwera Yesu ndo Kristu.

19

Paulu kankubwera kulii Efesu

¹ Shipindi Apolu pakaweriti Korintu, Paulu kagenditi mwanja seemu za bala, kaziti Efesu kweni kawoniti wafundwa wamu. ² Kakosiiti, “hashi, pampatiti kuwera wajimira myangiti Rohu. Mnanagala?” Nawomberi wamwankula, “Ndala! Hatweni pikanira handa kwana Rohu Mnanagala.” ³ Nayomberi katakula, “Vinu mpatiti ubatizu wa ntambu gaa?” Wamwankula, “ubatizu wa Yohani.” ⁴ Nayomberi Paulu katakula, “ubatizu wa

Yohani uweriti wa kulanguziya handa wantu waleka vidoda. Yohani kawagambiriti wantu wamijimiri ulii yomberi yakaweriti kakwiza pa yomberi, yaani Yesu.”⁵ Pa kupikinira aga, wabatiziti kwa litawu lya Mtuwa Yesu.⁶ Su, Paulu kawatulira mawoku, na Rohu Mnanagala kawasulukira. Wanja kutakula likabila luhenga na kubwera ujumbi wa Mlungu.⁷ Woseri waweriti wantu lilongu na wawili.⁸ Kwa shipindi sha myezi mitatu Paulu kaweriti kankugenda munumba za Mlungu, kawera na matakuliranu ga kukwegiziya nentu kuusu ufalumi wa Mlungu.⁹ Kumbiti wamonga waweriti wakakatala, walema kujimira, wanja kuyowera vidoda kuusu njira ayi ya Mtuwa mulijojiniku lya wantu. Panu Paulu kaulekiti uganja nawomberi, kawatola pambwega wafundwa wakuwi walii, kaweriti kankuyowera nawomberi kila lishaka panumba ya masomu ga Tiranu.¹⁰ Kendereyiti kutenda hangu kwa shipindi sha vinja viwili ata wanalushi woseri wa Asiya, Wayawudi na wantu wa maisi gamonga, waweza kupikinira shisoweru sha Mtuwa.¹¹ Mlungu katenditi mauzauza ga kulikangasha kwa mawoku ga Paulu.¹² Wantu waweriti wankutola shitambala na nguwi zimonga zya lihengu zyeeni Paulu kaweriti kankuvala, wazijegiti kwa walweli, nawomberi waponiziwa malweri gawu na walii wawaweriti na washamshera wadoda walawa.¹³ Wayawudi wamu yawawusiya wamshera wadoda. Wagenditi mwanja aku na aku wankujera kulitumiya litawu lya Mtuwa Yesu mwene Paulu kankumbwera.¹⁴ Wana saba wa Sikewa na Mtambika panuku wa Shiyawudi, woseri watenditi hangu.¹⁵ Kumbiti shamshera kadoda kawankula, “Nummana Yesu, nummana viraa Paulu, kumbiti mwenga mwa gaa?”¹⁶ Shakapanu muntu ulii yakalendemeriti kawakopokera woseri kwa likakala, kawakanka likakala. Na wana awa wa Skewa watuga kulawa mnumba mlii pawawera shivula na kuwera na virona.¹⁷ Kila muntu Efesu aku, Myawudi na muntu yakawera ndiri Myawudi, kapikaniriti kuusu shitwatira ashi. Woseri waweriti na lyoga, walikwisa litawu lya Mtuwa Yesu.¹⁸ Wawumini watangala walawiriti wajimira paweru vitwatira avi vyawaweriti watenda.¹⁹ Wamonga waweriti wankutenda vitwatira vya uhawi shipindi shipititi, wajojiniriti vintola vyawu, wawilunguziya paulongolu pa woseri. Wakisiyiti galama ya vintola avi, wawona ifikira vipandi vya shuma malongu mhanu elufu.²⁰ Toziya ayi, shisoweru sha Mtuwa shendereya kweneya na shiweru na likakala nentu.

Ndewu aku Efesu

²¹ Pa vitwatira avi, Paulu kaamuiti kugenda Yerusalemu kwa kupitila Makedoniya na Akaya katakuliti, “Pa kusoka aku, infiruwa kuiwona Rumi viraa.”²² Avi, kawatumiti wawili wa ntumintumi wakuwi, Timotewu na Erastu walonguleri genda Makedoniya, yomberi kalikaliti kwa katepu aku Asiya.²³ Shipindi ashi ndo pailawiriti ndewu nkulu aku Efesu toziya ya njira ayi ya Mtuwa.²⁴ Kuweriti na munyawa shuma yumu wamshema Demetiriu, yomberi kaweriti na lihengu lya kunyawa vinyagu vya numba ya mlungu gwa shidala yawamshema Aritemi. Lihengu ali liwayupiti wanyawa wakuwi mota ngulu.²⁵ Demetiriu kawajojiniriti pamwera watenda lihengu awa pamwera na wamonga wawaweriti na lihengu handa ali, kawagambira, “Wanalushi, muvimana handa shipatu shangu shilawirana na biyashala ayi.²⁶ Vinu, muweza kupikinira na kuliwonera maweni vitwatira avi Paulu kankuvitenda, panu Efesu hera ndiri, ira viraa koseri Muasiya. Yomberi kawashawishi na kuwagalambula wantu wajumiri handa wamilungu walii yawanyawitwi na wantu milungu ndiri ata shididini.²⁷ Su iwezekana kuwera biyashara yetu iweri na litawu lidoda. Hangu hera ndiri, kumbiti shitwatira ashi shiweza kuitenda numba ya mlungu Aritemi iweri shintu ndiri sha mana. Shakapanu nzyumi zakuwi ayu Asiya na pasipanu poseri ntambu yawamguwira, Hayiperi.”²⁸ Pawapikiniriti aga, waweriti na maya, wayanja kubotanga umatu, “Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!”²⁹ Kaya yoseri imema fuju. Wawavamiya Gayu na Alisitariku, wenikaya wa Makedoniya, weni waweriti wanamwanja wayaguwi Paulu, watuga nawomberi mpaka kumdamu gwa madingu.³⁰ Paulu mwene kafiriti kushigendera shipinga sha wantu awa, kumbiti waumini walii wamleweleriti.³¹ Wakulu wa sirikali wamonga wa aku kumkoa wa Asiya, wawaweriti maganja wakuwi, wamjegiriti Paulu ujumbi wankumluwa nakalitula muatali kwa kugenda kweni kumdamu gwa madingu.³² Shipindi shilii, wantu wamu waweriti pawabota hangu na wamonga vilii. Wantu wawuwa wawimaniti ndiri iweru ashi wawera aku.³³ Toziya Wayawudi wamtenda Alekizanda kalawiri kulongolu, wamu wa wantu mushipinga shilii walisheriti kuwera ndo mwene. Su, Alekizanda kawapungiriti wantu kwa liwoku pakafira kujiteteya paulongolu pa shipinga sha wantu walii.³⁴ Kumbiti pawawimaniti weri yomberi ndo Myawudi, woseri kwa liziwu limu washowangana, “Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!” Wendereya kushowangana showangana hangu kwa shipindi sha masaa mawili.³⁵ Upeleru kalani gwa lushu kafawuliti kuwanyamaziya, kawagambira, “Wanalushi wa Efesu, kila muntu kavimana handa kaya ayi ya Efesu

ndo mlolera gwa numba ya mlungu gwa shidala Aritemi na mlolera gwa shinyagu shilii shashiguwiti kulawa kumpindi. ³⁶ Kwahera yakaweza kulema shitwatira ashi. Hangu su, munyamali, namtenda shoseri pota hepera. ³⁷ Muwashema wantu awa panu tembera wayigilanga ndiri numba ya mlungu ama kumwigilanga mlungu gwetu gwa shidala. ³⁸ Handa, Demetiri na watenda lihengu wayaguwi wawera na masitaka gawu kuusu wantu awa, pana mahakama na wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana aku. ³⁹ Handa pamuwera na visoweru vyamonga, vyaviwagaziya, muvijegi pashiyotera motu yapafiruwa. ⁴⁰ Toziya tuweza kusitakiwa kwa kujega ndewu kulawirana na vituku vya lelu. Ndeuw ayi kwahera toziya ya nakaka na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za ndewu ayi.” ⁴¹ Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

20

Kulawa Makedoniya kugenda Akaya

¹ Payiperiti ndewu ilii Paulu kawashemiti pamwera waumini walii, kawagambira visoweru vya kawayupa moyu. Shakapanu kawagambira kwahere, kagenda Makedoniya. ² Kapitiriti Seemu zya isi zilii kankuwayupa wantu moyu kwa visoweru vitangala. Shakapanu kasokiti Akaya. ³ Kweni katamiti kwa myezi mitatu. Pakaweriti kankulitanda kugenda Siriya, kayambuliti handa Wayawudi waweriti wankumtendera mpangu mdoda, hangu kaamuwiti kuwuya kwa kupitira Makedoniya ⁴ Sopata, mwana gwa Piru, kulawa Beroya, wagenditi pamwera nayomberi, viraa Alisitariku na Sekundi kulawa Tesaloniki, Gayu kulawa Deribi, Timotewu, Tukiku na Tirofimu, kulawa mkowa gwa Asiya, na Timotewu ⁵ Awa watulonguliti na kutuhepera Trowa kulii. ⁶ Tukweniti meli kulawa Filipi payipititi sikukuwi ya Mabumunda gankali kulekera simika, na pa mashaka mhanu shakapanu tuliwoniti pamwera Trowa kulii. Aku tulikaliti kwa shipindi sha lijuma limu.

Paulu katiyangiriti Trowa mala ya upeleru

⁷ Jumamosi pashimii tuliwoniti tumegi libumunda. Toziya Paulu kafiriti kuwuka shirawu yakuwi, kawabweliriti wantu na kwendeleya kuyowera nawomberi mpaka pashiru pa ligonu. ⁸ Vikoloboyi vivuwa viweriti viyaka mmpindi mushindambi Mshumba pawaweriti wankuliwona. ⁹ Mndemba yumu litawu lyakuwi Eutuku kaweriti kalivaga palidilisha shipindi Paulu pakaweriti kankwendereya kubwera, Eutuku kanjiti kusizira shididini shididini mpaka mbota zimpata, kapatuka pasi kulawa mgolofa ya tatu. Wamlopoziya kahowiti kala. ¹⁰ Kumbiti Paulu kasulukiti pasi, kasuntamala, kamkisikira na kulonga “Namwina lyoga mana kwana ukomu wankali mngati mwakuwi.” ¹¹ Shakapanu kakwena kayi mligolofa, kalimega libumunda, kaliya. Kendeleyiti kubwera kwa shipindi shivuwa mpaka mandawira putiputi, shakapanu kawuka. ¹² Wantu walii wamtoliti mndemba ulii ukaya pakiwa mkomu nakamu. Wapata shinyamaliru shikulu.

Kulawa Trowa kugenda Miletu

¹³ Twenga tukweniti meli tulonguliriti kugenda Asu kweni twangamtoliti Paulu. Katugambiriti tutendi ntambu ayi, mana kafiriti kwiza aku kwa kupitira isi iyuma. ¹⁴ Shipindi pakatuwoniti Asu kulii, tumkweniziya mmeli, tugenda Mituleni. ¹⁵ Kulawa aku tugenditi tusoka kiu shirawu yakuwi. Lishaka lya pili, tusulusiyiti nanga Samu na shirawu yakuwi tusokiti Miletu. ¹⁶ Paulu kaweriti kafira kwendeleya na mwanja kwa meli pota kuwuyira Efesu su nakakawalira nentu aku Asiya. Kaweriti na kanongola ya kusoka Yerusalemu kwa sikukuwi ya Pentekosti handa iwezikana.

Paulu kankuwagambira kwa heri wazewi wa Efesu

¹⁷ Kulawa Miletu Paulu katumiti ujumbi Efesu, kwa wazewi wa shipinga sha yawamjimira Yesu waliwoni nayomberi. ¹⁸ Pawawuyiti kwakuwi, kawagambiriti, “Muvimana ntambu yandamiti na mwenga pashiru poseri kwanjira mwlishaka lilii lya kwanja pansokiti Asiya. ¹⁹ Muvimana ntambu yanumtenderiti Mtuwa kwa unanaga woseri, kwa masozi na maholu gambatiti kulawirana na mipangu ya ufangu ya Wayawudi. ²⁰ Muvimana handa hapeni nzindi ata shididini kuwabweleru paweru na mkaya mwamwennga na kuwafundeni shoseri shakuwatangitilini. ²¹ Nuwaberiziya mwawoseri Wayawudi, viraa na wantu yawawera ndiri Wayawudi wamgalambukiri Mlungu na kuwera na njimiru mu Mtuwa gwetu Yesu. ²² Na vinu, mumpikinireni! Neni, payiweri nankumjimira Rohu, nunkugenda Yerusalemu pota kuvimana yagafira kumpata aku. ²³ Shanushimana hera ndo handa Rohu Mnanagala kankunaguzi ya pakati pa kila lushi handa shifungu na ntabiku ndo vyanguhepera. ²⁴ Kumbiti, nankuukwisa ukomu wangu kuwera shintu nentu kwaneni mladi hera malili untumintumi wangu na lihengu lilii lyakanupiti Mtuwa Yesu nulitendi, yani nankuziye Shisoweru Shiwigira sha manemu ga Mlungu.

²⁵ “Mbita muwamu mweni woseri pabwera ufalumi wa Mlungu. Na vinu, nuvimana kwahera ata yumu gwenu hakamoni kayi. ²⁶ Hangu, leri ayi nankuwalanguzi ya nakamu handa payilawira kahowa yumu gwenu, neni nahera lawama yoseri. ²⁷ Toziya hapeni nzindi ata padidini kuwabwelerani nfiro yoseri ya Mlungu. ²⁸ Mulikali weri maweni, mshiloleri shipinga shilii sheni Rohu Mnanagala kawatula mwenga muweri walelwa wakuwi. Mushiloli shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, Mlungu yakashihemeriti kwa mwazi gwa mwana gwakuwi. ²⁹ Nuvimana handa pambuka kala neni wamaminyi wakalipa hawawingilirani, na hapeni waweri na lusungu kwa shipinga ashi. ³⁰ Ata kulawa muwamu mwenu hawalawili wantu weni hantakuli vitwatira vya kupyota su kuwahowiziya wantu na kuwatenda wawafati womberi hera. ³¹ Hangu muweri masu pamliholo handa kwa shipindi sha vinja vitatu, pashiru na paliwala ndoka ndiri kumubera kila yumu gwenu kwa masozi.

³² “Vinu nankuwatula mumawoku ga Mlungu, kwa shisoweru sha manemu gakuwi, ndosheni shiweza kuwanyawa mwenga na kuwapanana uhalu pamuhera nawomberi woseri yawapungitwi. ³³ Neni nfiwandiri ata mala yimu shuma, wala zaabu, wala nguwu za muntu yoseri. ³⁴ Muvimana maweni handa ntenda lihengu kwa mawoku gangu namweni su mbati shakuwatanga na sha namweni. ³⁵ Namweri nankuwayupani mashaka goseri mfanu handa kwa kutenda lihengu shiasi ashi tufiruwa kuwatanga walii wahera likakala patulihola visoweru vya Mtuwa Yesu mweni, ‘Mbaka nentu kulavia kuliku kuyanga.’ ”

³⁶ Pa katakuliti kala aga, Paulu kasuntamaliti pamuhera nawomberi woseri, kamluwa Mlungu. ³⁷ Woseri waweriti wankulira, na kungambira Paulu kwahere kwa kumk-isikira na kumunonera. ³⁸ Shawaweriti na maholu nashu nentu shiweriti showeru shakashitakuliti handa hapeni wamoni kayi. Su, wampeleka mpaka kumeli.

21

Paulu kankugenda Yerusalemu

¹ Patumaliliti kungambira kwaheri, tukweniti meli tugenda mpaka kosi. Shirawu yakuwi tusokiti Rodi, na kulawa aku tugenditi patara. ² Aku, tuwoniti meli yaiweriti yankugenda Foiniki, hangu tukweniti, tugenda mwanja. ³ Patusokiti kala pahala peni tuweziti kuwona kupiru, tupitiriti uwega wakuwi wa kushana tugenda Siriya. Tupumliriti mulushi lwa Tiru peni meli ilii iweriti wankusulusiya visanka vyakuwi. ⁴ Tuwoniti waumini wamu aku, na tulivaga pamwera nawomberi kwa lijuma limu. Kwa likakala lya Rohu, wamgambira Paulu kotukugenda Yerusalemu. ⁵ Kumbiti shipindi shetu pashiperiti tuwukiti woseri pamuhera na wadala na wana wawu watupelekiti mpaka kunja ya lushi. Patusokiti kumbwani, twawoseri tusundamaliti na tumluwa Mlungu. ⁶ Shakapanu patulongiti kwaheri, twenga tukwena meli, nawomberi wawuya ukaya kwawu. ⁷ Twenga twendereyiti na mwanja gwetu kulawa Tiru tusoka Tolemaisi kweni tuwalamsiya wawumini, tulikaliti nawomberi lishaka limu. ⁸ Shirawu yakuwi tuwukiti na tusoka Kaisariya. Aku tulikaliti ukaya kwa Mwinjilisti Filipi yomberi kaweriti yumu gwa walii saba wawasyaguliti kutanga Yerusalemu kulii. ⁹ Kaweriti na wahinga wamsheshi weni waweriti na shipaji sha kutakulira ujumbi wa Mlungu. ¹⁰ Pawalikaliti aku mashaka ng'o, mbuyi yumu wamshema Agabu kiziti kulawa Yudeya. ¹¹ Katuyiziriti, katola Mkanda gwa Paulu, kalitawa mumawoku na mumagulu Kalonga, “Rohu Mnanagala katakula hangu, ‘Wayawudi Yerusalemu wamtawi ntambu ayi muntu kana mkanda agu na wantu wa maisi wamkamli.’ ” ¹² Patupikiniriti aga, twenga na wantu wamonga walii wawaweriti panu tumluwiti Paulu kotukugenda Yerusalemu. ¹³ Kumbiti Paulu kankuliti, “Mfira kutenda shishi? Mfira kugumega moyu gwangu kwa masozi? Neni nwere kala hera ndiri kutatilwa mnumba kulii Yerusalemu, ila ata kuhowa kwajili ya Mtuwa Yesu.” ¹⁴ Patusinditi kumuzuanyagzyanga tunyamala, tulonga hera, “Shakafira Mtuwa shitendeki!” ¹⁵ Pawatamiti palii kwa katapu, tuyopiti visanka vyetu, twendereyiti na mwanja kugenda Yerusalemu. ¹⁶ Wamu wa wafundwa walii wa Kaisariya wagenditi pamuhera natwenga, watujega ukaya kwa Mnasoni yomberi tuweriti twankugenda kulikala nayomberi kwa katapu. Mnasoni kaweriti mwenikaya gwa kupiru na kaweriti muwumini gwa mashaka gavuwa.

Paulu kankugenda kumlamsiya Yakobu

¹⁷ Patuyingiriti Yerusalemu, walongu wawumini watuyangiti weri nentu. ¹⁸ Shirawu yakuwi Paulu kagenditi pamwera natwenga kumlamsiya Yakobu, na wazewi na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu Kristu waweriti viraa. ¹⁹ Pawamlamsiyiti kala, Paulu kawayupiti shisoweru kamili kuusu goseri Mlungu gakaweriti kagatenda pakati pa wantu

wa maisi kwa njira ya lihengu lyakuwi. ²⁰ Pawapikiniriti aga, wamkwisa Mlungu. Shaka-panu kamgambira Paulu, “Mlongu, guweza kuwona handa kwana Wayawudi maelufu weni vinu wawera wajimira na woseri awa wagatenda weri malagaliru. ²¹ Wapata visoweru vyakuwi handa guweriti gwanguwafunda Wayawudi yawalikala muwamu mwa wantu wa maisi gamonga nawagashera ndiri malagaliru ga Musa, kotukuwayigiziya jandu wananguta wawu na kotukuzifata mila za Wayawudi. ²² Nakaka wapikinira handa kasoka kala panu. Tutendi hashi, shakapanu? ²³ Su, gutendi handa ntambu yatukugambiziyiti. Twa panu wantu msheshi weni watula nazili. ²⁴ Gwingiri pamuhera na womberi, gulipungi pamuhera na womberi na gulipi na shyasi shashiwusika kwa womberi shakapanu wamogi viri zawu. Su kila muntu hakavimani kuwera visoweru vyoseri vilii vyawagambiritwi kuusu gwenga vyahera mana, kumbiti gwenga gumweni gwendereya weri na kugajimira malagaliru ga Musa. ²⁵ Kuusu wantu walii wa maisi gamonga wantu yawamjimira Yesu, tuwajegera kala luhamba twankuwagambira vitwatira vyatuamuwiti, waleki kuliya shoseri shawatambikiriti kwa milungu, nawalanda mwazi ama nawaliya vinofu vya shigongolu yawaminduwitwi na waleki uhumba.” ²⁶ Su lishaka lyalifatiti Paulu kawatoliti wantu walii na kalipunga pamuhera nawu. Shakapanu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu, pakabwera visoweru vya upeleru wa mashaka ga kulipunga na tambiku meitendwi kwa kila muntu.

Paulu kankutulwa mlikakala munumba ngulu ya kuluwira Mlungu

²⁷ Shipindi mashaka saba aga pagiziti kupera, Wayawudi waweriti walawa pamkoa gwa Asiya wamwoniti Paulu Mnumba nkulu ya kumluwa Mlungu. Su, wasonguzi ya maya mushipinga shoseri sha wantu, wamkamula Paulu. ²⁸ “Wanaisi wa Israeli, wabotanga Mtutangi! Ayu ndomweni ulii muntu yakawafunditi wantu kila pahala shitwatira shawashilema wantu wa Israeli, yagalema Malagaliru ga Musa na pahala panu pananagala. Ata vinu kawayingiziya wantu wa maisi gamonga Mnumba nkulu ya Mlungu na kupatula uhumba pahala panu pananagala.” ²⁹ Toziya ya kutakula hangu ndo kuwera waweriti wamwona Tirofimu, mwenikaya gwa Efesu, kaweriti pamuhera na Paulu mlushi, womberi walisheriti kuwera Paulu kaweriti kamwingiziya Mnumba nkulu ya Mlungu. ³⁰ Lushi loseri lwingira ndewu, wantu wiza kulawa wega zoseri, wamlaviyiti Paulu kunja Kunumba nkulu ya Mlungu, na palaa panu milyangu itatwa ya Numba nkulu ya Mlungu. ³¹ Waweriti kala kumlaga kumbiti visoweru vimwizira mkulu gwa wanjagila wa shiroma kuwera Yerusalemu yoseri iweriti imema ndewu. ³² Kamu kamu mkulu gwa njagira kawatola wanjagila na mkulu gwa wanjagila, kashigendera shipinga sha wantu. Nawomberi pawamwoniti mkulu gwa njagira na wanjagila, waleka kumkoma Paulu. ³³ Mkulu gwa jeshi kamgenderiti Paulu, kambata na kuamwa wantawi minyololu mushimba. Shakapanu kawakosiiti, “Ndo muntu gaa ayu, na katenda shishi?” ³⁴ Wamonga mshipinga sha wantu shilii waweriti wankubwera shintu ashi na wamonga shintu shilii. Toziya ya ndewu ayi. Mkulu gwa wanjagila kapofola kulimana shawuli kamili. Hangu, kaamuwiti wantu wakuwi wamjegi Paulu kuliboma. ³⁵ Paulu pakasokiti palukweneru, wanjagila wampapiti toziya ya ndewu ya wantu. ³⁶ Toziya wantu mushipinga shikulu wamfatiti pawabotanga, “gumlagiri patali!”

Paulu kankulitakuliziya

³⁷ Pawaweriti wankumwingiziya muboma, Paulu kamluwiti mkulu gwa wajengeni kalonga, “Weza kutakula shintu?” Mkulu gwa njagira ulii kamwankula, “Hashi, gushimana shigiriki?” ³⁸ “Kwani gwenga ndo ulii Mmisri ulii mashana hera kayanjishiti ungondou na kawalonguzi ya majahili elufu msheshi mpaka kushiwala?”

³⁹ Paulu kankula, “Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu pa Kilikiya, neni ndo mwiwuka gwa lushi lwalumanika. Shondi nukuluwa, gunekeziyi ntakuli na wantu.”

⁴⁰ Mkulu ulii gwa wanjagila kamjimira. Hangu Paulu kagolokiti panani pa lukweneru, kawapungira mawoku wantu walii, na pawalikali jiii, kanja kuyowera nawomberi kwa Shiebraniya.

22

¹ “Mwawalongu wangu na ashina tati, mpikinira vinu panalitakulura paulongolu penu!”

² Pawapikiniriti pakayowera nawomberi kwa Shiebraniya wongera kutama jii kuliku shipindi shipititi na Paweru kendereya kulonga.

³ “Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu Mukilikiya. Kumbiti neleritiw palaa panu palushi lya Yerusalemu pasi ya ukufunzi Gamalieli. Mfunditwi kufata kwa ugangamala malagaliru ga wazewi wetu. Nuliraviyiti kwa moyu goseri kwa Mlungu kuwera mwenga ntambu ya muwera leru. ⁴ Nuwatesiti ata kuwalaga wantu walii wawafatiti njira ayi. Nuwakamliti wapalu kwa wadala na kuwatatira mshibetubetu. ⁵ Mtambika Mkulu na

shipinga shoseri sha wazewi waweza kushilanguziya shitwatira ashi. Kulawa kwawu mwankiti luhamba yawalembiti walongu walii Wayawudi yawaweriti aku Dameski. Ng'enditi Dameski su nuwakamuli wantu awa na kuwajega watatirwa mpaka Yerusalemu su wapananwi azabu.

Paulu kankuyowera kuusu kulopuziwa kwakuwi

⁶ “Su, panweriti mnjira pakwegera kuyingira Dameski, ipata saa sita paliwala, uweru ukulu ulawa kumpindi ulawira vumu uwalira wega zoseri. ⁷ Panu nguwiti pasi, mbikanira liziwu ling'ambira, ‘Sauli, Sauli! Kwa shishi gundesa?’ ⁸ Neni ngosiiti, ‘Gani gwenga, Mtuwa?’ Nayomberi kang'ambira. ‘Neni na Yesu gwa Nazareti ndo yomberi yagutesa.’ ⁹ Wayangu walii wawoniti uweru ulii kumbiti wapikinira ndiri liziwu lya ulii yakaweriti naneni. ¹⁰ Ngosiya, ‘Ndendi shishi Mtuwa?’ Na Mtuwa kanangula, ‘Gugoloki, gugendi Dameski na aku hawakugambiri vyoseri vyeni Mlungu wakupangira kutenda.’ ¹¹ Kulawirana na uweru ukalipa mwezandiri kuwona na hangu iwabidi wayangu walii kunongoziya kwa kung'ola liwoku mpaka nsoka Dameski

¹² “Aku kuweriti na muntu yumu yawamshema Ananiya, muntu mguwira Mlungu, mweni kujimira malagaliru getu na yawamupanana ligoya nentu kulongolu kwa Wayawudi yawaweriti walikala Dameski. ¹³ Yomberi kiziti kunola, kagoloka pakwegera naneni, kalonga, ‘Mlungu Sauli! Guwoni kayi.’ Palaa palii kawona kayi, numulola. ¹⁴ Shakapanu Ananiya kalonga, ‘Mlungu gwa wambuyi wetu kakusyagula gwenga kupati kuvimana mafiliru gakuwi na kumlola ntumintumi gwakuwi muheri na kumpikinira mweni pakayowera. ¹⁵ Kwa mana hauweri upitawu kwa wantu woseri pawawagambira galii gwagagawoniti na kupapikanira. ¹⁶ Vinu su, ga shishi kusehewa nentu? Gugoloki, gubatizwi na kuwusilirwa vidoda vyaku kwa kuluwa litawu lyakuwi.’

Paulu kashemwa kuwabwelela wantu wa maisi

¹⁷ “Su, muyiti Yerusalemu na panweriti nankumluwa Mlungu munumba nkulu moniti mawonu. ¹⁸ Numwoniti Mtuwa pakang'ambira, ‘Guwuki Yerusalemu kanongola kwa mana wantu wa panu hapeni wawujimiri upitawu waku kuusu neni.’ ¹⁹ ‘Mtuwa’ neni numwankula, ‘wavimana pota kuffa handa neni ndo ulii yakaweriti kankupitapita munumba za Mlungu na kuwabata na kuwakoma walii yawaweriti wankujimira. ²⁰ Na handa shipindi pitawu gwaku Stefanu pawamlagiti, namweni neni nweriti palii panjimilianiti na shitwatira ashi na kugalolera makoti ga walii yawaweriti wankumlaga.’ ²¹ Mtuwa kang'ambira, ‘Gugendi, nukutumi patali kwa isi za Wayawudi ndiri.’ ”

²² Mpaka panu, wantu walii waweriti wankumpikinira, kumbiti pandakuliti visoweru avi, wayanjiti kutakula kwa liziwu likulu, “Guwusiya Pasi panu muntu gwa ntambu ayi katakiwa ndiri kulikala.” ²³ Wandereiti kubwerabwera aku na wankutikinyia makoti gawu na kusulusiya lidiku kumpindi. ²⁴ Mkulu gwa majangira kawagambir-iti wantu wakuwi wamjegi Paulu mnumba ya liboma, kawagambira wawasyatangi mboku su wapati kuvimana shanzu sha Wayawudi kumtendera umatu. ²⁵ Kumbiti pawaweriti wankumtawu su wasyatangi mboku, Paulu kamkosiyiti mkulu gwa majagira yumu yakagolokiti panu, “Hashi, ndo yapafiruwa kwamwenga kumasyatangi mboku mwanalushi gwa Rumi pambeli hakenitozwi?” ²⁶ Mkulu gwa njagira ulii pakapikaniriti aga, kamyupiti shisoweru mkulu gwa njagira kalonga, “Gufira gutendi shishi? Muntu ayu ndo mwanalushi gwa Rumi!”

²⁷ Mkulu gwa njagira kamgendiriti Paulu kamgambira, “Gung'ambiri, hashi gwenga ndo mwanalushi gwa Rumi?”

Paulu kamwankula “nyina,”

²⁸ Mkulu gwa njagira kalonga, “Naneni nwere mwanalushi gwa Rumi kwa kulipira shiyasi shikulu.” Paulu kalonga,

“Kumbiti neni na mwanalushi gwa Rumi kwa kwiwuka.”

²⁹ Wantu walii weni waweriti kala kumlolera Paulu wawukiti saa iraa ilii. Ata mkulu gwa njagira ulii katiriti pakavimaniti handa Paulu ndo mwanalushi gwa Rumi na handa kaweriti kamtawalira kala minyololu.

Paulu palongolu pashizyungu

³⁰ Shirawu yakuwi, mkulu gwa njagira kafiriti kuvimana masitaka geni Wayawudi waweriti wamsitaki Paulu. Hangu, kamyopoliti Paulu minyololu, kaamuwa watambika wakulu, na shizyungu shoseri waliwoni. Shakapanu kamjegiti Paulu, kamgolosiya paulongolu pa shizyungu.

23

¹ Paulu kawalola ndii wanashizyungu walii, shakapanu kanja kutakula, “Mwalongu wangu, mpaka leru nweriti nankulikala na nfrir iherepa paulongolu pa Mlungu.” ² Panu

Mtambika Mkulu Ananiya kawahimiziya walii yawaweriti wagoloka pakwegera na Paulu wamwakuli mumlomu. ³ Su, Paulu kamgambira, “Mlungu mweni hakakuwakuli mbalawandi gwenga handa shibambaza shawapakaziiti shokaa! Guwera hashi, kulikala panu su guntozi shikamalagaliru na aku gumweni gwenga gugamega malagaliru kwa kuhimiziya wang'omi!”

⁴ Wantu wawaweriti wagoloka palii wamgambira Paulu, “Gumwigira mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu!”

⁵ Paulu kankula, “Walonga wangu, nuvimana ndiri handa yomberi ndo Mtambika Mkulu. Mana Malembu mananagala galonga, ‘Nagumtakulira vidoda mkolamlima gwa wantu waku.’”

⁶ Shipindi ashi Paulu kalimaniti kala handa seemu yimu ya wanashizyungu walii iweriti ndo Masadukayu na yimonga Mafalisayu. Su, katakula kwa liziwu likulu paulongolu pa shizyungu, “Walongu wangu, neni ndo Mfalisayu, mwana gwa Mfalisayu. Neni wanjega kushizyungu toziya nultumbira handa wahowiti hawazyuki.”

⁷ Pakatakuliti kala aga, ndewu ikalipa ilawiriti pakati pa Mafalisayu na Masadukayu na shipinga shipalanganika. ⁸ Shanziru sheni Shiweriti ashi, Masadukayu wakolera handa wahowiti wazyuki ndiri, kwahera wantumintumi wa kumpindi, na rohu zyezi kwahera. Kumbiti Mafalisayu wajimira goseri aga matatu. ⁹ Umatu uyongerekiti na wamonga wa wafunda wa Malagaliru ga shipinga sha Mafalisayu wagolokiti na kulavia malalamiku gawu kwa likakala, “Hatweniwoni shoseri shilii shikondola pakati pa muntu ayu, pamonga iweri handa rohu ama ntumintumi gwa kumpindi kuyowera na yomberi.”

¹⁰ Ndeu iweriti nkulu ata mkulu gwa wanjagila katira handa Paulu mewampapulangi vipandivipandi. Hangu, kawahimiziya wanjagila wakuwi kwingira pakati paa shipinga shilii, wamlaviyi Paulu na kumwuziye mngati mliboma.

¹¹ Pashiru pafatiti, Mtuwa kagolokiti pakwegera na Paulu, kamgambira, “Guliyupi moyu! Gumbitawulira panu Yerusalemu, hagutendi ntambu irayi ayi mlushi lwa Rumi.”

Wayawudi wankutenda mpangu gwa kumlaga Paulu

¹² Pawushiiti, Wayawudi watenditi waliwoni kwa bada. Waliyupa shiapu, “Hapeni tuliya wala kulanda mpaka patuweri kala tumlagi Paulu.” ¹³ Wantu nentu ya malongu msheshi ndo yawatenditi mpangu gwa kutenda hangu. ¹⁴ Su wagenditi kwa Mtambika Mkulu na wazewi, walonga, “Twenga tulilapira handa hapeni tuliya shoseri kwa milomu yetu mpaka patumlaga Paulu. ¹⁵ Vinu su, mwenga pamwera na shizyungu guwatumi wajumbi kwa mkulu gwa majengeni su wamjegi Paulu kwamwenga pamlipayira handa mfira kuwayupa shisoweru shiherepa nentu kuusu yomberi. Tuweriti ndiri kala kumlaga ata pamberi pa kusoka panu.” ¹⁶ Kumbiti mwana gwa mlongu gwakuwi Paulu kapikinititi kuusu mpangu agu, hangu kagenda mngati mwa boma kamgambira Paulu kuusu mpangu agu. ¹⁷ Panu Paulu kamsHEMA yumu gwa wanjagila, kamgambira, “Gumtoli mndemba ayu kwa mkulu gwa wanjagila, kwana shintu sha kukugambira.” ¹⁸ Mnjagira kamtola mndemba ayu, kumlunguziye mpaka kwa mkulu gwa wanjagila, kalonga, “Mtatilwa ulii Paulu kanshema kanduwa numjegi mntemba ayu kwaku toziya kana shitwatira sha kukugambira.” ¹⁹ Mkulu gwa wanjagila kamkoliti liwoku mndemba ayu kamjega pahala pagweka, kamkosiya, “Gwana shishi sha kung'ambira?” ²⁰ Yemberi kalonga, “Wayawudi waligambirana wakuwi numjegi Paulu Pashizyungu wankulipayira handa shizyungu shifira kupata visoweru avi kamili nentu kuusu yomberi. ²¹ Kumbiti gwenga nagujimira, toziya wantu wawuwa nentu ya malongu msheshi walitanda kala kumkamula, walitaira weni mushirapu kuwera hapeni waliyi ama kulanda mpaka wamlagi huti Paulu. Vinu wakala pawahopera lagilu lyaku” ²² Mkulu gwa wanjagila kalonga, gugendi zaku kotukumgambira muntu yoseri handa gunjegera visoweru avi.

Paulu wankumjega kwa mkulu gwa mkowa

²³ Su, mkulu gwa jeshi kawashemiti wanjagila wawili kawagambira, “Muwatandi kala wanjagila miya mbili, wakwena falasi malongu saba na wanjagila miya mbili yawawera na migoha, wagendi Kaisariya, muwari kala kuwuka pamberi pa saa tatu pashiru. ²⁴ Mtandi falasi wamu kwajili ya Paulu, wamjegiti Salama kwa Felisi, mkulu gwa mkowa.” ²⁵ Shakapanu mkulu ayu gwa shenta kalembiti hangu luhamba, ²⁶ “Neni Klawudi Lusiya nunkukulemba gwenga mtuwa Felisi, mkulu gwa mkowa. Nukulamsiya! ²⁷ Wayawudi wamkamuliti muntu ayu na sambira wamlagi mewang'ambiriti ndiri handa yomberi ndo mwanalushi gwa Rumi na hangu ng'enda pamuhera na wanjagila numlopoziya. ²⁸ Numjegiti panlogolu pa shizyungu shawu shikulu nfira kuvimana shanziru sha masitaka gawu. ²⁹ Nyambuliti handa masitaka geni gahusu lukakatala lwa seemu zimu zya malagaliru gawu na hangu monandiri handa katenda shoseri shifiruwa wamlagi ama wamtatiri mshibetubetu. ³⁰ Pawang'ambiriti handa Wayawudi waweriti watenda

mpangu gwa kumlaga, amuwiti kumjega kwaku, nuwagambira wasitaki wakuwi wajegi mashitaka gawu kulongolu kwaku.”³¹ Su, wanjagila awa wamtoliti Paulu handa ntambu yawawalagaliriti, wanjega pashiru palii mpaka Antipatiri.³² Shirawu yakuwi wanjagila wa magulu wawuyiti kuliboma, wawaleka wanjagila walii wawakwena falasi wandereyiti na mwanja pamwera na Paulu.³³ Pawasokiti Kaisariya wamupiti mkulu gwa mkowa su luhamba na kumtula Paulu pasi pa ukolamlima wakuwi.³⁴ Felisi pakabetuliti luhamba alu kawakosiiti Paulu kalawa kumkoa gaa. Pawamgambiriti handa kaweriti kalawa kumkoa gwa Kilikiya.³⁵ Kalonga, “hampikiniri lisitaka lyaku pawasoka kala wasitaki waku.” Shakapanu kaamuwa Paulu wamloleri pamdamu gwa Herodi.

24

Wayawudi wankumsitaki Paulu

¹ Pa mashaka mhanu, mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu Ananiya kingiriti Kaisariya pamwera na wazewi wamu na wakili yumu gwa malagaliru yawamshema Teritulu. Wangendiriti mkulu wa mkowa ulii wamgambira mashitaka gawu kuusu Paulu.² Paulu wamshemiti, na Teritulu kamlavilira mashitaka hangu,

“Mtuwa Felisi, ulonguzi ya waku uhorepa ujege ponga nkulu na kwa ulolera waku vitwatira vivuwa vitulwa weri toziya ya isi yetu.³ Shipindi shoseri na pahala poseri, kwa ntambu zoseri, mtuwa Felisi, tuyanka vitwatira vyoseri avi kwa mayagashii gavuwa.⁴ Kumbiti, bila kuhowiziya shipindi shaku nentu, tukuluwa kwa viheri vyaku, guyipikiniri isi yetu.⁵ Tuyambula handa muntu ayu ndo mbaya nentu. Yomberi katenda ndewu pakati pa Wayawudi kila pahala pasi panu na viraa ndo mlongoziya gwa shama shilii sha Wanazareti.⁶ Kayi kajeriti kuyihalibisiya numba nkulu ya kumluwira Mlungu, natwenga tumkamli. Tufiriti kumtoza kugenderana na malagaliru getu twaweni.⁷ Kumbiti Lusiya, mkulu gwa majengeni, kingiriti pakati, kamtoliti kwa likakala kulawa mmawoku getu.⁸ Handa pagumgambira msitaki gwakuwi kiza kulongolu kwaku, Handa pagumkosiya gumweni guweza kuvimana vitwatira vyoseri avi vyatumsitakiti kwa vyeni.”⁹ Na Wayawudi wajimira shisoweru sha masitaka aga pawatakula handa goseri aga gaweriti nakaka.

Paulu kankujiteteya paulongulu ya Felisi

¹⁰ Su, mkulu gwa mkowa kamlekiziiti Paulu katakuli. Nayomberi Paulu kalonga, “Nemelera kujiteteya paulongolu paku panuvimana handa guwera mtoza gwa maisi aga kwa vinja vivuwa.¹¹ Guweza kujiakishiya handa nentu ndiri ya mashaka ligumba na mawili hera gapita kwanjira pang'enditi kuguwira Yerusalemu.¹² Wayawudi wamona ndiri panalitakuziyanu na muntu yoseri wamona ndiri panuwasongiiziya wantu mnumba nkulu ya Mlungu, pota munumba zya Milungu yawu. Pota pahala pingi kayi poseri mlushi alu.¹³ Pota waweza ndili kulanguziya mashitaka wagalaviyiti kuusu neni.¹⁴ Shanjimira paulongolu paku ndo hashi. Neni numjimira Mlungu gwa wazewi wetu pandama kugenderana na njira ilii yeni womberi wayishema shama sha ufyangu. Njimira vitwatira vyoseri vyawalembiti muvintola vya malagaliru ga Musa na muvintola vya wambuyi.¹⁵ Neni nulitumbira Mlungu, na womberi walitumbira ula vira, handa wantu yawamfiriziya Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu, hawazyuki.¹⁶ Hangu hangangamali mashaka goseri kuwera na nifu heri paulongolu pa Mlungu na palongolu pa wantu.

¹⁷ “Pantamiti kutali kwa vinja vyamaha, mbuyiti Yerusalemu su kuwajegera wantu wa lushi Iwangu utanga na kulaviya tambiku.¹⁸ Shipindi neni paweriti nankutenda aga su womberi wamoniti neni Mnumba nkulu ya Mlungu, nweriti ntenditi kala vitwatira vya kulipunga. Panweriti ndiri na lipinga lya wantu ama ndewu yoseri.¹⁹ Kumbiti kuweriti na Wayawudi wamonga kulawa kumkoa gwa Asiya, hawa watakiwa kuwera panu paulongolu pakuwi na kulavia masitaka gawu handa wana shoseri sha kunsitakira.²⁰ Ama, guwaleki awa wawawera panu watakuli likosa lyawaliwoniti kwaneni shipindi pang'olukiti paulongolu pashizungu shawu shikulu,²¹ payiweri hera visoweru avi vyan-takuliti pang'olukiti paulongolu pawu, ‘Mlungu kantozi ulaleru toziya ya kukolera handa wahowiti hawazyukisiwi.’”

²² Panu, Felisi, yomberi mwenei kaweriti kayimana njira ayi weri, kahayilishiti kesi ayi. Kawagambira, “Navinu hantozizi kesi ayi shipindi Lusiya, mkulu gwa wanjagila, pakiza panu.”²³ Shakapanu kamwimiziya mkulu gwa wanjagila kamtuli Paulu mshibetubetu, kumbiti kaweri na ulekiziwu shiyasi na waganja wakuwi kotukuwabera pawamupanana shakafira.

Paulu paulongolu pa Felisi na Drusila

²⁴ Pa mashaka madidini, Felisi kiziti pamwera na mdala gwakuwi Drusila yomberi kiweriti Myawudi. Kaamuiti Paulu wamjegi, kampikanira pakayowera kuusu kumjimira Yesu Kristu. ²⁵ Kumbiti shipindi Paulu pakanjiti kuyowera kuusu shashimfiriziya Mlungu, kuusu kulikolamlima na kuusu lishaka ya kutoza lyaliyiza. Felisi katiriti na kulonga, “Vinu guweza kugenda, hanukushemi kayi pampata lupenyu.” ²⁶ Shipindi shirashi kaweriti kankulitumba handa Paulu kangamupiti shuma. Toziya ayi kamshehemi Paulu mala kwa mala na kuyowera nayu.

²⁷ Pa vinja miwili avi, Porikiu Festu katoliti lupenyu lwa Felisi, kaweri mkulu gwa mkowa. Toziya kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi, Felisi kamlekiti Paulu mshibetubetu.

25

Paulu katola shibali sha kugenda kulongolu Kaisari

¹ Pa mashaka matatu kwingira kumkoa, Festu kalawiti kaisariya kagenda Yerusalemu. ² Watambika wakulu pamwera na walongoziya wa Shiyawudi wampiti shisoweru kuusu masitaka gakaweriti naga Paulu. Wamluwiti Festu. ³ Kawatenderi shitwatira shiheri kwa kumjega Paulu Yerusalemu. Waweriti watenda mpangu wamlagi pakawera mn-jira. ⁴ Kumbiti Festu kankula “Paulu hakasigali mshibetubetu kulii Kaisariya na neni hang'endi aku ulavinu. ⁵ Muwaleki walongu wenu wagendi haku pamwera naneni wagalavi mashitaka gawu kuusu yomberi handa katenda shoseri shidoda.” ⁶ Festu katamiti nawu kwa shipindi sha mashaka msheshi ama ligumba, shakapanu kawuya Kaisariya. Shirawu yakuwi kalikala pa kutozera, kaamuwa Paulu wamjegi pashizyungu. ⁷ Shipindi Paulu pakiziti, Wayawudi waweriti walawa Yerusalemu wamzyengikiti wanjiti kulaviya masitaka gawuwa geni waweziti ndiri kugalanguziya. ⁸ Kwa kujiteteya, Paulu katakuliti, “Neni ndenda ndiri likosa lyoseri kuusu Malagaliru ga Wayawudi, pota kuusu numba nkulu ya kumluwa Mlungu, pota kumhusu Kaisari.” ⁹ Festu kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi na hangu kamkosiya Paulu, “Hashi, gufira ng'endi Yerusalemu na aku wakakotozi kulongolu kwaneni kuusu masitaka aga?” ¹⁰ Paulu kankula, “Nankugoloka palongolu pa shizyungu sha Kaisari, na palaa panu ndo nfiuwa kutozwa. Handa ntambu yaguvimana mweni, nuwatendera ndiri Wayawudi vidoda vyoseri. ¹¹ Su, payiweri neni wera na likosa lyanfuruwa azabu ya kuhowa, nduwa ndiri mundekezizi azabu ayi. Kumbiti handa kwahera unakaka pakati pamasitaka gawalaviyiti wantu awa, kwahera yakaweza kuntula neni kwa womberi. Ng'enda kulongolu kwa Kaisari!” ¹² Su, pa Festu kuyowera na washawuli wakuwi, kamgambira Paulu, “Gufira kugenda kwa Kaisari, su, gugendi kwa Kaisari.”

Paulu kulongolu kwa Agiripa na Beriniki

¹³ Pamberi pa mashaka gawuwa ndiri, Mtuwa Agiripa na Beriniki wasokiti Kaisariya su kulaviya ligoya lyawu kwa Festu. ¹⁴ Waweriti aku mashaka ng'o, Festu kamgambira mfalumi masitaka ga Paulu, “Kwana muntu yumu panu mweni Felisi kamtatiriti. ¹⁵ Pangenditi Yerusalemu watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wazewi wa Shiyawudi wamsitaki na kundua numtozi. ¹⁶ Kumbiti neni ntakuliti handa shitiba shetu ndiri Warumi kumlaviya muntu kaazibiwi pamberi pa msitakiwa hakeniliwoni na wasitaki wakuwi shinaga ubaga na kumupa lupenu lwa kujiteteya kuusu masitaka aga. ¹⁷ Su, pawasokiti panu, ngawalira ndiri, su tuliwoniti pashizyungu shirawu yakuwi, himiziya muntu ayu wamjegi. ¹⁸ Wasitaki wakuwi wagolokiti kumbiti walaviya ndiri masitaka madoda handa ntambu yanweriti nankulolera. ¹⁹ Ira hera nweriti na likakatala nentu pamwera nayomberi kuusu dini yawu na kuusu muntu yumu yawamshema Yesu yomberi kahowiti, kumbiti Paulu kankukololera handa kamkomu. ²⁰ Neni maniti ndiri shakutenda kuusu shauli ali. Su, numkosiyiti Paulu handa kafira ng'endi kushizyungu Yerusalemu kulii kwaajili ya masitaka aga. ²¹ Kumbiti Paulu kendereyiti kulongolu, kaluwa walekiziya mshibetubetu mpaka uwamuzi wa shitwatira ashi utendwi na Kaisari hangu amuwiti katami mshibetubetu mpaka paweza kumjega kwa Kaisari.”

²² Su, Agiripa kamgambira Festu, “Nfira kumpikinira muntu ayu neni namweni, “Hagumpikiniri shirawu.” Festu kamgambira

Paulu paulongolu pa Agiripa na Beriniki.

²³ Hangu, shirawu yakuwi, Agiripa na Beriniki wiziti kwa nemeleru pakati pamdamu gwa kuliwona waweriti walikola na wakulu wa wanjagila na walongoziya wa lushi. Festu kaamuwiti Paulu wamjegi mnumba. ²⁴ Festu kalongiti, “Mfalumi Agiripa na woseri wawaweriti panu pamwera na twenga! Panu paulongolu penu kwana muntu yomberi shipinga shoseri sha Wayawudi panu na Yerusalemu kulii wanalamikiriti pawatenda umatu handa kafiruwa kayi ndiri kuwera ukomu. ²⁵ Kumbiti neni mona handa kaweriti katenda ndiri shoseri shidoda ata kafiruwa wamupi azabu ya kumlaga. Kumbiti Paulu

mweni kendeleyiti kulongolu kwa Kaisari, amuwiti wamjegi. ²⁶ Kwa uwega waneni nahera visoweru kamili vyeni weza kumlembera Kaisari kuusu yomberi. Ina mana numjega panu palongolu penu na palongolu paku mfalumi Agiripa, su pawamshunguziti kala, nwezi kuwera na shakulemba. ²⁷ Kwa mana iwezekana ndiri kumjega mtatiliwa pota kukanda likosa shinaga ubaga.”

26

Paulu kankujiteteya paulongolu pa Agripa

¹ Su, Agiripa kamgambira Paulu, “Guluusiwa kujiteteya.” Panu Paulu kanyoshiti liwoku lyakuwi kujiteteya hangu. ² Mtuwa Agiripa, nuliwona nana bahati lelu kujiteteya panlongolu paku kuusu mashitaka goseri aga geni Wayawudi waweriti watakula kuusu neni. ³ Asa toziya gumweni gwenga ndo mwana malifa gwa ntambu za Wayawudi na migogolu yawu, nukuluwa su gumpikiniiri kwa uhepelera. ⁴ “Wayawudi wavimana shisoweru sha makaliru gangu kwanjira uwananguta, ntambu yandamiti kwanjira kwanja pakati pa isi yangu aku Yerusalemu. ⁵ Wavimana kwa shipindi shitali, na waweza kupitawulira, handa pawafira, handa kwanjira mwanzu ndamiti handa yumu gwa shipinga shana siyasa ikalipa nentu mudini yetu, yani shipinga sha Mafalisayu. ⁶ Na vinu na panu ntowzi toziya nulitumbira kwayidi kulii kweni Mlungu kawalagiliti wambuyi wetu. ⁷ Lagilu ali ndo liraa lilii lyalitumbirwa na makabila lilongu na mbili lya maiasi getu, wankumtendera Mlungu kwa nakaka paliwala na pashiru. Mtuwa mfalumi, Wayawudi wankunzitaki toziya ya litumbiru ali! ⁸ Kwa shishi mwenga mwona tabu nentu kujimira handa Mlungu kawazyukisiyaga yawahowiti? ⁹ Nakaka neni namweni njimiriti handa ndo lihengu lyangu kutenda vitwatira vivuwa kulirema litawu lya Yesu gwa Nazareti. ¹⁰ Shitwatira ashi ndo shantenditi aku Yerusalemu. Neni namweni mpatiti uwezu kulawa kwa Watambika wakulu, mpatiti kuwatula mushibetubetu wavua wa wantu wa Mlungu. Nawomberi pawatozitwi kuwahowiziya, ngalambuziiti simbi za kujimira. ¹¹ Ntambu yimonga neni ng'enditi munumba za Mlungu panagalira womberi wazibiwi, naneni panjera kwa makakala wayigilangi njimiru yawu. Maya gangu gaweriti makulu nentu kwawomberi ata ng'enditi kuwatabisiya mlushi za patali.

Paulu kankulonga ntambu yakawukiti

¹² “Kwa nfiiru iraa ayi, ng'enditi Dameski shipindi shimu, neni nweriti na utuwa na malagiliru kulawa kwa Watambika Wakulu. ¹³ Mheshimiwa, shipindi panweriti mnjira, saa sita paliwala, moniti uweru mkulu kuliku wa mshenji pawuyaka kulawa kumpindi, uzengeta neni na walii waweriti wanamwanja wayangu. ¹⁴ Twawoseri twenga tuguwiti pasi, naneni mpikanira liziwu ling'ambira kwa Shiebraniya, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundenda? Gulitenda hera handa ng'ombi yakaguma liteki fimbu ya mtuwa gwakuwi.” ¹⁵ Neni nkosiyiti, “ ‘Gwee gwa gaa Mtuwa?’ Mtuwa kankula, ‘Neni ndo Yesu mweni gwenga gwaguntabisiya. ¹⁶ Gwimuki vinu, gugoloki. Nukulawira su nukutuli nakamu guweri ntumintumi gwangu. Guwalanguziyi wantu wamonga vitwatira vyaguviwoniti lelu na vilii vyeni vyankali hanukulanguziyi. ¹⁷ Hanukulopoziyi na wantu wa Israeli na wantu wa Israeli na wantu wa maiasi gamonga geni neni nukulagiliri kwawomberi. ¹⁸ Hagugatumuliziyi masu gawu na kuwatenda womberi walawi muluwindu na kwingira muwulangala, walawi mumakakala ga Shetani na wamgalambukiri Mlungu su wapati ulekiziwu wa vidoda vyawatenditi na wapati uhala pakati pawu kwa walii yawapungitwi kwa njimiru yaiwera kwaneni.’ ”

Paulu kankuyowera kuusu untumintumi wakuwi

¹⁹ “Hangu, Mtuwa Agiripa weza ndiri kuwari mkaidi kwa mawonu aga ga kumpindi. ²⁰ Ila nyanjiti kubwera kwanja kwa wantu wa Dameski, shakapanu kwa walii wa Yerusalemu na isi yoseri ya Yudeya, na viraa kwa wantu wa maiasi gamonga. Nuwahimiziya wamgalambukiri Mlungu na kulangalira kwa vitendu handa waleka vidoda vyawu vyawatenditi. ²¹ Toziya ayi, Wayawudi wankamuliti paweriti Mnumba nkulu ya Mlungu, wajeriti kunaga. ²² Kumbiti Mlungu kandangiti, na avi mpaka mashaka ga lelu ngoloka ugagamala panavia lulungaliru kwa woseri, wakulu na wadidini. Gatakula ndo galii geni wambuyi na Musa watakuliti hagawiri. ²³ Yani kafiruwa Kristu katabiki na kaweri gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa wahowiti, su wabweri handa uweru wa ulopoziya uwalangalira vinu wantu woseri, Wayawudi na viraa wantu wawawera ndiri wayawudi.” ²⁴ Paulu pakayiziti panu mukujiteteya kwakuwi, Festu katakuliti kwa liziwu likulu, “Paulu! Gwana lukwali! Kubetula kwaku kuvuwa kukujegera lukwali!”

²⁵ Kumbiti Paulu kataka, “Nahera lukwali mtuwa Festu. Shantakula ndo nakaka hera. ²⁶ Gwenga Mfalumi guvimana vitwatira avi, hangu weza kuyowera pota lyoga palongolu paku. Nahera shashatika handa malawiru aga gamanika kwakuwi toziya shitwatira ashi

shitendeka ndiri kwakulififa. ²⁷ Mfalumi Agiripa, hashi, gwana njimiru na wambuyi? Nuvimana handa gujimira.”

²⁸ Agiripa kamwankula Paulu, “Mushipindi shididini hera, hashi gulihola haguntendi nweri Mkristu?”

²⁹ Paulu kamwankula, “Nankumuwa Mlungu handa, kwa katepu ama shipindi shitali, gwenga ndiri hera ila woseri yawampikinira leru wapati kuwera ntambu yanwera neni, kumbiti pota minyololu ayi.”

³⁰ Panu Mfalumi Agiripa, mkulu wa mkowa, Beriniki na woseri walii wawaweriti pamwera nawomberi, wagolokiti. ³¹ Pawawukiti kala, waligambiziyana, “Muntu ayu katenda ndiri shoseri shashifiruwa azabu ya kumlaga ama kutatirwa.” ³² Yomberi Agiripa kamgambira Festu, “muntu ayu kaweza kuyopolwa handa mekaweriti ndiri kakata lufaa kwa Kaisari.”

27

Paulu kamwanja kugenda Rumi

¹ Pawaamuwiti kala twendereyiti na mwanja mpaka Italiya, wamtuliti Paulu pamwera na watatirwa wanonga pasi pa ulolera wa Yuliu yakaweriti mkulu gwa mashonta pakati shipinga yawashishema “shipinga sha Augustu.” ² Tukweniti meli ya Adiramitu iweriti yawagenda na kupitira bandali zimu za mkowa gwa Asiya, tujanja mwanja. Alisitariku, mwenikaya gwa Makedoniya kulawa Tesaloniki, kaweriti pamwera natwenga. ³ Shirawu yakuwi tusulusiyi nanga pakati pa bandali ya sidoni. Yuliu kamtendiriti Paulu viheri kwa kumluusu kawawoni waganja wakuwi na kumpanana nfru zyakuwi. ⁴ Kulawa aku twendereyiti na mwanja, kumbiti kuweriti na lihega liweriti lyankumuwa kwa kanongola nentu kutuyizira kwa ulongolu, tupitiliti uwega wa shisiwa sha kupiru kweni lihega liweriti livuwa ndiri. ⁵ Shakapanu tulokiti bahali ya kilikiya na Pamfiliya, tusulusiiti nanga Mura, lushi lya Lukiya. ⁶ Panu afisa ulii kawoniti meli yimu ya Alekizandiriya yaiweriti yankugenda Italiya, na hangu katukweniziya twingira mngati mwakuwi. ⁷ Tugenditi mpolimpoli kwa mashaka gavuwa na kwa ntabiku tusokiti pakwegera na Kenidu. Toziya lihega liweriti lyankali lyankutukoma, tupitira uwega wa kushana kushisiwa sha Kireti, kugenda Salumoni. ⁸ Tupititi pambeku yakuwi mpolimpoli kwa ntabika tuingiriti pahali pawapashema “Bandali nyanyi,” pakwegera na lushi lwa Laseya. ⁹ Shipindi shivuwa shipititi, na hata mashaka ga kulikala pota kuliya gaweriti gaperiti kala. Vinu iweriti atali nentu kugenda na meli. Su, Paulu kawayupiti moyu, ¹⁰ “Watuwa, nulihola handa mwanja agu haguweri gwa ntabiku na kwa asala ivuwa kwa memiziwi ya meli hera, ila viraa kwa makaliru getu.” ¹¹ Kumbiti afisa ulii kakwegitwi nentu na maholu ga nahoza na ga mweni kana meli kuliku galii gakatakuliti Paulu. ¹² Toziya bandali ayi iweriti ndiri pahala paherepa pa kulivaga shipindi sha mbepu, wawuwa wafiriti kwendeleya na mwanja, payiwezekana mpaka Foiniki. Foiniki ndo bandali ya Kireti yaigenda kushana na kwaguziyeta mshenji na kusika na kwaguziyeta mshenji, na aku mewawezi kulivaga shipindi sha mbepu.

Lipuga likalipa mubahali

¹³ Su, lihega lyanyanyi lya kusi lyanjiti kuvuma, nawomberi washeriti wapata lengu lyawu. Hangu wawusiya nanga, wendesha meli pakwegera nentu na mpeku ya Kireti. ¹⁴ Kumbiti katepu hera, lihega likalipa lishemwa “Lihega lya kusika” liyanja kuvuma kulawa kushisiwa. ¹⁵ Lihega likomiti meli ilii, na toziya tusinditi kulidiwira, tuyileka ijegwijegwi na lihega ali. ¹⁶ Litanda limu lyalishemwa Kauda litupingira shididini kwa liyega lilii, na patupititi kusika mwakuwi tufauliti, iweriti kwa tabu, kusalimisha mtumbwi gwa meli. ¹⁷ Wanamashi walii wagunikiti mtumbwi mngati, shakapanu wayizyengetiziya meli ngoyi na kuitawa kwa likakala. Watriti kuwera mewawezi kugomuluwa pambeku pa Siriti. Hangu wasulusiyiti matanga na kuyileka meli ijegwijegwi na lihega. ¹⁸ Lipuga lyendereyiti kuvuma na shirawu yakuwi wayanja kuyasa kunja shehena ya meli. ¹⁹ Lishaka lya tatu, wayanja viraa kuyasa mmashi vintu vya meli kwa mawoku gawu weni. ²⁰ Kwa shipindi sha mashaka gatangala tuweza ndiri kuwona mshenji ama ntondi, lipuga lyendereyiti kuvuma nentu, ata litumburu lyoseri lya kuponeka litupera.

²¹ Pa kulivaga shipindi shitali pota kuliya shiboga, Paulu kagolokiti pakati pawu, katakula, “Waheshimiwa, meyiweriti mbaka handa mungampikiniriti na kuleka mwanja kulawa Kireti handa mngatenditi hangu metushapili tabu ayi na asala zoseri azi. ²² Kumbiti vinu nankuwaluweni muweri na moyu, kwahera hata yumu gwenu mekahowiziya ukomu wakuwi, meli hera ndo haiyagamili. ²³ Toziya lishu ntumintumi gwa kumpindi gwa ulii Mlungu mweni neni ndo gwakuwi na yomberi neni numguwira kandawiliti, ²⁴ kang’ambira, ‘Paulu, kotukutira! Mpaka hagugoloki pawulongolu pa Kaisari,

na Mlungu, kwa lusungu lyakuwi kakutangi kwa kuwalopoziya woseri wawagenda mwanja na gwenga.’²⁵ Hangu, wahishimiwa, mulipanani moyu! Toziya numjimira Mlungu kuweri hayiweri teratera ntambu yawang’ambiriti.²⁶ Kumbiti ndo mpaka hatuyaswi kumpeku kushisiwa tunga.”

²⁷ Pashiru pa lishaka lya lilongu na msheshi tuweriti twankukwegwa aku na aku mubahali ya Adria. Pakwegera na pashiru nentu, washima mitumbwi waliholiti kuwera wapakwegera na isi iyuma.²⁸ Hangu wasakuliti utali wa bahari kwa kusulusiya lugoyi lwawatawiti shintu shitopa, wapata utali wa mita malongu msheshi. Shakapanu wapima kayi wapata mita malongu matatu.²⁹ Toziya ya kutila kugomuluwa mumatalawu, wasulusiyiti nanga msheshi kumpeli kumeli, walukuwa kushii kanongola.³⁰ Wanamashi wafiriti kushapira, na wasulusiyiti kala mtumbwi mmashi, walipayira handa wagenda kusulusiya nanga uwega wa kulongolu kwa meli.³¹ Kumbiti Paulu kamgambiriti mkulu gwa jeshi ulii na wanjagila wakuwi, “Handa wanamashi awa hapeni wasigali mngati mwa mtumbwi, hapeni mlopoziwi.”³² Panu wanjagila walii wazidumuliti ngoyi zyaziweriti zikolera mtumbwi, waguleka gutolwi na mashi.

³³ Pakwegera na mandawira, Paulu kawahimiziyiti woseri walii shiboga “Kwa mashaka lilongu na msheshi vinu muwera mumashashatiku na pota kuliya, hamweni lii shintu shoseri.³⁴ Su, nuwaluwa mlii shiboga toziya mshifira su muwezi kwendeleya kulikala. Toziya ata viri yimu mumituwi yenu hapeni yagamiri”³⁵ Pakatakulita kala hangu, Paulu katoliti libumunda, kalonga maya ga shi Mlungu pamberi pa woseri, kaumega, kanja kuliya.³⁶ Panu woseri wapata moyu, na womberi vila waliya shiboga.³⁷ Woseri waweriti wantu mia mbili na malongu saba na sita mumeli.³⁸ Pa kila yumu kuliya shiboga sha kwikuta, wapunguliti kutopa kwa meli kwa kuyasa viboga mubahari.

Meli yankumegeka

³⁹ Pawushiiti, wanamashi wawezandiri kuyimana isi ilii. Ira wawoniti guba yimu yana mpeku, Waamuwa kusulusiya nanga aku handa payiwezikanu.⁴⁰ Hangu wazidumuliti nanga na kuzileka mubahari, na shipindi shiraa ashi waziyoopola ngoyi zaziweriti ziguyopa msukanu, shakapanu wagolosiya tanga yimu palongolu kukola lihega, wagenditi kumpeku.⁴¹ Kumbiti wasokiti pahali pena mikundu miwili ya bahari iliwona, na meli igomuluwa. Seemu ya palongolu iweriti imiruwa mumhanga pota kutikinyika. Seemu ya kumbeli ya meli iyanjiti kumegeka vipandi vipandi kwa makomangu ga likakala lya makupala.⁴² Wanjagira wafiriti kuwalaga watatirwa woseri kwa kutira handa wankusuga mpaka kumbeku na kutoloka.⁴³ Kumbiti toziya afisa jeshi ulii kafiriti kumlopoziya Paulu, kawaberiti nawatenda hangu. Kaumuliti walii yawamana kusuga wakopoki kulawa mumeli na kusuga mpaka kumpeku.⁴⁴ Na wamonga wayizi pawalikolera mumbawu ama muvipandi vya meli vyavimegikiti. Ndo twenga ntambu yatusokiti nyanyi kumpeku.

28

Yagampatiti Paulu aku Malta

¹ Patusokiti kala nyanyi muisi iyuma, tuvimaniti kuwera shisiwa shilii shishemitwi Malita.² Wenikaya wa palii watutendiriti gaherepa nentu. Vula iweriti yankwanja kutowa na kuweriti na mbepu, su wakoziyiti motu na watushemeriti woseri twenga.³ Paulu kasoliti shisanka shididini sha mbawu na pakashituliti mumotu, toziya ya livuki lya motu, njoka yakawera na usungu kalawiti mushisanka shilii na kumnyengelera muliwoku lyakuwi.⁴ Wenikaya wa palii pawamuwoniti njoka ulii kalinyengelera muliwoku lya Paulu, su waligambiziyana, “Muntu ayu kalagaga tembera kalopoziwa kulawa mubahali, kuhowa hapeni kumleki kalikali!”⁵ Kumbiti Paulu kampuntiriti njoka ulii mumotu na mweni katenduwitwi ndiri ata padidini.⁶ Wantu waweriti wankulolera mekatutumuki ama mekaguwi na kuhowa. Kumbiti pakwoyera kwa shipindi shitangala na kwona kwa-hera shoseri shashinlawiriti, womberi wagalamburiti maholu gawu na kwanja kulonga kuwera yomberi ndo mlungu.⁷ Pakwegera na pahala palii paweriti na malambu ga mkulu gwa shisiwa shilii yakashemitwi Publiu. Yomberi katuwankiti na kututendira kwa moyu guherepa kwa shipindi sha mashaka matatu.⁸ Tati gwakuwi Publiu kagonjiti mushitanda, yomberi kaweriti kapyupa na kupweka mwazi. Paulu kingiriti mnumba su kamwoni na pakalawa Mlungu, katula mawoku pamlwari na kumponiziya.⁹ Kulawirana na shitwatira ashi, wantu woseri yawalikali mushisiwa shilii, walii yawaweriti walweli su wiziti na waponiziwitwi.¹⁰ Womberi watupananiti ligoya nentu, na twenga patuweriti kala mumwanja kupitira mubahali, womberi watuliti mumtumbwi vintu vivuwa vyatuvifiriti.

Mwanja kulawa Malta kugenda Rumi

¹¹ Pa miyezi mitatu twanjiti mwanja kayi kwa meli yaigolokiti pashisiwa shilii toziya ya shipindi sha mpepu. Meli ayi iweriti ya Alekizandiriya iweriti na alama ya milungu

mawira yawashemwa Kasita na Polukisi. ¹² Patusokiti mlushi lwa Sirakusi, tulikaliti aku kwa mashaka matatu. ¹³ Kulawa kulii tugenditi pampeku pa bahari na tusokiti mlushi lwa Regiu. Lishaka lyalifatiti lyega lyalihera makakala lyanjiti kuvuma kulawa kusika, na kwa mwanja gwa mashaka mawili tusokiti mlushi lwa Potioli. ¹⁴ Aku tuwawoniti walongu yawatushemiriti tulikali pamuhera nawomberi kwa lijuwa limu. Su twendereyiti na mwanja mpaka tusokiti Rumi. ¹⁵ Walongu wa aku Rumi pawapatiti visoweru vyetu, womberi wiziti kulisoku lya Apiu na pahala papashemwa “mikahawa mitatu” kutwanka. Paulu pakawawoniti, yomberi kalongiti mayagashii Mlungu, su shitwatira ashi shimtenditi kaweriti na moyu.

Paulu mlushi lwa Rumi

¹⁶ Patusokiti Rumi, Paulu wamlekeziyiti kulikala gweka yakuwi pakawera na mnjagira yumu gwa kumlolera.

¹⁷ Pa mashaka matatu, Paulu kawashemiti pamuhera wakulu wa Shiyawudi. Pawajojinikiti kala, yomberi kawagambiriti, “Walongu wangu, tembera neni nuwatenda ndiri shitwatira shoseri wantu wetu ama vitiba vya watati wetu kumbiti nkamulitwi aku Yerusalemu na kutulwa mumawoku mwa Warumi. ¹⁸ Pawankosiyiti kala na kuwona nahera shidoda shoseri, womberi wafiriti kulekeziya. ¹⁹ Kumbiti Wayawudi wamonga walemiti shitwatira ashi, neni nazimika kukata lufaa kwa Kaisari tembera neni nweriti ndiri na shoseri sha kuwasitaki wantu wa lushi lwangu. ²⁰ Toziya ayi nduwa kuliwona na kuyowera na mwenga, mana ndawalirwa minyololu ayi toziya ya litumbiru lili lya Israeli.”

²¹ Womberi wamwankula, “Twenga tuwanka ndiri luhamba lwoseri kulawa Yudeya kuusu gwenga, ama kwahera mlongu yoseri yakiziti panu na kulaviya shisoweru ama kutakula shoseri shidoda kuusu gwenga. ²² Kumbiti metufiri kupikinira kulawa kwaku shilii shaguhola toziya tuvimana kuwera kila pahala wantu wankutakulira madoda kuusu womberi.”

²³ Su pawapangiti lishaka lya kuliwona na womberi, wantu wawuwa wiziti kwanjira mandawira mpaka pamihi Paulu kawagambiriti vitwatira vivuwa na kulaviya ukapitawu kuusu Ufalumi wa Mlungu. Yomberi kajeriti kuwatenda wajimiri shisoweru kuusu Yesu kulawa Mumalagaliru ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu. ²⁴ Wamonga wawu wajimiriti shisoweru shakuwi kumbiti wamonga wajimira ndiri. ²⁵ Su womberi wajimilirana ndiri, na pawayanjiti kuwuka, Paulu katakuliti shitwatira shimu, “Rohu Mnanagala katakuliti nakaka na watati wenu pali kupitira Isaya mbuyi gwa Mlungu, ²⁶ Pakalongiti,

‘Gugendi kwa wantu awa na gukawagambiri, kupikinira hampikiniri, kumbiti hapeni mwerewi, kulola hamloli, kumbiti hapeni mwoni.

²⁷ Toziya myoyu ya wantu awa iwera ikamala, na makutu gawu gadiwa womberi wawona ndiri.

Pamonga womberi mewaloli kwa masu gawu na mewapikaniri kwa makutu gawu, mewavimani kwa myoyu yawu na mewang'alambukiri, na neni meniwaponiziya.’ ”

²⁸ “Su neni nfira mwenga muvimani kuwera ulopoziya wa Mlungu ujugwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi hawapikiniri!” ²⁹ Na yomberi pakatakuliti kala visoweru avi, Wayawudi wawuka pawawera na visoweru mummyoyu mwawu.

³⁰ Kwa shipindi sha vinja viwili vyoseri Paulu kalikaliti kulaa pakaya pakapangiti mwani, kaweriti kankuwashemera woseri yawasokiti kumulamsiya. ³¹ Kwa ugangamala na pota na lyoga yomberi kaweriti kankuwubwera Ufalumi wa Mlungu na kufunda kuusu Mtuwa Yesu Kristu.

LUHAMBALA IWA PAULU KWA WARUMI ULONGOLERA

Shintola sha Warumi pamonga shilembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na msheshi mpaka malongu muhanu na nani Pakwiyuka Yesu. Paulu kaweriti hakeniwyangiri wantu wa Rumi, su katumiti luhamba alu kuwagambiziya wantu yawamjimira Yesu wa aku Rumi, Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kalembiti luhamba alu kulawa mulushi lwa Korintu kwakaweriti kankulikala kwa shipindi ashi. Paulu kalembiti su wantu wa maisi goseri wajimiri na kumjimira Yesu Kristu (16:26).

Shintola sha Warumi shiwera na mana nentu kwa wantu yawamjimira Yesu kila pahala na kila shipindi, toziya Paulu katakuliriti weri kuusu ulopoziya yatuweza kuupata kupitira Yesu Kristu. Viraa Paulu kakolaniziya pamuhira Shisoweru Shiwagira sha Yesu Kristu na Lipatanu Iya Syayi. Wabetula wawuwa walanguziya kuwera musitali gwa muhimu nentu mushintola ashi ndo 1:16 gwagulonga, “Nushiwonera ndiri soni Shisoweru Shiwagira, toziya ashi ndo likakala Iya Mlungu lyalijega ulopoziya wa kila muntu yakajimira, kwa Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi.” Semu ya kwanja yashintola sha Warumi (shipandi sha 1 mpaka sha 12) shiwusu umana kuusu Mlungu na semu ya pili yashintola sha Warumi (shipandi sha 12 mpaka sha 15) iwera na malagaliru gavuwa ga vitendu kwa makaliru ga wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kulimaniziya mwenei na kulonga ndo gaa yakawalembiriti, shipandi sha 1:1-15

Shakapanu kalembiti kuusu wantu yawawera muvidoda na uwezekanu wa kupata ulopoziya kupitira Yesu Kristu, shipandi sha 1:16-11:36

Pa avi Paulu kankulagalira vitwatira vyakutenda kwa wantu yawamjimira Kristu, shipandi sha 12:1-15:13

Kamalaliritishintola sha Warumi kwa kuwalamusiya wantu yawamjimila Yesu aku Rumi, shipandi sha 16.

¹ Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti neni weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwagira.

² Shisoweru Shiwagira ashi ndo shilii Mlungu shakawalagiliti kala wantu wakuwi kupitira wambuyi wakuwi Mumalembu Mananagala. ³ Shisoweru Shiwagira ashi shimuyowelera Mwana gwakuwi, Mtuwa gwetu Yesu Kristu, munshimba kayiwukiti muwukowu wa Dawudi. ⁴ Kumbiti Rohu Mnanagala kamlanguziyiti Yesu Kristu Mtuwa gwetu kawonikaniti kuwera Mwana gwa Mlungu kana makakala pakamzyukisiyiti. ⁵ Kupitira mwenei, Mlungu kamupanani neni manemu ga kuwera ntumintumi gwa Kristu, su nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri wajimili kulawirana na njimiru. ⁶ Na mwenga viraa yamuwera Rumi, mwenga Mlungu yakawashemiti muweri wantu wakuwi Yesu Kristu.

⁷ Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala Rumi, ndoweni Mlungu yakawafira na yakawashemiti muweri wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhira na mwenga. ⁸ Pamberi pa goseri, neni nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kupitira Yesu Kristu kwa mwawoseri mwenga, toziya wantu wa pasipanu poseri wapikinira kuusu njimiru yenu. ⁹ Mlungu yanumtendera kwa moyu gwangu gwoseri kwa kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Mwana gwakuwi, ndo mkapitawu gwangu kwa shilii shantakula kuwera sha nakaka. Mlungu kavimana kuwera nuwahola mwenga ¹⁰ mashaka goseri nsali. Numuluwa Mlungu pakafira mwenei kampanani lupenyu lwa kuwatyangira mwenga vinu. ¹¹ Toziya nfira nentu kuwawona su mpati kuwapanana mafupu yagalawa kwa Rohu Mnanagala, gagatenda muweri mgangamala. ¹² Shantakula ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani, njimiru yenu hayinkamaziyi neni na njimiru yaneni hayiwakamaziyi mwenga. ¹³ Waganja wangu, nfira muvimani kuwera mala zivuwa nfiriti kuwatyangirani mwenga, kumbiti kuweriti na shintu shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota nkulu neni weri pakati pa mwenga ntambu yampatiti pakati pa wantu wamonga yawawera Wayawudi ndiri. ¹⁴ Nana uwanda wa kutenda kwa wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, viraa kwa wantu yawawera na luhala pamuhira na wantu yawahera luhala. ¹⁵ Toziya ayi, nfira nentu kubwera Shisoweru Shiwagira kwa mwenga viraa yamulikala Rumi.

Makakala ga Shisoweru Shiwagira

¹⁶ Mona ndiri soni kubwera Shisoweru Shiwagira, toziya geni ndo makakala ga Mlungu kuwalopoziya wantu woseri yawawera na njimiru, kwanja Wayawudi shakapanu viraa kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. ¹⁷ Toziya Shisoweru Shiwagira shimlanguziye Mlungu ntambu yakawajimira wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi. Shitwatira ashi shitendeka kwa njimiru kwanjira lishaka lya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu Mananagala galembitwi, “Muntu yakamfiriziya Mlungu, hakalikali kwa njimiru.” ¹⁸ Maya ga Mlungu gagubutulwa kulawa kumpindi kuusu vidoda na ukondola wa wantu ndoweni kwa njira zyawu zidoda zilema unakaka naumanikana. ¹⁹ Mlungu hakawakomangi womberi, toziya goseri yagaweza kumanikana kwa Mlungu ga paweru, Mlungu mweni kagatenda gaweri paweru kwa womberi. ²⁰ Kwanjira Mlungu pakawumbiti pasipanu, zyumi zyakuwu na uwezu wakuwi wa mashaka goseri na umlungu wakuwi, tembera viwoneka ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu vyakavinyawiti Mlungu. Su wantu hapeni waweri na shipayiru. ²¹ Womberi wammana Mlungu, kumbiti wampananiti ndiri ligoya lyalifruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti maholu gawu gawera gapotoka na mahala gawu gamema luwindu. ²² Womberi walonga wawera na luhala kumbiti ndo wazyigizigi. ²³ Wagalambuziyiti ukwisa wa Mlungu yakalikala mashaka goseri na womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu vyavinyawa mfanu gwa muntu yakahowa ama wampongu ama wankanyama ama vigongolu yavikwawakwawa.

²⁴ Su Mlungu kawaleka womberi watendi vitwatira vidoda vya lumata lya myoyu yawu na kulitenderana vitwatira vya soni munshimba zyawu. ²⁵ Womberi wawugalambula unakaka kuusu Mlungu kwa upayira, su waviguwira na kuvitendera vilii Mlungu vyakaviwumbiti pa mweni yakaumba, ndomweni kafirwa kukwiswa mashaka goseri! Yina haa. ²⁶ Toziya womberi watenda hangu, Mlungu kawaleka watendi vitwatira vya soni. Ata wadala waleka kuliwona na wapalu na waligonjeka weni kwa weni. ²⁷ Ntambu irayyi na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka weni kwa weni na walitenderana vitwatira vya soni, su malawiranu gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana kwa vitendu vyawu vidoda vyawavitenda.

²⁸ Toziya wantu awa mumaholu gawu walemiti kummana Mlungu, Mlungu kawaleka mumaholu gawu gapotoka, watenda galii ndogeni gafiruwa ndiri kutendwa. ²⁹ Wamema ntambu zyoseri zya udoda na zuluma na lwaliya na ufisadi na weya na ulagaji na ndewu na upayira na nfiuru idoda. Womberi wasengenyi ³⁰ na kulitakulirana udoda weni kwa weni, womberi ndo wantu yawamkalaziya Mlungu na womberi ndo wafizuli na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda madoda na yawajimira ndiri walera wawu. ³¹ Womberi wahera nfiuru, watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama lusungu kwa wamonga. ³² Wavimana kuwera Malagaliru ga Mlungu galonga kuwera wantu yawalikala ntambu ayi, wafiruwa kuhowa. Hera ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda vitwatira avi, kumbiti wajimilirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

2

Utoza wa Mlungu

¹ Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga? Gwenga nakamu hapeni gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa, toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga gutenda vitwatira viraa vilii vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni. ² Tuvimana kuwera utoza wa Mlungu kwa wantu yawatenda vitwatira gambia avi, ndo ugokola panakaka. ³ Kumbiti gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yawatenda vitwatira gambia yaguvitenda gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera hapeni gupati utoza wa Mlungu? ⁴ Ama guzarawu lusungu lwakuwi lukulu, ustaimilivu wakuwi na uhepera wakuwi? Nakaka guvimana kuwera Mlungu ndo muheri, toziya yomberi kankujera kukulongoziya guleki vidoda vyagutenda. ⁵ Kumbiti gwenga gwana ukamala na ukayidi wa moyu, su gwankulinyawira azabu gumweni kwa lishaka lilii lya maya ga Mlungu na utoza wa uheri wakuwi haugubutulwi. ⁶ Lishaka ali Mlungu hakamlipi kila muntu kugenderana na matendu gakuwi. ⁷ Wantu walii yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya lya Mlungu na kotu kuhowa, Mlungu hakawapanani ukomu wa mashaka goseri. ⁸ Kumbiti wantu wamonga yawawera wabinafsi, yawalema vitwatira viheri na kutenda vitwatira vidoda, Mlungu hakawaminiri maya gakuwi. ⁹ Hakuweri na ntabika pamuhara na utama kwa wantu woseri yawatenda vidoda. Haviwapati Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. ¹⁰ Kumbiti Mlungu hakawapanani ukwisa na ligoya na ponga kwa wantu woseri yawatenda maheri, kwa Wayawudi kwanja na viraa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. ¹¹ Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu teratera pota na kubagula.

¹² Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii yawahera Malagaliru ga Musa, womberi watenda vidoda na hawagamili pota na Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru, womberi watenda vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru. ¹³ Toziya ndiri yawapikanira Malagaliru kuwera ndo wamfiriziya Mlungu, kumbiti woseri yawagajimira Malagaliru ndo wamfiriziya Mlungu. ¹⁴ Wantu yawawera Wayawudi ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti womberi pawatenda vilii vyavilagalirwa Mumalagaliru ga Musa, su womberi wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera Malagaliru ga Musa. ¹⁵ Mgenderanu gwawu gulanguziya kuwera Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawu viraa ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu gawu mala zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera. ¹⁶ Su kulawirana na Shisoweru Shiwagira shanushibwera, ndo ntambu hayiweri mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira vya ubada vya wantu kupitira Yesu Kristu.

Wayawudi na Malagaliru gawu

¹⁷ Ntambu gaa kuusu gwenga? Gumweni gulishema Myawudi, gultumbira Lilagaliru lya Musa na gultumbira kuwera gwa Mlungu, ¹⁸ gushimana shakafira Mlungu gutendi na gulfunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri. ¹⁹ Gwenga gwana unakaka kuwera gwa mlonguzi gwa lwisi na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera muluwindu, ²⁰ guwera mfunda gwa wazyigiziyi na yawahera mahala. Gwana unakaka kuwera Mulilagaliru lya Musa gwana mfanu gwa mahala gakamilika. ²¹ Su gwenga guwafunda wamonga, iweri hashi gulfunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa. ²² Gulonga, “Namtenda uhumba,” kumbiti gumweni gwankutenda uhumba. Guvikalalira vinyagu, kumbiti gwenga gultulira ulunda kwa kwiwa mnumba zya vinyagu. ²³ Gwenga gultumbira gwana Lilagaliru lya Mlungu, kumbiti gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi. ²⁴ Malembu Mananagala galembwa, “Toziya ya mwenga Wayawudi, wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawu lya Mlungu.”

²⁵ Handa pamulijimila Lilagaliru lya Musa, kwingiziwa jandu kwamwenga hakuweri na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru lya Musa mbaka memleki kwingira jandu. ²⁶ Handa muntu yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi ndiri jandu, pakalijimira lyalifirwa Mulilagaliru lya Musa, Mlungu hakamuholi kuwera kayingiziwa jandu. ²⁷ Wantu yawawera Wayawudi ndiri, hawakutozi gwenga Myawudi toziya gulilema Lilagaliru lya Musa, ata paguwera na malembu ga Lilagaliru lya Musa na gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru lya Musa, ata pawawayingiziwitwi ndiri jandu. ²⁸ Huti ndiri kila muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi ndo Muyawudi gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka toziya kingiziwa jandu. ²⁹ Myawudi gwanakaka ndo ulii yakaweriti Myawudi mngati, ndomweni yakayingiziwa jandu mumoyu na ali ndo lihengu lya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha malembu ga Lilagaliru. Muntu gwa ntambu ayi kapananitwi uzyumi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

3

¹ Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga? Ama kwingira jandu kwana mota gaa? ² Yina, kwana mota zivuwa! Mlungu kawapananiti huti Wayawudi ujumbi wakuwi. ³ Kumbiti hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika, hashi, shitwatira ashi hashiwusiyi ujimirika wa Mlungu? ⁴ Ndala! Mlungu hakasigali gwa nakaka mashaka goseri, tembera wantu woseri wawera wapaya. Malembu Mananagala galembwa,

“Kila paguyowera, visoweru vyaku vyavimfiriziya Mlungu, hagukani masitaka gaku mushizyungu.”

⁵ Kumbiti payiweri vidoda vyetu vilanguziya kuwera Mlungu kankutenda kwa uheri, su hatulongi kuwera Mlungu kapata ndiri uheri pakatwazibu? Neni nankutakula shimuntu. ⁶ Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mlungu mekawezi kutoza pasipanu?

⁷ Pamonga hagulongi, payiweri neni namwaminika ndiri, wankumlanguziya Mlungu kuwera mwaminika nentu na kumpanana ukwisa, su mentakiwiti ndiri kutozwa kuwera gambira muntu yakana vidoda! ⁸ Sawa na kulonga, “Tutendi vidoda su tupati viheri!” Wantu wamonga watuhigilanga kwa kutupayira handa tufunda ntambu ayi. Womberi hawatozwi ntambu yawafirwa.

Kwahera muntu yakawera muheri

⁹ “Hashi, tulongi kuwera Wayawudi ndo waheri kuliku wantu yawawera ndiri Wayawudi? Ndala! Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera na wantu yawawera

ndiri Wayawudi, woseri walongoziwa na vidoda.” ¹⁰ Ntambu Malembu Mananagala galembwa,

“Kwahera ata muntu yumu yakawera muheri kulongolu kwa Mlungu,

¹¹ Kwahera muntu yakavimana ama ndomweni yakamsakula Mlungu.

¹² Woseri wapotoka, woseri wakosa, kwahera yakatenda viheri, kwahera ata muntu yumu.

¹³ Makulamiru gawu gwera gambira lipumba lyalupalahera, milimi yawu yimema upayira, na mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavilifana gambira usungu wa njoka.

¹⁴ Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa.

¹⁵ Magulu gawu gakanongola kulaga,

¹⁶ Poseri pawagenda, womberi waleka ntabika na uharibisiya.

¹⁷ Womberi wayimana ndiri njira ya ponga,

¹⁸ Wamtira ndiri Mlungu.”

¹⁹ Vinu tuvimana kuwera kila shintu Mulilagaliru lya Musa, shiawwusu wantu woseri yawawera pasi pa Lilagaliru lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na kutenda pasi-panu poseri paweri pa utoza wa Mlungu. ²⁰ Toziya kwahera muntu yoseri yakajimirwa kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kutenda shashilagalirwa Mumalagaliru ga Musa. Lihengu lya Lilagaliru lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga handa twana vidoda.

Ntambu yatuwera waheri kulongolu kwa Mlungu

²¹ Kumbiti vinu, Mlungu yakatutenda twenga tuwera waheri kulongolu kwakuwi pota lilagaliru lya Musa. Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu galaviya ukapitawu mushitwatira ashi. ²² Mlungu kawajimira wantu kuwera waheri kulongolu kwakuwi kupitira njimiru yawu kwa Yesu Kristu. Mlungu katendaga hangu kwa woseri yawamjimira Kristu, toziya kwahera ubagula woseri. ²³ Wantu woseri watenda vidoda na wapatali na ukwisa wa Mlungu. ²⁴ Kumbiti kwa lifupu lya manemu ga Mlungu, wantu woseri wamfiriziya Mlungu kwa njira ya Yesu Kristu yakawakombola. ²⁵ Mlungu kamlaviyiti Yesu, su kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekiziya wantu vidoda vyawu kwa njimiru yawu kwakuwi. Mlungu katenditi hangu su kapati kulanguziya kuwera mweni ndo muheri. Pamakashu Mlungu kaweriti muhepeleru pota na kulishera vidoda vya wantu. ²⁶ Kwa njira ayi Mlungu kalanguziya kuwera mweni ndo muheri vinu na kamtenda muntu yoseri yakajimirwa Yesu, kaweri muheri kulongolu kwakuwi. ²⁷ Hashi, tuweza kulitumbira kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziwa kwa njimiru.

²⁸ Toziya Mlungu kamtenda muntu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. Mlungu kawatenditi ndiri hangu toziya wankutenda shilii shashilagalirwa Mumalagaliru. ²⁹ Hashi, Mlungu ndo Mlungu gwa Wayawudi hera, ama viraa gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi? Yina, Mlungu ndo gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. ³⁰ Mlungu ndo yumu na yomberi hakawatendi Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu na hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu viraa. ³¹ Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru? Ndala, kumbiti twankugajimira malagaliru gaweri na makakala nentu.

4

Mfanu gwa Aburahamu

¹ Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuyi gwetu? ² Handa Aburahamu katenditwi kamfiriziya Mlungu kulawirana na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana shintu sha kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mlungu. ³ Toziya Mumalembu Mananagala galembwa, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu, Mlungu kumtenda muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi.” ⁴ Muntu yakatenda lihengu wamupa shibenamgongu, shibenamgongu shakuwi lifupu ndiri, kumbiti ndo shintu shakafiruwa kupananwa. ⁵ Wantu woseri yawalitumbira munjimiru, walitumbira ndiri matendu, kumbiti wamjimiru Mlungu yakawalekiziya vidoda, su Mlungu kawona njimiru ya wantu awa na kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. ⁶ Na Dawudi katakuliti hangu kuusu nemeleru ya muntu ulii, Mlungu kamtenda kuwera muheri kulongolu kwakuwi pota kugashera matendu gakuwi.

⁷ “Mbaka walii yawalegiziwitwi vidoda vyawu,

walii vidoda vyawu viwusilirwa!

⁸ Mbaka muntu ulii, Mtuwa hapeni kawalangi vidoda vyakuwi.”

⁹ Hashi, matekeleru gakalongiti Dawudi kuusu wantu yawayingiziyitwi jandu her? Ndala! Shitwatira ashi shiawusu viraa wantu woseri yawayingiziyitwi ndiri jandu. Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu na toziya ya njimiru yakuwi, Mlungu kamtenda kaweri muheri kulongolu kwakuwi.”

¹⁰ Hashi, Aburahamu kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu, ama pakingiziyitwi kala jandu? Yomberi kajimiritwi pamberi pa kwingiziwa jandu. ¹¹ Aburahamu kingizitwi jandu shakapanu, na kwingiziwa jandu aku kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtenditi kuwera muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti nayu pamberi pa kwingiziwa jandu. Su Aburahamu kawera tati gwa shirohu kwa wantu woseri yawamjimira Mlungu na yawatenditwi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi ata weni pawayingiziyitwi ndiri jandu. ¹² Vilaa yomberi ndo tati gwa wantu woseri yawayingiziyitwi jandu, ndoweni walii yawayingiziyitwi ndiri jandu her, kumbiti walii yawafata njimiru ilii yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi pa kwingiziwa jandu.

Ntambu shakalongiti Mlungu

¹³ Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri pawu, su mweni katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimira Lilagaliru kumbiti toziya yomberi kajimiriti na katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. ¹⁴ Handa shilii shakalagiliti Mlungu shiweri sha wantu walii yawajimira Lilagaliru, su njimiru hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera mana. ¹⁵ Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa kwahera malagaliru, hapeni kuweri na vidoda.

¹⁶ Su lagilu lilawirana na njimiru, viraa lilawirana na manemu ga Mlungu kwa mbereka zyoseri zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii yawajimira lilagaliru kumbiti viraa kwa wantu walii yawajimira ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati gwa twoseri twenga. ¹⁷ Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Nukutenda guweri tati gwa isi zivuwa.” Yomberi ndo tati gwetu kulongolu kwa Mlungu, ndomweni Aburahamu yakamjimira Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli zyakuwi muvitwatira vyaviweriti ndiri, su viwera.

¹⁸ Aburahamu kajimiriti na kulitumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kulitumbira, su kawera “Tati gwa isi zivuwa,” ntambu Malembu Mananagala galembwa, “Mbereka yaku hayiweri shivuwa gimbira ntundu.” ¹⁹ Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja miya hangu, kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, tembera kavimani kuwera hapeni kapati mwana, viraa vilii mdala gwakuwi Sara kaweriti mpendi. ²⁰ Aburahamu kalekiti ndiri kujimira lagilu ya Mlungu, njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupaneniti ukwisa Mlungu. ²¹ Kavimaniti nakaka kuwera Mlungu kaweza kutenda shilii shakalagiliti. ²² Ndo mana Aburahamu, kupitira njimiru, “katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi.” ²³ Payitakulwa, “Yomberi katenditwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu.” Itakulwa ndiri kwa gweka yakuwi. ²⁴ Womberi watulembiliriti na twenga viraa yatutenditwi kuwera waheri, tumjimira Mlungu yakamzyukusiyiti Mtuwa gwetu Yesu. ²⁵ Toziya ya vidoda vyatwenga, kalaviriyitwi kahowi na kazyukisiyitwi, su katutendi tuweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

5

Waheri kulongolu kwa Mlungu

¹ Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, su twanayi ponga pamuhera na Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ² Yomberi katujega twenga kupitira njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu tulikala. Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera ukwisa wa Mlungu. ³ Viraa twenga tunemelera ntabika zya twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera, ⁴ na uhepelera ujega unakaka kwa Mlungu na unakaka ujega litumbiru. ⁵ Litumbiru ali liweza ndiri kutuzanga, toziya Mlungu katupaneniti kala mafiliru gakuwi mumyoyu mwa twenga kwa njira ya Rohu Mnanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu kwa twenga.

⁶ Patuweriti twahera muntu gwakututanga kulawa muvidoda, shipindi shilii Kristu kahowiti kwa wantu yawatenditi vidoda. ⁷ Shitwatira shikamala kwa muntu yoseri kuhowa kwa muntu muheri. Pamonga muntu kaweza kujera kuhowa kwa muntu kaherepa. ⁸ Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga ntambu yakatufira nentu, toziya shipindi patuweriti twankali twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya twenga! ⁹ Kwa

mwazi gwakuwi twenga watutenda tumfiriziye Mlungu, ganakaka nentu kuwera hakatu-
lopoziyi twenga kupitira yomberi kulawa mumaya ga Mlungu! ¹⁰ Patuweriti wangondwa
wa Mlungu, kumbiti yomberi katukolaniziya mawoku kupitira kuhowa kwa Mwana
gwakuwi. Vinu tukolaniziwa mawoku na Mlungu, ganakaka nentu kuwera hatulopoziyi
kupitira makaliru ga Kristu! ¹¹ Kumbiti aga ndiri hera, twenga tunemelera toziya ya shilii
shakatenditi Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolaniziya
mawoku na Mlungu.

Adamu na Kristu

¹² Vidoda viziti pasipanu kupitira muntu yumu Adamu na vidoda vyakuwi vitenditi
wantu wahowi. Malawiranu gakuwi, kuhowa kueneyiti kwa wantu woseri toziya woseri
watenditi vidoda. ¹³ Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa Malagaliru kuwera, kumbiti
vidoda vitulitwi ndiri mumaholu pota malagaliru. ¹⁴ Kumbiti kwanjira shipindi sha
Adamu mpaka shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitimlima wantu woseri yawalikala, ata
kwa wantu woseri yawatenditi ndiri vidoda gambira vilii vyakatenditi Adamu pakalemiti
kujimilira malagaliru ga Mlungu. Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi.
¹⁵ Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu lya Mlungu lilifana ndiri na vidoda vya
Adamu. Shitwatira ashi sha nakaka kuwera wantu wawuwa wahowiti toziya ya vidoda vya
muntu yumu. Kumbiti manemu ga Mlungu ndo makulu nentu, su lifupu lyakuwi liwera
kwa wantu wawuwa kupitira manemu ga muntu yumu, Yesu Kristu. ¹⁶ Lifupu lya Mlungu
liwera ndiri teratera na vidoda vya muntu yumu Adamu. Pa likosa lya muntu yumu
Adamu, Mlungu katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wawuwa, Mlungu kawalekiziye.
¹⁷ Ndo nakaka kwa vidoda vya muntu yumu, kuhowa kwanjiti kukolamlima toziya ya
muntu yumu. Kumbiti shakashitenditi muntu yumu Yesu Kristu ndo malawiranu gakuwi
makulu nentu. Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya kutendwa kuwera waheri
kulongolu kwa Mlungu, hawakolitimlima muwukomu kwa njira ya muntu ayu yumu, Yesu
Kristu.

¹⁸ Su likosa lya muntu yumu ntambu lyalijegiti kutoza kwa wantu woseri. Ntambu iraa yi
shitendu shimu shashimfiriziya Mlungu shiwaitenda wantu woseri wamjimiri na Mlungu
na kupananwa ukomu wa mashaka goseri. ¹⁹ Handa kwa kujimira ndiri kwa muntu yumu,
wantu woseri watenditi kuwera na vidoda na ntambu iraa yi kujimira kwa muntu yumu
hakuwatendi wantu wawuwa wajimirwi waweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

²⁰ Malagaliru galawiriti na gatenditi kwongereka vidoda, kumbiti vidoda pavyongerik-
iti, manemu ga Mlungu gwongerekiti nentu. ²¹ Handa vidoda ntambu yavikolitimlima
mukuhowa, viraa manemu ga Mlungu gakolamlima muuheri kulongolu kwa Mlungu na
gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira ya Mtuwa gwetu Yesu
Kristu.

6

Tulikala toziya ya Kristu

¹ Su hatutakuli shishi? Hashi twendereyi kulikala muvidoda, su manemu ga Mlungu
gongereki? ² Ndala! Twenga tulikala gweka na vidoda, su hatwendereyi hashi kulikala
kayi muvidoda? ³ Nakaka muvimana kuwera twenga patubatiziti tuwera pamuhera na
Kristu Yesu, watubatiziti na tuwera pamuhera na mukuhowa kwakuwi. ⁴ Su, patubatiziti
mumashi iweriti handa tusilwa pamuhera na Yesu, su Kristu ntambu yakazyukiti kwa
makakala ga ukwisa wa Tati, kayi twenga tuwezi kulikala makaliru gasyayi.

⁵ Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi mukuhowa, viraa vilii twenga
hatuweri yumu pamuhera na yomberi mukuzyukisiya. ⁶ Twenga tuvimana kuwera
makaliru getu ga makashu gapinjikitwi pamuhera na Kristu palupinjika lwakuwi, su
makakala ga vidoda gaagamiziwi, natuwera kayi wamanda wa vidoda. ⁷ Shipindi wantu
tuhowiti pamuhera na Kristu, tulekiziwa kulawa mumakakala ga vidoda. ⁸ Kwanjira
patuhowiti pamuhera na Kristu, twenga tujimira kuwera hatulikali kayi pamuhera na
yomberi. ⁹ Twenga tuvimana handa Kristu kazyukisiwitwi kala na hapeni kahowi
kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi. ¹⁰ Su toziya kahowiti, vidoda vyahera makakala
kwa yomberi, na vinu kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana pamuhera na Mlungu.
¹¹ Ntambu iraa ilii mwenga muliholi maweni kuwera mwagweka na vidoda, kumbiti
mulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu kupitira Yesu Kristu.

¹² Vidoda naviwalonguziye kayi nshimba zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira
lumamatata lwakuwi. ¹³ Namaviya ata pahala pamu pa nshimba zyenu ziweri shintu
sha kutendera madoda na vidoda, kumbiti mulilaviyi maweni kwa Mlungu gambira
wantu woseri yawazyukisiwitwi na mulaviyi umuntu wenu kwa Mlungu kwa kutenda

matendu gagamfiriziya Mlungu. ¹⁴ Vidoda hapeni vikulongoziyi, toziya mwapasi ndiri pa malagaliru, kumbiti mwapasi pa manemu ga Mlungu.

Wamanda wa Maheri.

¹⁵ Su tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi ndiri pa Malagaliru, kumbiti twapasi pa manemu ga Mlungu? Ndala! ¹⁶ Nakaka muvimana kuwera mwenga mwagam-bira wamanda. Handa mwenga pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri kuhowa. Handa pamumjimira Mlungu, malawiranu gakuwi ndo kuwera na matendu gagamfiriziya Mlungu. ¹⁷ Kumbiti gulongi mayagashii Mlungu! Tembera muweriti wamanda wa vidoda pamakashu, mjimiriti kwa moyu gwoseri gwa nakaka galii mumafundu gamupatiti. ¹⁸ Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda na muwera wamanda wa kutenda vyavimfiriziya Mlungu.

¹⁹ Neni ntendera visoweru vya mashaka goseri toziya ya goyigoyi ya mwenga. Mu-shipindi shimu mwenga mulilaviyi maweni kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola. Ntambu iraa yi mwenga vinu kulilaviya maweni kutendera gambira wamanda kwa uheri kuwalonguziwa mwenga muunanagala.

²⁰ Pamuwereiti wamanda wa vidoda, muweriti kutali na kutenda uheri. ²¹ Hashi, mpatiti mota gaa mashaka galii kulawirana na vitwatira ndovyeni vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa! ²² Kumbiti vinu mwenga mlopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa Mlungu. Mota yamuwera naye vinu ndo unanagala na malawiranu gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri. ²³ Toziya shibenam-gongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya Mlungu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhara na Kristu Yesu Mtuwa gwetu.

7

Shyelelezu kulawirana na makaliru ga ndowa

¹ Waganja wangu, hamuvimani shilii shaniza kutakula, toziya mwawoseri hamuvimani kuusu malagaliru. Malagaliru gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu. ² Mfanu, mdala yakayugitwi katatirwa na malagaliru shipindi shoseri mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakahowa, shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga kuyugwa. ³ Su mdala ayu pakalikala na mpalu yumonga shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi muniyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi pakayugwa na mpalu gwingi hapeni kashemwi muniyandiya. ⁴ Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraa muwera kutali na malagaliru kupitira nshimba ya Kristu. Vinu muwera wakuwi, yomberi ndo yawamzyukisiyiti su tupati kumtendera lihengu Mlungu. ⁵ Toziya patuweriti tulikala kulawirana na lumatamata lya nshimba hera, lumatamata lwa vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba zyetu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa. ⁶ Kumbiti vinu tuwera ulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya tuhowa kwa shitwatira shilii shashitutenditi twenga wamanda. Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa mumalagaliru, kumbiti munjira yasayi ya Rohu.

Malagaliru na vidoda

⁷ Hashi, su tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo Malagaliru gantenditi neni kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti pota Lilagaliru kulonga hangu, "Naguwera na lumatamata muvintu vyaviwera ndiri vyaku," neni menuvimani ndiri. ⁸ Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kili ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota Malagaliru, vidoda shintu ndiri. ⁹ Shipindi shimu neni weriti nuvimana ndiri malagaliru na neni weriti mkomu. Su nuvimani lilagaliru na ntenditi vidoda na neni weriti howa. ¹⁰ Lilagaliru ali liweriti na nfiyu ya kujega ukomu, kumbiti kwa neni lijega kuhowa. ¹¹ Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mumalagaliru na vinzyangiti na kunaga.

¹² Su Lagiru lyeni ndo linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, maheri na gaherepa.

¹³ Hashi, shintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shintu shiherepa. Su kupitira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu.

Nkundu mngati mwa muntu.

¹⁴ Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti neni gwa pasipanu. Neni wamuza kuwera mmanda gwa vidoda. ¹⁵ Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri shilii shanfira kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira. ¹⁶ Su payiwera ntenda shilii

shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira Lilagaliru ndo liherepa. ¹⁷ Su, neni ndiri yantenda shintu ashi, kumbiti vidoda vilii vyavilikala mngati mwaneni. ¹⁸ Nuvimana kwahera shiherepa shoseri mngati mwaneni, ayi ndo toziya ya umuntu waneni. Tembera nfira kutenda shitwatira shiheri, weza ndiri kushitenda. ¹⁹ Weza ndiri kutenda shitwatira shiherepa shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vitwatira vidoda vyanfira ndiri kutenda. ²⁰ Su handa nankutenda shilii shanema kutenda, ayi ilanguziya kuwera naneni ndiri yantenda aga, kumbiti ndo vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni.

²¹ Su, nyambula kuwera shintu shitenda lihengu mngati mwaneni. Panfriti kutenda shiheri shilii, nuliwona nankunsyagula shitwatira shidoda. ²² Mngati mumoyu mwaneni naganemelera malagaliru ga Mlungu. ²³ Kumbiti mona shintu shimonga shitenda lihengu mngati mwaneni, shintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda neni weri mmanda gwa malagaliru ga vidoda vyavitenda lihengu munshimba mwaneni. ²⁴ Mhushu neni! Hashi, gaa hakanopoziyi kulawa mushimba ya vidoda avi vyavijega kahalibisiwa? ²⁵ Mayagashii Mlungu yakatenda goseri aga kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Hangu su, ndo ntambu ya neni namweni,

Kwa mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa nshimba yaneni nankugatendera malagaliru ga vidoda.

8

Kulikala kwa makakala ga Rohu Mnanagala.

¹ Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. ² Toziya malagaliru ga Rohu yagajega ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu ganekeziya kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa. ³ Mlungu kashitenda shitwatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda toziya uzotopa wa muntu. Mlungu kamtumiti Mwana gwakuwi pakawera na nshimba teratera na nshimba zyetu twenga yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda. ⁴ Mlungu katenditi hangu su mafiliru gaherepa ga Malagaliru yagatendaga kwa ukamilika mngati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira Rohu na tulema mafiliru ga nshimba. ⁵ Wantu walii yawalikala kugenderana ntambu yazifira nshimba, walongoziwa na mahala ga nshimba zyawu. Kumbiti walii yawalikala kugenderana ntambu yakafira Rohu, walongoziwa na Rohu ntambu yakafira. ⁶ Kulonguziwa na nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa na Rohu kujega ukomu na ponga. ⁷ Su wantu yawalongoziwa na mafiliru ga nshimba ndo wankondu wa Mlungu, womberi hapeni wagajimiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka hapeni wawezi kugajimira. ⁸ Wantu walii yawajimira mafiliru ga nshimba hapeni wamfiriziye Mlungu.

⁹ Kumbiti mwenga mulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba, ira mulikala kugenderana na mafiliru ga Rohu, payiwera Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwenu. Yoseri yakawera ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa Kristu ndiri. ¹⁰ Kumbiti handa Kristu kamungati mwenu, Rohu ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, kumbiti nshimba zyamwenga pazigenda kuhowa toziya ya vidoda. ¹¹ Payiwera Rohu gwa Mlungu yakamzyukisiyiti Yesu kalikala mngati mwenu, su ayu yakamzyukisiyiti Kristu Yesu hakazipanani ukomu nshimba zyenu zyzafira kuhowa, hakatendi hangu kupitira Rohu yakalikala mngati mwenu.

¹² Su waganja wangu twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba. ¹³ Toziya handa pamulikala kugenderana na mafiliru ga nshimba, nakaka mgenda kuhowa, kumbiti handa kupitira Rohu mwankugalaga matendu genu gadoda, nakaka hamlikali. ¹⁴ Woseri yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ndo wana wa Mlungu. ¹⁵ Kwa Rohu yakawapanani Mlungu kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda muweri na lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga muweri wana wa Mlungu na kwa makakala ga Rohu, twenga tumshema Mlungu, "Tati! Tati gwangu!" ¹⁶ Rohu gwa Mlungu mweni kankulaviya ukapitawu na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa Mlungu. ¹⁷ Toziya twenga twawana wa Mlungu, hatuwanki tekeleru zoseri Mlungu zyakawatuliriti wantu wakuwi na hatuwanki pamuhera na Kristu vilii Mlungu vyakamtuliriti. Handa patuwera pamuhera na Kristu muntabika yakuwi, hatuweri pamuhera nayomberi viraa muukwisa wakuwi.

Ukwisa wauwiza

¹⁸ Mona kuwera ntabika zya shipindi sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa ulii waugenda kugubutulwa kwa twenga. ¹⁹ Vyoseri vyaviumbitwi vyankuhepera kwa lumatamata kwa Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi. ²⁰ Su, viumbitwi kwa jimilarwa, muntambu ya kuligangamaziya ndiri. Ayi ndo ntambu ndiri ya mafiliru ga viumbitwi, kumbiti toziya ya mafiliru ga Mlungu. Pamuhera na hangu kwana matumbiru ²¹ kuwera

vyaviumbitwi avi viraa na vyeni havilopoziwi kulawa muwumanda wa kuhlabisiya na haviwiri pamuhera muukwisa wa ulekeru wa wana wa Mlungu. ²² Toziya tuvimana kuwera mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa kutama gambira utama wa mdala wa kulera. ²³ Viumbi avi vya gweka yawu ndiri, viraa virii twenga yatuwera Rohu, Rohu ndo yakawera lifupu lya kwanja lya Mlungu, twenga viraa tuwera na utama mngati mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na nshimba zya twenga zilekeziwi. ²⁴ Kwa matumburu aga twenga tulopoziwitwi. Kumbiti litumburu lyahera mana payiwera twankushiwona shilii shatushitumbira. Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona kala? ²⁵ Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su twankushihepera kwa hepeleru.

²⁶ Ntambu iraa ayi Rohu kiza kututanga uzotopa yatuwera nawu. Twenga tuvimana ndiri vyavifirwa kumluiwa Mlungu, kumbiti Rohu mweni kankutuluwira kwa Mlungu kwa visoweru hapeni guvitakuli. ²⁷ Na Mlungu yakawona mpaka mngati mwa mumyoyu ya twenga, kavimana maholu ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu wa Mlungu kugenderana na mafiliru ga Mlungu.

²⁸ Tuvimana kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu kankutenda viherepa kwa walii yawamfira mweni, walii yakawashemiti kulawirana na mpangu gwakuwi. ²⁹ Woseri walii yawamanitwi kala na Mlungu viraa wasyagulitwi kala su wapati kulifana na Mwana gwakuwi, su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba pakati ya waumini wawu. ³⁰ Su walii yawasyagulitwi kala na Mlungu, viraa Mlungu ndo yakawashemiti. Walii yakawashemiti ndo walii kawatenditi kumfiriziya Mlungu. Walii yakawatenditi kumfiriziya Mlungu, viraa kawapananiti ukwisa wakuwi.

Kufira kwa Mlungu mngati mwa Kristu Yesu

³¹ Kulawirana na aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiwera Mlungu kauwega wa twenga, gaa yakaweza kuwera mngundu gwa twenga? Kwahera ata yumu! ³² Mlungu kamwonera ndiri lusungu ata Mwana gwakuwi gwa gweka, kumbiti kamlaviyiti tambiku kwa twenga woseri! Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi, Mlungu na Mwana gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera na vitwatira vyoseri vyawatupananiti? ³³ Hashi, gaa hakawatozi wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! Mlungu mweni ndo yakawawusilira ukondola! ³⁴ Hashi, gaa hakawatozi mwenga? Ndala! Kristu Yesu ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga uweka wa kumliwu wa Mlungu. Mweni kankutuluwira! ³⁵ Hashi, gaa yakaweza kutulekaniziya mumafiliru ga Kristu? Hashi, tabu ama uhushu ama ntabiku ama njala, ama kuwera shivula ama hatali ama kuhowa? ³⁶ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Toziya ya gwenga, twenga twamuhatari ya kuhowa vipindi vyoseri, Tutenderwa gambira wakondolu yawagenda kulikitulwa.”

³⁷ Kumbiti muvitwatira avi vyoseri, tupata ukanga mkulu kupitira Yesu yakatufriti twenga! ³⁸ Toziya nuvimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekaniziya na mafiliru gakuwi ama kuhowa, ama ukomu ama wantumintumi wa kumpindi, ama washamshera ama yagalawira vinu, ama yagalawira kulongolu ama makakala, ³⁹ ama kumpindi, ama kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekaniziya na mafiliru ga Mlungu mu Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

9

Mlungu na wantu wakuwi

¹ Neni ntakula nakaka hera, neni wera gwa Kristu na hapeni nzyangi. Mahala ganeni galongoziwa na Rohu Mnanagala, viraa gawera ukapitawu kuwera nakaka neni nzyanga ndiri ² pantakula kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwaneni ³ kwa wantu wa isi yaneni! Handa meyiweri kwa mota yawu, mensyaguli kuwera mupangira ya Mlungu na kulekana na Kristu. ⁴ Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditi womberi waweri wana wakuwi na kawagubutuliti ukwisa wakuwi na katenditi lipatanu lyakuwi na womberi na kuwapanani Lilagaliru lya Musa, womberi wamguwiri nakaka na wawankiti lagilu lya Mlungu. ⁵ Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu wawu. Ukwisa uweri kwa Mlungu yakakolamlima muvyoseri mashaka goseri! Yina haa.

⁶ Neni ntakula ndiri kuwera Mlungu kaweza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya hapeni tulongi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa Mlungu, ⁷ ama walerwa woseri wa Aburahamu ndo wana wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu, “Kupitira Isaka haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti.” ⁸ Kwa njira yamonga kulonga, wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu “Tati” waweriti wana wa Mlungu, kumbiti wana

wa lagilu hera ndo washemitwi wana wa Aburahamu. ⁹ Toziya lagilu yenye ndo ayi, “Mushinja shashiza Sara hakapati mwana.”

¹⁰ Na aga goseri ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yumu, mbuyi gwetu Isaka. ¹¹ Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi, womberi pamberi hawenitendi shoseri shiherepa ama shidoda, su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na kwahera shoseri shawatenditi womberi. ¹² Kumbiti usyagula wa mwana yumu kuweriti malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni, Mlungu kamgambiriti mdala ulii, “Mkulu hakamtenderi mpusu.” ¹³ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Neni numufira Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu.”

¹⁴ Hashi, tutakuli shishi? Hashi, Mlungu kankubagula? Ndala! ¹⁵ Yomberi kamgambiriti Musa, “Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwoneri lusungu, hanumfiri muntu yoseri yanumfira.” ¹⁶ Galitumbira ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda, kumbiti su goseri galitumbira lusungu lya Mlungu. ¹⁷ Malembu Mananagala galonga hangu kwa Farawu mfalumi gwa Misri, “Nukutenda gwenga guweri mfalumi su kukutumiya gwenga kulanguziya makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu poseri.” ¹⁸ Mlungu kamwoneri lusungu muntu yoseri yakafira na pakafira kamtenda muntu yoseri kuwera mkayidi.

Maya ga Mlungu na lusungu lyakuwi

¹⁹ Kumbiti yumu gwenu hakankosiya neni, Hashi, vitwatira paviwera hangu, Mlungu kaweza kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakaweza kugadiwira mafiluru ga Mlungu? ²⁰ Hashi, ganja gwangu, gwenga gwa gaa gumkosiya Mlungu? Hashi, shiwigwa shiweza kumkosiya mnyawa gwakuwi, “Iwera hashi gunyawa ntambu ayi?” ²¹ Mnyawa shiwigwa kaweza kugutendera ukaka ntambu yakafira mweni na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka ulaa ulii, shimu kwa matenderu ga ligoya na shimonga kwa matenderu ga ntambu irahayi.

²² Hangu ndo ntambu yayiwera nakaka kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya gakuwi na kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo muhepelerwa kwa walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi, walii yawafiruwitwi kuharabisiwa. ²³ Yomberi kafiriti kugubutula ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiriti twenga yatuweriti lengu lya lusungu lwakuwi, twenga walii yakatutandiriti kala kuwanka ukwisa wakuwi. ²⁴ Twenga twawantu yawashemitwi, twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti viraa kulawa pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri. ²⁵ Hangu ndo ntambu yakalunga mushindora sha Hoseya,

“Wantu yawawera ndiri waneni

Hanuwashemi ‘Wantu waneni.’

Isi yanuyifiriti ndiri

Hanuyishemi ‘Mfira gwangu.’

²⁶ Palii pawagambiritwi, ‘Mwenga mwa wantu waneni ndiri,’

womberi hawashemi wana wa Mlungu yakalikala.”

²⁷ Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu Israeli, “Ata handa wantu wa Israeli wawera wawuwa gambira muhanga gwa kumpwani, wawuwa ndiri ndo hawalopoziwi. ²⁸ Mtuwa hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamilika pasipanu poseri.” ²⁹ Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, “Handa Mtuwa yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu, metwizi kuwera gambira lushi lwa Sodoma, metuweri gambira lushi lwa Gomora.”

Israeli na Shisoweru Shiwigira,

³⁰ Su twenga tutakula kuwera wantu yawawera wayawudi ndiri, yawalitenda ndiri weni kuwera wahi kulongolu kwa Mlungu kupitira ugagamala wawu weni, womberi wawera wahi kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, ³¹ kumbiti Wayawudi, yawasakula malagaluru ga kuwatenda waweri wahi kulongolu kwa Mlungu, wapata ndiri. ³² Kwa shishi? Toziya walitumbira matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi walikwaliti panani pa “libuwi lya kulikwala.” ³³ Ntambu Malembu Mnanagala galonga, “Guloli, hantuli aku Sayuni libuwi lya kuwatenda wantu walikwali, Litalawu haliwatendi wantu waguwi.

Kumbiti muntu yoseri yakajimira yomberi hapeni kasoniziwi.”

10

¹ Waganja wangu, lumatamata lwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopoziwi! Su nuwaluwira kwa Mlungu. ² Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mlungu, kumbiti moyu agu guweriti

ndiri mumahala ganakaka. ³ Womberi wavimana ndiri Mlungu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kulitendera njira yawu weni na waijimirira ndiri njira ya Mlungu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. ⁴ Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamilika, su woseri yawajimirira watendwi waheri kulongolu kwa Mlungu.

Ulopoziya kwa woseri

⁵ Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kugajimirira malagaliru, “Muntu yoseri yakatenda vyavilagalirwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi.” ⁶ Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, “Nagulikosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mlungu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?” ⁷ Ama nagukosiya, “Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?” ⁸ Malembu Mnanagala galonga hangu, “Ujumbi wa Mlungu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku” Su awu ndo ujumbi wa njimiru watuubwera. ⁹ Handa pagutakula kwa mlomu gwaku kuwera Yesu ndo Mtuwa na kujimirira kuwera Mlungu kamzyukisiyiti, hagulopoziwi. ¹⁰ Muntu pakajimirira kwa moyu katendwa muheri kulongolu kwa Mlungu na kwa kutakula kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtuwa, yomberi hakalopoziwi. ¹¹ Malembu Mananagala galonga, “Kila muntu yakajimirira hapeni kapati soni.” ¹² Shitwatira ashi shiwawusu wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mlungu ndo ulaa ulii Mtuwa gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa woseri yawamluwa. ¹³ Malembu Mananagala ntambu galonga, “Kila muntu yakamluwa Mtuwa kamtangi, hakalopoziwi.”

¹⁴ Hashi, womberi hawamluwi ntambu gaa yomberi yawajimirira ndiri? Womberi hawajimirira ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? Womberi hawapikiniri ntambu gaa ujumbi wakuwi handa kwahera muntu yakabwelera? ¹⁵ Hashi, wantu hawabweri hashi handa pawatangwa ndiri kugenda? Malembu Mananagala ntambu galonga, “Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa walii yawashibwera Shisoweru shiwagira!” ¹⁶ Kumbiti woseri washijimirira ndiri Shisoweru Shiwagira. Isaya mbuyi gwa Mlungu katakuliti, “Mtuwa, hashi, gaa yakajimirira ujumbi watwenga?” ¹⁷ Su njimiru ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu ulawirana na Shisoweru Shiwagira kuusu Kristu.

¹⁸ Kumbiti nkosiya, “Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?” Yina wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Liziwi lyawu lyeneya pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka mpaka upeleru wa pasipanu.” ¹⁹ Kayi nkosiya, “Hashi, iwezekana handa wantu wa Israeli wavimaniti ndiri?” Mlungu katakuliti kupitira Musa,

“Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri yawahera isi,

Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari kupitira isi ya wantu wazyigiziyigi.”

²⁰ Na Mlungu katakuliti kupitira Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, “Walii yawansakuliti ndiri, wampata neni. Nulilangulira namweni kwa walii yawansyakuliti ndiri.” ²¹ Kumbiti kuusu Israeli yomberi kalonga, “Paluwala poseri nuwanyosheriti mawoku gangu kuwashemera wantu yawawera wagondu na walii yawawera msindu.”

11

Lusungu lwa Mlungu kwa wantu wa Israeli

¹ Su nkosiya, hashi, Mlungu kawalema wantu wakuwi? Ndala! Namweni neni Namwisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu, yandawa muwukowu wa Benjamini. ² Mlungu kawalemiti ndiri wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana Mu-malembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyiti Mlungu kuusu Israeli. ³ “Mtuwa, womberi wawalaga wambuyi waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha kutambikira, neni gweka yangu hera nsigala na womberi wankunsakula kundaga.”

⁴ Hashi, Mlungu kamwankuliti shishi? Yomberi kawankuliti, “Nulitulira namweni wantu elufu saba hawenimsuntamalira mlungu Baali.” ⁵ Ndo ntambu yayiwerira shipindi ashi vinu, kwana wantu wawuwa yagasigaliti, Mlungu kawasyaguliti toziya ya manemu gakuwi. ⁶ Usyagula wakuwi ulawirana na manemu gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa usyagula wa Mlungu menulitumbiri matendu ga wantu, manemu gakuwi megaweri manemu ndiri.

⁷ Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapatiti ndiri shilii shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri yawasyagulitwi washipatiti. Myoyu ya wamonga iweriti ikamala.

⁸ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Mlungu kayitenda myoyu yawu kuwera ikamala, Mpaka leru womberi masu gawu gaweza ndiri kuwona na makutu gawu gaweza ndiri kupikiniira.” ⁹ Na Dawudi katakuliti, “Misambu yawu ziweri vyambiru vya kuwagomiziya, waguwi na womberi watozwi!

¹⁰ Masu gawu gaweri na luwindu, hapeni wawezi kuwona,

na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka goseri!”

¹¹ Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawoneri weya womberi. ¹² Vidoda vya Wayawudi vitenda matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu kwawu ujea matekeleru gavuwa kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamilika wa Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu.

Ulopoziya wa wantu yawawera Wayawudi ndiri

¹³ Su vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shipindi shoseri neni wera ntumintuni kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira lihengu lyaneni, ¹⁴ mpati kuwatenda wanalushi wayagu wawawoneri weya na mpati kuwalopoziya wamu wawu. ¹⁵ Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu woseri wamonga yawaweriti wangonde wa Mlungu, womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su wantu yawahowiti hawazyuki!

¹⁶ Handa shipandi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. Handa mishigira ya mtera payiweri miherepa, mitambi yakuwi iweri miherepa viraa. ¹⁷ Mitambi yamu ya mizeyituni mushiwunga idumulitwi, lutambi lwa mizeyituni lya kuntundu liyalitwi pahala pawaliwusiyiti lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi mulifana na lutambi lwa mizeyituni lya kuntundu na vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala ga shirohu ga Wayawudi.

¹⁸ Su namuwazarawu walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga guweri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, guitanga ndiri mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga.

¹⁹ Kumbiti hagutakuli, “Yina, kumbiti mitambi idumulwa kuusu neni kutenderwa shumbakati.” ²⁰ Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi pagusigara pahala pali toziya gwenga gujimir. Naguweri mtiti, kumbiti gumtili Mlungu. ²¹ Payiweri Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? ²² Guliholi, su Mlungu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwiti na muheri kwa gwenga payiweri pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi. ²³ Na wayawudi ntambu iraa, pawaleka ukondola wawu wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mlungu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi. ²⁴ Mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira lutambi lwa mizeyituni ntundu lyalidumulitwi, kumbiti myoshikerwi mumizeyituni mushiwunga, pahala peni ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo gambira mizeyituni ya shiwunga, hashiweri shitwatira laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi mumtera gwawu.

Kulopoziwa kwa Israeli

²⁵ Waganja wangu, nfira muvimani unakaka yawuliffiti namwiza kuliwona muwera na mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa katapu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kuwera wamwizira Mlungu. ²⁶ Na hangu ndo ntambu Israeli hayilopoziwi. Ntambu Malembu Mananagala galembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na hakauwusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu.

²⁷ Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviwusiya vidoda yawu.

²⁸ Toziya washilema Shisoweru Shiwagira, Wayawudi wawera wangonde wa mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wa Mlungu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya wambuyi wawu. ²⁹ Mlungu kagalambula ndiri maholu gakuwi kwa walii yawasyagulitwi na kutekelerwa. ³⁰ Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi walemiti kumjimira Mlungu. ³¹ Ntambu iraa ayi kulawirana na lusungu lwampatiti mwenga, Wayawudi vinu

wamlema Mlungu, su womberi viraa wawanki lusungu lwa Mlungu. ³² Mlungu kawatatira wantu woseri muukondora wawu su kapati kuwawonera lusungu wantu woseri.

Mlungu Kazyumwi

³³ Ulunda na luhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! Hashi, gaa yakaweza kugatakulira matakulika gakuwi? Hashi, gaa yakaweza kuyimana njira yakuwi? ³⁴ Malembu Mananagala ntambu galemmbwa,

“Hashi, gaa yakagamana maholu ga Mtuwa?

Hashi, gaa yakaweza kuwera mshauli gwakuwi?

³⁵ Hashi, gaa yakamupananti Mlungu shintu shoseri, su kamlipi kayi shintu ashi?”

³⁶ Toziya vintu vyoseri viumbitwi na mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera kwa mweni. Ukwisa guweri kwakuwi mashaka goseri! Yina haa.

12

Makaliru ga kumtendera Mlungu

¹ Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mlungu kwa twenga, muzilaviyi nshimba zya mwenga kuwera tambiku nkomu, yaiwera nanagala na yayimfiriziya Mlungu. Ayi ndo njira nakaka ya mwenga ya kunguwira. ² Namulikala makaliru ga pasipanu, kumbiti mulikali makaliru gakafira Mlungu. Mlungu katendi magalambula ga myoyu yamwenga kwa kugagalambula maholu ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira Mlungu na kushimana shitwatira shiheri shashimuherepeziya yomberi na shashikamilika.

³ Toziya ya manemu ga lifupu lya Mlungu kwa neni, nankumgambira kila muntu pakati penu, nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagufiruwa kuwera. Kumbiti maholu genu gwaweri na shyasi na guliholi gumweni kulawirana na njimiru ilii Mlungu yakakupananti.

⁴ Twana viwungiru vivuwa munshimba yimu na kila shiwungiru shana lihengu lyakuwi. ⁵ Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa, twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na Kristu na kila yumu kawera shiwungiru sha muyaguwi.

⁶ Su twenga tugatenderi mafupu getu ga ntambu yingiyingi kulawirana na manemu ga Mlungu gakatupananti. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera ujumbi wa Mlungu, tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru yatuwera nayu. ⁷ Handa twana lifupu lya kutendera, su tutendi. Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi. ⁸ Handa twana lifupu lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa tutendi. Handa twana lifupu lya kulaviya, su tufiruwa kulaviya kwa moyu guherepa. Handa twana lifupu lya kugolokera lihengu, su tufiruwa tugolokeri kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa kuwonera lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru.

⁹ Mafiliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shitwatira shoseri shikondola, mtendi galii gaherepa. ¹⁰ Mulifiri maweni na kila yumu kamuholi kwanja muyaguwi kwa ligoya. ¹¹ Muweri wagangamala mulihengu, namuwera goyigoyi. Mumtenderi Mtuwa kwa moyu gwagunemelera. ¹² Litumburu lyenu liwatendi mwenga munemeleri, muweri wahepelera muntabika zyaku na msali mashaka goseri. ¹³ Muwapanani wantu wa Mlungu mvintu vyawafira na muwashemeri wahenga ukaya kwenu.

¹⁴ Mumluwi Mlungu kawatekeleri woseri yawawatabisiya, mumluwi yomberi kawatekeleri na namuwapangira. ¹⁵ Munemeleri pamuhara na yawawera na nemeleru, mlili pamuhara na woseri yawalira. ¹⁶ Mulikali kwa ponga pakati penu. Namuwera na msindu kumbiti mwenga mnanagali. Namulihola maweni kuwera mwawaherepa kuliku wantu wamonga.

¹⁷ Handa muntu yoseri pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda viraa yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri. ¹⁸ Gutendi shoseri shashiwezekana kuwera na ponga na kila muntu. ¹⁹ Waganja wangu namuwuzilira shisasi, kumbiti mumlekeli Mlungu shitwatira ashi. Mtuwa kalonga Mumalembu Mananagala, “Hambuziliri shisasi, handipi.” ²⁰ Nentu ga aga, Malembu Mananagala galemmbwa, “Handa mngondu gwaku pakawera na njala, gumpanani shiboga, pakawera na kwimuluwa, gumpanani mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni nentu gambira makala ga motu pa mtuwi gwakuwi.” ²¹ Naguleka vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi ukondola kwa uheri.

13

Utii kwa walongoziya wa Isi

¹ Kila muntu kafiruwa kuwajimira wakolamlima wa silikari, toziya silikari yoseri ilawiti kwa Mlungu na ukolamlima utulwa na Mlungu. ² Yoseri yakalema ukolamlima wa isi,

kalema lilagaliruru lyakalagaliriri Mlungu na muntu yoseri yakatenda hangu hakalijegeri mweni utoza. ³ Wakolamlima wa isi watilwa ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa, kumbiti watilwa na wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri na lyoga kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi gaherepa na womberi hawakuzyumi, ⁴ toziya womberi wawera wantumintumi wa Mlungu yawatenda lihengu kwa mota ya mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufiruwa kuwatira toziya womberi wawera na makakala ga kukutoza. Womberi ndo wantumintumi wa Mlungu, womberi yawawera na azabu ya Mlungu kwa woseri yawatenda ukondola. ⁵ Toziya ayi mwenga mafiruwa kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya Mlungu, kumbiti viraa toziya muvimana mummyoyu yamwenga ndo iherepa.

⁶ Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya wakolamlima wankumtendera Mlungu pawatimiza mahengu gawu. ⁷ Mumpanani kila muntu shakafirruwa kupata, wantu yawa-tola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru, wantu woseri yawafirruwa ligoya, wapananwi ligoya.

Mafiliru

⁸ Namuwera na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira maweni. Muntu yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliruru. ⁹ Malagaliruru ndo aga, “Nagutenda uhumba, nagulaga, nagwiwa, naguwa na lumatamata kwa shintu sha muntu gwingi.” Goseri aga na gamonga gawera mulilagaliruru limu, “Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni.” ¹⁰ Handa paguwafira wamonga, gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafiliru ndo ukamilika wa Lilagaliruru lyoseri.

¹¹ Mfiruwa mtendi aga, toziya muvimana kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka mumpota. Ulopoziya wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira. ¹² Pashiru papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su twenga tuleki kutenda vitwatira vyaviwera vya luwindu na tutoli silaha za ulangala. ¹³ Twenga tufiruwa tulikali ntambu yayifiruwa na unakaka mu kila shintu shatutenda. Namuwera na lwaliya ama ulowera ama undiyandiya ama ndewu ama weya. ¹⁴ Kumbiti Mtuwa Yesu Kristu hakawalongoziyi mwenga, na namulihola kuusu njira za kutenda lumatamata lwa vidoda.

14

Nagumtoza mlongu gwaku

¹ Muwashemeri wantu walii yawawera na njimiru ndidini, kumbiti namakakatalu nawomberi kuusu maholu gawu weni. ² Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi shintu shoseri, kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kaliyaga likolu hera. ³ Muntu yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri kila shintu na ulii yakaliya likolu hera nakamtoza muntu yakaliya kila shintu, toziya Mlungu kamshemera muntu ayu. ⁴ Hashi, gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga? Ali ndo lishawuli lya Mtuwa kuwera womberi wapati ama wapati ndiri. Womberi hawapati, toziya Mtuwa kaweza kuwatenda womberi wapati.

⁵ Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga lyana ligoya nentu kuliku mashaka gamonga na wamonga walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na msimamu gwa mahala gakuwi. ⁶ Wantu woseri yawalihola nentu kuusu lishaka tunga, wa-tenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa. Womberi yawaliya kila shintu, watenda kwa kumpanana ligoya Mtuwa, toziya womberi walonga mayagashii Mlungu kwa shiboga. Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa na walonga mayagashii Mlungu. ⁷ Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera na twenga tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera. ⁸ Handa patulikala tulikala toziya ya Mtuwa na handa patuhowa tuhowa toziya ya Mtuwa. Su patuhowa ama patulikala, twenga twawantu wa Mtuwa. ⁹ Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera Mtuwa gwa wakomu na yawahowiti. ¹⁰ Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya likolu hera? Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila shintu? Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mlungu. ¹¹ Ntambu Malembu Mananagala galembwa, “Mtuwa kalonga, nakaka neni Mlungu mkomu, Kila muntu hakansuntamalili neni na kila muntu hakankwisi neni ndo Mlungu.”

¹² Shakapanu kila muntu pakati pa twenga, hakalaviyi mawalanga kulongolu kwa Mlungu.

Naguwatenda wamonga watendi vidoda

¹³ Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki kutenda shoseri shashiwatenda wamonga watendi vidoda. ¹⁴ Kulikolerana kwangu pamuhara na Mtuwa Yesu, kuntenda neni moni kwahera shiboga shashiwera shihumba, kumbiti handa gujimira kuwera shiboga shamu shiwea shihumba, shakapanu shiwea shihumba kwa gwenga. ¹⁵ Handa paguwatenduwa wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku gahera mafiliru. Naguleka shiboga shaguliya shimwagamiziya muntu ndomweni Kristu kahowiti toziya yamweni. ¹⁶ Su namjimira shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza. ¹⁷ Toziya Ufalumi wa Mlungu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti kumfiriziya Mlungu na kuwera na ponga na kuwera na nemeleru yayijegwa na Rohu Mnanagala. ¹⁸ Na pagumtendera Kristu ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mlungu na kujimirwa na wantu.

¹⁹ Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuvitendi vitwatira vyavijega ponga na galii yagatutenda tulitangani twaweni. ²⁰ Su nagulyagamiziya lihengu lyakatenditi Mlungu toziya ya viboga. Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya viboga vyavimenda muntu yoseri katendi vidoda. ²¹ Mbaka kuleka kuliya litota na kulanda togwa, ama kutenda shoseri shilii shashiwatenda walongu watendi vidoda. ²² Su gukoleri shagujimira kuusu shitwatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga na Mlungu. Mbaka kwa wantu walii yawajimira ndiri kutenda vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi wavimana kuwera goseri gaherepa ²³ kumbiti muntu yakahera unakaka kuusu shiboga shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya matendu gawu gawera munjimiru. Na shoseri shashiwera ndiri munjimiru ndo vidoda.

15

Mleki kulifira maweni

¹ Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa kuwatanga walii yawahera likakala kuzitola shida zyawu. Natulifiriziya twaweni hera. ² Kila yumu gwetu kafiruwa kumfiriziya gwapakwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa munjimiru. ³ Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mwani, kumbiti kaweriti handa ntambu yagatakuliti Malembu, “Nyengu zyoseri zawakulaviliriti gwenga zimpata neni.” ⁴ Goseri yagalembitwi galembwa kutufunda twenga su kulawirana na hepera na manemu gatupananwa na Malembu Mananagala aga tupati kuwera na matumburu. ⁵ Mlungu yakawera shanjiru sha hepera na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu gumu kwa kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu. ⁶ Su mawoseri mwenga na kwa liziwu limu, mumkwisi Mlungu, Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

Visoweru viheri kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri

⁷ Su, mulishemerani toziya ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti. ⁸ Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi gwa Wayawudi kapati kulanguziya uwaminika wa Mlungu na malagilu ga Mlungu gakawapananiti wambuyi wetu gapati kutimiya, ⁹ su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri, wapati kumkwisa Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu yagalonga Malembu Mnanagala, “Hangu hanukukwisi gwenga muwamu mwa wantu yawawera Wayawudi ndiri, Hanuziyimbi zyuma za litawu lyaku.” ¹⁰ Kayi Malembu galonga, “Mnemeleri, mwenga wantu yawawera Wayawudi ndiri, mnemeri pamuhara na wantu wa Mlungu!”

¹¹ Kayi,

“Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri yamuwera Wayawudi ndiri, mwawoseri mwenga, mumzyumi!”

¹² Kayi Isaya kalonga,

“Hakalawili muntu mushiyiwuku sha Yese, yomberi hakakolimlima wantu yawawera Wayawudi ndiri, na womberi hawamtumbiri.”

¹³ Mlungu yakawera shyanjiru sha litumburu, kawamemiziya nemeleru yoseri na ponga kulawirana na njimiru yenu, litumburu lyenu lipati kongereka kwa likakala lya Rohu Mnanagala.

Utenderu wa Paulu

¹⁴ Waganja wangu, namweni neni nuvimana nakaka kuwera mwenga viraa mmema lusungu na mahala goseri na muweza kulitakulirana maweni kwa maweni. ¹⁵ Kumbiti nuwalembirani muluhamba alu pota lyoga, mpati kuwaholuziya kuusu shitwatira ashi. Ntenda hangu toziya ya maheri gakanupiti Mlungu ¹⁶ ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Lihengu lyangu ali lya shitambika kubwera

Shisoweru Shiwagira sha Mlungu su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kuwera tambiku yayijimira na Mlungu, tambiku yayipungitwi na Rohu Mnanagala. ¹⁷ Hangu, pamuhara na Kristu Yesu, neni weza kulitumbira lihengu lyangu kwajili ya Mlungu. ¹⁸ Njera ndiri kutakula shintu shimonga shoseri kumbiti shilii hera ndosheni Kristu Yesu kashitenda kwa kundendera neni su wantu yawawera Wayawudi ndiri wapati kujimira. Katenda hangu kwa visoweru na vitendu, ¹⁹ kwa likakala lya mauzauza na makangashu na kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu. Su, kwa mwanja gwa kila pahala, kwanjira Yerusalemu kulii mpaka Yeriku, nushibwera weri Shisoweru Shiwagira Sha Kristu. ²⁰ Nfira kubwera visoweru viwagira mashaka goseri poseri litawu lya Kristu halyenipikiniriki, naniza kunyawa shanjiru kwa muntu gwingi. ²¹ Ntambu yagatakula Malembu Mananagala, wantu woseri hawenibwelerwi visoweru vyakuwi hawaviwoni, na wantu hawenipikiniri hawavimani.

Matandiru ga Paulu ga kutyangira Ruma

²² Toziya ayi waneweleriti mala zivuwa kwiza kwa mwenga. ²³ Kumbiti tembera vinu malira lihengu lyangu wega azi na kwa vinja vivuwa neni wera na mafiliru makulu ga kwiza kwa mwenga kuwalola. ²⁴ Nulitumbira kutenda hangu vinu, nfiriti kuwalolani neni panwera mumwanja gwa kugenda Hisipaniya na muntangi kwa mwanja agu pakunemelera kala kuwera kwa shipindi panwera na mwenga. ²⁵ Kumbiti, kwa vinu nunkugenda kuwatendera wantu wa Mlungu wa kulii Yerusalemu. ²⁶ Toziya Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu aku Makedoniya na Akaya wafira kutenda mshangu yawu kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu wa aku Yerusalemu. ²⁷ Weni wafira kutenda hangu, kumbiti nakaka, ali lihengu lyawu kwa womberi. Toziya payiweru wantu yawawera Wayawudi ndiri washiliki tekelera za shirohu za Wayawudi, wafiruwa na womberi viraa wawatenderi Wayawudi munfira zyawu za pasipanu. ²⁸ Pantenda kala lihengu ali na kuwapanana mshangu agu gwagujojiniritwi kwajili ya womberi, hanuwatyangiri mwenga neni panwera mumwanja kugenda Hisipaniya. ²⁹ Nuvimana kuwera paniza kwamwenga hanuwajegeri tekeleri zivuwa za Kristu.

³⁰ Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kwa ufiru wawujegwa na Rohu, munjimira kwa kunduwira kwa Mlungu. ³¹ Mluwi mpati kulopoziwa muwamu mwa walii yawajimira ndiri yawawera Yudeya na utenderu waneni Yerusalemu upati kujimira na wantu wa Mlungu yawawera aku. ³² Hangu, Mlungu pakafira, neni hanwezi kwiza kwa mwenga kwa nemelera, hanoyeri pamuhara na mwenga. ³³ Mlungu yakawera shanjiru sha ponga, kaweri na mawoseri mwenga. Yina haa.

16

Kulamsiwa kwa wantu wa gweka

¹ Nfira kuwagambira viherepa kuusu muhasha gwetu Feiba ndomweni ntumintumi mushipinga sha wantu shawamjimira Yesu aku Kenkireya. ² Mumwanki kwajili ya Mtuwa ntambu yawafiruwa kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa wantu wawuwa ata kwa neni.

³ Malamusiwu ganeni gawafikiri Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhara na wayangu kwa Kristu Yesu. ⁴ Womberi walituliti muhatari mumakaliru gawu kwajili ya neni, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa kwa neni hera ndiri viraa avi kulawa kwa vipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa maisi gamonga. ⁵ Nuwalamsiyan viraa Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu. Nuwalamsiya waganja wangu Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa Asiya kumjimira Kristu.

⁶ Mumlamsiye Mariya yomberi katenda lihengu kwa kugangamala kwajili ya mwenga. ⁷ Nuwalamsiya Andreniku na Yunia wantu wa lushu wayangu yawatatiritwi mushibetubetu pamuhara na neni. Womberi wamanikana nentu wamu mwa wantumintumi, kayi waweriti Wakristu pamberi paneni.

⁸ Nukulamsiya Apliatu ganja gwangu mukuwera pamuhara na Mtuwa. ⁹ Numulamsiya Aribanu, mtenda lihengu pamuhara na neni mu Kristu, numulamsiya viraa na ganja gwangu Staku. ¹⁰ Mumlamsiye Apelisi yakamfiriziya Kristu. Nuwalamsiya wa kaya ya Aristabulu. ¹¹ Nuwalamsiya yawalikala mnumba ya Herodiana, muntu muyangu gwa lushu na kwa waganja wa Narikisi yawawera wa Mtuwa.

¹² Muwalamsiye Trifena na Trufosa yawatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtuwa na ganja gwangu Perisi yakatenda gawuwa kwanjili ya Mtuwa. ¹³ Mumlamsiye Rufu yakasyagulitwi na Mlungu, muntu kagangamala nentu mulihengu lya Mtuwa na mawu

gwakuwi ndo mawu gwangu viraa, ¹⁴ Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuwera nawomberi. ¹⁵ Muwalamsiyi Filologu na Yulia na Neria na mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi.

¹⁶ Mulilamsiyi maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufiru. Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Kristu, shiwalamusiyani.

Kulonga kwa upeleru

¹⁷ Waganja wangu nuwaluwani muwalaviyi woseri yawajega malekaniru kwa wayawu na kuwatenda wantu wamonga waguwi, ntambu imonga na mafunda gawafunda. Mulishapiri na wantu awa. ¹⁸ Toziya wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtuwa gwetu, kumbiti wavitendera vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu vinoga na kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula myoyu ya wantu waheri. ¹⁹ Kala muntu kapikanira kuusu kujimira kwa mwenga na hangu muwera toziya ya sekelera yaneni, nuwafilirani muweri na luhala muvitwatira viheri, pota likosa kuusu shitwatira shidoda. ²⁰ Na Mlungu shanjiru sha ponga hakakawi ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu genu. Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga.

²¹ Timotewu mtenda lihengu myangu kawalamsiyani. Viraa avi na Lukiu na Yasoni na Sosipita, mwana lushi muyangu. Kawalamusiyani.

²² Na neni Teritiwu numulembeleriti luhamba alu, nuwalamsiya kwa litawu lya Mtuwa.

²³ Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu, yomberi kawalamusiya, Erastu mtula mpiya gwa lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalamsiya. ²⁴ Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Maluwa ga kumkwisa Mlungu

²⁵ Su, vinu na tumkwisi Mlungu yakaweza kuwakamaziya mu Shisoweru Shiwigira shanushibweriti kuusu ujumbi wa Yesu Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziyiti na kweni kuweriti kuffika kwa vinja vivuwa vyavipititi. ²⁶ Kumbiti vinu nakaka ayi wairanguziya kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa Mlungu na kwa amuli ya Mlungu gwa mashaka goseri, su maisi goseri galii gapati kumjimira na kumtii.

²⁷ Mlungu yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhala, ndomweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri. Yina haa.

LUHAMBWA LWA KWANJA LWA PAULU KWA WAKORINTU ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja kwa Wakorintu lulembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na tanu Pakwiyuka Yesu (1:1). Alu ndo luhamba lwa kwanja pakati pa mahamba mawili gatuwera nagu gakalembiti Paulu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu. Pamonga luhamba alu lulembitwi mushipindi shakawer-iti kankulikala Efesu pamberi pa mpangu gwakuwi gwa kuwatyangira wantu wa Korintu mumwanja gwakuwi gwa kugenda na kuwuya kulawa Makedoniya (16:5-9).

Luhamba alu ndo mawankula ga visoweru vyakawankiti Paulu kulawa kwa walongu wamu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuusu vitwatira vidoda vyavitendiki-iti pakati pawu, paiwera pamuhera na malekaniru na uhumba. Lushi lwa Korintu lumanikana nentu kwa vitwatira vyakuwi vya uhumba, su shiweri ndiri shitwatira sha kulikangasha kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kulemberwa kuusu vitwatira vya ntambu ayi. 1Korintu iweri na shipandi shashimanikana nentu kuusu mafiliru (13).

Yagaweramu

Paulu kankuwalamsiya Wakorintu na kumgambira mayagashii Mlungu kwajili ya womberi, shipandi sha 1:1-9

Shakapanu kankuyowelera kuusu visoweru vyakapatiti kuusu malekaniru mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu, shipandi sha 1:10-4:21

Kayi kankuyowelera vitwatira vya uhumba na vitwatira vya kusitakiana na kulijega mushizyungu, shipandi sha 5 mpaka shipandi sha 6.

Shakapanu kankulagalira kuusu vitwatira vya ndowa na kulaviya tambiku kwa vinyagu na kuguwira na mafupu ga shirohu na uzyukusiwu, shipandi sha 7 mpaka shipandi sha 15.

Upeleru kankumalalira kuusu malagaliru ga vitendu na malagaliru ga muntu mweni, shipandi sha 16.

¹ Neni Paulu yawanshemiti kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu na mlongu muyetu Sosteni.

² Twankuwalemberani mwenga yamuwera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku lushi lwa Korintu. Mwenga mtendwa wananagala toziya mulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, mshemitwi muweri wantu wa Mlungu, pamuhera na wantu woseri kila pahala pawamguwira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, yakawera Mtuwa gwawu na gwetu viraa. ³ Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga.

Tekeleru zya Mlungu kupitira Yesu Kristu

⁴ Mashaka goseri nungambira Mlungu mayagashii kwajili ya mwenga, toziya ya manemu gakawapananiti mwenga kupitira Yesu Kristu. ⁵ Toziya kwa kulikolerana pamuhera na Kristu muwera walunda mukila shintu. Mpananwa kutakula na kumana. ⁶ Ujumbi kuusu Kristu wanakaka mngati mwenu. ⁷ Hangu mpungukiwitwi ndiri lifupu lyoseri lyampananiti na Rohu Mnanagala, pamuhera mwankuhepera kugubutulwa kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ⁸ Nayomberi hakawagamaziyi mwenga mpaka upeleru, mpati kuwoneka pota na ukondola mulishaka lilii lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ⁹ Mlungu yakawera mwaminika, kawashemiti mwenga muweri pamuhera na Mwana gwakuwi Yesu Kristu, Mtuwa gwetu.

Kulibagulana kwa wantu yawamjimira Yesu

¹⁰ Wantu yawamjimira Yesu wayangu, nuwaluweni kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu, mulijimilirani mukila shintu shamtakula, su nakuwera malekaniru pakati pa mwenga. Mulikolerani nakamu pamuhera na liholu limu na nfru yimu. ¹¹ Wantu yawamjimira Yesu wayangu, wantu wamonga kulawa kwa kaya ya Kloyi, wangambira kuwera mwenga mwankulirewa. ¹² Neni nfru kutakula shampikinititi kulawa pakati pa mwenga, yumu kalonga, “Neni gwa Paulu”, Yumonga kalonga “Neni gwa Apolu”, Na yumonga kalonga, “Neni gwa Peteru.” Kwa litawu lya Shigiriki wamshema Kefa, na yumonga kalonga, “Neni gwa Kristu.” ¹³ Hashi, Kristu kabagulika? Hashi, Paulu ndo yawampingikiti kwajili ya Mwenga? Ama hashi, mbatizitwi gamba ntumintumi gwa Paulu?

¹⁴ Mayagashii Mlungu toziya numubazititi ndiri muntu yoseri pakati penu, kumbiti hera Krispu na Gayu. ¹⁵ Su kwahera muntu yakaweza kutakula kuwera mwenga wakubazititi

kwa litawu lyaneni. ¹⁶ Nulihola, vilaa numubatziti Stefana na kaya yakuwi, kumbiti mani panumbatiziti muntu gwingi. ¹⁷ Kristu kantumiti ndiri kubatiza, kumbiti nuwabweleri wantu Shisoweru Shiwagira, kayi nushibweri pota na kutendera luhala lwa mbweru za wantu, su makakala ga kuhowa kwa Kristu palupingika nagawoneki kuwari shintu ndiri.

Kristu ndo likakala na luhala lwa Mlungu

¹⁸ Toziya ujumbi wa kuhowa kwa Kristu palupingika kuwera uzigizigi kwa wantu yawagamira, kumbiti kwa twenga yatulopoziwa, ujumbi awu ndo makakala ga Mlungu.

¹⁹ Malembu Mananagala galonga,

“Aharibisiyi luhala lwa yawawera na luhala,

Na mahala ga wantu hanyasili kutali.”

²⁰ Su kakoshi yakawera na luhala? Hashi, kakoshi mfunda gwa malagaliru? Hashi, kakoshi shikambaku gwa kutakuziyana gwa pasipanu? Mlungu kulanguziyiti kuwera luhala lwa pasipanu lyahera mahala.

²¹ Toziya kwa luhala lwa Mlungu, wantu hapeni wammani Mlungu kwa njira ya luhala lwawu weni. Mlungu kafiriziwiti kuwalopoziya wantu yawajimira kupitira shiziyigiziyi shatuwabwerera. ²² Wayawudi wafira lilangaliru handa shilangaliru, Wagiriki wankusakula luhala. ²³ Kumbiti twenga twankumbwera Kristu yawampingikiti. Kwa Wayawudi shitwatira ashi shiwera shileweleru na kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi shiwera shiziyigiziyi, ²⁴ kumbiti kwa walii yawashemitwi na Mlungu, Wayawudi pamuhara na wantu yawawera ndiri Wayawudi, Kristu ndo likakala lya Mlungu na luhala lwa Mlungu. ²⁵ Toziya shashiwoneka kuwera uzigizigi wa Mlungu, shiwera na luhala kuliku luhala lwa muntu, na shilii shashiwoneka shahera makakala ga Mlungu, shiwera na likakala kuliku likakala lya muntu.

²⁶ Wantu yawamjimira Yesu wayangu, vinu muliholi Mlungu pakawashema, wawuwa wenu waweriti ndiri na luhala lwa munshimba na wantu wawuwa ndiri yawawera na makakala na wantu wawuwa ndiri yawawera na ukulu. ²⁷ Kumbiti Mlungu kavisyaguliti vitwatira vyaviwoneka pasipanu kuwera vizigizigi, su kawasoniziyi wantu yawawera na luhala na Mlungu kavisyaguliti vitwatira vilii pasipanu viwoneka legilegi, su kawasoniziyi wantu yayawera na makakala. ²⁸ Mlungu kavisyagula vitwatira vilii pasipanu viwoneka vyavifaa ndiri na vyawavizarawu, su kavihalabisiyi vilii vyaviwoneka na wantu kuwera shintu shikulu. ²⁹ Su kwahera muntu yoseri yakaweza kulitumbira shoseri kulongolu kwa Mlungu. ³⁰ Kumbiti Mlungu ndo yakawakolelerani pamuhara na Yesu Kristu. Mlungu kamtenditi Kristu kaweri luhala lwetu, kwa njira yakuwi twenga tutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, tuwari wantu wananagala wa Mlungu na kulopoziwa. ³¹ Su Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Yakafira kulitumbira, kalitumbiri Mtuwa ntambu yakatenda.”

2

Ujumbi wa Yesu yawampingikiti

¹ Walongu wayangu, neni paniziti kwa mwenga nuwabweliriti ndiri bada nakaka ya ujumbi wa Mlungu kwa visoweru viherepa, ama kwa luhala lwa muntu. ² Toziya panilikaliti na mwenga amuwiti kulyaluwa goseri, ira kummana Yesu Kristu, ulii yawampingikiti. ³ Paniziti kwa mwenga nweriti legilegi, nendemera kwa lyoga nentu. ⁴ Mafundishu ganeni na mabweru ganeni, gawera ndiri kwa visoweru viherepa na ga luhala lya kuwakwegera wantu, kumbiti gaweriti na makakala ga Rohu gwa Mlungu. ⁵ Ntenditi hangu, su njimiru ya mwenga nayilitumbira luhala lwa muntu, kumbiti ilikali mumakakala ga Mlungu.

Luhala lwa Mlungu

⁶ Pamuhara na hangu, tubwera ujumbi wa luhala kwa walii yawakula murohu. Kumbiti luhala alu lwa pasipanu ndiri ama lwa wakolamlima ndiri wa pasipanu, yawagenda kwagamira. ⁷ Luhala lwanuwabweleru ndo luhala lwa bada ya Mlungu, luhala lwalufifikiti, yomberi lwakalusyaguliti kala kwanjira makashu kwajili ya ukwisa wa twenga, pamberi pa kuwumbwa pasipanu. ⁸ Kwahera ata mkolamlima yoseri gwa pasipanu yakalumaniti luhala alu. Handa mewalumaniti, womberi mewampingiki ndiri Mtuwa gwa ukwisa. ⁹ Kumbiti ntambu yagatakula Malembu Mananagala, “Vitwatira vyeni lisu lipatiti ndiri kuwona, ama likutu kupikinira, Vitwatira vyeni muntu kapatiti ndiri kuvihola mumoyu, Aga ndo Mlungu gakawatandiriti walii yawamfira.”

¹⁰ Avi ndo vitwatira Mlungu vyakatugubuturiti kwa njira ya Rohu gwakuwi. Toziya Rohu kalola lola kila shintu ata vitwatira vyaviwera mungati mwa Mlungu. ¹¹ Hashi, gaa yakaweza kugamana galii gagawera mngati mwa muntu handa ndiri rohu gwakuwi

yakawera mngati mwakuwi mweni? Su ntambu iraayi, kwahera yakavimana vitwatira vya Mlungu, kumbiti Rohu gwa Mlungu. ¹² Twenga twankiti ndiri rohu gwa pasipanu, kumbiti twankiti Rohu yakalawiti kwa Mlungu su tuweza kuvimana vyoseri Mlungu vyakatupananiti.

¹³ Su twenga twankutakula ndiri kwa visoweru vyawatufunditi kwa luhala lwa muntu, kumbiti twankutakula kwa visoweru vyatufunditwi na Rohu, patuvitakulira vitwatira vya shirohu kwa wantu yawawera na Rohu. ¹⁴ Muntu yakahera Rohu hapeni kawanki vitwatira vya Rohu gwa Mlungu, vitwatira avi viwoneka vya uzigizigi hera kwakuwi na hapeni kavimani, toziya gamanikana hera kwa utanga wa Rohu. ¹⁵ Muntu yoseri yakawera na Rohu gwa Mlungu ayu kaweza kuyambula uherepa wa kila shintu, kumbiti kwahera muntu yakaweza kumtoza. ¹⁶ Malembu Mananagala galonga, “Gani yakaweza kugamana mahala ga Mtuwa? Gani yakaweza kumfunda Mtuwa?” Kumbiti twenga twana mahala ga Kristu.

3

Wantumintumi wa Mlungu

¹ Walongu wayangu, neni mweziti ndiri kutakula na mwenga gambira wana wina na Rohu gwa Mlungu, ntakula na mwenga gambira wantu wa pasipanu, gambira wanonu mumakaliru ga Shikristu. ² Nuwalandiziya mwenga maweri, pota na kuwapanani shiboga shikamala, toziya mwenga maweni shiriri. Ata vinu mwakala ndiri kushiliya. ³ Toziya mwenga mwankulikala gambira wantu wa pasipanu ntambu yawalikala. Hashi, yanakaka ndiri kuwera kwana weya na kulilewana pakati penu? Goseri aga gawalan-guziyani mwenga mwankali wantu wa pasipanu na mwankulikala gambira pasipanu ntambu yafafira. ⁴ Yumu gweni pakatakula, “Neni nufata Paulu,” Na yumonga kalonga, “Neni numufata Apolu.” Hashi, mtenda ndiri gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda?

⁵ Hashi, Apolu ndo gaa? Hashi, Paulu ndo gaa? Twenga twa wantumintumi hera wa Mlungu, yatuwajegerani mwenga njimiru. Kila yumu gwetu katenda lihengu lyakapananitwi na Mtuwa. ⁶ Neni nyaliti mbeyu na Apolu katiriti mashi, kumbiti Mlungu ndo yakayimeriziyiti mbeyu ayi. ⁷ Ulii yakayaliti na ulii yakitiliti mashi shintu ndiri, kumbiti Mlungu gweka yakuwi ndo yakavitenditi vyoseri avi vikuli. ⁸ Muntu yakayaliti na muntu yakitiliti mashi, woseri watenda lihengu lyakulinganira, Mlungu hakamfupi kila muntu kulawirana na lihengu lyakatenditi. ⁹ Toziya twenga twawalongu, tutenda lihengu pamuhera na Mlungu na mwenga mwalirambu lya Mlungu na mwenga mwanumba ya Mlungu.

¹⁰ Kwa utanga wa mafupu gampananitwi na Mlungu, ntenditi lihengu gambira mnyawa numba na ntuliti lyanjiru, muntu gwingi kankunyawa palyanjiru ali. Kumbiti kila muntu kaliloli weri ntambu yakanyawa. ¹¹ Kwahera muntu gwingi yakaweza kutula lyanjiru lyamonga pa ulii yakalituliti kala, lyanjiru ali ndo Yesu Kristu. ¹² Pa lyanjiru ali, wantu wamonga hawanyawi kwa zahabu ama madini gawagashema mpiya ama kwa mabuwi ga mpiya zivuwa, ama mitera ama miteti ama lyasi. ¹³ Na uharepa wa lihengu lya kila muntu haliwoneki mulishaka lya Kristu pakashigubutula. Toziya mulishaka ali motu hagugubutuli lihengu lya kila muntu na motu hagupimi na kulanguziya uharepa wakuwi. ¹⁴ Payiwera shakanyawiti muntu palyanjiru alu pashilungula ndiri mumotu agu, su mnyawa numba hakawanki lifupu. ¹⁵ Kumbiti lihengu lya muntu yoseri palilungulira, kumbiti yakanyawiti hakaagamiziya lifupu yakuwu, kumbiti mweni hakalopoziwi gambira kusolopoka kulawa mumotu.

¹⁶ Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera mwenga Mwanumba nkulu ya Mlungu na Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwemwenga? ¹⁷ Su muntu pakaihalibisiya Numba nkulu ya Mlungu, Mlungu hakamuhlabisiya yomberi. Toziya Numba nkulu ya Mlungu ndo inanagala na maweni mwenga ndo handa numba ya Mlungu.

¹⁸ Namulipayira! Muntu yoseri pakati pa mwenga pakalihola kana luhala lwa ntambu ya pasipanu, mbaka kaweri mzyigiziyi su kupati kuwera na luhala lwa nakaka. ¹⁹ Toziya luhala lwa wantu wa pasipanu luwera luzigiziyi kulongolu kwa Mlungu. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Mlungu kankuwagomiziya yawawera na luhala muwu-ja nja wawu.” ²⁰ Na Malembu Mananagala gamonga kayi, “Mtuwa kavimana kuwera maholu ga yawawera na luhala gafaa ndiri.” ²¹ Su muntu nakalitumbiria kila shintu shawatenda wantu, toziya kila shintu sha mwenga. ²² Kaweri Paulu ama Apolu ama Kefa ama pasipanu ama makaliru ama kuhowa, ama vitwatira vya vinu na vya shakapanu, vyoseri vya mwenga. ²³ Na mwenga mwawantu wa Kristu na Kristu gwa Mlungu.

4

Wantumintumi wa Kristu

¹ Muntu katuwoni twenga twantumintumi wa Kristu yatupananitwi uwezu wa Mlungu. ² Vinu shashifirwa kwa yoseri yakapananitwi lihengu kaweri mwaminika. ³ Kwa neni shintu ndiri pantozwa na mwenga, ama pantozwa na wantu na hapeni nulitozi namweni. ⁴ Toziya nuvimana ndiri kulitoza namweni, kumbiti shintu ashi shilanguziya ndiri kuwera neni nana likosa. Mtuwa ndo yankatoza neni. ⁵ Su, namtoza shitwatila shoseri pamberi pa shipindi shakuwi kusoka, mleki mpaka Mtuwa pakiza. Yomberi hakavilaviyi vitwatira vyavilifiti muluwindu na kulanguziya nfiru ya mmoyu ya wantu. Panu kila muntu hakapati uzyumi wakuwi kulawa kwa Mlungu.

⁶ Wantu yawamjimira Yesu wayangu, numtumiti Apolu na neni namweni su kupitira kwa twenga mulifundi mfanu agu, "Mgaloli weri gagalembitwi." Nakawera muntu yoseri yakalitumbira muntu yumu na kumzalawu yumonga. ⁷ Gani kakutenda guwera mkulu kuliku yumonga? Hashi, Mlungu kakupananiti ndiri kila shintu shaguwera nashu? Na payiweza gupananwa, iweza hashi gultumbira kuwera gupananwa ndiri?

⁸ Muwera kala na kila shintu shamfira! Muwera kala mwawalunda! Muwera mwawafalumi pota ya twenga! Yina, menfiri nakaka muwera wafalumi, su natwenga vilaa tuwera wafalumi pamuhara na mwenga. ⁹ Nulihola Mlungu katutenda twenga wantumintumi tuwera wantu wa upeleru nakamu, gambira wantu yawatozitwi kuhowa, toziya tuwera msambu gwa pasipanu poseri na kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa wantu. ¹⁰ Twenga twawazigizi toziya ya kumtendera Kristu, kumbiti mwenga muwera na mahala kwa kulikolerana pamuhara na Kristu! Twenga twalegilegi, mwenga mwawavikambaku. Mwenga mbezika ndiri, kumbiti twenga twankubezika. ¹¹ Mpaka vinu, twenga twana njala, kuyumuluwa, twahera nguwu, wankutukomanga nentu na twahera pakugonja. ¹² Su twankutabika kutenda lihengu likamala kwa mawoku getu twaweni. Patupangilwa, twenga twankuwatekelera, pawatutabisiya, twenga tuhepelera, ¹³ pawatwigiranga, twenga twankula kwa ligoya. Mpaka vinu watutendera gambira udoda wa pasipanu na kila muntu katuwona twenga twauhakata.

¹⁴ Nembiti ndiri vitwatira avi kuwasoniziya mwenga, kumbiti kuwafunda gambira wana wangu yanuwafira. ¹⁵ Toziya ata pamuwera na walera wawuwa mumakaliru genu ga Shikristu, tati gwenu ndo yumu hera. Mukulikolerana na Kristu Yesu neni wera tati gwenu kwa kuwabwelerani Shisoweru Shiwagira. ¹⁶ Su nuwaluwani mwenga mfati mfanu gwangu. ¹⁷ Toziya ayi neni numtuma Timotewu kwa mwenga. Yomberi ndo yakawera gambira mwana gwangu mngati mwa Kristu yanumfira na mwaminika mukulikolerana na Mtuwa. Yomberi hakawaholiziyi njira yanuyigendera mukulikolelerana pamuhara na Kristu, njira yanuyifunda pahala poseri pa shipinga shoseri sha wantu shawamjira Yesu. ¹⁸ Wamu wenu wanja kulitumba pawalihola kuwera hapeni nizi kayi kwa mwenga. ¹⁹ Kumbiti Mtuwa pakafira, hanizi kwa mwenga kanongola, panu hanuliwoneli namweni, galii ndiri gawagatakula gweka yakuwi kumbiti makakala gawawera naga. ²⁰ Toziya Ufalumi wa Mlungu uweza ndiri visoweru vya mlomu, kumbiti wa makakala. ²¹ Hashi, mwenga mfira shishi? Hashi, nizi kwa mwenga na ntomond, ama nizi na moyu gwa mafiliru na unanagala?

5

Uhumba mulidewa

¹ Vinu kwana visoweru vyavipikanika kuwera kwana uhumba pakati pa mwenga, uhumba hawenilawiri ata kwa wantu yawammana ndiri Mlungu. Ng'ambirwa kuwera yumu gwenu kagonjaga na mdala gwa tati gwakuwi! ² Hashi, mwenga muweza kulitumba? Meyiweri mbaka kwa mwenga moyu guwatami na muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi kawingwi pakati pamwenga. ³ Tembera munshimba neni wera patali na mwenga, kumbiti mumaholu napamuhara na mwenga. Su neni numtoza kala muntu ayu yakatenditi shitwatila ashi sha soni, handa napanu pakati pa mwenga. ⁴ Pamjojonika pamuhara kwa litawu lya Mtuwa Yesu, neni pamu na mwenga mumaholu na makakala ga Mtuwa gwetu Yesu gapanu, ⁵ mumpanani Shetani muntu ayu, su nshimba yakuwi iyaribisiwi na rohu yakuwi iweza kulopoziwa mulishaka lilii Mtuwa pakawatoza wantu.

⁶ Itherepa ndiri kwa mwenga kulitumba! Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera simika ndidini hera isheshemiziya ubumu woseri? ⁷ Muwusiya isimika ngona ya vidoda su hamuweri wasyayi. Shakapanu hamulifani gambira ubumu wasyayi ntambu yamuwera. Toziya Kristu mwana gwa kondolu gwa Pasaka gwetu wamlaviya kuwera tambiku. ⁸ Su tunemeleli Pasaka yatwenga, kwa simika ndiri ngona, simika ya vidoda na ukondola, kumbiti kwa libumunda lyalilekerwa ndiri simika, libumunda lya utakasiwu na nakaka.

⁹ Nuwalembiriri muluhamba lumonga, namulihanganika na wahumba. ¹⁰ Ntakula ndiri namulihanganika na wantu woseri yawammana ndiri Mlungu, walii yawawera wahumba ama yawawera na lwaliya ama wivi ama yawaviguwira vinyagu. Su kuwachapira womberi memfiruwi kuwuka pasipanu nakamu! ¹¹ Shantakula ndo ashi, namtenda pamuhera na ulii yakalishema mweni mwamini kumbiti kawera muhumba, ama mlwaliya ama yakaviguwira vinyagu ama msongiziya ama mlowera ama mwivi. Muntu gwa ntambu ayi, ata kuliya namuliya nayomberi.

¹² Hashi, shitwatira sha neni kuwatoza wantu yawawera kunja mwa shipinga sha wantu wa Mlungu? Mlungu hakawatozi womberi. Kumbiti mwenga mfiuwa kuwatoza wantu yawawera pakati pa mwenga maweni. ¹³ Mumalembu Mananagala ntambu galembwa, “Mumuwingi muntu yakatenda vidoda pakati pa shipinga shenu.”

6

Wakristu walitozi weni kwa weni

¹ Handa muntu pakalirewa na muyaguwi, iwera hashi kagendi kumsitaki palongolu pashizyungu sha wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu pakumsitaki palongolu pa wantu wa Mlungu? ² Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wa Mlungu hawapatozi pasipanu? Handa mwenga hamuwatozi wantu wa pasipanu, iwera hashi muweza ndiri kutoza ata vitwatira vididini? ³ Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera twenga hatuwatozi wantumintumi wa kumpindi? Su, hayiweri ntambu gaa kwa vitwatira vya kila lishaka? ⁴ Malekaniru pagalawira pakati pa mwenga, iwera hashi mwankuwashema wantu yawashishera ndiri shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wawatozi? ⁵ Ntakula aga kuwasoniziya mwenga! Hashi, kwahera muntu pakati peni yakawera na luhala mekawezi kuwatoza wantu yawamjimira Yesu wayaguwi? ⁶ Kumbiti, mlongu yumu kankumjega mlongu muyaguwi kushizyungu na kawaleka wantu yawamumana ndiri Mlungu wamtozi.

⁷ Nakaka kustakiana aku maweni kwa maweni, kulanguziya kuwera msinda nakamu kulikala gimbira Wakristu! Hashi, meyiweri ndiri shitwatira shiherepa nentu mwenga mpokwi ulunda wamwenga? ⁸ Kumbiti maweni mwenga muwatendera ukondola na kuwapoka, kayi mwankuwatendera aga walongu wamwenga! ⁹ Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wadoda hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu? Namulipayira! Wantu yawawera wahumba hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu, ama yawaviguwira vinyagu ama yawatenda undiyandiya ama mpalu yakagonja na mpalu muyaguwi, ¹⁰ ama wavimbegu ama walwaliya ama walowera ama wapweperu, ama yawapoka ama yawigilanga, woseri awa hapeni wingiri Muufalumi wa Mlungu. ¹¹ Wamu wenu waweriti gimbira wantu awa. Kumbiti vinu vidoda vyamwenga viwusiwa na muwera wa Mlungu na mtendwa mmufiriziya Mlungu kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kwa Rohu gwa Mlungu gwetu.

Nshimba zyenu zimkwisi Mlungu

¹² Muntu hakawezi kulonga, “Vintu vyoseri viherepa kwa neni.” Yina, kumbiti vyoseri ndiri viherepa kwa gwenga. Njimira kuwera ntenda kila shintu, kumbiti hapeni njimili shintu shoseri shintendi hweri mmanda. ¹³ Muntu gwingi hakawezi kulonga, “Shiboga kwajili ya mtima na mtima kwajili ya shiboga.” Yina, kumbiti Mlungu hakavyagamiziya vyoseri viwili. Nshimba ya muntu kwajili ndiri ya uhumba, kumbiti kwajili ya kumtendera Mtuwa na Mtuwa ndo yakayilolera weri nshimba. ¹⁴ Kwa makakala gakuwi, Mlungu kamzyukisiyiti Mtuwa na vilaa vilii hakatuzyukisiyi na twenga.

¹⁵ Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba yamwenga iwera viwungiru vya nshimba ya Kristu? Hashi, neni nuluhola weza kutola viwungiru vya nshimba ya Kristu na kuvikolerana na viwungiru vya nshimba ya mndiyandiya? Ndala! ¹⁶ Toziya ntambu yamuvimana, yakalikolerana na muntu mndiyandiya su kawera nshimba yimu nayomberi, Malembu Mananagala galembwa, “Womberi wawili hawaweri nshimba yimu.”

¹⁷ Kumbiti yakalikolerana mweni pamuhera na Mtuwa kawera yumu nayomberi murohu.

¹⁸ Mulituli gweka na uhumba. Vidoda vimonga vyoseri vyavitendwa viitendwa ndiri nshimba, kumbiti muhumba kavitendera vidoda nshimba yakuwi mweni. ¹⁹ Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba zyenu ziweri Numba ya Rohu Mnanagala yakawera mngati mwenu, ulii yamumwankiti kulawa kwa Mlungu? Hangu mwenga mwawalunda ndiri yenu maweni, kumbiti wa Mlungu. ²⁰ Kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu. Su mumkwisi Mlungu kwa nshimba zyenu.

7

Visoweru vya kuyuga

¹ Su, kwa vitwatira vilii vyamunembiriti kuwera, iherepa kwa wantu pawayuga ndiri. ² Toziya ya uhumba nentu, su kila mpalu kaweri na mdala gwakuwi mweni na kila mdala kaweri na mpalu gwakuwi mweni. ³ Mpalu katendi galii gagafiruwa na mdala gwakuwi na mdala katendi galii gagafiruwa na mpalu gwakuwi. ⁴ Nshimba ya mdala, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mpalu gwakuwi. Ntambu iraa yi nshimba ya mpalu, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mdala gwakuwi. ⁵ Namuliyimana maweni, kumbiti mpatani kutenda hangu kwa shipindi shididini hera, su muwezi kulikala kwa kumluwa Mlungu, shakapanu muliwuyiri kayi, su Shetani nakiza kuwajera toziya muweza ndiri kulilewela.

⁶ Aga ganuwagambirani neni na gamalagaliru ndiri. ⁷ Neni menfiri wantu woseri waweri gambira neni ntambu yanwera, kumbiti kila yumu kawera na lifupu kulawa kwa Mlungu, yumu kana lifupu ali na yumonga kana lifupu lili.

⁸ Vinu wantu walii yawayuga ndiri na walii yawawera wakenja nuwagambira hangu iherepa walikali gambira neni ntambu yanwera. ⁹ Kumbiti muntu pakasinda kulilewela, su kayugi mdala, mana membaka nentu kuyuga kuliku kuwera na lumatamata.

¹⁰ Kwa wantu yawayugiti na yawayugitiw nankuwapanani malagaliru, ganeni ndiri kumbiti ga Mtuwa, mdala nakalekana na mpalu gwakuwi, ¹¹ Kumbiti pakalekana nayomberi, kalikali pota na kuyugwa ama kakolaniziwi mawoku na mpalu gwakuwi na mpalu nakamleka mdala gwakuwi.

¹² Kwa wamonga neni nonga, gweka yangu hera na kumbiti Mtuwa ndiri, Payiwera mpalu yakawera na mdala yakamwamini ndiri Yesu na mdala ayu kajimira kulikala na yomberi, nakamleka mdala ayu. ¹³ Na handa mdala kana mpalu yakamwamini ndiri Yesu na mpalu ayu kajimira kulikala na yomberi, su mdala ayu nakamlema mpalu gwakuwi. ¹⁴ Toziya mpalu ayu yakamjimira ndiri Yesu hakapungwi na Mlungu kwa kulikolerana na mdala gwakuwi na mdala ayu yakamwamini ndiri Yesu hakajimirwi na Mlungu kwa kulikolerana na mpalu gwakuwi. Pamonga wana wawu mewaweri ndiri wa Mlungu, kumbiti vinu wajimirwa kuwera wana wa Mlungu. ¹⁵ Kumbiti payiwera ulii yakamjimira ndiri Kristu pakafira kumleka muyaguwi yakawera Mkristu, su kamleki. Su mpalu ama mdala hakaweri mlekeru. Mlungu kawashemiti mwenga mulikali kwa ponga. ¹⁶ Gwenga mdala, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mpalu gwaku? Ama gwenga mpalu, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mdala gwaku?

Gulikali ntambu yagushemitwi na Mlungu

¹⁷ Kila muntu kalikali kugenderana na mafupu gakapananiti na Mtuwa na ntambu yakashemitwi na Mlungu. Ali ndo lilagaliru lyaneni muvipinga vyoseri vya wantu vyawamwamini Yesu. ¹⁸ Hashi, kwana muntu yoseri yakayingiziwitwi kala jandu pakashemitwi na Mlungu? Nakalipayira kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu na handa pakashemitwi kawera kayingiziwitwi ndiri jandu, su nakayingiziwa jandu. ¹⁹ Toziya kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shikulu ndo kugajimira Malagaliru ga Mlungu. ²⁰ Su kila yumu kasigali ntambu pakashemitwi na Mlungu. ²¹ Hashi, gwenga guweriti mmanda pagushemitwi na Mlungu? Nagulishera, kumbiti paguweri mlekeru, gutendi hangu. ²² Toziya yomberi yakashemitwi na Mtuwa pakawera mmanda, muntu ayu hakaweri mlekeru gwa Mtuwa. Ntambu iraa yi ulii muntu mlekeru yakashemitwi na Kristu, kawera mmanda gwa Kristu. ²³ Mlungu kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu, su namuwera kayi wamanda wa wantu. ²⁴ Walongu wayangu, kila yumu gwenu kasigali mukulikolerana pamuhara na Mlungu ntambu yakaweriti pakashemitwi.

Visoweru vya wantu yawayuga ndiri na wakenja

²⁵ Vinu kwa visoweru vya wadala yawawera wali, nahera lilagaliru lya Mtuwa, kumbiti ntakula ntambu yamona neni, kwa lusungu lwa Mtuwa, nstaili kwaminika.

²⁶ Su, kulawirana na ntabika yaiwera vinu, neni nuliwala kuwera iherepa nentu muntu kasigali ntambu yakawera. ²⁷ Hashi, gwenga guyuga? Su nagulekana na mdala gwaku. Hashi, gwenga guyuga ndiri? Su nagufira kuyuga. ²⁸ Kumbiti paguyuga gutenda ndiri vidoda na handa mwali pakayugwa katenda ndiri vidoda. Womberi pawayugana hawapati ntabika mumakaliru aga, kumbiti neni menfiri ndiri gawapati aga.

²⁹ Walongu waneni, nfira kutakula hangu, shipindi shashisigala shididini hera na kwanjira vinu walii yawayuga walikali gambira waliyuga ndiri, ³⁰ na walii yawalila waweri gambira walira ndiri na walii yawanemelera waweri gambira wanemelera ndiri na walii yawahemera waweri gambira wahera shintu shawahemeli, ³¹ na walii yawawera na

lihengu lya pasipanu, waweri gambira wahera lihengu la pasipanu. Toziya pasipanu ntambu yatupamana, pankupita.

³² Neni menfiriti mwenga namlishera. Muntu yakahera mdala kankuliholera lihengu lya Mtuwa, toziya yomberi kankujera kumfiriziya Mtuwa. ³³ Kumbiti mpalu yakayugiti kankuliholera lihengu lya pasipanu, su kamfiriziya mdala gwakuwi, ³⁴ na yomberi maholu gakuwi galibagula. Mdala yakayugwa ndiri ama yakawera mwali katenda lihengu lya Mtuwa, kapati kuwera mananagala gwa nshimba na rohu. Kumbiti mdala yakayugiti katendaga lihengu lya pasipanu, su kamfiriziya mdala gwakuwi. ³⁵ Nuwagambirani aga toziya nfira kuwatanga mwenga. Neni nfira ndiri kuwapoka ulekelu wenu, kumbiti nfira mwenga mtendi maheri na mulilaviyi maweni kumtendera lihengu lya Mtuwa pota na kukwegwa na vintu vyamonga.

³⁶ Handa muntu kawona kamtendera weri ndiri mwali yakamfindika pakamuyuga ndiri na handa hapeni kawezi kulikala pota na kuyuga, su katendi ntambu yakafira, yomberi kayugi na hapeni katendi vidoda. ³⁷ Kumbiti mpalu ayu pakamuwa mumoyu mwakuwi pota na kuyuga na handa kaweza kuzikolamlima matamata zakuwi na kwamuwa ntambu ya kutenda, su katenda weri nentu pakamuyuga ndiri mwali ayu. ³⁸ Su mpalu yakayuga katenda hweri, kumbiti ulii yakayugiti ndiri katenda hweri nentu.

³⁹ Mdala yakayugiti kakolerana pamuhera na mpalu gwakuwi mushipindi shoseri pamberi pa kuhowa. Kumbiti mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu kawera mlekeru, na pakafira mwani kaweza kuyugwa na muntu yoseri, kumbiti mpalu ayu kaweri Mkristu. ⁴⁰ Kumbiti yamona neni, kwa mdala ayu mbaka pakalikala ntambu yakawera. Aga ndo ntambu yanulihola na neni nulihola kuwera nana Rohu gwa Mlungu.

8

Viboga vyavitambikilitwi vinyagu

¹ Vinu kwa visoweru vya viboga vyavitambikilitwi vinyagu.

Tuvimana kuwera twawoseri twenga twana malifa, kumbiti malifa aga gawatenda wantu walitumbiri, kumbiti mafiliru ganyawa. ² Walii yawalihola kuwera wamana kila shintu, nakaka wavimana ndiri shintu shoseri ntambu yashifirwa kuvimana. ³ Kumbiti muntu yakamfira Mlungu, yomberi kamanikana na Mlungu.

⁴ Su visoweru vya kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu, tuvimana kuwera vinyagu shintu ndiri pasipanu, twenga tuvimana kuwera Mlungu kayumu hera. ⁵ Ata paviwera vintu vyavishemwa milungu pasipanu ama kumpindi kwa Mlungu, ata pawawera “milungu” Wavu na “watuwa” Wavuwa, ⁶ kumbiti twenga twana Mlungu yumu hera, Tati yakaumbiti vyoseri na kupitila mwani twenga tulikala. Vilaa kwana Mtuwa yumu hera, Yesu Kristu na kupitila mwani vintu vyoseri viumbwa na kupitira mwani twenga tulikala.

⁷ Kumbiti kila muntu ndiri kagamana goseri aga, kwana wantu wamu wawera na vitiba vya kutambikira vinyagu, wantu weni mpaka vinu pawaliya viboga avi walihola kuwera vitambikirwa vinyagu. Toziya mmoyu yawu iwera legilegi, su walihola weni kuwera watenda vidoda kwa kuliya viboga avi. ⁸ Shiboga hapeni shiwezi kutujega tuwari pakwegera na Mlungu, patuleka kuliya hapeni tupungukiwi na shintu shoseri na patuliya hapeni twongereki na shintu shoseri.

⁹ Kumbiti muliloli weri, ulekeziya wenu naguwatenda walii yawawera na moyu legilegi watendi vidoda. ¹⁰ Handa muntu yakawera na moyu legilegi, pakakuwona gwenga yaguvimana gwankuliya viboga avi mnumba mwa vinyagu, hashi, hapeni kaweri na moyu gwa kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu? ¹¹ Kwa njira ayi, muyenu ayu kana moyu legilegi, ndomweni Kristu kahowiti kwajili yakuwi, shiriri gwenga shagushishema gushimani. ¹² Handa pamuwatendera vidoda walongu wamwenga ntambu ayi na kuyitendwa moyu yawu legilegi, su mwenga mwankumtendera vidoda Kristu. ¹³ Hangu, handa shiboga shitenda kuguwa kwa mlongu gwangu katendi vidoda, hapeni ndiyi shinofu kayi, naniza kumtenda mlongu gwaneni katendi vidoda.

9

Mahengu ga wantumintumi

¹ Hashi, neni namuntu ndiri mlekeru? Hashi, neni nantumintumi ndiri? Hashi, neni numwona ndiri Mtuwa gwetu Yesu? Hashi, mwenga mwamalawiranu ga lihengu lyaneni Mumtuwa? ² Ata wamonga pawalema kunjimira kuwera neni nantumintumi, kumbiti mwawamakapitawu waneni kuwera neni nantumintumi. Toziya ya makaliru genu ga kulikolerana pamuhera na Mtuwa su galanguzi kuwera neni nantumintumi.

³ Mawankula ganeni ndo aga kwa wantu walii yawankosiya. ⁴ Hashi twahera uwezu wa kuliya na kulanda, kulawirana na lihengu lyangu lyantenda? ⁵ Hashi, twahera uwezu kumtola mdala yakamwamini Kristu mumwanja mwatwenga, ntambu yawatenditi wantumintumi wamonga na walongu wa Mtuwa na vilaa Kefa? ⁶ Ama, twaweni gweka neni na Barinaba yatufirwa kutenda lihengu su tupati mafiliru getu? ⁷ Hashi, mshonta gaa yakalipira ushonta wakuwi? Hashi, yakalima gaa yakaliya ndiri mabwajubwaju ga mtera gwakuwi? Hashi, mlolera wa wakondolu gaa yakalanda ndiri maweri ga wakondolu wakuwi mweni?

⁸ Hashi, ntakula vitwatira avi umuntu hera? Hashi, Lilagaliru lyeni lya Musa litakula ndiri hangu? ⁹ Ilembitwi Mumalagaliru ga Musa, “Nagumtawo mlomu gwa ng’ombi pakakomanga usaka.” Hashi, Mlungu kankuvitakulira visoweru vya ng’ombi? ¹⁰ Hashi, kaweriti ndiri kakutuholera twenga pakatakuliti hangu? Yina, aga galembitwi kwa toziya ya twenga, ulii yakalima na ulii yakabenanga, woseri walitumbira kupata mabenu. ¹¹ Payiweri twenga tuyala mbeyu ya shirohu pakati penu, hashi shitwatira shikulu patwapa vintu vya mafiliru getu? ¹² Payiweri wamonga wafirwa kulolera aga kulawa kwa mwenga? Hashi, twenga tufirwa ndiri kuliku womberi?

Kumbiti twenga tuvitendera ndiri virii vyavimfiriziya Mlungu avi. Pa pakuwi tustahili kila shintu su nashitullila shileweleru shintu shoseri Shisoweru Shiwagira sha Kristu. ¹³ Hashi, muvimana ndiri kuwera yawatenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu wapataga shiboga shawu mlaa na yawalaviya tambiku pashitalawanda sha kutambikira wapataga vintu vya tambiku ayi? ¹⁴ Ntambu irayai, Mtuwa kawalagaliriti yawawabwelerwa wantu Shisoweru Shiwagira wapati vyawafira Mushisoweru Shiwagira.

¹⁵ Kumbiti neni ntumiyiti ndiri goseri aga ama nankulemba ndiri su mwenga muntenderi neni ntambu ayi. Mbaka neni nwowi kuliku kumtenda muntu yoseri kawoni kuwera neni nankulitumbira hera. ¹⁶ Payiweri nankushibwera Shisoweru Shiwagira, shitwatira ashi shiweri ndiri sha kulitumba, ali ndo lihengu lyampananitiw nuliitendi. Shodi neni handa pambwera ndiri Shisoweru Shiwagira! ¹⁷ Mensyaguli lihengu ali kwa neni namweni, mendoleri lifupu, kumbiti pantenda lihengu ali pota na kufira namweni Mlungu kanamini kwa lihengu ali. ¹⁸ Vinu lifupu lyangu ndo shintu gaa? Lifupu lyangu ndo ali, panuwabwelerwa wantu Shisoweru Shiwagira nfira ndiri kupananwa shintu ama nduwa ndiri shibenamgongu sha lihengu lya kushibwera Shisoweru Shiwagira.

¹⁹ Tembera neni nammanda ndiri gwa muntu yoseri, kumbiti nuliitendi namweni kuwera mmanda gwa kila muntu su numjegeri Kristu wantu wawuwa ngoo. ²⁰ Pantenditi lihengu na Wayawudi, nulikali gambira Namyawudi su nuwapati Wayawudi, tembera namweni neni nonguziwa ndiri na Malagaliru ga Musa, ntenditi lihengu pamuhera na walii yawalongoziwa na Malagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. ²¹ Ntambu iraa ayi, neni pantenditi lihengu pamuhera na wantu yawawera ndiri wayawudi, nulikaliti gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi, yawawera kunja Mumalagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. Ayi ilanguziya ndiri kuwera njimira ndiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka neni nonguziwa na Malagaliru ga Kristu. ²² Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikaliti gambira womberi ntambu yawalikaliti su nuwapati yawawera na moyu legilegi. Ntenditi kila shintu kwa wantu woseri su kwa njira yoseri ilii wapati kulopoziwa.

²³ Nugatenda goseri aga toziya ya Shisoweru Shiwagira, su mpati kuwanka matekelero gakuwi. ²⁴ Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu pawatuga, woseri wankutuga, kumbiti ulii yakawalongolera wayaguwi ndo yakawanka lifupu? Mtugi hangu su mfupwi. ²⁵ Muntu yoseri yakafira kuwakanga wayaguwi kwa kutuga, kwanja kagalekaga goseri, katendaga hangu su kapati lijenjeri lyalihalibika! Kumbiti twenga tutenda hangu tupati lijenjeri lyaliharibika ndiri. ²⁶ Su ntuga gambira muntu yakafira kukanga, nkoma ndiri gambira muntu yakakoma lipuga. ²⁷ Kumbiti nuyigangamiziya nshimba yaneni su nuyikolimlima, ntira kuwera neni namweni naniza kulemwa kuwanka lifupu panuwabwera kala wamonga Shisoweru Shiwagira.

10

Kuberiziya kuviguwira vinyagu

¹ Walongu wayangu nfira muvimani shilii shashiwalawiriti wambuyi wa twenga yawamfatiti Musa. Woseri waweriti pasi pa ulolera wa liwundu lilii na woseri walokiti mubahali njeri ilii. ² Woseri wabatizitiw waweri wantumini wa Musa muliwundi lilii na mubahali njeri ilii. ³ Woseri waliyiti shiboga shiraa shilii sha shirohu. ⁴ Vilaa vilii walanditi shakulanda shiraa shilii sha shirohu. Womberi walanditi kulawa mulitalawu lulii lya shirohu lwaluwafatiti, litalawu ali ndo Kristu mwani. ⁵ Pamuhera na hangu, wawua wawu wamfiriziiti ndiri Mlungu na mauti gawu gapalasiyitiw kushiwala.

⁶ Vinu, goseri aga galawira kutuberiziya twenga, su natuwera wantu wakufira vidoda gambia womberi ntambu yawatenditi. ⁷ Namguwira vinyagu gambia wamu wawu ntambu yawatenda. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Wantu walivagiti kuliya na kulanda na wagoloka na wavina vidoda." ⁸ Namuhumba gambia wamu wawu ntambu yawahumbiti, wahowiti wantu elufu malongu mawili na miya tatu kwa lishaka limu. ⁹ Natumjera Mtuwa Kristu gambia wamu wawu tambu yawamjeriti, woseri wahowiti kwa kulumwa na wanjoka. ¹⁰ Namuhinginika gambia wamu wawu ntambu yawatenda, su walagitwi na lihoka lya kulaga lyakatumitwi na Mlungu.

¹¹ Su shitwatila ashi shiwapatiti shiweri mfanu kwa wamonga na galembitwi su kutuberiziya twenga, yatulikala mumashaka gapakwegera kupelera.

¹² Ulii yakalihola kuwera kagangamala, kaloli hweri nakaguwa. ¹³ Majeru gampatiti mahenga ndiri kwa wantu. Mlungu kaaminika, yomberi hapeni kawaleki mjerwi kupita makakala genu. Kumbiti pamjerwa hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira ya kulawira amu.

¹⁴ Su, waganja wangu mtiri kuviguwira vinyagu. ¹⁵ Nankutakula na mwenga, wantu yawawera na luhala, muliholi maweni aga gantakula. ¹⁶ Patulutekelera lutekeru lwa Mtuwa, hashi, tulikolerana ndiri pamuhera na mwazi gwa Kristu? Hashi, patumega libumunda tulikolerana pamuhera ndiri na nshimba ya Kristu? ¹⁷ Toziya kwana libumunda limu hera, tembera twenga yatuwera tuvuwa, tuwera nshimba yimu, toziya twawoseri tubagulana pamuhera mulibumunda liraa ali.

¹⁸ Mwawaloli wantu wa Israeli, walii yawaliya shilii shashilaviyitwi tambiku su walikolerana pamuhera na Mlungu kupitira tambiku zyawamlavilira. ¹⁹ Vinu, ntakuli shishi? Shiboga shawashitambikiriti shinyagu shintu shikulu kuliku shiboga? Na vinyagu avi, vintu vikulu? ²⁰ Ndala! Shantakula neni ndo ashi. Tambiku zyawazilaviya wantu yawammana ndiri Mlungu wamlavilira ndiri Mlungu, walavilira washamshera. Na neni nfira ndiri nakamu mwenga mulikolerani pamuhera na washamshera. ²¹ Mwenga hapeni mlandiri lutekeru lwa Mtuwa, uganu mwankulandira lutekeru lwa washamshera, hapeni muwezi kuliya shiboga pameza pa Mtuwa na pameza pa washamshera. ²² Hashi, tufira kumtenda Mtuwa kaweri na weya? Hashi, twana makakala ng'anji kuliku yomberi?

Gutendi goseri kwa ukwisa wa Mlungu

²³ Su wantu wamu pakati penu walonga, "Vintu vyoseri vilewelerwa ndiri, kumbiti nonga vyoseri ndiri viherepa. Vintu vyoseri vyavilewelewtiwi, kumbiti nonga vyoseri ndiri vinyawa." ²⁴ Muntu yoseri pakati penu nakasakula mota yakuwi mwani, kumbiti kasakuli mota ya myaguwi.

²⁵ Mliyi shoseri shilii shawawuza kusoku pota na kulikosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu ziweri na unakaka, ²⁶ toziya Malembu Mananagala galonga, "Pasipanu na vyoseri vyaviweramu viwera vya Mtuwa."

²⁷ Handa muntu yakamwamini ndiri Kristu pakawashemera kuliya shiboga na mwa-muwa kugenda, mliyi vyoseri vyakawatandireni pota ya kukosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu. ²⁸ Kumbiti muntu pakawagambireni, "Shiboga ashi washitambikilira vinyagu." Su toziya ya ulii yakawagambireni na toziya ya nfiru zyenu, namliya. ²⁹ Ntakula, toziya ya nfiru, nfiru ya yenu ndiri kumbiti nfiru yakuwi ayu yakawagambireni.

Hamunkosiyi, iweri hashi ulekeziwu wa neni utozwi na nfiru ya muntu gwingi? ³⁰ Payiweri neni nonga mayagashii Mlungu toziya ya shiboga shaneni, iweri hashi muntu gwingi kanongi kwa shiboga shanongiti mayagashii Mlungu?

³¹ Su shoseri shamtenda, kuliya ama kulanda, mtendi goseri kwa ukwisa wa Mlungu. ³² Namuwera shileweleru kwa Wayawudi ama kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi ama kwa Shipping sha wantu shawamjimira Mlungu. ³³ Mulikali gambia neni, nfira kuwaherepeziya wantu woseri kwa vyoseri vyantenda, toziya nsakula ndiri mota yangu namweni, kumbiti mota ya woseri wapati kulopoziwa.

11

¹ Munfati neni ntambu yanumfata Kristu.

Kugubika mtuwi kwa nguwu shipindi sha kumguwira Mlungu

² Nuwazyumani mwenga toziya mashaka goseri muhola neni na kugafata mafundu ganuwafundani. ³ Kumbiti neni nfira muvmani kuwera Kristu ndo mtuwi gwa mpalu na kila mpalu ndo mtuwi gwa mdala gwakuwi na Mlungu ndo mtuwi gwa Kristu. ⁴ Su kila mpalu yakamluwa Mlungu ama yakabwera ujumbi wa Mlungu uganu pakagubika mtuwi gwakuwi kwa nguwu, yomberi su kankumsoniziya Kristu. ⁵ Na mdala yoseri pakamluwa Mlungu ama pakabwera ujumbi wa Mlungu pota na kugubikira nguwu mtuwi gwakuwi, ayu kankumsoniziya mpalu gwakuwi, yakatenda hangu, kalifana na mdala yakamogiti

viri zyakuwi. ⁶ Handa mdala yakagubikira ndiri nguwu mtuwi gwakuwi, mbaka kamogi viri zyakuwi. Kumbiti iwera soni kwa mdala kupunguza viri zyakuwi ama kumoga, su mbaka kagubiki mtuwi gwakuwi. ⁷ Mpalu kafiruwa ndiri kugubikira nguwu mtuwi gwakuwi, toziya yomberi kalifana na Mlungu na kawera ukwisa wa Mlungu, kumbiti mdala ayu kawera ukwisa wa mpalu. ⁸ Toziya mpalu kalawa ndiri kwa mdala, kumbiti mdala kalawiti kwa mpalu. ⁹ Mpalu wamuwumbiti ndiri kwajili ya mdala, kumbiti mdala wamuwumbiti kwajili ya mpalu. ¹⁰ Vilaa toziya ya wantumintumi wa kumpindi, su mdala kagubiki nguwu mtuwi gwakuwi, iweri lilangaliru lya uwezu yawuwa kumpindi kwakuwi. ¹¹ Mumakaliru getu kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa, mdala kashintu ndiri pota ya mpalu na mpalu kashintu ndiri pota ya mdala. ¹² Gambira mdala ntambu yakalawirana na mpalu, ntambu irayai mpalu kayiwuka kwa mdala, kumbiti kila shintu shilawa kwa Mlungu.

¹³ Mwamuwi maweni, hashi iherepa kwa mdala kumluwa Mlungu pota ya kuvala shintu mumtuwi mwakuwi? ¹⁴ Ata ntambu yatuwumbiti kulanguziya kuwera mpalu pakawera na viri ntali iwera soni kwakuwi mweni, ¹⁵ kumbiti kwa mdala pakawera na viri ntali iwera ligoya kwakuwi mweni, toziya wampanana viri ntali su zimgubiki. ¹⁶ Handa muntu kafira kujega likakatala kwa shitwatira ashi, su na kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga, ama shipinga sha wantu shawamjimira Yesu shahera shitiba shimonga.

Shiboga sha kuhola kuhowa kwa Mtuwa

Matayu 26:26-29; Mariku 14:22-25; Luka 22:14-20

¹⁷ Pawera nankali nankuwalagalira malagaliru aga, hapeni nuwazyumi mwenga, toziya mumikutanu ya mwenga ya kumguwira Mlungu ijega matatizu nentu kuliku vitwatira viherepa. ¹⁸ Pamberi pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona pamuhera mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, galawiraga malekaniru pakati panu na neni njimira padidini, ¹⁹ toziya mabagula ga ntambu yingi yingi mpaka gaweri pakati penu, su walii yawajimilwa na Mlungu wapati kumanikana. ²⁰ Mwenga pamuliwona pamuhera, mulihola kuwera mwankuliya shiboga sha kumuhola Mtuwa, kumbiti mliya ndiri! ²¹ Toziya pamliya kila yumu kankuliya shiboga shakuwi mweni pota na kumuhepera muyaguwi, ata ulawira kwa wamu wenu wawera na njala, na mpaka wamonga walowera. ²² Hashi, mweza ndiri kuliya na kulanda ukaya kwenu? Ama mwankushibeziya shipinga sha wantu shawamjimira Yesu na kuwasoniziya walii yawahera na shintu? Su vinu nuwagambiri shishi? Ndala! Hapeni nuwazyumi kwa shitwatira ashi.

²³ Toziya neni nugapatiti aga kulawa kwa Mtuwa, malagaliru galii ganuwapananiti kuwera pashiru pali Mtuwa Yesu pawamgalambukiti, yomberi katoliti libumunda, ²⁴ kamgambira Mlungu mayagashii, kalimega libumunda, kalonga, “Ayi ndo nshimba yangu yampananiti mwenga, mtendi hangu kwa kuhola neni.” ²⁵ Viraa avi, pakaliiti kala katola lutekeru, kalonga, “Ali ndo lutekeru lya lipatanu lya syayi lyalilanguziwa mumwazi gwangu. Mtendi hangu kila pamlanda, kwa kuhola neni.”

²⁶ Toziya kila pamliya libumunda ali na kulandira lutekeru ali, mwankubwera kuhowa kwa Mtuwa, mpaka pakiza kayi. ²⁷ Su kila yakaliya libumunda ali ama kulandira lutekeru lwa Mtuwa kwa njira yayifiruwa ndiri, ayu hakaweri na ukondola kwa kuvitendera vidoda nshimba na mwazi gwa Mtuwa. ²⁸ Kwanja kila muntu kaliloleri weri mweni huti, shakapanu kaliyi libumunda ali na kulandira lutekeru ali, ²⁹ toziya yakaliya na kulanda pota kuvimana nshimba ya Mtuwa ndo shishi, kaliya na kulanda utoza wakuwi mweni, ³⁰ toziya ayi wawuwa pakati penu wawera legilegi na walweli na wamu wawu wahowa kala. ³¹ Handa metulitozi hweri twaweni, metutozwi ndiri na Mlungu. ³² Kumbiti patutozwa na Mtuwa kuwera twana vidoda, twankufundwa tuweri na ligoya, su natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu wa pasipanu.

³³ Su, walongu wayangu, pamuliwona kuliya shiboga sha Mtuwa, kila muntu kamuhepi myaguwi. ³⁴ Handa kwana yoseri yakawera na njala, kaliyi ukaya kwakuwi, su kuliwona kwa mwenga nakutenda utoza wa Mlungu. Kumbiti vitwatira vilii vyamonga, hanuwagambiri paniza.

12

Mafulu ga Rohu Mnanagala

¹ Vinu walongu wayangu, nfira muvimani visoweru vya mafupu ga Rohu Mnanagala, neni nfira mwenga muvimani unakaka kuusu vitwatira avi. ² Muvimana kuwera, pamberi pa mwenga kuwera wantu yawammana Mlungu, mlongoziwitwi munjira zya kuviguwira vinyagu. ³ Su muvimani kuwera kwahera muntu yoseri yakalongoziwa na Rohu gwa Mlungu kaweza kutakula, “Yesu kapangiritwi!” Ntambu irayai muntu yoseri hapeni kawezi kutakula, “Yesu ndo Mtuwa,” Pakalongoziwa ndiri na Rohu Mnanagala.

⁴ Kwana ntambu yingi yingi ya mafupu ga shirohu, kumbiti Rohu yumu hera yakalaviya mafupu aga. ⁵ Kwana ntambu yingi yingi zya kutendera, kumbiti Mtuwa yakatenderwa ndo yumu hera. ⁶ Kwana ntambu yingi yingi ya kutenda lihengu, kumbiti Mlungu yumu hera yakatenda mahengu goseri kwa wantu woseri, wapananwa makakala ga kutenda lihengu lyoseri kwa woseri. ⁷ Roho Mnanagala kalilanguziya kwa njira zya ntambu yingi yingi kwa kila muntu kwa mota ya woseri. ⁸ Rohu kampanana muntu yumu ujumbi wa luhala na muntu yumonga ujumbi wa malifa ga kuvimana vitwatira, ntambu yakafira Rohu ulaa ayu. ⁹ Rohu ulaa ayu kampanana muntu yumu njimiru na muntu yumonga kapananwa lifupu lya kuponiziya wantu. ¹⁰ Rohu Mnanagala kampanana yumu lifupu lya kutenda mauzauza, yumonga kapananwa lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu, yumonga kapananwa lifupu lya uwezu wa kutakula mafupu ga ntambu yingiyingi yagalawiti kwa Rohu na vyavilawiti ndiri kwa Rohu. Kampanana yumonga lifupu lya kutakula kwa luga zyzazimanika ndiri na muntu gwingi kapananwa uwezu wa kutakulira shilii shashitakulitwi. ¹¹ Kumbiti goseri aga ndo mahengu ga Rohu ulaa ulii yumu hera, yakambagulira kila muntu lifupu lya ntambu yingi yingi, ntambu yakafira mwani.

Nshimba yimu, kumbiti yana viwungiru vivuwa

¹² Handa shimba yimu ntambu yaiwera na viwungiru vivuwa, tembera yana viwungiru vivuwa, vitenda nshimba yimu, ndo ntambu yaiwera vilaa kwa Kristu. ¹³ Toziya twenga, patuwera Twawayawudi ama wantu yawawera ndiri Wayawudi, wamanda ama wantu walekiziwa, twawoseri tubatizwa kwa Rohu yumu mushimba yimu ayi, na twawoseri tupananwa Rohu yumu ayu.

¹⁴ Vilaa nshimba yahera shiwungiru shimu hera, kumbiti iwera na viwungiru vivuwa. ¹⁵ Handa ligulu melitakuliti, “Toziya neni naliwoku ndiri, su neni gwa nshimba ndiri,” Hashi, ligulu meliweri ndiri lya nshimba? ¹⁶ Handa likutu melitakuliti, “Toziya neni nalisu ndiri, su neni gwa nshimba ndiri?” Hashi, likutu meliweri lya nshimba ndiri? Ndala! ¹⁷ Handa nshimba yoseri meiweri lisu, hashi, muntu mekapikaniri ntambu gaa? Handa nshimba yoseri meiweri likutu, muntu mekawezi hashi kunusiya? ¹⁸ Kumbiti ntambu yayiweri, Mlungu kavituliti hweri viwungiru vyoseri avi ntambu yingi yingi munshimba, ntambu yakafiriti. ¹⁹ Handa viwungiru vyoseri meviweri shiwungiru shimu, nshimba meiweri koshi? ²⁰ Nakaka kuwera, kwana viwungiru vivuwa, kumbiti nshimba yimu hera.

²¹ Su lisu hapeni liwezi kuligambira liwoku, “Neni nukufira ndiri.” Ama mtuwi hapeni guwezi kugagambira magulu, “Nuwafira ndiri mwenga.” ²² Kumbiti pamuhara na hangu, ilanguziya kuwera viwungiru vilii vya nshimba viwoneka legilegi kumbiti vyana mana nentu. ²³ Na viwungiru vilii vyatulihola kuwera vifruwa ndiri ligoya likulu, ndo yatuvilola nentu hweri, viwungiru vya nshimba vyaviwoneka ndiri kuwera viherepa nentu, vilolerwa hweri. ²⁴ Kumbiti viwungiru vimonga vifira ndiri kulembeziwa. Mlungu mwani kayitula nshimba mumpangu, su kavipanana ligoya ng’anyi viwungiru vilii vyavipungukiwitwi ligoya. ²⁵ Su nakuwera ubagula munshimba, kumbiti viwungiru vyoseri vya ntambu yingi yingi vililoleri vyeni kwa vyeni. ²⁶ Handa shiwungiru shimu pashitendua, su viwungiru vyoseri vyankulitendua pamuhara nashu na shiwungiru shimu pashikwiswa, viwungiru vimonga vyoseri vinemelera pamuhara nashu.

²⁷ Su mwawoseri mwenga mwanshimba ya Kristu, kila yumu gwenu kashiwungiru sha nshimba ayi. ²⁸ Mlungu katula mushipinga sha wantu vyawamjimira Yesu, kwanja wantumintumi, pili wambuyi wakuwi, ntau wafunda, shakapanu kawatula walii yawawera na lifupu lya kutenda mauzauza, wamonga lifupu lya kuponiziya na kuwatanga wamonga, ama kuwalonguziya womberi na wamonga lifupu lya kutakula luga zyzazimanika ndiri. ²⁹ Woseri wawera ndiri wantumintumi ama wambuyi wa Mlungu ama wafunda. Na kila muntu ndiri kana makakala ga kutenda mauzauza, ³⁰ ama woseri ndiri yawaweza kuponiziya ama kutakula kwa luga zyzazimanika ndiri ama kutakulira shilii shashitakulwa. ³¹ Su mfiri mafupu makulu nentu.

Naneni hanuwalanguziye njira iherepa nentu kuliku zyoseri azi.

13

Mafiru

¹ Ata neni paweza kutakula luga zya wantu na zya wantumintumi wa kumpindi, kumbiti pawera nahera mafiluru, neni wera gambia lidebi lyahera shintu ama kengeli. ² Weza kayi kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, panuvimana bada zyoseri na kumana kila shintu, weza kuwera na njimiru ya kuyihamiziya migongu, kumbiti pawera nahera mafiluru neni nashintu ndiri. ³ Pandaviya ulunda waneni woseri na

kuwapanana wahushu, kayi pandaviya nshimba yaneni ilunguziwi motu, handa pawera nahera mafiliru neni hapeni mpati shintu.

⁴ Yakawera na mafiliru kahepeleri na utanga na yakawera na mafiliru kahera weya, hapeni kaweri na malingisi ama kalitumba. ⁵ Yakawera na mafiliru hapeni kakosi ligoya, hapeni kasakuli mota yakuwi mweni na hapeni kaweri na maya kanongola longola na hapeni katuli mumoyu vintu vidoda vyawamtendiriti. ⁶ Mafiliru hapeni gasekeleri ukondola, kumbiti gasekela unakaka. ⁷ Muntu yakawera na mafiliru kahepeleri goseri na kajimilira goseri na kakanka goseri.

⁸ Mafiliru gahera upeleru. Handa kwana mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu, aga hagawuki lishaka limu, mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri hagawuki, handa kwana kuvimana hakupiti. ⁹ Toziya mafupu ga kuvimana vyoseri gamalilika ndiri na lifupu lyatwenga lya kutunga ujumbi wa Mlungu likamilika ndiri. ¹⁰ Mlungu hakavikamilishi vyoseri, shilii shashikamilika ndiri, hashiwuki. ¹¹ Paveriti namwana ntakuliti shiwana, nuvimaniti shiwana, nuliholiti shiwana. Kumbiti vinu neni namuntu mkulu, vitwatira vya shiwana nuvileka. ¹² Shatuwona vinu shiwoneka gambira sheni shashiwoneka ndiri weri mushiloleru, kumbiti shakapanu hatuwoni sheni kwa sheni. Vinu nuvimana katepu hera, kumbiti shakapanu hanuvimani hweri goseri, gambira Mlungu ntambu yakamana neni. ¹³ Vinu gankulikala matatu aga, njimiru na litumburu na mafiliru, kumbiti lyaliwera likulu mugoseri ndo mafiliru.

14

Mafupu gamonga ga Rohu Mnanagala

¹ Mgangamali kuwera na mafiliru. Ntambu iraayi mgangamali kupata mafupu gamonga ga shirohu, kupita vyoseri mpati mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu. ² Yakatakula luga zyazimanika ndiri, katakula ndiri na wantu kumbiti kankutakula na Mlungu, toziya kwahera muntu yakamwerewa yomberi. Yomberi kankutakula vitwatira vyavilifiti kwa makakala ga Rohu. ³ Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, katakulaga na wantu kwajili ya kuwatanga na kunemeriziwa na kuwapanana moyu. ⁴ Yakatakula luga zyazimanika ndiri kalinyawa mweni. Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kankushitanga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu.

⁵ Su nfira mwawoseri mwenga mtakuli kwa luga zyazimanika ndiri kumbiti mufiri muweri na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu. Toziya muntu yakatunga ujumbi wa Mlungu, ndo mkulu nentu kuliku ulii yakawera na lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri, payiwera ndiri hera handa kwana muntu yakagatakulira galii gagatakulitwi, su shipinga sha wantu woseri yawajimira Yesu wapati kutangwa. ⁶ Su walongu wayangu, handa panizaku kwa mwenga na kutakula na mwenga kwa luga zyazimanika ndiri hampati mota gaa? Hapeni mpati mota yoseri, kumbiti hampati mota panuwagambira magubutulwa ga Mlungu ama kwa kuvimana ama ujumbi wa Mlungu ama mafundu gamu.

⁷ Ndo ntambu yayiwera kwa vyombu vyahera ukomu vyavilaviya liziwi gambira firimbi ama malimba. Muntu kaweza hashi kulumana lwimbu lyaguvinwa handa vyombu avi vilaviya ndiri liziwi weri pavigombwa? ⁸ Ngoma ya ngondu payigombwa pota na kuwera na ntambu yakuwi, hashi gaa hakalituli kala kwa ngondu? ⁹ Ntambu iraayi na mwenga, handa shamtakula shimanikana ndiri, hashi, gaa hakawezi kuvimana vyamtakula? Su mwenga mulifana gambira wantu yawatakula na lyega. ¹⁰ Kwana luga za ntambu yingi yingi pasipanu na kwahera ata yimu yayimanika ndiri. ¹¹ Kumbiti panuvimana ndiri luga yakatakula muntu, walii yawatakula luga ayi hawaweri wahenga kwa neni na neni hanweri muhenga kwamwenga. ¹² Ntambu iraa ayi na mwenga nfira kupata mafupu ga Rohu, su mtendi ntambu yamuweza kuwera na mafupu ga kushitanga Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu.

¹³ Su yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri, kamluwi Mlungu kawezi kuwagubutulira wantu shilii shashitakulitwi. ¹⁴ Toziya panumluwa Mlungu kwa luga zyazimanika ndiri, rohu yangu ndo yayimluwa Mlungu, kumbiti mahala gangu gapanu ndiri. ¹⁵ Su ntendi hashi? Hanumluwi Mlungu kwa rohu yangu, hanumluwi Mlungu kwa mahala gangu viraa na hanimbi kwa rohu yangu, hanimbi kwa mahala gangu viraa. ¹⁶ Pagumjuma Mlungu kwa rohu yaku hera, hakawezi hashi muntu gwa ntambu iraayi kulonga, "Yina hangu", Mukulonga mayagashii Mlungu handa pakavimana ndiri shagutakula? ¹⁷ Guweza kulonga hweri mayagashii Mlungu, kumbiti kwa wantu wamonga hapeni iwatang'i.

¹⁸ Nonga mayagashii Mlungu kuwera neni ntakula kwa luga zyazimanika ndiri nentu kuliku mwawoseri mwenga. ¹⁹ Kumbiti mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu nfira

nentu kutakula visoweru vyamuhano vyavimanikana su nuwafundi wamonga, kuliku kutakula visoweru vivuwa vya luga zyazimanika ndiri.

²⁰ Walongu wangu, namulihola gambira wana mumaholu ganeni. Mwenga muweri gambira wanonu muvidoda, kumbiti pamulihola muweri gambira wantu yawajimira.

²¹ Mumalembu Mananagala galemmbwa, "Mtuwa kalonga,

'Kwa njira ya wantu walii yawatakula kwa luga zyazimanika ndiri,

Na kwa milomu ya wahenga,

Hantakuli na wantu awa,

Pamuhera na hangu hapeni wampikaniri.' "

²² Su mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri gawera lilangaliru kwa wantu walii yawajimira ndiri na kumbiti ndiri kwa walii yawajimira. Kumbiti kutakula ujumbi yakapananitwi na Mlungu na kwa walii ndiri yawajimira, kumbiti kwa wantu yawajimira.

²³ Su wantu woseri wa Mlungu pawaliwona pamuhera na woseri pawanja kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na wantu walii yawamana ndiri ama wantu walii yawajimira ndiri pawiza kulikolerana na mwenga, hashi womberi hapeni watakuli kuwera mwenga muwera na lukwali? ²⁴ Kumbiti kila muntu pakatakula ujumbi yakapananitwi na Mlungu na muntu yakamana ndiri ama muntu yakajimira ndiri pakingira, goseri gakagapikanira hagamlanguziyi udoda wakuwi mweni na hakatozwi na galii gakagapikanira. ²⁵ Bada za moyu gwakuwi hazigubutulwi na yomberi hakasuntami makukama na kumguwira Mlungu pakatakula, "Nakaka Mlungu kapamuhera na mwenga!"

Ulonguzi ya mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu

²⁶ Walongu wayangu, vinu tutakuli hashi? Pamuliwona pamuhera kumguwira Mlungu, muntu yumu kayimbi lwimbu na yumonga kafunda na muntu gwingi kaweri na ugubutula kalawa kwa Mlungu na yumonga katenderi lifupu lyakuwi lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na yumonga kagatakuliri galii gagatakulitwi. Goseri aga gatendeki kwa kushitanga Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu. ²⁷ Handa pakawera muntu kana lifupu lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri, su wafiruwa kutakula wantu wawili ama watatu, yumu pa yumonga, uganu paweri na muntu gwingi kagatakuliri galii gagatakulitwi. ²⁸ Handa kwahera muntu yakaweza kugatakulira galii gagatakulitwi mushipinga sha wantu yawamjimira yesu, su ulii yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri kanyamali na kalitakuliri mweni na Mlungu. ²⁹ Wantu wawili ama watatu yawapananitwi ujumbi wa Mlungu wautakuli na wamonga wagaloliloli weri galii gagatakulitwi na womberi. ³⁰ Kumbiti muntu yumu pakatakula na muntu gwingi kapata ugubutula kulawa kwa Mlungu, su ulii yakatakula kanyamali. ³¹ Mwawoseri mwenga muweza kupananwa ujumbi wa Mlungu muutakuli, yumu pa yumonga, su kila muntu hakalifundi na kupananwa moyu. ³² Lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu lifiriziwa likolwimlima na ayu yakawera na lifupu ali, ³³ toziya Mlungu ndo Mlungu ndiri gwa ndewu, kumbiti kawera Mlungu gwa makolaniziwi na ponga.

Ntambu yayiweri mushipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, ³⁴ wadala wanyamalili mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Womberi wafiruwa ndiri kutakula ama kulonguzi ya handa Malagaliru ga Wayawudi ntambu yagalonga. ³⁵ Handa womberi pawafira kuvimana visoweru vilii, wawakosiyi wapalu wawu ukaya. Toziya hayiweri soni kwa mdala kutakula mumkutanu wa mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. ³⁶ Hashi, mwankulihola shisoweru sha Mlungu shilawa kwa mwenga ama shiwayizira mwenga gweka yenu hera? ³⁷ Handa muntu yoseri kalihola kuwera yomberi kawera na lifupu lya kuwutakula ujumbi wa Mlungu ama kawera na lifupu lya Rohu, su kavimani kuwera aga ganuwalembelera mwenga ndo Lilagaliru lya Mtuwa. ³⁸ Kumbiti muntu yakagapikanira ndiri aga, su nakasherwa muntu ayu.

³⁹ Su hangu walongu wayangu, mfiuwa kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kumbiti namuwalewelerwa wantu kutakula kwa luga zyazimanika ndiri.

⁴⁰ Kumbiti goseri gatendeki kwa ligoya na kwa ntambu iherepa.

15

Kuzyuka kwa Kristu

¹ Walongu wangu, vinu nfira nuwaholiziwi mwenga Shisoweru Shiwagira shanuwabweririti, sheni ndo shyanjiru sha moyu gwenu na mwenga mushiwankiti na mushisoweru ashi mwenga mgangamala. ² Ujumbi yanuwabwelerani ndo Shisoweru Shiwagira. Mwenga hamlopoziwi pamushijimila na handa pamjimira ndiri kujimira kwa mwenga hakuweri hera.

³ Neni nuwapananiti mwenga vyaviwera na mana nentu, vitwatira vyanankiti neni namweni, kuwera Kristu kahowiti toziya ya vidoda vya twenga, handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, ⁴ kuwera yomberi kasilitwi na kazyukiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, Malembu Mananagala ntambu yagalembitwi, ⁵ kwanja kamlawiriti Kefa, shakapanu kawalawiriti wantumintumi woseri lilongu na wawili. ⁶ Shakapanu kawalawiriti walongu wawuwa nentu ya miya muhanu kwa mala yimu, wawuwa wawu wankali wankulikala mpaka vinu, kumbiti wamu wawu wahowiti kala. ⁷ Shakapanu kamlawiriti Yakobu na shakapanu kawalawira wantumintumi woseri.

⁸ Upeleru wa goseri kandawiliti neni viraa, neni yanweriti gambira muntu yakiwukiti mushipindi shakuwi ndiri. ⁹ Toziya neni nantumintumi mdidini nentu pakati pa wantumintumi woseri, ata neni nahera uzyumwi wa kushemwa ntumintumi, toziya nuwatabisiyiti vipinga vya wantu vyawamjimira Mlungu. ¹⁰ Kumbiti kwa manemu ga Mlungu neni nwere ntambu yanwera na manemu gakanupiti, kamupananiti ndiri hera. Neni ntenda lihengu likamala kuliku wantumintumi woseri, naneni mweni ndiri yantenditi, kumbiti manemu ga Mlungu gatenditi lihengu pamuhera na neni. ¹¹ Su pamuhera na hangu, iweri neni ama womberi yawabwera Shisoweru Shiwagira, shintu ndiri, ashi ndo mwenga shamjimira.

Kuzyuka kwa wahowiti

¹² Handa ntambu yatubweriti kuwera Kristu kazyukisiyitiwi, wamu wenu waweza hashi kutakula kuwera yawahowiti hapeni wazyuki? ¹³ Handa nakaka kwahera kuzyukisiwa kwa yawahowiti, su Kristu kazyukiti ndiri, ¹⁴ handa Kristu kazyukiti ndiri, su mabweru gatwenga shintu ndiri na mwenga mwahera njimiru ya kulitumbira. ¹⁵ Vilaa vilii, twenga tuwoneka wakapitawu yawapayira kuusu Mlungu, toziya tutakuliti kuwera Mlungu kamzyukisiyiti Kristu, kumbiti kamzyukisiyiti ndiri payiweri nakaka yawahowiti hapeni wazyukisiwi. ¹⁶ Handa yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su Kristu kazyukiti ndiri. ¹⁷ Handa Kristu kazyukisiyitiwi ndiri, su njimiru yenu yahera mana na mwankali muvidoda vyenu. ¹⁸ Vilaa vilii yawahowiti pawalikolerana pamuhera na Kristu wagamira nakamu. ¹⁹ Handa matumburu getu Mukristu ndo gaherepa kwa makaliru aga hera, twenga twawantu wa kuwonerwa lusungu kuliku wantu woseri.

²⁰ Kumbiti unakaka ndo kuwera Kristu kazyukisiyitiwi, kawera wa kwanja na lilangaliru lya nakaka kuwera walii yawagonjiti mukuhowa hawazyukisiwi. ²¹ Toziya handa kuhowa kujegitwi kwa muntu yumu, ntambu irayai kuzyuka kwa wantu kwiza kwa muntu yumu. ²² Handa vilii wantu woseri yawahowiti toziya ya kulikolerana pamuhera na Adamu, ntambu irayai woseri hawazyukisiwi toziya ya kulikolerana pamuhera na Kristu. ²³ Kumbiti kila muntu hakazyuki kwa ntambu yakuwi, kwanja kristu na shakapanu kwa walii yawawera wantu wa Kristu, pakiza. ²⁴ Pa aga, upereri hausoki, pakampanana ufalumi Tati Mlungu, pa kuhalibisiya makakala goseri ga ukondola. ²⁵ Kristu kafiruwa kakolimlima huti mpaka Mlungu pakawakana wongundu woseri na kuwatula pasi pa magulu gakuwi. ²⁶ Mngundu gwa upeleru yakahalibisiwa hakaweri kuhowa. ²⁷ Toziya Malembu Mananagala galonga, “Mlungu katula vintu vyoseri pasi pa magulu gakuwi.” Kumbiti Malembu Mananagala pagalonga, “Vintu vyoseri” Vitulwa pasi pakuwi, vyanakaka kuwera Mlungu kingira ndiri muvintu avi, toziya mweni ndo yakavitula vintu avi pasi pa Kristu. ²⁸ Kumbiti vintu vyoseri pavitulwa pasi pa ukolamlima wa Kristu na Mwana ayu hakalituli mweni pasi pa Mlungu, su Mlungu kavikolimlima vintu vyoseri kila pahala.

²⁹ Handa vinu kwahera uzyukisiya, hashi wantu walii yawabatizitiwi kwajili ya wahowiti wankulitumbira kupata shishi? Handa yawahowiti wazyukisiyitiwi ndiri, iwera hashi wankubatizwa kwajili yamwenga? ³⁰ Na twenga, iwera hashi twenga tuliyingiziya muhatari kila shipindi? ³¹ Nulirapa walongu wangu, neni mona howa kila lishaka! Litumburu neni lyawera kwa mwenga mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mtutuwa gwatwenga. ³² Handa nifu ya neni hayiweri ya umuntu hera, kulii kulikomanga kwaneni na wavigongolu wakalipa Muefesu, hashi, neni mpatiti mota gaa? Handa payiweri yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su “Mtuleki twenga tuliya na kulanda, toziya shilawu hatuhowi.”

³³ Namulipayira, “Waganja wadoda wahalabisiya tabiya iherepa.” ³⁴ Mwimuki muma-holu! Muweri na luhala na mulikali makaliru gaherepa na mleki kutenda vidoda. Toziya wantu wamonga wammana ndiri Mlungu nakamu. Ayi ndo soni nentu, neni kuwagambira aga.

Nshimba zya twenga hazizyukisiwi

³⁵ Muntu hakakosiya, “Hashi, wantu yawahowiti hawazyukisiwi ntambu gaa? Hashi, womberi hawaweri na nshimba ya ntambu gaa?” ³⁶ Likosiwu lizyigiziyi! Paguyala

mbeyu, payifuwa huti ndiri hapeni yimeri. ³⁷ Paguyala mbeyu, guyala ndiri shimeru kumbiti mbeyu hera, pamonga yiwera mbeyu ya usaka ama mbeyu yimonga. ³⁸ Mlungu kayipanana mbeyu ayi nshimba ntambu yakafira mweni na kila mbeyu yiwera na nshimba lyakuwi lya gweka.

³⁹ Nshimba zya viumbi zilifana ndiri, kumbiti nshimba zya wantu zya ntambu yimu na nshimba zya wavigongolu zya ntambu yimonga na nshimba zya wampongu zyantambu yingi na nshimba zya wasomba zya ntambu yingi.

⁴⁰ Kwana nshimba zya kumpindi kwa Mlungu na nshimba zya pasipanu, uherepa wa nshimba zya kumpindi kwa Mlungu wantambu yingi na uherepa wa nshimba zya pasipanu. ⁴¹ Mshenji gwana ukwisa wakuwi mweni na lyezi lyana ukwisa wakuwi na ntundu ziwera na ukwisa ntambu yingi yingi, viraa vilii ata ntundu zilifana ndiri kwa ukwisa.

⁴² Ntambu ayi hayiweri kwa wantu yawahowiti pawazyukisiwa. Gambira yayiweri mbeyu, nshimba yayisilwa ndo ilii yayiwola, nshimba yayizyukisiwa ndo ilii yayiwola ndiri. ⁴³ Wayisira mukudoda na legilegi, hayizyukisiwi payiweri iherepa mumakakala. ⁴⁴ Payisirwa iwera nshimba ya untu, payizyukisiwa iwera nshimba ya shirohu. Kwana nshimba ya untu na hakuweri na nshimba ya shirohu. ⁴⁵ Toziya Malembu Mananagala galonga, "Muntu gwa kwanja, Adamu kawumbitwi kaweri na ukomu." Kumbiti Adamu gwa upeleru ndo Rohu yakawapanana wantu ukomu. ⁴⁶ Su yayilongolera ndo nshimba ndiri ya shirohu, kumbiti nshimba ya untu na shakapanu nshimba ya shirohu. ⁴⁷ Adamu gwa kwanja kawumbitwi kwa litapaka lya pasipanu na Adamu gwa pili kalawiti kumpindi kwa Mlungu. ⁴⁸ Woseri yawawera wa pasipanu, walifana na muntu yakaumbitwi kwa litapaka, walii yawawera wa kumpindi kwa Mlungu walifana na muntu ulii yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. ⁴⁹ Ntambu yatulifaniti na muntu ulii yakaumbitwi kwa litapaka, viraa vilii hatulifani na muntu ayu yakalawiti kumpindi kwa Mlungu.

⁵⁰ Su walongu wangu, ntakula hangu, nshimba ya muntu hapeni uhali Ufalumi wa Mlungu, na shilii shashiwola hapeni shihali shilii shashiwola ndiri.

⁵¹ Mpikaniri, nankuwagambirani bada ya kulikangasha Mlungu yakatugubutulira twenga. Twawoseri twenga hapeni tuhowi kayi, kumbiti twawoseri hatugalambuziwi. ⁵² Kanongola ntambu ya kufumbula kwa lisu, mbalapi lwa upeleru palugombwa, yawahowiti hawazyukisiwi na nshimba zyawu paziwola ndiri na twenga hatugalambuziwi. ⁵³ Toziya shilii shashiwola shifruwa kugalambuka na kuwera shashiwola ndiri na nshimba yakuhowa igalambulwi nayihowa. ⁵⁴ Su nshimba ayi yayiwola payiweri na ntambu ya kuwola ndiri na shilii shashihowa pashigalambulwa kuhowa ndiri, su Lilembu Linanagala lyalilembitwi halikamiliki, "Kuhowa kuhalibisiwa, na ukanga ukamilika!"

⁵⁵ "Gwee kuhowa, kukanga kwaku kwakoshi?"

Gwee kuhowa makakala gaku ga kutenduwa gakoshi?"

⁵⁶ Makakala ga kuhowa ga kutenduwa galawa muvidoda na makakala ga vidoda galawa Mumalagaliru ga Musa. ⁵⁷ Kumbiti tulongi mayagashii Mlungu, yakatupanana ukanga kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

⁵⁸ Walongu wayangu, mgoloki hwari na mgangamali, nambegizika. Mashaka goseri mtendi lihengu lya Mtuwa, pamuvimana kuwera lihengu lyamtenda muuntumintumi wa Mtuwa hapeni lyagamili hera.

16

Mshangu gwa kuwatanga wantu wa Mlungu

¹ Vinu ntakuli visoweru vya kuwashangira wantu wa Mlungu Muyudeya. Mwenga mtendi ntambu yanuwagambiriti Shikundi sha wantu shawamjimira Yesu aku Galatiya.

² Kila jumapili, kila yumu gwenu pakati penu katuli mpiya zyakatititi na kazituli gweka, su shipindi paniza nakuwera na nifu ya kujojinika mshangu. ³ Paniza kwa mwenga, hanuwatumi walii yamfira kuwasyagula pakati penu, wajegi luhamba na mafupu Kuyerusalemu. ⁴ Handa payiherepa naneni ng'endi aku, su hawagendi pamuhira na neni.

Mpangu gwa Paulu

⁵ Pampita kugenda Makedoniya, kwanja hanizi kulikala na mwenga, toziya nfira kugenda Makedoniya. ⁶ Pamonga hanulikali kwa mwenga shipindi hera ama kulikala na mwenga myezi yoseri ya mpepu, su muntangi nendereyi na mwanja gwangu, koseri kwanfira kugenda. ⁷ Nfira ndiri kupita kwa mwenga kanongola na kwendeleya na mwanja, ntumbira kulikala kwa mwenga katepu hera Mtuwa pakafira.

⁸ Kumbiti hanulikali Efesu panu mpaka lishaka lya Pentekosti. ⁹ Mlyangu gwalupalahera nakamu kwa lihengu lyangu likulu panu, tembera yawanema ndo wavuwa.

¹⁰ Timotewu pakiza munjira ya mwenga, namumtenda kaweri na lyoga lyoseri pakawera na mwenga, toziya kankutenda lihengu lya Mtuwa gambira neni ntambu yantenda. ¹¹ Su muntu yoseri nakamzalawu, kumbiti mumtangi kendereyi na mwanja gwakuwi kwa ponga, su kawezi kuwuya kwa neni, toziya neni nankumuhepera kawuyi pamuhera na walongu wayangu.

¹² Vinu ntakuli visoweru vya mlongu gwetu Apolu, numuluwiti kizi kwa mwenga pamuhera na walongu wamonga, kumbiti kafira ndiri kwiza vinu, kumbiti hakizi pakapata lupenyu.

Visoweru vya upeleru

¹³ Mkali masu, mgangamali munjimiru, muweri wavikambaku na muweri wagangamala. ¹⁴ Kila shamtenda mushitendi kwa mafiliru.

¹⁵ Wantu yamunjimira Kristu mummana Stefana na wantu wa kaya yakuwi, womberi wawera wantu wa kwanja kumjimira Kristu mulushi lwa Akaya na walilaviyiti weni kuwatendera wantu wa Mlungu. Su nuwaluwani walongu wayangu, ¹⁶ mjimili ulonguziwa wa wantu gambira awa na kila muntu yakatenda lihengu pamuhera na womberi. ¹⁷ Nemelera nentu pakiziti Stefana na Fotunatu na Akaiku, toziya walaviyiti kila shintu shashipunguwiti kwa mwenga. ¹⁸ Wagunemiziya moyu gwangu ntambu yamnemeliziwa mwenga viraa. Wantu gambira awa wafiruwa waholwi. ¹⁹ Wantu wa shipinga shoseri sha yawamjimira Yesu sha Asiya shawalamsiyani. Akula na Prisila na wantu woseri yawaliwona mukaya kwawu, wawalamsiyani kwa litawu lya Mtuwa. ²⁰ Walongu woseri yawawera panu wawalamsiyani mwenga.

Mwenga mulilamsiyani kwa ufiru wa Shikristu. ²¹ Neni Paulu nuwalamsiyani, panemba kwa liwoku lyaneni namweni. ²² Muntu yoseri yakamfira ndiri Mtuwa, su kapangilwi. Mtuwa gwetu, gwizi! ²³ Manemu ga Mtuwa Yesu gaweri pamuhera na mwenga. ²⁴ Mafiliru gangu gaweri pamuhera na mwenga mwawoseri kwa kulikolerana pamuhera na Yesu kristu.

LUHAMBА IWA PILI IWA PAULU KWA WAKORINTU ULONGOLERU

Luhamba lwa pili kwa Wakorintu lulembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na muhanu mpaka malongu muhanu na sita Pakwiyuka Yesu (shipandi sha 1:1). Alu ndo luhamba lwa pili pakati pa mahamba mawili gatuwera nagu Paulu gakavilemberiti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Korintu. Wabetula wajimira kuwera pamberi Paulu kawalembiliriti luhamba lwalukalipira kwa Wakorintu kumbiti twahera luhamba alu lyakayoweriti mushipandi sha 2:3-4. Luhamba alu lwa pili kwa Wakorintu luwoneka lulembitwi na Paulu pakaweriti aku Mekadoniya (shipandi sha 2:13).

Luhamba alu lwa pili kwa Wakorintu luwera luhamba lwa ntambu ya gweka toziya luwera luhamba lwa kushinkula moyu. Paulu kankuyowelera nemeleru yakuwi kuusu visoweru viherepa vyakapatiti kulawa kwa Titu kuusu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shashiweriti aku Korintu. Muluhamba alu, tugawona mafundu gagatakulirwa weri kuusu vitwatira vya malaviwu ntambu yalilagalirwa mu Lipatanu Iya Syayi, musemu ilii Paulu kankulagalira kuusu kujega mshangu gwa mpiya zya kuzijega aku Yerusalemu toziya ya kuwatanga wantu yawamjimira Yesu (8-9). Iwoneka kuwera wantumintumi wamu yawapayira kulawa kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, waweriti pawatola ungundu yawuweri pakati pa wantu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu na Paulu su wapati kulimotiziya weni. Womberi waubeziyiti uwezu wakaweriti nawu Paulu, ashi ndo shilii pamonga shimsongiziyiti Paulu kulanguziya kwa makakala goseri handa ntumintumi gwa Yesu Kristu palii pakamaliriti luhamba alu lwa pili kwa Wakorintu.

Yagaweramu

Paulu kankwanja luhamba lwakuwi kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 1:1-7

Shakapanu Paulu kankuyowelera mgalambuku gwa mpangu gwa mwanja gwakuwi na visoweru vyakankiti kuusu womberi na mawankula gawu ga luhamba lwakuwi lwa kwanja, shipandi sha 1:8-7:16

Pa aga, Paulu kankuwapanana malagaliru ntambu yakujega mshangu kwajili ya walongu yawawera Yerusalemu, shipandi sha 8:1-9:15

Upeleru, Paulu kankulitakulira mweni kuusu untumintumi wakuwi mweni na kuwagambira vitwatira vivuwa kuusu mwanja gwakuwi gwa kulongolu, shipandi sha 10:1 mpaka shipandi sha 13:10

¹ Neni Paulu, ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu pamuhera na mlongu gwetu Timotewu twankuwalamusiyani.

Tuwalembelerani mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Korintu, na kwa wantu woseri wa Mlungu kila pahala Muakaya. ² Manemu na ponga zazilawa kwa Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Paulu kalonga mayagashii kwa Mlungu

³ Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, Tati yakawera na lusungu na Mlungu yakawakola mawoku muvitwatira vyoseri. ⁴ Yomberi katukola mawoku muntabika zoseri, su tupati kuwatanga wamonga mukila ntabika, gambira Mlungu ntambu yakatukola mawoku twenga. ⁵ Yina, ntambu ya ntabika ya Kristu yayiyongereka mngati mwetu na twenga viraa vilii twongereka kukolwa mawoku na Kristu. ⁶ Handa patutabika, twankutabika su mwenga mutangwi na kulopoziwa. Patukolwa mawoku, viraa vilii na mwenga mkolwa mawoku na kuwapanana makakala ga kuhepeler ntabika zilaa azi zyatuhepeler. ⁷ Su matumbiru gatuwera naga kwa mwenga ndo makulu nentu, toziya tuvimana kuwera nakaka pamtabika pamuhera natwenga, viraa vilii mwankukolwa mawoku gambira twenga ntambu yatukolwa mawoku. ⁸ Walongu, tufira tuwaholuziyani ntabika zyzitupatiti Asiya kulii. Ntabika azi ziweriti nkulu kuliku makakala ga twenga, ata tuweriti ndiri na litumbiru lyoseri Iya kulikala. ⁹ Kumbiti mumioyu ya twenga iweriti handa tutozwitwi kulagwa, su tufundwi kuwera natulitumbira twaweni, kumbiti tumtumbiri Mlungu yakawazyukisiya yawahowiti. ¹⁰ Yomberi katulopoziyiti mukuhowa gambira atali, nayomberi hakatulopoziyi, na twenga tumtumbira yomberi kuwera hakatulopoziyi kayi. ¹¹ Mwenga mwankututanga kwa kutuluwira kwa Mlungu. Su kuluwa kwa mwenga kwa Mlungu, hakujimilwi, na Mlungu hakatutekeleri na wantu wawuwa hawalongi mayagashii Mlungu toziya ya twenga.

Paulu kankugalambula mwanja gwakuwi

¹² Twenga tulitumbira shintu shimu hera, nifru yatwenga itulanguzi ya nakaka kuwera kulikala kwa twenga pasipanu na nentu kulikolerana pamuhera na mwenga, tulikaliti kwa unanagala na uhorepa wa moyu gwakutapananiti Mlungu, tulonguzi witi ndiri na luhala lwa wantu, kumbiti manemu ga Mlungu. ¹³ Twankuwalembirani mwenga vitwatira vyamuviweza kuvibetula na kuvimana. Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, ¹⁴ toziya mpaka vinu mmana katepu hera. Tuvimana kuwera shakapanu hamuvimani na hamututumbiri twenga gambira twenga ntambu yatulitumbira mulishaka lya Mtuwa gwetu Yesu.

¹⁵ Neni pawera na matumburu aga, nifriti kuwatyangira mwenga kwanja su mwenga hamtekelerwi mala mbili. ¹⁶ Nifriti kuwatyangira mwenga pampiti kugenda Makedoniya na pambuya kwa mwenga kulawa mumkowa gwa Makedoniya, su muntangi mumwanja gwangu gwa kugenda Yudeya. ¹⁷ Hashi, mulihola pampangiti hangu neni nwere gambira muntu yakahera na ugolokeru? Hashi, mulihola kuwera neni amuwa kwa maholu ga untu na kuwera ntakula “Yina, yina” Na “Ndala, ndala” Palaa panu? ¹⁸ Mlungu ndo mwaminika, su shilii shatuwagambiriti mwenga, shitwatira ndiri sha “Yina” Na “Ndala” Palaa panu. ¹⁹ Toziya Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu, ndomweni neni na Silwanu na Timotewu tumubweriti kwa mwenga, kaweriti ndiri muntu gwa “Yina” Na “Ndala,” Kumbiti yomberi kwakuwi kwana “Yina” Ya Mlungu mashaka goseri. ²⁰ Toziya malagilu goseri ga Mlungu gawera “Yina” Mukristu. Su kupitira mweni “Yina haa” yankulonga kwatwenga kwa ukwisa wa Mlungu. ²¹ Mlungu mweni yakatenda twenga pamuhera na mwenga mumakaliru getu tukolerani pamuhera na Kristu, Mlungu mweni yakatusyaguliti, ²² yomberi yakatumatikiti shilangaziwu kulanguzi ya kuwera twenga twawantu wakuwi na kutupanana twenga Rohu Mnanagala mumioyu ya twenga kaweri lilangaliru lyalituliwi kwajili ya twenga.

²³ Mlungu ndo kapitawu gwangu, yomberi kagumana moyu gwa neni. Neni niziti ndiri kayi Korintu kuwatenda muweri na utama. ²⁴ Tufira ndiri kuwalonguzi ya kwa makakala munjimiru yenu, mwenga mgangamala munjimiru yenu. Twenga tutenda lihengu pamuhera kwa nemeleru ya mwenga.

2

¹ Su nifriti kuwera hapeni nuwatyangili kayi kuwatenda muhinginiki. ² Handa panuwahinginiziya mwenga, gaa hakanemeziyi? Ndo wala walii yanuwahinginizi yiti! ³ Toziya nuwalembiriti luhamba alu su paniza nifra ndiri kuhinginiziwa na walii yawafira kunemelera. Nakaka nuvimana neni panemelera, viraa vilii na mwenga hamnemelero. ⁴ Nuwalembiriti mwenga kwa ufiru mkulu uganu pantutu wala nentu na masozi ganawa, nifriti ndiri kuwahinginiziya mwenga, kumbiti kwa kuwalonguzi ya kuwera nuwafira nentu mwenga mwawoseri.

Lilekeziwu kwa muntu yakatenda vidoda

⁵ Vinu, handa muntu yoseri pakamwinginizi yiti yumonga, kahinginizi ya ndiri neni neni gweka yangu, kumbiti kawahinginizi ya mwawoseri mwenga na nifra ndiri neni hweri mkalipa nentu. ⁶ Azabu yakapatiti kala kulawa kwa wawuwa wenu imtosh. ⁷ Vinu, mwenga mfirwa kulekiziya muntu ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su nakahinginika nentu. ⁸ Su nuwaluwani mwenga, mumlanguzi yomberi kayi kuwera mwenga mmufira nakamu. ⁹ Nembiti luhamba lulii toziya nifriti kuvimana kuwera mwakala kujimila kila shitwatila. ¹⁰ Pamumlekiziya muntu vidoda vyakuwi, naneni viraa numulekiziya muntu vidoda vyakuwi. Toziya pahwera na shintu sha kulekiziya muntu vidoda vyakuwi, numulekiziya kulongolu kwa Kristu toziya ya mwenga, ¹¹ su Shetani nakatuzanga. Toziya tuyimana mipangu yakuwi.

Paulu kankushashatika mlushi lwa Trowa

¹² Su vinu pansokiti lushi lwa Trowa kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu, moniti Mtuwa kavuguliti mlyangu gwa kutenda lihengu lyakuwi. ¹³ Kumbiti moyu guntamiti nentu, toziya numwona ndiri mlongu muyetu Titu. Su nuwagambira woseri palii neni mbuka na ng'enditi Makedoniya.

Kukanga kupitira utanga wa Kristu

¹⁴ Kumbiti, mayagashii kwa Mlungu, kwa yakatulongoziya mashaka goseri mumwanja gwa ukanga wa Kristu. Yomberi katutenda twenezi unakaka wa Kristu, gambira ununkira uhorepa kila pahala. ¹⁵ Toziya twenga tulifana na ununkira uhorepa wa Kristu yakamlavilira Mlungu, ununkira uhorepa yawafikira wantu woseri yawalopoziwitwi na wantu woseri yawagamira. ¹⁶ Kwa wantu walii yawagamira, twenga twaununkira waujega kuhowa, kumbiti kwa walii yawalopoziwa, twenga twaununkira waujega ukomu. Hashi,

gaa yakaweza kutenda lihengu lya ntambu ayi? ¹⁷ Twenga tulifana ndiri gambira wantu walii yawawuza ujumbi wa Mlungu kwa mota yawu, kumbiti twenga twankubwera kwa uhorepa wa moyu kulongolu kwa Mlungu, gambira wantu yawatunitwi na Mlungu, patulikolerana pamuhara na Kristu.

3

Wantumintumi wa lipatanu lya syayi

¹ Hashi, twanji kayi kulitumbira twaweni twenga? Ama hashi, twankufira luhamba lwa kulanguziya ukapitawu kwa wayetu? Ama hashi tulembelwi luhamba lwanakaka kwa mwenga ama kulawa kwa mwenga ntambu yawatenda wamonga? ² Mwenga mwaweni muwera luhamba lwa twenga, luhamba lwalulembitwi mummyoyu mwa twenga, imanikana na ibetulwa na kila muntu. ³ Ndo nakaka kuwera mwenga ndo luhamba lwa Kristu lwalujegitwi kwa mawoku getu. Luhamba lweni lulembitwi ndiri kwa winu, kumbiti lulembwa kwa Rohu gwa Mlungu yakawera mkomu, lulembitwi ndiri pashipandi sha libuwi, kumbiti lulembwa mummyoyu ya wantu.

⁴ Tulonga hangu toziya ya litumbiru lyatwenga lyatuwera nalu kulongolu kwa Mlungu kupitira Kristu. ⁵ Tuweza ndiri kutenda shoseri kwa makakala getu weni, kumbiti uwezu wa twenga woseri ulawa kwa Mlungu. ⁶ Toziya Mlungu ndo yakatatenditi twenga tuwera na uwezu wa kuwera wantumintumi wa lipatanu lya syayi, lipatanu lya Malagaliru ndiri gagalembitwi, kumbiti lipatanu lya Rohu. Malagaliru gagalembitwi gajega kuhowa, kumbiti Rohu kajega ukomu.

⁷ Vinu handa Liragaliru lyalijegiti kuhowa, lilembitwi pamabuwi, liza na ukwisa, mpaka Waisraeli waweziti ndiri kujodulera masu sheni sha Musa toziya ya ng'ereng'eta yakuwi. Ng'ereng'eta ayi iweriti ukwisa wa katapu hera, ⁸ su utendera wa Rohu hauwera na ukwisa mkulu nentu kupita ng'ereng'eta ilii. ⁹ Su payiwera, kuweriti na ukwisa muutendera ulii waujegiti utoza, hashi, utendera yawumfiriziya Mlungu, mkulu ndiri kupita awu? ¹⁰ Vinu ukwisa mkulu nentu uwugubika ukwisa ulii yaupititi kwanja, ndogweni ulangala wakuwi uwuka kala. ¹¹ Toziya payiwera shilii shashiweriti sha shipindi shididika hera shiweriti na ukwisa wakuwi, kupita aga shilii shashilikala mashaka goseri hashiweri na ukwisa mkulu nentu.

¹² Toziya twana litumbiru ali, tutakula pota na lyoga. ¹³ Twenga tutenda ndiri gambira Musa yakagubikiti sheni shakuwi kwa shitambala, su wantu wa Israeli nawawona kupelera kwa ung'ereng'eta wakuwi. ¹⁴ Kumbiti mahala gawu gapungwa. Toziya mpaka leru palibetulwa lipatanu ligona, shigubiku ashi shankali. Shigubiku ashi hashiwusiwi hera, muntu pakalikolerana pamuhara na Kristu. ¹⁵ Yina, mpaka leru palibetulwa Malagaliru ga musa, shigubikiru shigubika mahala gawu. ¹⁶ Kumbiti, shipindi muntu pakamuwuyira Mtuwa, shigubikiru ashi shiwusiwa. ¹⁷ Vinu "Mtuwa" Ndo Rohu na palii pakawera Rohu gwa Mtuwa, pawera ulekeru. ¹⁸ Kumbiti twawoseri twenga, tuwera na sheni zyazigubikirwa ndiri, tulilora gambira mushiloleru, ukwisa wa Mtuwa na twenga tutendwa tulifani na yomberi kwa kwongereka muukwisa yawulawa kwa Mtuwa, ayu ndo Rohu.

4

Luhanja muvyombu vya utapaka

¹ Su, kwa lusungu lyakuwi Mlungu, katupanana lihengu ali tulitendi, na hapeni tuwuyi kumbeli. ² Tuvileka nakamu vitwatira vyoseri vya soni na vya bada. Tulikala kayi ndiri muupayira, ama kwa kushipotoziya shisoweru sha Mlungu, kumbiti twankufunda unakaka pota na kufifa kuwalangawaziya wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi hawavimani mummyoyu mwawu kuwera twenga tutakula nakaka. ³ Handa Shisoweru Shiwigira shatushibwera shilififa, su shilififa hera kwa walii wawagamira. ⁴ Womberi wamini ndiri toziya Shetani mlungu gwa pasipanu, katula luwindu mumahala gawu nuwawona lupalahera ulangala wa Shisoweru Shiwigira sha ukwisa wa Kristu, yakalifaniti nakamu na Mlungu kwa ntambu zyoseri. ⁵ Toziya tulibwera ndiri twaweni, kumbiti tumubwera Yesu Kristu yakawera Mtuwa na twenga tuwera wantumintumi wenu toziya ya Yesu. ⁶ Mlungu ulaa ayu yakalongiti, "Ulangala na ulangaliri kulawa muluwindu." Ndo yakalangelira myoyu ya twenga na kutupanana ulangala wa kuvimana ukwisa wa Mlungu musheni sha Yesu Kristu.

⁷ Kumbiti twenga yatuwera na luhanja alu, tuwera gambira vyombu vya utapaka, su iwoneki pota na kufifa kuwera likakala ali likulu lilawa ndiri kwa twenga, kumbiti lilawa kwa Mlungu. ⁸ Wega zyoseri tufintirwa, kumbiti tuyonerwa ndiri, tuwera na lyoga, kumbiti tuwuya ndiri kumbeli, ⁹ twana wangonde wawuwa, kumbiti Mlungu katuleka

ndiri pota na utanga, tembera tugusiwa pasi, kumbiti tutenduwa ndiri. ¹⁰ Mashaka goseri tutola howa ya Yesu munshimba mwetu, su ukomu wakuwi Yesu viraa ulanguziwi munshimba zyetu. ¹¹ Shipindi shatulikala, mashaka goseri tulavilwa kuhowa kwajili ya Yesu, su ukomu wakuwi Yesu ulanguziwi munshimba zyetu zyzahowa. ¹² Su kuhowa kutenda lihengu mngati mwa twenga, kumbiti ukomu utenda lihengu mngati mwa mwenga.

¹³ Malembu Mananagala galonga, "Njimiriti, su ntakuliti." Na twenga viraa, patuwera na rohu iraa ayi ya njimiru, twenga viraa tutakula toziya tujimira. ¹⁴ Nakaka tuvimana kuwera Mlungu, ndo yakamzyusiyiti Mtuwa Yesu, viraa vilii hakatuzukisiyi twenga pamuhera na Yesu na kututula pamuhera na mwenga kulongolu kwakuwa. ¹⁵ Goseri aga ndo kwa mota ya mwenga, ata manemu ga Mlungu pagawafikira wantu nentu na nentu, mayagashii kwa Mlungu gongereki nentu, wantu wampanani ukwisa Mlungu.

Kulikala kwa moyu

¹⁶ Toziya ayi hapeni tuwuyi kumbeli, ata handa nshimba zyetu zihowa, kumbiti rohu zya twenga zitendwa zyasyayi kila lishaka. ¹⁷ Ntabika zyatutabika ndidini hera na zya katepu hera, kumbiti hayitupanani ukwisa wa mashaka goseri yawuwongereka nentu. ¹⁸ Su natuvilola vilii vyaviwoneka, kumbiti tuviloli hweri vintu vyaviwoneka ndiri. Toziya vyaviwoneka vilikala katepu hera, kumbiti vilii vyaviwoneka ndiri vyankulikala mashaka goseri.

5

¹ Mana twenga tuvimaa kuwera shisasa ashi shatulikala pasipanu, ndo nshimba zyetu, pazitupulwa, Mlungu hakatupanani numba ya mashaka goseri kumpindi, numba ya mashaka goseri yayinyawilwa ndiri kwa mawoku ga wantu. ² Na vinu, twankulolera kwa mata nentu kupananwa nshimba ya kumpindi kwa Mlungu. ³ Toziya patupanana nshimba zya kumpindi kwa Mlungu, hapeni tuwoneki twareha nshimba. ⁴ Twenga patuwera twankali twankulikala mushisasa ashi sha pasipanu, twankusapira na kufintirwa, tufira ndiri kuyivula nshimba ayi ya kuhowa, kumbiti tufira kuvalisiwa nshimba ilii yayihowa ndiri, su shilii shashihowa shigalambulwi na shilii shana ukomu. ⁵ Mlungu mweni katutandiriti shitwatira ashi, nayomberi katupanana Rohu gwakuwi kaweri ulanguziwu kwa goseri gakatutuliriti.

⁶ Su, mashaka goseri tugangamala. Tuvimana handa kulikala munshimba ayi, twakutali mnumba yatwenga na Mtuwa. ⁷ Toziya tulikala ndiri kwa kuwona, kumbiti tulikala kwa njimiru. ⁸ Twenga tugangamala na metufiri tulikali kutali na nshimba azi na tulikali pamuhera na Mtuwa. ⁹ Kumbiti shitwatila shikulu nentu, tufira kumfiriziya Mtuwa patulikala mnumba ya pasipanu ama mnumba ya kumpindi kwa Mlungu. ¹⁰ Toziya twenga twoseri hatugoloki kulongolu kwa Kristu na yomberi hakatutozi. Kila muntu hakanki shilii shakafiriziwiti kwanka kwa galii gakatenditi pasipanu, gaweri gaherepa ama madoda.

Uganja na Mlungu kupitira Kristu

¹¹ Toziya tuvimana nentu ntambu ya kumtira Mtuwa, su tujera kuwanika wantu wamonga. Mlungu katumana hweri na naneni nultumbira mwenga mmana hweri myoyu yatwenga. ¹² Tufira ndiri kayi kulijuma twaweni kulongolu kwa mwenga. Kumbiti tuwapanana toziya ziherepa zyetu zya kulitumbira, su mwezi kawawankula walii yawalitumbira wantu yawawoneka kuliku ntambu yawawera mumoyu mwawu. ¹³ Payiwera tuwoneka kuwera twanalukwali, twanalukwali kwajili ya Mlungu na mahala getu gaherepa, ayi ndo kwa mota yamwenga. ¹⁴ Twenga tulonguziwa na ufiru wa Kristu, vinu tuwera tuvimana handa muntu yumu hera kahowiti kwajili ya wantu woseri, su twawoseri tuhowa pamuhera na yomberi. ¹⁵ Kahowiti kwajili ya woseri, su yawalikala walikali ndiri kwa toziya yawu weni, kumbiti kwajili yakuwi yomberi yakahowiti na kazyukisiyiti kwajili yawu. ¹⁶ Su, kwanjira vinu, twenga tumwalanga ndiri muntu yoseri shiuntu, ata handa tumwalangiti Kristu shiuntu, kumbiti vinu hapeni tutenda hangu kayi. ¹⁷ Muntu yoseri pakalikolerana pamuhera na Kristu, muntu ayu kawera shiumbi sha syayi, ga makashu gapita, gawera ga syayi. ¹⁸ Goseri aga galawa kwa Mlungu, yakatugalambula twenga kulawa muungondu na kututenda tuwera waganja wakuwi kupitira Kristu na katupanani lihengu kukolaniziya mawoku. ¹⁹ Mlungu kaweriti mngati mwa Kristu, kawatenda wantu waweri waganja wakuwi kupitira Kristu. Yomberi kawawalangiriti ndiri vidoda vyawu na yomberi katupanani ujumbi wa kukolaniziya mawoku.

²⁰ Su twenga tutakula ntambu yakatakula Kristu yatutakula nayomberi Mlungu katutumiya twenga kuwaluwani. Tuwaluwani mwenga kwa ajili ya Kristu, mkolaniziwi mawoku na Mlungu. ²¹ Kristu kaweriti ndiri na vidoda, kumbiti Mlungu kamtenda kapapi

vidoda vyetu, su kwa kulikolerana pamuhera nayomberi, twenga tuwari wantu waheri wa Mlungu.

6

¹ Su patuwera watenda lihengu pamuhera na Mlungu, tuwaluwani mwanki manemu ga Mlungu namleka gagamiri hera. ² Mlungu kalonga hangu, “Mushipindi sha manemu gangu nuwapikaniriti Mulishaka lya ulopoziya nuwatangiti.” Nuwagambireni, vinu ndo shipindi sha upendelewu wa Mlungu, vinu ndo lishaka lya kulopoziwa!

³ Tufira ndiri kuwera shileweleru kwa muntu yoseri mushitwatira shoseri, su tutenda hangu toziya lihengu lyetu naliwoneka shintu ndiri kwa wantu. ⁴ Kumbiti mukila shintu shatutenda ilanguziya twenga ndo wantumintumi wa Mlungu kwa kuhepelera, kutabika na ntabika zyoseri. ⁵ Tukomitwi, watutuliti mshibetubetu, tuboleritwi paweru na vipinga, tutenda lihengu likamala na tukala masu na tuliya ndiri shiboga. ⁶ Twenga tulilanguziya kuwera wantumintumi wa Mlungu kwa uhorepa wa moyu na umaniziya, kwa uhepelera na kwa maheri na Rohu Mnanagala na kwa mafiliru yagahera ufyangu. ⁷ Kwa ujumbi wa nakaka na kwa makakala ga Mlungu. Kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu ndo silaha yatwenga muwega wa kumliwu na kumshigi. ⁸ Twakala kupata ligoya na kubeziwa, kulongwa na kuzyumwa. Wankutuwona gambira yawapaya, kumbiti twankulonga nakaka, ⁹ Handa yawamanikana ndiri, kumbiti tumanikana na woseri, gambira yawahowiti, kumbiti handa ntambu yamtuwona twenga wakomu nentu. Tukomitwi kumbiti tulagwa ndiri. ¹⁰ Tuwoneka twana utama, kumbiti twankunemelera mashaka goseri, tuwonikana handa wahushu, patuwapanana wantu wamonga ulunda, tuwoneka twana shintu ndiri kumbiti twana vintu vyoseri.

¹¹ Mwenga walongu wayetu Wakorintu! Tuwagambirite goseri pota kufifa na myoyu yatwenga ivuguka kwamwenga. ¹² Twenga ndiri yatutatiti myoyu yetu kwa mwenga, kumbiti mwenga ndo yamutatiti myoyu yenu kwatwenga. ¹³ Vinu nankulonga na mwenga gambira wana waneni, mtuli myoyu yamwenga lupalahera gambira twenga ntambu yatutenditi.

Kulitula gweka na udoda

¹⁴ Namtenda pamuhera na wantu yawamjimira ndiri Mlungu, hashi, maheri na madoda galikala pamuhera? Ulangala na nditi viweza hashi kulikala pamuhera? ¹⁵ Hangu Kristu kaweza hashi kulikala pamuhera na Shetani? Hashi, muntu yakamwamini Mlungu na yakamwamini ndiri Mlungu wawera na uganja gaa? ¹⁶ Hashi, numba ya Mlungu iwera na uganja gaa na shinyagu shashiguyirwa na wantu? Toziya twenga twa numba ya Mlungu yakawera mkomu. Handa Mlungu mweni ntambu yakalongiti, “Hanulikali nawomberi na kutyanga mngati mwawu na kulikala pakati pawu, Naneni hanweri Mlungu gwawu, Nawomberi hawaweri wantu waneni.”

¹⁷ Hangu Mtuwa kalonga,

“Muwuki pakati pawu,
Mulibaguli nawomberi.
Namshinkula shintu shihumba,
Na neni hanuwajimili.”

¹⁸ Mtuwa yakawera na likakala kalonga,

“Neni hanweri Tati gwenu,
Na mwenga hamuweri wana waneni, wapalu na wadala.”

7

¹ Waganja wangu, kwanjira patuwera na malagilu aga, su tulipungi kulawa mushoseri shashidodiziya nshimba na rohu zyetu na tulitendi tuwari wanagala kwa kumtira Mlungu.

Paulu kankunemelera

² Mtupanani lupenyu mumoyu mwenu. Tumkosea ndiri muntu yoseri, tumtendera ndiri vidoda muntu yoseri ama kumpayira muntu yoseri. ³ Nonga ndiri aga kwa kuwatoza mwenga, toziya ntambu yanongoleriti kulonga, mwenga mwa mngati mwa myoyu yatwenga, tulikali pamuhera ama tuhowi pamuhera na mwenga. ⁴ Nana unakaka na mwenga kuwera mgangamala! Nulitumba toziya ya mwenga muntabika yetu yoseri nduwa moyu na nemelera nentu.

⁵ Ata patusokiti Makedoniya twayeriti ndiri, tupatiti ntabika kila uwega, kunja kweniti ndewu, mungati myoyu kuwera na lyoga. ⁶ Kumbiti Mlungu yakawakola mawoku yawawuyiti kumbeli, katukoliti mawoku pakiziti Titu. ⁷ Kwakwiza kwakuwi Titu na mwenga ntambu yamumkoliti mawoku yomberi. Kang'ambiriti ntambu yamfira kumona neni, ntambu yamuwera na hinginika kwa vilii vyavilawiliti na ntambu yamfira kunteteya, su nankunemelera nentu.

⁸ Ata handa nuwahinginiziti kwa luhamba lulii, neni njuta ndiri. Ata handa menjuti mona luhamba alu luwahinginiziya kwa shipindi shididini. ⁹ Kumbiti vinu nankunemelera, toziya ndiri muhinginikiti, kumbiti hinginika yamwenga iwatenda mgalambuki na kuleka vidoda. Toziya ayi mwenga mwoniti hinginiku ntambu yakafira Mlungu, su twenga tuwatenda ndiri mwenga muhinginiki. ¹⁰ Hinginiku yayijegitwi na Mlungu igalambuziya moyu na kujega ulopoziya wahera majutu. Kumbiti hinginiku ya pasipanu injega muntu mukuhowa. ¹¹ Vinu mloli malawiru ga hinginiku ntambu yakafiriti Mlungu, mwenga mpatu vinu kuwera wantu yawawera na gangamalu na ntambu yamuwera na matakuliranu na mlirimuka na kutira, muwera na gangamalu na mwakala kwona uheri yawuwera kulongolu kwa Mlungu wankutendwa. Mwenga mwananakaka kwa kila njira kuwera mwahera shidoda kuusu shitwatila ashi.

¹² Hangu, tembera nembiti luhamba, luwera ga ndiri kwa ajili ya ulii yakakositi, ama kwa ajili ya ulii yakakosiyitwi. Nembiti hangu su mpati kuwonikana paweru palongolu pa Mlungu su mwoni ntambu yantaviya kwajili ya twenga. ¹³ Hangu tutulwa moyu.

Tutulwa moyu hera ndiri, su Titu katunemereziyiti kwa nemeleru ngulu, kwa nemeleru yakaweriti naye ntambu yammutendiriti kakalamuki. ¹⁴ Neni nulitumbira mwenga palongolu pakuwi, mwenga muntenda ndiri neni hweri na soni. Tuwagambiriti unakaka mashaka goseri na kwa kuwajuma mwenga kulongolu kwa Titu, shiweriti shitwatira shanakaka hera. ¹⁵ Nfuru yakuwi kwa mwenga nkulu nentu, pakalihola ntambu yamumjimiriti na ntambu yamumshemiriti kwa ligoya likulu na kutetema. ¹⁶ Nankunemelera nentu toziya neni weza kuwatumbira nakamu.

8

Kulaviya kwa mawoku mawili

¹ Walongu wayetu, twenga tufira mwenga muvimani manemu ga Mlungu gakavipanani vipinga vya wantu yawamjimira Yesu vyaviwera Makedoniya. ² Walongu walii wajeritwi nentu kwa ntabika, kumbiti nemelera yawu iweriti nkulu, tembera waweriti wahushu nentu na nemelera yawu iwatenditi waweri wa kulaviya nentu kwa mawoku mawili. ³ Neni weza kuwagambira mwenga kuwera womberi walaviyiti uwezu yawu nentu ntambu yawaweza kuliku vilii vyawawera navi. Kwa mafiliru gawu weni, ⁴ watuluwiti nentu tutendi lihengu pamuhara na womberi kuwatanga wantu wa Mlungu Muyudeya. ⁵ Ashi shiweriti shitwatira shatushiloleriti ndiri! Kwanja walilaviya weni kulongolu kwa Mtuwa, shakapanu womberi walilaviyiti weni kwa twenga kwa mafiliru ga Mlungu. ⁶ Toziya ayi Su tumluwiti Titu, yakaliyanjiti lihengu ali kawatangi viraa mulitendi lihengu ali lya ufiru muwamu mwenu. ⁷ Mwenga muwera na kila shintu kwa uvuwa, njimiru na uwezu wa kutakula na kwendeleya kutenda viheri na mafiliru genu kwa twenga. Su twenga tuwaluwani mwenga muwari na mafiliru nentu mulihengu ali lya kulaviya kwa mawoku mawili. ⁸ Nuwalagalira ndiri, kumbiti nfira kujera mafiliru genu handa ganakaka na galifana na mafiliru ga wantu wamonga. ⁹ Toziya mwenga muvimana manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, tembera mweni kaweriti kalunda, kalitenditi mweni kuwera muhushu kwajili ya mwenga, su kulawirana na uhushu wakuwi kawatendi mwenga muwari walunda.

¹⁰ Shanfira kuwagambira ndo ashi, iherepa kwa mwenga kumalira vinu shilii shamwanjiti mvinja gwagupititi. Mwenga muweriti wa kwanja, kwa kulaviya ndiri, kumbiti viraa vilii muweriti na moyu gwa kutenda hangu. ¹¹ Su vinu mmalili lihengu lya kulaviya! Muwari na moyu gwa kumalira ntambu yamfiriti na mlaviyi kulawirana na vilii vyamuwera navi. ¹² Handa payiwera muntu kana moyu gwa kulaviya, Mlungu hakajimili lifupu lyaku lyaguweza kulaviya na hapeni kafiri shilii shamuwera nashu ndiri.

¹³ Mwenga mfuluwa ndiri mpanani neni su wamonga wapati mota, kumbiti tufiruwa woseri tulinganiri. ¹⁴ Kila shamuwera nashu vinu, shilii shashiwongereka shiawatangi wamonga yawahera, su pawawera na shashiwongerekiti, wawatangi mwenga mumafiliru genu. Su hakuwari na malinganiru. ¹⁵ Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Ulii yakajojinira vivuwa kaweriti ndiri na vyaviwongerekiti, na ulii yakajojinira vivuwa ndiri kapungukiwiti ndiri."

Titu na wayaguwi

¹⁶ Nonga mayagashii Mlungu yakatuliti mngati mwa moyu gwa Titu lumata alu lwanweriti nalu neni lwa kuwatanga. ¹⁷ Kajimiliti ndiri hera kuluwa kwa twenga, kumbiti viraa vilii mweni kafiriti nentu kuwatanga, mpaka mweni kaamuwiti kwiza kwa mwenga. ¹⁸ Twankumtuma mlongu yumu kalilonguzi na yomberi, ayu kazyumitwi na shipinga shoseri sha wantu shawamjimira Yesu kwa lihengu lya kubwelera wantu Shisoweru Shiwigira. ¹⁹ Nentu ya aga, yomberi kasyagulitwi na vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu kagendi mwanja pamuhara na twenga patulijega lihengu lyetu ali kwa ufiru, tendera yatuyitenda kwajili ya ukwisa wa Mtuwa na ulanguziwu wa nfiru yetu heri.

²⁰ Kwa kugenda mwanja pamuhara, hatuchapiri mahinginiku yagaweza kulawira mulihengu lya twenga lya kujojinika tambiku azi zya mpiya. ²¹ Nfiru ya twenga ndo kutenda hweri, kulongolu kwa Mtuwa hera ndiri, kumbiti kulongolu kwa wantu viraa.

²² Su twenga tumtuma mlongu muyetu pamuhara na womberi, yatumjeriti na kumjimira, yomberi kafiriti nentu kutanga, mpaka vinu kana moyu nentu toziya kawajimira mwenga. ²³ Titu ndo muyangu na tutenda lihengu pamuhara kuwatanga mwenga. Walongu wayetu wamonga yawiza pamuhara na yomberi, wawera wajumbi wa vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu na ligoya kwa Kristu. ²⁴ Su muwalanguziyi mafiliru genu, su Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wavimani kuwera tutakula nakaka tuwatumbira mwenga.

9

Kuwatanga Wakristu

¹ Toziya neni nahera shakuwalembelerani mwenga kuusu mafupu genu ga mpiya kwa wantu wa Mlungu Muyudeya. ² Nuvimana ntambu yamuwera na moyu gwa kutanga na neni nulitumbiriti mwenga kwa shitwatira ashi kulongolu kwa wantu wa Makedoniya. Nuwagambiriti, "Shipinga sha wantu shawamjimira Kristu wa aku Akaya walikala kala kwanjira shinja shipititi." Su kulilaviya kwa mwenga kuwatenda wantu wawuwa walilaviyi. ³ Nuwatuma walongu wayetu, su kulitumbira kwa twenga kuusu mwenga kwa visoweru hera ndiri, kumbiti ntakula, mwenga hamuweri kala kwa kutanga kwenu. ⁴ Nayilawira kuwera wantu wa Makedoniya pawiza pamuhara na neni na kuwona muwera kala ndiri, su twenga hatuwoni soni na mwenga vilaa vilii hamuwoni soni, toziya hatuweri tuwatumbiriti ng'anji mwenga. ⁵ Su, mona iherepa kuwala walongu awa wanongoleri kwiza kwa neni, wapati kutula kala mafupu ga mwenga makulu gamtakuliti. Na geni aga hagalanguzi kuwera ndo mafupu gamlaviyiti kwa makakala, kumbiti gagalaviyitwi toziya mfira.

⁶ Muviholi visoweru avi, muntu ulii yakakwetiti mbeyu zitangala ndiri hakabenangi padidini na ulii yakakweta mbeyu zivuwa hakabenangi mabenu gavuwa. ⁷ Kila muntu kalaviyi shilii shakafira mumoyu mwakuwi kulaviya, pota na kulazimishwa ama kwa kuhinginika, toziya Mlungu kamfira ulii yakalaviya kwa nemeleru. ⁸ Mlungu kaweza kuwapanani mwenga mafiliru nentu ya galii gamfira, mashaka goseri mpati kuwera na kila shintu shamfira na hamuweri nentu kwa kila lihengu liheri lyamtenda. ⁹ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa,

"Yomberi kalaviyaga kwa manemu,
Kawapanana wahushu,
Uheri wakuwi wankulikala mashaka goseri."

¹⁰ Na Mlungu yakamupanana mkulima mbeyu na shiboga kuliya, viraa vilii hakawapanani mwenga mbeyu zamfira na hakazitendi zimeri na zikuli na kuwapanani mabena gavuwa kulawirana na kulaviya kwa uheri wenu. ¹¹ Mweni hakawalundiziya mwenga mashaka goseri kwa kila shintu, su wantu walongi mayagashii Mlungu kwa uheri wenu gawapatiti kupitira twenga. ¹² Toziya lihengu ali linanagala lyamtenda, hapeni liwatangi hera wantu wa Mlungu, kumbiti viraa vilii haliwatendi wantu wawuwa walongi nentu mayagashii Mlungu. ¹³ Na kulawirana na ulanguziwu wawulanguziya lihengu lyenu ali, wantu hawamkwisi Mlungu kwa kushijimira na kujimira Shisoweru Shiwigira sha Kristu, viraa vilii kwa uheri gamuwatendera womberi na wantu woseri. ¹⁴ Su hawawaluwili mwenga kwa Mlungu toziya ya uheri wa moyu gwenu gwa gweka gampananitwi na Mlungu. ¹⁵ Tulonga mayagashii Mlungu toziya ya mafupu gakuwi gatuweza ndiri kugatakulira.

10

Paulu kankuteteya lihengu lyakuwi

¹ Neni Paulu nuwabeliziyani mwenga kupitira unanagala na upoli wakuwi Kristu, wantu wamonga walonga neni pawera na mwenga nwera mnanagala kumbiti nkali

pawera patali na mwenga. ² Nuwaluwani mwenga namuntenda hweri mkalipa panizaku, toziya nakaka neni weza kukalipa kwa wantu walii yawatuhola twenga tulikala handa wantu wa pasipanu. ³ Tulikoma ndiri handa wantu wa pasipanu ntambu yawalikoma. ⁴ Toziya silaa zyatuzitendera mungonda mwetu ndo silaa zya pasipanu ndiri, kumbiti silaa zyatuzitendera ndo silaa zya likakala lya Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma yoseri. Twankuharabisiya visoweru yoseri vya kupaya, ⁵ na tubomolanga kila shileweleru sha kulitumbira shashitulwa kulema kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila liholu lyoseri na kulitenda limjimili Kristu. ⁶ Twenga hatuweri kala kwazibu kila ntambu ya kujimira ndiri, mwenga pamuwera kala mukujimira.

⁷ Mwenga mlola vitwatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri yakalihola kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! Yomberi su katuholi viraa twenga twawantu wa Kristu ntambu yakawera mwani. ⁸ Ata neni panulitumbira uwezu wakutapananiti Mtuwa, uwezu wa kuwanyawa pota na kuwabomolanga, hapeni moni soni kwa shitwatila ashi. ⁹ Neni nfira ndiri monikani nuwatenda mwenga mtili kwa hamba zyangu. ¹⁰ Toziya muntu hakalangi, "Hamba zya Paulu zikalipa na ziweri na ujumbi utopera, kumbiti mwani pakawera na twenga, kawoneka kalegilegi na visoweru vyakuwi shintu ndiri." ¹¹ Su muntu kavimani, kwahera ntambu yingi mushilii shatulemba muhamba zyetu patuwera patali na shilii shatutenda patuwera panu pamuhara na mwenga.

¹² Twenga metujeri ndiri kulitula twaweni ama kulifana na walii yawalikwisa weni. Wantu yawalitenda kuwera shipimu sha kulipimira weni na pawalifananiziya weni kwa weni, womberi su wawera wazyigizigi. ¹³ Kumbiti twenga hapeni tulitumbi nentu, kulitumba aku hakusigali mushipimu sha lihengu lyakutapananiti Mlungu, lihengu lyatulitenda kwa mwenga. ¹⁴ Twenga tulokiti ndiri mumipaka yawatutuliriti patwiziti kwa mwenga, twenga ndo twatulongoleriti kuwajegera Shisoweru Shiwagira sha Kristu. ¹⁵ Su twenga hapeni tulitumbiri lihengu lyawatenditi wamonga, kupita mumipaka yakatutuliriti Mlungu. Kumbiti tulitumbira kuwera njimiru yenu payongereka, lihengu lya twenga kwa mwenga haliwongeleki nentu. ¹⁶ Shakapanu hatuwezi kubwera Shisoweru Shiwagira muisi zimonga kutali na mwenga na hapeni tulitumbiri lihengu lyalitenditiwili kala na wantu wamonga pahala pingi.

¹⁷ Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalanga, "Muntu yakalitumba, kalitumbiri lihengu lyakatenditi Mtuwa." ¹⁸ Muntu yakajimilwa ndo ulii ndiri yakalizyuma mwani, kumbiti ulii yakazyumwa na Mtuwa.

11

Paulu na wantumintumi wapayira

¹ Nuvimana memuhepeleri neni katapu hera, ata neni pawoneka mzyigizigi, mwenga munhepeleri. ² Nankuwawonera weya, kumbiti ndo weya wa Mlungu, toziya mwenga mulifana na mwali kaherepa yantumuhetiti kwa mpalu yumu hera, ndo Kristu mwani. ³ Kumbiti ntira, gambira njoka ulii yakampayiriti Eva, maholu ga mwenga gaweza kupotuziwa, hamuwuleki uwaminika wenu wa nakaka kwa Kristu. ⁴ Toziya muntu yoseri yakiza na kumbwera Yesu wantambu yingi na ulii yatumbweriti twenga, mwenga muwanka kwa mawoku mawili ama mumjimira Rohu Mnanagala na Shisoweru Shiwagira shamwankiti kulawa kwatwenga.

⁵ Nulihola ndiri kuwera neni namwana kuliku yawalishema weni "Wantumintumi wakulu." ⁶ Pamonga nahera mantambalira ga kutakula, kumbiti mahala nanaga, shitwatira ashi tushilanguziya pota na kufifa, kila pahala na kila shipindi.

⁷ Hashi, neni ntenditi vidoda pananagaliti namweni su mwenga mpatwi kukwiswa kwa kuwawelera Shisoweru Shiwagira sha Mlungu pota na kuluwa shintu? ⁸ Pantenditi lihengu pakati pa mwenga, mafiliru gangu mpananitwi kulawa kwa vipinga vimonga vya wantu yawamjimira Yesu. Ntenditi hangu gambira nuwapoka ulunda wawu mpati kuwatendera mwenga. ⁹ Neni paweri na mwenga, numgaziya ndiri muntu yoseri panfiriti mpiya, walongu yawalawiti Makedoniya wanjegeriti kila shintu shanfiriti. Su nulilola mwani kuwera nanawagaziya mwenga kwantambu yoseri ilii na hanendereyi kutenda hangu. ¹⁰ Kwa unakaka ulii wa Kristu yawuweriti mngati mwaneni, kwahera muntu yakaweza kundewelera kulitumbira shitwatira ashi Muakaya mwoseri. ¹¹ Hashi, ntakula hangu toziya nuwafira ndiri mwenga? Mlungu kavimana kuwera nuwafira! ¹² Hanendereyi kutenda ntambu yantenda vinu, su nanuwapanana lupenyu walii wantumintumi wakulu yawasakula lupenyu lwa kulitumbira na kulonga womberi watenda lihengu ntambu yatutenda twenga.

¹³ Toziya wantu awa wawera wantumintumi wapayira, watenda lihengu lya kupayira na walipayira kuwera weni ndo wantumintumi wa Kristu. ¹⁴ Namulikangasha, toziya ata

Shetani mwene kalipayira kawoneki kuwera ntumintumi gwa kumpindi gwa ulangala.¹⁵ Su ashi ndo shitwatira sha kulikangasha ndiri payiwera na wantumintumi wa Shetani walipayira weni wawoneki kuwera womberi ndo yawamfiriziya Mlungu. Na lupeleru womberi hawawanki kwa galii gawagatenditi.

Paulu kankulitumbira ntabika yakuwi

¹⁶ Ntakula kayi, muntu nakaholera kuwera neni namzyigizyigi. Kumbiti handa pamuhola ntambu ayi, munjimili gambira mzyigizyigi, su nulitumbiri padidini hera.¹⁷ Shantakula vinu ndo shilii ndiri shakanagaliriti Mtuwa, mushitwatira ashi sha kulitumbira, neni ntakula hera gambira muntu mzyigizyigi.¹⁸ Tembera wawuwa walitumbira gambira wantu wa pasipanu, naneni viraa hanulitumbi.¹⁹ Maweni mwenga muwera na luhala, ndo toziya mwankuwahepeleru wazyigizyigi kwa kunemelera!²⁰ Mwankumhepeleru muntu yoseri yakawatendani mwenga wamanda, ama muntu yakatola vintu vya mwenga, ama muntu yakalikwisa na kuwakoma kusheni.²¹ Ntakula kwa soni kuwera twenga tuweriti legilegi kutenda vitwatira vilii.

Kumbiti handa kwana muntu yoseri yakajera kulitumbira shintu, ntakula gambira mzyigizyigi, viraa naneni ntira ndiri kulitumbira.²² Hashi, womberi ndo Waebulaniya? Su neni vilaa Namuebraniya. Hashi, womberi ndo Waisraeli? Su neni vilaa Namwisraeli. Hashi, womberi ndo washiyiwuku sha Aburahamu? Su neni vilaa wa shiyiwuku sha Aburahamu.²³ Hashi womberi ndo wantumintumi wa Kristu? Ntakula aga gambira nana likwali, kumbiti neni nantumintumi gwa Kristu nentu kuliku womberi. Neni ntenda lihengu likamala nentu kuliku womberi, nkala kushibetubetu mala zivuwa nentu kuliku womberi, nsyatagwa ntomondou mala zivuwa nentu kuliku womberi na nweriti pakwegera na kuhowa mala zivuwa kuliku womberi.²⁴ Mala mhanu nsyatangitwi na Wayawudi, ntomondou malongu matatu na tisa.²⁵ Ngomangitwi na shindonga mala ntatu, wangumiti mabuwi mala yimu, mala ntantu mtumbwi gupantikiti mubahali na neni pawera mlaa na nyerukiti mmashi amu pashiru poseri na paliwala poseri.²⁶ Mumwanja zyangu zivuwa neni nweriti muhatali kukusiwa mumashi, muhatali kukomwa na wapoka, muhatali kukomwa na wenikaya wayangu na muhatali kukomwa na wantu yawawera ndiri Wayawudi, ntabikiti mlushi na ntabikiti mushiwala na ntabikiti muntundu na mubahali na ntabisiyitwi na waganja yawapayira.²⁷ Ntenda lihengu na kutabika, nkala masu pota na kugonja mala zivuwa, nweriti na njala na kuyumuluwa, mala zivuwa noyiti kuliya shiboga na kulikala mumpepu shivula.²⁸ Pamuhera na gamonga gavuwa, kila lishaka neni wera na mahengu gavuwa muvipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu.²⁹ Handa kwana muntu mlegilegi, neni nweru mlegilegi vilaa. Muntu yoseri pakatendwa katendi vidoda, neni vilaa moyu guntama.

³⁰ Handa panulitumba, su hanulitumbiri shitwatila shashilanguzi ya ntambu yanwera legilegi.³¹ Mlungu, Tati gwa Mtuwa Yesu, litawu lyakuwi likwiswi mashaka goseri, yomberi kavimana kuwera neni mpaya ndiri.³² Paweriti Dameski, mkolamlima yakaweriti pasi pa mfalumi Areta, kaweriti pakalulolera lushi lwa Dameski, su kankamuli.³³ Kumbiti nsulusiwiitwi mulijamanda, kupitira mulupenu lwa shibambaza, nulipotiti kulawa mmawoku gakuwi.

12

Maonu na Ugubutulwa kwa Paulu

¹ Hanulitumbiri, tembera hapeni mpati shintu, kumbiti vinu hantakuli galii gamoniti na galii gakang'ubutuliti Mtuwa.² Nummana muntu yumu yakamwaminiti Kristu, ndomweni vinja lilongu na msheshi vyavipititi kanyasulitwi kugenda mpindi ya ntatu. Wayawudi waaminiti kuwera na mpindi ntatu ya ntatu Paradisu. Nuvimana ndiri handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, Mlungu gweka kavimana.³ Na nuvimana kuwera muntu ayu kanyasulitwi kugenda Paradisu, handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, neni nuvimana ndiri kumbiti Mlungu kavimana.⁴ Aku kapikinira vitwatira vyavitalukitwi ndiri, vitwatira avi vibelwa muntu kavitaluki.⁵ Su, hanulitumbiri muntu gwa ntambu ayi, kumbiti hapeni nulitumbiri namweni, tembera hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni.⁶ Handa menfiri kulitumba menweri ndiri Mzigizigi, toziya mentakuli unakaka hera. Kumbiti hapeni nulitumbi, toziya nfira ndiri muntu kamoni neni namkulu kuliku galii gagagawona na kupikinira kulawa kwaneni.

⁷ Kumbiti, nfitu vitwatira avi vikulu vyang'ubutuliliti navindenda namwera nanamtiti, mpananitwi utama mnshimba handa lusomi, mjumbi gwa Shetani yakangoma, nanalitumba ng'anji.⁸ Numuluwiti Mtuwa mala ntatu, shitwatira ashi su shindawi.⁹ Kumbiti kang'ambiriti, "Manemu gangu gakutosha, toziya makakala gangu ndo makulu nentu shipindi gwenga gwa legilegi." Nana nemeru nentu kulitumbira legilegi ya neni, su ulolera

wa makakala ga Kristu gaweri paneni. ¹⁰ Su toziya ya Kristu, nemelera pahwera legilegi, na panigilangwa na pantabika na kuwera na tabu. Toziya pahwera legilegi, ndo pahwera na likakala.

Lyoga Iya Paulu kwa Wakorintu

¹¹ Nwera gambira mzigizigi, kumbiti mwenga mundazimisha hweri hangu. Mwenga ndo memfiruwi kunzyuma neni. Tembera neni nashintu ndiri kwantambu yoseri, neni namdidiki ndiri kuliku awa “wantumintumi wakulu.” ¹² Mauzauza na makangashu galanguziya kuwera neni nantumintumi, gagatendikiti pakati pa mwenga kwa uhep-elera woseri. ¹³ Hashi, mpungikiti shishi nentu kuliku vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu, ira neni nuwagaziyani ndiri kupata utanga wenu? Shondi shondi nyagu mundekeziziya kwa shanuwakoselerani!

¹⁴ Mloli, vinu ayi ndo mala ya ntatu nakala kwiza kwa mwenga kuwatyangira, na hapeni nuwagaziyi. Toziya shansakula lunda zyenu ndiri, kumbiti maweni mwenga. Ntambu iraayi, wana wawatulira ndiri walelwa wawu uhara, kumbiti walelwa ndo yawawatulira wananguta wawu. ¹⁵ Neni nemera nentu kutumiya kila shintu shanweriti nashu, na ata kulilaviya namweni kwa kuwatanga mwenga. Hashi, hamunfiri katepu toziya neni nuwafira ng’anyi mwenga?

¹⁶ Su, hamjimili kuwera neni nweriti ndiri shisanka kwa mwenga. Kumbiti muntu gwingi hakalongi kuwera neni nkalamuka, na nuwagomiziyiti kwa upayira! ¹⁷ Hashi, neni nuwapokani mwenga kupitira mjumbi yoseri yanumtumi kwa mwenga? ¹⁸ Neni numuluwiti Titu, numtumiti kizi kwa mwenga pamuhera na mlongu myetu yumonga. Hashi, Titu kawapokiti mwenga vintu vyenu? Hashi, muvimana ndiri kuwera twenga tulonguziwa na nfiru iraa ilii, na mgenderanu gwetu ndo gumu?

¹⁹ Pamonga mulihola kuwera shipindi shoseri twankujiteteya twaweni kulongolu kwa mwenga. Ndala! Tutakula vitwatira avi kulongolu kwa Mlungu patulikolerana na Kristu. Waganja wangu, vitwatira vyatutenda, vitendeka kuwatanga mwenga muweri wagangamala. ²⁰ Nankutira, pamonga paniza kwa mwenga hanuwawoni muntambu yanfira ndiri, na mwenga hamumoni neni muntambu yingi yamfira mwenga. Ntira pamonga neni hamoni ndewu na weya, mapweperanu na upayira na malingu, na maya na malekaniru na fuju pakati penu. ²¹ Neni ntira pamonga paniza kayi Mlungu gwangu hakantendi hweri mnanagala kulongolu kwa mwenga, na neni handayi toziya ya wantu wawuwa yawatenditi vidoda kumbiti waleka ndiri udoda yawautenditi, matamata zyawu zidoda na uhumba yawautenditi.

13

Upeleru

¹ Ayi ndo mala yangu ya tatu kuwatyangira mwenga, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, “Kila lisitaka halimalilwi kwa upitawu wa wantu wawili ama watatu.” ² Nuwabeliziya kala paweriti mumwanja gwangu gwa pili, vinu ntakula kayi pahwera kutali, shipindi shamonga paniza hapeni hweri na lusungu kwa wantu woseri yawalongoleriti kutenda vidoda na wamonga woseri. ³ Hamliwoneri maweni kuwera Kristu kankutakula kupitira neni. Yomberi kalegilegi ndiri pakatenda lihengu pakati penu, kumbiti makakala gakuwi gatenda lihengu pakati penu. ⁴ Ata handa kapingikitwi palupingika pakawera legilegi, kumbiti vinu kankulikala kwa makakala ga Mlungu. Twenga viraa vilii twalegilegi kwa kulikolerana pamuhera na yomberi, kumbiti hatulikali na yomberi kwa makakala ga Mlungu toziya ya mwenga.

⁵ Mliloliloli maweni mpati kuvimana handa nakaka mwankulikala munjimiru. Hashi, muvimana kuwera Yesu Kristu kamngati mwenu? Handa ndala, su mwenga msinda nakamu. ⁶ Kumbiti namini handa mwenga muvimana kuwera twenga tusinda ndiri. ⁷ Vinu twankumuwa Mlungu namtenda ukondola woseri ulii, kumbiti nfiru ndiri tuwonikani handa wantu yawafawuliti kala, ira mpati kutenda maheri, ata handa twenga tuwoneka kuwera tusinda. ⁸ Toziya tuweza ndiri kutenda shitwatila shakuwulema unakaka, kumbiti kwendeleziya unakaka. ⁹ Tunemelera kuwera twenga twalegilegi, kumbiti mwenga muwera na likakala, su twankumuwa Mlungu mpati kuwera wantu yawafaa kwantambu yoseri. ¹⁰ Su, nempa luhamba alu pawera kutali, su pansoka kwa mwenga nandazimika kuwera mkalipa kwa mwenga kwa uwezu ulii wakanupiti Mtuwa, uwezu wa kuwapotuziya ndiri kumbiti uwezu wa kuwagamaziya.

¹¹ Upeleru, walongu wayangu, nankugenda! Mjeri kuwera wakamilika, mkoli mafundu ga neni, muweri na nfiru yimu, mulikali kwa ponga. Na Mlungu gwa mafiliru na ponga hakaweri pamuhera na mwenga.

¹² Mulilamsiyani kwa kulanguziya mafiliru ga Kristu. ¹³ Wantu woseri wa Mlungu wa aku wawalamsiyani. ¹⁴ Manemu ga Mtuwa Yesu Kristu na mafiliru ga Mlungu na uwumu wa Rohu Mnanagala, viweri na mawoseri mwenga.

LUHAMBALWA PAULU KWA WAGALATIYA ULONGOLERU

Luhamba lwa Wagalitiya lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Ndo luhamba luli ntumintumi Paulu kavilembiriti vipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Galatiya pamonga mushinja sha malongu msheshi na nani mpaka shinja sha malongu muhanu na saba Pakwiwuka Yesu. Pamonga wagalatiya waweriti wantu yawalikali mlushi lwa Rumi mkowa gwa Galatiya. Wabetula wahera unakaka kuwera Paulu kaweriti koshi pakalulembiti luhamba alu, kumbiti iwezekana lulembwa mlushi lwa Efesu ama Korintu.

Paulu kawalembiriti wantu yawamjimira Yesu, walii yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Galatiya. Shikulu yomberi kugalemba aga ndo kugasinga mafundu ga upayira yagalonga wantu yawamjimira Yesu wafiruwa kugafata malagaliru ga Shiyawudi Mulilagaliru ligona, yagawusu kwingiziwa jandu. Su kuweriti na shipinga sha wantu pakati pa wantu yawamjimira Yesu yawashemwa Wayudaisa, walii yawafira wantu yawamjimira Yesu, yawawera ndiri Wayawudi kwingiziwa jandu. Viraa womberi waweriti na makosiwu kuusu uwezu wa untumintumi wa Paulu. Paulu kauteteyiti untumintumi wakuwi kwa kuwagambira kuusu makaliru gakuwi (1:11-2:14) na kashiteteyiti Shisoweru Shiwagira kwa kuwutakulira kuwera ulopoziya upatikana hera kwa njimiru yaiwera mu Yesu Kristu (2:16). Ulopoziya awu wankujegwa na uheri wa Mlungu kumbiti ujegwa ndiri na matendu ga wantu.

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kuvilamsiya vipinga vya wantu yawamjimira Yesu aku Galatiya, shipandi sha 1:1-5.

Shakapanu Paulu kankutakulira kuusu makaliru gakuwi ga kumbeli kuteteya ntambu yakuwi ya kufunda na ntambu yakajeriti kulikala pakagajimira malagaliru kumbiti gantanga ndiri, shipandi sha 1:6-2:21.

Su yomberi katakuliriti kuusu malagaliru na manemu yagawera muulopoziya, shipandi sha 3-4.

Shakapanu yomberi kankulaviya malagaliru kuusu makaliru gaherepa ga wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 5-6:10.

Paulu kamalira luhamba lwakuwi kwa malamusiwu na maluwa ga upeleru ga kuhola kuwera kugalambulwa na Mlungu kuwera muntu gwa syayi ndo shintu sha mana nentu kuliku malagaliru ga kunja mfanu shitwatira sha kwingiziwa jandu, shipandi sha 6:11-18.

¹ Neni Paulu ntumintumi, neni wera ndiri ntumintumi kwa kusyagulwa na wantu ama kutumwa na wantu kumbiti nsyagulitwi na Yesu Kristu na Mlungu yakawera Tati ulaa yakamzyukisiyiti Yesu. ² Neni na walongu woseri yawawera pamuhera naneni, tuwalemba mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yawawera aku Galatiya.

³ Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga kulawa kwa Mlungu Tati gwetu na kwa Mtuwa Yesu Kristu, ⁴ yakalilaviyiti ulamweni toziya ya vidoda vya twenga su kapati kutukolopola mupasipanu padoda, teratera na mafiliru gakuwi mweni yakawera Mlungu na Tati gwetu. ⁵ Kwakuwi Mlungu kuweri na ukwisa mashaka goseri! Yina haa.

Kwahera Shisoweru Shiwagira shingi.

⁶ Nankulikangasha nentu kuwera katepu hera mwenga mumleka ulii yakawashemiti kupitira manemu ga Kristu na vinu mfata ujumbi wa ntambu yingi yawushemwa Shisoweru Shiwagira, ⁷ kumbiti nakaka kwana Shisoweru Shiwagira shimu hera sha nakaka. Ntakula ntambu ayi toziya kwana wantu wankuwavuluvusiya na yawafira kushipotuziya Shisoweru Shiwagira sha Kristu. ⁸ Mlungu kampangili muntu yoseri yakawubwera ujumbi wa ntambu yingi na Shisoweru Shiwagira shatuwabwereriti, ata handa muntu ayu kawera yumu gwetu ama kawera ntumintumi kulawa kumpindi. ⁹ Ntambu yatulongiti pamberi na vinu nankulonga kayi muntu yoseri pakawabwerera ujumbi umonga yawaushema Shisoweru Shiwagira ntambu yingi na shilii Shisoweru shiwagira shatuwabwereriti, muntu ayu kapangilwi na Mlungu.

¹⁰ Hashi, ntakula aga kwa kufira shibali sha wantu? Ndala! Neni nfira shibali sha Mlungu. Ama nankufira kuwafiriziya wantu? Ndala! Menfiri kuwafiriziya wantu, neni menweri ndiri nakamu ntumintumi gwa Kristu.

Paulu kasyagulitwi na kushemwa na Mlungu

¹¹ Walongu wangu, nfira muvimani kuwera Shisoweru Shiwagira shanuwabweririti shilawiti ndiri kwa wantu. ¹² Neni nuwuwanka ndiri ujumbi awu kulawa kwa muntu yoseri ama kufundwa na muntu, kumbiti Yesu Kristu mweni ndo yakang'ubutuliriti.

¹³ Mwenga mpikaniriti kala kuusu makaliru gangu ga makashu panweriti munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na ntambu yanuwatabisiyiti nentu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kujera kuwahozia nakamu. ¹⁴ Naneni nendereyiti nentu mudini ya Shiyawudi kuliku Wayawudi wawuwa wa vinja vyangu, toziya neni nweriti na bidii nkulu ya kuvikola vitiba vya wambuyi wangu.

¹⁵ Kumbiti payimfiriziyiti Mlungu yakansyaguriti kwanjira muntima mwa mawu gwangu na kunshema kwa manemu gakuwi, ¹⁶ su kang'ubutuliriti Mwana gwakuwi, mpati kumbwera pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntugira ndiri kukosiya kosiya kwa muntu yoseri, ¹⁷ ama ng'enditi ndiri Yerusalemu kuwalola walii yawaweriti wantumintumi pamberi paneni, kumbiti ng'enditi kwanja kumkowa gwa Arabiya na shakapanu mbuyiti lushi lwa Dameski.

¹⁸ Shakapanu pa vinja mitatu, ng'enditi ku Yerusalemu kuliwona na Kefa na nulikaliti pamuhara nayomberi kwa mashaka lilongu na muhanu. ¹⁹ Kumbiti nuwawoniti ndiri wantumintumi wamonga ira Yakobu mpusu gwa Mtuwa Yesu.

²⁰ Mlungu kapitawu gwangu kuwera aga ganuwalemba mpayira ndiri.

²¹ Shakapanu ng'enditi mumikowa ya Siriya na Kilikiya. ²² Mushipindi ashi neni namweni manikana ndiri kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawawera aku Yudeya. ²³ Shawashimaniti ndo shirii shawashipikaniriti hera kuwera, "Muntu ulii yakatutabisiyiti mashaka gagapititi, vinu kankuyibwera njimiru iraa ilii kwa shipindi shimu kajeriti kuyiharabisiya." ²⁴ Na womberi wamkwisiti Mlungu toziya ya neni.

2

Paulu kajimilirana na wantumintumi wamonga

¹ Payipititi mivinja lilongu na msheshi, ng'enditi kayi Yerusalemu pamuhara na Barinaba na numtoliti Titu. ² Ng'enditi aku toziya Mlungu kang'ubutuliriti kuwera ng'endi, nukawagambiri gweka yawu walii yawaweriti walongoziya, ujumbi wa Shisoweru Shiwagira shanushibweriti kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntenditi hangu su lihengu lyaneni lyantenditi na lilii lyantenda vinu, naliwera lyahera mota. ³ Kumbiti ata myangu Titu, yomberi kaweriti Mgriki, kafiritwi ndiri kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mweni kapakati pa wantu wa Mlungu, ⁴ shitwatira ashi shilawira toziya wantu yawaliten-diti gambia walongu yawamjimira Kristu, yawaliyingiziya kwa bada pakati pa twenga nolanola ulekeziwu watuwera nawu mukulikolerana pamuhara na Kristu Yesu, su wapati kututenda tulikali makaliru ga umanda. ⁵ Twenga nakamu tujimilirana ndiri nawomberi, su unakaka wa Shisoweru Shiwagira wendereyi kusigala kwa mwenga.

⁶ Wantu walii yawapananitiw ligoya kuwera walongoziya, wanongoleriti ndiri shintu sha syayi muwujumbi waneni. Na payiwera womberi waweriti walongoziya ama ndala, kwaneni shintu ndiri toziya Mlungu kahera upendelewu. ⁷ Badala yakuwi, womberi wavimaniti kuwera Mlungu kanagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwagira kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi gambia Peteru ntambu yakalagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwagira kwa Wayawudi. ⁸ Toziya ulii yakamtenditi Peteru kuwera ntumintumi kwa Wayawudi ndo ulaa yakantenditi neni kuwera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi.

⁹ Su Yakobu na Kefa na Yohani yawawonikaniti kuwera mpanda, wavimaniti kuwera Mlungu kamupananiti manemu aga, su womberi watenditi malinganiru na twenga kwa kutukola mawoku neni pamuhara na Barinaba. Twenga tujimilirana kuwera twakatendi lihengu pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi watendi lihengu pakati pa Wayawudi. ¹⁰ Womberi waturuwti shintu shimu hera kuwera twendereyi kuwatanga wahushu, shitwatira shilaa shilii moyu gwangu gufira kushitenda.

Paulu kankumkaripira Peteru aku Antiokiya

¹¹ Kumbiti Kefa pakasokiti Antiokiya, numgambiriti pota kufifa kulongolu kwa wantu toziya yomberi paweru katenditi likosa. ¹² Pamberi pa wantu wamu yawalawiti kwa Yakobu hawenisoki pali, Kefa kaweriti kankuliya pamuhara na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kumbiti pawasokiti wantu walii, Kefa kalekiti nakamu kuliya pamuhara na wantu yawawera ndiri Wayawudi kwa kuwatira wantu walii yawasisitiza kwingiziwa jandu. ¹³ Viraa walongu wamonga Wayawudi walikoleriti pamuhara na Kefa kwa ufyangu wakuwi, ata Barinaba kapotuziwiwiti muufyangu wawu. ¹⁴ Neni pamoniti kuwera matendu gawu galinganira ndiri na unakaka wa Shisoweru Shiwagira, numgambiriti

Kefa kulongolu kwa wantu woseri, “Tembera gwenga ndo Myawudi, gulikala ndiri gambira Wayawudi kumbiti gulikala gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi! Gwenga guweza hashi kuwatenda wantu yawawera ndiri Wayawudi wajimiri kulikala gambira Wayawudi?”

Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi walopoziwa kwa njimiru.

¹⁵ Twenga twa Wayawudi kwa kwiwuka, twenga twawantu ndiri yawawera ndiri Wayawudi, wantu yawashemwa wawera na vidoda. ¹⁶ Kumbiti tuvimana kuwera muntu hapeni kawalangwi kuwera kahera hatiya kwa kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, kumbiti kwa kumjimira Yesu Kristu hera. Twenga viraa tumjimira Kristu Yesu su tupati kuwalangwa twahera hatiya kupitira njimiru yetu kwa Kristu, toziya ndiri kwa matendu ga Malagaliru aga. Toziya kwahera muntu yoseri yakawalangwa kahera hatiya kwa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa.

¹⁷ Kumbiti handa twankusakula kuwalangwa tumfiriziya Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu na twenga tuwoneka twankali twana vidoda, hashi, shitwatira ashi shihera na mana kuwera Kristu kawera ntumintumi gwa vidoda? Ndala nakamu! ¹⁸ Payiwera neni nankunyawa kayi shilaa shilii shambomuliti, su nulilanguziya kuwera neni ndo yankosa. ¹⁹ Kuusu Lilagaliru Mlungu lyakamupananiti Musa, neni howiti, Lilagaliru lyeni linagiti, su nulikali toziya ya Mlungu. Neni wera handa mpingikitwi pamuhera na Kristu. ²⁰ Vinu nankulikala, kumbiti neni ndiri kayi yanulikala, Kristu kalikala mngati mwa neni. Makaliru aga ganulikala vinu munshimba, nulikala kwa njimiru, njimiru mu Mwana gwa Mlungu yakanfiriti na kawulaviyiti ukomu wakwi toziya ya neni. ²¹ Nfira ndiri kugalema manemu ga Mlungu. Kumbiti handa muntu kawalangwa kawera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, su kuhowa kwa Kristu kwahera shintu.

3

Njimiru ama Malagaliru

¹ Mwenga Wagalatiya wazyigiziyi! Gani yakawahawiti? Kwa masu genu maweni mulanguzitwi paweru kwa visoweru kuhowa kwa Yesu Kristu palupingika. ² Nfira mung'ambiri shintu shimu. Hashi, mumwankiti Rohu gwa Mlungu toziya ya kutenda shirii shashifiruwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya ya kujimira ujumbi wamupikaniriti? ³ Iwera hashi mwenga muwera wazyigiziyi ntambu ayi? Mwenga mwanjiti kwa utanga wa Rohu gwa Mlungu, vinu mfira kumalira kwa makakala genu maweni? ⁴ Hashi ntabiku yoseri ilii yampatiti iweriti yahera shintu? Nakaka iweriti ndiri yahera shintu. ⁵ Mlungu kankuwapanana Rohu gwakuwi na kutenda mauzauza pakati pa mwenga toziya mugatenditi Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya muwujimira ujumbi ulii wamupikaniriti?

⁶ Muloli gagatenditwi kwa Aburahamu, “Yomberi kamjimiriti Mlungu na Mlungu kamuwalangiti kuwera muheri kulongolu kwakuwi.” ⁷ Su muvimani kuwera wantu yawajimira Mlungu, womberi ndo wawiwuka wa nakaka wa Aburahamu. ⁸ Malembu Mananagala galanguziyiti pamberi kuwera Mlungu hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi wawalangwi waheri kulongolu kwakuwi kwa njira ya njimiru. Su Aburahamu kagambiritwi Shisoweru Shiwigira kuwera, “Kupitira gwenga, wantu wa makabila goseri hawatekelerwi.” ⁹ Su wantu woseri yawawera na njimiru wankutekelerwa pamuhera na Aburahamu, muntu gwa njimiru.

¹⁰ Kwa wantu woseri yawalitumbira matendu ga Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, womberi wawera mumpangilu, toziya ilembwa kuwera, “Kapangilwa muntu yoseri yakakola ndiri na kutenda vitwatira vyoseri vyavilembitwi mushintora sha Malagaliru.” ¹¹ Su vinu iwoneka nakaka kuwera Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa hapeni gamtendi muntu kawalangwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu, toziya Malembu Mananagala galonga, “Muntu yakamfiriziya Mlungu hakalikali kwa njimiru.” ¹² Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa galitumbira ndiri njimiru, kumbiti Malembu Mananagala galonga, “Muntu yoseri yakagatenda matendu gagafiruwa na Malagaliru, yomberi hakalikali kwa matendu aga.”

¹³ Kristu katukomboriti kulawa mumpangilu ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kwa kupingikwa palupingika kwajili yetu gambira muntu yakapangilwa na Mlungu, toziya ilembwa Mumalembu Mnanagala, “Kapangilwa muntu yoseri yakapingikitwi mulupanda.” ¹⁴ Shitwatira ashi shitendikiti hangu su kupitira Yesu Kristu, matekeleru gakapananitwi Aburahamu gawayiziri na wantu yawawera ndiri Wayawudi kupitira njimiru tupati kutawanka Rohu yatulagilitwi na Mlungu.

Malagaliru na lagilu

¹⁵ Walongu wayangu, hanuwapanani mfanu kulawa mumakaliru getu ga kila lishaka. Muliholi kuusu mapatanu gawalijimilirana wantu. Lipatanu palijimirika kala, kwahera muntu yakaweza kuwusiya ama kwongera shoseri. ¹⁶ Su Aburahamu wampananiti lagilu, mweni pamuhera na muiyiwuku gwakuwi. Malembu Mananagala galonga ndiri “wayuwuku wakuwi,” kulanguziya wantu wawuwa, kumbiti galonga “na muiyiwuku gwaku,” kulanguziya muntu yumu, mweni ndo Kristu. ¹⁷ Shanfira kutakula ndo ashi, Mlungu katenditi lipatanu lyakuwi na kalilanguziyiti nakaka, Malagaliruagalawiriti vinja miya msheshi na malongu matatu shakapanu, hapeni gawezi kuliwusiya lipatanu ama kulileka lagilu ali. ¹⁸ Toziya handa uhala upatikana kwa malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, ulawirana ndiri na lagilu, kumbiti Mlungu kamupananiti Aburahamu uhala toziya kalagaliti hangu.

¹⁹ Malagaliru gawera na lihengu gaa? Gatulitwi su kuwalanguziya wantu nakaka ukondola wa matendu gawu mpaka pakiza muiyiwuku gulii gwa Aburahamu yakakantitwi mulagilu lili. Gajegitwi na wantumintumi wa kumpindi kwa liwoku lya Musa yakaweriti mkolaniziya. ²⁰ Shitwatira shashiwera sha muntu yumu hera, mkolaniziya kafiruwa ndiri, kumbiti Mlungu ndo yumu hera.

Wamanda na wana

²¹ Hashi, Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gasingana na lagilu lya Mlungu? Ndala nakamu! Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa galaviiyiti megawapanani wantu ukomu, su twenga metuwezi kumfiriziya Mlungu kwa njira ya Malagaliru aga. ²² Kumbiti Malembu Mananagala gatenda vintu vyoseri vitawililiwiti pasi pa makakala ga vidoda, su galii galagalitwi kupananwa kwa njira ya kumjimira Yesu Kristu, gapati kupananwa kwa walii yawajimira.

²³ Pamberi njimiru hayenyizi, twenga tuweriti tutatiliwa gambira watatirwa pasi pa Malagaliru Mlungu kakamupananiti Musa, tutatilitwi mushibetubetu mpaka njimiru igubutulwi. ²⁴ Su Malagaliru gatuloleriti mpaka Kristu pakiziti, su tupati kuwalangwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru. ²⁵ Toziya njimiru isoka kala, twenga tulonguziwa kayi ndiri na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa.

²⁶ Kupitira njimiru, woseri mwenga muwera wana wa Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. ²⁷ Mwawoseri mwenga yambatizwiti kwa kulikolerana pamuhera na Kristu su muwera gambira Kristu mweni. ²⁸ Su vinu woseri tuwera teratera pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri wayawudi, pakati pa mumanda ama muntu mlekeziwa, pakati pa muntu mpalu ama mdala, mwawoseri mwenga muwera shintu shimu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. ²⁹ Payiwa mwenga ndo wantu wa Kristu, su mwawashiyiwuku sha Aburahamu na hamuwanki galii galagalitwi Mlungu.

4

¹ Su ntakula vinu, muhala pakawera kankali mwana mdidini hapeni kaweri ntambu yingi na mumanda tembera ulunda woseri uwera wakuwi. ² Mweni kawera pasi pa walera wakuwi na yawalolera ulunda wakuwi mpaka shipindi sha kuhala shashitilitwi na tati gwakuwi. ³ Ntambu iraa ayi twenga patuweriti handa twankali wana wadidini tuweriti wamanda wa vintu vyaviwera na uwezu vyavikolamlima pasipanu. ⁴ Kumbiti shipindi shilii shashitilitwi pashisokiti, Mlungu kamtumiti mwana gwakuwi yakayiwukiti kwa mdala, yomberi kiwukiti pasi pa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, ⁵ kapati kuwalopoziya wantu woseri yawawera pasi pa Malagaliru, su tupati kutendwa wana wa Mlungu.

⁶ Toziya vinu mwenga mwawana wakuwi, Mlungu kamtumiti Rohu gwa Mwana gwakuwi mumyoyu mweni, Rohu yakashema “Aba” mana yakuwi “Tati.” ⁷ Su gwenga gwa mumanda ndiri kayi, kumbiti gwamwana na gwenga paguwa mwana, su haguwanki goseri Mlungu gakawatuliriti wana wakuwi.

Lyoga lya Paulu kuusu Wagalatiya

⁸ Makashu pamumumaniti ndiri Mlungu, muweriti wamanda wa vilii vyaviwera ndiri milungu nakaka. ⁹ Kumbiti vinu mumumana Mlungu ama nongi mummanikana na Mlungu, iwera hashi mwankuwiwuyira vintu legilegi na vyavihera shintu, vintu vilii vyavikolamlima pasipanu, kwa vintu avi mfiira kuwera wamanda kayi? ¹⁰ Mwenga mwankali mwankugakola nentu mashaka na myezi na vipindi vya vinja na vinja! ¹¹ Neni ntira kuusu mwenga, pamonga lihengu lyantenditi kwa mwenga lyagamira hera.

¹² Walongu wangu, nuwahiga muweri gambira neni, toziya neni wera gambira mwenga. Muntendera ndiri shidoda shoseri. ¹³ Mwenga muvimana kuwera toziya ya ulweli wangu, neni mpatiti lupenu lwa kuwera na mwenga na kuwabwela Shisoweru Shiwagira kwa mala ya kwanja. ¹⁴ Tembera ulweli wangu uwatuliti mumajeru, mwenga mumbeziyiti

ndiri ama kumonera shinyakali. Kumbiti mwenga munankiti gambira neni ndo ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu, gambira neni ndo Kristu Yesu mwene. ¹⁵ Ntambu ya nemeleru yamuweriti naye igenda koshi? Neni weza kupitawulira, shipindi shilii memuwezi kugakolopola masu genu na kumpanani neni. ¹⁶ Hashi, neni nwere mngundu gwenu kwa kuwagambira unakaka?

¹⁷ Wantu walii yawagolokera kuwera mfati Malagaliru, walanguziya handa wankuwashera mwenga, kumbiti nifu zyawu ziherepa ndiri. Shintu shawafira ndo kuwalekenaziya mwenga na twenga su mpati kuwera kwa womberi. ¹⁸ Iherepa kuwera na bidii ya kutenda vitwatira viherepa kila shipindi. Neni pawera na mwenga, na shipindi shilii neni pawera ndiri pamuhara na mwenga. ¹⁹ Wana wangu! Gambira utama wa kwiwura mwana, neni mpata kayi utama toziya ya mwenga mpaka pamuwera na ntambu ya Kristu mngati mwenu. ²⁰ Neni menfiri kuwera na mwenga shipindi shilaa ashi, pamonga meng'alambuli liziwu lyangu. Neni nkolwa na lyoga kuusu mwenga!

Mfanu gwa Hajiri na Sara.

²¹ Mung'ambiri, mwenga yamufira kukolwamlima na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, hashi mwenga muvimana ndiri yagatakula Malagaliru? ²² Toziya ilembwa Mumalembu Mananagala kuwera Aburahamu kaweriti na wana wawili, mwana yumu kiwukiti kwa mawu mmanda na yumonga kiwukiti kwa mawu mlekeziwa. ²³ Kumbiti mwana yakayiwukiti kwa mawu mmanda, kiwukiti kwa ntambu ya mafiliru ga muntu, kumbiti mwana ulii yakayiwukiti kwa mawu mlekeziwa, kiwukiti kulawirana na lagilu lya Mlungu.

²⁴ Vitwatira avi wiweriti mfanu wa ujumbi tunga. Toziya wamawu wawili awa wawera ndo mfanu gwa malinganiru mawili. Hajiri, wana wakuwi wayiwukiti muntambu ya umanda. Agu ndo mfanu wa lipatanu lyalitendikiti kulugongu lwa Sinayi. ²⁵ Vinu Hajiri kankulinganiziwa na lugongu lwa Sinayi lwaluwera Arabiya na luwera mfanu gwa lushi lwa vinu lwa Yerusalemu yayiweri vinu muumanda pamuhara na wana wakuwi.

²⁶ Kumbiti Yerusalemu yayiweri kumpindi yagambira mdala mlekeziwa na yomberi ndo mawu gwetu. ²⁷ Toziya Malembu Mananagala galembe, "Gunemeleri gwenga yaguwera mpendi, gwenga yagwiwura ndiri! Gubotangi na gutagi lusheka gwenga yagumana ndiri utama wa kwiwura mwana. Toziya wana wa ulii yakalekitwi ndo wawuwa kuliku wana wa ulii yakaweriti na mpalu."

²⁸ Vinu mwenga walongu wangu muwera wana wa lagilu gambira Isaka. ²⁹ Kumbiti handa yayiweriti mashaka galii ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga muntu kamtabisiyiti ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga Rohu wa Mlungu, ndo ntambu yayiweri ata vinu. ³⁰ Kumbiti Malembu Mananagala galonga hashi? Galonga, "Gumuwingi mawu mmanda pamuhara na mwana gwakuwi, toziya mwana gwa mmanda hapeni kahali pamuhara na mwana gwa mawu mlekeziwa." ³¹ Su walongu wangu, twenga twawana ndiri wa mawu mmanda kumbiti twawana wa mawu mlekeziwa.

5

Ulekeziya yawuwera mu Kristu.

¹ Kristu katupananiti ulekeziwu wa kuwera walekiziwa. Su mgangamali namujimira kayi kuwera muminyoloru ya umanda.

² Mtuli mumahala! Neni Paulu nankuwagambira kuwera handa pamujimira kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, su Kristu hapeni kaweri na mota yoseri kwa mwenga. ³ Neni ntakula kayi paweru, kila muntu yakajimira kwingiziwa jandu su kagajimiri Malagaliru goseri Mlungu gakamupananiti Musa. ⁴ Mwenga pamujera kutendwa wahera kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, muwuka kwa Kristu, mwapakwegera ndiri na manemu ga Mlungu. ⁵ Kwa twenga twanali litumbiru lya kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu. Twankushihepera nentu shitwatira ashi kwa uwezu wa Rohu gwa Mlungu na kwa njimiru. ⁶ Toziya kwa walii yawalikolerana pamuhara na Kristu Yesu, kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandushintu ndiri. Shintu shashiweri na mana ndo njimiru yayitenda lihengu kupitira mafiru.

⁷ Mwenga muweriti mwankwendereya weri, gaa yakawapingira kujimira unakaka? ⁸ Upingira wa ntambu ayi ulawiti ndiri kwa Mlungu mwene yakawashema mwenga kuwera wantu wakuwi. ⁹ Muwumana utakula awu "Simika ndidiki isheshemiziya ubumu woseri." ¹⁰ Neni wera na unakaka kuusu mwenga mukulikolerana pamuhara na Mtwa kuwera hapeni muweri wantambu yingi na neni. Kumbiti ulii yakawavurusiyani, ata pakawera gaa, yomberi hakatozwi na Mlungu.

¹¹ Vinu walongu wangu, handa neni nankali nankubwera kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, iwera hashi nankali nankutabisiwa? Handa ayi meyiweri nakaka, kubwera kwaneni kwa lupingika lwa Kristu meyiyesi ndiri shikalaliru shoseri. ¹² Kwa walii yawawajegera ndewu pakati penu, menfiri walawi mushipinga shenu kwa kulisawula weni.

¹³ Walongu wangu, mwenga mshemitwi na Mlungu su muweri wantu walekiziwa. Su namuwutendera ulekeziwu awu kuwera ulekeziya wa kuzitenda lumatamata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu, kumbiti mulitenderi kwa mafiru maweni kwa maweni. ¹⁴ Toziya Malagaliru goseri gatawalirwa mulilagaliru limu, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni." ¹⁵ Kumbiti handa pamulumana na kutenduwana gambira wankanyama wa kuntundu, muliloleri namwiza kuliyagamiziya maweni kwa maweni.

Kulonguziwa na matamata zidoda

¹⁶ Su nonga hangu, mleki Rohu Mnanagala kagalongoziyi makaliru genu na mwenga hapeni mtimizi lumatamata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu. ¹⁷ Toziya lumatamata zya vidoda vyaviwera mngati mwenu zisingana na nfitu za Rohu Mnanagala, na nfitu zya Rohu Mnanagala zisingana na lumatamata lwa vidoda vyaviwera mngati mwenu. Avi visingana su namtenda vintu vyamfira kuvitenda. ¹⁸ Kumbiti pamulongoziwa na Rohu Mnanagala, mwenga hapeni muweri pasi pa Malagaliru.

¹⁹ Matendu yagalawirana na matamata zya vidoda vyaziwera mngati mwenu gamanikana paweru, matendu geni ndo uhumba na matendu madoda na undiyandiya, ²⁰ na kuviguwira vinyagu na uhawi na ungundu na mashowanganu na weya na maya na ubinafsi na malekaniru na vipinga vya masanganu ²¹ na husuda na ukolgeru na misambu ya ukolgeru nkalaliru na vitwatira vyamonga vyavilifana na avi. Nankuwabereziya mwenga ntambu yanuwabereziyi pamberi, woseri yawatenda vitwatira gambira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu.

Vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala

²² Kumbiti vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala ndo ufiru na nemeru na ponga na uhepera na uheri na lusungu na ujimirika, ²³ upoli na kulikolamlima. Muvitwatira gambira avi kwahera malagaliru. ²⁴ Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipin-jika ntambu yawu ya shipasipanu pamwera na maholu gakuwi madoda na matamata zyakuwi. ²⁵ Payiwera Rohu Mnanagala katupanana ukomu, su tulonguziwa na Rohu ayu. ²⁶ Su natulitumba hera, natulisoziya ama kuliwonera weya twenga kwa twenga.

6

Kutenda viheri kwa wantu woseri

¹ Walongu wangu, handa pamumwona muntu yoseri kagomiziwa na shidoda shoseri, su mwenga yamuwera wa shirohu mumwuzi muntu ayu kwa rohu ya upoli pamulilola weri maweni su namuweri viraa. ² Mulitangi mwenga kwa mwenga mushida zyenu, kwa njira ayi hamulitimizi lagaliru lya Kristu. ³ Muntu pakalihola mweni kuwera shintu, kumbiti kashintu ndiri, ayu kalizyanga mweni. ⁴ Kumbiti kila muntu kaguloli weri mgenderanu gwakuwi mweni, su kawezi kulizyuma mweni pota na kulifaniziya na muntu yumonga. ⁵ Toziya kila muntu hakapapi shisanka shakuwi mweni.

⁶ Ulii yakafundwa mushisoweru sha Mlungu, su kamubaguliri mfunda gwakuwi muvi-hera vyoseri.

⁷ Namulizyanga maweni, Mlungu hapeni katenderwi lidufiya. Toziya shilii shakayala muntu ndo hakashibenangi. ⁸ Yoseri yakayala kwa mafiluru ga vidoda vyaviwera mngati mwakuwi, kwa mafiluru aga hakabenangi uharibisiya, kumbiti ulii yakayala kwa kumfiriziya Rohu Mnanagala, mu Rohu ayu hakabenangi ukomu wa mashaka goseri. ⁹ Su natutoka kutenda maheri, toziya hatubenangi kwa shipindi shashifaa patuwuya ndiri kumbeli. ¹⁰ Su patuwera na lupenu, tawatenderi maheri wantu woseri, asa walii yawawera pamuhara na twenga mukumjimira Kristu.

Mabereziwu ga upeleru na malamusiwu

¹¹ Muloli ntambu yanemba kwa lilembu likulu, kwa liwoku lyangu namweni! ¹² Woseri yawafira kuwoneka waherepa kwa vitwatira vya nshimba, walii yawafira wawalazimis-hani mwenga kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, wankutenda hangu su washapiri kutabisiwa toziya ya kubwera lupingika lwa Kristu Mlopoziya. ¹³ Ata walii yawayingiziwa jandu, wagajimira ndiri Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, kumbiti wankufira mwenga mwingiziwi jandu su wapati kulitumbira toziya ya nshimba zyenu. ¹⁴ Kumbiti neni hapeni nultumbi nakamu shoseri kumbiti hera lupingika lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, toziya kwa njira ya lupingika alu,

vitwatira vya pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa vitwatira vya pasipanu.

¹⁵ Kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shashifaa ndo kuwera shiwumbi sha syayi. ¹⁶ Na woseri yawafata mafundu aga mumakaliru gawu, ponga na lusungu viweri kwa womberi na viweri kwa Israeli, wantu wa Mlungu.

¹⁷ Su vinu, muntu yoseri nakangaziya kayi toziya nana makovu munshimba yangu yanugapatiti toziya ya Yesu.

¹⁸ Walongu wangu, manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu. Yina haa.

LUHAMBWA LWA PAULU KWA WAEFESU ULONGOLERU

Luhamba kwa Waefesu lulembitwi shipindi shimu na luhamba kwa Wakolosayi, mushinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu. Mlemba gwa luhamba alu kalilanguziya mweni kuwera ndo ntumintumi Paulu (shipandi sha 1:1). Wabetula wawuwa wajimira kuwera Paulu ndo yakawalembiriti Waefesu ata maholu ga gweka ga Lamusiwu yagapatikana Muwakolosayi. Toziya ayi luhamba alu lufiruwitwi luzyengeti muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu, walii yawaweriti mumkowa agu. Paulu viraa kuyowera kuwera palulembitwi luhamba alu, kaweriti mushibetubetu (shipandi sha 3:1-4:1). Paulu kamupananiti luhamba alu Tikiku yakaweriti Efesu su kalujegi kwa womberi (shipandi sha 6:21-22)

Efesu luweriti lushi lukulu nentu na kwakuweriti liboma lya ukolamlima wa Warumi mukowa gwa Asiya ndidika. Efesu iweriti imanikana nentu kwa numba ya Mlungu mdala gwa Shiyunani yakashemitwi Atemi (Matendu 19:23-31). Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa aku Efesu, shiyanjiti kwa makakala kumbiti shakapanu shiziti kuwera legilegi, (Ugubutulu shipandi sha 2:1-7).

Mushipandi sha kwanja sha luhamba lwakuwi Paulu kalonga Mlungu ntambu yakawasyaguliti wantu wakuwi na kuwalopoziya kulawa muvidoda vyawu kupitira Yesu Kristu. Kashifaniziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na nshimba ya Yesu na Yesu ndo mtuwi gwa nshimba ayi, kayi gambira numba na Yesu ndo kawera libuwi likulu lya pambwega. Na pahala pa shipandi sha pili sha luhamba lwakuwi Paulu kankulaviya malagaliru kwa makaliru ga wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Paulu kankulilanguziya yomberi mweni na kuwalamusiya Waefesu, shipandi sha 1:1-2 Shakapanu kankushigambira shipinga sha waumini wa Mlungu kuwera pakwegera na Kristu, shipandi sha 1:3-3:21

Paulu kankulemba ntambu ya wantu yawamjimira Yesu na ntambu yawafiruwa kulikala, shipandi sha 4:1-6:20

Muupeleru Paulu kankuwapanani vitwatira vya kumalalira, shipandi sha 6:21-24

¹ Neni Paulu, kwa mafiliru ga Mlungu, wera ntumintumi gwa Yesu Kristu.

Nuwalembiriti mwenga wantu wa Mlungu yamulikala Efesu yamuwera waminika kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu.

² Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Matekeleru ga shirohu Mukristu

³ Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Toziya mukulikolerana pamuhera na Kristu yomberi katutekeleriti twenga kwa kutupanana matekeleru goseri ga shirohu ga kumpindi kwa Mlungu. ⁴ Su pamberi pa kuumbwa pasipanu, Mlungu katusyaguliti kala twenga tuweri wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, su tuweri wanagala pota na kuwera shidoda kulongolu kwakuwi. Toziya ya mafiliru gakuwi, ⁵ Mlungu kalongiti kala kuwera kupitira Yesu Kristu katutenditi twenga tuweri wana wakuwi, hangu ndo ntambu yakafiriti na shashimuherepeziyiti. ⁶ Su twenga tumuzyumi Mlungu manemu gakuwi gana ukwisa, toziya yakatupanana hera Mwana gwakuwi yakamfira nentu!

⁷ Kwa mwazi gwakuwi Kristu, twenga twankulopoziwa na kulekiziwa vidoda vyatutenda. Ndo ntambu yawuwa ukulu wa manemu ga Mlungu ⁸ gakatupanani twenga kuvuwa!

Muluhala lwakuwi na malifa gakuwi goseri ⁹ Mlungu katenditi shilii shakapangiti kutenda na katutenditi tugamani galii galilifiti, gakaifiriti kugatenda kupitira Kristu. ¹⁰ Aga hagatendeki mumashaka galii gakatuliti Mlungu pagasoka, guweriti gwakujojinira viwumbi vyoseri pamuhera, kila shintu kumpindi kwa Mlungu na pasipanu vilongoziwi na Kristu.

¹¹ Vintu vyoseri vitendeka ntambu yakafiriti Mlungu, yomberi katusyagula twenga tuweri wantu wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu ntambu yakafiriti, kaamuwiti hangu kwanjira lupaga. ¹² Su twenga yatulongoleriti kumtumbira Kristu, tufiruwa tuwuzumi ukwisa wa Mlungu!

¹³ Na mwenga viraa muwera wantu wa Mlungu, pampikaniriti unakaka wa ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shashijegiti ulopoziya. Mwenga mumjimiriti Kristu na Mlungu

kawatuliti shilangaliru kuwera wantu wakuwi kwa kuwapanana Rohu Mnanagala yakamlagiliti. ¹⁴ Rohu Mnanagala ndo yakatutenda tuwera na unakaka kuwanka goseri Mlungu gakawalagiliti wantu wakuwi na shitwatira ashi shitulanguziya nakaka kuwera Mlungu hakawalekiziya woseri yawawera wakuwi. Tuuzuyumi ukwisa wakuwi!

Ntambu Paulu pakawaluwiriti Waefesu kwa Mlungu

¹⁵ Toziya ayi kwanjira pampikaniriti njimiru yenu kwa Mtuwa Yesu na mafiliru genu kwa wantu wa Mlungu, ¹⁶ ndekiti ndiri kumgambira Mlungu mayagashii toziya ya mwenga. Panumluwa Mlungu nuwalyaluwa ndiri, ¹⁷ su numuluwa Tati yakawera na ukwisa, Mlungu gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, kawapanani Rohu gwakuwi yakawatenda mwenga muwera na luhala na kuwagubutulireni Mlungu, su mwenga hamummani nentu. ¹⁸ Numuluwa Mlungu kawatangi mwenga mpati kulimana litumbiru lilii lyakawashe-merani na ukwisa mkulu wa lifupu lya uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi, ¹⁹ mpati kuumana uwezu wakuwi ntambu yawuwera mkulu nentu toziya ya twenga yatujimira. Uwezu awu wawutenda lihengu mgati mwa twenga, ulifana na makakala galii makulu nentu ²⁰ gakamzyukisiyiti Kristu na kamkalasiya pahala pa ukolamlima kumpindi. ²¹ Aku Kristu kawera mkulu gwa wakulu, kankukolamlima mukila kolamlima na wanauwezu na makakala na watuwa, kankukolamlima kila rohu yayitumbirwa mupasipanu na pasipanu payiza. ²² Mlungu kamupananiti Yesu uwezu wa vintu vyoseri na kumtula kuwera mtuwi gwa vintu vyoseri mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. ²³ Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu ndo nshimba ya Kristu. Shipinga sha wantu shawamjimira Mlungu shimemiziwa na Kristu na Kristu kamemiziya kila shintu pahala poseri.

2

Kulawa mukuhowa na kwingira muwukomu

¹ Pamakashu mwenga muweriti gambira muhowa toziya ya vidoda vyamtenditi. ² Mushipindi shilii mwenga mulikaliti kugendera njira zya vidoda vya wantu wa pasipanu ntambu yawiwa, mwenga mjimiliti ukolamlima wa washamshera yawawera na makakala wa kulera. Washamshera yawawatenda vinu wantu waleki kumjimira Mlungu. ³ Ntambu yatuwera, twoseri twenga tuweriti gambira womberi na tulikaliti kulawirana na lumatamata lwatwenga lya pasipanu na kutenda hera vitwatira vyav-iherepeziyiti nshimba na mahala getu. Twenga tulifaniti na womberi, su tufiriwitwi tutabisiwi na maya ga Mlungu.

⁴ Kumbiti Mlungu ndo kana lusungu nentu. Katufiriti kwa mafiliru gakuwi makulu kwa twenga, ⁵ ata patuweriti tuhowa toziya ya vidoda, yomberi katutenditi tuwera wakomu pamuhera na Kristu. Kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwitwi. ⁶ Kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, Mlungu katuzukusiya pamuhera na yomberi, su twakalikali pamuhera na Yesu kumpindi kwa Mlungu. ⁷ Ndo ntambu yakafiriti kulanguziya kwa shipindi shashiza, ukulu wa manemu gakuwi kwa mafiliru gakatulanguziyiti twenga kupitira Yesu Kristu. ⁸ Toziya kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwa kupitira njimiru. Shitwatira ashi shilawa ndiri kwa maweni mwenga, kumbiti shilawa kwa Mlungu. ⁹ Su muntu yoseri nakalitumbira toziya kagutenderiti ndiri lihengu. ¹⁰ Twenga twa viwumbi vya Mlungu na kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, yomberi kawumbiti toziya kulikala makaliru ga matendu maheri gakatutandiriti kala tugatendi.

Vikundi viwili kuwera shipinga shimu Mukristu

¹¹ Muholi ntambu yawuweriti pamakashu, mwenga kwa kwiwuka muwera wantu yawawera ndiri Wayawudi, mwenga yamshemwa “Wantu yawayingiziwitwi ndiri jandu” na Wayawudi walisheha weni, “Wantu yawayingiziwa jandu,” Toziya ya shilii shashitendwa munshimba zyawu kwa mawoku ga wantu kulanguziya weni ndo wantu wa Mlungu. ¹² Muholi vilaa shipindi shilii mwenga muweriti mulikolerana ndiri pamuhera na Kristu, mwenga mubaguliti na wantu wa Israeli na muweriti wahenga kwa mapatanu yagaweriti na lagilu ya Mlungu. Mulikaliti pasipanu, uganu muweriti gambira wantu yawahera litumbiru, walii yawammana ndiri Mlungu. ¹³ Pamakashu mwenga muweriti kutali na Mlungu, kumbiti vinu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, mwenga mjegitwi pakwegera kupitira mwazi gwa Kristu. ¹⁴ Toziya Kristu mweni katu-jegeriti ponga kwa kuwatenda Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera wantu wamu. Kwa kuyilaviya nshimba yakuwi mweni kuwera tambiku kabomoliti ungondu wawu yawuweriti gambira shibambaza shashiwalekaniziya. ¹⁵ Kagaharabisiyiti nakamu Malagaliru ga Wayawudi pamuhera na lagiru lyakuwi na genderanu yakuwi, su kulawira vipinga viwili, yomberi katenda shipinga shimu sha wantu wasyayi mukulikolerana pamuhera na mweni, kwa njira ayi katenditi ponga. ¹⁶ Kupitira kuyilaviya nshimba yakuwi palupingika kuwera tambiku, Kristu kawuhalabisiyiti ungondu wawu

na katenditi vipinga viwili viwiri gambira nshimba yimu na kuwakolaniziya pamuhera na Mlungu.

¹⁷ Su Kristu kiziti kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga kwa wantu woseri, mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, yamuweriti kutali na Mlungu na kwa Wayawudi yawawera pakwegera na Mlungu. ¹⁸ Su kupitira Kristu, twawoseri twenga Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi tupata lupenyu kumgendera Tati kwa Rohu yumu.

¹⁹ Su mwenga mwawahenga ndiri kayi, ama wantu wa kunja ndiri, mwenga vinu muwera wenikaya pamuhera na wantu wa Mlungu, muwera wantu wa kaya ya Mlungu. ²⁰ Mwenga viraa mnyawa mulyanjiru lyalitulitwi na wantumintumi pamuhera na wambuyi wa Mlungu na Kristu Yesu mweni ndo litalawu likulu lyaliwera na mana nentu. ²¹ Yomberi ndo mweni yakayikolera numba yoseri na kuyikuliziya iweri Numba nkulu nanagala ya Mlungu toziya ya Mtuwa. ²² Kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, mwenga viraa mnyawa pamuhera na wamonga woseri, muweri pahala Mlungu kalikala kupitira Rohu gwakuwi.

3

Lihengu Iya Paulu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi

¹ Su neni Paulu, nwera mushibetubetu toziya numtendera Yesu Kristu kwajili ya mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, numuluwa Mlungu. ² Nakaka mwenga mupikanira kuwera Mlungu kwa manemu gakuwi, kampananiti neni lihengu ali nulitendi kwa mbotu ya mwenga. ³ Mlungu kangubutuliti nuyimani bada ayi. Nongiti kwa ufupi hera muluhamba alu kuusu shitwatila ashi, ⁴ mwenga pamvibetula visoweru vyarani hamuwezi kuvimana ntambu yanuvimana bada ayi ya Kristu. ⁵ Makashu wantu Wagambilitwi ndiri bada ayi, kumbiti vinu Mlungu kawagubutuliti kupitira Rohu gwakuwi kwa wantumintumi wananagala wakuwi na wambuyi wakuwi. ⁶ Bada yeni ndo ayi, kwa njira ya Shisoweru Shiwigira wantu yawawera ndiri Wayawudi wawanka matekeleru ga Mlungu pamuhera na Wayawudi, woseri awa wawera wantu wa nshimba yimu na kwa pamuhera woseri wankuwanka lagilu yakayitakuliti Mlungu kupitira Kristu Yesu.

⁷ Neni wantenda kuwera utumintumi gwa Shisoweru Shiwigira kwa manemu ga gweka gakanupiti Mlungu, kwa uwezu wakuwi mkulu. ⁸ Neni namdidika kuliku wantu woseri wa Mlungu, kumbiti kanupiti manemu gakuwi su nuwabweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi, Shisoweru Shiwigira sha ulunda wakuwi Kristu, yawupimika ndiri, ⁹ na kutenda wantu wavimani mpangu wa bada ya Mlungu yayififikiti ntambu yayitenda lihengu. Mlungu yakaumbiti vintu vyoseri, kayififiti bada yakuwi kwanjira lupaga lwa pasipanu. ¹⁰ Su vinu kwa njira ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wakulu na yawawera na makakala kumpindi kwa Mlungu wapati kulumana luhala ntambu Mlungu yakana luhala muvitwatira vyoseri.

¹¹ Mlungu kashitenditi shitwatila ashi kugenderana na mafiliru gakuwi ga mashaka goseri, aga kagatenditi kupitira Yesu Kristu Mtuwa gwetu. ¹² Su mukulikolera pamuhera na Kristu na kwa kumjimira Yomberi, twenga tupata lupenyu patuwera na unakaka tumgendera Mlungu kwa matumbiru. ¹³ Su nankuwaluweni namuwuya kumbeli toziya ya ntabika yampata toziya ya mwenga, ntenda hangu toziya ya ukwisa wa mwenga.

Mafiliru ga Kristu

¹⁴ Toziya ayi numsumtamalira Tati kumluwa, ¹⁵ yakawera shanjiru sha kaya zyoseri pasipanu na kumpindi. ¹⁶ Numuluwa Mlungu kulawirana na ukwisa wakuwi mkulu, kawapanani mwenga makakala kupitira Rohu gwakuwi muweri wagangamala mngati mwa mwenga, ¹⁷ su nankuluwa kuwera Kristu kalikali mummyoyu ya mwenga kupitira njimiru. Numuluwa Mlungu mpati kuwera na mishigira na lyanjiru Iya mafiliru, ¹⁸ su muwezi kuvimana pamuhera na wantu woseri wa Mlungu ntambu mafiliru ga Kristu gaeneya kwa utali na upana kwa kimu na kina. ¹⁹ Yina, mpati kumana mafiliru ga Kristu gagapita mahala goseri, mmemiziwi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri vya Mlungu.

²⁰ Mlungu kaweza kutenda vitwatira vikulu nentu kuliku vilii vyatuweza kuviluwa ama kuvihola, kwa makakala gakuwi gagatenda lihengu mngati mwa twenga, ²¹ Mlungu kakwiswi kupitira shipinga sha wantu woseri yawamjimira Yesu na kupitira Kristu Yesu mweni, kakwiswi, viyiwuku vyoseri na mashaka goseri! Yina haa.

4

Kulikolerana munshimba ya Kristu

¹ Su, neni yanwera mtatilwa toziya numtendera Mtuwa, nuwaluwa mulikali makaliru yagafirruwa shemwa yamshemeritwi. ² Mashaka goseri muweri wananagala, wapoli na

wantu wa kuhepera, mliheperani mwenga kwa mwenga kwa mafiliru. ³ Mgangamali kutula weri wumu wawujegwa na Rohu kwa kutenda ponga yayiweru pakati penu. ⁴ Kwana nshimba yimu ya Kristu na Rohu yumu ntambu litumbiru lyamshemeliwi na Mlungu ndo limu. ⁵ Kwana Mtuwa yumu na njimiru yimu na ubatizu wumu, ⁶ kwana Mlungu yumu ndo Tati gwa woseri, ndomweni Mtuwa gwa woseri yakatenda lihengu muvyoseri na kamuwoseri.

⁷ Na kila yumu gwetu kawankiti manemu ga lifupu ntambu ya shipimu shakapatiti kwa Kristu. ⁸ Malembu ntambu yagalonga, “Pakanyasukiti kugenda kumpindi nentu Kawalonguziyiti walopolwa, Vilaa kawapananiti wantu mafupu.”

⁹ Vinu patulonga, “Kanyasukiti kugenda kumpindi” Kwana mana gaa? Mana yakuwi hangu, kasulukiti mpaka pasi nakamu pasipanu. ¹⁰ Su uli yakasukiti pasipanu ndo ayu yakanyasukiti kugenda kumpindi kwa mpindi zyoseri su kavikamilishi vintu vyoseri.

¹¹ Ndo mweni kawatenda wantu wamonga waweri wantumtumi na wamonga waweri wambuyi wa Mlungu na wamonga waweri wantu wa kushibwera Shisoweru Shiwa-gira na wamonga waweri walolera pamuhira na wafunda. ¹² Katenditi hangu kapati kuwatandira wantu woseri wa Mlungu toziya ya lihengu lya utendera Washikritu su kuyinyawa nshimba ya Kristu, ¹³ na hangu twoseri tuwufikiri uwumu munjimiru na kummana Mwana gwa Mlungu, pamuhira tuwari yawakula, kufikira ukamilika wakuwi Kristu mweni.

¹⁴ Su hapeni tuwari kayi gambira wana, patwaswa na kugulusiwa aku na aku kwa kila liyega lya mafundu ga kuwapayira wantu, su wawahowiziya wamonga. ¹⁵ Handa patuyowera unakaka kwa moyu gwa mafiliru, twenga hatukuli mukila shitwatira kulinganira na Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawajimira. ¹⁶ Pasi pa ulongoziwu wakuwi, viwungiru vyoseri vya nshimba vilikolerana pamuhira na nshimba yoseri ilitumbira kwa viwungiru vyakuwi. Su kila shiwungiru pashitenda lihengu lyakuwi ntambu yayifirwa, nshimba yoseri ikula na kulinyawa mumafiliru.

Makaliru ga syayi Muwukristu

¹⁷ Su kwa litawu lya Mtuwa, nankuwabereziya, namulikala kayi gambira wantu yawammana ndiri Mlungu, ndoweni maholu gawu gahera mahala, ¹⁸ na mahala gawu gawera muluwindu. Wakutali na ukomu yawulawa kwa Mlungu toziya ya uzigizigi yawuweru mgati mwawu na ukalipa wawu. ¹⁹ Wapotoka na wahera soni, waliyigiziya muwupayira, womberi watenda kwa lopulopu kila ntambu ya vitwatira vya soni.

²⁰ Kumbiti mwenga mlifunda hangu ndiri kuusu Kristu. ²¹ Hashi, mwenga mupikanira ndiri kuusu Yesu? Nakaka mwenga mfunditwi kuusu yomberi kuwera unakaka wamungati mwakuwi. ²² Su, mleki mwenendu gwenu gwa kwanja ntambu muntu yakavula nguwi yakuwi, yani umuntu wenu mgona wawuweriti wankuharibisiwa kwa matamata zyakuwi mpayikiru. ²³ Mnyawi syayi ya murohu na mmaholu genu. ²⁴ Mvali ntambu ya syayi ya umuntu gambira muntu yakavala nguwi ndoyeni yiumbwa kwa mfanu gwa Mlungu na ndoyeni ililanguziya mumakaliru ga nakaka ga kumfiriziya Mlungu na unanagala.

²⁵ Hangu, mleki mpayu, kila yumu kafiruwa kumgambira mlongu myaguwi unakaka toziya kila yumu gwetu kashiwungiru sha nshimba ya Kristu. ²⁶ Handa pamkalala, namjumira maya genu gawatendi mtendi vidoda na namlikala na maya mpaka paguzyeta mshenji. ²⁷ Namumpa Shetani lupenyu,

²⁸ Yakaweriti kankwiwa, nakiwa kayi, kumbiti kanji kutenda lihengu liheri kwa mawoku gakuwi kapati kuwera na shintu sha kulitanga mweni na kumtanga muntu muhushu. ²⁹ Visoweru vidoda navipikinika nakamu pakati penu, kila mala visoweru vyenu viwari viherepa na vyeni vinyawa na kuwatanga wamonga, su viwanemeziyi wantu wenu yawapikinira.

³⁰ Namumuhinginiziya Rohu Mnanagala gwa Mlungu toziya Rohu ayu ndo shilanguliru sha Mlungu kwa mwenga kuwera mwenga mwawantu wakuwi na shilanguziwu kuwera lishaka liza ndopeni Mlungu hakawalekiziya. ³¹ Su, mlekani kulikalalirana shuki na mleki maya na mleki umatu na mleki kwigilanga na mleki kila ukondola! ³² Muwari na moyu muheri kwa kila yumu gwenu na muwari na lusungu na kila yumu kamlekiziya myaguwi handa Mlungu ntambu yakawalekiziya mwenga kwa njira ya Kristu.

¹ Su mtendi gambira Mlungu mukila shintu shamtenda, toziya mwenga mwawana wakuwi wamfiruwa. ² Nfira ilonguziye makaliru genu handa Kristu ntambu yakatufira na kwajili ya twenga kalilaviya mweni handa tambiku ya utuli ununkira na shijungu shashimfriziya Mlungu.

³ Toziya mwenga mwawantu wa Mlungu, uhumba na uhakata woseri ama shapa navikandwa nakamu kwamwenga. ⁴ Kayi visoweru vya soni na visoweru vya upuwuzi ama lidufiya na vyoseri avi viherepa ndiri kwa mwenga, ama visoweru vya kulonga mayagashii Mlungu ndo viherepa. ⁵ Muvimani pota na kufifa handa muhumba yoseri ama mdoda ama mpyotera na upyotera ndo sawa na kuguwira shinyagu, ama muntu yoseri kantambu ayi hapeni kapati shoseri Muufalumi wa Kristu na Mlungu.

⁶ Namumjumira muntu yoseri kawapayili kwa visoweru hera, toziya ya vitwatira gambira avi, maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira ndiri, ⁷ Su, namtenda pamuhera na womberi.

⁸ Makashu mwenga muweriti mluwindu na vinu muwera muwulangala kwa kulikolerana pamuhera na Mtuwa. Mulikali gambira wana wa ulangala. ⁹ Mana malawiru ga ulangala ndo uherepa yawukamilika na uheri na unakaka. ¹⁰ Mjeri kuvimana galii yagamfiriziya Mtuwa ¹¹ Namtenda vitendu vyaviherepa ndiri vya luwindu, kumbiti muvilaviyi paweru. ¹² Vitwatira vyavitendwa kwa bada, soni ata kuvikanda. ¹³ Kumbiti vitwatira vilii vyavitendwa muwulangala, unakaka wakuwi ulanguziwa, ¹⁴ na kila shashilanguziwa shiweru ulangala. Ndo mana Malembu Mananagala galonga,

“Gwimuki gwenga gwagugonja,
Guzyuki kulawa kwa yawahowiti
Na Kristu hakakulangaliri.”

¹⁵ Su muliloli hweri ntambu yamulikala. Namulikala gambira wantu yawahera mahala, kumbiti mulikali gambira wantu yawawera na luhala. ¹⁶ Mulutenderi hweri lupenyu lwamuwera nalu toziya mashaka aga gadoda. ¹⁷ Su namuwera wazigizigi, kumbiti mjeri kuvimana galii gakaifira Mtuwa.

¹⁸ Mleki kulowera toziya hakawatendi msindi kulileweleru kutenda vitwatira pota na kuholera malawiru gakuwi, kumbiti mwenga mmemiziwi Rohu Mnanagala. ¹⁹ Muyoweri kwa visoweru vya zaburi na nyimba na tenzi za shirohu, mmumwimbiri Mtuwa nyimbu na zaburi kwa mayagashii mumyoyu mwa mwenga. ²⁰ Mumgambiri mayagashii Mlungu Tati kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa kila lishaka na kila shintu.

Wadala na wapalu

²¹ Kila yumu kammani myaguwi toziya ya kumguwira Kristu. ²² Wadala wawamani wapalu wawu handa kummana Mtuwa. ²³ Toziya mpalu kanawu ukolamlima kwa mdala gwakuwi gambira Kristu ntambu yakawera na ukolamlima kwa shipinga wantu woseri yawamjimira Yesu na Kristu mweni kawaponiziya wantu yawamjimira, womberi ndo nshimba yakuwi. ²⁴ Handa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, ntambu yawammana Kristu ntambu iraa ayi wadala wawamani wapalu wawu muvitwatira vyoseri.

²⁵ Na mwenga wapalu, muwafiri wadala wenu handa Kristu ntambu yakashifiriti shipinga shakuwi, kaliraviya mweni kwajili yawu. ²⁶ Kawatenditi waweri wananagala kwa kuwagulula kwa mashi na shisoweru. ²⁷ Su katenditi hangu kuwajojinira wantu woseri yawamjimira mweni, yawawera wananagala na wahera ukondola gambira mdala gwa ndowa pakajegwa kwa mpalu gwa ndowa, kawera kaherepa nentu na kahera lidowa ama shidoda shoseri. ²⁸ Wapalu wafiruwa kuwafira wadala wawu handa nshimba zyawu weni. Yomberi yakamfira mdala gwakuwi, kalifira mweni. ²⁹ Kwahera muntu yoseri yakayilema nshimba yakuwi mweni, kumbiti kakuliyiziya na kuyivalasiya gambira Kristu ntambu yakashilolera shipinga sha wantu yawamjimira. ³⁰ Toziya twenga twa viwungiru vya nshimba yakuwi. ³¹ Ntambu Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Toziya ayi, mpalu hakamleki tati na mawu gwakuwi, hakaweri pamuhera na mdala gwakuwi na womberi wawili hawaweri shintu shimu.” ³² Kwana unakaka yawufifikiti muvisoweru avi, naneni mona handa vimuwusu Kristu na shipinga shakuwi ³³ Kumbiti gawawusu mwenga viraa, kila mpalu mpaka kamfiri mdala handa ntambu yakalifira mweni na mdala kafiruwa kamsheri mpalu gwakuwi.

6

Wana na walera wawu

¹ Mwawana mwenga, muwamani walera wenu toziya mwenga mulikolerana pamuhera na Mtuwa, ashi shiwtatira shiherepa kushitenda. ² Malembu Mananagala galonga, “Muwagohiliri tati gwaku na mawu gwaku.” Ali ndo lagaliru lya kwanja lyaliwera na lagilu. ³ Lagilu ayi ndo kuwera hagupati mapatiru na kulikala vinja vivuwa pasipanu.

⁴ Na watati mwenga, namwasoziya wana wenu kumbiti muwaleri munjira ya Mtuwa kwa kuwalanguziya mwenendu guherepa na kuwafunda.

Wamanda na watuwa wawu

⁵ Mwawamanda mwenga, muwamani watuwa wenu pasipanu kwa lyoga na kulendera, mtendi avi kwa moyu guherepa handa mwankumtendera Kristu, ⁶ Mtendi hangu hera ndiri pawawalola su mulifiliziyi kwa womberi, ila mtenderi kwa moyu ntambu yakafira Mlungu toziya mwenga ndo wantumintumi wa Kristu. ⁷ Handa pamtenda lihengu, mtendi lihengu lyenu kwa kunemelera handa kwa mumtendera ndiri muntu kumbiti mumtendera Mtuwa. ⁸ Muliholi kuwera kila muntu yakatenda gahelepa kaweri mnamanda ama muntu mlekeziwa, hakawanki lifupu lyakuwi kulawa kwa Mtuwa.

⁹ Na mwenga yamtenderwa, muwatenderi ntambu irayai wamanda wenu na mleki kutenda vitiriziwu. Mliholi handa mwenga viraa handa womberi viraa mwanayu Mtuwa ulaulii kumpindi na yomberi katenda kwa kubagula.

Nkonde za shirohu

¹⁰ Upeleru wakuwi, nuwafilirani muweri wagangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa na kwa makakala gakuwi makulu. ¹¹ Mtoli ndiwiru zyoseri zya ngundu zyakawapananiti Mlungu mpati kuzilema ngolukeru zidoda zya Shetani. ¹² Ngundu zyetu, ndo ngundu ndiri pakati petu na wantu, kumbiti ngundu zyatulikoma, tulikoma na washamshera yawakolamlima mupasipanu pa shirohu na muluwindu lwa vidoda pasipanu. ¹³ Toziya ayi, mtoli ndiwiru zya Mlungu su lishaka lilii palisoka mwezi kugalema makomangu ga wankonde na pamulikomanga kala mpaka upeleru, hamuweri mwankali wagangamala.

¹⁴ Su muweri kala, unakaka uweri gambira mkanda mushunu mwenu, kumfiriziya Mlungu kuweri gambira nguwa ya shuma ya kudiwa mushifuwa, ¹⁵ Na hamu ya kushibwera Shisoweru Shiwagira sha ponga shiweri gambira vilwatu mumagulu mwenu. ¹⁶ Nentu ga goseri aga njimiru iweri gambira mbingiru mumawoku mwenu mashaka goseri, muiwezeshi kuyidiwira misali ya motu ya mu Shetani. ¹⁷ Muwanki ulopoziwu gambira kofiya yamwenga ya shuma na shisoweru shakatakuliti Mlungu gambira upanga wampananitwi na Rohu Mnanagala. ¹⁸ Mluwi majuwa goseri, pamluwa Mlungu kawatangi, mluwi kila shipindi kwa likakala lya Rohu. Mukali masu pota na kutoka pamluwa kwajili ya wantu woseri wa Mlungu. ¹⁹ Munduwiri na neni viraa su pantakula, Mlungu kawezeshi neni kutakula pota na kufifa kuwagambira wantu lifumbu lya shisoweru shiwagira kwa ukamilifu. ²⁰ Neni namjumbi gwa shisoweru shiwagira ashi tembera vinu namushibetubetu, muluwi Mlungu, su nwezi kuwera mgangamala mukubwera ntambu yayifirwa.

Lamusiwu lya upeleru

²¹ Tukiku, mlungu gwetu yatumfira na ntumintumi yakaaminika mukulikolerana pamuhera na Mtuwa, hakawapanani visoweru vyangu vyoseri mpati kuvimana shantenda.

²² Numtumiti kwa mwenga kuwagambirani visoweru vyetu mpati kuwera na Moyu.

²³ Mlungu Tati na Mtuwa Yesu Kristu kawapanani Wakristu woseri ponga na mafiliru na njimiru. ²⁴ Manemu ga Mlungu gaweri kwa woseri yawamfira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa mafiliru yagahera lupeleru.

LUHAMBALWA PAULU KWA WAFILIPi ULONGOLERU

Paulu kalembiti luhamba alu kwa wantu yawamjimira Yesu aku Filipi mushinja sha malongu sita na yimu Pakwiyuka Yesu, pamonga shipindi shilii pakaweriti mushibetubetu aku Rumi (1:13). Luhamba alu lulembitwi kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku mlushi lwa Filipi. Twenga tuweza kulifunda kuusu lushi lwa Filipi kulawa mushintola sha Matendu ga wantumintumi. Filipi luweriti lushi lukulu lwa mkowa gwa Makedoniya. Na shiweriti shipinga sha kwanja sha wantu yawamjimira Yesu shashyanjishitwi Mumakedoniya. Na pawaweriti aku, Paulu na Sila pamuhera ndo yawashyanjishiti shipinga ashi na lishaka limu pashiru woseri watatilitwi mushibetubetu (Matendu 16).

Paulu kaweriti na vintu vivuwa vyavimtenditi kalembi luhamba alu. Yomberi katumiyiti shipindi ashi kulonga mayagashii kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kwa mafupu womberi gawamjegeriti shipindi pawaweriti mushibetubetu (4:10-19). Yomberi kawagambiriti ntambu yaiweriti mushibetubetu kwa shipindi shilii na kuwagambira shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuwera wawanki na kuwashemera Timotewu na Epafuraditu su wawapanani ligoya kuwera womberi ndo walongoziya wawu (2:19-30).

Yagaweramu

Paulu kanjiti shintola shakuwi kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Filipi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu yomberi kawagambiriti kuusu ntambu yakuwi yaiwera na galii gakawera nugu, shipandi sha 1:3-2:30

Su yomberi kawapananiti malagaliru ga kulikala kwa matendu mumakaliru ga wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 3:1-4:9

Paulu kamaliriti kwa kulonga mayagashii kwa Wafilipi kwa mafupu gawu na kutuma malamusiwu gakuwi, shipandi sha 4:10-23

¹ Neni Paulu pamuhera na Timotewu wantumintumi wa Kristu Yesu,

Twankuwalemba mwenga wananagala yamulikolerana pamuhera na Kristu Yesu yamuwera Filipi, pamuhera na wakulu na watanga wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu

² Manemu na ponga ga Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Paulu kankuwaluwira Wafilipi

³ Nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kila panuwahola mwenga, ⁴ na kila panuwaluwira woseri mwenga kwa Mlungu, nankuwaluwira kwa kunemelera, ⁵ toziya ntambu yamuntangiti mulihengu lya Shisoweru Shiwigira kwanjira pampikaniriti mpaka leru. ⁶ Su nwere na unakaka kuwera yomberi yakalyanjiti lihengu ali liherepa mgati mwenu, hakendereyi nalu mpaka limaliriki mulishaka lili lya Kristu Yesu. ⁷ Su hangu ndo ntambu yanfiruwa kuwahola toziya nuwaholani mashaka goseri mumoyu mwangu. Toziya mwawoseri mwenga mtenditi pamuhera mumanemu gampananitwi na Mlungu, vinu neni pawera mushibetubetu ama paweriti mlekeziwu kwanja kushilolera hweri na kushilanguziya Shisoweru Shiwigira. ⁸ Mlungu ndo mkapitawu gwangu kuwera nfira kuwawona mwenga kwa mafiliru galaa galii ga Kristu Yesu. ⁹ Neni numuluwa Mlungu kuwera mafiliru genu kwongereki nentu pamuhera na umana wa unakaka na luhala lwa kila ntambu, ¹⁰ su mweza kusyagula shitwatira shashiherepa na hamuweri waherepa pota na kuwera na shitakulirwa shoseri shilii mulishaka liii lya Kristu. ¹¹ Makaliru genu hagamemiziwi vitwatira vyoseri vya nakaka vyavimfriziya Mlungu, Yesu Kristu mweni kaweza kuwapanana, kwa ukwisa na uzyumi wa Mlungu.

Kulikala kwa kumtendera Kristu

¹² Walongu wayetu, nfira muvimani kuwera vitwatira vyoseri vyampatiti neni vintanga nentu kushiyeniziya Shisoweru Shiwigira. ¹³ Su walolera woseri wa numba ya mfulumi pamuhera na wamonga woseri panu wavimana kuwera nwere mushibetubetu toziya neni nankumtendera Kristu. ¹⁴ Na kwaneni kuwera mushibetubetu, walongu wayetu mgati mwa Kristu wawuwa wawera wagangamala mukubwera shisoweru sha Mlungu pota na lyoga. ¹⁵ Yanakaka kuwera wamu wawu wamubwera Kristu toziya wawera na weya na wawera wantu wa ndewu, kumbiti wamonga wankumubwera Kristu toziya wafira kuwatanga wantu. ¹⁶ Womberi wankutenda hangu kwa mafiliru gaherepa toziya wanku-
vimana kuwera Mlungu kanupiti lihengu ali lya kushitakulira Shisoweru Shiwigira.

¹⁷ Kumbiti wamonga walii yawambwera Kristu kwa moyu yagunanagala ndiri, kumbiti kwa weya pawalihola kuwera hawanongeleri neni ntabia pawera mushibetubetu. ¹⁸ Hashi, nongi shishi? Neni nankunemelera payiwera wantu wankumubwera Kristu kwa kila njira, iweri kwa nfiru iherepa ama nfiru idoda, kayi hanendereyi kunemelera ¹⁹ toziya nuvimana kuwera kupitira kumluwa Mlungu kwa mwenga na kwa utanga wa Rohu gwa Yesu Kristu, hanvugulirwi. ²⁰ Mata yaneni nkulu na litumburu lyangu, ndo kuwera hapeni nsindi mulihengu lyangu, kumbiti vipindi vyoseri asa mushipindi ashi, hanumkwisi Kristu mumakaliru gangu, panulikala ama pahowa. ²¹ Nulikala kwa kumtendera Kristu na kuhowa kwaneni mota. ²² Handa panendereya kulikala neni hanwezi kutenda lihengu lyaliwera na mota nentu. Hashi, neni nsyaguli shishi? Neni nuvimana ndiri. ²³ Neni nkwegwa wega mbili. Neni nfira nentu kulawa munshimba ayi na nulikoleri pamuhera na Kristu, shitwatira ashi shiweza kuwera shiherepa nentu, ²⁴ kumbiti iherepa nentu kwamwenga neni panendereya kulikala. ²⁵ Neni nwere na unakaka na shitwatira ashi, nuvimana kuwera neni hansigali na hanendereyi kulikala pamuhera na maweni mwenga woseri, su mpati kwongera munjimiru yenu pamuhera na nemeleru, ²⁶ su neni pawera na mwenga kayi, mwenga hamuweri na toziya ya kumtumbira Kristu Yesu kwa ntambu yakantendiriti.

²⁷ Su shitwatira shiherepa ndo shiweza mgenderanu gweni gulikolerani pamuhera na Shisoweru Shiwigira sha Kristu ntambu yayifuruwa, su handa paweza kwiza kwa mwenga kuwawona ama pampikanira mwenga, neni hanuvimani kuwera mwenga mgangamala pamuhera na nfiru yimu na viraa muvikomi ngundu kwa pamuhera na muwera na nfiru yimu toziya ya njimiru ya Shisoweru Shiwigira. ²⁸ Namuwatira kwa ntambu yoseri ilii wantu yawawalema, ayi hayiweri lilangaliru kwawu kuwera hawagamili, kumbiti mwenga hamlopoziwi na Mlungu. ²⁹ Toziya mwenga mpananwa upendelewu wa kumtendera Kristu, kumjimira ndiri hera kumbiti kutabisiwa toziya ya yomberi. ³⁰ Vinu muweza kutenda pamuhera naneni kuzikoma ngundu. Ngundu azi ndo zilii zyamuziwoniti panuzikomiti pa lupaga na nankali nankuzikoma mpaka vinu ntambu yapampikanira.

2

Unanagala na ukulu wa Yesu

¹ Makaliru genu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu gawatenda mgangamali na mafiluru gakuwi gawatula moyu. Mwenga muwera na umu kwa kuwera pamuhera na Rohu Mnanagala na muweri na lusungu na mulilekiziyani maweni. ² Su nuwaluwani mwenga kuwera mmaliliri nemeleru ya neni kwa kuwera na liholu limu na kwa kuwera na ufiru umu na moyu gumu na nfiru yimu. ³ Namtenda shoseri kwa moyu gwa ufyangu ama kwa kulitumba hera, kumbiti muweri na unanagala maweni kwa maweni na kila yumu kamloli muyaguwi kaherepa kuliku mweni. ⁴ Kila yumu gweni nakasakula mota yakuwi mweni hera kumbiti kasakuli mota ya muyaguwi. ⁵ Muweri na liholu ali ntambu yakawera nalu Kristu Yesu ⁶ mweni kwa ntambu yakuwi kaweriti Mlungu, kumbiti kaliholiti ndiri kuwera sawa na Mlungu ndo shintu sha kulemetera kwa makakala. ⁷ Su kwa kufira mweni kalitenditi kuwera shintu ndiri, kawera ntambu ya mmanda, kiwukiti muntu na kawoneka kwa ntambu ya wantu. ⁸ Yomberi kanagaliti mweni na kajimiriti mpaka kuhowa, kuhowa kweni kahowiti palupingika. ⁹ Toziya ayi, Mlungu kamkwisiti pahala pampindi nentu na kamupananiti litawu lyaliwera pambindi pa matawu goseri, ¹⁰ su kwa ligoya lya litawu lya Yesu kila linung'unu halisuntami na vintu vyoseri vya kumpindi kwa Mlungu na pasipanu pa pasipanu, ¹¹ na kila lulimi halilongi kuwera Yesu Kristu ndo Mtuwa, kwa ukwisa wa Mlungu yakawera Tati gwetu.

Gulangala gambira ntondu

¹² Walongu wangu, ntambu yamunjimiriti shipindi shoseri neni paweriti na mwenga, ata vinu pawera patali na mwenga mwenderereyi kunjimira. Kwa kutila na kulendamera mlanguziyi kwa vitendu, toziya ya ulopoziya wenu, ¹³ toziya Mlungu ndo yakatenda lihengu mngati mwenu shipindi shoseri na kuwapanana uwezu wa kufira na kuvitenda vitwatira vyavigenderana na mpangu gwakuwi mweni.

¹⁴ Mtendi kila shintu pota na kuhinginika ama likakatala, ¹⁵ su muwezi kuwera waherepa na yawahera lawama, wana wa Mlungu yawahera vidoda mupasipanu. Hamlangali pakati pawu gambira ntondu pazilangala kulyera, ¹⁶ pamushikola hweri shisoweru sha ukomu. Handa pamtenda hangu, neni hanweri na toziya ya kulitumbira mulishaka Kristu pakawuya, tembera halilanguziyi kuwera kalikamaziya na lihengu lyangu lyagamiliti ndiri hera.

¹⁷ Ata neni pandaviwa gambira shijungu sha kulanda mutambiku na utendera wa njimiru yenu, neni nsekeleru nentu na nemelera pamuhara na mwawoseri mwenga. ¹⁸ Kwa ntambu irayyi, mwenga vilaa mfiuwa kunemelera pamuhara naneni.

Timotewu na Epafiraditu

¹⁹ Kwa litawu lya Mtuwa Yesu ntumbira handa numtuma Timotewu kwa mwenga ulaa vinu, su nwezi kuwera na moyu pampikanira visoweru vya mwenga. ²⁰ Nahera muntu gwingi gambira yomberi yakawatendera mwenga kwa moyu. ²¹ Wamonga woseri wankuvitenda ndiri vitwatira vya Yesu Kristu, kumbiti wankuvitenda vitwatira vyawu weni. ²² Maweni mwenga muvimana ntambu Timotewu kawera na unakaka, neni na yomberi gambira mwana na tati gwakuwi, tutenda pamuhara lihengu lya Shisoweru Shiwigira. ²³ Su ntumbira hanumtumi kwa mwenga mala panuvimana ntambu vitwatira paving'endera. ²⁴ Na nankumtumbira Mtuwa handa neni vilaa hanizi ulaa vinu. ²⁵ Mwona numtumi kwa mwenga mlongu gwetu Epafiraditu, ayu mtenda lihengu muyangu na mungundu viraa ndo mjumbi gwenu yakantangiti mumafiliru gangu. ²⁶ Kanayu nfiu ngulu ya kuwalolani mwenga mwoseri na kahinginika nentu, mwenga mpati visoweru hangu kaweriti mweri. ²⁷ Yina, kaweriti mweri pakwegera na kuhowa. Kumbiti, Mlungu kamwoneriti lusungu na gweka yakuwi ndiri, ira na neni vilaa su mbananwi ndiri utama nentu. ²⁸ Su nfira nentu kumtuma kwa mwenga, su pamwona mpati kunemelera kayi na hinginika yangu iwuki. ²⁹ Mumuwanki, su kwa nemeru yoseri gambira mlongu Mumtuwa. Mfiuwa kuwalanguziya wantu wawera gambira mweni. ³⁰ Toziya yomberi kaweriti pakwegera na kuhowa toziya ya lihengu lya Kristu na kaponeka mmakaliru gakuwi su kawezi kunupa neni utanga ulii mwenga muweza ndiri kuujega maweni mwenga.

3

Ukamilika wa nakaka

¹ Kwa kongelera, walongu wayangu, mnemeleri kwa kulikolerana pamuhara na Mtuwa. Hapeni ntoki kuwuyira galii ganembiti kala palupaga palii, toziya hagawawongeleri ulolera. ² Mulisheli na wantu yawatenda ukondola, awa wawera gambira wang'ang'a, yawalazimisha wantu wingiziwi jandu. ³ Wantu yawayingiziwa jandu nakaka ndo weni ndiri, kumbiti ndo twenga yatunguwira Mlungu kupitira Rohu gwakuwi, na kunemelera kwa kulikolerana pamuhara na Yesu Kristu. Vitwatira vya kunja hapeni tuvisheru. ⁴ Neni vilaa menwezi kulitumbira vitwatira avi vya nshimba, handa kwana muntu kaweza kuvitumbira vitwatira avi vya nshimba, neni nana toziya nkulu munshimba kugahola aga, ⁵ neni wanyingiziya jandu lishaka lya nane pa kuyiwuka kwangu, neni muntu gwa isi ya Israeli na likabila lya Benjamini na Mwebhaniya nakaka. Kugatenda malagaliru, neni nweriti Mfalisiyu, ⁶ na neni nweriti na gangamalu nentu ata nushipunjiti shipinga sha wantu yawanjimira Yesu. Kuusu uheri yawuwoneka kwa kugajimira malagaliru, neni nweriti ndiri na shidoda shoseri shilii. ⁷ Kumbiti goseri aga geni menwezi kugahola kuwera ndo mota, nugawona kuwera ndo shintu ndiri kwajili ya Kristu. ⁸ Yina aga ndiri, ira mona kila shintu shiwera shintu ndiri toziya ya shitwatila shiherepa nentu, yaani kummana Kristu Yesu Mtuwa gwangu. Toziya yakuwi njimira kwasira kutali kila shintu, nugawona goseri aga ndo shinyankali su numupati Kristu ⁹ na kulikolela nayu nakamu. Neni nema kayi unakaka ulawira na kulijimira lilagaliru. Vinu nanawu uheri ulii yawuwoneka mukumjimira Kristu, uheri yawulawa kwa Mlungu na yawulitumbira njimiru. ¹⁰ Shanfira ndo kummana Kristu na kwona makakala ga uzuka wakuwi, kuyitenda ndabiku yakuwi na kulifana nayu mukuhowa kwakuwi, ¹¹ ndo shintu sha matumbiru handa neni vilaa hanzukisiwi.

Kuwoneka kuwera muheri palongolu pa Mlungu.

¹² Hapeni nulitumbi handa mpati kala ama nweriti nahera vidoda. Nankwendereya kushashatika kupata lifupu lyeni Kristu Yesu kanupiti kala neni. ¹³ Nakaka walongu wangu hola ndiri kuwera mpati kala lifupu ali. Kumbiti shitwatila shimu nankutenda, nankugawaluwa galii gapititi kala na kutenda gangamalu kugalola nweri galii ga kulongolu. ¹⁴ Su nankutugira mpaka upeleru wa mashindanu, su mpati lifupu ali lyeni ndo ukomu wa mashaka goseri awu ndo ushemi wa Mlungu kwa njira ya Kristu Yesu. ¹⁵ Twenga twawoseri tukamaliti mumakaliru ga Kristu tufiruwa kuwera na ugolokeru ulaa awu. Kumbiti handa wenu wenu walihola ntambu yimonga, su Mlungu hakakulanguziyeni shitwatila ashi. ¹⁶ Kwa vyoseri tusegeleri kulongolu munjira iraa ilii yatuyifata mpaka vinu. ¹⁷ Walongu wangu, mwendereyi kufata mfanu gwangu. Tuwapanani mfanu muheri na hangu muwapikaniri walii yawafata mfanu gwetu. ¹⁸ Nuwagambireni kala shitwatila ashi mala zivuwa na vinu mbuya kayi kwa masozi, wantu wawuwa

walikala gambira wadoda kwa kuhowa kwa Yesu Kristu mlupingika. ¹⁹ Upeluru wawu ndo kuharabisiwa, mata zyawu zya nshimba ndo Mlungu gwawu, wankuwona ukwisa muvitwatira vyawu vya soni, waliholera hera vitwatira vya muisi. ²⁰ Kumbiti twenga twa wantu wa kumpindi kwa Mlungu na twankulolera kwa mata nkulu, mponiziya kizi kulawa kumpindi, Mtuwa Yesu Kristu. ²¹ Yomberi hakazigalambuziye nshimba zyetu ziyonda na kutenda zilifani na nshimba yakuwi nanagala, kwa makakala galii geni nakaka kaweza kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wakuwi.

4

Visoweru vya kutula moyu

¹ Su walongu wayetu, yanuwafira nentu na kufira kuwawona, mwenga nemeluru yaneni na lijenjeri lya ukanga waneni, mwenga waganja wangu hangu ndo ntambu yamfiruwa kugangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa. ² Nankuwaluwa awa wantu wawili Eudiya na Sintiki, mjimilirani Mumtuwa.

³ Na vilaa nukugambira gwenga mtenda lihengu muyangu, guwatangi wadala awa, tembera watenda lihengu pamuhera na neni kushyenezeya Shisoweru Shiwagira, pamuhera na Kilementi na watenda lihengu wayangu wamonga woseri, walii matawu gawu galembeba mushindola sha ukomu.

⁴ Su mnemeleri shipindi shoseri mukulikolerana pamuhera na Mtuwa nankulonga kayi, mnemeleri. ⁵ Unanaga wenu umaniki kwa wantu woseri. Mtuwa kapakwegera. ⁶ Namuwera na lyoga na shintu shoseri, kumbiti kwa kila shintu kwa kumluwa Mlungu na kukosiya pamuhera na kulonga mayagashii, mumgambiri Mlungu mafiliru genu. ⁷ Na ponga ya Mlungu yayipitayi luhala lyoseri lya wantu, haliloleri myoyu na maholu genu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. ⁸ Upeluru, walongu wayangu, muvilori hweri vitwatira viheri, shashijimirwa na Mlungu shifiruwa kukwiswa, viherepa, vitwatira vyavikamilika kulongolu kwa Mlungu, vya viherepa na vya kuherepeziya na ligoya. ⁹ Mгатendi galii gamlifunditi na kuwanka kulawa kwa neni, vitwatira vya mpikaniriti ntakula na kuwona gantenda. Na Mlungu yakawapanana wantu ponga hakaweri pamuhera na mwenga.

Mayagashii kwa mafupu ga Wafilipi

¹⁰ Mukulikolerana pamuhera na Mtuwa mpata nemeluru ngulu kuwera upeluru mwenga mpatiti kayi lupenyu lya kulanguziya kuwera mwankuhola. ¹¹ Ntakula ndiri vinu toziya nfira shintu, toziya nulifunda kujimilira na vintu vyawera navi. ¹² Nuvimana ntambu ya kuwera na vintu vivuwa na nuvimana ntambu yakuwera pota na vintu. Nulifunda bada ayi, su kwa ntambu yoseri na shipindi shoseri, neni paweri na viboga ama pawera na njala, ama pawera na vyavisigaliti ama vivuwa ndiri. ¹³ Neni weza kutenda kila shintu kupitira Kristu yakamupanana makakala. ¹⁴ Kumbiti mwenga mtenditi viherepa kwa kuntanga neni muntabika zyangu. ¹⁵ Mwenga Wafilipi muvimana maweni kuwera palupaga pa kushibwera Shisoweru Shiwagira, paweriti nankuwuka Makedoniya, mwenga shipinga sha wantu ywamjimira Yesu yamuntangiti, gweka yenu ndo yamumtenditi pamuhera na neni na kuwapanana wamonga mafiliru. ¹⁶ Ata neni paweriti aku Tesaloniki muntangiti mala zivuwa. ¹⁷ Nfira ndiri kufira mafupu kulawa kwa mwenga, kumbiti nfira mota yongereki muluhanja lweni. ¹⁸ Su wanka kala vintu vyoseri vyamnupiti, kayi na nentu kuliku vyanfiriti. Nana kila shintu kwa vinu Epafiraditu kanjegera kala lifupu lyenu. Lifupu ali ndo gambira shijungu shana utuli uherepa, shijungu shijimilika na tambiku yayimuherepelera Mlungu. ¹⁹ Su Mlungu gwangu kwa ulunda wakuwi mkulu na muwukwisa wakuwi kupitira Kristu Yesu, hakawapanani mafiliru genu. ²⁰ Ukwisa uweri kwa Mlungu gwetu yakawera Tati gwetu, mashaka goseri. Yina hangu.

Malamusiwu ga upeluru

²¹ Nankuwalamsiya wantu woseri wa Mlungu yawawera wakuwi Kristu Yesu. Walongu yawawera panu pamuhera naneni wawalamsiya. ²² Wantu woseri wa Mlungu panu, na nentu walii yawawera mnumba ya Kaisari, wawalamsiyani. ²³ Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu.

LUHAMBWA LWA PAULU KWA WAKOLOSAYI ULONGOLERU

Luhamba kwa Wakolosayi lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Kalulembiti luhamba alu pakaweriti katatilwa mushibetubetu, pamonga kaweriti Rumi mushinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu. Luhamba kwa Wakolosayi na luhamba kwa Waefesu pamuhera na luhamba kwa Filomoni, goseri aga vikandwa mahamba ga mushibetubetu toziya Paulu kagalembiti aga pakaweriti katatilwa mushibetubetu. Luhamba alu kashilembir-iti shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipinga shashiweriti mlushi lwa Kolosayi. Paulu kashiyanjishiti ndiri shikundi sha wantu yawamjimira Yesu aku Kolosayi, ntambu yakalembiti mushipandi sha 2:1, kumbiti kaliholiti kuwera na shintu sha kutenda kuusu shipinga ashi. Iwezekana kuwera Epafura ndo yakashyanjishiti shipinga ashi sha wantu yawamjimira Yesu, toziya mweni kaweriti mwenikaya gwa Kolosayi.

Paulu imtamiti nentu kuusu mafundu ga mpayu yagafunditwi mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Kolosayi na katumiyiti nentu shipindi shakuwi kulemba luhamba kuusu aga. Iwezekana aku kuweriti na shipinga sha Wayawudi yawamjimira Yesu yawaweriti wankujera kulazimisha wantu wamonga yawamjimira Yesu kugafata Malagaliru ga Shiyawudi kulawa Mulipatanu ligona, asa mafundu ga kwingiziwa jandu. Paulu kalembiti asa kuwera wantu yawamjimira Yesu wafiruwa ndiri shintu shoseri ama muntu gwingi kuliku Kristu su wajimirwi na Mlungu (1:15-20) na mafundu galii yagalawirana na maholu ga wantu gahera mana (2:8).

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Kolosayi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu yomberi kalembiti kuusu ukulu wa Kristu asa kuwankula mafundu ga mpayu aku Kolosayi, shipandi sha 1:3-3:4

Ntambu yaiweriti mumahamba ga Paulu, nusu ya mahamba gakuwi kaweriti kankutakulira uhurepa wa makaliru ga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 3:5-4:6

Paulu kankumalilira kwa kuwalamusiya na kuwalagalira luhamba lubetulwi kwa liziwu muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 4:7-18

¹ Neni Paulu, ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa mafiliru ga Mlungu, pamuhera na muumini muyetu Timotewu.

² Twankuwalemba mwenga wantu wa Mlungu waminika yamuwera Kolosayi, walongu wetu waminika mukuwera pamuhera na Kristu. Mlungu Tati gwetu kawapanani manemu gakuwi na ponga.

Paulu kankuwaliwira Wakolosayi

³ Mashaka goseri tulonga mayagashii Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, uganu patuwaliwirani. ⁴ Tupikanira ntambu ya njimiru yenu kwa Kristu Yesu na ntambu yamuwafira wantu woseri wa Mlungu. ⁵ Moyu gwenu na mafiliru genu gana lyanjiru, litumbiru lyawawatulirani kumpindi kwa Mlungu. Shilii shampikiniriti makashu kwa kubwelerwa Shisoweru Shiwagira sha nakaka. ⁶ Shashiwaafikiriti mwenga. Pasi panu poseri Shisoweru Shiwagira shiyendereya kujega tekelera na kweneya ntambu yashitendikiti muwamu mwenu kulawa lishaka lilii pampikaniriti na kuvimana manemu ga Mlungu ntambu yagawera. ⁷ Mfunditwi manemu ga Mlungu kulawa kwa Epafura, ntumintumi muyetu mfirowa, viraa mtenda lihengu mwaninika gwa Kristu toziya ya mwenga. ⁸ Yomberi katugambiriti mafiliru gampananitwi na Rohu gwa Mlungu.

⁹ Toziya ayi kwanjira lishaka patupikaniriti visoweru vyenu tuleka ndiri kuwaliwira kwa Mlungu. Twankumluwa Mlungu kawatendi muvimani galii gakaifira, pamuhera na luhala loseri na mahala gampananitwi na Rohu Mwanagala. ¹⁰ Tuluwa hangu su muwezi kulikala ntambu yakafiriti Mtuwa na kutenda mashaka goseri yagamfiriziya. Hamuweri hamtendi maheri mmakaliru genu na mkuli mukummana Mlungu. ¹¹ Mlungu kawapanani makakala kwa uwezu wakuwi muukwisa wakuwi, su muwezi kugangamala mukila shintu kwa uhepelera. ¹² Na kwa nemeleru mumgambiri mayagashii Mlungu Tati, yakawatenditi mwenga wantu wakuwi kuwanka uhala wa muufalumi wa gulangala. ¹³ Yomberi katulopoziyiti kulawa mumakakala ga luwindu, katujega muufalumi wa Mwana gwakuwi yakamfira. ¹⁴ Kwakuwi mweni twenga twankulopoziwa, tulekiziwa vidoda vyetu.

Kristu na lihengu ya kuwi

¹⁵ Kristu yakawoneka ndo sawa nentu na Mlungu yakawoneka ndiri. Kaweriti pamberi pa viumbi vyoseri. ¹⁶ Kwa njira yakuwi Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, vyaviweri pasipanu na vyaviweri kumpindi, vintu vyaviwoneka na vyaviwoneka ndiri. Handa paiwera vibanta vya shifalumi ama uwezu ama kolamlima ama wakulu na yawawera na makakala. Vyoseri viumbitwi kupitira yomberi na toziya yakuwi. ¹⁷ Kristu kaweriti pamberi pa vintu vyoseri kuwumbwa, na kwakuwi yomberi vintu vyoseri vya pahala pakuwi. ¹⁸ Yomberi ndo mtuwi gwa nshimba yakuwi, shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, mweni ndo shanjiru sha ukomu. Yomberi gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa yawahowiti su kaweri gwa kwanja muvintu vyoseri. ¹⁹ Toziya Mlungu kafiriti kuwera ulumngu wakuwi woseri uweri mngati mwa Mwana gwakuwi.

²⁰ Na kupitira yomberi Mlungu kakolaniziyiti vintu vyoseri kwakuwi, na kupitira mwazi gwa Mwana gwakuwi yakahowiti mlupingika yomberi katenda ponga na vintu vyoseri vyaviweri pasipanu na vyaviweri kumpindi. ²¹ Makashu mwenga viraa muweriti kutali na Mlungu na muweriti wankundu wakuwi toziya ya maholu genu na matendu genu madoda. ²² Kumbiti vinu Mlungu kawakolaniziya kupitira kuhowa kwa mwananguta gwakuwi su kawajegani mwenga kulongolu kwakuwi aku pamwera wananagala, waherepa na pota na vidoda. ²³ Mfiruwa, kwendeleya na shanjiru shigangamala sha njimiru, tembera namjimira kubegiziwa kulawa mulitumburu lilii lyamlipititi pali pampikaniriti Shisoweru Shiwagira. Neni Paulu ndendwa ntumintumi gwa Shisoweru Shiwagira shirii shashibweritwi kwa wantu woseri mupasipanu poseri.

Lihengu ya Paulu kwa wantu wa Mlungu

²⁴ Na vinu nankunemelera ntabika yaneni toziya ya mwenga, mana kwa ntabika yaneni pasipanu, ntanga kumalalira shirii shashipunguwi shangali muntabika ya Kristu toziya ya nshimba yakuwi, yani shipinga shakuwi. ²⁵ Na Neni ntendwa na Mlungu kuwera ntumintumi gwa wantu wa Mlungu. Mlungu kanupiti lihengu ali kwa mbotu yenu maliriti kuwawelera mwenga shisoweru sha Mlungu. ²⁶ Ujumbi awu ndo bada ilii yaififikiti kwa vijiwuku na vijiwuku kwanjira makashu, kumbiti vinu igubutulwa kwa wananagala wakuwi. ²⁷ Mlungu kafira kuwalanguziya wantu wakuwi, maisi gamonga yagawera ndiri Wayawudi ukulu wa bada yeni ntambu yaiwera, Kristu kamngati mwenu, ayi meyiweri mtendi ukwisa wa Mlungu. ²⁸ Toziya ayi twankumbwera Kristu kwa wantu woseri kwa luhala lyoseri tumubeliziya na kumfunda muntu yoseri su tuwezi kumjega kila muntu kulongolu kwa Mlungu pakawera kakamala mukulikolerana pamuhera na Kristu. ²⁹ Su ntendi hangu neni nankutabikira aku pantendera makakala makulu ga Kristu yagatenda lihengu mngati mwangu.

2

¹ Nfira muvimani ntambu yantenda lihengu kwa ugangamala toziya ya mwenga, na kwa toziya ya wantu wa Laudikiya na kwa toziya ya woseri haweniliwoni naneni ² Ntenda hangu su watulwi moyu na waweri unu mumafiliru, su wamemiziwi kuvimana unakaka, wapati kuvimana bada ya Mlungu, bada ayi ndo Kristu mweni. ³ Mngati mwa Kristu zilififa hanja zoseri zya luhala na mahala.

⁴ Nuwagambirani hangu su namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa visoweru vya mpayu handa viwoneka vya kukwegiziya nentu. ⁵ Tembera neni nakutali na mwenga, kumbiti moyu gwangu gwa pamuhera na mwenga na nankunemelera kuwawona mwenga yamugangamala munjimiru yenu mu Kristu.

Makaliru ganakaka kuwera pamuhera na Kristu

⁶ Vinu handa ntambu yamumjimiriti Kristu Yesu yakawera Mtuwa, mwendereyi kulikala kwa kukikolerana pamuhera nayomberi. ⁷ Muweri na mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii.

⁸ Mloli muntu nakawatenda wamanda na mafundu gakuwi hera ga upyota, wagatumbira mayangiru gakuwi ga vitiba vya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga washamshera wakolamlima, kuliku galii galawa kwa Kristu. ⁹ Toziya mngati mwakuwi Kristu, muuntu wakuwi, ulumngu woseri ulikala kwa kukamilika, ¹⁰ mwenga wawapanana ukomu woseri mukulikolerana pamuhera nayomberi. Yomberi kakumpindi kwa washamshera woseri yawakolamlima na wakulu woseri.

¹¹ Mukulikolerana pamuhera na Kristu mwenga mwingiziwiwiti jandu, kwa kuivula nshimba ya vidoda. Mtenditi hangu kwa jandu ndiri yaitendwa na wantu, kumbiti yaitendwa na Kristu mweni kulawa muuntu wa vidoda. ¹² Toziya pambatizwiti, msilitwi pamuhera na Kristu, na muubatizu mwenga viraa mzyukusiwiwiti pamuhera nayomberi

kupitira njimiru mumakakala ga Mlungu, kamzyusiyiti Kristu kulawa kwa yawahowiti. ¹³ Namwenga mhowiti kwa ajili ya vidoda vyenu, toziya mweriti mmumana ndiri Mlungu. Kumbiti vinu Mlungu kawapanana mwenga ukomu pamuhara na Kristu. Mlungu katulekiziya vidoda vyetu vyoseri, ¹⁴ pakamaliriti kuwusiya vilii vya kutulunda twenga na malagaliru ga kututira, kaviwusiya nakamu kwa kuvikong'ondelera palupingika. ¹⁵ Mulipingika alu Kristu kawapokiti makakala gawu washamshera walii wokolamlima na wakulu, kawasoniziyiti palongolu pa wantu kuwakwega gambira walopolwa mumwanja gwa ukanga wakuwi.

¹⁶ Vinu namumleka muntu yoseri kawatuliri malagaliru toziya viboga ama vyakulanda ama mashaka ga msambu ama msambu gwa mwezi gwa syayi ama lishaka lya Kwoyera. ¹⁷ Vitwatila avi ndo shiviyiru hera sha galii gagiza, unakaka weni ndo Kristu. ¹⁸ Namjimila kulundwa na muntu yoseri yakalitenda kuwera gwa mana toziya ya maonu ga gweka na yakahimiziya unanagala wa mpayu na kuwaguwira kwa wantumintumi wa kumpindi, Muntu handa ayu kalitumba hera kwa mahala gakuwi ga nshimba. ¹⁹ Kaleka kuwera pamuhara na Kristu, yakawera mtuwi gwa nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba yoseri ilikola na kuwera pamuhara na viunguru na mishipa yakuwi, naikula ntambu yakafiriti Mlungu.

Kuhowa na kulikala pamuhara na Kristu

²⁰ Mwenga muhowa pamuhara na Kristu na kulopuziwa kulawa mumakakala mwa washamshera wokolamlima wa pasipanu. Vinu kwa shishi mulikala gambira wantu wa pasipanu? Kwa shishi mkola malagaliru gambira aga? ²¹ "Namkola ashi," "Namlawalira shilii," "Namshinkula shilii!" ²² Vitwatila avi vyoseri vibogoyoka palii pavitumika, aga malagaliru na mafundu ga wantu hera. ²³ Nakaka malagaliru aga gawonekana ga luhala mukuguwira kwawalitendiriti weni na muunanagala na kuyitendera nshimba kwa kukalipa, kumbiti gahera makakala ga kulewelera lumata lwa nshimba.

3

¹ Vinu handa mzyuka pamuhara na Kristu, muliholi ga kumpindi, kulii Kristu kwakawera, aku kankulivaga pahala pa wega wa uwezu wa Mlungu. ² Muliholeli vitwatira vya kumpindi, na vitwatira ndiri vyaviwiri panu pasipanu. ³ Toziya mwenga muhowa na ukomu wenu uffwa pamuhara na Kristu mngati mwa Mlungu. ⁴ Ukomu wenu ndo Kristu, na pakalawira, na mwenga viraa hamlawili pamuhara nayomberi muukwisa wakuwi.

Makaliru ga makashu na makaliru ga syayi

⁵ Hangu mshilagi kila shintu shikondola shashiwera mngati mwenu, uhumba na uhakata na lumatamata ludoda na shamata na maholu madoda aga galifana na kuguwira shinyagu. ⁶ Toziya ya vitwatira avi maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira ndiri. ⁷ Makashu maweni mwenga mlikaliti hangu, patukolitwi mlima na yomberi. ⁸ Kumbiti vinu mgaleki goseri aga, maya na shamata, na ukondola, kuhigilanga, na visoweru vidoda navilawa mumilomu mwenu. ⁹ Namlipayira, toziya mwenga mvula kala uwuntu ugona, pamuhara na makondola gakuwi goseri, ¹⁰ mvala uwuntu wa syayi. Uwuntu awu wendereya kutendwa hweri na Mlungu, yakauwumbiti su tulifani nayomberi. ¹¹ Muntambu ayi, kwahera ntambu ya gweka kwa Mgiriki na Muyawudi, yakingiziwitwi jandu na yakingiziwitwi ndiri jandu, muhenga na mwani kaya, mmanda na muntu mlekeru. Kumbiti Kristu ndo kila shintu, na kamuvyoseri.

¹² Mwenga mwawantu wakuwi Mlungu, yomberi kawafiriti na kawasyagula, vinu muwiri na moyu gwa lusungu na uheri na unanaga, na upoli na uhepelera. ¹³ Mhepelerani na kulekiziya na vidoda, handa muntu kana toziya ya kumlawumu myaguwi. Mlekiziya ni vidoda Mtuwa ntambu yakawalekiziya ni mwenga. ¹⁴ Kwa goseri aga ganongoleriti kulonga, muwonger mafiliru, toziya mafiliru ganamataziya vintu vyoseri muwumu wawuwera mkamilika. ¹⁵ Na ponga ya Kristu iyingira mumioyu mwenu, toziya ya aga mwenga mshemitwi munshimba yimu ayi. Kayi mlongi mayagashii! ¹⁶ Ujumbi wa Kristu ulikali mngati mwenu. Pamuhara na ulunda wakuwi woseri. Mulifundi na kalitakuziana kwa luhala loseri, mwimbi zaburi, na nyimbu za shirohu, mumwimbili Mlungu mumioyu kwa kulonga mayagashii. ¹⁷ Na shoseri shamtenda ama shamtakula, mshitendi kwa litawu lya Mtuwa Yesu na kulonga mayagashii Mlungu Tati kupitira yomberi.

Malagaliru mumakaliru gasyayi

¹⁸ Mwenga wadala, muwapikaniri wapalu wenu, ntambu yaimuherepeziya Mtuwa.

¹⁹ Namwenga wapalu muwafiri wadala wenu, namuwera wakalipa kwa womberi.

²⁰ Namwenga mwananguta, muwapikaniri walera wenu mugoseri, toziya shitwatira ashi shimfirizia Mtuwa.

²¹ Namwenga ashina tati namwasoziya wananguta wenu, nawiza kuwuya kumbeli.

²² Namwenga wamanda muwapikaniri muvyoseri walii watuwa wa pasipanu pawawaloreni ndiri gweka yakuwi toziya mfira kuwoneka waherepa, kumbiti mtendi hangu kwa moyu guherepa, toziya ya kumguwira Mtuwa. ²³ Shoseri shamtenda, mtendi kwa moyu goseri, toziya mumtendera Mtuwa, mumtendera ndiri muntu. ²⁴ Muliholi Mtuwa hakawapanani lifupu lwa uhala lyakawatulili wantu wakuwi. Mumtenderi Kristu Mtuwa! ²⁵ Toziya kila muntu yakatenda vidoda hakanki shibena mgongu sha ukondola wakuwi wala kwahera kubagula.

4

¹ Na mwenga wakulu, muwatenderi wamanda wenu kwa uherepa na kulinganira Mlungu ntambu yakafira, pamuvimana kuwera mwenga viraa mwanayu Mtuwa kumpindi kwa Mlungu.

Malagaliru

² Mwendereyi kumuwa Mlungu, na pamumuwa Mlungu muliloleri hweri, pamlonga mayagashii Mlungu. ³ Mtuwili twenga viraa vilii, su Mlungu katuvuguliri mlyangu toziya ya ujumbi wakuwi su tuwezi kubwera bada ya Kristu. Toziya ya bada ayi, vinu neni namushibetubetu. ⁴ Vinu mumluwi Mlungu, su neni mwezi kulonga ntambu yanfiruwa, na bada ntambu paiwera lupalahera.

⁵ Muwari na luhala pamulikala na wantu yawammana ndiri Mlungu, mtumiyi hweri lupenyu lwamuwera nalu. ⁶ Visoweru vya mwenga vitakiwa viwari viheri mashaka goseri na vyakufiliziya, na mtakiwa kuvimana ntambu ya kumwankula hweri kila muntu.

Malamusiwu ga lupelero

⁷ Numjega Tukiku kwa mwenga mlongu gwetu mfiruru, mtenda lihengu mwaminika na ntumintumi muyetu mulihengu lya Mtuwa, hakawagambiri visoweru vyangu vyoseri. ⁸ Numtuma kwa mwenga su kawatuli moyu kwa kuwagambirani visoweru vyetu. ⁹ Kankwiza pamuhara na Onesimu, mlongu gwetu yatumfira na mwaminika, yomberi ayu ndo mwenikaya muyenu. Hawawagambiri visoweru vya vitwatira vyoseri vyavitendeka panu.

¹⁰ Alisitariku, yakawera mushibetubetu pamuhara na neni, kankuwalamsiyani, viraa vilii Mariku, mwipa gwakuwi Barinaba kankuwalamsiyani. Mpata kala malagaliru ga visoweru vyakuwi, pakasoka kwa mwenga mumshemeri. ¹¹ Yoshuwa yawamshema Yustu, kankuwalamsiyani. Pakati pa Wayawudi wawankiti kala njimiru, awa hera gweka yawu ndo yawatenda lihengu pamuwera na neni kwajili ya ufalumi wa Mlungu, womberi wantula moyu nentu.

¹² Epafura, yakawera mwenikaya muyenu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, kankuwalamsiyani. Mashaka goseri kankuwaluwirani mwenga kwa Mlungu su mpati kugoloka na mkamali na mgangamala muvitwatira vyoseri vyavimfiriziya Mlungu. ¹³ Neni mweza kutakula ukapitawu kuwera kankutenda lihengu nentu kwa mwenga na kwa wantu wa Laudikiya na walii yawawera Hierapoli. ¹⁴ Luka, mganga gwetu yatumfira, na Dema wawalamsiyani.

¹⁵ Muwalamsiyi walongu wetu wa Laudikiya. Mmulamsiyi dada Nimfa pamuhara na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yashiwera munumba yaku. ¹⁶ Pamsoma kala luhamba alu, muwapanani wayenu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Laudikiya wabetula, na luhamba lyanuwalembeleriti wantu wa Mlungu wa Ladiikiya wawapanani mwenga, na mwenga mulubetuli. ¹⁷ Mumgambiri Arikipu katendi hweri lihengu lilii lyakapanitwi na Mtuwa.

¹⁸ Neni Paulu namba aga kwa liwoku lyangu mwani, nuwalamsiyani. Mliholi kuwera nakushibetubetu. Manemu ga Mlungu gawari pamuhara na mwenga.

LUHAMBWA LWA KWANJA LWA PAULU KWA WATESALONIKI ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja kwa Watesaloniki lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Lulembitwi pamonga mushinja sha malongu muhanu na yimu Pakwiwuka Yesu. Pamonga iwoneka luhamba alu luweriti lwa kwanja kutulwa mu Bibiliya pamahamba gagalembitwi na Paulu. Paulu kaweriti Korintu pakalulembiti luhamba alu kwa wantu yawamjimira Yesu Mutesaloniki, shilii shakashyanjishiti mumwanja gwakuwi kwa pili gwa untumintumi (Matendu 17:1-10). Ilembwa mushintora sha Matendu kuwera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kwana Wayawudi na Wagiriki wawuwa.

Pakushyanjisha shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, Paulu kasinditi kulikala nentu aku Tesaloniki, su yomberi katumiti luhamba shakapanu kuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu aku. Luhamba luweriti na matakuliru gawuwa na malagaliru ga kuusu ntambu ya kulikala kwa muntu yakamjimira Yesu. Vilaa vilii Paulu katakuliti kuusu kwiza kwa mala ya pili kwa Kristu Mlopoziya. Pamonga mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki wanemeleriti litakuliru ali. Paulu katakulira kwiza kwa mala ya pili kwa Yesu handa shintu sha kuwatenda walikali makaliru yagamfriziya Mlungu (5:6-8).

Yagaweramu

Paulu kwankwanja luhamba lwakuwi kwa kushilamusiya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kulonga mayagashii kwa Mlungu toziya ya womberi, shipandi sha 1

Shakapanu kankutakulira kuusu matendu gakuwi na visoweru vyavijegiritwi na Timotewu, shipandi sha 2 mpaka sha 3.

Paulu kankulaviya malagaliru kwa wantu yawamjimira Yesu ntambu yawafiruwa kulikala pawavimana kuwera Kristu hakizi mala ya pili, shipandi sha 4:1 mpaka shipandi sha 5:15.

Paulu kankumalira kwa kushilamusiya kayi shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kushigambira kuwera kila muntu mushipinga ashi kalubetuli luhamba alu, shipandi sha 5:16-28.

¹ Neni paulu na Silwanu na Timotewu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa Tesaloniki, ndo wantu wakuwi Tati Mlungu, na gwa Mtuwa Yesu Kristu. Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga.

Makaliru na moyu gwa Watesaloniki

² Mashaka goseri nonga maya gashii Mlungu kwajili ya mwenga, na kuhola mashaka goseri mkuluwa kwetu. ³ Kulongolu kwa Mlungu Tati gwetu tuwahola ntambu yamlanguziya njimiru yenu kwa matendu, ufiru wenu ntambu yaweweza kutenda lihengu kwa kugangamala, na ntambu litumburu lyenu mumtuwa gwetu Yesu Kristu.

⁴ Walongu wayetu tuvimana handa Mlungu kawafira na handa kawasyagula muweri wantu wakuwi. ⁵ Toziya shipindi patuwabwelireni Shisoweru Shiwigira shilii shiweriti ndiri shisoweru hera, kwa likakala Iya Rohu Mnanagala patuwera na unakaka handa ujumbi awu uweriti wanakaka. Muvimana ntambu yatulikali pamuhera na mwenga, tulikala kwa mota ya mwenga. ⁶ Mwenga mfatiti mfanu gwetu, mumjera Mtuwa. Tembera mbeziwitwi nentu, muuyangiti ujumbi awu kwa nemeleru kulawa kwa Rohu Mnanagala.

⁷ Hangu mwenga mwa mfanu guherepa kwa shipinga sha wajimira woseri wa Makedoniya na Akaya. ⁸ Toziya kulawirana na gangamalu ya mwenga ujumbi wa Mtuwa upikindirika aku ndiri Makedoniya na Akaya hera, kumbiti njimiru yenu kwa Mlungu yenea poseri. Kayi tufira ndiri kutakula nentu. ⁹ Wantu awa wankuyowera kutyangira kwetu kwiza kwa mwenga, ntambu yamvilekiti kuviguwira vinyagu, wamtenderi Mlungu yakawera mkomu na gwa nakaka. ¹⁰ Na vinu wangumhepera Mwana gwakuwi kasuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu, Mwana ayu ndo Yesu, mweni Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwa wahowiti na mweni kankutulopoziya mumaya ga Mlungu yagayiza.

2

1 Untumintumi wa Paulu aku Tesaloniki

¹ Walongu maweni mwenga muvimana handa kutyangira kwetu kwa mwenga kuweriti kwa hera ndiri. ² Muvimana ntambu yawatuzurumiti na kutwigiranga Filipi pamberi pa kwiza kwa mwenga Tesaloniki, tembera kuweriti na usinganu uvuwa Mlungu gwetu katuyupiti ugangamala wa kuwabwelerani Shisoweru shakuwi Shiwigira. ³ Shitwatira

sha kuhimiziziya kwa mwenga, shitwatira shangali kulitumbira mbayu ama nifu idoda, wala tufirandiri kumpayira muntu yoseri. ⁴ Twenga tutakula mashaka goseri hadha ntambu yakafira Mlungu toziya yomberi katuwona waheri kupananwa lihengu lya kushibwera Shisoweru ashi Shiwagira, nifu ya twenga kuwafiriziya wantu ata shididini ira tufira kumfiriziya Mlungu kavimana myoyu ya twenga mpaka mngati.

⁵ Mana hadha ntambu yamvimana, twenga tutenderiti ndiri visoweru vya kuzyangazyanga na kufifa uweni wumwawu. Mlungu ndo kapitawu. ⁶ Tusakula ndiri kuzyumwa kulawa kwa wantu, pota kulawa kwa mwenga, pota kulawa kwa muntu yoseri ⁷ Tembera twenga patuwera wantumintumi wa Kristu, metuwezi kuluwa shintu kwa mwenga. Kumbiti twenga tuweriti wanonu pakati penu gambira mawu ntambu yakalera mwana gwakuwi. ⁸ Tuwafiriti mwenga nentu ata tuwera kala kuwagambira Shisoweru Shiwagira hera sha Mlungu, kumbiti viraa na makaliru getu. Ntambu yamwera wantu mtufira! ⁹ Waumini wayetu, nakaka mulihola ntambu yatutenditi lihengu na kugazika, tenditi lihengu paliwala na pashiru su natwiza kuwera shisanka kwa mwenga patuwabweleriti Shisoweru Shiwagira sha Mlungu. ¹⁰ Mwenga mwawakapitawu na Mlungu viraa kapitawu, mgenderanu gwetu ntambu yaguwera pakati pa mwenga yamjimira guweriti mnanagala na mkamilika kulongolu kwa Mlungu na pota kuwera na vidoda. ¹¹ Mwenga muvimana, twenga tumtendiriti kila yumu gweni gambira tati ntambu yakawera na wananguta wakuwi. ¹² Tuwatenditi muweri na moyu na kuwahiriziya su mpati kulikala makaliru ga kumfiriziya Mlungu yakawashemani mngati mwa Ufalumi na ukwisa wakuwi mwani.

¹³ Na kwa toziya ayi, twenga twendereya kulonga mayagashii Mlungu kuwera mwenga pamwankiti shisoweru sha Mlungu shamshipikinira kulawa kwa twenga, mushijimiriti ndiri gambira shisoweru sha muntu kumbiti ntambu yaiwera, shisoweru sha Mlungu shashitenda lihengu mngati mwa mwenga yamjimira. ¹⁴ Mwenga walongu wayetu, mwenga muweriti mfanu gwa vipinga vya wantu vyavimjimira Mlungu yawawera Muyudeya, mu Kristu Yesu, toziya mgaziwitwi na wenikaya wayenu mawani gambira weni ntambu yawagaziwitwi na Wayawudi yawawu.

¹⁵ Ndowneni yawamlagiti Mtuwa Yesu pamuhara na wambuyi wa Mlungu, na watutabisiyiti na wankumkalaziya Mlungu na wawalema wantu. ¹⁶ Watujeriti kutuleweleriti twenga kuwabwelerita wantu yawawera ndiri Wayawudi su nawalopoziwi. Mashaka goseri wawamemiziya shipimu sha vidoda vyawu. Upeleru wawu maya ga Mlungu gawatulukira.

Paulu kafira kuwatyangira Watesaloniki kayi

¹⁷ Kumbiti waumini wayetu, kulekana kwa twenga na mwenga kuweriti kwa katepu hera, kayi kulekana aku kuweriti ndiri kwa rohu kumbiti kwa nshimba hera. Shakapanu kwa shipindi shitangala ndiri, tuweriti na matamata nkulu ya kufira kuwawona kayi masu kwa masu. ¹⁸ Toziya tufiriti kwiza kwa mwenga. Naneni Paulu ntenditi kayi na kayi, kumbiti Shetani katupingiriti. ¹⁹ Hashi, patugoloka kulongolu kwa Mtuwa Yesu shipindi pashisoka, litumbiru lya twenga ama nemeleru ama toziya ya lifupu lya kulanguziya ukanga wa twenga haliweri shishi? ²⁰ Yina, mwenga ndo mwaukwisa na nemeleru ya twenga.

3

¹ Upeleru wakuwi tusinditi kuhepelera nentu, su tuamuwiti kusigala Aseni kulii gweka yetu, ² na kumtuma kwa twenga mlongu gwetu Timotewu, mwani ndo mtenda lihengu muyetu kwajili ya Mlungu mukubwera Shisoweru Shiwagira sha Kristu tumlagaliriti kawagamaziya na kuwatula moyu na kukamaziya njimiru yenu. ³ Su kwahera muntu yoseri yakawuya kumbeli toziya ya magaziwu aga. Mawani mwenga hamvimani kuwera tufiruwa kupata ntabika. ⁴ Toziya patuweriti pamuhara na mwenga, tuwagambiriti kuwera hatutabisiwi su ilawiriti ntambu ira ayi, ntambu yamvimana. ⁵ Toziya ayi, nsinditi kuhepelera ng'anyi su numjegiti Timotewu kwa mwenga su mpati visoweru vya njimiru yenu. Ntira kuwera kwa ntambu yingi mkondola kawajeriti na lihengu lyoseri lyatutenditi pakati pa mwenga lyagamili hera.

⁶ Kumbiti vinu Timotewu kawuyiti kala, yomberi katugambiriti visoweru viherepa kuusu njimiru yenu na mafiliru genu. Yomberi katugambiriti kuwera mutuhola mashaka goseri, na mfira kutuwona gambira twenga ntambu yatufira kuwawona mwenga.

⁷ Su waumini wayetu, mumagaziwu na ntabika zyetu zoseri, twenga tuwera na moyu toziya ya mwenga kupitira njimiru yenu, ⁸ toziya vinu nakaka twankulikala payiwera mwenga ngangamala mukulikolerana pamuhara na Mtuwa. ⁹ Kwa ntambu gaa tuweza kulonga mayagashii Mlungu toziya ya mwenga, kwa nemeleru yoseri yatuwera nayu

kulongolu kwa Mlungu toziya ya mwenga? ¹⁰ Pashiru na paliwala twenga tumluwa Mlungu kwa njimiru yetu yoseri tuwawoni kayi mwenga su tuwezi kushinyawa shilii shashipungukiti mumoyu mwa mwenga.

¹¹ Twankumluwa Mlungu yakawera Tati gwetu mweni ndo Mtuwa gwetu Yesu, katutandiri njira ya kwiza kwa mwenga. ¹² Mtuwa pamuhera na mwenga hamuwezi kutenda kwongereka na kugangamala mumafiliru kwa muntu na muyaguwi na kwa wantu woseri ntambu yatutenditi kwa mwenga. ¹³ Kwa njira ayi yomberi hakayigangamaziyi myoyu ya mwenga, na mwenga hamuweri pota na vidoda wananagala kulongolu kwa Mlungu yakawera Tati, Mtuwa gwetu Yesu pakizaku pamuhera na wananagala wakuwi woseri.

4

Makaliru gakafira Mlungu

¹ Vinu, waumini wayetu, mulifundi kulawa kwa twenga ntambu yamfiruwa kulikala su mmufiriziwi Mlungu, nakaka muwera mwankulikala ntambu ayi, vinu twankuwagambira kupitira mulitawu lya Mtuwa Yesu mwendereyi kutenda hangu nentu na nentu. ² Mwenga mugamana malagaliru gatuwapananiti mwenga kwa uwezu wa Mtuwa Yesu. ³ Mlungu kafira mwenga muweri wananagala na mulituli gweka na makaliru ga uhumba. ⁴ Kila mpalu katosheki na mdala gwakuwi kwa unanagala na ligoya, ⁵ na namulikala kwa matamata gadoda gambira wantu yawammana ndiri Mlungu. ⁶ Su muntu yoseri nakam-tendera vidoda ama kumpunja myaguwi mushitwatira ashi, ntambu yatuwagambiriti na kuwaberiziya, Mtuwa hakawazibu woseri yawatenda vitwatira avi. ⁷ Mlungu katushema ndiri tulikali makaliru ga uhumba, kumbiti tulikali muunanagala. ⁸ Su muntu yoseri yakagalema mafundu aga kamlema ndiri muntu kumbiti kamlema Mlungu yakawapanana Rohu gwakuwi Mnanagala.

⁹ Vinu kwa visoweru vya kuwafira waumini wayenu, twenga tufira ndiri kuwalemba mwenga, maweni mwenga mfunditwi na Mlungu ntambu yamfiruwa kulifira. ¹⁰ Nakaka mwenga muweriti mwankuwatendera hangu waumini wayenu kila pahala Mumake-doniya. Tuwaluwani waumini wayetu su mtendi nentu na nentu. ¹¹ Muweri na nfiru ya kulikala makaliru gakutenda ndiri umatu, kila yumu katendi shitwatira shakuwi mweni na katendi lihengu kwa mawoku gakuwi mweni ntambu yawatuwalagaliriti pamberi. ¹² Kwa ntambu ayi, hamliyuپی zyumi iyerepa kulawa kwa walii yawawera ndiri Wakristu, hamuweri ndiri na toziya kuwatumbira wamonga kwa mafiliru genu.

Mtuwa kankwiza

¹³ Walongu wayetu, twenga tufira muvimani unakaka kuusu walii yawahowiti, su namuhinginika mumoyu gambira wantu yawahera litumbiru. ¹⁴ Twenga tujimira kuwera Yesu kahowiti na kazyukiti, su tujimira kuwera Mlungu hakawawuziye pamuhera na Yesu, woseri walii yawahowiti pawamjimira yomberi.

¹⁵ Shilii shatuwafundani ndo lifundu lya Mtuwa kuwera twenga yatulikala, patusigala mpaka kwiza kayi kwa Mtuwa, nakaka hapeni tuwalongoleri walii yawahowiti. ¹⁶ Toziya Mtuwa mweni hakizi kulawa kumpindi kwa Mlungu pamuhera na amuli na liziwu lya ntumintumi gwa kumpindi mkulu gwa Mlungu na mliwu gwa mbalapi lya Mlungu. Su walii yawahowiti pawamwamini Kristu hawazyukisiwi huti. ¹⁷ Shakapanu twenga yatulikala, mushipindi ashi hatujojinirwi pamuhera na womberi mumawundi kuliwona na Mtuwa kulyera, su hatuweri mashaka goseri pamuhera na Mtuwa. ¹⁸ Su mulitangi kuwera na moyu maweni mwenga kupitira visoweru avi.

5

Muweri kala kwa kuwuya kazi kwa Mtuwa

¹ Walongu wayetu, kwahera toziya ya kuwalembelera mashaka na shipindi shakulawira shitwatira ashi. ² Toziya maweni mwenga muvimana weri kuwera lishaka lya Mtuwa halizi gambira shimpegu ntambu yakiza pashiru. ³ Wantu pawalonga, Kwana ponga na ulolera, uharibisiya haurawili vumu, gambira uvumu wa utama wa mdala yakawera na yinda yakawera kala kulera mwana, su wantu hapeni wayitiri.

⁴ Kumbiti mwenga walongu mwamuluwindu ndiri, na lishaka ali lifiruwa ndiri kuwayizirani vumu gambira shimpegu ntambu yakiza. ⁵ Mwawoseri mwenga mwawananguta wa gulangala na wananguta wa paliwala, twenga twawantu ndiri wa pashiru ama wa luwindu. ⁶ Su natugonja mpota gambira wamonga ntambu yawatenda, kumbiti hatafiruwi tulikali masu na kulilewelera. ⁷ Yawagonja mpota, wagonja pashiru na yawalowera, walowera pashiru. ⁸ Kumbiti twenga twawantu wa paliwala na tufiruwa kulikolamlima, tufiruwa kuvala njimiru na mafiliru gambira nguwu ya chuma ya kushinga pashifuwa, na litumbiru lyetu lya ulopoziwu gambira kofiya ya shuma ya kushinga mtuwi.

⁹ Toziya Mlungu katusyaguliti ndiri twenga twagamiziwi na maya gakuwi, kumbiti kuwanka ulopoziya kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, ¹⁰ yakahowiti toziya ya twenga, ata patuwera wakomu ama tuhowa su twenga hatulikali pamuhara na yomberi pakizi kayi. ¹¹ Su mulitendi kuwera na moyu na mulitangi maweni ntambu yamtenda vinu.

Malagaliru na malamusiwi ga upeleru

¹² Walongu wayetu, tuwaluwani muwayupi ligoya walii yawatenda lihengu pakati penu, walii yawawalongoziya mwenga Mumtuwa na kuwafundiza mwenga, ¹³ muwapanani ligoya likulu na kuwafira toziya ya lihengu lyawu. Muweri na ponga pakati penu.

¹⁴ Walongu wayetu, tuwagambirani muwaberiziwi wantu yawawera wapwari, muwatendi waweri na moyu wantu yawawera wagoyigoyi, na muwatangi wantu yawawera legilegi, muweri wantu wa kuhepelera. ¹⁵ Mloli muntu yoseri nakamwuzilira muyaguwi vidoda kwa vidoda, kumbiti mashaka goseri muliholi kuwatendera gaherepa wantu woseri.

¹⁶ Mnemeleri shipindi shoseri. ¹⁷ Mumluwi Mlungu pota kutoka, ¹⁸ na mlongi mayagashii Mlungu muntambu zoseri, aga ndo mafiliru ga Mlungu kwa mwenga kulikolerana pamuhara na Kristu Yesu.

¹⁹ Namumlema Rohu Mnanagala, ²⁰ namuuzarawu ujumbi kulawa kwa Mlungu ²¹ kumbiti mpimi kila shintu, namleka shashiweriti shiheri, ²² na mulikali patali na kila ntambu zya ukondola.

²³ Mlungu mweni gwa ponga, kawapunga nakamu mwenga muntambu zoseri na kaziloleri hweri rohu zyenu na myoyu na nshimba zyenu kutali na likosa lyoseri pakizaku kayi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ²⁴ Yomberi yakawashema mwenga ndo mwaminika, hakatendi hangu.

²⁵ Walongu wayetu, twenga viraa mtuluwili kwa Mlungu.

²⁶ Muwalamsiyi walongu woseri kwa lilanguliru lya mafiliru.

²⁷ Nuwalagalira mwenga kwa litawu lya Mtuwa muwasomeri luhamba alu walongu woseri.

²⁸ Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhara na mwenga.

LUHAMBWA LWA PILI LWA PAULU KWA WATESALONIKI ULONGOLERU

Luhamba lwa pili kwa Watesaloniki lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Yomberi kalulembiti alu shipindi sha pakwegera pa kululemba luhamba lwa kwanja kwa Watesaloniki, pamonga mushinja sha malongu muhanu na yimu Pakwiiwuka Yesu. Paulu kaweriti kankali Mukorintu pakalembiti luhamba alu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, shipinga shakashyanjishiti mumwanja gwakuwi gwa pili gwa untumintumi (Matendu 17:1-10). Ilembwa muluhamba lwa Matendu kuwera kwana Wayawudi wamu na Wagiriki wavuwa.

Pamonga shipinga sha Watesaloniki yawamjimira Yesu shifuruwa shivimani kuusu shipindi sha upeleru wa pasipanu na kuusu kwiza kwa mala ya pili kwa Kristu Mlopoziya, toziya Paulu kalembiti gavuwa kuusu aga mumahamba gakuwi goseri mawili kwa Watesaloniki. Luhamba lwakuwi lwa pili luyowelera nentu kuusu shipindi sha upeleru wa pasipanu. Vilaa Paulu kabereziziyiti kuusu yawafira ndiri kutenda mahengu. Kila muntu kafuruwa katendi lihengu su kapati shiboga (6-10).

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kulimaniziya mwene na waganja wakuwi, shipandi sha 1:1-2.

Shakapanu kalonga mayagashii Mlungu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki na kuwaluwira kwa Mlungu, shipandi sha 1:3-12.

Mushipandi sha 2, Paulu kankuyowera kuusu shipindi sha upeleru wa pasipanu.

Yomberi katakula kuusu wantu yawalema kutenda lihengu su watendi lihengu, shipandi sha 3:1-15.

Paulu kankumalira luhamba lwakuwi kwa kushilamusiya kayi shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 3:16-18.

¹ Neni Paulu na Silwanu na Timotewu twankuwalembelera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, wantu yawawera wa Mlungu yakawera Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ² Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga.

Kutoza shipindi sha kwiza kayi Kristu

³ Walongu wayetu, tufuruwa kulonga mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga, toziya njimiru yenu yongereka nentu na kulifira maweni kwankwongereka.

⁴ Ndo mana twenga tulitumbira mwenga muvipinga vya wantu wa Mlungu yawamjimira Kristu, ntambu yamwendereya kujimira muntabika zyenu zoseri na mumagaziwu gampata. ⁵ Goseri aga gankulunguziya utoza yaukamilika wa Mlungu, su mwenga hamuweri na unakaka Muufalumi wa Mlungu, ndoweni kwa toziya yakuwi mwankutabika.

⁶ Mlungu hakatendi shitwatira shiheri kulongolu kwakuwi, hakawawuziliri ntabika walii yawawatabisiya mwenga. ⁷ Na hakatupanani kwoyera twenga pamuhera na mwenga wantu yatugazika, shipindi Mtuwa Yesu pakaliwonisiya kumpindi kwa Mlungu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi yawawera na makakala, ⁸ hakawatozi kwa kuwayasa mumbamba zya motu wantu woseri walii yawamlemi Mlungu na walii yakashijimira ndiri Shisoweru Shiwigira sha Mtuwa Yesu. ⁹ Womberi hawatabiki muntabika ya mashaka goseri na kutulwa gweka kutali na ukwisa wakuwi mkulu, ¹⁰ yomberi pakiza mulishaka lilii kuwanka ukwisa kwa wantu wakuwi wananagala na ligoya kulawa kwa woseri yawajimira. Mwenga viraa hamuweri wamwawu, toziya mjimira ujumbi ulii yatuwajegiriti. ¹¹ Su twenga tuwaluwirani kwa Mlungu mashaka goseri, tumluwa Mlungu gwetu katendi makaliru gakawatenditi mlakali. Na kawamemiziya makakala gakuwi gatendi nfinu ya mwenga ya kutenda maheri na kumalira lihengu lyenu lya njimiru. ¹² Twankuluwa hangu su litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu halikwiswi mngati mwenu, na mwenga mupati ukwisa kwa kuwera pamuhera nayomberi kulawirana na manemu ga Mlungu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

2

Muntu yawamshema Mkondola

¹ Walongu, vinu nuwawankula mwenga, kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kujojinirwa kwa twenga pamuhera, tulikali nayomberi. Tuwaluwani nentu,

² namuhinginika kanongola mumoyu mwenu, ama namtendwa muweri na lyoga toziya

itakulwa kuwera lishaka lya Mtuwa liza kala. Pamonga shitwatira ashi shilawirana na patutungiti, ama patubweriti ama luhamba lyalilongana kuwera lilawa kwatwenga. ³ Namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa ntambu yoseri ilii. Toziya lishaka ali hapeni lizi kwanja ulii Ungonde mkulu ulawiri na ulii mwanalagiru yakalanguziyiti, mweni upeluru wakuwi ndo kuharabisiwa nakamu. ⁴ Yomberi kalikuliziya mweni kuusu kila shintu shawashiwona wantu kuwera ndo mlungu, ama shawashiguwira, su hakingiri na kulivaga mngati mwa numba nkulu ya Mlungu, pakafira mweni kuwera ndo Mlungu. ⁵ Hashi mulihola ndiri kuwera nuwagambiriti aga goseri shipindi panweriti pamuhera na mwenga? ⁶ Na mwenga mushimana shintu ashi shashimlewela vinu, su ayu Mdoda shipindi shakuwi shashifaa. ⁷ Pamuhira na hangu, Mdoda ayu yakafifikiti katenda lihengu vinu, kumbiti hakawoneki mpaka ulii yakamlewela pakawusiwa. ⁸ Shakapanu Mdoda ulii pakalawira, kumbiti Mtuwa Yesu pakiza hakamlagi kwa pumula ya mlomu gwakuwi na hakamwagamiziya kwa ng'ereng'eta ya kwiza kwakuwi. ⁹ Ayu Mdoda hakizi na makakala ga Shetani na kutenda kila ntambu ya mauzauza na makangashu ga kupayira, ¹⁰ na kutenda upayira wa kila ntambu kwa walii yawaweri muukumbu gwa kwagamira. Awa hawagamili toziya womberi wauwanka ndiri na kuufira unakaka ulii su walopoziwi. ¹¹ Su Mlungu kawatula pasi pa makakala ga kwagamira, wajimira upayira. ¹² Su woseri yawajimira ndiri unakaka kumbiti wasekelera vidoda, hawatozwi.

Wawasyagula mupati kuponiziwa

¹³ Tufirwa kungambira mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga walongu, mwenga yamfirwa na Mtuwa, toziya Mlungu kawasyagula kwanjira kwanja mpati kulopoziwa kwa makakala ga Rohu, mtendwi wantu wakuwi wanaganala kwa moyu gweni muunakaka. ¹⁴ Mlungu kawashemiti mwenga kupitira Shisoweru Shiwagira shatuwabweliriti, kawashemiti mupati kuwanka seemu yenu muukwisa wa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ¹⁵ Su walongu wayetu, mgangamali na kugalola weri mafundizu galii gatuwafunditi kwa mabweru getu na luhamba lwetu. ¹⁶ Tumluwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu mweni na Mlungu Tati gwetu, yakatufiriti na kwa manemu gakuwi katupanana tuweri na nemiziwa ya mashaka goseri na litumburu lihorepa, ¹⁷ kunemiziwa myoyu ya mwenga na kuwagamaziya su muwezi mashaka goseri kutenda na kutakula vyaviherepa.

3

Paulu kankuluwa waluwilwi kwa Mlungu

¹ Shakapanu, walongu wayetu mtuluwiri kwa Mlungu kuwera ujumbi wa Mtuwa wendereya kanongola kweneya na guwankwi kwa ligoya ntambu yawawera pakati pa mwenga. ² Mluwi viraa su Mlungu katulopoziyi kulawa kwa wantu legilegi na wakondola, toziya woseri ndiri yawawera na moyu kumjimira Mtuwa. ³ Kumbiti Mtuwa kaaminika, yomberi hakawagamaziya na kuwalolera kwa Mkondola ulii. ⁴ Na twenga twana litumburu Mutuwa kuwera mwenga mtenda na hamwendereyi kutenda vitwatira vyatuwalagalira. ⁵ Mtuwa kailonguziwa myoyu ya mwenga mumafiliru ga Mlungu na mukuhepelera yatupanwa na Kristu.

Vyamana kutenda lihengu

⁶ Walongu wayetu, twenga twankuwalagalira mulitawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu, mulikali gweka na waamini woseri yawawera waleri na yawafata ndiri malagaliru gatuwapananiti. ⁷ Maweni mwenga muvimana kuwera mfuwira kutenda ntambu yatutenditi twenga. Toziya twenga tuweriti ndiri wapweri patuweriti na mwenga, ⁸ tuliya ndiri shiboga kwa muntu yoseri pota ya kumpanana mpiya, kumbiti tutenditi lihengu kwa ukamala na ntabika paliwala na pashiru, su natuweri shisanka kwa wantu yoseri ulii pakati penu. ⁹ Tutenditi hangu, toziya ndiri tuwera uwezu wa kufira utanga wenu, kumbiti tufira kuwapanana shiranguziru hera su mtendi ntambu yatutenda. ¹⁰ Patuweriti pamuhira na mwenga tuwapananiti lilagaliru ali, "Muntu yoseri yakafira ndiri kutenda lihengu, nakaliya shiboga." ¹¹ Twenga tupikanira kuwera wamu wenu wawera waleri, watenda ndiri shoseri pakati pa mwenga na kwana wantu waleri, na watenda ndiri shoseri, kumbiti waliingiziya muvitwatira vya wantu wamonga. ¹² Kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu twankuwalagalira na kuwaberiziya, walikali watendi lihengu lyawu su walii shiboga shashilawirana na lihengu lyawu. ¹³ Kumbiti mwenga mwawalongu, namtoka kutenda gaherepa. ¹⁴ Handa muntu yoseri yakajimira ndiri shilii shatushilonga muluhamba alu, su mumtuli paweru muntu ayu, namtenda pamuhira na muntu ayu, su yomberi hakawoni soni. ¹⁵ Namumlola yomberi gambira mngonde, kumbiti mmuberiziya yomberi gambira mlongu.

Visoweru vya upelera

¹⁶ Mtuwa yakajega ponga kawapanani ponga mashaka goseri kwa kila ntambu. Mtuwa kaweri pamuhera na mwenga woseri. ¹⁷ Neni Paulu kwa liwoku lyangu namweni nemba malamsiwu aga, hangu ndo ntambu yandekera shilanguziwu mumahamba gangu goseri, ndo ntambu yanemba. ¹⁸ Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga woseri.

LUHAMBWA LWA KWANJA LWA PAULU KWA TIMOTEWU ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu ndo luhamba ntumintumi Paulu lwakamlembiriti Timotewu mfundwa gwakuwi. Pamonga luhamba alu lulembitwi pakati pa shinja sha malongu sita na mbili mpaka shinja sha malongu sita na msheshi Pakwiyuka Yesu. Shipindi ashi shiweriti shipindi sha mashaka gakuwi ga upeleru ga Paulu ga kulikala pasipanu. Paulu kaweriti pakwegera nentu na Timotewu, mala zivuva kamkantiti kuwera mwana gwakuwi (Wafilipi 2:22, 1Timotewu 1:2, 1:18).

Alu ndo luhamba lumuwamu lwa mahamba gamsheshi ndogeni Paulu kalulembiti kwa muntu gweka badala ya vipinga vya wantu yawamjimira Yesu. Mahamba gamonga matatu ndo luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa Paulu kwa Titu na luhamba lwa Paulu kwa Filimoni. Luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu luwera na visoweru vivuwa kuusu kuguwira muvipinga vya wantu yawamjimira Yesu (2:1-15), nzyumi zya walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Kristu (3:1-13), na mabereziwu kwa wantu walilori weri kuusu wafunda yawapayira (1:3-11, 4:1-5, 6:2-5). Shitwatira ashi shilanguziya Paulu ntambu yakaweriti pakamfunda Timotewu kawezi kuwera mlongoziya gwa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu. Luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu luwera na njira zyaziweza kuwatanga walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa vipindi vyetu su wawezi kulongoziya weri muutenderu wa kulongoziya vipinga vyawu vya wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Paulu kankwanja kwa kumlamusiya Timotewu, shipandi sha 1:1mpaka shipandi sha 2 Shakapanu kankufata kwa kumpanana Timotewu mabereziwu ga kulilora weri kuusu wafunda yawapayira, shipandi sha 1:3 mpaka shipandi sha 11

Paulu kankwendera pakalonga ntambu yakawera na mayagashii kwa Yesu, shipandi sha 1:12 mpaka shipandi sha 19

Paulu kankumlalira Timotewu kuusu uguwira na kuusu walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu, shipandi sha 2 shipandi sha 3

Paulu kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kumpanana Timotewu malagaliru gamu ga upeleru, shipandi sha 4 shipandi sha 6

¹ Neni Paulu ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa lilagaliru lya Mlungu Mlopoziya gwetu na Kristu Yesu litumbiru lyetu.

² Nukulembira Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru. Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Kristu Yesu kakupanani gwenga manemu ga Mlungu na lusungu na ponga.

Makalipiru ga Mafundu ga kupaya

³ Gulikali aku Efesu, handa ntambu yanukuluwiti nentu panweriti nankugenda Make-doniya. Na aku guwaleweleri wantu walii yawafunda mafundu ga mpayu. ⁴ Guwagambiri nawakolerana na tambu hera za kupaya pamuhera na kuvimana matawu ga wambuyi yagahera upeleru. Na kugamana matawu gavuwa ga wambuyi, geni gajega likakatala hera, pota kuwanyawa wantu mulihengu lya Mlungu lyalimanika kwa njimiru. ⁵ Nfiru ya amuli ayi ndo mafiliru yagalawa munjimiru iherepa na kufira kusyagula gaherepa na moyu gwa gwehera vidoda. ⁶ Wantu wamu waleka njira kwa kugaleka aga na kuvigendera vitwatira vyavifaa ndiri. ⁷ Womberi wafira waweri wafunda wa Malagaliru ga Musa, kumbiti wavimana ndiri shawatakula ama galii gawagolokera.

⁸ Tuvimana handa Malagaliru ga Musa gaherepa, handa pakagatendera ntambu yaifuruwa. ⁹ Ntambu irayyi gufiruwa kulihola handa Malagaliru ga Musa gatulwa ndiri toziya ya wantu waheri, kumbiti gatulwa toziya ya wantu yawamega malagaliru ga Musa na wantu yawajimira ndiri na wantu yawamtira ndiri Mlungu na wana vidoda na wantu wananagala ndiri na yawamana ndiri njira ya Mlungu na wantu yawawalaga wamawu na watati wawu ama walaga woseri walii. ¹⁰ Malagaliru ga Musa gatulwa toziya ya wahumba na wapalu yawaligonja weni kwa weni na yawashuwuza wantu na yawapaya na yawalilapira kwa upaya ama yawatenda shoseri sha kugenderana ndiri na mafundu ga nakaka. ¹¹ Mafundu aga gapatikana Mushisoweru Shiwasaga sha ukwisa wa Mlungu yakawera na matekeleru, ndogeni gampananitwi neni mpati kushibwera.

Mayagashii kwa Lusungu lwa Mlungu

¹² Mayagashii Mtuwa gwetu Kristu Yesu yakampananiti makakala, toziya ya lihengu lyangu. Nongamayagashi kwa kumona neni ndo mwaminika, kansyaguliti numtenderi. ¹³ Makashu neni nweriti mwigiranga na mtabisiya na ndenditi ndewu, kumbiti Mlungu kamoneri lusungu toziya nweriti ndiri na moyu, hangu nuvimaniti ndiri shanweriti nankutenda. ¹⁴ Na Mtuwa gwetu kamupananiti manemu gakuwi gavuwa, kamupananiti njimiru na mafiliru gatuwera naga kwa mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. ¹⁵ Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimilwa, Kristu Yesu kiziti pasipanu kuwalopoziya wantu yawatenda vidoda. Naneni nanavidoda nentu ya woseri, ¹⁶ Kumbiti Mlungu kamoniriti lusungu neni nweriti nana vidoda nentu ya woseri su Kristu Yesu kalanguziyi uhepera wakuwi woseri kwa neni, handa shilanguziwu kwa walii woseri hawamjimiri shapakanu na kwanka ukomu wa mashaka goseri. ¹⁷ Vinu kwa Mfalumi gwa mashaka goseri, yakaweza ndiri kuhowa na yakawoneka ndiri, Mlungu gwa gweka, su na iweri ligoya na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. ¹⁸ Mwanagwangu Timotewu, nukupanana lilagaliru ali toziya ya visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyavikutakulira gwenga pamakashu. Guvitendi visoweru avi su guwezi kulikomanga ngundu iyerepa ya kulikomanga na ukondola, ¹⁹ Na gukamuli weri njimiru yaku na kuwera muntu wa kusyagula na kutenda yagawera gaherepa. Wantu wamonga waleka kutenda aga ata waguhalibiziya moyu gwawu. ²⁰ Pakati pawu Himenayu na Alekizanda, ndoweni nuwapanani kwa Shetani, su wavimani nawamwigilanga Mlungu kayi.

2

Ntambu yanfuruwa wakristu kuluwa

¹ Pamberi pa goseri, mmugambiri Mlungu gamfira. Mumluwi Mlungu na muwaluwiri wantu wamonga na mlongi mayagashii Mlungu toziya ya wantu woseri. ² Muwaluwireni wafalumi kwa Mlungu, su tulikali makaliru gajii na ga ponga pamuhara na kunguwira Mlungu na mgenderanu mheri. ³ Kuluwa kwa Mlungu ashi ndo shitwatira shiherepa na shashimfiriziya Mlungu mlopoziya gwetu, ⁴ ndo yakafira wantu woseri walopoziwi na wawezi kumana unakaka. ⁵ Toziya kwana Mlungu yumu hera, na kwana yumu hera yakawakolaniziya wantu na Mlungu, ndo ulii muntu Kristu Yesu, ⁶ yakalilaviyiti mweni su kawakomboli wantu woseri. Awu uweriti ndo ulanguziwu wasokiti kwa shipindi pashisoka, handa Mlungu kafira kuwalopoziya wantu woseri. ⁷ Toziya ntumitwi neni nweri ntumintumi na mfunda gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi su nuwubweri ujumbi wa njimiru na unakaka. Neni mpaya ndiri kumbiti ntakula nakaka.

⁸ Su poseri pamuliwona mumluwi Mlungu, nfira wapalu yawatenda yagamfiriziya Mlungu wanyasuri mawoku gawu pawaluwa pota maya ama likakatala. ⁹ Viraa virii nuwafira wadala muwiri na mahala mvali nguwa zyazijimilika palongolu pa wantu kwa kulilemba ndiri kwa ulemu wa malingisi ga kupota viri pota kwa vintu vya zahabu na lulu ama nguwa zya beyi nkulu. ¹⁰ Kumbiti kwa matendu gaherepa ntambu yaifuruwa kwa wadala yawalunga wankumtira Mlungu. ¹¹ Wadala wafuruwa kulikala jiii na kutenda ligoya shipindi sha pawalifunda shisoweru sha Mlungu. ¹² Kumbiti neni numulekiziya ndiri mdala kuwera na uwezu kufunda ama kumkolamlima mpalu, kafuruwa kalikali jii. ¹³ Toziya Adamu wamuwumbiti kwanja, na shakapanu Eva. ¹⁴ Na Adamu ndiri yakazyangitwi, kumbiti mdala ndo yakazyangitwi na kawera na vidoda. ¹⁵ Hata hangu, mdala hakalopolwi kupitira kulera wana handa pakasigala munjimiru na mafiliru na unanagala na kulikala weri na wantu.

3

Walongoziya Mushipinga sha waamini

¹ Utakula awu wanakaka, muntu pakafira lihengu lya kugolokera shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, muntu ayu kafira lihengu liherepa. ² Su muntu yakafira kulonguziya shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, kaweri muntu yakahera shidoda shoseri na kafiruwa kaweri mpalu yakawera na mdala yumu hera, yakalilewela na yakagoheleka, kaweri muntu yakashemera wahenga na yakaweza kufunda. ³ Nakawera mlowera ama muntu gwa ng'ond, kumbiti kaweri mnanagala na muntu yakafira ponga, nakawera muntu gwa kufira mpiya nentu. ⁴ Kafiruwa kaweri muntu yakaweza kulonguziya weri kaya yakuwi na kuwatenda wananguta wakuwi waweri na ujimira na ligoya lyoseri. ⁵ Su muntu yakaweza ndiri kulonguziya kaya yakuwi, hakawezi hashi kushilonguziya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu? ⁶ Muntu yakaaminiti pakwegera nakatendwa kaweri mlongoziya mushipinga sha wantu yawamjimira kristu, nakiza kumema malingisi na kutozwa gambia vyawamtoziti

Mkondola. ⁷ Kafiruwu nentu kaweri muntu yakapitawulirwa viherepa na wantu wawawera kunja ya shipinga sha wantu yawamjimira Kristu, su nakiza kubeziwa na kuguwira mumgomuziwu gwa Mkondola.

Watanga Mushipinga sha waamini wa Kristu

⁸ Watanga mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wafiruwu waweri wantu yawawera na ligoya nawawera wafyangu nawawera walowera nawawera na lumatamata ludoda lwa mpiya, ⁹ womberi wafiruwu kulola weri unakaka wa njimiru munfiru iherepa. ¹⁰ Pamberi pa kusyagulwa kuwera watanga, womberi wafiruwu kujerwa huti na pawawoneka wahera likosa, su watendwi kuwera wantumini. ¹¹ Viraa vilii wadala wawu wafiruwu waweri na ntambu iherepa, nawawatakulira wayawu vidoda, yawalilewelera na yawawera waaminika muvitwatira vyoseri. ¹² Mtanga mushipinga sha yawamjimira Yesu, yomberi kafiruwu kaweri muntu yakawera na mdala yumu hera na yakaweza kuwalonguziwa weri wananguta wakuwi na kaya yakuwi. ¹³ Toziya watanga walii yawatenda lihengu lyawu liherepa na waweza kuwatenda wantu wamonga wawapikiniri, waweza kutakula pota lyoga munjimiru yawu Mukristu Yesu.

Unakaka ugubutulitwi

¹⁴ Nukulemba luhamba alu pamwera na matumbiru ga kwiza kwaku shipindi shashivuwa ndiri. ¹⁵ Kumbiti handa pankawa, su luhamba alu lukugambiri mgenderanu watufiruwu kuwera nawomberi munumba ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na shanjiru sha nakaka. ¹⁶ Kwahera mshashatiku goseri kuusu ukwisa wawugubutulitwi, ya njira yatwenga ya kumguwira Mlungu Kalawiriti gambira mfanu gwa muntu, Kalanguziyitwi na Rohu Mnanagala kuwera mjimirika kulongolu kwa Mlungu. Yomberi kawonekiti na wantumintumi wa kumpindi Na kabweriti pakati pa makabira goseri, Na kajimiritwi poseri pasipanu Na katolitwi muukulu kugenda kumpindi kwa Mlungu.

4

Wafunda mbayu

¹ Rohu Mnanagala katakula pota kufifa handa mumashaka ga upeleru wantu wamonga hawayileki ntumbiru, na wazijimiri rohu zya upaya na kufata mafundu ga washamshera. ² Mafundizu ga ntambu ayi gaenezwa na wantu wampayu na wafyangu weni awa uwezu wawu wa kusyagula gaherepa ama gadoda uhalibisiwa gambira shintu shashilunguliti mumotu. ³ Wantu awa wankufunda kuwera vidoda kuliyuga, na wankuwalewelera wantu kuliya viboga tunga. Kumbiti Mlungu kawumbiti viboga avi, su walii waweri wawamtumbira Mlungu na kuumana unakaka, waviliyi na kulunga mayagashii. ⁴ Toziya kila shintu shakashiwumbiti Mlungu ndo shiherepa, na kwahera shakulemwa handa pashwankwa kwa mayagashii, ⁵ toziya shisoweru sha Mlungu na kuluwa vipunga shintu ashi shijimiliki kwa Mlungu.

Numintumi kaherepa gwa Kristu Yesu

⁶ Handa paguwagambira wajimira wa Kristu malagaliru aga, haguweri ntumintumi muheri gwa Kristu Yesu, pagwendereya kukula shirohu kwa visoweru vya moyu na mafundu ga unakaka gagugafata. ⁷ Kumbiti gulekani na tambu zya upayira zyazitungitwi gulifundi kulikala makaliru ga kumtira Mlungu. ⁸ Mazoezi ga nshimba gawera na mana yakuwi, kumbiti kulikala kwa kumfiriziya Mlungu kufaa nentu, toziya gatupanana lagilu lya makaliru ga vinu na galii gagiza. ⁹ Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimirwa. ¹⁰ Twenga twankulitabisiya na kugangamala, toziya tumtumbira Mlungu yakawera mkomu, na yakawera Mlopoziya gwa wantu woseri na walii yawamjimira.

¹¹ Guwalagaliri na kuwafundiza vitwatira avi. ¹² Nagujimira muntu yoseri kakubeziyi toziya gwenga gwa mntemba, kumbiti gugangamali guweri mfanu kwa wantu yawajimira, mukutakula kwaku na mumakaliru gaku na mumafiliru gaku na munjimiru na mumakaliru gaherepa. ¹³ Mashaka goseri gwendereyi kuwabetulira wantu paweru Malembu Mananagala na kuwaberiziya na kuwafunda mpaka paniza. ¹⁴ Naguleka kutendera lifupu lya Kristu mngati mwaku, lyaguwankiti kwa umbuyi wa Mlungu na kwa kutulilwa mawoku na wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu ¹⁵ Guliholi weri toziya vitwatira avi na lihengu lyaku ntambu lyaliyongereka su kila muntu kawoni gagugatenda. ¹⁶ Guliloli weri gumweni pamuhera na mafundu gaku. Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda hangu, hagulilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

5

Gawafiriziwa kutenda wajimira

¹ Nagumkalipira muntu mzewi, kumbiti kumgambiri mpolimpoli gambira Tati gwaku. Muwatenderi wantemba gambira walongu waku, ² wadala wazewi guwagambiri handa mawu gwaku, na wahinga gambira muhasha gwaku, mumakaliru gaherepa. ³ Guwapanani ligoya wakenja yawehera ntangiru yoseri. ⁴ Kumbiti mkenja yakaweriti na wana ama wazukulu, womberi wafiruwa kwanja kulifunda kutenda shawafiruwa yawamjimira Mlungu kwa kaya zyawu weni na hangu wawatenderi maheri walera wawu na wambuyi wawu gambira galii gawawatendiriti womberi kwanja, toziya shitwatira ashi shiherepa palongolu pa Mlungu. ⁵ Mdala mkenja yakahera muntu gwa kumtanga nakaka, kamtulira Mlungu litumburu lyakuwi kusali na kumuwa Mlungu kumtanga pashuru na paliwala. ⁶ Kumbiti mkenja yakasinda kulilewela muvitwatira vya kulinemeziya nentu ayu gambira kahowa, tembera kangali mkomu. ⁷ Guwapanani viraa Malagaliru aga, su wantu wamonga nawawawona watenda gaherepa ndiri. ⁸ Kumbiti handa muntu kawalolera ndiri walongu wakuwi, ndo walii wa ukaya kwakuwi, su muntu ayu kayilema njimiru, na kadoda nentu kuliku muntu yakajimira ndiri. ⁹ Nagumwongelera mkenja yoseri yakenifiki vinja malongu sita nawamwingiziya muwalangwa ya wakenja. Kayi kiweriti kayugwa mala yimu hera, ¹⁰ na kaweri na zyuma ziherepa mumakaliru, yakawaleriti wana wakuwi weri, yakawashemiriti wahenga ukaya kwakuwi, kawanaviyiti magulu wantu wa Mlungu na kawatangiti wantu wana ntabiku na yakalilaviyiti kutenda vitwatira viherepa vivuwa.

¹¹ Kumbiti naguwarembisiya wakenja wahinga toziya handa lumatamata lwawu lwa nshimba paluwa livuwa na makakala kuliku kulilaviya kwawu kwa Kristu, hawafiri wawayugi kayi, ¹² na hawawoneki wanalikosa kwa kuleka lipatanu lyawu lya kwanja. ¹³ Wakenja gambira awa wana kuwera waleri pawayerayera numba na numba, shashidoda nentu ndo shawanja kuwatakula wantu makondola, na kuliyingiziya muvitwatira vya wantu wamonga, agawu pawalunga vitwatira vyangali kufiriziwa kulonga. ¹⁴ Su nfira wakenja wahinga wayugwi, wiwuli wana na kulolera weri numba zyawu su wankondou wetu nawapata lupenyu vya kulonga vitwatira vikondola kwa twenga. ¹⁵ Toziya wakenja wamonga waleka njira ya Mlungu na kumgenda Shetani. ¹⁶ Kumbiti handa mawu yoseri Mkristu kana walongu weni ndo wakenja yawehera utanga nakaka, yomberi kafiruwa kuwatanga toziya nakashilekera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu ali lya kuwatanga, su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiwalolero walii yawawera wakenja wahera utanga nakaka.

¹⁷ Wazewi wawalongoziya wantu uweri wafiruwa wanki shibena mgongu nentu, ndo kwa walii yawatenda lihengu kwa gangamala mukubwera na kufunda. ¹⁸ Toziya Malembu Mananagala ngalanga. “Nagumtawa ng’ombi mlomu pakafikisiya mbunji,” Na kayi “Mtenda lihengu kafiruwa kwanka shibena mgongu shakuwi.” ¹⁹ Nagujimira kwanka mayangiru ga wazewi wawalongoziya mshipinga sha wantu yawamjimira Yesu pawahera wakapitawu wawili ama watatu. ²⁰ Walii yawatenda vidoda guwabeliziya paweru, su wamonga wapati kutira. ²¹ Nukulagalira palongolu pa Mlungu na pa Kristu Yesu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wasyaguliwa, gugakoli malagaliru aga pota kubagula. ²² Nagutenda kanongola kumtulira muntu mawoku toziya ya lihengu lya kumtendera Mtuwa. Pagutenda hangu haguweri pamuhara na vidoda vyakuwi. Gulituli muuherepa. ²³ Nagulanda mashi hera, kumbiti gulandi divayi ndidini, toziya ya mtima gwaku, toziya gulwala mala kwa mala. ²⁴ Vidoda vya wantu wamonga viwoneka pota kufifa, pamberi pawawajega kutozo, kumbiti vidoda vya wamonga vimanika pawasoka mkutozo. ²⁵ Ntambu iraa hayi, mafiluru gaherepa gawoneka paweru, na ata galii yagawoneka ndiri paweru gaweza ndiri kwendeleya kufifwa.

6

¹ Wamanda woseri wafiruwa kuwagoya watuwa wawu, su nakuwera na toziya ya wantu kulihigilanga litawu lya Mlungu na kubeziya mafunda getu. ² Wamanda weni watuwa wawu ndo wantu yawamjimira Yesu nawawabeziya toziya wawaholera womberi ndo walongu wayawu. Pambeli pakuwi, wafiruwa kuwatendera viherepa nentu, Kumbiti wafiruwa kuwatendera weri nentu, toziya awa wawapata ulunda kulinginirana na lihengu lyawu ndo wajimira weni wawafira.

Mafundu gampayu na walunda wanakaka

Gufiruwa kufunda na kubwera vitwatira avi. ³ Handa muntu yoseri yakafunda mafundu gamonga, nayomberi kajimira ndiri visoweru vya nakaka vya Mtuwa gwetu Yesu Kristu na mafundu mumakaliru ga kumfiriziya Mlungu, ⁴ yomberi kamema malingisi na

wala kashimana ndiri shintu. Yomberi ndo yakafira likakatala na ndewu kwa visoweru vyahera na haga gajega weya na ndewu na umatu na mayigilangu na kupayirana, ⁵ na likakatala lyangali kuwera na uperuru wa wantu weni mahala gawu gaperiti, weni wahera kayi unakaka. Ndo walii yawalihola handa kutenda lihengu lya Mlungu ndo njira ya kulipatira ulunda. ⁶ Kutenda ntambu yakafira Mlungu pamuhera na kutosheka kwana mota nkulu. ⁷ Toziya tujega ndiri shintu mupasipanu wala tuweza ndiri kuwuya na shintu. ⁸ Kumbiti handa patuwera nashi shiboga na nguwu, tufiruwa tutosheki navi. ⁹ Kumbiti walii yawafira kuwera walunda waguwira mumajera na mgomiziwi, na mumatamata ya uzigizigi yaujega kutenduwa guwakwega mukuguwa na uharabisiya. ¹⁰ Toziya kufira mpiya nentu ndo shanziru sha ukondola woseri. Wantu wamonga wafriti nentu kupata mpiya ata wayerayera kutali na njimiru, na wayitenduziya myoyu yawu kwa hinginika nkulu.

Malagaliru ga Paulu kwa Timotewu

¹¹ Kumbiti gwenga muntu gwa Mlungu, gulikali kutali na vitwatira avi vya ukondola. Gutendi galii yagakutenda gujimiriki kwa Mlungu na gakumfiriziya Mlungu na ujimira na ufiru na uhepelera na unanaga. ¹² Gutendi ngangamalu kugakanka majeru muujimira gwakalipananiri lifupu lya ukomu wa mashaka goseri lyagushemilitwi shipindi pagujimiriti njimiru yaku palongolu pa wakitawu wawu. ¹³ Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu yakavipananiti ukomu vintu vyoseri, na kulongolu kwa Kristu Yesu yakalaviyiti ukapitawu wa unakaka kulongolu kwa Pontiu Pilatu, ¹⁴ nukulagalira gugakoli malagaliru aga pota likosa na kugajimira kwa kwaminika mpaka lishaka Mtuwa gwetu Yesu Kristu pakalawira. ¹⁵ Kulawira kwakuwi hakutendeki shipindi shashifaa shitulitwi na Mlungu mpetelwa na yakawera mkolamlima gwa gweka, Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa watuwa. ¹⁶ Yomberi gweka yakuwi kalikala mashaka goseri muulangala gweni kwahera muntu yakaweza kugusegelera. Kwahera muntu yakamwoniti ama kwahera muntu yakawezi kumwona. Kwa yomberi liwari ligoya na makakala gamashaka goseri! Yina haa.

¹⁷ Guwalagaliri wantu yawawera walunda muvitwatira vya makaliru ga vinu, nawalibinda ntumbiru lyawu muulunda ya vintu vyakulitumbira ndiri. Kumbiti wamtumbiliri Mlungu yakatupanana vintu vyoseri kwa uvuwa toziya tunemelerwi navi. ¹⁸ Guwalagaliri watendi maheri, waweri watenda mafiliru gaherepa gavuwa, naweri wakalamuka na waweri kala kukolerana na wamonga ulunda wawu. ¹⁹ Kwa kutenda hangu hakuwatangi kupata ukomu wa mashaka goseri handa vilii muntu hakalijojiniliri vintu vivuwa havimangi shipindi shashisoka. ²⁰ Timotewu, gushikoleri weri shirii shagupananitwi. Gulishapiri matakuziyanu ga madoda na ukakatala wa shizyigizyigi wa shirii shawashema wantu wamonga "Umana," Kumbiti umana ndiri. ²¹ Toziya wamonga wajimira wawera na umana wa mpayu, kulawirana kwakuwi wahagamiziya njimiru. Nuwafilireni mwa-woseri maheri ga Mlungu.

Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBWA LWA PILI LWA PAULU KWA TIMOTEWU ULONGOLERU

Luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu ndo luhamba lwakamlembiriti mfundwa gwakuwi. Luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu lulembitwi pakwegera na upeluru wa mashaka gakuwi ga Paulu ga kulikalala pasipanu. Shipindi ashi Paulu kaweriti mtatirwa mushibetubetu mlushi lwa Rumi (2 Timotewu 1:16). Paulu kaweriti pakwegera nentu na Timotewu na mala zivuwa kamkantiti kuwera mwana gwakuwi (Wafilipi 2:22, 1Timotewu 1:2, 1:18).

Alu ndo luhamba lumuwamu pa mahamba gamsheshi kulawa kwa Paulu yagalembitwi kwa muntu gweka badala ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Mahamba gamonga matatu ndo luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa Paulu kwa Titu na luhamba kwa Filimoni. Mushipindi luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu, wantu yawamjimira Yesu yawaweriti muukolamlima wa Rumi waweriti wankutabisiwa. Pamonga ayi ndo yayiweriti toziya ya Paulu kutatirwa mushibetubetu, su mweni kamlembiriti Timotewu kumlagalira kahepeleri muntabiku. Ntambu yayiweri muluhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu, Paulu kankumpanana Timotewu mabereziwu gavuwa kuusu wafunda wa upayira (1Timotewu 1:16-18). Viraa kankumgambira Timotewu kuwera hakuweri na vipindi vya ntabiku kulongolu (3:1).

Yagaweramu

Paulu kankwanja kwa kumlamusiya Timotewu (shipandi sha 1:1-2), shakapanu kankumupanana moyu, shipandi sha 1:3-18

Shakapanu kankumgambira Timotewu kaweri muhepelera, shipandi sha 2:1 mpaka shipandi sha 13

Paulu kankumupanana Timotewu malagaliru ga ujumula, shipandi sha 2:14-26

Kankufata kwa kumupanana Timotewu mabereziwu kuusu malawiru ga vipindi vya kulongolu na ntambu iherepa ya kutenda, shipandi sha 3:1mpaka shipandi sha 4:8

Paulu kankumalalira kwa kulonga vitwatira vyavimuwusu Timotewu mweni, shipandi sha 4:9 mpaka shipandi sha 24

¹ Neni Paulu, Mlungu kafiriti kuntenda ntumintumi gwa Kristu Yesu su nuwubweri ukomu wa mashaka goseri watulagiliritiw mukulikolerana pamuhara na Kristu Yesu.

² Nukulemba gwenga Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu yanukufira, nukufilira manemu na lusungu na ponga kulawa kwa Mlungu Tati na Mtuwa gwetu Kristu Yesu.

Mayagashii na kulipanana moyu

³ Mayagashii Mlungu mweni yanumtendera kwa nfru iherepa ntambu yawatenditi wazewi wangu, nonga mayagashii kila panukuhola mukuluwa kwangu pashiru na paliwala. ⁴ Nugahola masozi gaku na nfru nentu kukulola, nweri na nemelera nentu.

⁵ Nuyihola njimiru yaku ya nakaka, njimiru yayiweriti mubibi gwaku Loisi na mumawu gwaku Euniki. Nana unakaka handa gwenga gwanayi vulaa. ⁶ Ndo nukuholiziya guli-tendi lifupu lyagupananitwi na Mlungu liweri na makakala nentu lifupu ali lyagwankiti shipindi panukutuliriti mawoku. ⁷ Toziya Rohu yatupananitwi na Mlungu yomberi katutenda ndiri tuweri na lyoga, yakatutenda tuweri na makakala na mafiliru na kulileweleru.

⁸ Su naguwonona soni kuwagambira wamonga visoweru vya Mtuwa gwetu, kayi nagu-wona soni toziya ya neni yanwera mushibetubetu toziya ya Mtuwa gwetu Kristu Yesu. Kumbiti gutendi pamuhara na neni muntabika toziya ya Shisoweru Shiwagira, kwa makakala gagupananitwi na Mlungu. ⁹ Yomberi katulopoziyiti na kutushema tuweri wantu wakuwi mweni, toziya ndiri ya matendo na mafiliru getu gaherepa, kumbiti toziya ya nfru yakuwi mweni na manemu gakuwi. Katupananiti manemu aga kwa njira ya Kristu Yesu pamberi pa kunyawa pasipanu. ¹⁰ Kumbiti igubutulwa kwatwenga vinu kwa kwiza kwakuwi Mlopoziya gwetu Kristu Yesu. Yomberi kaagamaziya makakala ga kuhowa na kwa njira ya Shisoweru Shiwagira na kuwulaviya ukomu wawehera na kufuwa.

¹¹ Nsyagulitwi neni nweri ntumintumi na mfunda na kuwabweleru wantu Shisoweru Shiwagira, ¹² na neni ntabika toziya ya avi. Kumbiti nankali nahera soni nentu toziya nummana ulii yanumjimiriti, kayi nana nakaka handa yomberi hakashiloleri shirii shakanupiti, mpaka lishaka lya uperuru. ¹³ Gugakoleri weri mafundu galii ga nakaka ganukufunditi na gusigali munjimiru ayi na aga ndo mafiliru getu mukuwera pamuhara

na Kristu Yesu. ¹⁴ Shitwatira shirii shiherepa shagupananitwi gushikoleri kwa makakala ga Rohu Mnanagala yakalikala mngati mwetu.

¹⁵ Ntambu yaguvimana, wantu woseri wa lushi lwa Asiya wandeka, pakati pawu kwana Figelu na Herimugeni. ¹⁶ Mtuwa kawawoneri lusungu kaya ya Onesifori, toziya mala zivuwa kanemelezityi mmoyu, kayi kawona ndiri soni toziya nweriti mshibetubetu, ¹⁷ kumbiti shakapanu pakasokiti Rumi, kanjiti kunsakula kwa kugangamala mpaka kamona. ¹⁸ Mtuwa kamwoneri lusungu mulishaka lya upereru! Na gwenga guvimana weri gavuwa gakantendiriti kulii Efesu.

2

Shonta mjimirika gwa Kristu Yesu

¹ Su gwenga mwana gwangu gugangamali muuheri wa Mlungu watupanananwa kwa njira ya kuwera pamuhera na Kristu Yesu. ² Gutoli mafundu galii gagupikaniriti panugabwera kulongolu kwa wakapitawu wawuwa, guwapanani wantu wawajimirika, walii yawavimana ntambu ya kuwafunda wamonga.

³ Gugangamali muntabiku gambira shonta mjimirika gwa Kristu Yesu. ⁴ Shonta pakawera mung'ondu kaliyigiziya ndiri muvitwatira vya mashaka goseri, katendi vitwatira vya ng'ondu su kamfiriziya mkulu gwa mashonta. ⁵ Viraa vilii muntu yoseri yakatuga mbiru kaweza ndiri kukanka na kupananwa lifupu lya kukanka handa pakajimira ndiri malagaliru ga madingu. ⁶ Yakalima mweni katenditi lihengu likamala kafiruwa kaweri gwa kwanja kwanka mabenu. ⁷ Guliholi aga gantakula, toziya Mtuwa hakakupanani makakala gakuvimana kila shintu.

⁸ Gumholi Yesu Kristu yakazyukusiya, yakaweriti gwa lukolu lwa Dawudi, ntambu yashilonga Shisoweru Shiwigira yanushibwera, ⁹ hangu ntabika na ntawalilwa minyololu gambira mtenda makondola. Kumbiti Shisoweru sha Mlungu shitawika ndiri minyololu. ¹⁰ Hangu nankuhepela muvitwatira vyoseri toziya ya wantu wawasaguliwi na Mlungu, su womberi viraa wanki ulopoziya wawupananwa kwa njira Kristu Yesu weni kajega ukwisa wa mashaka goseri. ¹¹ Utakula awu wanakaka,

“Handa tuhowiti pamuhera na yomberi,
Hatulikali viraa pamuhera nayomberi.

¹² Patwendeleya kuhepela,
Hatukolimlima pamuhera na yomberi viraa.

Handa patumlema yomberi,
Na yomberi hakatulemi twenga.

¹³ Handa patusinda kuwera wajimirika,
Yomberi hakasigali mjimirika mashaka goseri,
Toziya yomberi hapeni kagalambuli galii kakalonga.”

Mtenda lihengu yakajimiritwi na Mlungu

¹⁴ Su guwaholiziya wantu waku vitwatira avi na kuwaberiziya kulongolu kwa Mlungu waleki ndewu ya visoweru. Ukakatala awu utanga ndiri, su ujea uhalibisiya mkulu kwa walii yawapikanira. ¹⁵ Gugangamali kulilanguziya kuwera mjimirika palongolu pa Mlungu gambira mtenda lihengu mweni yakawona ndiri soni toziya ya lihengu yakuwu mweni yakafunda weri shisoweru sha nakaka. ¹⁶ Gulikali kutali na visoweru vyavimfiriziya ndiri Mlungu na vya shizigiziyi, toziya geni gongera kuwatenda wantu waweri kutali na Mlungu. ¹⁷ Mafundu ga ntambu ayi ndo handa lilonda lyalikula kanongola na kuliya nshimba. Pakati pawu yawafunditi aga ndo Himenayu na Filetu. ¹⁸ Womberi wapotoka nentu na unakaka, wayihalibisiya njimiru ya wantu wamonga mushashatiku pawalonga handa uzyukisiya watuhepela utendeka kala. ¹⁹ Kumbiti unakaka wa Mlungu uweriti ungagamala gambira libuwi lya lyanjiru, visoweru avi vilembwa panani pakuwi. “Mtuwa kawamana walii yawaweriti wakuwi,” Na “Kila muntu yakalishema handa yomberi ndo gwa Mtuwa na kaleki ukondola.”

²⁰ Mngati munumba nkulu, mwana mabakuli na vyombu vya kila ntambu, vyamonga vya vinyawitwi kwa mabuhi ga mpiya na zaabu vya kutendera mahengu ga gweka, vyamonga vyombu vya mitera na vyombu vya ukaka vyakutendera mahengu ga mashaka goseri. ²¹ Su handa muntu pakalipunga kwa kulitula kutali na vitwatira vya ukondola woseri, hakaweri handa shitenderu sha kutendera lihengu lya gweka toziya kusyagulwa na kamfiriziya Mtuwa gwakuwi na kawera kala kwa kila lihengu lihererepa. ²² Gukali kutali na lumatamata lya untemba, gufati yagamfiriziya Mlungu na njimiru na mafiliru na ponga pamuhera na wantu woseri yawamluwa Mtuwa kwa moyu gwaguherepa. ²³ Gulikali kutali na makakatala ga uzigizigi na ungali mahala, guvimana handa aga gajega ndewu. ²⁴ Su ntumintumi gwa Mtuwa nakalirewa. Kafiruwa kaweri mnanaga kwa wantu woseri,

na Mfunda kaherepa na mhepelera. ²⁵ Mweni ndo mnanaga pakawaberiziya wasingani wakuwi, toziya Mlungu mekawanapani lupenyu lya kuleka vidoda vyawu, na kuumana unakaka, ²⁶ kwa njira ayi kaweza kuvimana kulipota mumgomuziwa gwa mkondola gwakawagomuziyiti na kutenda wagajimiri mafiliru gakuwi.

3

Mashaka ga upeluru

¹ Guliholi handa, mumashaka ga uperuru, hakuweri shipindi sha kutabika. ² Wantu hawaweri wankulifira weni na wana lumatamata lwa mpiya na weni kulizyuma na weni malingisi na yawahigiranga, yawawajimira ndiri walera wawu na viraa virii wantu wakondola. ³ Hawalawili wantu yawahera nifu mumoyu mwawu na yawahera lusungu na wasonguziwa na yawalilewelera na yawakalipa na yawafira ndiri maheri, ⁴ hawaweri wagalambuka na yawalishera ndiri na wanamtiti na yawafira kulifriziwa weni kuliku kumfira Mlungu. ⁵ Palongolu pa wantu hawawoneki handa wantu yawamtira Mlungu, kumbiti wagalema makakala gakuwi. Gulikali kutali na wantu awa.

⁶ Wantu wamonga muwalii hawingiri numba zya wantu nakuwazyanga wadala su wawapikiniri womberi. Wadala awa ndo walii wazyigiziyi yawamemiti vidoda na kulonguziwa na limatata lya kila ntambu. ⁷ Wadala awa weni wajera nentu kulifunda kumbiti kwa ntambu yawawera wawezi ndiri kugafikira malifa ga nakaka. ⁸ Wantu awa walema unakaka gambira Yane na Yambire * ntambu yawasinganiti na Musa wantu awa mahala gawu gahalibisiwa na walemwa toziya njimira yawu ya mpayu. ⁹ Kumbiti hapeni wadahi kwendeleya nentu toziya ungalimahala wawu hauwoneki kwa woseri. Gambira ntambu yaiweriti kwa ashina Yane na Yambure.

Malagaliru ga upeluru

¹⁰ Kumbiti gwenga gugamana mafundu gangu na magenderanu gangu na mafiliru gangu mumakaliru na ujimira waneni na uhepelera waneni ufira waneni na uganga-mala waneni, ¹¹ ntabika na tabu yaneni. Guvimana vitwatira vyoseri vyavilawiliti kulii Antiokiya na Ikoniu na Listira. Ntabiku ayi yahepeleriti nentu na Mtuwa kanopoziyiti mugoseri. ¹² Na muntu yoseri yakafira kulikala makaliru ga kumtira Mlungu, mkuwera pamuhara na Kristu Yesu, hawamtabisiyi. ¹³ Kumbiti wantu wakondola na wadeta hawongeleki muukondola nentu, pawawazyanga wamonga na kuzyangwa na wamonga. ¹⁴ Kumbiti gwenga gulikolerani muunakaka wa vitwatira virii vyagufunditi na kuvijimira nakamu. Guwamana walii wawaweriti wafunda waku, ¹⁵ na guliholi handa kwanjira uwana waku gugamana Malembu Mananagala, geni gaweza kukupanana luhala lwalu-jega ulopoziya kwa njira ya njimira Mukristu Yesu. ¹⁶ Malembu Mananagala goseri galemwa kwa ulongoziya wa Mlungu na gaherepa mukufundira unakaka, kuberiziya na kuwabera kutenda vikondola na kuwalonguziwa wantu walikali makaliru yagamfiriziya Mlungu. ¹⁷ Su, muntu yakamtendera Mlungu kaweri na kila shintu shashifirwa muku-tenda lihengu lya Mlungu kaweri kala nakamu kwa kutenda kila lihengu liheri.

4

¹ Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa Kristu Yesu yakawa-toza wakomu na yawahowa na hakizi kuwera mkukola mlima pakawera Mfalumi, ² gwendereyi kushibwera Shisoweru sha Mlungu, guweri kala mushipindi shiherepa ama mushipindi shiherepa ndiri. Gukalipiri na guberiziya na kuwatula moyu wantu paguwafunda kwa uhepelera woseri. ³ Hashizi shipindi wantu hawalemi kugapikanira mafundu ga nakaka, kumbiti hawafati lumatamata lyawu weni pawalijojinira wafunda wawuwa kwa kuwagambira vitwatira vilii hera vyeni makutu gawu gawawa kufira kupikinira. ⁴ Hawalemi kuupikanira unakaka, hawagalambukili tambu za upayira. ⁵ Kumbiti gwenga guliloleri weri muvitwatira vyoseri, guhepeleri muntabika na gutendi lihengu lyaku lya kushibwera Shisoweru Shiwagira na gumaliliri untumini waku.

⁶ Toziya shipindi sha neni sha kuhowa shapakwegera na mwazi gwangu hagwitiki gambira watambika wa Mlungu ntambu yawitilira shijungu sha divayi kulongolu kwa Mlungu. ⁷ Nuyitula weri njimira, gambira muntu yakatenda weri mumbiru nuzimalira mbiru zoseri. ⁸ Na vinu isigala hera kumpananwa lifupu lya makaliru ga kumfiriziya Mlungu, lyeni ndo lifupu Mtuwa, Mtoza gwa kumfiriziya Mlungu, hakampalani neni lishaka lilii na neni hera ndiri, su na walii woseri wawahepelera kwa hamu kulawa kwakuwi.

Malagaliru ga Paulu

* 3:8 Wantu awa waweriti waganga wa Misri aku guloli Kulawa 7. 11

⁹ Gutendi kanongola kwiza kwaneni pakwegera, ¹⁰ Dema kavifira vitwatira vya pasi-panu, kandeka na kagenda Tesaloniki. Kiresika kagenda Galatiya na Titu kagenda Dalimatiya. ¹¹ Luka gweka yakuwi ndo yakawera panu pamuhera na neni. Gumtoli Mariku gwizi nayu, toziya hakawezi kuntanga mulihengu lyangu. ¹² Numtuma Tukiku kulii Efesu. ¹³ Shipindi pagwiza gunjegeri likoti lyangu lanulirekiti kwa Karipu kulii Trowa, vulaa gunjegeri nentu vintola virii vyawanyawiti kwa lukuli.

¹⁴ Mhaku ulii yawamshema Alekizanda kantendera makondola gavuwa, Mtuwa hakampanani kulawirana na galii gakantendiriti. ¹⁵ Muliloleli weri na yomberi, toziya kasinga kwa makakala visoweru vya twenga.

¹⁶ Shipindi sha kwanja pandaviyiti ukapitawu wangu, kwahera muntu yakagolok-iti kuntanga, woseri wandekiti. Numuluwa Mlungu nakawawalangira madoda kwa shitwatira ashi. ¹⁷ Kumbiti Mtuwa kantangiti, kamupananiti makakala ga kushibwera Shisoweru Shiwagira shoseri, su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira. Naneni nopoziwitwi mukuhowa gambira kulawa mumlomu mwa simba. ¹⁸ Mtuwa hakan-dopoziyi kulawa muvitwatira vyoseri vikondola, na kuntula weri mpaka muufalumi wakuwi wa kumpindi. Kwa yomberi uweri ukwisa mashaka goseri. Yina haa.

Malamusiwu ga upeleru

¹⁹ Gumlamusiyi Prisila na Akula, pamuhera na kaya ya Onesifori.

²⁰ Erastu kasigaliti Korintu na numulekiti Tirofimu kulii Miletu toziya kaweriti mlweri.

²¹ Gutendi kanongola kwiza pamberi pa shipindi sha mpepu.

Ebulu na Pudi na Linu na Klaudiya pamuhera na woseri wajimira wa Kristu wankulam-siya.

²² Mtuwa kaweri pamuhera na gwenga.

Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBWA LWA PAULU KWA TITU ULONGOLERU

Luhamba lwa Paulu kwa Titu ndo luhamba lumuwamu lwa mahamba gamshehi geni mlemberwa ndo mtu gweka badala ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Mahamba gamonga matatu ndo luhamba lwa kwanja lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa pili lwa Paulu kwa Timotewu na luhamba lwa Paulu kwa Filimoni. Paulu pakamlembiriti Titu, kumbiti kalulemba handa vilii pakafira wantu wawuwa waupikaniri ujumbi awu. Tuweza kulimana ali toziya Paulu kalanguziya nzyumi zakuwi zya untumintumi shitwatira Titu kaweriti kankushimana kala. Pamonga Paulu kalulembiti luhamba alu pakati pa shinja sha malongu sita na tatu mpaka shinja sha malongu sita na muhanu Pakwiyuka Yesu.

Paulu kamlagiliriti Titu kavi longuziye vipinga vya wantu yawamjimira Yesu yawaweriti mushisiwa sha Kireti. Paulu kalulembiti luhamba alu kwa Titu su kumpanana malagaliru mukuwasyagula na kuwafunda walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu. Viraa kalaviyiti malagaliru ga ntambu iraa ayi kwa Timotewu. Mahamba gakuwi gatakulira walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu ntambu yawafiruwa kuwera na makaliru gaherepa ga kumfiriziya Mlungu. Walongoziya wa vipinga vya wantu yawamjimira Yesu wa mashaka aga wafiruwa kulola weri galii yagafiruwa muulonguziye.

Yagaweramu

Paulu kankumlagalira Titu kuwasyagula walongoziya yawamfira Mlungu mumakaliru mwawu, shipandi sha 1:1-16

Shakapanu kankumlagalira kawafundi wantu walikali makaliru ga kumfira Mlungu mumakaliru gawu, shipandi sha 2:1 mpaka shipandi sha 3:11

Paulu kankulemba luhamba lwakuwi kwa kuvilemba visoweru vya kumalalira, shipandi sha 3:12 shipandi sha 15

Lamusiwu

¹ Neni Paulu, ntumintumi gwa Mlungu na ntumintumi gwa Yesu Kristu.

Neni nsyagulwa kuinyawa njimiru ya wasyagulwa wa Mlungu na kuwalongoziya wau-mani unakaka wa makaliru ga kumfiziya Mlungu, ² lweni liyanjiru lwakuwi ndo litumburu lya kupata ukomu wa mashaka goseri. Mlungu yakalonga ndiri mpayu, katugambiriti kala ukomu awu pamberi pakwanjira kila shintu, ³ na shipindi shashifiriziwitwi pashisokiti kaulanguziya mushisoweru shakuwi. Neni wanupiti shisoweru ashi nushibweri kulawirana na Lilagaliru lya Mlungu, Mlopoziya gwetu.

⁴ Nukulemba gwenga Titu, yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru gwatutendaga pamuhera.

Nukufilira uheri wa Mlungu na ponga kwa Mlungu Tati, na Kristu Yesu Mlopoziya gwetu.

Lihengu lya Titusi kulii Kreti

⁵ Nukulembi mushisiwa sha Kireti gutendi weri vitwatira vya mafundu yagasigaliti, na kuwasyagula wazewi walongoziya mushipinga sha yawamjimira Kristu mukila lushi. Guliholi ganakulagaliriti, ⁶ mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Kristu kafiluwa kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri, yakawera na mdala yumu hera, na wananguta wakuwi wafiruwa kuwera wajimira wa Kristu nawawera njuguluru na yawapikana ndiri. ⁷ Toziya mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Yesu yakalol-era vitwatira vya wantu ndo mgolokera gwa lihengu lya Mlungu, kafiruwa kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri na wamonga. Yakahera shikwimba na maya gapakwegera na mlowera na mndewu ama muntu yakalipanana ulunda kwa njira ya soni. ⁸ Kafiluwa kaweri muntu yakawashemera wantu na yakafira maheri na yakatenda yagamfiriziya Mlungu na katendi vitwatira ntambu yaifiruwa na kaweri mnanagala na yakalileweleru. ⁹ Kafiluwa kakoli uweri shisoweru shirii sha ujimirika gambira ntambu yagufunda. Su kawazi kuwapanana moyu wamonga kwa mafundu ga nakaka. Na kugalaviya paweru madoda ga walii yawasinga mafundu aga.

¹⁰ Toziya, kwana wantu wawuwa, hasa walii wawalawiti kulawa munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na yawatakula visoweru vya vyahera mana na wawalema walongoziya wawu na wawazyanga wamonga kwa uzigizigi wawu. ¹¹ Kwa ntambu yoseri ilii mpaka kuvinyamaziya visoweru vyawu, toziya wavuluvutira kaya yoseri kwa kufunda vitwatira vyawafiruwa ndiri kufunda, watenda hangu kwa nfiru idoda ya kulipanana ulunda wa mpiya. ¹² Ata yumu gwa wambuyi wawu, nayomberi viraa ndo Mkreti, kalongiti, "Wakureti watakulaga upayira mashaka goseri, ndo gambira wang'ongolu wadoda,

walwaliya na waleri!" ¹³ Na yomberi kapitawuliti nakaka. Su kwa hangu gufuliziwa guwakalipili nentu, su waweri na njimiru ya nakaka. ¹⁴ Nawaendereya kuzikolera ntambu hera zya Shiyawudi na malagaliru ga wantu yagalawira kwa wantu yawaulemiti unakaka. ¹⁵ Kila shintu ndo shinanaga kwa wantu wananaga, kumbiti kwahera shoseri shashiwera unanaga kwa walii yawadodoziyitwi na yawajimira ndiri, toziya mahala gawu na uwezu wawu wa kusyagula maheri ama madoda gahalibisiwa. ¹⁶ Wantu gambira awa walitumba handa wamumana Mlungu, kumbiti kwa matendu gawu wamlema. Ndo wantu wa ngalaliru nentu na wantu wawapikanila ndiri, wafaa ndiri kutenda shitwatira shoseri shiherepa.

2

Mafundu ga nakaka

¹ Kumbiti gwenga gufiruwa kubwera vitwatira vya vilinganira na mafundu ga nakaka. ² Guwagambiri wazewi wapalu waweri na ulewelera, waweri na luhala na wagoya, yawagolokiti munjimiru yawu, muufiru na uhepelera.

³ Vilaa vilii guwagambiri wadala wazewi watendi vitwatira vya vimfiriziya Mlungu. Wafiruwa ndiri kuwera wasonguziye, nawawera walowera, kumbiti wafiruwa wafundi vitwatira viheri. ⁴ Kwa njira ayi hawawezi kuwafunda washina mawu wahinga kuwafira wapalu wawu na wananguta wawu, ⁵ waweriti na ulewelera na makaliru mananagala, yawalolera weri vitwatira vya numba zyawu, na yawawapikanira wapalu wawu, su shisoweru sha Mlungu nawashigilanga.

⁶ Vilaa vilii, guwagambiri wantemba wafiruwi walileweleri. ⁷ Na gwenga gufiruwa kuwera mfanu gwa matendu maheri, kayi gugakoleri na gugajimili galii gagufunda. ⁸ Visoweru vyaku viwiri vya nakaka naviwera na vidoda vyoseri, su wangondu waku waweri na soni pawapata ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa twenga.

⁹ Guwagambiri wamanda wafiruwa kuwapikinira watuwa wawu na kuwaherepeziya muvitwatira vyoseri. Nawawalikakatala nawu, ¹⁰ ama kwiwa vintu vyawu. Kumbiti wafiruwa kulangaziya handa womberi ndo waheri na waminika mashaka goseri, kwa mafiliru gawu goseri, su wagapatili zyumi iherepa mafundu ga Mlungu Mlopoziya gwetu.

¹¹ Toziya maheri ga Mlungu gagubutulwa su gajegi ulopoziya kwa wantu woseri. ¹² Maheri ga Mlungu gatufunda kuleka ukondola woseri na matamata zya pasipanu, tuw-eri na kulileweleri, tulikali makaliru yagafirwa na kutenda galii yagamfiriziya Mlungu pasipanu vinu, ¹³ patuwera twankuhepera lishaka liii lya tekeleri lya litumbiru, shipindi pashilawira ukwisa wa Mlungu Mkulu na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. ¹⁴ Yomberi kalilaviya mweni kwajili ya twenga su katukomboli kulawa muudoda woseri na kutu-tenda tuweri wantu waherepa yawawera wakuwi mweni, wantu yawawera na lumata lwa kutenda maheri.

¹⁵ Su, gufundi wantu vitwatira avi na guutenderi uwezu waku woseri paguwatula moyu na kuwaberiziya wantu waku yawakupikanira. Muntu yoseri nakakubeziya.

3

Makaliru ga Shikristu

¹ Kuwaholuziye wantu walinanagaziye palongolu pa wakolamlima na wakulu, wafiriziwa kuwajimira na kuwera kala kwa kutenda kila shitwatira shiheri. ² Guwagambiri nawamwigilanga muntu yoseri, kumbiti walikali kwa ponga na mapikaniranu, mashaka goseri waweri wananaga kwa kila muntu. ³ Toziya shipindi shimu, twenga tuweriti wazyigiziyi, na wawapikinira ndiri na watupotoziyitwi. Tuweriti wamanda wa lumamata na kufira viherepa vya kila ntambu. Tulikaliti makaliru ga ukondola na weya, wantu watukalaliriti na twenga tulikalalirana twaweni gweka. ⁴ Kumbiti shipindi maheri na ufiru wa Mlungu, Mlopoziya gwetu pavigubutulitwi, ⁵ katulopoziyiti twenga, toziya ndiri ya vitwatira vyetu viheri vyatutenditi, kumbiti toziya ya lusungu lwakuwi, kwa njira ya Rohu Mnanagala katutenda twiwuki mala ya pili na kutupanana ukomu wa syayi kwa kutugulula kwa mashi. ⁶ Mlungu katupanana Rohu Mnanagala kwa uvuwa kwa njira ya Yesu Kristu, Mlopoziya gwetu, ⁷ su kwa maheri gakuwi tupati kujimirwa kuwera waheri palongolu Mlungu na kuuwanka ukomu wa mashaka goseri yatutumbira. ⁸ Shisoweru ashi sha nakaka.

Nfira gwenga guvhimiziye vitwatira avi, su walii yawamjimira Mlungu waweri na lumata lwa kutenda viheri, su vitwatira viherepa na vya kuwatanga wantu. ⁹ Kumbiti gulikaliti kutali na ukakatala wa shiziyigiziyi, na ndewu na malongeranu kuusu malagaliru ga Musa na kuvimana matawu ga wambuyi. Vitwatila avi vyahera mota yoseri na ndo vya hera. ¹⁰ Gulikaliti patali na muntu yakajega malekaniru gumpapani likalapiru lya kwanja

na ya pili, shakapanu gumleki. ¹¹ Guvimana handa muntu gambira ayu kaileka njira ya unakaka, na vidoda vyakuwi vimlanguziya kuwera kakosa.

Malagaliru ga upeleru

¹² Shipindi panumtuma Alitema ama Tukiku kwa gwenga, gutendi ntambu yaguweza kwiza kundola kuisi ya Nikopoli, toziya nfira kulikala kuli shipindi sha mpepu.

¹³ Gukamali kumtanga muntu gwa malagaliru Zeno na Apolu su wawezi kwanja miyanja yawu, na guloli handa wana kila shintu shawafira. ¹⁴ Wantu wetu wafiruwa walifundi kulilaviya weni mukutenda vitwatira viherepa, su wawezi kupata mafiliru gawu ga mashaka goseri na walikali makaliru gagehera utanga.

¹⁵ Wantu woseri yawawera pamuhera na neni wakulamsiya. Guwalamsiyi wajimira wayetu yawatufira mukujimira.

Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

LUHAMBALWA PAULU KWA FILIMONI ULONGOLERU

Luhamba ludidini kwa Filimoni lulembitwi na ntumintumi Paulu (1:1). Pamonga Paulu pakaweriti katatilwa mushibetubetu kalulembiti luhamba alu pakaweriti Rumi. Handa pakaweriti Rumi, luhamba alu lulembitwi pamonga mushinja sha malongu sita na yimu Pakwiyuka Yesu, shipindi shilaa pakalembiti luhamba kwa Wakolosayi.

Yomberi kamlembiliriti muntu yumu yakashemwa Filimoni. Filimoni kaweriti yumu gwa wantu yawamjimira Yesu, vulaa kaweriti na mmanda Onesimu. Paulu kamlembiliriti yomberi kungambira nakamwazibu mmanda gwakuwi Onesimu yakamtiriti Filimoni. Kwa malagaliru ga Rumi, Filimoni kaweriti teratera kumlaga Onesimu. Paulu katumiyiti uwezu wakuwi kumpanana moyu Filimoni kumjimira Onesimu kuwera mlongu yakamjimira Yesu na kashauli kuwera kalekiziwi katendi pamuhera na Paulu. (1:13-14).

Yagaweramu

Paulu kankumlamusiya Filimoni, shipandi sha 1:1-3:2.

Shakapanu Paulu kankumluwira Onesimu kuwera Filimoni kamwanki yomberi handa mlongu yakamjimira Yesu, shipandi 1:4-21

Paulu kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kutakula nfiru yakuwi ya kutyangira na malamusiwu ga upeleru, shipandi sha 1:22-25.

¹ Neni Paulu, mtatilwa toziya ya Kristu Yesu, nwera pamuhera na Timotewu mlongu muyetu.

Tukulemba gwenga Filimoni mtenda lihengu myetu yatukufira, ² na dada Afiya na Arikipu shonta myetu na Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawaliwona ukaya kwaku. ³ Tuwafilireni manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu, na kwa Mtuwa Yesu Kristu.

Mafiliru na moyu gwa Filimoni

⁴ Nonga mayagashii Mlungu shipindi shoseri panukuluwira Filimoni, ⁵ toziya mpikanira ntambu yagumjimira Mtuwa Yesu na ntambu yaguafira wantu woseri wa Mlungu. ⁶ Numuluwa Mlungu kakupanani likakala kuwagambira wantu wamonga njimiru yaku su guvimani goseri maheri gatuwera naga kwa kulikolerana pamuhera na Kristu. ⁷ Ufiru waku unjegera nemeleru nkulu na kuntula moyu toziya gwenga guyinemeziya myoyu ya wantu wa Mlungu.

Paulu kankumuwa Filimoni kamntangi Onesmu

⁸ Su, neni mlongu gwaku kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, handa hangu weza kuwera na ugangamala kukugambira ntambu yagufirwa kutenda, ⁹ kumbiti toziya ya mafiliru, nukuluwa hera. Neni Paulu nwera mzewi vinu na mtatirwa toziya ya kumtendera Yesu Kristu, ¹⁰ nukuluwa kwajili ya Onesimu, yakawera gambira mwana gwangu yakamjimira Kristu, nweriti tati gwakuwi gwa shirohu neni panweriti kushibetubetu. ¹¹ Makashu Onesmu kaweriti shintu ndiri, Kumbiti vinu kawera muntu gwa utanga kwa neni na gwenga vulaa.

¹² Vinu numtuma kwagwenga, yomberi ndo moyu gwangu. ¹³ Menfiriti kalikali na neni su kantangi lihengu panu kwajili ya mwenga shipindi ashi neni shawera mushibetubetu toziya ya Shisoweru Shiwigira. ¹⁴ Nfira ndiri kutenda shoseri pota na gwenga kujimira, su utanga woseri yangenda kumpanana yomberi, uweri wa kufira maweni.

¹⁵ Pamonga Onesmu kawukiti kwa gwenga kwa katapu hera, su kawuyi kayi kwagwenga mashaka goseri. ¹⁶ Na vinu yomberi mmanda ndiri kayi, kumbiti kawera kuliku mmanda, yomberi ndo mlongu gwetu. Yatumfira. Kaweri muntu gwa utanga kwaneni na hakaweri muntu gwa utanga nentu kwagwenga, pakawonikana handa ndo muntu muyetu na mlongu Mumtuwa.

¹⁷ Handa yaguwona neni kuwera mlongu gwaku su gumwanki Onesmu ntambu yagunangiti neni. ¹⁸ Handa kakukosera shintu, ama kawera na uwanda kwa gwenga, su neni hanumlipiri. ¹⁹ Neni Paulu nemba namweni kwa liwoku lyangu, hanukulipi. Handa hangu gwenga paguwera na uwanda wa ukomu waku kwaneni. ²⁰ Mlungu gwangu gutendi hangu kwa kuntanga neni toziya ya litawu lya Mtuwa, handa mlongu gwangu kwa kuwera pamuhera na Kristu, gugufiliziyi moyu gwangu.

²¹ Neni nwera na unakaka kuwera nembiti aga, hagutendi nentu ya ganukugambira. ²² Pamuhera na aga, muntandiri shumba sha kugonja toziya Mlungu pakankula ganduwa na neni hanuwatyangiri.

Malamusiwu ga upeleru

²³ Epafura, mtatirwa muyangu toziya ya kumtendera Kristu Yesu, kankukulamsiya.
²⁴ Na ashina Mariku na Alisitariku na Dema na Luka na awa watenda lihengu wayangu, viraa vilii wankukulamusiya.

²⁵ Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera namwenga.

LUHAMBWA KWA WAEBULANIYA ULONGOLERU

Luhamba kwa Waebulaniya ndo luhamba lwa kuwapanana moyu wantu lwalulanguziya ntambu Yesu pakatimiza umbuyi yawuwa Mulipatanu ligona. Luhamba alu lulembwa gambira muntu yakabwera, kwana nentu ya mawuyiru 60 kwa Lipatanu ligona Muwaebraniya yagalanguziya nakaka ntambu Yesu yakatimiza umbuyi wa Mlungu na lihengu lya Mtambika Mkulu gwa Shiyawudi. Toziya ayi luhamba lwana nfinu ya kuwapanana moyu Wayawudi yawamjimira Yesu. Luhamba alu lwa Waebulaniya lulanguziya Yesu ntambu yakatimiza malagaliru su watambika wakulu nawaendereya kulaviya tambiku zya kulunguziya torosu kayi. Toziya Yesu ndo yakaweriti tambiku kwa vidoda vyoseri kwa mala yimu hera. Luhamba ali kwa Waebulaniya luweza kuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kwa mashaka aga mukwendereya kumfata Yesu Kristu yakatutenda tuwezi kumjimira Mlungu viraa avi na kwendeleya kumjimira mweni (12:2).

Kwahera yakavimana muntu yakalulembiti luhamba alu kwa Waebulaniya, kumbiti wabetula walihola pamonga kalembiti ntumintumi Paulu ama ntumintumi Luka ama Barinaba. Shipindi yalulembiti luhamba alu shimanikana ndiri, kumbiti wawuwa wajimira kuwera lulembitiw pamberi pa shinja sha malongu saba Pakwiyuka Yesu, Yerusalemu payiharabisitiw shinja sha malongu saba Pakwiyuka Yesu, kumbiti mlemba gwa luhamba alu kayiyoweleriti Yerusalemu gambira hayeniharabisitiw, luhamba kwa Waebulaniya lulembitiw mulushi lwa Rumi (13:24) na pamonga lujegitiw muwamu mwa vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Mlemba kalanguziya kuwera Yesu ndo mkulu kuliku wambuyi wa Mlungu na wantumintumi wa kumpindi, shipandi sha 1:1-4:13

Shakapanu kankwendereya kulanguziya kuwera Yesu ndo mkulu kuliku wambuyi wa Mlungu yawaweriti wankutendera Mnumba nkulu ya Mlungu aku Yerusalemu, shipandi sha 4:14-7:28

Viraa utenderu wa Yesu ndo mkulu kuliku Lipatanu ligona Mlungu lyakalitenditi na wantu wakuwi kupitira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, shipandi sha 8:1-10:31

Pakatakuliriti kala kuwera Yesu ndo mkulu kuliku shoseri shilii, mlemba kankulagalira ntambu yakutenda, shipandi sha 10:32-13:17

Upeleru mlemba kankumalalira luhamba kwa kuwapanana moyu na Lamusiwu, shipandi sha 13:18-25

Shisoweru sha Mlungu kupitira Mwana gwakuwi

¹ Makashu Mlungu katakuliti na wambuyi wetu mala zivuwa kwa ntambu zivuwa kwa njira ya wambuyi wakuwi, ² kumbiti mashaka aga ga upeleru, kankutakula na twenga kwa njira ya Mwana gwakuwi ndomweni yakamusyagula kaweri mhala gwa vintu vyoseri, na kwa njira yakuwi Mlungu kanyawiti pasipanu. ³ Yomberi ndo mng'ereng'eta gwa ukwisa wa Mlungu, na kalifana nakamu ntambu ya Mlungu mweni, yakavitanga vintu vyoseri kwa shisoweru shakuwi shana makakala. Pakawapunga kala wantu vidoda vyawu, kalikala kumpindi uwega wa kumliwu wa Mlungu mkulu.

Mwana gwa Mlungu ndo mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi

⁴ Mwana katenditiw mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi, kapananitiw litawu likulu nentu kuliku womberi. ⁵ Mana Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwa kumpindi,

“Gwenga gwa Mwana gwangu,
neni leri nwera Tati gwaku.”

Hakeni takuli visoweru avi kwa ntumintumi gwa kumpindi yoseri

“Neni hanweri Tati gwakuwi,
Na yomberi hakaweri Mwana gwangu.”

⁶ Kumbiti pakamujega pasipanu Mwana gwakuwi, mwiwuku gwa kwanja, Mlungu kalonga,

“Wantumintumi wa kumpindi woseri wa Mlungu wamguwiri.”

⁷ Kumbiti kwa wantumintumi wa kumpindi, kalonga,
“Mlungu kawatenda wantumintumi wa kumpindi waweri gambira liyega,
Na wantumintumi wakuwi kawatenda kuwera gambira mpamba zya motu.”

⁸ Kumbiti kuusu Mwana, Mlungu kalongiti,
 “Ufalumi waku gwee Mlungu, ulikali mashaka goseri!
 Na luhonga lwa ukolamlima lwalumfiriziya Mlungu haluweri luhonga lwa Ufalumi waku.”

⁹ “Gwenga gufira kumfiriziya Mlungu na gulema makondola.
 Ndo toziya Mlungu, Mlungu gwaku, kakusyagula gwenga,
 Na kukuswaga lipaki, lipaki lya nemeru nkulu kuliku wayagu.”

¹⁰ Kayi,
 “Mtuwa gwenga, gutuliti liyanjiru lya pasipanu pakwanja,
 Mpindi vulaa ndo lihengu lya mawoku gaku. ¹¹ Azi haziperi kumbiti gwenga hagusigali mashaka goseri,

Zoseri hazisakali gambira nguwu. ¹² Haguzipindipindi gambira likoti,
 Na zweni hazisakali gambira nguwu ntambu yazisakala,
 Kumbiti gwenga ndo ulaa uliya mashaka goseri,
 Na mivinja yaku yahera upeleru.”

¹³ Mlungu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi,

“Gulikali uwega wangu wa kumliwu
 Mpaka nuwatuli wang'onduru waku
 pasi pamagulu gaku.”

¹⁴ Wantumintumi wa kumpindi ndo washina gaa? Ndo rohu yazimtendera Mlungu na yazilagaliritwi kuwatanga walii hawanki ulopoziya.

2

Ulopoziwu mkulu

¹ Hangu tuvikoleri weri nentu visoweru vyoseri vyatupikiniriti, natwiza kukosa gatupikiniriti. ² Ujumbi Mlungu yakaulaviyiti kupitira wantumintumi wa kumpindi ulan-guziwiwiti kuwera nakaka, na muntu yoseri ulii yakaugendera ndiri ama yakaujimiriti ndiri, katozwiti ntambu yayifiruwu. ³ Su twenga hatuponi hashi handa tuwushera ndiri ulopoziya mkulu wantambu ayi? Pakwanja mweni Mtuwa kawubweriti ulopoziya awu na walii yawampikaniriti watugambiriti handa ndo wa nakaka. ⁴ Mlungu viraa kongeriti ukapitawu wakuwi kwa kutenda kila ntambu ya mauzauza na makangashu, na kwa kuwapanana wantu mafupu ga Rohu Mnanagala ntambu yakafiriti mweni.

Yesu kavaliti nshimba ya umuntu

⁵ Mlungu kawatuliti ndiri wantumintumi wa kumpindi kupakolamlima pasipanu pa-piza, pasipanu patuyowelera visoweru vyakuwi. ⁶ Kayi itakulwa pahala tunga Mu-malembu Mananagala,

“Muntu ndo gaa, ata gumholi,
 mwana gwa muntu ndo gaa ata gumsheri?”

⁷ “Gumsulusiyiti kwa Katepu kaweri mdidini kuliku wantumintumi wa kumpindi, gumvalasiya lijenjeri lya ukwisa na ligoya. ⁸ Gutula kila shintu pasi pamagulu gakuwi.” Kwa kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wa muntu, Mlungu kalekiti ndiri ata shintu shimu. Kumbiti vinu hatweniviwoni vintu vyoseri kuwera pasi pakuwi. ⁹ Kumbiti tumuwona Yesu ulii yakatenditwi kwa Katepu hera kaweri pasi kuliku wantumintumi wa kumpindi, su kwa maheri ga Mlungu kahowi kwajili ya woseri. Toziya ya ntabiku yakuwi na kuhowa kwakuwi, vinu tumuwona kavalisiwa lijenjeri ya ukwisa na ligoya.

¹⁰ Iweriti iherepa nentu, Mlungu ndomweni vintu vyoseri vinyawitwi toziya yakuwi na kupitira yomberi, kamtenditi Yesu kaweri mkamilika nakamu kwa njira ya kutabika, su kawajegi wana wawuwa watutendi pamuhera nayomberi ukwisa wakuwi, toziya Yesu ndo yakawalongoziya muulopoziya.

¹¹ Toziya ulii yakapunga na walii yawapungwa, woseri wa tati yumu. Su Yesu kawona ndiri soni kuwashema walongu wakuwi. ¹² Ntambu yakatakula,

“Gwee Mlungu, hanuwagambiri walongu wangu gagutenditi,
 Hanukwimbiri nyimbu zya zyumi mulijojiniru lyawu.”

¹³ Katakula kayi, “Hanumtuliri Mlungu litumburu lyangu.” Na kayi, “Neni napanu pamuhera na wana Mlungu kampananiti.”

¹⁴ Su toziya wana walii wananshimba na mwazi, Yesu viraa kaweriti kana nshimba na mwazi gambira womberi. Kaweriti hangu, su kwa njira ya kuhowa kwakuwi, kamkanki Shetani yakana makakala ga kuhowa, ¹⁵ na hangu kawalekiziya walii yawaweriti wa-manda mumakaliru gawu goseri, toziya ya lyoga lyawu lya kuhowa. ¹⁶ Toziya tuvi-mana handa yomberi kiziti ndiri kuwatanga wantumintumi wa kumpindi kumbiti kiziti

kuwatanga mwiwuku gwa Aburahamu. ¹⁷ Hangu kafiruwitwi kaweri gambira walongu wakuwi mukila ntambu, su kaweri Mtambika Mkulu gwawu yakana lusungu na mjimilika mukumtendera lihengu Mlungu, su kalaviyi litambiku lya kuwusiya vidoda vya wantu. ¹⁸ Toziya mweni kajeritwi kwa ntabiku yakapatiti su kadaha kuwatanga walii yawajerwa.

3

Yesu mkulu kuliku Musa

¹ Su walongu wangu, wantu wa Mlungu yamushemitwi na Mlungu, mumuholi Yesu yakatutitwi na Mlungu kuwera Ntumintumi na Mtambika Mkulu gwa njimiru yeni yatutakula. ² Yomberi kaweriti mjimirika kwa Mlungu yakamsyaguliti kutenda lihengu lyakuwi gambira Musa ntambu yakaweriti mjimirika kuwatendera wantu woseri wa Israeli, yawashemitwi numba ya Mlungu. ³ Kumbiti Yesu kafiruwa kupanana ukulu nentu kuliku Musa mana mnyawa numba wampanana ligoya nentu kuliku numba yeni. ⁴ Kila numba wayinyawa na muntu tunga, kumbiti Mlungu ndo mnyawa gwa vintu yoseri. ⁵ Musa kaweriti mjimirika mnumba yoseri ya Mlungu handa ntumintumi, na kalaviyiti ukapitawu wa vitwatira Mlungu hakavitakuli shakapanu. ⁶ Kumbiti Kristu ndo mjimirika gambira mwana munumba ya Mlungu, twaweni twenga ndo numba yakuwi, handa patulikolerana na ugangamala na kulitumbira vitwatira vyatutitumbira.

Mwoyeru kwa wantu wa Mlungu

⁷ Su ntambu Rohu Mnanagala yakalongiti Mumalembu, “Leru handa pampikanira liziwi lya Mlungu, ⁸ namtenda myoyu yenu kuwera ikamala mumsindu ntambu yaiwera mushipindi sha majeru kushiwala, ⁹ Aku wazewi wenu wanjeriti, tembera wagawoniti matendu gangu ¹⁰ kwa vinja milongu msheshi. Su nushikalaliriti shiyiwuku shawu, na nongiti, kila shipindi maholu gawu galambuka, ‘Na wazimaniti ndiri njira zyangu.’ ¹¹ Su nkalaliti, nulirapiti, ‘Hapeni wingiri nakamu pahala paneni pa kwoyera.’ ”

¹² Su walongu mulikali weri nakiza yoseri pakati penu yakawera na moyu gudoda na yakajimira ndiri ata kulisega na Mlungu yakawera mkomu. ¹³ Kumbiti pamwendereya ku-shipikinira shisoweru “Leru” pashisomwa Mumalembu Mananagala, mulipanani moyu kila lishaka. Su nakawera yumu gwenu yakatendwa moyu gwakuwi kuwera gukamala kwa kupayirwa na vidoda. ¹⁴ Mana twenga twankulikolerana pamuhera mgati mwa Kristu payiweru twankutenda kwa nakaka mpaka upeleru kwa litumburu lyatuweriti nalu pakwanja.

¹⁵ Malembu galonga hangu, “Leru handa pamupikanira liziwi lya Mlungu, namuwera wakakatala gambira, shipindi shilii sha msindu.”

¹⁶ Ashina gaa yawapikaniriti liziwi lya Mlungu kumbiti pamuhera na hangu waweriti na msindu? Ndo woseri walii yawalongozitwi na Musa kulawa Misri. ¹⁷ Mlungu kawakalaliriti ashina gaa kwa vinja milongu msheshi? Kawakalaliriti walii yawatenditi vidoda, mawuti gawu ganangika kulii kushiwala. ¹⁸ Mlungu pakalirapiti kuwera hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyera, kaweriti kankuwatakulira ashina gaa? Kaweriti kankuwatakulira walii yawamtendiriti msindu. ¹⁹ Su tuwona handa wingira ndiri aku toziya walemiti kujimira.

4

¹ Su lagilu lilii lwa kwingira pahala pakuwi pa kwoyera lyankali, tulikali weri nakawera muntu yoseri yakasinda kwingira mukwoyera aku. ² Toziya Shisoweru Shiwagira shibwerwa kwa twenga ntambu yashibweritwi kwa wantu walii wagoni, kumbiti ujumbi yawawupikaniriti uwapananiti ndiri mota yoseri toziya woseri yawawupikaniriti, wawuwankiti ndiri kwa njimiru. ³ Twenga yatujimira kwingira kwoyera aku kwakalagiliti Mlungu. Ntambu yakalagiliti Mlungu, “Nkaliriti nulirapa, ‘Hapeni wingiri pahala paneni pakwoyera.’ ”

Mlungu katakuliti aga ata handa lihengu lyakuwi lya kunyawa pasipanu lipeliti. ⁴ Toziya pahala tunga, Malembu Mananagala gatakulila lishaka lya saba handa, “Mlungu kalekiti mahengu gakuwi goseri, kwoyeriti mulishaka lya saba.” ⁵ Na panu shitwatira ashi shitakulwa kayi, “Hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyera.” ⁶ Ayi ilanguziya kuwera lagila lya kwingira mukwoyera lyankali, toziya walii yawashipikaniriti Shisoweru Shiwagira

pakwanja wajimiriti ndiri na wasinditi kwingira. ⁷ Mlungu katuliti lishaka limonga kayi, lyalishemwa “Leru,” Kalonga shakapanu kwa njira ya Dawudi, visoweru vyawalembiti kala,

“Leru handa pampikanira liziwi lya Mlungu, namuwera wakakatala.”

⁸ Handa Yoshuwa mekawapanani wantu awa mwoyeru, su Mlungu mekatakuliri ndiri lishaka limonga. ⁹ Su hangu kwankali kwoyera kwa wantu wa Mlungu gambira Mlungu ntambu yakwoyeriti lishaka lya saba. ¹⁰ Toziya ulii yakingira pahala pa kwoyera pa Mlungu hakaleki lihengu lyakuwi gambira Mlungu viraa ntambu yakalekiti mulihengu lyakuwi na kwoyeriti lishaka lya saba. ¹¹ Su tukamali kwingira mukwoyera amu, su nakawera muntu yoseri pakati petu yakaguwa kwa kulema kumpikinira Mlungu ntambu yawatenditi womberi.

¹² Shisoweru sha Mlungu shiweru na ukomu shiweru na likakala, shana ukola gambira upanga yawukola uwega zoseri mbili. Shipena mpaka mngati mumoyu na rohu, gambira upanga yawukola yawuhanja nakamu mpaka mngati mwa viungiru na ufomboru. Visoweru avi vigubutula nfiru na maholu ga rohu zya wantu. ¹³ Kwahera shiwumbi shoseri shashifikiti kulongolu kwa Mlungu, vyoseri vitulwa paweru kulongolu kwa masu gakuwi, kwakuwi hatutakuli visoweru vyetu vyoseri.

Yesu Mtambika Mkulu

¹⁴ Su tuwera na Mtambika Mkulu yakingiriti mpaka kumpindi kwa Mlungu, ndo Yesu Mwana gwa Mlungu, tugakoli nentu gatulonga. ¹⁵ Mtambika Mkulu gwetu ayu katuwonera lusungu kwa legulegu yatwenga, toziya yomberi kajeritwi ntambu yatujerwa kumbiti katenditi ndiri vidoda. ¹⁶ Su tuwera pakwegera pa shibanta sha ufalumi sha maheri ga Mlungu pota lyoga, twanki lusungu na manemu ga kututanga shipindi sha mafiliru.

5

¹ Kila mtambika mkulu kasyagulitiwiti pakati pa wantu, katulwa kugolokera lihengu lya kutendera vitwatira vya Mlungu toziya ya wantu, kulaviya mafupu na tambiku toziya ya vidoda. ² Toziya mweni kawera legulegu muvitwatira, kaweza kuwatendera kwa lusungu walii yawamana ndiri shintu na yawatenda vidoda. ³ Toziya mweni kaweriti legulegu kalaviya tambiku kwa ajili ya vidoda vyakuwi ntambu yakalaviya tambiku kwa ajili ya wantu wamonga. ⁴ Kwahera muntu yakaweza kulipanana ligoya kaweri mtambika mkulu, kila mtambika mkulu kasyagulwa na Mlungu ntambu yakaweriti Aruni.

⁵ Ntambu iraa ayi na Kristu Mlopoziya kalitolera mweni ndiri ligoya lya kuwera Mtambika Mkulu, kumbiti Mlungu kamsyagula na kumgambira.

“Gwenga gwa Mwana gwangu, neni leri nwera Tati gwaku.”

⁶ Katakuliti viraa pahala pamonga, “Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki.”

⁷ Yesu pakaweriti kankulikala pasipanu, kwa kulila kukulu na masozi, kaluwiti na kulonga shondi kwa Mlungu kaweriti na uwezu wa kumlopoziya mukuhowa na yomberi kamupikinititi toziya kaweriti kankumpikinira. ⁸ Tembera kaweriti Mwana gwa Mlungu, kalifunditi kujimira kwa njira yakutabika. ⁹ Na pakasokiti muupeleru wa galii yakalagaliritwi, kawera shanjiru sha ulopoziya wa mashaka goseri kwa woseri yawamjimira. ¹⁰ Na Mlungu kalonga handa, “Gwenga ndo mtambika mkulu gambira utambika wa Melikizedeki.”

Libeliziwi lya kuwuya kumbeli

¹¹ Twana gavuwa ga kutakula ga vitwatira avi, kumbiti vikamala kuwalongolera, toziya mwenga muwera waleri kuvimana. ¹² Kwa shipindi ashi mwenga mfiwuwa kuwera kala wafunda, kumbiti mwankufiruwa muweri na muntu gwa kuwafunda kayi mafundu ga kwanja ga visoweru vya Mlungu, mgalambuka kayi kuwera wantu wa kukonkaziwa maweri pa shiboga shikamala. ¹³ Kila yakafiruwa kulanda maweri ndo kankali mwananguta, kavimana ndiri mafundu gagamfiriziya Mlungu ndo shishi. ¹⁴ Kumbiti shiboga shikamala ndo sha wantu wakulu, yawalifunditi kwa vitendu kuvimana madoda na maheri.

6

¹ Su natulikala mumafundu galii ga kwanja ga ujumbi wa Kristu. Tugendi kulongolu kwa galii gagakamala, na tuleki kwendeleya kuwafunda hera kwa shishi mfiwuwa kuleka vidoda na kuwera na njimiru kwa Mlungu, ² na kwendeleya mumafundu ga ubatizu na ga kutulirwa mawoku na ga uzyukisiwu wa yawahowiti na ga utoza wa mashaka goseri. ³ Hatugendi kulongolu kwa galii yakakamala, Mlungu pakafira.

⁴ Toziya ikamala nentu kuwawuziwa wantu yawamgalambukiti Mlungu waleki vidoda vyawatenditi, wantu weni kwanja unanaka wa Mlungu ugubutulitwi kwawomberi, na wawankiti lifupu lya kumpindi, na wawanka Rohu Mnanagala, ⁵ na kupananwa uhorepa wa Shisoweru sha Mlungu na likakala lya shipindi shashiza, ⁶ na shakapanu wantu awa pawasindu, vikamala toziya womberi handa wankumpingika kayi Yesu kwa kutenduwa wakuwi weni na kumwigilanga paweru.

⁷ Lirambu litekelerwa na Mlungu, lyalitowelwa vula kayi na kayi na kumeriziya vimeru vyoseri vya kujega mota kwa yakalima. ⁸ Kumbiti lirambu palimera mitera ya misontu na migugu, lyahera lihengu toziya liwera pakwegera kupangirwa na Mlungu, upeleru wakuwi halilunguziye motu.

⁹ Walongu wetu tutakula ntambu ayi, kumbiti tuwera na unakaka wa kulonga mtenda weri, vitwatira vilii viheri nentu vyavitendwa na wantu yawalopoziwa. ¹⁰ Mlungu kana unakaka, mweni hapeni kalyaluwi lihengu lyamtenditi ama ufuru yamulanguziye toziya yakuwi muutenderu yamuwapananiti na yamuwapanana vinu wantu wakuwi. ¹¹ Shatufira twenga ndo ashi kila yumu gweni kalanguziye gangamala iraa ayi, vitwatira vilii vyamulitumbira mpaka upeleru. ¹² Su namuwera wapweri, kumbiti mtendi gambira womberi walii kupitira njimiru na kuhepelera kwa njira ayi wanka galii Mlungu gakalagiliti kuwapanana.

Lagilu lya Mlungu lyanakaka

¹³ Mlungu pakamulagila shakafira kumutendera Aburahamu, kalirapiti kwa litawu lyakuwi mweni toziya kwahera mkulu kuliku Mlungu, mweni ayu mekawezi kulirapa. ¹⁴ Mlungu katakuliti, "Nakaka hanukupeteri na nakaka hanukupanani gwenga viyiwuku vivuwa." ¹⁵ Su Aburahamu kaheperiti kwa uhepera na hangu kanka shilii shakalagiliti Mlungu kuwera hakampanani. ¹⁶ Wantu pawalirapa, walirapa kwa yakawera mkulu kuliku weni, na kulirapira kulanguziye unakaka kumalira usinganu woseri. ¹⁷ Vulaa vilii Mlungu pakafira kuwalanguziye wahala wakuwi hapeni kagalambuli lagila lyakuwi, kankulanguziye ali kwa lirapu. ¹⁸ Kwana vintu viwili hapeni vigalambuki, muavi Mlungu hapeni kalongi mpayu, twenga yatumtugira tuweza kuwera na moyu na kulikolera litumbiru lyaliwera palongolu kwa twenga. ¹⁹ Twanali litumbiru ali gambira nanga ya makaliru getu, litumbiru ali ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kupita kumbeli pa lipaziye mpaka pahala pananagala. ²⁰ Kweni aku Yesu mweni kalongolera kwingira amu toziya ya twenga na kawera Mtambika Mkulu mashaka goseri, kwa ntambu ya utambika wa Melikizedeki.

7

Utambika wa Melikizedeki

¹ Melikizedeki ayu kaweriti mfulumi gwa Salemu, na mtambika gwa Mlungu Mkulu. Aburahamu pakaweriti kankuwuya kulawa mng'ondu kuwalaga wafalumi, Melikizedeki kaliwoniti na yomberi na kamtekeleru. ² Na Aburahamu kampanana shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakaweriti navi palii. Mana ya litawu lya Melikizedeki ndo Mfulumi yakatenda maheri na toziya yomberi kaweriti Mfulumi gwa Salemu, litawu lyakuwi viraa lyana mana ya Mfulumi gwa ponga. ³ Kahera Tati na kahera mawu na kahera lukolu, kahera lyanjiru ama upeleru wa ukomu wakuwi. Kalifana na Mwana gwa Mlungu na kendereya kuwera mtambika mashaka goseri.

⁴ Su mmuwona muntu ayu ntambu yakaweriti mkulu, mbuyi gwetu Aburahamu kamupanani shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakalopoliti munkondu. ⁵ Shiyiwuku sha Lawi yawawera watambika, walekiziwa Mumalagaliru Mlungu gakamupanani Musa kutola shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa walongu wawu Israeli, ata handa na womberi wawera washiyiwuku sha Aburahamu. ⁶ Kumbiti Melikizedeki kaweriti ndiri gwa lukolu lwa Lawi, ata hangu kankiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa Aburahamu na kamtekeleriti yomberi yakaweriti kapananwa malagilu ga Mlungu. ⁷ Kwahera shashatika ata shididini handa yakamtekeleru ndo mkulu kuliku ulii yakatekelerwa. ⁸ Kwa ntambu yimu shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na wantu yawalikala ndiri mashaka goseri na kwa ntambu yamonga shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na muntu yatuwera na ukapitawu handa kana ukomu. ⁹ Su tudaha kutakula hangu, handa Aburahamu pakalaviyiti shintu sha lilongu, Lawi mweni na shiyiwuku shakuwi shanka pahala pa lilongu, kalaviyiti shintu sha lilongu kupitira Aburahamu. ¹⁰ Toziya Lawi kaweriti mushunu sha mbuyi gwakuwi Aburahamu, shipindi Melikizedeki pakaliwoniti na Aburahamu.

Mtambika yumonga gambira Melikizedeki

¹¹ Kulawirana na utambika wa Walawi, wantu wa Israeli wapananitwi Malagaliru. Vinu handa utambika wa Walawi meuweri ndiri na likosa, meuweri ndiri kayi mafiliru ga kulawira utambika umonga wa ntambu yingi, uwera ndiri gambira utambika wa Aruni kumbiti uwera gambira utambika wa Melikizedeki. ¹² Toziya shiyiwuku sha utambika pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki viraa. ¹³ Toziya yomberi yakatakuliritwi muaga kaweriti mtenda pamuhera na likabira lyamonga, ndolyeni kwahera ata yumu gwa likabila ali yakapatiti kupatendera pashitalawanda sha kutambikira. ¹⁴ Imanikana kuwera Mtuwa gwetu kiwukiti mulikabila lya Yuda lweni Musa kalikanta ndiri pakaweriti kankutakulira watambika.

¹⁵ Na vinu shapaweru nentu toziya mtambika gwa ntambu yumonga ulii yakalifana na Melikizedeki kalawiriti. ¹⁶ Yomberi katenditwi ndiri mtambika kwa kwiwuka kwa nshimba, kumbiti kiwukiti kupitira likakala lya ukomu wahera upeleru. ¹⁷ Toziya ukapitawu wa yomberi ulanguziya kuwera, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki." ¹⁸ Su kwa ntambu yimu lilagaliru ligona lilii liwusiwa toziya liweriti lyahera makakala na liwatanga ndiri wantu. ¹⁹ Toziya Lilagaliru Mlungu lyakampananiti Musa, liweza ndiri kumalalira shintu shoseri, su kwa ntambu yimonga litumbiru liherepa nentu, kupitira litumbiru ali tuweza kuwera pakwegera na Mlungu.

²⁰ Litumbiru ali lilanguziitwi ndo lyanakaka kwa lirapu, wamonga walii pawatenditwi watambika, watenditwi ndiri kwa lirapu. ²¹ Kumbiti Yesu katenditwi mtambika kwa lirapu toziya ya galii Mlungu gakamgambiriti

"Mtuwa kalirapa,

hapeni kagalambuli nfitu yakuwi,

'Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri.' "

²² Toziya ya aga, Yesu kawera mزامana gwa lipatanu lyaliwera liherepa nentu.

²³ Kayi watambika awa waweriti wawuwa na toziya waweriti wantu yawahowa, waweziti ndiri kwendeleya na lihengu yawu. ²⁴ Kumbiti Yesu kahanda womber ndiri, yomberi kalikala mashaka goseri, Utambika wakuwi uwuka ndiri kwakuwi. ²⁵ Hangu yomberi kadaha mashaka goseri kuwalopoziya nakamu woseri yawamgendera Mlungu kwa njira yakuwi, toziya yomberi kalikala shipindi shoseri pakawaluwira kwa Mlungu.

²⁶ Su shiweriti shitwatira sha mana nentu kwa twenga kuwera na Mtambika mkulu gambira ayu na Mnanagala na kahera likosa, kawera mnanaga, kasegwa na yawawera na vidoda na kawera kumpindi ya pampindi. ²⁷ Kawera ndiri gambira watambika wakulu wamonga, yomberi kafiruwu ndiri kulaviya litambiku kila lishaka, kwanja toziya ya vidoda vyakuwi mweni gambira womber, shakapanu toziya ya vidoda vya wantu, yomberi katenda hangu kwa mala yimu hera, kwajili ya wantu woseri, kalilaviyiti mweni kwa mala yimu hera kwa shipindi shoseri. ²⁸ Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, gawasyagula wantu yawawera legulegu kuwera watambika wakulu, kumbiti shilii shakatakuliti Mlungu kwa lirapu, shashisokiti kala pa Malagaliru ga Musa, gamsyagula Mwana yakatenditwi kuwera pota likosa mashaka goseri.

8

Yesu Mtambika gwetu mkulu

¹ Su shitwatira sha mana ndo ashi shatulonga, twenga twanayu mtambika mkulu gwa ntambu ayi, mweni kalikali uwega wa kumliwu mwa shibanta sha Utuwa sha Ukulu kumpindi. ² Yomber kankutenda lihengu lya Mtambika Mkulu pahala pananagala nentu, yani mngati mwa lipamanda lilii lya nakaka lyalinyawitwi na Mtuwa, kumbiti na muntu ndiri.

³ Kila Mtambika Mkulu kasyagulwa kumlavilira Mlungu malaviwu na tambiku, na hangu mtambika mkulu ayu mpaka nayomberi kaweri na shintu cha kulaviya. ⁴ Handa yomberi mekaweri gwa pasipanu mekaweri ndiri nakamu mtambika, tembera kwana watambika wamonga yawalaviya tambiku kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. ⁵ Weni utambika wawu uweriti mfanu na shivuni sha galii yagawera kumpindi. Toziya Musa pakaweriti sambira kulinyawa lipamanda lilii, Mlungu kamgambiriti, "Gunyawu kila shintu ntambu yanukulanguziyiti shipindi paguweriti kulugongu kulli." ⁶ Kumbiti vinu Yesu wampanana lihengu lya utambika yawuweru uherepa kulikuwa wa womber, su kawera mkolaniziya wa lipatanu liherepa lyakalyanjiti kwa malagilu gaherepa.

⁷ Toziya handa lipatanu lilii lya kwanja meliweri lyahera likosa, meliweri ndiri na nfitu ya lipatanu lya pili. ⁸ Kumbiti Mlungu kawawona na makosa pakalongiti, "Mtuwa kalonga, mashaka gankwiza,

Peni hantendi lipatanu lya syayi na wantu wa Israeli na wantu wa Yuda. ⁹ Lipatanu ali haliweri ndiri gambira lilii lyalitenditwi na wambuwi wawu lishaka panuwakoliti liwoku lyawu, nuwalonguziyiti kulawa Misri. Waweriti ndiri wajimirika mulipatanu lyangu, na hangu neni nuwashera ndiri. ¹⁰ Na ali ndo lipatanu hanulitendi na wantu wa Israeli, mashaka gankwiza, hantuli malagaliru gangu mumahala mwawu, na kulilemba mummyoyu mwawu, na neni haweri Mlungu gwawu, na womberi hawaweri wantu waneni. ¹¹ Kwahera muntu yakamfunda muyaguwi, ama hakamgambiri muyaguwi, 'Gummani Mtuwa.' Toziya woseri hawamani neni, wantu yawamanika na wantu yawamanika ndiri. ¹² Hanuwalekiziye matendu gawu gadoda, na hapeni nuviholi kayi vidoda vyawu."

¹³ Pakalongiti kwa lipatanu lya syayi, Mlungu kalisakaziya lilii lya kwanja, na shoseri shashisakaziwa na kuwera shigona sambira hashiwuki.

9

Pahala pananagala pa pasipanu na pa kumpindi

¹ Su lipatanu lya kwanja liweriti na ntambu zyakuwi zya kuguwira na pahala pananagala pa pasipanu. ² Lipamanda linyawitwi vyumba viwili, mshumba sha kwanja paweriti na shombu sha kutulira vikoloboyi na paweriti shintambi na mabumunda yagatutitwi palongolu pa Mlungu, pahala palii pashemitwi Pahala Pananagala Nentu. ³ Pamberi pa lipaziya lya pili, paweriti na lipamanda lyalishemitwi Pananagala Nentu. ⁴ Amu muweriti na shitalawanda sha zahabu pakutumiziya ubani. Muweriti na lisanduku lya lipatanu, lyeni liweriti waliteremeka zahabu wega zoseri na mngati mwakuwi mweriti na shiwiga sha zahabu shashiweriti na shiboga shashishemitwi mana na luhonga lwa Aruni. Luhonga ali luweriti lutomola mahamba na muweriti na mabuwi ga lipatanu. ⁵ Panani pa ali lisanduku paweriti na vinyagu vya viumbi viwili vyaviwera na mpapatiru zyaziwera na ukwisa wa Mlungu, na mpapatiru zyawu zigubikiriti pahala palii wantu pawalaviyiti tambiku zya kuwusiya vidoda. Hapeni tuwezi kuvitakulira vitwatira avi vyoseri ntambu yaviwera.

⁶ Vitwatira avi vitendikiti, shakapanu iwera shitiba kwa watambika kwingira kila mala pashumba sha kwanja mulipamanda kutenda lihengu lyawu lya utambika. ⁷ Kumbiti Mtambika Mkulu gweka yakuwi ndo yakingira mulipamanda lya pili na yomberi katenda hangu mala yimu kwa shinja na katola mwazi kamlavilira Mlungu kwajili yakuwi mweni na kwajili ya vidoda vya wantu, yawavitenditi pota kuvimana. ⁸ Kulawirana na manyawiru aga Rohu Mnanagala kankufunda pota kufifa handa njira ya kwingira pahala pananagala nentu pa kumpindi hapeni kuvugulwi shipindi shoseri pahala pa lipamanda lya kwanja lyankali lyankugoloka. ⁹ Shitwatira ashi ndo mfanu gwa shipindi shashiwera vinu, shilanguziya kuwera matambiku na malaviwu vilaviwa, kumbiti ziweza ndiri kuzitenda nfiru zya yawaguwira kuwera pota na likosa, ¹⁰ vitwatira avi vyankuvitakulira viboga na vyakulanda na ntambu zivuwa za kupunga, goseri aga ndo malagaliru ga umuntu hera, na likakala lyakuwi lyoya shipindi Mlungu pakatula weri vintu vyoseri musyayi.

¹¹ Kumbiti Kristu kawera Mtambika Mkulu gwa vitwatira vyaviwera viheri, vinu visoka kala. Yomberi kingiriti mulipamanda lyaliwera liherepa nentu na liwera nakaka, lyalinyawa ndiri kwa mawoku ga wantu, su liwera ndiri lya pasipanu papanyawitwi. ¹² Yomberi kingiriti Pahala Pananagala nentu kwa mala yimu, kingiriti ndiri na mwazi gwa mbuzi na ng'ombi kumbiti kingiriti na mwazi gwakuwi mweni, su katupanani ukumbola wa mashaka goseri. ¹³ Gambira mwazi gwa mbuzi na gwa ng'ombi na livu lya mwana gwa ng'ombi vyavimyatiritwi kwa yawaweriti wahumba na viwapunga womberi na kuzitenda nshimba zyawu ziherepi, ¹⁴ su mwazi gwa Kristu hagutendi vitwatira vikulu nentu! Kristu Mlopoziya kupitira likakala lya Rohu Mnanagala gwa mashaka goseri, kalilaviyiti mweni kaweri litambiku lya nakaka kwa Mlungu, su katupungi nfiru kulawa mumatendu yagafuwa, su tupati kumtendera Mlungu yakawera mkomu.

¹⁵ Toziya ayi Kristu ndo mkolaniziya gwa lipatanu lya syayi. Su walii yawashemitwi na Mlungu wawanki uhala wa mashaka goseri waulagititwi na Mlungu. Toziya kuhowa kwakuwi kuwakombola wantu kulawa mumakosa gawatenditi mulipatanu lyakwanja.

¹⁶ Wosiya umanika hera handa kuhowa kwa ulii mweni yakaulembiti kumanika.
¹⁷ Wosiya wanja kutenda lihengu pakahowa kala ulii yakawulembiti, toziya uweza ndiri kuwera na makakala shipindi shilii sha ulii yakawulembiti pakawera kankali mkomu. ¹⁸ Ndo toziya ata lilii lipatanu lya kwanja litulitwi ndiri pota mwazi. ¹⁹ Musa pakawabweleriti wantu woseri malagaliru goseri ntambu yagaweriti Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti, katola mwazi gwa mwana gwa ng'ombi pamuhara na mashi, na kwa kutumiya mihamba ya miputira yawaishema husopu na pamba njeri, kashimyatira shintola shilii sha lilagaliru na wantu woseri. ²⁰ Musa kalongiti, "Agu ndo mwazi gwa lipatanu, lyeni Mlungu kawalagiliriti mulijimiri." ²¹ Viraa virii Musa kamyatira mwazi lipamanda na vyombu vyakutendera mukumguwira Mlungu. ²² Yina, kulawirana na lilagaliru vintu vyoseri wavipunga kwa mwazi, na pota kwitika kwa mwazi kwahera kulekeziwa vidoda.

Litambiku lya Kristu liwusiya vidoda vya wantu

²³ Vintu avi yaviwera mfanu hera kwa vintu vya kumpindi, vifriziwi kupungwa kwa ntambu ayi, kumbiti vintu vya kumpindi vyeni vifriziwiwi tambiku yaihera nentu kuliku ya aga. ²⁴ Toziya Kristu kingira ndiri pahala pananagala papanyawitwi kwa mawoku ga wantu, mfanu hera gwa shilii yashiwera shanakaka. Yomberi kingira kumpindi kwani, vinu kagoloka kulongolu kwa Mlungu kwajili ya twenga. ²⁵ Kingiriti ndiri kulilaviya mala kwa mala handa Mtambika mkulu ntambu yakingiriti Pahala Pananagala Nentu kila shinja na mwazi yagaweriti ndiri gwakuwi. ²⁶ Handa meiweri hangu, Kristu mekafirwi kutabisiwa mala zivuwa kwanjira kwanja kwa pasipanu. Kumbiti vinu, mashaka aga gapakwegera upeluru, yomberi kalawira kwa mala yimu hera, kuwawusiya wantu vidoda kwa kulilaviya mweni tambiku. ²⁷ Muntu yoseri hakahowi mala yimu hera, shakapanu hakatozwi. ²⁸ Ntambu iraa ayi Kristu kalilaviyiti tambiku mala yimu hera kwajili ya kuwusiya vidoda vya wawuwa. Pakalawira kayi mala ya pili, hakizi ndiri kayi kutenda lihengu lya kuwusiya vidoda kumbiti hakizi kuwalopoziya walii yawamuhepela.

10

Kristu kalilaviyiti tambiku kwa mala yimu hera

¹ Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gaweriti shivuni hera sha galii gaherepa gagiza, na gawera mfanu hera gwa vitwatira vya nakaka, su gaweza ndiri kuwenda walii yawaguwira waweri wakamilika kwa tambiku ziraa zilii zyazilaviyiti shinja kwa shinja. ² Handa wantu yawamguwira Mlungu mewapungwi nakaka vidoda vyawu, mewaliwoni ndiri kayi kuwera na vidoda, na tambiku azi zoseri meziperi. ³ Kumbiti tambiku azi zitendeka kuwaholuzi wantu vidoda vyawu kila shinja, ⁴ toziya mwazi gwa ng'ombi na mbuzi guweza ndiri nakamu kuwusiya vidoda.

⁵ Su Kristu pakaweriti kankwiza pasipanu kalongiti, "Gufira ndiri tambiku ama malaviwu, kumbiti guntandira nshimba. ⁶ Malaviwu ga kulunguzi torosu, ama malaviwu ga kuwusiya vidoda, vikuvifrizi ndiri. ⁷ Shakapanu nongiti, 'Guloli, ntambu yanembiritwi mushintola, neni niza kutenda mafiluru gaku, gwee Mlungu.' "

⁸ Pakalongiti, "Gufira ndiri ama gufriziwa ndiri na tambiku na malaviwu ama malaviwu ga wankanyama ga kulunguziwa torosu ama malaviwu ga kuwusiya vidoda." Malaviwu goseri aga galaviyiti kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. ⁹ Shakapanu kalongiti, "Neni niza kutenda mafiluru gaku, gwee Mlungu." Kaliwusiya lipatanu lyakwanja, su katuli lipatanu lya pili. ¹⁰ Toziya Yesu Kristu katenditi mafiluru ga Mlungu, twenga tupungwa nakamu vidoda kupitira malaviwu ga nshimba yakuwi yakayilaviyiti kwa mala yimu kwa woseri.

¹¹ Kwa ntambu yimu, mtambika katenditi lihengu lyakuwi lya utendera kila lishaka na kulaviya matambiku galaa galii mala zivuwa, kumbiti matambiku geni hapeni gawezi kuwusiya vidoda. ¹² Kwa ntambu yimonga, Kristu kwa shipindi shoseri kalaviyiti litambiku limu toziya ya kulekiziya vidoda, shakapanu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu. ¹³ Kwanjira shipindi shilii kankuhepera mpaka wang'ondw wakuwi waweri pakutimbira magulu gakuwi. ¹⁴ Su kwa lilaviwu lyakuwi limu kawatenda wakamilika kwa shipindi shoseri walii yawapungitwi.

¹⁵ Na Rohu Mnanagala katupanana ukapitawu. Kalongiti hangu, ¹⁶ "Ali ndo lipatanu hanulitendi na womberi, pa shipindi shilii, kalonga Mtuwa, hantuli malagaliru gangu mumyoyu mwawu, na hanugalembi mumahala mwawu."

¹⁷ Kayi kalongiti,

“Hanuliholi ndiri kayi vidoda vyawu, ama vitendu vyawu vya uhalibisiya.”

¹⁸ Su vidoda paviwusiwa kala, kwahera toziya ya kulaviya malaviwu ga kuwusiya vidoda.

Tumsegeleri Mlungu

¹⁹ Su walongu waneni, kwa mwazi gwa Yesu tupananza moyu yagutira ndiri kwingira Pahala Pananagala Nentu. ²⁰ Yomberi katuvugulira njira ya syayi, njira yailonguziye muukomu kupitira lipaziya lilii. Katenditi hangu kwa kulaviya nshimba yakuwi. ²¹ Toziya twanayu Mtambika Mkulu yakagolokera munumba ya Mlungu. ²² Su tumsegeleri Mlungu kwa moyu muheri na kujimira kwa nakaka na kwa myoyu yayipungitwi nakamu kulawirana na nfru idoda, tumsegeleri na nshimba zyazigululitwi kwa mashi ganana. ²³ Tukoleri nakamu litumburu lyetu lyatulilavilira ukapitawu, toziya Mlungu yakamlagiliti ndo mjimirika. ²⁴ Tuliholi ntambu ya kulipanani moyu toziya ya kwongelerana ufiru na matendu gaherepa. ²⁵ Natuleka kujojinika pamuhera ntambu yawawera shitiba sha wamonga. Kumbiti tufiriziwa kulipanana moyu, na tutendi aga nentu patuwona lishaka lya kuwuya kwa Mtuwa lyapakwegera kusoka.

²⁶ Toziya patwendereya kutenda vidoda kwa kufira twaweni patumana kala unakaka, kwahera tambiku yayiweza kulaviwa kayi toziya ya kuwusiya vidoda. ²⁷ Kumbiti shilii shashisigala ndo kuhepela hera utoza wa Mlungu na motu gualipa kuwamalira woseri yawamlema. ²⁸ Muntu yoseri yakagalema Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, na kwa ukapitawu wa wantu wawili ama watatu, kalagwa pota na lusungu. ²⁹ Vinu hayiwari hashi kwa muntu ulii yakambeza Mwana gwa Mlungu na kuguwona mwazi gwa lipatanu yagumpungiti kuwera shintu ndiri, muntu yakamwigira Rohu Mnanagala gwa manemu? Kafiriziwa kupata utoza ukalipa wa ntambu gaa? ³⁰ Toziya tumumana ulii yakalongiti, “Shisasi sha neni, neni hambuziliri,” nayomberi viraa kalongiti, “Mtuwa hakawatozi wantu wakuwi.” ³¹ Ndo shitwatira sha kutiriziya nentu muntu kubatwa na Mlungu yakawera mkomu!

³² Muliholi yagalawiriti mashaka galii ga kwanja pangubutulitwi kumana unakaka wa Mlungu. Tembera mashaka galii mpatitwi na ntabika ivuwa, mwenga mhepeleriti. ³³ Ntambu zimonga mwigirangitwi na kutabisiwa paweru, na ntambu yimonga mulikolerana pamuhera na walii yawatabisiyitwi. ³⁴ Toziya muwawoniriti lusungu walii yawaweriti mushibetubetu na pampokitwi lunda zyenu muhepeleriti kwa nemeru, toziya muvimaniti handa muwera na vintu viherepa nentu na vya mashaka goseri. ³⁵ Su namleka ulii ugangamala wenu, toziya uwera na lifupu likulu. ³⁶ Mfiruwa kuhepera su pamtenda mafiliru ga Mlungu, hamuwanki shirri shakalagiliti Mlungu. ³⁷ Ntambu yagalonga Malembu Mananagala, “Shisigala shipindi shididini hera, na ulii yakiza, hakizi, na hapeni kakawi.”

³⁸ “Kumbiti muntu gwangu yakamfiriziya Mlungu, hakajimili na kulikala, na kumbiti pakaleka kujimira, neni hapeni nfriziwi na yomberi.”

³⁹ Twenga twamlamu ndiri mwa walii yawaleka njimiru na kwagamira, kumbiti twenga twapamuhera na walii yawajimira na kulopiziwa.

11

Manaya njimiru

¹ Vinu njimiru ndo kuwera na unakaka kwa vitwatira vyatulitumbira, kuvimana kwa unakaka vitwatira vyatuviwona ndiri. ² Kwa njimiru, wazewi wa makashu wajimiritwi na Mlungu.

³ Kwa njimiru, twenga tuvimana handa pasipanu panyawitwi kwa shisoweru sha Mlungu, su vintu vyaviwoneka vilawiti muvintu vyaviwoneka ndiri.

⁴ Kwa njimiru Abeli kamlaviliriti Mlungu tambiku yaiweriti iherepa kuliku ilii ya Kaini. Kwa njimiru yakuwi, kajimiritwi na kuwera yakamfiriziya Mlungu toziya Mlungu mweni kazijimiriti tambiku zakuwi. Kwa njimiru yakuwi tembera kahowiti, matendu gakuwi gankali gawera na mafundu kwa twenga.

⁵ Kwa njimiru, Henoki kanyasulitwi na Mlungu, nakahowa. Kawonekaniti ndiri kayi toziya Mlungu kamnyasuliti. Pamberi pa kunyasulwa kwakuwi, Malembu Mananagala galonga kuwera yomberi kamfiliziye Mlungu. ⁶ Pota njimiru hapeni iwezekani kumfiriziya Mlungu. Toziya kila muntu yakamgendera Mlungu, mpaka kajimiri kuwera Mlungu kapalaa na kuwera kawapanana lifupu walii yawamsakula nentu.

⁷ Kwa njimiru Nuhu kabereziziwitwi na Mlungu toziya ya vitwatira vya kulongolu vyavi-wonekiti ndiri. Kamjimiriti Mlungu, kanyawa safina, mlaamu kalopoziyitwi yomberi pamuhara na kaya yakuwi. Kulawirana na aga, kwa njimiru yakuwi wantu wa pasipanu watozitiwi kuwera na vidoda na Nuhu kamfiriziyiti Mlungu kwa njira ya njimiru.

⁸ Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniriti Mlungu pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekapanani iweri yakuwi. Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. ⁹ Kwa njimiru kalikaliti gambira muhenga muisi Mlungu yakam-lagiliti kumpanana. Kalikaliti aku mumapamanda, Isaka na Yakobu wankiti vintu vi-raa vilii Mlungu vyakamlagiliti Aburahamu, walikaliti mumapamanda vulaa gambira yomberi. ¹⁰ Toziya Aburahamu kaweriti kankuhepela lushi lwaluwa na lyanjiru ligangamala, lushi lweni Mlungu mweni ndo yakaluholiriti na kulinyawa.

¹¹ Kwa njimiru Aburahamu kankiti makakala ga kulera tembera kaweriti mzewi na Sara mdala gwakuwi kaweriti mpendi. Toziya Aburahamu kajimiriti kuwera Mlungu yakamlagiliti kaweriti mjimirika.* ¹² Su kulawa kwa muntu yumu ayu mweni yakapititi kala umuli wa kulera, kulawiriti wantu wawuwa gambira ntondu zya kumpindi na gambira mhanga gwa pambeku pa bahali.

¹³ Wantu woseri awa wahowiti pawawera na njimiru. Wahowiti pamberi pa kwanka vitwatira Mlungu vyakavilagiliti, kumbiti kwa kutali waviwoniti na wanemeleriti na kulonga kuwera womberi waweriti wahenga na watugira pasipanu. ¹⁴ Wantu yawatakula vitwatira handa avi, walanguziya paweru kuwera wankuyisakula isi yawu weni. ¹⁵ Handa mewayiholeri isi yawalawiti makashu, mewapati lupenyu lya kuwuya aku. ¹⁶ Kumbiti vinu wafira isi yaiwera iherepa nentu, isi ya kumpindi. Su Mlungu kawona ndiri soni kushemwa Mlungu gwawu, toziya yomberi kawatandiriti kala lushi.

¹⁷ Kwa njimiru Aburahamu kamlaviyiti mwana gwakuwi Isaka kaweriti tambiku shipindi Mlungu pakamjeriti. Aburahamu mweni ndo yakaweriti kanka shirri shakalagiliti Mlungu, kumbiti pamuhara na hangu, kajimiriti kumlaviya mwana gwakuwi gwa gweka gwa lagilu, ¹⁸ ndomweni yakagambiritwi na Mlungu kupitira Isaka haguapati wiwuka wawuwa. ¹⁹ Aburahamu kavimaniti handa Mlungu kaweza kuzyukisiya yawahowiti na kwa ntambu yimonga nakaka Aburahamu kambatiti kayi mwana gwakuwi kulawa kwa yawahowiti.

²⁰ Kwa njimiru Isaka kawatekeleriti Yakobu na Esawu matekeleru gagiza shakapanu.

²¹ Kwa njimiru Yakobu pakaweriti sambira kahowa, kawapetera mashi kila yumu gwa wana wa Yosefu, na kamguwiriti Mlungu pakalugolokelera luhonga lyakuwi.

²² Kwa njimiru Yosefu pakaweriti pakwegera kuhowa, katalukiti kulawa kwa Waisraeli muisi ya Misri, na viraa kawalekera malagaliru ntambu ya kugatenda mafupa gakuwi.

²³ Kwa njimiru Musa kaffitwi na walera wakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu pakayiwukiti. Toziya wamwoniti kuwera mwana kaherepa, womberi wavitiriti ndiri visoweru vya mfalumi.

²⁴ Kwa njimiru Musa pakakuliti, kalemite kushemwa mwana gwa binti gwa Farawu. ²⁵ Kawoniti mbaka kutabika pamuhara na wantu wa Mlungu kuliku kunemelera voya ya vidoda kwa katepu hera. ²⁶ Kavimaniti kuwera kutabika toziya ya Kristu Mlopoziya kwana mota nkulu kuliku ulunda woseri wa isi ya Misri toziya kaweriti kankulolerele lifupu lya shakapanu.

²⁷ Kwa njimiru Musa kalawiti isi ya Misri pota na kutira maya ga mfalumi, na kawuyiti ndiri kumbeli, toziya kenderiyiti kumlolerela Mlungu ulii yakawoneka ndiri. ²⁸ Kwa njimiru kayitenditi Pasaka, kalagaliriti mwazi gumyatirwi pampindi pa milyangu, su ntumintumi gwa kumpindi gwa kulaga nakawalaga wiwuka wa kwanja wa Israeli.

²⁹ Kwa njimiru wantu wa Israeli walokiti bahali nsheri handa iweriti isi iyuma, kumbiti Wamisri pawajeriti kutenda hangu wahowiti kwa kumiruwa mumashi.

³⁰ Kwa njimiru liboma lwa lushi lwa Yeriku viguwiti wantu wa Israeli pawavizyengikiti kala kwa mashaka saba. ³¹ Kwa njimiru Rahabu yakaweriti mndiyandiya kahowiti ndiri pamuhara na walii yawamjimiriti ndiri Mlungu, toziya kawashemeriti kwa ponga walolalola wa bada.

³² Su ntakuli shishi kayi? Nahera shipindi kwaneni kuwatakulira ashina Gidioni na Baraki na Samsoni na Yefta na Dawudi na Samweli na wambuyi wa Mlungu. ³³ Kwa njimiru woseri awa wazikankiti falumi. Watenditi vitwatira vyavimfiriziyiti Mlungu, wanka galii gakalagiliti Mlungu. Wadiwa milomu ya simba, ³⁴ wadoziya makakala ga myotu, washapiriti kulagwa kwa upanga, waweriti legulegu kumbiti wapatiti makakala. Waweriti wagangamala mungondu, wakankiti mashonta ga shihenga. ³⁵ Wadala wamu

* **11:11** Mumalembu ga makashu, musitari agu gulembitwi hangu, "Kwa njimiru Sala kajimiriti kuwera Mlungu katendaga shilii shakalagiliti, su kapatiti yinda tembera kaweriti mzewi"

wawauzilirita walongu wawu yawahowiti pawawera wakomu. Wamu wawu walema kuvugulirwa, watabisiyitwi mpaka wahowa su wapati kuzyukisiwa na kwingira mumakaliru gaherepa nentu. ³⁶ Wamonga watenderitwi lidufiwa na kusyatangwa ntomundu, na wamonga watawitwi minyololu na kutatilwa mushibetubetu. ³⁷ Wagumitwi mabuwi, wapiligitwi kwa misumenu vipandi viwili. Wagendigenditi kwa kuzyengeta pawavala mikuli ya wakondolu na mikuli ya wambuzi, waweriti wantu wahushu yawatabisiyitwi na kuzulumiwa. ³⁸ Wantu wa pasipanu wafiriti ndiri kuwera na wantu awa. Wayeriyeriti kushiwala na mumigongu, walikaliti mumpanga na mumarindi.

³⁹ Woseri awa wawonekaniti kuwera wakanka toziya ya njimiru yawu. Pamuhera na hangu wankiti ndiri galii Mlungu gakalagiliti, ⁴⁰ toziya Mlungu kaweriti na mpangu yaguherepa nentu toziya ya twenga, su womberi mewausegeleri ukamilika pawawera na twenga.

12

Azabu ya Tati gwetu gwa kumpindi

¹ Su toziya twenga tuzyengetwa na shipinga shikulu sha wakapitawu. Su tuwusiya kila shipingiru shashitupingira, na vidoda virii vyavitulemetera na tutugi mbiru kwa uhpelela muketuga kwakutulitwi kulungolu kwatwenga. ² Tumloli Yesu mweni ndo yakanjishiti njimiru ya twenga na mweni hakaitendi teratera. Toziya ya nemeri yayiweriti yankumuhepera, yomberi kahepeleriti kuhowa palupingika, pota kulishera kusuniziwa kwakuwi, na vinu kankulikala uwega wa kumliwu wa shibanta sha ukulu sha Mlungu.

³ Mumuholi Yesu ntambu yakahepeleriti pakakalaziyitwi na yawatenda vidoda. Su namfuwa moyu ama namtoka. ⁴ Mukukanka vidoda, mwenga msoka ndiri kwita mwazi gweni. ⁵ Mwenga mulyaluwiti visoweru vilii vyaviwapanana moyu, Mlungu kankuwagambira mwenga handa wana wakuwi?

“Mwana gwangu, nagubeza azabu ya Mtuwa, ama naguwaya kumbeli pakakukalipira. ⁶ Toziya Mtuwa kamfunda kila yakamfira, kamwazibu kila yakamjimira kuwera mwana gwakuwi.”

⁷ Muhepeleri pamwazibiwa handa mafundu toziya Mlungu kawatendera mwenga handa wana wakuwi. Hashi, kwana mwana yakafundwa ndiri na tati gwakuwi? ⁸ Handa pamwazibiwa ndiri gambira wana wamonga, su mwenga mwawana wa wakuwi ndiri wanakaka. ⁹ Kayi, twenga tuwapanana ligoya watati wetu wa pasipanu yawatuleriti na yawatwazibu. Su tufuruwa kumjimira nentu Tati gwetu gwa kumpindi su tupati kulikala. ¹⁰ Watati wa twenga pasipanu watufunda kwa shipindi shididini, handa womberi weni ntambu yawawoniti kuwera iherepa, kumbiti Mlungu kankutuazibu kwajili ya mota yetu twaweni, su tuweri wanaganaga gambira mweni. ¹¹ Vinu kwazibiwa shitwatira ndiri sha kunemiziya kumbiti su sha kwinginiziya. Kumbiti walii yawafunditwi kuwera na ligoya upeleru hawabenangi lifupu lya ponga kulawa mumakaliru yagamfiriziya Mlungu.

Mafundu na kuberiziya

¹² Su mugapanani makakala mawoku genu yagawera legulegu na kugangamaziya manung'unu genu yagawera legulegu. ¹³ Mwendereyi kugendagenda munjira yainyoshikiti, su shirii shashilewerekiti nashitilinduka, kumbiti shiponiziwi.

¹⁴ Msakuli nentu kuwera na ponga na wantu woseri na mulikali makaliru ga unanagala, toziya pota unanagala kwahera muntu yakaweza kumwona Mtuwa. ¹⁵ Mulikali weri muntu yoseri nakahowiziya manemu ga Mlungu. Muliloleri weri su lushigira lwalu-tomora shing'ong'u nalulawira pakati pa mwenga na kuwadodisiya wavuwa. ¹⁶ Mulikali weri muwamu mweni napawera na muntu muhumba ama muntu yakamguwira ndiri Mlungu gambira Esawu, yakawuziti wiwuka wakuwi wa kwanja kwa shiboga sha mala yimu. ¹⁷ Mwenga muvimana handa pakafiriti kupata kayi tekeleru ilii yayiweriti yakuwi, kabeliritwi toziya kapatiti kayi ndiri lupenyu lwa kugalambiziya shilii shakatenditi, ata pakakisakuliti kwa masozi.

¹⁸ Mwenga msokiti ndiri kulugongu lwamuweza kulukola na lwalwakiti motu ama papawera na luwindu dunu na lipuga, ¹⁹ na liziwu lya mbalapi na liziwu lya visoweru. Walii yawapakiniriti liziwu ali waluwiti nawapikanira kayi shisoweru shimonga. ²⁰ Toziya wadahiti ndiri kuhepeleru lilagaliru lyalilaviyitwi, “Ata handa nkanyama pakashinkula lugongu alu, hakagumwi mabuwi mpaka kafuwi.” ²¹ Goseri aga gawonekaniti gakutiliziya nentu, Musa kalongiti, “Nankutira na kubegema.”

²² Kumbiti mwenga msoka mulugongu lwa Sayuni, lushi lwa Mlungu yakawera na ukomu, Yerusalemu lwa kumpindi, kwakuweriti wantumintumi wa kumpindi yawawalangikika ndiri, munemeleri. ²³ Msoka muliyojiniru likulu lya wantu wa Mlungu yawashemwa wiwuka wa kwanja, weni matawu gawu galembwa kumpindi. Mgoloka

kulongolu kwa Mlungu yakawera mtoza gwa woseri, na kulongolu kwa rohu zya wantu waheri kulongolu kwa Mlungu yawatenditwi teratera. ²⁴ Msoka kwa Yesu, yomberi ndo mkolaniziya mulipatanu lya syayi, na kwa mwazi gwakuwi gwagumyatiriti kuwera gutakula vitwatira viheri kuliku mwazi gwa Abeli.

²⁵ Su mulikali weri namwiza kulema kumpikinira ayu yakatakula na mwenga. Gambira walii yawalemiti kumpikinira ulii yakawaberiziyiti pasipanu walopoziwitwi ndiri, twenga hatudahi hashi kushapira handa patulema kumpikinira ulii yakatuberiziya kulawa kumpindi! ²⁶ Mushipindi shilii liziwu libegiziyiti isi, kumbiti vinu kalagila, “Hanupabegiziyi pasipanu kayi kwa mala yimonga, pasipanu hera ndiri kumbiti na kumpindi viraa.” ²⁷ Visoweru avi “kayi kwa mala yimonga” vyankutulanguziya kuwera vintu vyoseri vyavinyawitwi havibegeziwi na kuwuka su visigali vilii vyavibegiziwa ndiri.

²⁸ Twenga, tulongi mayagashii, toziya twankuwanka ufalumi yawubegiziwa ndiri. Tuw-eri na mayagashii na kumguwira Mlungu kwa ntambu yayimfiriziya, na kwa kuguwira na lyoga, ²⁹ toziya Mlungu gwetu nakaka ndo motu gwaguhalibisiya.

13

Ntambu yakumfiriziya Mlungu

¹ Mwendeleyi kulifilira shirongu. ² Namulyaluwa kuwashemera wahenga, toziya kwa kutenda hangu wantu wamonga wapatiti kuwashemera wantumintumi wa kumpindi pota kuvimana. ³ Muwaholi walii yawatatilitwi gambira mtatirwa pamuhera na womberi. Muwaholi walii yawatabika gambira mwenga mtabika pamuhera na womberi.

⁴ Ndowa ifiruwa kupananwa ligoya na wantu woseri, mpalu pamuhera na mdala wafirwa kuwera waminika. Mlungu hakawatozi wandiyandiya na wahumba.

⁵ Namuwera wantu wa kufira mpiya, mtosheki kuwera na vintu vyamuwera navi. Mlungu mweni kalonga, “Hapeni nukuleki nakamu, ama hapeni nukwasi.” ⁶ Toziya ayi tuweza kulonga kwa ugangamala, “Mtuwa ndo mtanga gwangu, hapeni ntiri.

Muntu hakantendi shishi?”

⁷ Muwaholi walongoziya wenu, yawawabwelerani Shisoweru sha Mlungu. Muliholi ntambu yawakaliti na kuhowa, mjeri njimiru yawu. ⁸ Yesu Kristu ndo ulaa ulii lishu, leri na mashaka goseri. ⁹ Namdankwa aku na aku na mafunda gamonga ga shihenga. Iherepa kwa rohu zyetu kwanka ngangamalu kwa manemu, na kwa kujimira ndiri malagaliru ga shiboga, muntu yoseri yakagafatili malagaliru aga gamtanga ndiri.

¹⁰ Twenga twana shitalawanda sha kutambikira sheni watambika wa lipamanda lya Wayawudi lya kuguwira wahera nzyumi zya kuliya vintu vyakuwi. ¹¹ Mtambika mkulu gwa Shiyawudi kajegaga mwazi gwa wankanyama Pahala Pananagala Nentu na kugulaviya tambiku ya kuwusiya vidoda, kumbiti vinofu vya wankanyama awa wawilunguziye kunja kukambi. ¹² Yesu vulaa katabikiti na kuhowa kunja kwa lushi, su kawapungi kwa mwazi gwakuwi mweni wantu yawatenditi vidoda. ¹³ Su tumgenderi kunja kukambi na twakatabisiwi ntambu yakatabisiwitwi yomberi. ¹⁴ Mana pasipanu twahera lushi lwa mashaka goseri, kumbiti twankulusakula lulii lwalwiza. ¹⁵ Su kwa njira ya Yesu, tumlavilili Mlungu tambiku zya zyuma mashaka goseri. Visoweru avi vya uzyumi ndo malaviwu getu palii patulonga kuwera yomberi ndo Mtuwa. ¹⁶ Namulyaluwa kutenda maheri na kulitanga, toziya azi ndo tambiku zyazimfiriziya Mlungu.

¹⁷ Mnami na kuwapikinira walongoziya wenu na kukola malagaliru gawu, womberi wankuzilolera rohu zya mwenga pota kutoka na hawalaviyi walanga ya utenderu wawu kulongolu kwa Mlungu. Handa pamuwapikanira hawatendi lihengu lyawu kwa nemelero, handa ndala, hawawutendi kwa kwinginika, hangu hapeni iwatangi mwenga.

¹⁸ Mtuluwili, twana unakaka handa twanayu nfru iherepa toziya tufira kulikala makaliru gaherepa muvitwatira vyoseri. ¹⁹ Na neni nuwaluwa nentu munduwili su mbuyi kwa mwenga kanongola.

Maluwiru na malamusiwu ga upeleru

²⁰ Su Mlungu gwa ponga yakamzyukisiyiti Mtuwa gwetu Yesu, Mloleru Mkulu gwa wakondolu toziya ya kwita mwazi gwakuwi gwa lipatanu lya mashaka goseri, ²¹ kawatendi mkamali mukila shitwatira shiheri su mtendi mafiliru gakuwi na katutendi twenga ntambu yayimfiriziya mweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uweri kwa yomberi mashaka goseri! Yina haa.

²² Walongu, nuwaluwa vinu mwanki kwa uhepeleru shisoweru ashi sha kuwapanana moyu na alu ndo luhamba lufupi hera lyanuwalemberani. ²³ Nfira muvimani handa

mlongu gwetu Timotewu wamvugulira kala. Handa pakasoka kanongola, hanizi pamuhera nayomberi kuwalola.

²⁴ Muwalamsiyi walongoziya wenu woseri pamuhera na wantu woseri wa Mlungu! Walongu wa isi ya Italiya wawalamsiya.

²⁵ Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na woseri mwenga.

LUHAMBWA LWALULEMBITWI NA YAKOBU ULONGOLERU

Luhamba lwa Yakobu lulembitwi na muntu yakashemitwi Yakobu. Pamonga Yakobu kaweriti mlongu gwa Yesu, yakaweriti mlonguzi gwa shipinga sha kwanja sha wantu yawamjimira Yesu na kaweriti yumu gwa shyoteramotu sha Yerusalemu (Matendu 15:13). Muluhamba ntumintumi Paulu lwakawalembiriti Wagalatiya, kamshekiti Yakobu “mpanda” ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, (Wagalatiya 2:9). Wabetula wajimira kuwera luhamba lwa Yakobu lulembitwi pamberi pa mivinja malongu muhanu Pakwiyuka Yesu. Kwanjira Yakobu pakaweriti mlonguzi gwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Yerusalemu, iwezekana yomberi kalulembiti pakalikaliiti aku.

Yakobu kawalembiliti “makabila lilongu na mbili yawapalanganiti aku na aku muisi zimonga” (1:1). Malembu ga Yakobu gawausu wantu woseri yawamjimira Yesu kumbiti matenderu ga visoweru “makabila lilongu na mbili” gatenda iwezikani kuwera Yakobu kawalembiliti wantu wa Shiyawudi yawamjimiriti Yesu. Toziya luhamba luwera na lengu lya kusoka muvipinga vya wabetula wa ntambu zivuwa, na luwera na mafundu gavuwa. Yakobu kayoweriti nentu mukulinganira munjimiru na matendu kuwera njimiru ya nakaka yiwoneka mumatendu (2:17). Vulaa Yakobu kabereziziyiti kuusu kulanguziya ubagula kwa wantu yawawera walunda na wahushu (2:1-4) na kutugambira twenga tuliloli nentu kuusu galii gatuyowera (3:1-12).

Yagaweramu

Yakobu kankuwalamsiya wabetula wakuwi, mushipandi sha 1:1.

Shakapanu kankuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kuhepelera pawawera muntabiku, shipandi sha 1:2-27

Yomberi kalonga ntambu yaiwera na mana kwa njimiru kulanguziwa kupitira matendu, shipandi sha 2:1-26.

Pa aga kalonga makakala ga visoweru ntambu yaviwera kuwera, shipandi sha 3:1-12.

Su Yakobu kankutakulira luhala lwa Mlungu luwera ntambu yingi na luhala lwa wantu wa pasipanu, shipandi sha 3:13 mpaka shipandi sha 4:10.

Yomberi kankuwabereziziya wabetula wakuwi nawalitumba, shipandi sha 4:11 mpaka shipandi sha 5:6.

Yakobu kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kuwapanana malagaliru ga ujumula, shipandi sha 5:7-20.

Malamusiwu

¹ Neni Yakobu, ntumintumi gwa Mlungu na gwa Mtuwa Yesu Kristu, nuwalemba mwenga makabila lilongu na mawili ga Israeli yagaweriti kila pahala pasipanu! Nuwalamsiya.

Kujimira na luhala

² Walongu wangu, muliholi kuwera na nemeleru nakamu pampatwa na majeru ga ntambu yingiyingi, ³ muvimana handa kujerwa kwa njimiru yenu hayiwapanani uhepelera. ⁴ Muweri na unakaka kuwera uhepelera wenu hawumalili lihengu mngati mwenu, mpati kuwera teratera na wagangamala pota kupungukiwa shoseri. ⁵ Kumbiti handa yumu gwenu kahera luhala, su kafirwa kumluwa Mlungu, nayomberi hakamupanani, toziya Mlungu kawapanani woseri kwa uvuwa na kwa mawoku mawili. ⁶ Kumbiti kafiluwa kuluwa kwa njimiru pota na shashatika. Muntu yakawera na shashatika ndo kawera gambira makupala ga mubahali, geni gasukumwa na kwaswakwaswa na lipuga. ⁷ Su muntu yakawera na maholu gingi, nakalihola kuwera kapata shoseri shilii kulawa kwa Mtuwa. ⁸ Toziya muntu yakawera na maholu gingi, kagalambuka galambuka munjira zyakwi.

Uhushu na Ulunda

⁹ Mlungu yakawera muhushu, kafirwa kunemelera kwa kukweniziwa kwakuwi, ¹⁰ nayomberi mlunda kafirwa kunemelera kwa kusulusiwa kwakuwi, toziya mlunda hakawuki gambira uluwa wa kuntundu. ¹¹ Mshenji gulawira na kwa livuki lyakuwi likalipa liyumiziya vimeru, na uluwa wakuwi utuluka na uhupera wakuwi woseri upera. Ntambu iraa ayi mlunda nayomberi akagamiziwi mumahengu gakuwi.

Vitwatira vya kujerwa

¹² Mbaka muntu yakasigala mwaminika mumajeru, toziya pakahepelera, hakanki lijenjeri lyakuwi, ukomu ulii Mlungu wakawalagiliti walii yawamfira. ¹³ Handa muntu pakajerwa nakalonga, “Njerwa na Mlungu!” Toziya Mlungu hapeni kajerwi na ukondola, ama hapeni kamujeri muntu yoseri. ¹⁴ Kumbiti muntu kazyangalirwa pakanikwa na kugomuziwa na matamata zyakwi zidoda. ¹⁵ Shakapanu matamata payiwula ilera vidoda, na vidoda pavikamala vitera kuhowa.

¹⁶ Walongu wangu yanyuwafira, muntu nakawapayira! ¹⁷ Kila lifupu liherepa na lyalikamilika lilawa kumpindi kwa Mlungu Tati, yakanyawiti miweru yoseri yaiwera kulyera. Mlungu hapeni kagalambuki ama kuwera na ntambu ya kugalambuka. ¹⁸ Kwa kufira kwakuwi mweni katupananiti ukomu kwa shisoweru shakuwi shanakaka, su tuweri gambira mabenu ga kwanja pakati pa viwumbi vyakuwi.

Kushipikira na kushijimira shisoweru sha Mlungu

¹⁹ Walongu wangu yanyuwafira, mushiholi shisoweru ashi, kila muntu kapikaniri kamkamu, kumbiti nakalopokera kulonga ama kukalala. ²⁰ Muntu yakawera na maya kaweza ndiri kutenda galii yagamfiriziya Mlungu yagawera ga nakaka. ²¹ Hangu, muleki kutali vitwatira vyoseri vidoda na matendu madoda gavuwa gageneya, mumjimiri Mlungu na kwanka shisoweru shashiyalitwi mummyu mweni, na shiweza kuwalopoziya.

²² Namulipayira mwaweni kwa kupikira hera shisoweru sha Mlungu, su mtendi ntambu yashilonga. ²³ Toziya muntu yakapikanira hera shisoweru pota kutenda ntambu yashilonga, kalifana na muntu yakalilola sheni shakuwi mweni mushiloleru. ²⁴ Kalilolaga, shakapanu kagenda zyakwi, na katapu kalyaluwa ntambu yakawera. ²⁵ Kumbiti muntu yakalilola weri lilagaliru teratera lyaliwapanana wantu ulekeru, na yakendereya kulikolera, na kulipikanira ndiri hera na shakapanu kulilyaluwa, kumbiti kalitenda nakamu, muntu ayu hakatekelerwi mukila shintu shakatenda. ²⁶ Handa muntu pakalishera kuwera yomberi ndo muntu gwa njira ya kumfata Mlungu, kumbiti kaweza ndiri kululewera lulimi lwakuwi, su kalipayira mweni, na njira yakuwi ya kumfata Mlungu yahera mota.

²⁷ Njira yaiherepa ya kumfata Mlungu na yahera likosa kulungolu kwa Mlungu Tati ndo ayi. Kuwatanga washiwa na wakenja mutabu zyawu, na kulilolera weri weni nawudodisiwa pasipanu.

2

Ukalipira kuusu ubagula

¹ Walongu wangu yamumjimira Mtuwa gwetu Yesu Kristu yakawera na ukwisa, namulanguziya ubagula kwa wantu. ² Tulongi muntu yumu mweni kavala peti zya zahabu na nguwu ziherepa kingira mukuliwona kwenu, na palaa palii kingira muntu muhushu yakavaliti nguwu zidoda, ³ payiwera hammupanani ligoya nentu ulii yakavaliti nguwu zya kuherepa na kumgambira, “Gulivagi panu pahala paherepa,” na kumgambira muhushu ulii, “Gwenga, gugoloki kulii, ama gulivagi pasi.” ⁴ Hashi, awu uweru ndiri ubagula pakati penu? Hashi, na utoza wenu hawulawirani ndiri mumaholu madoda?

⁵ Walongu wangu yanyuwafira, mupikaniri! Mlungu kawasyagula wantu wahushu pasipanu su wapati kuwera walunda munjimiri na kwanka ufalumi Mlungu yakawalagiriti walii yawamfira. ⁶ Kumbiti mwenga mwankuwabeza wantu wahushu! Hashi, walunda ndo walii ndiri yawawayonera na kuwajega kushyotera motu? ⁷ Awa ndo walaa walii yawalihigilanga litawu lilii liherepa nentu lya Mtuwa ulii mwenga ndo wantu wakuwi.

⁸ Handa pamulitenda weri lilagaliru lilii lya shifalumi ntambu yailembitiwu Mumalembu Mananagala, “Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni,” mwankutenda weri. ⁹ Kumbiti pamuwabagula wantu, su mwankutenda vidoda, na lilagaliru lya Mlungu liwatoza kuwera mwenga mkosa. ¹⁰ Muntu yakalilema lagaliru limu Mumalagaliru ga Mlungu, hakaweri na likosa lya kugalema Malagaliru goseri. ¹¹ Toziya ulii yakalongiti “Naguhumba,” kalongiti vulaa “Nagulaga.” Su ata paguhumba ndiri kumbiti gulaga, gwenga kugalema Malagaliru goseri ga Mlungu. ¹² Su mulongi na kutenda gambira wantu hawatozwi kwa malagaliru ga Mlungu yagajega ulekeru. ¹³ Toziya Mlungu hapeni kaweri na lusungu pakamtoza muntu yakawera ndiri na lusungu. Kumbiti lusungu lwa Mlungu lukangi utoza.

Njimira pota matendu ifaa ndiri

¹⁴ Walongu wangu, kwana mota gaa handa muntu pakalonga kawera na njimiru kumbiti kalanguziya ndiri kwa matendu? Kujimira aku kuweza hashi kumlopoziya? ¹⁵ Payiwera mlongu tunga mpalu ama mdala kahera nguwu ama shiboga, ¹⁶ hayiwatangi shishi kuwagambira awa, “Mgendi kwa ponga mukayoteri motu na kwikuta,” pota kuwapanana

nfiru zyawu zya makaliru? ¹⁷ Ntambu iraa hayi, njimiru gweka yakuwi pota vitendu ifuwa.

¹⁸ Kumbiti muntu kaweza kulonga, “Muntu yumu kawera na njimiru na muntu gwingi kawera na matendu” Hanankuli, “Gunanguziyi vilii muntu ntambu yakaweza kuwera na njimiru pota na matendu. Neni hanukulanguziyi njimiru yangu kwa matendu.” ¹⁹ Hashi, gwenga gujimira kuwera kwana Mlungu yumu? Teratera! Kumbiti ata washamshera wajimira ali, na kulendemera kwa lyoga. ²⁰ Mzigizigi gwenga! Hashi, gufira kulan-guziwa kuwera njimiru pota matendu ihowa? ²¹ Hashi, Aburahamu mbuyi gwetu kapata hashi kujimirwa kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu? Kwa matendu gakuwi, shipindi pakamlaviyiti tambiku Isaka mwana gwakuwi pashitalawanda sha kutambikira. ²² Guwona kuwera njimiru yakuwi matendu gakuwi gatendikiti pamuhera, na njimiru yakuwi iweriti teratera kwa shilii shakatenditi. ²³ Na Malembu Mananagala gatimiya ntambu yagalonga, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu, su kwa njimiru yakuwi yomberi kajimiritwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu,” na Aburahamu kashemitwi ganja gwa Mlungu. ²⁴ Su mwona kuwera muntu kajimirwa ndiri kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru yakuwi hera kumbiti kwa matendu gakuwi.

²⁵ Ntambu iraa ilii, kwa ulii mndiyandiya Rahabu, yomberi kajimiritwi na Mlungu kuwera mkamilika toziya yomberi kawashemiriti walolalola na kuwatanga wagendi zyawu kwa kupitira njira yomonga.

²⁶ Su, handa vilii nshimba pota rohu ihowa, ntambu iraa ilii njimiru pota matendu ifuwa.

3

Kulukolamlima lulimi

¹ Walongu wangu, pakati penu namuwera wafunda wawuwa, toziya muvimana kuwera twenga wafunda hatupati utoza mkulu nentu kuliku wantu wamonga. ² Twenga twa-woseri tulikwala muvitwatira vivuwa. Handa muntu yoseri kakosa ndiri nakamu muvi-soweru vyakalonga, yomberi ndo muntu mkamilika na kaweza kuyilongoziya nshimba yakuwi yoseri. ³ Twenga tumtulira falasi mumlomu mwakuwi ngoyi zya kumlonguzi ya su katujimiri, na kwa njira ayi tuweza kumlonguzi ya kwoseri kwatufira. ⁴ Mtumbwi mkulu nentu yagushemwa meli, tembera ndo mkulu nentu, guweza kugalambuziwa kwa nkafi ndidini, na igenda kwoseri mlongoziya kwakafira. ⁵ Ntambu iraa ayi, lulimi tembera luwera shiunguru shididini sha nshimba, lulitumbira makulu nentu. Motu mdidini guweza kulunguzi ya lidowi likulu. ⁶ Na lulimi lulifana na motu. Lulimi luwera shipandi shimu sha makondola ga ntambu yoseri pakati pa viwunguru vya nshimba. Iumemiziya nshimba yoseri na luyaka motu yagulawa mumotu gwa Jehanamu. ⁷ Muntu kaweza kufuga na kafuga kala viwumbi vya ntambu zoseri, wankanyama wa lidowi na wampongu na wanjoka na viwumbi vya kubahali. ⁸ Kumbiti kwahera muntu yakaweza kulukolamlima lulimi lyalulifana na nkanyama. Lulimi luwera shintu shidoda, hapeni gulukolamlima na lumema usungu wawulaga. ⁹ Kwa lulimi twenga tulonga mayagashii kwa Mtuwa na Tati gwetu. Kwa lulimi lulaa alu twawapangira wantu, wantu yawaumbwa kwa ntambu ya Mlungu. ¹⁰ Visoweru vya kupetera mashi na vya kulapira vilawa mumlomu gumu. Walongu wangu vitwatira avi vifirwa ndiri kuwera hangu. ¹¹ Hashi, mbwiru yimu iweza kulaviya mashi ganoga na mashi ga munu pamuhera? ¹² Walongu wangu, mtera gwa mkuyu guweza kulera embi? Ama, mwembi guweza kulera kuyu? Ndala, mbwiru ya mashi ga munu gaweza ndiri kulaviya mashi ganoga.

Luhala lwalulawa kumpindi kwa Mlungu

¹³ Hashi, ndo gaa yakawera na luhala na mahala pakati pamwenga? Su kalanguziyi shitwatira ashi kwa mgenderanu gwakuwi guherepa na kwa matendu gakuwi maheri yatagendeka kwa unanaga na luhala. ¹⁴ Kumbiti payiweza myoyu yenu imema weya wawuhanganyika na utama na shuki na kulifira mwani, su namulizyuma na kugalambwa unakaka kuwera upayira. ¹⁵ Mahala ga tambu ayi galawa ndiri kumpindi, mahala aga ndo ga pasipanu, na ga shinshimba, kayi ndo ga shishetani. ¹⁶ Toziya poseri papawera na weya na kulifira mwani, panu pawera na ndewu na kila ntambu zya ukondola. ¹⁷ Kumbiti luhala lwalulawa kumpindi kwa Mlungu, kwanja ndo luherepa na lufira ponga na unanaga na upikinira na lumema lusungu na lulera mabwajubwaju ga matendu gaherepa na lwahera ubagula ama ufangu. ¹⁸ Vitwatira vyavimfiriziya Mlungu vilawirana na mbeyu zyaziyalitwi muponga, zyaziyalitwi na wantu yawajega ponga.

4

Uganja kwa vitwatira vya pasipanu

¹ Ngondu na makomangu pakati pa mwenga vilawa koshi? Vilawa mumatamata zyen u zidoda zyzalikomanga kila mala munshimba mwenu. ² Mfira vintu kumbiti muvipata ndiri, su mwa kala kulaga, mfira nentu kupata vintu kumbiti muvipata ndiri. Su mwankulitenderana ngondu na kulikomanga. Mpata ndiri shilii shamfira toziya mushiluwa ndiri kwa Mlungu. ³ Na pamluwa mpata ndiri toziya mluwa kwa nfiru idoda, mluwa su mpati kufiriziya matamata zyen u. ⁴ Mwenga wantu yamuwera ndiri waminika, hashi, muvimana ndiri kuwera ganja gwa pasipanu ndo kuwera mngond u gwa Mlungu? Yoseri yakafira kuwera ganja gwa vitwatira vya pasipanu kalitenda kuwera mngond u gwa Mlungu. ⁵ Ama namulihola kuwera Malembu Mananagala gahera unakaka pagalonga, “Rohu ulii Mlungu yakamtula mngati mwetu kawera na weya ng'anji.” ⁶ Kumbiti manemu gatupananwa na Mlungu gawera na makakala nentu, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, “Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi kumbiti kawalanguzi ya manemu wantu yawawera wananaga.”

⁷ Su mumjimiri Mlungu, mumsingi Shetani, nayomberi hakawatiri. ⁸ Mumsegeleri Mlungu, nayomberi hakawasegeleri mwenga. Mguluri mawoku genu mwenga yamutenda vidoda! Muyipungi myoyu yenu mwenga wafyangu! ⁹ Muweri na hinginiku, mlili na kudaya. Kuseka kwa mwenga kuweri kulila, na nemeleru ya mwenga iweri hinginiku. ¹⁰ Mulinanagaziyi kulungolu kwa Mtuwa, nayomberi hakawanyasuli.

Mabereziwu ga kumtoza muyagu

¹¹ Walongu, namulitakulirana madoda maweni kwa mwenga. Yakamtakulira madoda mlongu gwakuwi ama kumtoza, muntu ayu kalitakulira madoda na kulitoza Lilagaliru lya Mlungu. Pagulitoza Lilagaliru lya Mlungu, su gwenga gulijimira ndiri Lilagaliru lya Mlungu kumbiti gulitoza. ¹² Mlungu gweka yakuwi ndo yakatula Lilagaliru na kutoza. Ndo gweka yakuwi hera yakaweza kulopoziya na kwagamiziya. Su gwenga gwa gaa ata gumtozi muyagu?

Mabereziwu ga kuwera na malingisu

¹³ Su vinu mpikaniri mwenga yamlonga, “Leru ama shirawu hatugendi mulushi tunga na kulikala aku kwa shipindi sha shinja shoseri, hatuwuzi vintu na kupata mota.” ¹⁴ Mwenga muvimana ndiri ata makaliru genu ntambu hagaweri shirawu! Mwenga mulifana na lifukafuka lyalilawira kwa shipindi shididini hera na kuwuka kayi. ¹⁵ Ira memfiriziwi kulonga, “Mtuwa pakafira hatulikali na kutenda ashi ama shilii.” ¹⁶ Kumbiti vinu mwankulidumba na kulitumba, matumbiru ga ntambu yoseri ayi ndo madoda.

¹⁷ Su muntu yakamana kutenda maheri na pakaleka kutenda, kankutenda vidoda.

5

Mabereziwu kwa walunda

¹ Su vinu mpikaniri mwenga walunda! Mulili na kudaya toziya ya ntabiku yayifira kuwapata. ² Lunda zyen u ziwola, na nguwa zya zyen u waziliya wameyi. ³ Zahabu zyen u na mpiya ziwera kutu, na kutu ayi hayiwapita uliri, na yeni hayilii nshimba zyen u gambira motu. Mwenga mlimatira lunda mumashaka aga ga upeleru! ⁴ Msinda kuwalipa shibena mgongu yawatenda mahengu mumalambu genu. Mpikaniri malalamiku gawu! Kulila kwa awa yawabena malambu kusoka mumakutu ga Mtuwa yakawera na uwezu. ⁵ Mulikala pasipanu mumakaliru ga kulinemeliziya na ga anasa. Mulinenepeziya kala maweni kwa lishaka lya kulikitulwa. ⁶ Muwatoziti wantu yawamfiriziya Mlungu na kuwalaga, womberi wawabeleriti ndiri mwenga!

Kumluwa Mlungu kwa njimiru

⁷ Su walongu wangu, muhepeleri mpaka Mtuwa pakiza. Muloli yakalima ntambu yakhepela kwa kuhepera vimeru vyakuwi vilaviyi mabenu gagafiruwa nentu. Yomberi kahepela kwa kuhepera kwanjira vula zya kuyalira mpaka vula zya upeleru. ⁸ Namwenga vulaa mfi ruwa kuhepela, mgoloki weri munjimiru yenu toziya lishaka lya kusoka kwakuwi Mtuwa lyapakwegera.

⁹ Walongu wangu, namuhinginika maweni gweka namwiza kutozwa na Mlungu. Yomberi ndo mtoza yakapakwegera, kapamlayangu. ¹⁰ Walongu wangu, pamufira kuwona uhepela ntambu yawuwera muntabika, muliholi wambuyi wa Mlungu, watakuliti kwa uwezu wa Mtuwa. ¹¹ Tuwashema womberi mbaka toziya wahepeleriti. Mpikaniriti visoweru vya uhepela wa Ayubu, na muvimana ntambu Mtuwa yakamtenderiti muupeleru. Toziya Mtuwa kamema lusungu na manemu.

¹² Walongu wangu, pa goseri aga namulirapa kumpindi ama kwa pasipanu ama kwa shintu shimonga shoseri. Mlongi “Yina” pamfira kulonga yina na “Ndala” pamfira kulonga ndala, su hapeni mtozwi na Mlungu.

¹³ Hashi, kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na ntabiku? Kafiruwa kamluwi Mlungu. Ama kwana muntu yakawera na nemeleru? Kimbi lwimbu lwa uzyumi. ¹⁴ Hashi, kwana mlweri pakati pamwenga? Kafiruwa kawashemi wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, nawomberi hawamluwiri kwa Mlungu na kumswaga lipaki kwa litawu lya Mtuwa. ¹⁵ Nawomberi pawaluwa kwa njimiru, mlweri ulii hakaponi, toziya Mtuwa hakamuwuziliri ukomu wakuwi. Na handa kaweriti katenditi vidoda vyoseri vilii, hakalekiziwi. ¹⁶ Su muligambiri kuleka vidoda vyamtenditi maweni gweka na muliluwili kwa Mlungu maweni gweka su mpati kuponiziwa. Maluwa ga muntu muheri, gawera na makakala ga kutenda mavuwa. ¹⁷ Eliya kaweriti muntu gambira twenga. Yomberi kaluwiti kwa kugangamala vula nayitowa, na vula itowiti ndiri paisi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. ¹⁸ Shakapanu kaluwiti kayi na mpindi itowiti vula na isi imeriziya viboga vyakuwi.

¹⁹ Walongu wangu, muntu yumu penu pakagamira kutali na unakaka, na muntu gwingi pakamwuziye, ²⁰ muvimani kuwera ulii yakamwuziye muntu yakawera na vidoda kulawa munjira ya upotuziye, hakailopoziyi rohu ya muntu ulii kulawa mukuhowa na vidoda vivuwa havilekiziwi na Mungu.

LUHAMBA LWA KWANJA LWA PETERU ULONGLERU

Luhamba lwa kwanja lwa Peteru lulembitwi na ntumintumi Peteru. Peteru kanjiti luhamba lwakuwi kwa kulonga mweni kagaa na gaa yakamlembiliriti. Mweni kawalem-biliriti wantu woseri yawamjimira Yesu yawawera wahenga mupasipanu (1Pet1:1). Yomberi katenditi hangu kwa wabetula wakuwi mala zivuwa kulanguziya mweni ndo yakalulembiti toziya luhamba alu lulifana na luhamba lwa Paulu kwa Waefesu, wantu wawuwa wajimira kuwera luhamba alu lwa kwanja lwa Peteru lulembitwi pa lulii lwa Waefesu pakwegera na mushinja sha malongu sita na muhanu Pakwiyuka Yesu. Peteru kalulembiti luhamba alu pakawera Rumi pakapashemiti Babuloni (5:13).

Peteru kalongiti kuwera kalembiti luhamba alu kwa nifu ya “kukupanana moyu gwenga na kuwapitawulira kuwera aga ndo manemu ga nakaka ga Mlungu” (5:12). Kwana malinganiru mavuwa pakati pa luhamba lwa kwanja lwa Peteru 2:11-3:7 na Waefesu 5:18-6:9 na Wakolosayi 3:18-4:6. Vipandi vyoseri vitatu vyankuyowelera kuusu ulongu wa kaya na kuujimira ulonguziya. Yomberi viraa kankuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kuhepelera pawawera muntabiku toziya upeleru wapakwegera, shipandi sha 4:1

Yagaweramu

Peteru kankulimaniziya kuwagambiziya wabetula wakuwi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu kankulonga mayagashii kwa Mlungu kwa ulopoziya woseri wantu yawa-jimira Yesu waupata na ntambu yawuwa na mana mumakaliru gawu, shipandi sha 1:3-2:10

Kayi kankuwagambiziya wantu yawamjimira Yesu ntambu yakulikala weri pasipanu na kutakulira uganja wapakwegera wa mpalu na mdala gwakuwi na mmanda na mtuwa gwakuwi, shipandi sha 2:11-4:11

Shakapanu Peteru kankuwapanana moyu kuhepelera pawawera muntabiku, shipandi sha 4:12-5:11

Kankulumalilira luhamba lwakuwi, shipandi sha 5:12-14

Malamusiwu

¹ Neni Peteru, ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalemba mwenga wantu yawasyagulitwi na Mlungu Tati, wantu yampalanganyikiti na kulikala gambira watugira isi aku Pontu na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bituniya. ² Mlungu Tati kawasyag-uliti mwenga kulawirana na ntambu yakafira mweni, na mpungwa kwa Rohu, mpati kumjimira Yesu Kristu na kumishirwa kwa mwazi gwakuwi.

Manemu na ponga gawuwa gaweri pamuhara na mwenga.

Litumbiru lyanakaka

³ Tumkwisi Mlungu na Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Kwa lusungu lwakuwi likulu katupanana twenga ukomu wa syayi kwa kumzyukisiya Yesu Kristu. Katupanana litumbiru lyanakaka, ⁴ su twankulolera uhala wa matekeleru ga Mlungu, matekeleru ya-gawola ndiri na yagahera uhakata na galii yaganyala ndiri. Mlungu kawatulira kumpindi matekeleru aga. ⁵ Na mwenga mlolerwa weri na makakala ga Mlungu kwa njira ya njimiru toziya ya ulopoziya yawuwa kala kugubutulwa mumashaka ga upeleru.

⁶ Munemeleri mushitwatira ashi, paiwera vinu kwa shipindi shididini hamfiruwi kuhinginiki toziya ya majeru ga ntambu yingiyingi yamtabika. ⁷ Majeru aga lengu lyakuwi ndo kulanguziya nakaka njimiru yenu, yaiwera na mana nentu kuliku zahabu yeni tembera ata payiwora ijerisiwa kwa motu. Toziya ayi mwenga hampati uzyumi na ligoya na ukwisa, lishaka lilii Yesu Kristu pakagubutulwa. ⁸ Mwenga mwankumfira yomberi tembera mumwoniti ndiri, na mumjimira tembera mumwona ndiri vinu. Su munemelera kwa ukwisa yawutakulika ndiri, ⁹ toziya mwankuwanka ulopoziya wa rohu zyenu, wawuwera lengu lya njimiru yenu.

¹⁰ Wambuyi wa Mlungu yawatungiti kuusu manemu geni hagaweri ga nakaka kwa mwenga, wasakuliti na kukosiya kosiya kuusu ulopoziya awu, ¹¹ womberi wafiriti kushi-mana shipindi na ntambu yashiwera, shipindi pakatakuliti Rohu gwa Kristu yakawer-iti mngati mwawu, pakatunga kuusu ntabika hayimpatu Kristu na ukwisa yawuwiza. ¹² Mlungu kawagubuturiti wambuyi wakuwi kuwera ujumbi ulii yawaubweriti, walib-weleriti ndiri weni kumbiti wawabweleriti mwenga Shisoweru Shiwigira kwa makakala ga Rohu Mnanagala yakatumitwi kulawa kumpindi kwa Mlungu, lihengu ali liwera ndiri

na mota yawu weni kumbiti kwajili ya mwenga. Ata wantumintumi wa kumpindi mewafiri kuvimana vitwatira avi.

Waumini wafiruwa walikali makaliru mananagala

¹³ Su muweri kala nakamu na kulikala masu. Mlituli litumbiru lyenu lyoseri mumanemu galii hampananwi shipindi Yesu Kristu pakagubutulwa. ¹⁴ Gambira wana wa Mlungu yawajimira, namujimira nakamu kufata kayi matamata zidoda zyamuwereiti nazu pamuwumaniti ndiri unakaka wa Mlungu. ¹⁵ Kumbiti yomberi yakawashemiti ndo mnanagala, su mwenga muweri wananagala muvyoseri vyamutenda. ¹⁶ Toziya Malembu Mananagala galembwa, “Muweri wananagala toziya neni ndo mnanagala.”

¹⁷ Pamumkanda Mlungu, mwenga mumshema Tati. Su muvimani kuwera yomberi kamtoza kila yumu kulawirana na matendu gakuwi pota kubagula, mwendereyi kumjimira Mlungu pamulikala gambira wahenga pasipanu. ¹⁸ Toziya muvimana kuwera mwenga mlopoziwitwi mungenderanu gweni yagufaa ndiri yagumuwanikiti kulawa kwa wazewi wenu. Kumbiti mlopoziwitwi ndiri kwa vintu vyaviharabika, kwa mpiya ama zahabu, ¹⁹ kumbiti kwa mwazi gwa mana nentu gwa Kristu, yakaweriti gambira mwana kondolu yakahera shilema ama lidowa. ²⁰ Yomberi kasyagulitwi na Mlungu pamberi pa kunyawa pasipanu, kumbiti kagubutulitwi mumashaka aga ga upeleru toziya ya mwenga. ²¹ Kwa njira yakuwi mwenga mwankumjimira Mlungu yakamzyukisiyiti na kumpanana ukwisa, su njimiru yenu na litumbiru lyenu viwera kwa Mlungu.

²² Vinu mwenga mulipunga maweni kwa kuujimira unakaka, su mwenga muwafira nakaka wayenu pota na ufyangu, su mulifiri nakamu kwa moyu gwoseri. ²³ Toziya mpananitiwiti ukomu wa syayi, ulii yawulawiti ndiri mumbeyu yayiharabika, kumbiti kulawa mumbeyu yayiharabika ndiri kwa njira ya ujumbi wa Mlungu yawuwera ukomu na wa mashaka goseri. ²⁴ Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Kila muntu kalifana na mahamba, na ukwisa wakuwi woseri ulifana na uluwa wa mahamba. Mahamba ganyala, na uluwa utuluka. ²⁵ Kumbiti ujumbi wa Mtuwa ulikala mashaka goseri.”

Ujumbi awu ndo Shisoweru Shiwagira shamubweleritwi.

2

Libuwi lyaliwera likomu

¹ Su muleki ukondola woseri na upayira na ufyangu na weya na kila ntambu zya kutakulirana madoda. ² Gambira wana wanonu ntambu yawafira maweri, mfiuruwa kuwera na mata ga maweri geni ga shirohu, su kwa aga mpati kukula muulopoziya wenu. ³ Vinu mwenga muvimana kuwera Mtuwa ndo muheri.

⁴ Su mungenderi Mtuwa, libuwi lya ukomu lyalilemitwi na wantu, kumbiti kulungolu kwa Mlungu ndo libuwi lyalisagulitwi na lya mana nentu. ⁵ Na mwenga vulaa, gambira mabui yagawera makomu, munyawiiwa muweri numba ya shirohu kweni aku hamtenderi ntambu mtambika gwa shirohu pakalaviya tambiku zya shirohu yazizimirwa na Mlungu kupitira Yesu Kristu. ⁶ Toziya Mumalembu Mananagala galembitwi,

“Guloli, nankutula libuwi aku Sayuni, libuwi lya lyanjiru lya mupembi lyalisagulitwi na lya mana nentu, na muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi.” ⁷ Kwa mwenga yamujimira, libuwi ali lyana mana nentu. Kumbiti kwa walii yawajimira ndiri, Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, liwera libuwi lyaliwera na mana kuliku goseri,”

⁸ kayi galonga,

“Libuwi ali ndo wantu hawalikwali, litalawu haliwatendi womberi waguwi.”

Womberi walikwala toziya wajimira ndiri ujumbi wa Mlungu, na hangu ndo ntambu yawapangitwi kwanjira kwanja. ⁹ Kumbiti mwenga ndo lukolu lwalusagulwa na utambika wa shifalumi na shipinga sha wantu wananagala na wantu wakuwi Mlungu, yamushemitwi kubwera matendu makulu gakulikangasha ga Mlungu, yakawashemiti kulawa muluwindu na kuwayingiziya muulangala wakuwi wa kulikangasha. ¹⁰ Shipindi shimu, mwenga muwera ndiri wantu wa Mlungu, kumbiti vinu mwenga muwera wantu wakuwi, shipindi shimu muwoneritwi ndiri lusungu na Mlungu, kumbiti vinu muwonerwa lusungu.

Mulikali gambira wamanda wa Mlungu

¹¹ Waganja wangu, nuwahiga nentu mwenga gambira wahenga na yawapita pasipanu! Muleki matamata zidoda zyzisingana na rohu zyenu. ¹² Mfiuruwa kuwera na mgenderanu

guhurepa nentu pakati pa wantu yawamumana ndiri Mlungu su ata pawawatakulira mtenda madoda wawezi kugamana matendu genu maheri, su wamkwisi Mlungu lishaka lya kwiza kuwatoza wantu.

¹³ Su muwajimiri walongoziya woseri wa wantu toziya ya Mtuwa, ujimira kwa mfalumi yakaweriti mkolamlima mkulu, ¹⁴ ama ujimira kwa walongoziya wa mikowa, weni yawasyagulitwi nayomberi kuwatoza yawatenda madoda na kuwazyuma yawatenda gaherepa. ¹⁵ Toziya Mlungu kankufira mwenga kwa matendu genu maheri gamtenda, muwanyamaliziya wantu wazigizigi yawahera mahala. ¹⁶ Mulikali gambira wantu walekeru, kumbiti namuwutendera ulekeru wenu kuwufifa ukondola, kumbiti mulikali gambira wantumintumi wa Mlungu. ¹⁷ Muwapanani ligoya wantu woseri. Muwafiri walongu wenu waumini na mmupanani ligoya Mlungu. Mmupanani ligoya mfalumi.

Mfanu gwa ntabiku ya Kristu

¹⁸ Mwenga wantumintumi wa ukaya, muwajimiri watuwa wenu kwa ligoya lyoseri, yawawera waheri na yawawera wapoli, muwajimiri ata walii yawakalaziya. ¹⁹ Toziya handa muhepelera kutama kwa ntabiku yamfiruwa ndiri toziya muvimana handa Mlungu kafira hangu, su Mlungu hakawatuli weri. ²⁰ Hamupati shishi pamuhepelera makomangu gamfiruwa toziya ya vidoda vyamtenda? Kumbiti handa pamuhepelera ntabiku ata paiweri mtenda maheri, Mlungu hakafriziwi na mwenga. ²¹ Aga ndo gamshemiritwi, Kristu mweni katabikiti toziya ya mwenga, na kawalekerani mfanu, su mtendi ntambu yakatenditi mweni. ²² Yomberi katenditi ndiri vidoda, ama katakuliti ndiri upayira woseri. ²³ Pawamwigiliti yomberi kawankula ndiri kwa kwigila, pakapatiti ntabiku yomberi kalaviyiti ndiri vitiriziwu, su katatuliti matumbiru gakuwi kwa Mlungu, mtoza gwa teratera. ²⁴ Yomberi mweni kavipapiti vidoda vyetu munshimba mwakuwi pakapingikitwi palupingika, su tuleki kutenda vidoda na kulikala makaliru gagamfiriziya Mlungu, na kwa vironda vyakuwi mwenga mponiziwitwi. ²⁵ Mwenga muweriti gambira wakondolu yawaweriti wagamira, kumbiti vinu mumuwuyira Mlola na yakawulolera ukomu wenu.

3

Wapalu na wadala

¹ Namwenga wadala, mlituli pasi pa uwezu wa wapalu wenu, su handa kwana wapalu woseri yawajimira ndiri shisoweru sha Mlungu, wapati kujimira kwa kuguwona mgenderanu gwenu. Hayiweri ndiri kwa mwenga mpaka kutakula shisoweru, ² toziya hawawoni ntambu mgenderanu gwenu yaguwera guherepa na gwa ligoya. ³ Kuliheripiziya kwa mwenga namtumbira vitwatira vya kunja, gambira ntambu zya kudukusa viri zya maringisu nentu na kuvala vintu vya zahabu na nguwu zya beyi nkulu. ⁴ Su uhurepa wenu ufirura kulawirana na ntambu ya mngati mwa untu wa nakaka, uhurepa yawunyala ndiri wa uheri na unyamaliru wa rohu, weni ndo wa mana nentu palongolu pa Mlungu. ⁵ Hangu ndo ntambu yawaliherepiziyiti pamakashu wadala wananagala yawamguwiriti na kumtumbira Mlungu kwa kulitula pasi pa wapalu wawu, ⁶ gambira Sara ntambu yakalituli pasi pa Aburahamu na kumshema yomberi mtuwa gwakuwi. Mwenga muwera vinu wahinga wakuwi handa pamutenda gaherepa pota kutiliziwa shintu shoseri.

⁷ Ntambu iraa ayi mwenga wapalu, mulikali na wadala wenu kwa mahala, muwapanani ligoya pamuvimana kuwera womberi wawera legilegi na ntambu yawawera wahala pamuhara na mwenga manemu ga ukomu, mtendi hangu su kwahera shintu hashileweleri malua genu kwa Mlungu.

Kutabika toziya ya kutenda maheri

⁸ Upeleru, mwenga mwawoseri mafiruwa kuwera na moyu gumu na pamuliwonera lusungu maweni mwenga na muweri wapoli na wananaga. ⁹ Namuwawuzilira wantu vidoda kwa vidoda, ama mayigilangu kwa mayigilangu kumbiti muwatekeleri, toziya mwenga mshemitwi na Mlungu mpati kugahala matekeleru. ¹⁰ Malembu Mananagala galonga, “Muntu yakafiriti kuganemelera makaliru, na kugawona mashaka gaherepa, kalileweleri nakatakula makondola na kushapira kulonga upayira. ¹¹ Kaleki kutenda ukondola na katendi gaherepa, kayisakuli ponga na kuyikolera weri. ¹² Toziya masu ga Mtuwa gawalola walii yawawera waheri na kugapikanira malua gawu, Kumbiti kawatulira shisogu wantu yawatenda makondola.”

¹³ Ndo gaa hakawatenduwi mwenga handa pamuwera wagangamala mukutenda gaherepa? ¹⁴ Kumbiti ata pamfuruwa kupata ntabiku toziya ya kutenda yagamfiriziya Mlungu, su mtekelerwa! Namtira shilii shawatira womberi, namutulwa mukushashatika. ¹⁵ Kumbiti mumkwisi Kristu kuwera Mtuwa mummyu mwenu. Muweri kala kumwankula muntu yoseri yakawakosiya litumbiru lyamuwera nali. ¹⁶ Su mtendi hangu kwa lyoga na ligoya, kumbiti muweri na nfru zyazitulanguziya mwahera likosa, su woseri pawawahigilanga kulawirana na mgenderanu guherepa yamuwera nagu mu Kristu, womberi hawasoniziwi kwa shilii shawawayowelera. ¹⁷ Toziya iherepa kutabika kwa kutenda maheri, Mlungu pakafira, kuliku kutabika kwa kutenda makondola. ¹⁸ Su Kristu viraa katabisiyitwi na kuhowa kwa mala yimu hera toziya ya vidoda, yomberi yakaweriti muheri katabisiyitwi na kuhowa toziya ya wantu wakondola, su kawalan-guziwi mwenga njira ya kumgendera Mlungu. Yomberi kalagitwi shinsimba kumbiti katenditwi mkomu murohu, ¹⁹ na kwa rohu vulaa yomberi kagenditi kuzibwelera rohu zilii zyaziweriti mushibetubetu ²⁰ yawalemiti kujimila pamakashu Mlungu pakawahepeleriti mumashaka ga Nuhu shipindi Safina payiweriti yankunyawiwa. Musafina amu, wantu watangala ndiri, wantu wanani hera pa wantu woseri ndo walopoziyitwi pamashi, ²¹ na mashi geni gaweriti mfanu gwa ubatizu yawuwalopoziyiti mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo shisoweru ndiri shakuwusiya udoda munshimba kumbiti ndo lagilu lya nfru iherepa kwa Mlungu. Liwalopoziyi mwenga kwa uzyukusiwi wa Yesu Kristu, ²² yomberi yakagenditi kumpindi na vinu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu, kankuwakolamlima wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu woseri na ukulu na yawawera na makakala.

4

Makaliru ga syayi

¹ Toziya Kristu katabisiyitwi munshimba yakuwi, na mwenga vulaa mfuruwa kuli-gangamaziya kwa nfru gambira yakuwi mana muntu yakatabisiyitwi kala munshimba su kaleka kutenda vidoda. ² Kwanjira vinu, makaliru yagasigaliti kulikala pasipanu gafuruwa ndiri kulonguziwa na matamata zya umuntu kumbiti gafuruwa kulonguziwa na mafiliru ga Mlungu. ³ Pamakashu mwenga muweriti na shipindi shivuwa sha kutenda vitwatira vyavutendwa na wantu yawamumana ndiri Mlungu. Mulikaliti makaliru ga umweni na matamata na ndewu na kulowera nentu na kuguwira vinyagu. ⁴ Vinu wantu yawamumana ndiri Mlungu wankulikangasha pawawona kuwera hamuweri ndiri pamuhara nawomberi kayi kulikala muvidoda, su wankuwahigilanga. ⁵ Kumbiti womberi hawafuruwa kutakula vitwatira vyoseri vya makaliru gawu kulongolu kwa Mlungu yakawera kala kuwatoza yawawera wakomu na wahowiti. ⁶ Ndo mana Shisoweru Shiwigira shibweritwi ata kwa walii vinu wahowiti, su womberi watozwi mumakaliru gawu ga mnshimba gambira wamonga, kumbiti walikali murohu ntambu Mlungu yakalikala.

Ntumintumi muheri gwa mafupu ga Mlungu.

⁷ Upeleru wa vintu vyoseri wapakwegera. Su mfuruwa muweri na maholu gaherepa na kulikolamlima maweni na kulikala masu muwezi kumliwa Mlungu. ⁸ Pa goseri aga, mulifiri kwa moyu gwoseri maweni mwenga, toziya mafiliru gagubika vidoda vivuwa. ⁹ Mulishemeri maweni gweka munumba zyenu pota kuhinginika. ¹⁰ Kila yumu kafuruwa kulitendera lifupu lyakapananitwi na Mlungu kuwatendera wamonga, gambira ntumintumi muheri gwa mafupu ga ntambu yingiyingi ga Mlungu. ¹¹ Yakalonga shintu, visoweru vyakuwi viweri gambira visoweru vya Mlungu, na kila yakawatanga wantu katendi hangu kwa likakala lyakapananitwi na Mlungu, su muvitwatira vyoseri Mlungu kakwiswi kupitira Yesu Kristu. Kwakuwi kuweri ukwisa na likakala mashaka goseri. Yina haa.

Kutabika handa Mkristu

¹² Waganja wangu, namulikangasha kwa majeru makulu gampata, handa mpatwa na vitwatira vihanga. ¹³ Su munemeleri toziya mtabiki handa Kristu ntambu yakatabikiti, su muwezi kuwera na nemeleru ivuwa shipindi ukwisa wakuwi paugubutulwa. ¹⁴ Mpeterwa mwenga payiweri mwankuyigirangwa toziya ya kumfata Kristu, shitwatira ashi shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, mana yakuwi Rohu gwa Mlungu, kalikala pamuhara namwenga. ¹⁵ Nakawera muntu yoseri mngati mwenu, handa pakatabika, toziya ndo mlaga na mwili na yakatenda makondola. ¹⁶ Kumbiti handa muntu pakatabika toziya ndo kamjimira Yesu, kafuruwa nakawona soni, su kamkwisi Mlungu, toziya muntu ayu kashemwa kwa litawu lya Kristu.

¹⁷ Shipindi sha kutoza shisoka, na kutoza aku kwankwanja na wantu wakuwi Mlungu mweni. Payiweri kutoza aku kuyanjiwa kwatwenga, su upeleru wakuwi hauweri

wa ntambu gaa kwa walii yawalema kushijimira Shisoweru Shiwagira sha Mlungu?
¹⁸ Malembu Mananagala galonga,

“Payiwera vikamala kwa wantu yawamfiriziya Mlungu kulopoziwa,
 su hayiweri hashi kwa wantu yawamguwira ndiri Mlungu na yawatenda vidoda?”

¹⁹ Su walii yawatabika kulawirana na mafiliru ga Mlungu, mwendereyi kutenda yaga-
 herepa na walituli pasi pa Muwumba gwawu yakawera mwaminika.

5

Kushilolera shipinga sha wantu sha Mlungu

¹ Kwa wazewi yawawera yawalongoziya pakati penu, neni nuwahiga panwera mzewi muyenu, mkapitawu gwa ntabika ya Kristu na ntenditi pamuhera muukwisa hau-
 gubutulwi pamberi, ² mushiloleri weri shipinga shampananitwi na Mlungu, mushilo-
 leri weri, kwa kulazimisha ndiri kumbiti kwa moyu muheri ntambu yakafira Mlungu.
 Mtendi lihengu ali kwa kufira ndiri mpiya, kumbiti kwa moyu gwenu gwoseri.
³ Namuwakolamlima kwa makakala walii yawatilitwi pasi pa ugolokera wenu, kumbiti
 muweri mfanu kwa shipinga ashi. ⁴ Na Mloleri Mkulu pakalawira, mwenga hamuwanki
 lijenjeri lya ukwisa yawufifiya ndiri.

⁵ Ntambu iraa ayi mwenga wantemba mufiruwa kuwajimira wazewi yawalongoziya.
 Mwawoseri mwenga mufiruwa kuwera wananaga su mpati kulitenderana maweni toziya
 Malembu Mananagala galonga, “Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi
 kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera wananaga.” ⁶ Su mnanagi pasi
 pa liwoku lya Mlungu lyaliwera na makakala, su kawanyasuli kwa shipindi shakuwi.

⁷ Muntulili magariwu genu goseri, toziya yomberi kankuwalolera weri.

⁸ Mulikolimlima na mulikali masu! Toziya mngondu gwenu, Mkondola,
 kankuzyengetazyengeta gambira simba yakaguguma pakasakula muntu gwa kumliya
 nakamu. ⁹ Mgangamali munjimiru na mumlemi Shetani, pamuvimana kuwera
 walongu wenu yawajimira Kristu poseri pasipanu wankupananwa na ntabiku iraa
 ayi. ¹⁰ Kumbiti pamtabika kala kwa shipindi shididini, Mlungu yakawera gwa manemu
 goseri yakawashemiti kwingira muukwisa wakuwi wa mashaka goseri mukulikolerana
 pamuhera na Kristu, yomberi mweni hakawatendi waweri wakomu kayi na kuwatula
 makakala na kuwagangamaziya na kuwapanana lyanjiru ligangamala. ¹¹ Kwakuwi
 Mlungu kuweri uwezu mashaka goseri! Yina haa.

Malamusiwu ga upelero

¹² Nuwalembiriti luhamba alu ludidini kwa utanga wa Silwanu, mlongu yanummana na
 kumjimira. Nfira kuwapanana moyu na kutakula kuwera shitwatira ashi ndo manemu ga
 nakaka ga Mlungu. Mgangamali mumanemu aga.

¹³ Shipinga sha wantu yawamjimira Kristu wayenu yawasyagulitwi na Mlungu panu
 Babiloni, wankuwalamsiya. Vulaa vilii Mariku yakawera gambira mwana gwangu,
 kankuwalamsiya. ¹⁴ Mulilamsiyi kwa lirangaliru lya mafiliru ga wantu yawalikolerana
 pamuhera na Kristu.

Ponga iweri kwa mwenga mwawoseri yamulikolerana pamuhera na Kristu. Yina haa.

LUHAMBWA LWA PILI LWA PETERU ULONGOLERU

Luhamba lwa pili lwa Peteru litakulilwa kuwera lulembwa na ntumintumi Peteru, kumbiti wabetula wawuwa mashaka aga wajimira ndiri kuwera ndo nakaka. Pamonga kwana muntu gwingi yakalulembiti badala ya Peteru. Mlemba kalongiti kuwera mweni kaweriti mkapitawu gwa kugalola makaliru ga Yesu na asa magalambuku (2Peteru 1:17-18). Handa Peteru ndo yakalulembiti luhamba alu, kalulembiti pakawera Rumi mushinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu, mweni pamberi pa kuhowa kwakuwi. Peteru viraa kalushemiti alu ndo luhamba lwakuwi lwa pili (2Peteru 3:1) pakatula tarehi ya kululemba pa kululemba luhamba lwa kwanja lwa Peteru. Luhamba alu kawalembiriti wantu woseri yawamjimira Yesu.

Peteru Kalulembiti luhamba alu su kawapanana moyu walongu kulikala makaliru gaherepa na kuwaberiziya nawagafata mafundu ga wafunda yawapayira (2Peteru 2). Yomberi kawapananiti moyu womberi kuwalema wantu yawatakula kuwera Yesu hakakawi kuwuya. Badala yakuwi kalonga Mlungu kagoyigoyi ndiri, kumbiti kafira kila muntu kalopozijiwi (2Peteru 3:8-9). Ayi ndo toziya ya kulikala makaliru gaherepa (2Peteru 3:14).

Yagaweramu

Peteru kankulimaniziya mweni na kulitakulira kwa wabetula wakuwi, shipandi sha 1:1-2

Shakapanu kankuwaholuziya kuwera wafiruwa kulikala makaliru gaherepa toziya Mlungu kankutuwezeshu, shipandi sha 1:3-21

Kayi kankuwaberiziya kuusu wafunda yawapayira na kalongiti shilii hashiwalawiri wafunda yawapayira muupeleru, shipandi sha 2:1-22

Pa aga Peteru kamalilira kwa kuwapanana moyu wantu yawamjimira Yesu kulikala makaliru gaherepa kwa kulitandira kwa kuwuya mala ya pili kwa Yesu, shipandi sha 3:1-17

¹ Neni Simoni Peteru, mtenda lihengu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga kwa uheri wa Yesu Kristu yakawera Mlungu gwetu na Mlopoziya gwetu, mpananwa njimiru teratera na yatwenga. ² Manemu na ponga gongereki kwa mwenga mukummana Mlungu na Yesu Mtuwa gwetu.

Kulikala gambira wantu yawasyagulitwi na Mlungu

³ Kwa makakala gakuwi ga shimlungu, Mlungu katupanana vitwatira vyoseri vyatuvi-fira mumakaliru ga kumguwira kwa kummana mweni yakatushemiti tutendi pamuhera muukulu na kwa uheri wa ukwisa wakuwi na uhorepa wakuwi. ⁴ Kupitira avi yomberi katupanana twenga mafupu makulu na ga mana nentu, su kwa mafupu aga mpati kuzishapira upotuziya wa matamata zidoda zyaziwera pasipanu na kutenda pamuhera muntambu yakuwi ya shimlungu. ⁵ Toziya ayi, mgangamali kwongera njimiru yenu kwa uheri na kwa uheri wenu kwongera kuvimana, ⁶ na kwa kuvimana kwenu mwongeri kulikolamlima na kwa kulikolamlima kwenu mwongeri uhepelera na kwa uhepelera wenu mwongeri kumguwira Mlungu. ⁷ Kwa kumguwira Mlungu mwongeri uganja wa shirongu na kwa uganja wa shirongu mwongeri mafiliru. ⁸ Pamuhera na goseri aga kwa uvuwa, haziwatendi muweri watenda lihengu yawafaa na kuwera na mota mukummana Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ⁹ Kumbiti muntu yakahera aga kawera lwisi na kaweza ndiri kuwona na kyaluluwa kuwera kapungitwi kala vidoda vyakuwi vya makashu.

¹⁰ Su walongu wangu, mgangamali nentu kuwutenda ushemwa wenu na usyagula wenu kwa Mlungu, shiweri shitwatira sha mashaka goseri. Handa pamulikala ntambu ayi, hapeni mulikwali nakamu, ¹¹ na mwenga hamulekeziwi nakamu kwingira muufalumi wa mashaka goseri wa Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu.

¹² Su hanendereyi kuwaholuziya mashaka goseri vitwatira avi, tembera muvimaniti kala na mgangamala muunakaka yamuwuwanakiti. ¹³ Mona kuwera shitwatira shiherepa kwaneni kuwayumusiya na kuwaholuziya vitwatira avi, shipindi shoseri shanulikala pasipanu, ¹⁴ toziya nuvimana kuwera kanongola hanfuwi, Mtuwa Yesu kristu ntambu yakang'ambiriti pota kuffa. ¹⁵ Su hantendi kila shaweza nakaka su pakuhowa kwaneni, mwenga hamuwezi kuvihola vitwatira avi shipindi shoseri.

Ukapitawu kuusu ukulu wa Kristu

¹⁶ Shipindi patuwafunditi kuusu makakala gakuwi na kwiza kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu, tulitumbira ndiri tambu hera zya upayira. Twenga tuwoniti ukwisa wakuwi kwa masu getu twaweni. ¹⁷ Twenga tuweriti shipindi pakapananitiw ligoya na ukwisa kulawa kwa Mlungu Tati, shipindi liziwu palimwiziriti kulawa kwakuwi yomberi yakawera Mlungu Mkulu, palilonga, “Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi.” ¹⁸ Kayi twenga twaweni tupikaniriti liziwu ali kulawa kumpindi kwa Mlungu shipindi patuweriti pamuhera nayomberi palugongu lunanagala.

¹⁹ Na twenga twana unakaka nentu kuusu ujumbi wa wambuyi wa Mlungu na mwenga hamutendi weri pamushipikanira nakaka, toziya shiwera gambira shikoluboyi shashilangalira muluwindu mpaka papawera mandawira na ntondu ya mandawira ilawiri wumyoyu mwenu. ²⁰ Pa aga, mfiuwa kuvimana kuwera kwahera muntu yakaweza kuwutakulira kwa mahala gakuwi mwenu mana ya umbuyi yawuwera Mumalembu Mananagala. ²¹ Toziya kwahera ujumbi wa shimbuyi woseri yawulawirana na mafiliru ga shimuntu, kumbiti wantu walaviyiti umbuyi wa Mlungu pawalongoziwa na Rohu Mnanagala.

2

Wafunda wa upayira

¹ Palawiriti wambuyi yawapayira pakati pa wantu na ntambu iraa ayi wafunda wa upayira hawalawili pakati penu. Wantu awa hawayingiziwi mafundu ga upayira gagajega uharabisiya na kumlema Mtuwa yakawakomboriti na kwa njira ayi hawayegi vumu maharabisiwu makulu kwawu weni. ² Kayi wantu wawuwa hawazifati njira zyawu zya undiyandiya na toziya ya shilii shawatenda su njira ya unakaka hayigilangwi. ³ Kwa matamata zyawu zidoda zya ulunda hawapati mota kwa kuwagambira tambu zya upayira. Mlungu katuliti kwanjira makashu kuwera hakawatozi na kagonja ndiri, nakaka hakawaharabisiyi nakamu!

⁴ Mlungu kawalekiti ndiri wantumintumi wa kumpindi pawatenditi vidoda, su kawasiti pahala pa ntabiku, kweni aku watawitwi kwa minyololu muluwindu dunu pawahapa lishaka lya kutoza kwawu.

⁵ Viraa Mlungu kapalekiti ndiri pasipanu pa makashu, su kajegiti mafuriku gawuwa paishi kwa wantu yawamguwiriti ndiri Mlungu, kumbiti Nuhu yakawubweriti uheri, Mlungu kamlopoziyiti mweni pamuhera na wantu wamonga saba. ⁶ Viraa Mlungu kalutoziti lushi zya Sodoma na Gomora na kalilunguziyiti tikitiki kwa motu, kazitenda ziweri mfanu gwa vitwatira haviwapati wantu yawamguwira ndiri Mlungu, ⁷ na kamlopoziyiti Lutu, muntu yakamfiriziyiti Mlungu, muntu yakahinginikiti nentu na mgenderanu gwa undiyandiya gwa wantu yawatenditi ukondola. ⁸ Lutu yakaweriti muntu yakamfiriziyiti Mlungu, kalikaliti pakati pawu na kila lishaka moyu gwakuwi guweriti na hinginiku nentu kwa kupikinira na kugawona matendu gawu ga udoda gawatenditi. ⁹ Payiweri hangu, Mtuwa kavimana ntambu ya kuwalopoziya mumajeru wantu yawamfiriziya Mlungu na ntambu ya kuwatula wantu yawatenda ukondola su kawaazibu mulishaka lya utoza. ¹⁰ Nakamu kwa walii yawafata matamata zidoda zya nshimba na kuwubeza uwezu wa Mlungu.

Kwa msindu na masinganu, wantu awa watira ndiri na wavitakulira madoda viwumbi vyaviwera na ukwisa kumpindi. ¹¹ Kumbiti ata wantumintumi wa kumpindi, womberi wawera na uwezu na makakala nentu, wawasitaki ndiri kwakwigiranga viwumbi avi kulongolu kwa Mtuwa.

¹² Kumbiti wantu awa wavigilanga vitwatira vyawavimana ndiri, su womberi walifana na wankanyama yawahera mahala, wayiwuka na shakapanu wakamulwa na kulagwa na gambira wankanyama wakalipa womberi viraa hawagamiziwi nakamu. ¹³ Womberi hawapati ntabiku kwa ntabiku yawayijegiti. Nemeleru yawu ndo kutenda vitwatira vya staleyi zya nshimba paliwala. Womberi wawera madodisiya na soni hera pawanemelera njira yawu zya upayira pawatenda msambu pamuhera na mwenga. ¹⁴ Masu gawu gamema uhumba na hapeni waleki kutenda vidoda. Wazyangazyanga walii yawagangamala ndiri, womberi moyu yawu izowelera kuwera na matamata zya ulunda, wapangilirwa na Mlungu. ¹⁵ Wayileka njira yayinyoshikiti, womberi wagamiriti na kufata njira ya yakayigendiriti Balamu mwana gwa Biori yakafiriti shibenangongu sha ukondola. ¹⁶ Kumbiti toziya ukondola wakuwi su kakalipiritwi na nkanyama punda yakatakula ndiri na katakuliti kwa liziwu lya muntu na kumleweleru mbuyi ayu gwa Mlungu yakafiriti kutenda shintu sha lukwali.

¹⁷ Wantu awa wawera gambira mbwiru zyaziyumiti ama gambira mawundu yagasukumitwi na lipuga likulu, luwindu dunu litulwa kala kwajili womberi. ¹⁸ Toziya womberi watakuliti visoweru vizigizigi na kwa matamata zidoda zya nshimba na

undiyandiya wawazyanga wantu yawanjiti kulitula gweka pa wantu yawalikaliti muwu-payira. ¹⁹ Womberi wawalagira ulekeziwu, uganu womberi weni wawera wamanda wa ukondola toziya muntu kawera mumanda gwa shintu shoseri shashimkolamlima. ²⁰ Wantu yawalituliti gweka muukondola wa pasipanu kwa kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu, shakapanu wajimira kayi kugomiziwa na kusinda, su wantu awa hawaweri wadoda kuliku kwanja yawaweriti. ²¹ Meiweri mbaka kwa womberi kuwera mewavimani ndiri nakamu njira yaimfiriziya Mlungu kuliku kuyimana shakapanu kuyileka na kulyagamiziya lilagaliru linanagala lyawapananitiwi. ²² Kwana mesali yayilonga, “Ng’ang’a kagawuyira galii gakatapikiti,” na, “Mtumbi yakaguluritwi kala kagalagataga kayi mumadika.” Ntambu ayi iwera kwawu vinu.

3

Lishaka lya kuwuya kwa Mtuwa

¹ Waganja wangu, alu vinu ndo luhamba lwa pili lwanuwalemba. Mumahamba aga mawili njeriti kuyumusiya nfiru ziherepa mumahala genu kwa kuwaholuziya vitwatira avi. ² Nfira muviholi visoweru vyavilongitwi makashu na wambuyi wananagala wa Mlungu, na lilagaliru lilii lyawapananitiwi na Mtuwa na Mlopoziya kupitira wantumintumi wenu. ³ Pamberi pa aga, mfirmuwa kuvimana kuwera mashaka ga upeleru hawizi wantu weni magenderanu gawu gakolwamlima na matamata zyawu zidoda, na hawawabezi. ⁴ Womberi hawalongi, “Yomberi kawalagiliti kuwera hakizi, su vinu kakoshi? Vitwatira ndo viraa virii kwanjira wambuyi wetu pawahowiti, vintu ndo viraa virii ntambu yawiweriti kwanja pa kuwumbwa pasipanu!” ⁵ Womberi kwa ng’anjji wawulekiti unanaka awu kuwera Mlungu katakuliti shisoweru, mpindi ziweriti kwanjira makashu na pasipanu panyawitwi kulawa mumashi, ⁶ na Mlungu kagalagiliriti mafuriku ga mashi gahalibisiyi pasipanu pa makashu. ⁷ Kumbiti kwa shisoweru shilaa ashi mpindi zya vinu na pasipanu zitulwa kwajili ya kuhalibisiwa kwa motu, pazitulwa mpaka lishaka lilii lya kuwatoza na kuwagamiziya wantu yawamguwira ndiri Mlungu.

⁸ Waganja wangu, kumbiti namulyaluwa shintu shimu! Kulongolu kwa Mtuwa, lishaka limu liwera gambira vinja elufu yimu na vinja elufu yimu iwera gambira lishaka limu. ⁹ Mtuwa kakawa ndiri kugatenda galii kagalagiliti gambira wantu wamonga ntambu yawalihola kuwera hakakawi. Yomberi kahepelera toziya ya mwenga, toziya kafira ndiri ata yumu gwenu kagamiri, kumbiti kawakwega woseri wapati kuleka vidoda vyawatenda.

¹⁰ Kumbiti lishaka lya Mtuwa halizi gambira shimpegu. Mpindi haziyagamiri kwa lirindimiru kiluku, na kila shintu sha kulyera hashagamiziwi kwa motu, na pasipanu na kila shintu shashiweramu haviilekwi hera. ¹¹ Toziya kila shintu hashiharabisiwi kwa ntambu ayi, su mwenga hamuweri wantu wantambu gaa? Mwenga mfirmuwa kulikala makaliru mananagala na kumjimira Mlungu na kumpanana ligoya, ¹² pamulihepa lishaka lilii lya Mlungu na kulitenda lizi kanongola, lishaka lyeni mpindi hazilunguziwi nakamu kwa motu na kuhalibisiwa, na vintu vya kulyera haviyeyuki kwa livuki. ¹³ Kumbiti kulawirana na lagila lya Mlungu, twankuhepa kuwera hakuweri na mpindi ya syayi na pasipanu pa syayi, pahala pa wantu yawamfiriziya Mlungu.

¹⁴ Waganja wangu, pamuwera mwankulihepa lishaka lilii, mgangamali mkuhererepa nentu pota na likosa lyoseri kulongolu kwa Mlungu, na kuwera na ponga nayomberi. ¹⁵ Mwenga mfirmuwa kuwona uhepelera wa Mtuwa kuwera ndo lupenu yakawapanana su mpati kulopoziwa gambira Paulu mlongu gwetu yatumfira ntambu yakawalembiriti kwa luhala lyakapananitiwi na Mlungu. ¹⁶ Yomberi kalembiti shintu shilaa shilii mumahamba goseri pakavilongera vitwatira avi. Mumahamba gakuwi galii kwana vitwatira vyamonga vyavikamala kuvimana, wantu yawawera wazigizigi na yawagangamala ndiri ntambu yawagalambula mana ya Malembu Mananagala gamonga, su wagapotuziwa kwa magomiziwi gawu weni.

¹⁷ Kumbiti kwa mwenga walongu wangu, mushimaniti kala shitwatira ashi. Su mulikali weri namwiza kupotuziwa na mafundu ga makosa ga wantu yawagajimira ndiri malagaliru na kuguwa kulawa muwugangamala wenu uherepa. ¹⁸ Kumbiti mwendereyi kukula mumanemu na kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. Ukwisa uweri kwakuwi, vinu na ata mashaka goseri! Yina haa.

LUHAMBWA LWA KWANJA LWA YOHANI ULONGOLERU

Luhamba lwa kwanja lwa Yohani lulembwa na ntumintumi Yohani pamonga mushinja sha malongu nani na muhanu mpaka malongu tisa Pakwawuka Yesu. Yohani kalilanguziya ndiri kuwera mweni ndo mlemba gwa luhamba alu, kumbiti mushipandi sha kwanja shilanguziya kuwera mweni kaweriti mkapitawu gwa kugawona makaliru ga Yesu na kuzyuka kwakuwi (1Yohani 1:1-3). Ntambu yakulemba kwa luhamba lwa kwanja lwa Yohani ulifana na ntambu ya kulemba yaiwoneka Mushisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani. Ijimirwa kuwera Yohani kashilembiti Shisoweru Shiwagira pamuhera na mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani, shipindi pakaweriti kankulikala Efesu.

Yohani kalembiti luhamba alu kwa wantu woseri yawamjimira Yesu na mushipindi shilii shipinga shawamjimira Yesu shiweriti muntabiku nkulu kulawa mushipinga sha wantu yashishemitwi “Wanostiki.” Womberi wajimiriti kuwera Yesu kaweriti ndo Mlungu nakaka, kumbiti wajimiriti ndiri kuwera Yesu kaweriti muntu pakalikaliti pasipapanu. Toziya ayi Yohani kankulemba kuusu ukapitawu wakuwi wa kugawona makaliru ga Yesu na kwa mawoku gakuwi gakamkoliti Yesu (1Yohani 1:1-3). Nfuru nkulu ya Yohani kulemba luhamba alu kuyitenda nemeleru yakuwi ikamiliki (1Yohani 1:4) na kuwabera wantu yawamjimira Yesu nawaendereya kutenda vidoda (1Yohani 1-2:1), kuwalolera wantu yawamjimira Yesu nawagajimira mafundu ga upayira (1Yohani 1-2:26) na kuwalanguziya nakaka kuwera womberi walopoziwa (1Yohani 1-5:13).

Yagaweramu

Yohani kankululanguziya luhamba lwakuwi na kulaviya nfuru ya kulemba, shipandi sha 1:1-4.

Shakapanu kankutakulira kuwera Mlungu ndo ulangala na ntambu yatufuruwa kulikala gambira Kristu ntambu yakalikaliti, shipandi sha 1:5-3:10

Shakapanu kankutuholuziya kuusu lagaliru lya kulifira, 1Yohani 3:11-5:12

Kankumalilira luhamba lwakuwi, shipandi sha 5:13-21.

Shisoweru sha ukomu

¹ Tuwalembera mwenga kuusu Shisoweru gwa ukomu yakaweriti kwanjira kwanja. Twenga tupata kumpikinira na kumuwona kwa masu getu twaweni, tumloliti na kumkola kwa mawoku getu twaweni. ² Ukomu ayu pakalawiriti twenga tumuwoniti na tutakula visoweru vyakuwi na kuwabwelera ukomu ayu gwa mashaka goseri, yakaweriti kwa Tati na kalanguziyitwi kwa twenga. ³ Tuwabwelera mwenga shilii shatushiwoniti na kushipikinira, su mwenga mpati kutenda pamuhera natwenga muwumu yatuwera naga na Tati na Mwana gwakuwi Yesu Kristu. ⁴ Twankuwalembera vitwatira avi su nemeleru ya twenga imalilika.

Mlungu ndo ulangala

⁵ Su ujumbi yatuwupikaniriti kwakuwi na yatuwabwelera mwenga kuwera Mlungu ndo ulangala na kwakuwi kwahera luwindu nakamu. ⁶ Patulonga kuwera twana uwumu nayomberi na uganu patugendagenda muluwindu, twenga tupaya na matendu getu ganakaka ndiri. ⁷ Kumbiti patugendagenda muulangala gambira Mlungu ntambu yakalikalala muulangala, su hatuweri na umu twaweni gweka na mwazi gwakuwi Yesu Kristu, Mwana gwakuwi, gwankutupunga vidoda vyoseri.

⁸ Patutakula kuwera twahera vidoda, twankulipayira twaweni na unakaka kwahera mngati mwetu. ⁹ Kumbiti patuleka vidoda vyatutenda, yomberi ndo mwaminika na muheri mashaka goseri, hakatulekiziya vidoda vyetu na kutupunga ukondola woseri. ¹⁰ Patutakula kuwera tutenda ndiri vidoda, hatumtendi Mlungu kuwera mpayira na shisoweru shakuwi kwahera mngati mwetu.

2

Kristu mteteya gwetu

¹ Wana wangu yanuwafira, nuwalembera vitwatira avi su namtenda vidoda. Kumbiti muntu pakatenda vidoda, twanayu ulii yakatuteteya kwa Tati, Yesu Kristu yakamfriziya Mlungu. ² Yomberi ndo tambiku yayilaviwitwi kulekiziya vidoda vyetu, vidoda vyetu hera ndiri kumbiti na kulekiziya viraa vidoda vya wantu woseri wa pasipapanu.

³ Twenga twana unakaka kuwera tumumana Mlungu handa patugajimira malagaliru gakuwi. ⁴ Muntu pakatakula kuwera kamumana Mlungu, uganu kagajimira ndiri malagaliru gakuwi, muntu ayu kawera na upayira na unakaka kwahera mngati mwakuwi, ⁵ Kumbiti muntu yoseri yakashijimira shisoweru sha Mlungu, ufiru wa Mlungu uwera teratera nakamu mngati mwakuwi. Ayi ndo ntambu yatuvimana nakaka kuwera tuwera mngati mwakuwi. ⁶ Muntu yoseri yakatakula kuwera kalikolerana pamuhera na Mlungu, kafiruwa kulikala gambira Yesu Kristu ntambu yakalikali.

Lilagaliru lya syayi

⁷ Waganja wangu, lilagaliru ali lyanuwalemba lyasyayi ndiri, kumbiti ndo lilagaliru liraa lilili ligona lyamuweriti nalu kwanjira kwanja. Lilagaliru ali ligona ndo ujumbi ulii wampikaniriti. ⁸ Pamuhera na hangu, nankuwalemba lilagaliru lyasyayi na unakaka wakuwi woneka kwa yomberi na mngati mwenu, toziya luwindu lyankupita na ulangala ulii wa nakaka wana kala kulangala.

⁹ Muntu yoseri yakatakula kuwera kamuulangala, uganu kankumkalalira mlongu gwaku, muntu ayu kankali muluwindu. ¹⁰ Muntu yoseri yakamfira mlongu gwakuwi, kankulikala muulangala na kwahera shintu shoseri mngati mwakuwi shakumtenda muntu gwingi katendi vidoda. ¹¹ Kumbiti muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kankulikala na kankutyanga muluwindu na kavimana ndiri kwakagenda, toziya luwindu limtenda lwisi.

¹² Nuwalemba mwenga wana, toziya vidoda vyenu vilekiziwa kwa litawu lya Kristu. ¹³ Nuwalembireni mwenga ashina tati, toziya mumumana Kristu yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalemba mwenga wantemba, toziya mumkanka Mkondola ulii.

¹⁴ Nuwalemba mwenga wana toziya mumumana Tati. Nuwalemba mwenga ashina tati toziya mumumana Kristu ndo yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalemba mwenga wantemba toziya muwera na makakala na shisoweru sha Mlungu shilikala mungati mwenu na mumkanka Mkondola ulii.

¹⁵ Namupafira pasipanu, ama shoseri shashiwera mupasipanu. Muntu yakapafira pasipanu, ufira wa Tati kwahera mngati mwakuwi. ¹⁶ Toziya kila shintu shashiwera mupasipanu, matamata zidoda zya nshimba, matamata zidoda zya masu, msindu gwagujegwa na ulunda, vyoseri avi vilawa ndiri kwa Tati, kumbiti vilawa mupasipanu. ¹⁷ Pasipanu pamuhera na matamata zoseri zyaziwera mngati mwakuwi vyankupita, kumbiti muntu yakatenda mafiluru ga Mlungu, yomberi kankulikala mashaka goseri.

Mngondu gwa Kristu

¹⁸ Wana wangu, ashi ndo shipindi sha upeleru. Ntambu yampikaniriti kuwera Mngondu gwa Kristu kankwiza, su wangondu wa Kristu wasoka kala. Toziya ayi twenga tuvimana kuwera shipindi sha upeleru shapakwegera. ¹⁹ Womberi walawiti kwa twenga, kumbiti waweriti ndiri nakaka watwenga. Toziya mewaweri watwenga mewalikali na twenga, kumbiti kulawa kwawu kulanguziyiti kuwera kwahera ata yumu gwawu yakaweriti gwa twenga.

²⁰ Kumbiti mwenga muwanka Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, na mwenga mwaoseri muwumana unakaka. ²¹ Su nuwalemba ndiri toziya muwumana ndiri unakaka, kumbiti muwumana na mwenga muvimana kuwera kwahera upayira woseri yawulawiti muwunakaka.

²² Gaa yakawera mpayu? Mpayu ndo ulii yakalema kuwera Yesu ndo Kristu ndiri. Muntu gwa ntambu ayi kawera mngondu gwa Kristu, toziya kankumlema Tati na Mwana. ²³ Toziya muntu yoseri yakamlema Mwana, kamlema Tati viraa na muntu yoseri yakamjimira Mwana, su kamjimira na Tati viraa.

²⁴ Muloli weri kuwera shilii shampikiniriti kwanjira kwanja na shilikali mumyoyu mwenu. Handa ujumbi awu yawupikaniriti kwanjira kwanja paukala mngati mwenu, su mulikala mashaka goseri mukulikolerana na Mwana na Tati. ²⁵ Na Kristu mweni katupananiti lagilu lyakatugambiriti twenga kuwera hakatupananiti ukomu wa mashaka goseri.

²⁶ Nuwalemba vitwatira avi kuusu wantu walii yawajera kuwapotuzi. ²⁷ Kumbiti mwenga mumwankiti Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, kalikala mngati mwenu. Na Rohu ayu ntambu yakalikala mngati mwenu, mufiriziwa ndiri kufundwa na muntu yoseri. Toziya Rohu gwakuwi kankuwafunda vitwatira vyoseri na mafundu gakuwi ndo ganakaka, gapayira ndiri. Su mugakoli mafundu ga Rohu ayu na musigali kulikolerana pamuhera na Kristu.

²⁸ Mwawana yanuwafira, mwendereyi kulikolerana pamuhera na Kristu, su yomberi pakalawira twenga tuwera na ugangamala pota kuwera na toziya ya twenga kulififa kwa soni lishaka lya kwiza kwakuwi. ²⁹ Muvimana kuwera Kristu kamfiriziya nentu Mlungu,

su mfiuruwa kuvimana viraa kuwera kila muntu yakamfiriziya Mlungu, kawera mwana gwa Mlungu.

3

Wana wa Mlungu

¹ Su muloli Tati ntambu yakatufiriti nentu ata tushemwa wana wa Mlungu. Nakaka ndo ntambu yatuwera. Mana wantu wa pasipanu watumana ndiri twenga, toziya womberi wamumaniti ndiri Mlungu. ² Waganja wangu, vinu twenga tuwera wana wa Mlungu, kumbiti hayeniwoneki paweru ntambu hatuweri. Kumbiti tuvimana kuwera Kristu pakalawira, hatulifani nayomberi toziya hatumwoni ntambu yakawera. ³ Kila muntu yakawera na matumbiru aga mu Kristu, su kalipungi mweni gambira Kristu ntambu yakawera mnanagala.

⁴ Kila muntu yakatenda vidoda kalilema Lilagaliru lya Mlungu, toziya kutenda vidoda ndo kuhabisiya Malagaliru ga Mlungu. ⁵ Mwenga muvimana kuwera Kristu kiziti su kawusiya vidoda na kwahera vidoda mngati mwakuwi. ⁶ Su kila yakalikolerana pamuhera na Kristu, hapeni kendereyi kutenda vidoda, kumbiti kila muntu yakendereya kutenda vidoda hakenipati ng'o kumwona ama kumumana Kristu.

⁷ Su wana wangu, namumjimira muntu yoseri kawapayili! Muntu yakatenda matendu yagamfiriziya Mlungu, yomberi kafiriziwa na Mlungu gambira Kristu ntambu yakafiriziwa na Mlungu. ⁸ Muntu yakendereya kutenda vidoda kawera gwa Mkondola, toziya Mkondola katenditi vidoda kwanjira kwanja. Kumbiti Mwana gwa Mlungu kiziti pasipanu kugahalabisiya mahengu ga Mkondola.

⁹ Kila muntu yakawera mwana gwa Mlungu hapeni kendereyi kutendi vidoda, toziya ukomu wa Mlungu ulikala mngati mwakuwi, yomberi hapeni kendereyi kutenda vidoda toziya kawera mwana gwa Mlungu. ¹⁰ Kwantambu ayi tuweza kuwamana wana wa Mlungu na viraa kuwamana wana wa Mkondola. Muntu yoseri yakamfiriziya ndiri Mlungu na muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi, womberi wawera ndiri wana wa Mlungu.

Mulifiri maweni kwa maweni

¹¹ Na ujumbi yamuwupikaniriti kwanjira kwanja ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni. ¹² Natuwera gambira Kaini yakaweriti gwa Mkondola ulii, yakamlagiti mupusi gwakuwi. Kwa ntambu gaa kamlagiti? Toziya matendu gakuwi gaweriti makondola, kumbiti matendu galii ga mlongu gwakuwi gaweriti ga kumfiriziya Mlungu.

¹³ Walongu wangu, namulikangasha handa wantu wa pasipanu pawakalalira mwenga. ¹⁴ Twenga tuvimana kuwera tupita kala mukuhowa na twingira muwukomu, toziya twankuwafira walongu wetu. Kila muntu yakahera ufiru kankusigala mukuhowa. ¹⁵ Kila muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kawera mlagi na mwenga muvimana kuwera mlagi yoseri ulii kahera ukomu wa mashaka goseri mngati mwakuwi. ¹⁶ Kwa ntambu ayi twenga tuvimana ufiru wa Mlungu, toziya Yesu Kristu kagalaviyiti makaliru gakuwi kwajili yatwenga. Na twenga viraa vilii tufiruwa kugalaviya makaliru getu kwajili ya walongu wetu. ¹⁷ Su muntu pakawera na lunda zya pasipanu, shakapanu pakamwona mlongu gwakuwi kamuhushu, kumbiti kamwoneri ndiri lusungu, muntu ayu kaweza hashi kulonga kuwera kana ufiru wa Mlungu mngati mwakuwi? ¹⁸ Wana wangu, natufira kwa visoweru hera kumbiti tufiri kwa matendu na muwunakaka.

Hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu

¹⁹ Hangu ndo ntambu yatuweza kuvimana kuwera twenga tuwera wantu wanakaka, su hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu. ²⁰ Ata myoyu yetu payitutoza, tuvimana kuwera Mlungu ndo mkulu kuliku myoyu yetu, na kamana kila shintu. ²¹ Walongu wangu, handa myoyu yetu payitutoza ndiri, su twenga hapeni tutili kulongolu kwa Mlungu, ²² na kwanka shoseri shatuluwa, toziya tugajimira malagaliru gakuwi na kutenda galii yagamfiriziya. ²³ Na lilagaliru lyakuwi ndo ali, kumjimira Mwana gwakuwi Yesu Kristu na kulifira twenga kwa twenga gambira mweni ntambu yakatulagaliriti. ²⁴ Muntu yakagajimira malagaliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera nayomberi. Twenga tuvimana kuwera Mlungu kankulikala mukulikolerana pamuhera natwenga kupitira Rohu Mnanagala yakatupananiti.

4

Rohu gwa nakaka na rohu gwa upayira

¹ Waganja wangu, namumjimira kila muntu yakalonga kuwera kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu, kumbiti mujeri handa muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, toziya wambuyi wawuwa wa upayira walawira pasipanu. ² Ayi ndo ntambu ya kuvimana handa muntu kankulongoziwa na Rohu gwa Mlungu ama ndala, kila muntu yakatakula kuwera, nakaka Yesu Kristu kiziti na kawera muntu, muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mlungu. ³ Kumbiti muntu yoseri yakamtakula ndiri Yesu ntambu ayi, yomberi kahera Rohu yakalawa kwa Mlungu. Muntu ayu kawera na rohu ya Mngondu gwa Kristu, mwenga mpikaniriti kala kuwera kankwiza na vinu kasoka kala mupasipanu.

⁴ Kumbiti mwenga wana wangu, ndo wakuwi Mlungu na muwakanka kala wambuyi wa upayira, toziya Rohu yakawera mngati mwenu kana makakala kuliku rohu yakawera mngati mwa wantu wa pasipanu. ⁵ Wambuyi wapayira walonga vitwatira vya pasipanu na wantu wa pasipanu wawapikinira toziya womberi ndo wantu wa pasipanu. ⁶ Kumbiti twenga twawantu wa Mlungu. Muntu yakamumana Mlungu, katupikinira twenga, kumbiti muntu yoseri yakamumana ndiri Mlungu, yomberi hapeni katupikiniri. Su kwa ntambu ayi tuweza kuvimana kuwera kwana Rohu gwa unakaka na rohu gwa upayira.

Mlungu ndo ufiru

⁷ Waganja wangu, tulifiri twenga kwa twenga, toziya ufiru ulawa kwa Mlungu. Kila muntu yakawera na ufiru kawera mwana gwa Mlungu na yomberi kamumana Mlungu. ⁸ Muntu yoseri yakahera ufiru kamumana ndiri Mlungu, toziya Mlungu ndo ufiru. ⁹ Na Mlungu kalanguziyiti ufiru wakuwi kwa twenga kwa kumtuma Mwana gwakuwi gwa gweka pasipanu, su tuweri na ukomu kupitira yomberi. ¹⁰ Agu ndo ufiru, twenga ndiri yatumfiriti Mlungu, kumbiti Mlungu ndo yakatufiriti twenga, su kamtumiti Mwana gwakuwi kaweri tambiku yayilaviwitwi toziya ya ulekiziwu wa vidoda vyetu.

¹¹ Waganja wangu, handa Mlungu katufiriti ntambu ayi, su twenga tufuruwa kulifira twaweni kwa twaweni.

¹² Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu nakamu, kumbiti handa patulifira twaweni kwa twaweni, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga na ufiru wakuwi uwera teratera mngati mwetu.

¹³ Tuvimana kuwera twenga tulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga, toziya mwene katupanana Rohu gwakuwi. ¹⁴ Na twenga tuwona na kukapitaulira kuwera Tati kamtumiti Mwana gwakuwi salagali Mlopoziya gwa wantu wa pasipanu poseri. ¹⁵ Handa Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu, Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na muntu ayu, nayomberi kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu. ¹⁶ Su twenga tuvimana na tujimira ufiru yakaweriti nawu Mlungu kwa twenga.

Mlungu ndo ufiru na kila muntu yakalikala muufiru, kalikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu na Mlungu kalikala mukulikolerana pamuhera na yomberi. ¹⁷ Kwa njira ayi, ufiru uwera teratera mngati mwenu su natutira mulishaka lili lya utoza, toziya makaliru getu pasipanu galifana na galii ga Kristu. ¹⁸ Muwufiru kwahera lyoga. Kumbiti ufiru yawuwera teratera uwinga lyoga lyoseri, lyoga liza toziya wantu wankutira azabu. Muntu ulii yakawera na lyoga kawera teratera ndiri muufiru.

¹⁹ Twenga tuwera na ufiru toziya Mlungu katufiriti kwanja. ²⁰ Muntu pakalanga, “Numufira Mlungu,” kumbiti kankumkalalira mlongu gwakuwi, yomberi kawera mpayira. Toziya kila muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi yakamwona, hapeni kamfiri Mlungu yakamwona ndiri. ²¹ Na Kristu katupananiti lilagaliru ali, muntu yoseri yakamfira Mlungu, viraa kafuruwa kamfiri mlongu gwakuwi.

5

Tupakanka Pasipanu

¹ Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya ndo mwana gwa Mlungu na kila muntu yakamfira Tati, kamfira na mwana viraa. ² Ayi ndo ntambu yatuvimana kuwera tuwafira wana wa Mlungu, kwa kumfira Mlungu na kugajimira malagaliru gakuwi. ³ Kumfira Mlungu ndo kugajimira malagaliru gakuwi. Na malagaliru gakuwi gatopa ndiri, ⁴ toziya kila yakawera mwana gwa Mlungu kaweza kuvikanka vitwatira vidoda vya pasipanu. Hangu ndo ntambu yatuvimana kuvikanka vitwatira vidoda vya pasipanu kwa njimiru yetu. ⁵ Su ndo gaa yakaweza kuvikanka Vitwatira vidoda vya pasipanu? Ndo ulii yakajimiriti kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu.

Ukapitawu kuusu Yesu Kristu

⁶ Yesu Kristu ndo ulii yakiziti kwa mashi na kwa mwazi gwa kuhowa kwakuwi. Kiziti ndiri kwa mashi hera, kumbiti kwa mashi na kwa mwazi. Na Rohu yakakupitaulira kuwera ndo kanakaka, toziya Rohu ndo unakaka. ⁷ Su kwana wapakitawu watatu kumpindi

kwa Mlungu, ⁸ Rohu Mnanagala na mashi na mwazi na walii wakapitawu watatu wajimilirana, ⁹ handa patuwujimira ukapitawu wa wantu, su ukapitawu wa Mlungu uwera mkulu nentu, toziya awu ndo ukapitawu wa Mlungu kuwera kamkapitaulira Mwana gwakuwi. ¹⁰ Muntu yoseri yakamjimira Mwana gwa Mlungu kanawu ukapitawu mumoyu mwakuwi, kumbiti yakamjimira ndiri Mlungu, kamtenda Mlungu kuwera mpayira, toziya kajimira ndiri ukapitawu yakawulaviyiti Mlungu kuusu Mwana gwakuwi. ¹¹ Awu ndo ukapitawu kuwera, Mlungu katupananiti ukomu wa mashaka goseri na ukomu awu upatikana kwa njira ya Mwana gwakuwi. ¹² Muntu yoseri yakalikolerana pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kawera na ukomu na muntu yoseri yakalikolerana ndiri pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kahera ukomu.

Ukomu wa mashaka goseri

¹³ Nuwalemba vitwatira avi mwenga yamjimira mulitawu lya Mwana gwa Mlungu, su muvimani kuwera mwenga mwanawu ukomu wa mashaka goseri. ¹⁴ Kwa njira ayi twenga twana unakaka kulongolu kwa Mlungu, toziya shoseri shatumluwa kwa mafiliru gakuwi, yomberi kuupikanira. ¹⁵ Patuvimana kuwera yomberi kuupikanira patumluwa, viraa tuvimana kuwera katupanana shoseri shatumluwa. ¹⁶ Handa gwenga paguwona mlongu gwakuwi katenda vidoda vyavimjega ndiri kuhowa, hagumluwili kwa Mlungu na Mlungu hakampanani ukomu muntu ulii. Nonga shitwatira ashi kuusu walii yawatenditi vidoda vyavijega ndiri kuhowa. Kumbiti kwana vidoda vyavijega kuhowa, nonga ndiri kuwera gwenga gufiruwa kumluwa Mlungu kuusu vidoda vilii. ¹⁷ Kila shitwatira shashimfiriziya ndiri Mlungu shiwera vidoda, kumbiti kwana vidoda vyavimjega ndiri muntu kuhowa.

¹⁸ Tuvimana kuwera yawawera wana wa Mlungu hapeni wendereyi kutenda vidoda, toziya Mwana gwa Mlungu kankuwalolera weri na Mkondola ulii hapeni kawatendi shintu.

¹⁹ Twenga tuvimana kuwera twawana wa Mlungu tembera pasipanu poseri pa ukondola pakolwamlima na Mkondola.

²⁰ Tuvimana viraa kuwera Mwana gwa Mlungu kasoka na yomberi katupanana mahala su tumumani Mlungu yakawera nakaka. Na twenga tuwera mukulikolerana pamuhera na Mlungu yakawera nakaka na mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mwana gwakuwi. Ayu ndo Mlungu gwa nakaka na ukomu wa mashaka goseri.

²¹ Wana wangu, mulituli gweka na wamlungu!

LUHAMBWA LWA PILI LWA YOHANI ULONGOLERU

Luhamba lwa pili lulembitwi na ntumintumi Yohani mushinja sha malongu tisa Pak-wiyuka Yesu. Yohani kalilanguziyiti ndiri mweni kuwera ndo mlemba kumbiti kalishema mzewi. Yagaweramu muluhamba lwa pili lwa Yohani yalifana nentu na galii yagaweramu Mushisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani. Ayi asa ilanguziya palii ntambu yomberi katakulira nakamu kuusu lagaliru lya Yesu lya kulifira na kutula pamuhera mafiliru ga Yesu na kufata malagaliru gakuwi, Yohani 15:9-10; 2Yohani 1:5-6. Ijimirwa kuwera Yohani kalembiti Shisoweru Shiwagira na mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani, shipindi pakalikaliti Efesu.

Yohani kankululemba luhamba alu kwa mawu yakasyagulitwi pamuhera na wana wakuwi, iwezekana kuwera mawu ayu pamuhera na wana wakuwi wankufaniziwa na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kayi kalonga kuwera luhamba alu kawalembiriti wantu woseri yawamjimira Yesu. Nfuru ya Yohani ya kululemba luhamba alu ndo kuvipanana moyu vipinga vya wantu yawamjimira Yesu na kuwaberiziya kulawirana na mafundu ga upayira.

Yagaweramu

Yohani kankulwanja luhamba alu kulanguziya ndo ashina gaa yakawalembiliriti na kuwalamusiya wabetula, 2Yohani, shipandi sha 1:1-3.

Shakapanu kankushipanana moyu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kuwa-holuziya kuusu lagaliru likulu, 2Yohani, shipandi sha 1:4-6

Kankuwaberiziya kuusu wafunda wa upayira, 2Yohani, shipandi sha 1:7-11

Yohani kankumalalira luhamba lwakuwi kwa kuwaluwira matekeleru, 2Yohani, shipandi sha 1:12-13

¹ Neni mzewi mlongoziya, nukulemba gwenga mawu yagusyagulitwi na Mlungu, pamuhera na wana waku yanuwafira muwunakaka. Neni ndiri gweka yangu heru yanuwafira, kumbiti viraa vilii woseri walii yawaumana unakaka ulii, wawafira mwenga, ²toziya ya unakaka yawulikala mngati mwetu na hawuwendereyi kulikala pamuhera na twenga mashaka goseri.

³Manemu na lusungu na ponga vyavilawiti kwa Mlungu Tati na kwa Yesu Kristu, Mwana gwa Tati, haviwiri pamuhera na twenga munakaka na ufiru.

Unakaka na ufiru

⁴Nemeleriti nentu panuwawoniti wamu wa wana waku wendereya kulikala munakaka, gambira Tati ntambu yakatulagaliriti. ⁵Vinu mawu yagusyagulitwi na Mlungu, neni nukuluwa, nukulemba ndiri lilagaliru lya syayi, kumbiti lilagaliru liraa lilii lyatuweriti nalu kwanjira kwanja. Tulifiri twaweni kwa twaweni. ⁶Ufuru ndo awu, kulikala kwa kugajimira malagaliru ga Mlungu. Lilagaliru lyampikaniriti kwanjira kwanja ndo ali, mfiuruwa kulikala kwa kuwulanguzi ya ufiru.

⁷Toziya wapayira wawuwa walawira mupasipanu, wantu yawajimira ndiri kuwera Yesu Kristu kiziti na kuwera muntu. Muntu gwa ntambu ayi kawera mpayira na mngondu gwa Kristu. ⁸Su muliloli weri maweni, su namushiyagamiziya shilii shamtenditi, kumbiti mpati kufupwa lifupu teratera.

⁹Muntu yoseri yakashapira na kulikala ndiri mumafundu kuusu Kristu, kumbiti kanku-vyongera vitwatira vyamonga mumafundu, muntu ayu kahera Mlungu. Muntu yoseri yakalikala mumafundu kuusu Kristu, yomberi kawera na Tati na Mwana.

¹⁰Su muntu yoseri pakiza kwa mwenga pota kuwajegera mafundu kuusu Kristu, namumshemera ukaya kwenu ama kumulamsiya. ¹¹Muntu yoseri yakumulamsiya muntu ayu, kankutenda pamuhera muvitwatira vyakuwi vya ukondola.

Malamusiwa ga kupelera

¹²Tembera nanaga gavuwa ga kuwalemba, kumbiti nfira ndiri kuwalemba. Su nankulolera kwiza namweni kuyowera na mwenga, su nemeleru ya mwenga iweri teratera.

¹³Wana wa dada gwaku yakasyagulitwi na Mlungu, wankukulamusiya.

LUHAMBWA LWA TATU LWA YOHANI ULONGOLERA

Luhamba lwa tatu lwa Yohani lulembitwi na ntumintumi Yohani mushipindi sha shinja sha malongu tisa Pakwiyuka Yesu. Yohani kalilanguziya ndiri kuwera mweni ndo mlemba gwa luhamba alu, kumbiti mweni kalishema kuwera mzewi (3Yohani 1:1). Mweni katenditi hangu ntambu yakatenditi muluhamba lwa pili lwa Yohani (1:1). Ijimirwa kuwera Yohani kashilembiti Shisoweru Shiwigira pamuhera na mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani, shipindi pakaweriti kankulikala Efesu. Yohani kamlembiriti luhamba alu Gayu muntu yakamjimiriti Yesu. Kamlanguziya Gayu kuwera ganja na kamlagalira kuwera muheri kwa walongu yawamjimira Yesu, womberi yawaweriti mumwanja kupitira muisi ilii.

Yagaweramu

Yohani kankulutenda lumanikani luhamba lwakuwi (3Yoh 1:1).

Shakapanu kankumpunana moyu Gayu na kumlagalira Gayu kulilanguziya kwa muheri kwa walongu yawamjimira Yesu, (3Yoh 1:2-8).

Shakapanu kankuwayowelera wantu wamonga wawili, Diutirifi na Dimitiriwu, 3Yoh 1:9-12

Yohani kankumalilira luhamba lwakuwi, 3 Yoh1:13-14.

¹ Kulawa kwa neni mzewi mlongoziya, nukulemba gwanga Gayu, ganja gwangu yanukufira muwunakaka.

² Ganja gwangu, nukuluwira kwa Mlungu gupananwi vitwatira viheri, viraa nukuluwira kwa Mlungu guweri mkomu munshimba ntambu yaguwera mkomu murohu.

³ Nemeleriti nentu walongu wamu pawasokiti panu, wang'ambira kuusu ujimirika waku muwunakaka, na ntambu yagwendereya kulikala muwunakaka. ⁴ Kwa hera shintu shashinemeleziya nentu kuliku kupikinira kuwera wana wangu walikala munakaka.

Kuwatendera walongu yawamjimira Kristu

⁵ Ganja gwangu, gwanga gujimirika kwa galii gaguwatendera walongu, tembera weni wawera wahanga kwa gwanga. ⁶ Walongu washigambira shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuusu ufiru wakuwi. Shondi guwatangi kwa ntambu yayimfiriziya Mlungu, wendereyi na mwanja gwawu. ⁷ Toziya wankwanja mwanja gwawu muwuntumini wa Kristu pota kwanka utanga woseri kulawa kwa wantu yawamumana ndiri Mlungu. ⁸ Su twenga tufiruwa kuwatanga wantu gambia awa, na twenga tupati kutenda lihengu pamuhera nawomberi kwajili ya unakaka.

Diutirifi na Dimitiriwu

⁹ Nembiti luhamba kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, kumbiti Diutirifi, yakafiraga kuwera mlongoziya gwawu, kalema nakaka kutenda pamuhera na twenga.

¹⁰ Su pansoka hananguziyi paweru vitwatira vyoseri vyakatenda, visoweru vidoda na upayira vyakatakula kuusu twenga. Viraa mweni kalema kuwashemera walongu yawawera mumwanja. Na kawalewelera wamonga yawafira kuwashemera, kawalewelera na kawawinga kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu.

¹¹ Ganja gwangu, nagufata mfanu gwa ukondola kumbiti gufati mfanu gwagumfiriziya Mlungu. Kila yakatenda gaherepa kawera gwa Mlungu, kumbiti yakatenda ukondola, yomberi kamumana ndiri Mlungu.

¹² Kila muntu kamkapitawulira Demetiriu, na unakaka weni umkapitawulira. Na twenga viraa twankumkapitawulira na gwanga guvimana kuwera ukapitawu wa twenga ndo wa nakaka.

Malamusiwu ga kupelera

¹³ Nweriti na gawuwa ganfiriti kukulemba, kumbiti hapeni nugalembi. ¹⁴ Ntumbira kukuwona mashaka galaa aga na hatuyoweri.

¹⁵ Ponga iweri pamuhera na gwanga.

Waganja waku wa panu wakulamusiya. Guwalamusiya waganja wetu woseri yawawera aku, kila muntu.

LUHAMBWA LWA YUDA ULONGOLERU

Litawu lya mlemba gwa luhamba alu lwa Yuda, liraa ali ndo litawu lya luhamba alu. Yuda kalimaniziya mweni kuwera ndo mlongu gwa Yakobu yakaweriti mlongu gwa Yesu. Su yomberi viraa imanika kuwera kaweriti ndo yumu gwa walongu wa Yesu (Yuda musitari gwa kwanja). Tuvimana ndiri kuwera luhamba alu luweriti kwajili ya shipinga sha wantu wamu yawamjimira Yesu ntambu yailanguziye malembu kulawa Lipatanu ligona, wabetula wa kwanja wa luhamba alu lya Yuda, waweriti ndo Wayawudi. Pamuhara na hangu, kalulemba luhamba alu kwa, “woseri yawashemwa yawamfira Mlungu Tati, yawatulitwi kwajili ya Yesu Kristu” (Yuda musitari gwa kwanja). Pamonga luhamba alu lulembitwi shinja sha malongu sita Pakwiyuka Yesu.

Nfiru nkulu ya kulemba luhamba alu kwa wantu woseri yawamjimira Yesu, kuwaberiziya nawapotuziwa na mafundu ga wafunda yawapayira (Yuda musitari gwa msheshi). Yomberi kalanguziyiti vitwatira vyavilawiliti Mulipatanu ligona su kugapanana makakala maholu gakuwi. Muluhamba alu kwana maholu gavuwa yagalifana na maholu yagawera muluhamba lwa pili lwa Peteru, pamuhara na mabereziwu kuusu wafunda yawapayira, Yuda musitari 4; 2Peteru 2:1, viraa kankulanguziye malembu kuusu wantumintumi wa kumpindi na Sodoma na Gomora.

Yagaweramu

Yuda kakwanja kwa kuwamaniziya wabetula wakuwi, Yuda musitari gwa 1-2.

Shakapanu kankulaviya nfiru yakuwi ya kulemba luhamba ndo kuwaberiziya kuusu wafunda yawapayira, Yuda musitari gwa 3-4.

Kalaviya mifanu kulawa kwa wantu na malawiru Mulipatanu ligona, Yuda musitari gwa 5-16.

Shakapanu kankuwagambira kila shawafiruwa kutenda kulawirana na maberiziwu, Yuda musitari gwa 17-23.

Upeleru kankumalilira luhamba lwakuwi kwa kumzyuma Mlungu, Yuda musitari gwa 24-25.

¹ Neni Yuda, ntumintumi gwa Yesu Kristu na mlongu gwa Yakobu. Nankuwalemba mwenga yamushemitwi na Mlungu Tati, na yamfiruwa na Mlungu Tati na yamulikala mumafiliru gakuwi na kulolerwa weri kwajili ya Yesu Kristu. ² Lusungu na ponga na ufiru wiweri vivuwa kwa mwenga.

Wafunda wa upayira

³ Waganja wangu, neni nweriti na matamata ga kuwalemba kuusu ulopoziya ulii yatuwutenda pamuhara, kumbiti mona iherepa kuwalemba na kuwaluwa muyiteteyi kwa gangamala njimiru Mlungu yakawapananiti wantu wakuwi mala yimu hera kwa shipindi shoseri. ⁴ Toziya kwana wantu wamu yawaliyingiziyiti kwa bada pakati peni, wantu weni utoza wawu ulembitwi Mumalembu Mananagala kwanjira makashu, womberi wamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya, wantu yawagalambula ujumbi wa manemu ga Mlungu gwetu, su wapati kutenda undiyandiya na kumlema Yesu Kristu, yakawera Mkolamlima na Mtuwa gwetu gweka yakuwi. ⁵ Tembera muvimaniti kala nakamu vitwatira vyoseri avi, vinu nfira kuwaholuziye kuwera Mtuwa pakawalopoziyiti wantu wakuwi kulawa Misri, shakapanu kawagamiziyiti walii yawalemiti kujimira. ⁶ Na wantumintumi wa kumpindi wasinditi kugoloka weri mumpenu zyawu yawapananiti, kumbiti wagalekiti makawu gawu weni, Mlungu kawatatiriti muluwindu dunu kwa minyololu ya mashaka goseri su watozwi mulishaka lilili likulu. ⁷ Muliholi viraa Sodoma na Gomora na lushi zya mumbwega mwakuwi, wenikaya wakuwi watenditi uhumba gambira wantumintumi wa kumpindi ntambu yawatenditi uhumba na vitwatira vya kugalambula nshimba ntambu yakanyawiti Mlungu, wapananiti azabu mumotu gwa mashaka goseri, su liweri Libeliziwu kwa wantu woseri.

⁸ Ayi ndo ntambu yawawera wantu awa. Kulota kwawu kuwalonguziye kuzido-disiye nshimba zyawu weni, walema uwezu wa Mlungu na kuvihigilanga viwumbi vya kumpindi kwa Mlungu. ⁹ Kumbiti ata Mikaeli ntumintumi mkulu gwa kumpindi, katenditi ndiri hangu, pakasinganiti na Mkondola kuusu nshimba ya Musa, Mikaeli kajeriti ndiri kumtoza Mkondola kwa mayigilangu, kumbiti kalongiti, “Mtuwa kakukalipiri.” ¹⁰ Kumbiti wantu awa wavigilanga vintu vyawavimana ndiri. Kwana vitwatira vyawavimana na wavitenda pota kuvihola, gambira wankanyama ntambu yawatenda, toziya wankanyama

wahera mahala, na vitwatira avi vyankuwahalabisiya wantu weni. ¹¹ Shondi kwawu! Womberi yawagufata mgenderanu gulaa gulii gwa Kaini. Toziya ya mpiya, womberi watugiriti mota mulikosa Iya Balamu na watenditi msindu gambira Kola na hawagamili gambira yomberi ntambu yakagamiriti. ¹² Awa ndo wantu yawatenda pamuhera na mwenga mushiboga shenu sha ufiru pota kuwona soni. Womberi wawera gambira matalawu ga hatali gagaweza kugwamiziya mtumbwi na waweriti gambira walolera yawaliliziya weni hera na waweriti gambira mawundu yagahera mashi yagalonguziwa kwa liyega na waweriti gambira mitera yahera mabwajubwaju mushipindi sha kubena, yayitupulitwi na kufuwa nakamu, ¹³ wantu awa wawera gambira makupala makulu ga bahali, na matendu gawu ga soni galawa gambira ufulufulu. Womberi wawera gambira ntundu zyazyagamila, zyezi zitulwa mashaka goseri muluwindu dunu.

¹⁴ Na Henoki, muntu gwa shiyiwuku sha saba kwanjira Adamu, katungiti kala kuusu wantu awa pakalonga, "Guloli, Mtuwa kankwiza pamuhera na wantumintumi wakuwi wananagala wa kumpindi yaguweza ndiri kuwawalanga ¹⁵ su kumtoza kila muntu yakamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya na kuwazibu wantu woseri yawalemiti kumjimira Mlungu na kumupanana ligoya toziya ya matendu gawu goseri madoda gawatenditi pota na kumshera Mlungu, na toziya ya visoweru vyoseri vyavikalaziya vyeni wantu yawatenda vidoda vyawamtakuliriti."

¹⁶ Wantu awa ndo yawakukulika na yawalalamika na wafata matamata zyawu zidoda, walikoma shifuwa na kuwazyuma wantu wamonga toziya ya mota zyawu weni.

Maberiziwu na malagiru

¹⁷ Kumbiti mwenga waganja wangu, muliholi galii gangambiritwi pamberi na wantumintumi wa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. ¹⁸ Wawagambiriti, "Mashaka ga upeleru hawalawili wantu yawamjimira ndiri Mlungu, wantu yawafata matamata zyawu zidoda, womberi hawawatenderi lidufiya." ¹⁹ Wantu awa ndo yawajega mabagulanu pakati penu, wantu wa maholu ga shipasipanu, wantu yawahera Rohu gwa Mlungu. ²⁰ Kumbiti mwenga, waganja wangu, mulinyawi maweni gweka munjimiru yenu yayiwera nanagala nentu na muluwi Mlungu kwa makakala ga Rohu Mnanagala. ²¹ Muliloleri weri muufiru wa Mlungu, pamuluhepa lusungu lwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, su kawajegi muwukomu wa mashaka goseri. ²² Muweri na lusungu kwa wantu woseri yawawera na lyoga, ²³ muwalopoziyi wamonga kwa kuwanyasula kulawa mumotu gwa utoza, kumbiti kwa wamonga muwawoneri lusungu pamuwera na lyoga, pamuzikalalira ata nguwu zawu zyzidodisiwitwi na madowa ga matamata zawu zidoda.

Maluwa ga kumuwa Mlungu

²⁴ Su yomberi kaweza kuwalolera weri su namguwa na kuwajega mwenga pota likosa mpaka kulongolu kwa ukwisa wakuwi na kwa nemeleru, ²⁵ kwa Mlungu gweka yakuwi na Mlopoziya gwetu, uweri ukwisa na ukulu na makakala na uwezu na ukolamlima kwa njira ya Kristu Yesu Mtuwa gwetu, kwanjira makashu pamberi pa kuwumbwa kwa pasipanu na vinu na ata mashaka goseri. Yina haa.

UGUBUTULU KWA YOHANI ULONGOLERU

Shintola sha Ugubutulu kwa Yohani ndo sha upeleru muuwalanga wa vintora vya Lipatanu Iya Syayi. Vulaa shiweriti shintola sha upeleru kulembwa. Shintola ashi shilembitwi na Yohani ntumintumi gwa Mlungu (Ugubutulu 1:1) mushinja sha malongu tisa na tisa Pakwiyuka Yesu. Ntumintumi gwa Mlungu ayu ndo ulaa ulii yakalembiti “Shisoweru Shiwagira shakalembiti Yohani.” Viraa vilii ndo yakalembiti mahamba galii matatu, luhamba lwa kwanja lwa Yohani na luhamba lwa pili lwa Yohani na luhamba lwa tatu lwa Yohani. Ntumintumi Yohani kamanikana kuwera “Ndo ulii yakafiritwi na Yesu” (Yohani 13:23). Yohani kashilembiti shintola ashi pakaweriti mushisiwa sha Patimu kwakaweriti mtatilwa toziya ya kushibwera Shisoweru Shiwagira sha Yesu Kristu (Ugubutulu 1:9).

Nfiru ya Yohani kushilemba shintola sha Ugubutulu, iweriti kuwapanana moyu woseri yawashibetula su wasigali kuwera waminika kwa Yesu Kristu na kuwapanana litumbiru toziya shipindi sha kuwuya kayi kwa Yesu shapakwegera (Ugubutulu 1:3, 22:7). Shintola ashi shilembitwi kwajili ya wantu woseri yawamjimira Yesu na vulaa kwa vipinga saba vya wantu yawamjimira Yesu (Ugubutulu 2-3). Yohani kankugashema malembu gakuwi kuwera ndo ga umbuyi (Ugubutulu 1:9). Yohani kankutumiya vitakulira vya mifanu kutakulira galii gakawoniti. Shintola ashi shilifana na pahala tunga pa Lipatanu ligona asa (Zekaliya 6:1-8). Baragumu saba na mabakuli saba galifana nentu na makomangu Mlungu gakawakomangiti wantu wa Misri (Kulawa 7-9). Shintola sha Ugubutulu shankutakulira shipindi sha mashaka ga upeleru wa pasipanu kuwera Yesu hakaweri mkanka na walii woseri yawawera na njimiru muyomberi hawalikali na yomberi mashaka goseri. Su shintola ashi shiwbareziyi na kuwapanana litumbiru kuwera Yesu kankwiza kanongola.

Yagaweramu

Yohani kankwanja kwa kulitakulira kuwera mweni ndo gaa na ntambu yakapatiti mawonu ga umbuyi awu, Ugubutulu 1:1-20.

Yohani kankuvipanana ujumbi yaulawira kwa Yesu mweni, vipinga saba vya wantu yawamjimira Yesu, Ugubutulu 1:1-3:22.

Shakapanu kankuvitakulira vilii vimaniziwi saba, Ugubutulu 4:1-8:5 na talumbeta zilii saba, Ugubutulu 8:1-11:19.

Pa aga, Yohani kankuitakulira ng'ond'u ya mwana mpalu na njoka mkulu yakawera na mituwi saba, Ugubutulu 12:1-14:20.

Shakapanu kankulemba visoweru vya makomangu saba ga maya nkulu, Ugubutulu 15:1-16:8.

Kankumtakulira Mlungu ntambu yakawakanka wang'ond'u wakuwi kumpindi, Ugubutulu 17:1-20:15.

Upeleru kankumalilira kwa kutakulira mpindi ya syayi na isi ya syayi haziweri upeleru wa vyoseri, Ugubutulu 21:1-22:21.

¹ Awu ndo ugubutulu wa Yesu Kristu, Mlungu kamupananiti kawalanguziwi wantu-mintumi wakuwi vitwatira vilii vifirruwa kulawira pakwegera. Kristu kavitenditi avi vimaniki kwa kumtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kamgambiziwi ntumintumi gwakuwi Yohani vitwatira avi, ² na Yohani kalongiti goseri gakagawoniti. Na avi ndo visoweru vya Mlungu na ukapitawu wa Yesu Kristu.

³ Mbaka yakuwi muntu yakashibetula shintola ashi shashiwera na Visoweru vya umbuyi wa Mlungu na mbaka yawu yawapikanira na kukola yagalembitwi amu, toziya shipindi sha vitwatira avi shapakwegera.

Ulamsiwi kwa vipinga saba vya wantu yawamjimira Kristu

⁴ Neni Yohani nuvilembiriti vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu vya aku Asiya.

Nuwapanana manemu na ponga kulawa kwa yomberi yakaweriti, yakawera na yakiza na kulawa kwa rohu saba yawawera palongolu pa shibanta shakuwi sha ukulu, ⁵ na kulawa kwa Yesu Kristu kapitawu mwaminika, mwiwuku gwa kwanja gwa woseri hawiwuku kwa ukomu wa syayi kulaa kwawahowiti na yomberi ndo mkolamlima gwa wafalumi wa pasipanu.

Yomberi katufira na kwa mwazi gwakuwi katuyopola kulawa ntawaliru ya vidoda vyetu, ⁶ na katunyawa tuweri ufalumi na watambika wakumtendera Mlungu Tati gwakuwi. Kwakuwi Yesu Kristu uweri ukwisa na makakala, mashaka goseri! Yina hangu.

⁷ Guloli! Kankwiza mumawundi! Kila lisu halimwoni na ata walii yawamtoboliti. Makabila goseri pasipanu hagagutangi kwajili ya yomberi. Yina! Yina hangu.

⁸“Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru wa vitwatira vyoseri.” Kalonga Mtuwa Mlungu yakawera na makakala goseri, yakawera, yakaweriti na yakiza.

Yakagawoniti Yohana kuusu Kristu

⁹Neni Yohani, mlongu gwenu mungati mwa Yesu, kwa kulikonaziya pamuhera na Yesu, ntenda pamuhera na mwenga kutabika na ufalumi wakuwi na uhepelera. Neni ntulitwi pakati pashisiwa shawashema Patimu panwera mtatilwa toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na upitawulira wa Yesu. ¹⁰Su shipindi shimu, lishaka lya Mtuwa, nkolitwi na Rohu, mpikanira kumbeli kwaneni liziwi likulu gambira mbalapi. ¹¹Nalyeni lilongiti, “Gugalembi mushintola galii gagugawona, gushijegi kwa vipinga avi saba vya wantu vyawamjimira Yesu kwa Efesu na kwa Simurina na kwa Perigamu na kwa Tuatira na kwa Saridi na kwa Filadefiya pamuhera na Laudikiya.”

¹²Su ngalambukiti numuloli ulii yakatakuliti na neni, mona vintambi saba vya vimuliku vya zaabu, ¹³na pakati pakuwi pavintambi kuweriti na shintu gambira muntu, yomberi kaweriti kavala lihabeti litali mpaka mumagulu na lushigi lwa zaabu pashifuwa. ¹⁴Nvili zyaakuwi ziweriti mfufu mbuu, masu gakuwi gang'ereng'etiti gambira mbamba zya motu, ¹⁵magulu gakuwi gambira shaba yawamerimeziyiti na kuyigulula mulitanuru lya motu, na liziwi lyakuwi gambira mputu. ¹⁶Muliwoku lyakuwi lya kumliwu paweriti na ntundu saba na mumlomu mwakuwi mlawiriti upanga yawuwera na makola kuwili. Sheni shakuwi shing'ereng'eta gambira mshenji gualipa nentu. ¹⁷Su panumwoniti hera, nguwitwi palongolu pa magulu gakuwi gambira mawuti. Kumbiti yomberi katula liwoku lyakuwi lya kumliwu pampindi paneni, kalonga, “Guleki kutira! Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. ¹⁸Neni ndo yomberi yakawera mkomu! Newiti howa, kumbiti guloli, vinu na mkomu mashaka goseri. Nanazi funguwa zya mawuti na zya mulirindi lyalihera upeleru. ¹⁹Su vinu gulembi vitwatira avi vyaguviwona, vitwatira vyavilawira vinu na vilii havilawili shakapanu.” ²⁰Bada zya ntundu saba zilii zyaguziwoniti pakati pa liwoku lyaneneni lya kumliwu na vilii vintambi saba vya vimuliku vya zaabu, ndo wantumintumi wa kumpindi wa vipinga saba vya wantu vyawamjimira Yesu.

2

Ujumbi kwa Efesu

¹“Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Efesu.

“Neni yankola ntundu zilii saba pakati pa liwoku lyangu lya mliwu na yomberi kagendagenda muvintambi saba vya limuliku lya zaabu, ntakula hangu, ²nuvimana matendu gaku goseri, nuvimana ntambu yagugangamala na kuhepelera kwaku. Nuvimana handa hapeni guwahepeleri wantu wadoda, guwajelisiya walii yawalitakulira kuwera wantumintumi na kumbiti ndiri, guyambuliti womberi ndo wapaya. ³Gwenga gwanawu uhepelera, guhepelera kwa kutabika kuvuwa kwajili ya litawu lyangu, kumbiti guwuya ndiri kumbeli. ⁴Kumbiti nanashi shitwatira shimu shakukuberiziya, gwenga gunfira ndiri kayi vinu gambira kwanja. ⁵Su guliholi ntambu yaguweriti pamberi pa kuguwa, gukawungami na kutenda ntambu yagutenditi kwanja. Hera hangu, niza kwa gwenga na kushiwusiya shintambi shaku pahala pakuwi. ⁶Kumbiti nukuzuma kwa shintu shimu, gwenga gugakalalira gawagatenda Wanikolayi ntambu yanugakalalira neni.”

⁷“Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!

“Mkanka hanumpanani kuliya mabwajubwaju ga mtera gwa ukomu yagulikala mu shiwunga sha Mlungu.

Ujumbi kwa Simurina

⁸“Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Simurina.

“Avi ndo visoweru vya ulii gwa kwanja na gwa upeleru, namweni howiti na kulikala kayi, nonga hangu. ⁹Nuzimana ntabika zyaaku, nuumana viraa uhushu waku, tembera nakaka gwenga ndo mlunda, nuzimana nyengu zyawakutendiriti walii yawalishema Wayawudi kumbiti Wayawudi ndiri wanakaka, su ndo shipinga shakuwi Shetani! ¹⁰Nagutira nakamu kwa galii hagakutendi gutenduwi. Gupikaniri! Shetani hakawajeri kwa kuwatula wamu wenu mshibetubetu, mwenga hamtabiki kwa katapu mashaka lilongu. Muweri waminika mpaka kuhowa, naneni hanuwapanani lijenjeri lya ukomu.”

¹¹“Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!

“Mkanka hapeni katenduwi nakamu na kuhowa kwa pili.

Ujumbi kwa Perigamu

¹² “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Perigamu.

“Avi ndo visoweru vya ulii yakawera na upanga ukalipa wana ukola kuwili. ¹³ Nukumana kwagulikala. Gwenga gulikala pahala papawera na shibanta sha ufalumi wa Shetani! Kumbiti gwankali mwaminika kwa neni. Gunemiti ndiri kunjimira ata lishaka lilii lya Antipa, kapitawu gwangu mwaminika, ulii pakalagitwi pakati pamwenga palii pakalikala Shetani. ¹⁴ Kumbiti nanaga madidini kwa mwenga gaherepa ndiri. Muwera na wantu yawakola mafundu ga Balamu yakamfunditi Balaki kuwalekaniziya wana wa Israeli waliyi viboga vyawatambikiriti vinyagu na kutenda uhumba. ¹⁵ Ntambu irayai, kwana wamu wenu wantu vilaa yawafata mafundu ga Wanikolayi. ¹⁶ Su guleki madoda. Hera hangu, hanizi kwa gwenga kanongola na kulikomanga na wantu awa kwa upanga waulawa mumlomu mwaneni.

¹⁷ “Yakawera na makutu su kapakiniri weri galii Rohu kankuvigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!

“Mkanka hakampanani shiboga shawashishema mana, shilii shashifikiti. Hanumpanani vulaa libuwi lifufu lyalilembitwi litawu lya syayi lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira walii hwa yawalyankiti.

Ujumbi kwa Tuatira

¹⁸ “Gulembi hangu kwa wantumintumi wa kumpindi wa vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu wa aku Tuatira, awu ndo ujumbi wa Mwana gwa Mlungu, masu gakuwi gang'ereng'eta gambira motu, na magulu gakuwi gang'ereng'eta gambira shaba yawasuguliti. ¹⁹ Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri. Nuumana ufiru waku na njimiru yaku na untumintumi waku na uhepeleru waku. Gwenga gutenda viherepa nentu vinu kuliku kwanja palii. ²⁰ Kumbiti nanashi shitwatira shimu kwa gwenga shiherepa ndiri. Gwenga gulijimilirana ndiri na mdala ulii Yezeberi yakalishema mbuyi gwa Mlungu, yakafunda na kuwapotuzi ya wantumintumi waneni watendi uhumba na kulii ya viboga vyavitambikilitwi vinyagu. ²¹ Numupanana shipindi sha kuleka madoda, kumbiti kalema kulekana na uhumba wakuwi. ²² Gupikaniri! Vinu nankumwazibu kwa malweli yomberi pamuhara na woseri yawatenditi uhumba nayu, hawapananwi ntabika nkulu handa pawaleka ndiri madoda matendu gawu madoda gawatenditi nayomberi. ²³ Kayi hanuwalagi wantumini wakuwi, su vipinga vya wantu vyamjimira Yesu vyoseri vivimani handa neni ndo yandolandola myoyu na maholu ga wantu. Na hanumtozi kila yumu kulawirana na matendu gakuwi.

²⁴ “Kumbiti wamonga mwenga yamuwera aku Tuatira mfata ndiri mafundu gakuwi Yezeberi na mlifunditi ndiri shilii shawashishemiti bada ya Shetani, nuwagambireni kuwera hapeni nuwapanani shisanka shamonga. ²⁵ Mwenga mkoleleri galii gamuwera naga vinu mpaka paniza kayi.”

²⁶ Mkanka na yakendereya kutenda vitwatira vyanuvifira mpaka upeleru, hanumpanani ukulu kwa wantu wa maisi. ²⁷ Handa neni nanka ukulu kulawa kwa Tati gwangu na yomberi hakawalonguzi kwa luhonga lwa shuma na kuwamegamega gambira vyombu vya litapaka. ²⁸ Kayi hanumpanani ntundu ya mandawira.

²⁹ “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!

3

Ujumbi kwa Saridi

¹ “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Saridi.

“Avi ndo visoweru vya ulii yakawera na rohu saba zya Mlungu na ntundu saba nonga hangu. Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri, nuvimana gumanika kuwera na ukumu kumbiti guhowa! ² Gwimuki! Gugangamaziyi shoseri shihiri shashisigala, shashiwera pakwegera kufuwa. Toziya mpaka vinu, haneniwoni matendu gaku kuwera gaherepa palongolu pa Mlungu gwangu. ³ Guliholi galii gagufunditwi na yagugapikaniriti, gugajimili na kulonga madoda. Paguware masu ndiri hanukwiziri vumu gambira shimpegu na hagu-vimani ndiri nakamu lisaa lyanukwizira kukutoza. ⁴ Kumbiti kwana wadidini aku Saridi weni wazidodisiya ndiri nguwi zyawu. Womberi ndo wastahili kugendagenda pamuhara naneni, wavala nguwi mfufu. ⁵ Mkanka gambira awa, hakavalisiwi nguwi mfufu. Naneni hapeni mbusiya litawu lyakuwi kulawa mushintola sha ukumu, kayi hanumjimili handa ndo gwangu palongolu pa Tati gwangu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wakuwi.

⁶ “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!

Ujumbi kwa Filadeftiya

⁷ “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Filadeftiya.

“Avi ndo visoweru vya ulii yakawera mnanagala na gwa nakaka, nayomberi kana funguwa na Dawudi na yomberi pakavugula kwahera yakaweza kutata na kwahera yakaweza kuvugula. ⁸ Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri! Vinu nvugula palongolu paku mlyangu gweni kwahera muntu yakaweza kugutata, nuvimana handa tembera gwahera makakala nentu. Ata hangu, gushijimira shisoweru shangu pota kulilema litawu lyangu. ⁹ Gupikaniri! Hanukupanani wantu wa shipinga sha Shetani, wantu weni walishema kuwera ndo Wayawudi, kumbiti ndiri, ira walonga upaya, hanuwatendi wizi kwa gwenga na kuwatenda wasuntumali palongolu paku wapati kuvimana handa neni nukufira gwenga. ¹⁰ Toziya gwenga guvikola visoweru vyangu vya kuwera na uhepelera nakamu, neni hanukuloleri weri shipindi sha uhushu wauwiza pasipanu poseri kuwajera woseri yawalikala isi zoseri. ¹¹ Niza kwa gwenga kanongola! Gukoliliri kwa makakala shaguwera nashu vinu, su nagupokwa lijengeri lyaku na muntu yoseri. ¹² Mkanka hanumtendi kaweri mpanda munumba nkulu ya Mlungu gwangu na hapeni kalawi nakamu. Hanembi viraa pampindi pakuwi litawu ya Mlungu gwangu na litawu lya lushi ya Mlungu gwangu, ndo Yerusalemu ya syayi, lushi lweni halusuluki kulawa kumpindi kwa Mlungu gwangu. Kayi hanembi pampindi pakuwi litawu lyangu lya syayi.

¹³ “Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!”

Ujumbi wa Laudikiya.

¹⁴ “Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Laudikiya.

“Avi ndo visoweru vya ulii yawanshema Yina hangu, kapitawu mwaminika na gwa nakaka, mweni ndo shanjiru sha viwumbi vyoseri vyakavinyawiti Mlungu. ¹⁵ Nugamana matendu gaku goseri! Nuvimana handa gwenga gupyupa ndiri ama guzizima ndiri. Mbaka meguweri shimushawu, kuzizima ama kupyupa! ¹⁶ Su toziya ntambu yaku yahe-muhemu, gupyupa ndiri ama guzizima ndiri, su napakwegera kukutapika! ¹⁷ Gwenga gulitakulira, ‘Neni na mlunda nana vitu vivuwa su mfira ndiri shintu shoseri.’ Kumbiti guvima ndiri handa gwenga gwana tabu, gufiruwa wakuwoneri lusungu, mhushu, mlwisi kayi gwa shivula! ¹⁸ Nukugambira guhemeri kwaneni zaabu igululitwi kwa motu guweri mlunda nakaka. Kayi mbaka guhemeri vilaa nguwa mfufu, guvali na kugubika soni za shivula shaku. Guhemeri vilaa mgota gwakaswagi gupati kuwona. ¹⁹ Neni numkalipira na kumwazibu yoseri yanumfira. Hangu gulanguziyi nfitu yaku yoseri na kuleka vidoda vyagutenda. ²⁰ Gupikaniri! Neni ngoloka pamlyangu na kukota hodi. Muntu pakapikanira liziwi lyangu na kuvugula mlyangu, haningiri mgati na kuliya shiboga pamuhera nayomberi, nayomberi hakaliyi pamuhera naneni. ²¹ Mkanka hanumpanani kulivaga pamuhera naneni mushigoda shangu sha ufalumi, gambira vilii neni namweni panewiti mkanka nulivagiti pamuhera na Tati gwangu mushibanta shakuwi sha ufalumi.

²² “Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga vya wantu vyawamjimira Yesu!”

4

Shibanta sha ufalumi kumpindi

¹ Pa aga ndoliti mwona mlyangu guvugulwa kumpindi. Na lilii liziwi lya mpikiniriti pamberi palii liweriti gambira mliru gwa mbalapi, lilonga, “Gwizi panu pampindi, naneni hanukulanguziyi visoweru havilawili palongolu.” ² Palaa palii makakala ga Rohu giziti nakamu kwaneni. Na moniti kumpindi kwa Mlungu aku kwana shibanta sha ufalumi na yumu kalivaga. ³ Ulii yakalivagiti palii kawonikaniti gambira libuwi lihorepa nentu lyalishemwa alumasi na libuwi lisheru lihorepa. Upindi wa vula uweriti ung’ereng’eta gambira libuwi lihorepa nentu lyalishemwa zumalidi na ushizyengiti shibanta sha ufalumi wega zyoseri. ⁴ Kuweriti na mzyengetu gwa vibanta vilongu viwili na msheshi vya shifalumi vishizyengeta shibanta sha ufalumi na pa shibanta shilii wazewi malongu mawili na msheshi walivagiti pawavala nguwa mfufu na majenjeri ga zaabu mumituwi. ⁵ Mushibanta sha ufalumi kulawiti lumeta, miliru na lupanta. Mbamba saba vya motu viweriti vyankwaka palongolu pa shibanta ashi sha ufalumi. Vimuliku avi ndo Rohu saba zya Mlungu. ⁶ Palongolu pa shibanta sha ufalumi kuweriti gambira bahali ya shilolero, shilangala gambira libuwi lyaling’ereng’eta nentu.

Pakati palii shibanta sha ufalumi shizyengetwa na viwumbi msheshi vyawera vikomu. Viwumbi avi viweriti vimema masu munshimba yoseri kulongolu na kumbeli. ⁷ Shiwumbi sha kwanja shiweriti gambira simba, sha pili gambira ng'ombi, sha tatu shiweriti na sheni gambira sha muntu na sha msheshi shiweriti gambira mpongu kapungu yakaguluka. ⁸ Viwumbi avi vyamsheshi viweriti na vipapatiru sita kila yumu na viweriti vimema masu, mngati na kunja. Pashiru na paliwala, pota kwoyera pavilonga, “Mnanagala, Mnanagala, Mnanagala, Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala. Kaweriti na yakawera na yakayiza.”

⁹ Vipindi vyoseri viwumbi avi vyamsheshi pawamkwisiti na kumpanana ligoya na kumgambira mayagashii ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi mweni yakalikala mashaka goseri, ¹⁰ wazewi walii malongu mawili na msheshi waligusiya palongolu pa ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na kumguwira ayu yakalikala mashaka goseri na kugatula majenjeri gawu palongolu pashibanta sha ufalumi pawalonga,

¹¹ “Gwenga hera ndo Mtuwa na Mlungu gwetu! Gustahili kuwanka

ukwisa na ligoya na makakala.

Toziya gwenga gunyawiti vintu vyoseri, na kwa mafiliru gaku guvinyawiti na vyankulikala.”

5

Shintola na Mwanakondolu

¹ Shakapanu monashintola muliwoku lya kumliwu lya ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na sheni shiweriti shilembwa mngati na kunja na kutawalilwa kwa vifindika saba. ² Kayi numwona ntumintumi gwa kumpindi kana makakala pakabwera, “Gaa yakastahili kuyibandula mifindiku ayi na kushivugulashintola ashi?” ³ Kumbiti kuweriti ndiri na muntu yoseri kumpindi, ama pasipanu, ama pasi kuzimu, yakaweziti kushigubutula, ama kushilola mngati. ⁴ Su neni niliti kwa utama toziya kwahereti muntu yakastahili kushigubutula, ama kushilola mngati. ⁵ Shakapanu yumu gwa walii wazewi kang'ambiriti, “Gunyamali! Guloli! Simba gwa likabila lya Yuda, muyiwuku gwa Dawudi, kakanka. Yomberi kastahili kuyibandula mifindiku yakuwi saba na kushigubutulashintola shilii.”

⁶ Shakapanu moniti pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, Mwanakondolu kagoloka, Mwanakondolu ayu kawonekaniti gambira kaleketulwa. Kazyengetwa kila uwega na walii viwumbi msheshi yawawera wakomu na walii wazewi. Kaweriti na magoli saba na masu saba geni ndo rohu saba zya Mlungu zyawazitumiti kila pahali pasipanu. ⁷ Mwanakondolu kagenditi, kashitolashintola shilii kulawa muliwoku lya kumliwu lya ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi. ⁸ Na pakashitolitishintola shilii, viwumbi vilii vyamsheshi vyaviwera vikomu pamuhera na walii wazewi malongu mawili na wamsheshi waguwiti makukama palongolu pa Mwanakondolu. Kila yumu kaweriti na shinubi na mabakuli ga zaabu gagamemiti ubani, geni ndo maluwa ga wantu wa Mlungu. ⁹ Su wimbite nyimbu ayi yasyayi,

“Gwenga gustahili kushitolashintola ashi

Na kuyibandula mifindiku yakuwi.

Toziya gwenga gulikitulitiwa na kwa mwazi gwaku guwakombola wantu kwajili ya Mlungu. Wantu kulawa kila makabila na kila ntambu yawalonga wantu na kulawa kwa kila wantu na kila isi.

¹⁰ Guwanyawa waweri ufalumi wa watambika wamtenderi Mlungu gwetu, nawomberi hawakolimlima pasipanu.”

¹¹ Shakapanu ndoliti, mpikaniriti liziwu lya wantumintumi wa kumpindi wawu nentu, kuwalangika kwawu maelufu na maelufu na malongu ga maelufu na malongu ga maelufu. Waweriti walivaga kushizyengeta shibanta sha ukulu, viwumbi vikomu vilii vyamsheshi na walii wazewi, ¹² na watakuliti kwa liziwu likulu,

“Mwanakondolu yawamlikituliti

kastahili kwanka makakala na ulunda na luhala na uwezu

na ligoya na ukwisa na uzyumi.” ¹³ Mpikaniriti viwumbi vyoseri pampindi, pasipanu, pasi pa pasipanu na mubahali, viwumbi vyoseri vya pasipanu poseri pavilonga,

“Kwakuwi yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kwa Mwanakondolu,

uweri uzyumi na ligoya na ukwisa na ukulu,

mashaka goseri.”

¹⁴ Na viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu vilii vilongiti, “Yina hangu!” Na wazewi walii waguwa makukama, waguwira.

6

Mwanakondolu kankuyibandula mifindiku

¹ Shakapanu numwoniti Mwanakondolu kankugubandula mfindiku gwa kwanja gwa ilii mifindiku saba. Mpikaniriti yumu gwa vilii viwumbi msheshi vyaviwera vikomu pakatakula kwa liziwu gambira lwa mpanta, “Gwizi!” ² Neni ndoliti na kumbiti palii paweriti na falasi mfufu. Na mkwena panani pa falasi gwakuwi kaweriti na upindi, wampananiti na lijenjeri. Su kalawa gambira mkanka, kendereyi kukanka.

³ Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku gwa pili. Numupikaniriti shiwumbi ulii mkomu gwa pili pakatakula, “Gwizi!” ⁴ Neni ndoliti na mona paweriti falasi yumonga palii, msheri. Mkwena panani pa falasi gwakuwi wampananiti lihengu lya kuwusiya ponga pasipanu, su wantu walilagi. Wampananiti kayi upanga mkulu.

⁵ Shakapanu Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa tatu. Numupikaniriti shiwumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, “Gwizi!” Moniti palii paweriti na falasi yumu mtitu. Mkwena panani pa falasi gwakuwi kaweriti na vipimu viwili vya kupimira utopa mumawoku mwakuwi. ⁶ Mpikanira shintu gambira liziwu lyalilawira pakati pa viwumbi vilii vyamsheshi yaviwera vikomu. Nayomberi katakuliti, “Shibaba shimu sha ubumu wa nganu kwa shiyasi sha mpiya sha shibena mgongu sha lishaka limu na vibaba vitatu vya shayili kwa shibena mgongu sha lishaka limu. Kumbiti naguhalibisiya lipaki na divayi!”

⁷ Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mfindiku gwa msheshi. Numupikinira ulii shiwumbi mkomu gwa msheshi, “Gwizi!” ⁸ Neni ndoliti na kumbiti kaweriti falasi yumu gwa shijivu palii. Na litawu lyakuwi mkwena panani pa falasi gwakuwi liweriti Kuhowa na lirindi lyalihera upeleru limfatiti kumbeli. Awa wapananiti makakala kwa wega yimu zya wega msheshi zya pasipanu, wawalagi wantu kwa upanga na njala na ulweli wa tawuni na kwa wankanyama wakalipa wa pasipanu.

⁹ Shakapanu, Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa muhanu. Moniti pasi palii pashitalawanda sha kutambikira rohu zya walii yawalagitwi toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na toziya ya ukapitawu yawaulaviyiti. ¹⁰ Su walira kwa liziwu likulu, “Gwee Mtuwa, yaguwera mnanagala na mjimilika, mpaka ndii hagukawi kuwatoza kwa yawakala woseri wa pasipanu kwajili ya kulagwa kwa twenga?”

¹¹ Wapananiti kila yumu lihabiti lifufu, wagambirwa wongereri kwoyera kwa shipindi shididini, mpaka payitimiya walanga ya wantumintumi wayawu na walongu weni hawalagwi gambira womberi ntambu yawalagitwi.

¹² Shakapanu ndoliti na shipindi Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa sita, kuweriti na lirindimuru likulu lya isi, mshenji guweri mtitu gambira liguniya lititu, lyezi lyoseri liwera lisheru gambira mwazi. ¹³ Na ntundu zya kumpindi zituluka pa pasipanu gambira mabwajubwaju ga mumtera gwa mkuyu yagakamala ndiri yagatuluka shipindi mtera gwakuwi pagutikwa na lipuga. ¹⁴ Liyera lidegeka vipandi viwili gambira mkeka wagubilingwabilingwa, migongu yoseri na visiwa vyoseri vibegiziwa na kuhali-bisiwa. ¹⁵ Shakapanu wafalumi wa pasipanu na wakulu wa isi na wakulu wa mashonta na walunda na yawawera na makakala na kila mmanda na muntu mlekeru, walififa mumpanga na mumatalawu ga kumigongu. ¹⁶ Wayigambira migongu ayi na matalawu aga, “Mtuguwukiri, mtufifi patali na yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na patali na maya ga Mwanakondolu! ¹⁷ Toziya lishaka lya gweka lya maya gawu lisoka. Gaa hakawezi kugoloka?”

7

Kutawalilwa vimaniziwa kwa wantu 144,000

¹ Pa aga nuwawona wantumintumi wa kumpindi wamsheshi wagoloka pakati pa pembi zya msheshi zya pasipanu, pawakola mayega ga msheshi ga pasipanu, su lyega nalivumi ata padidika, wala pakati pa pasipanu, wala mubahali, wala mumitera. ² Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakakwena pampindi kulawa kusika, kaweriti na shimaniziru sha Mlungu yakawera mkomu. Kashemiti kwa liziwu likulu na kuwagam-bira awa wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawapananiti uwezu wa kuyihali-bisiya isi na ibahali. ³ “Namuhali-bisiya isi ama ibahali ama mitera, mpaka patuwatula kala shimaniziwa pashiwunji sha wantumintumi wa Mlungu gwetu.” ⁴ Shakapanu mpikanira walanga ya walii yawatuliti shimaniziwa, wantu miya yimu malongu msheshi na msheshi elufu wa makabila goseri ga wantu wa Israeli. ⁵ Likabira lya Yuda wantu lilongu na wawili elufu

na Likabira lya Rubeni wantu lilongu na wawili elufu
na Likabira lya Gadi wantu lilongu na wawili elufu.

⁶ Likabira lya Asheri wantu lilongu na wawili elufu

na likabira Iya Nafutari wantu lilongu na wawili elufu
na likabira Iya Manasi wantu lilongu na wawili elufu.
⁷ Likabira Iya Simiyoni wantu lilongu na wawili elufu
na likabira Iya Lawi wantu lilongu na wawili elufu
na likabira Iya Isakari wantu lilongu na wawili elufu.
⁸ Likabira Iya Zebuluni wantu lilongu na wawili elufu
na likabira Iya Yosefu wantu lilongu na wawili elufu
na likabira Iya Benjamini wantu lilongu na wawili elufu.

Lipinga Iya wantu Iya kila isi

⁹ Shakapanu ndoliti, mwona lipinga likulu Iya wantu wawuwa nentu yaguweza ndiri kuwawalanga, wantu wa kila isi na likabira na lukolu na ntambu wantu yawalanga na kila walongu. Nawomberi waweriti wagoloka palongolu pa shibanta sha ufalumi na palongolu pa Mwanakondolu, wawala mahabiti mafufu na kukola mitambi ya mitendi mumawoku mwawu. ¹⁰ Watakuliti kwa liziwu likulu, "Ukombola wetu ulawa kwa Mlungu gwetu yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kulawa kwa Mwanakondolu!" ¹¹ Wantumintumi wa kumpindi woseri wagolokiti kushizyengeta shibanta sha ufalumi, wazewi na vilii viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu. Wasuntamiti makukama pashibanta sha ufalumi, wanguwiriti Mlungu ¹² pawalanga, "Yina hangu! Uzyumi na ukwisa na luhala na mayagashii na ligoya na uwezu na makakala viweri kwa Mlungu gwetu, mashaka goseri! Yina hangu!"

¹³ Yumu gwa wazewi walii kankosiyiti, "Walii yawawaliti mahabiti mafufu ndo wantu gaa? Na walawira koshi?"

¹⁴ Neni numwankuliti, "Mtuwa, gwenga guvimana!"

Nayomberi kang'ambiriti, "Awa ndo walii yawalawiti pakati pa ntabika nkulu. Wagululiti mahabiti gawu mumwazi gwa Mwanakondolu, gawera mafufu nakamu." ¹⁵ Su wapalongolu pa shibanta sha ufalumi sha Mlungu. Wamtendera Mlungu paliwala na pashiru mnumba nkulu yakuwi ya kumpindi, nayomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi, hakaweri pamuhera nawu na kuwalolera. ¹⁶ Hapeni wawoni njala kayi ama wawoni kuyimiluwa kayi, mshenji hapeni guwalunguziye kayi, shivuki shikalipa hapeni shiwalunguziye kayi, ¹⁷ toziya Mwanakondolu yakawera pakati pali pakwegera na shibanta sha ufalumi, hakaweri mlolera gwawu, nayomberi kankuwalongoziya mumbwiru ya mashi ga ukomu. Na Mlungu hakagapukuti masozi goseri mumasu gawu.

8

Mfindiku gwa saba

¹ Na Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa saba, kuweriti jiii kumpindi kwa shipindi sha nusu saa. ² Shakapanu, nuwawoniti wantumintumi wa kumpindi saba walii wagoloka palongolu pa Mlungu wapananiti mimbalapi saba.

³ Ntumintumi gwa kumpindi yumonga kasokiti, katola shetezu sha zaabu, kagoloka palongolu pa shitalawanda sha kutambikira pa kutumisiya ubani. Nayomberi wampananiti ubani uvuwa kawutumisiye pamuhera na maluwa ga wantu woseri wa Mlungu pashitalawanda sha kutambikira sha zaabu yayiweriti palongolu pa shibanta sha ufalumi. ⁴ Lyosi Iya ubani pamuhera na maluwa ga wantu wa Mlungu, vikweniti kunani kulawa mumawoku mwakuwi ulii ntumintumi gwa kumpindi yakaweriti palongolu pa Mlungu.

⁵ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi katola shetezu shilii, kashimemiziya motu kulawa pashitalawanda sha kutambikira, kashiyasa pasipanu. Paweriti na mpanta na lirindimiru na mimeta na libegiziwu Iya isi.

Mimbalapi saba

⁶ Shakapanu wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mimbalapi saba walituliti kala kugagomba mimbalapi.

⁷ Ntumintumi gwa kwanza gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Mhanganyiku gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera na mwazi gwikitikiwa pasipanu. Selusi yimu ya isi ilunguliti na selusi yimu ya mitera ilunguliti na mihamba yoseri miwisi ilunguliti.

⁸ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi na shintu gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera mwazi. ⁹ Selusi yimu ya viwumbi vyavilikala mubahali vifuwiti na selusi yimu ya mitumbwi ihalibisitwi.

¹⁰ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntundu nkulu yakiti gambira lisukuruwa Iya motu iguwiti kulawa kumpindi na kutulukira muselusi yimu ya nshemba na mbwiru zya mashi. ¹¹ Ntundu ayi ishemwa "Ukalipa." Su

selusi yimu ya mashi gaweriti gakalipa, wantu wawuwa wahowiti toziya ya mashi aga, toziya gagalambukiti gaweriti gakalipa.

¹² Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa msheshi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu ya mshenji ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi yimu ya ntundu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu. Selusi yimu ya paliwala yaheriti uweru, vilaa na selusi yimu ya pashiru.

¹³ Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpongu kapungu pakaguluka kumpindi nentu kuliya- era pakalonga kwa liziwu likulu, “Shodi, oli, oli, kwa yawalikala pasipanu shipindi wantumintumi wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyawu!”

9

¹ Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti mbalapi yakuwi. Na neni mwoniti ntundu iweriti ituluka muisi kulawa kumpindi. Nayeni ipananitwi funguwu wa njira ya lirindi lyalihera na upeleru. ² Su ntundu ayi ivuguliti njira ya lirindi lyahera upereru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru likulu. Mshenji na liyera vitulitwi nti kwa lyosi ali lya njira ya lirindi lyahera upereru. ³ Matapa walawiti mulyosi lilii, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira ga shipinini. ⁴ Wagambilitwi nawahalibisiya ntundu yoseri ya isi ama vimeru vyoseri ama mitera yoseri, su wawaharibisiyi walii hera yawakomitwi ndiri musheni shimaniziwu sha Mlungu. ⁵ Matapa awa walekiziwitwi ndiri kuwalaga wantu, su kuwatabisiya nentu kwa shipindi sha myezi ya mhanu. Kutama kwakujega ndo gambira kutama kwakumpata muntu shipindi pakalumwa na shipinini. ⁶ Mumashaka galii wantu hawasakuli kuhowa kumbiti hapeni wahowi, hawafiri kuhowa kumbiti kuhowa hakuwatugi.

⁷ Matapa walii wawonekiti gambira falasi yawaweriti kala kwa ng'ondu. Mumituwi mwawu waweriti na majenjeri gambira zya zaabu na nsheni zyawu ziweriti gambira zya muntu. ⁸ Vili zawu ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu gawonekiti gambira menu ga simba. ⁹ Vifuwa vyawu vigubikwa kwa vintu gambira nguwi ya shuma ya kushinga mushifuwa. Mliwu gwa mbapatiru zyawu ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa mbutuka yzazikwegwa na falasi wawuwa yawatugira kung'ondu. ¹⁰ Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira shipinini na kwa mishira yawu ilii iweriti na makakala ga kuwaluma wantu kwa shipindi sha myezi yamhanu. ¹¹ Wawera na mfalumi yakawakolamlima, nayomberi ndo ntumintumi gwa Shetani, yomberi ndo mkulu gwa lirindi lyalihera upeleru, litawu lyakuwi kwa Shiebraniya ndo Abadoni na kwa Shigiriki ndo Apoliyoni, “Mana yakuwi ndo Mlaga.”

¹² Shodi, oli, oli ya kwanja ipititi, zisigaliti zyamonga mbili zyankwiza pa aga.

¹³ Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa sita gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Naneni mpikaniriti liziwu limu kulawa mumagoli ga msheshi yagawera mupembi msheshi pashitalawanda sha kutambikira yaiweriti palongolu pa Mlungu. ¹⁴ Liziwu lilii limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa sita yakawera na mbalapi, “Guwavuguliti wantumintumi wamsheshi wa Shetani yawatatiritwi pampeku kulushemba lukulu Ewufurati!” ¹⁵ Nayomberi kawavuguliriti walii wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawatandiritwi kwajili ya lisaa lilii lya lishaka lya mwezi gulii gwa shinja shilaa shilii, kulaga selusi yimu ya wantu.

¹⁶ Mpikaniriti walanga ya mashonta yawakwena panani pa falasi waweriti handa miliyoni miya mbili. ¹⁷ Hangu ndo ntambu yanuwawoniti falasi walii na wakwena panani pa falasi mumawonu galii, Waweriti na nguwi zya shuma muvifuwa yzaziwera njeri gambira motu, zyana langi ya buluu gambira ya liyera na ya njanu gambira ubumu wa baluti. Mituwi ya falasi walii iwonekaniti gambira mituwi ya simba, motu na lyosi na ubumu wa baluti, viweriti vyankulawa mumilomu mwawu. ¹⁸ Selusi yimu ya wantu walagitwi kwa makomangu matatu galii, motu na lyosi na ubumu wa baluti, yawweriti wankulawa mumilomu mwa falasi walii. ¹⁹ Toziya makakala ga falasi walii gaweriti mumilomu mwawu na mumishira yawu. Mishira yawu ilifaniti na njoka na iweriti na mituwi na womberi wayitendiriti kuwatenda wantu watenduwi.

²⁰ Wantu wamonga yagasigaliti toziya walagitwi ndiri kwa makomangu galii, walekiti ndiri vidoda vyawatenda kwa kuvileka vintu vyawavinyawiti kwa mawoku gawu weni, ama kuleka kuwaguwira washamshera na vinyagu vya zaabu na mpiya na shaba na mabuwi na mitera na vintu vyaviweziti ndiri kuwona na kupikinjira ama kugendagenda. ²¹ Ama womberi walekiti ndiri vidoda vyawatenditi na kuleka kulaga na uganga na uhumba na mpeku.

10

Ntumintumi gwa kumpindi na shintola shididini

¹ Shakapanu, numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumonga kana makakala kankusuluka kulawa kumpindi, kaweriti kavalisiwa liwundi na upindi wa vula mumtuwi mwakuwi. Sheni shakuwi shiweriti gambira mshenji na magulu gakuwi gaweriti gambira mpanda zya motu. ² Mumawoku mwakuwi kakoliti shintola shididini shivugulwa. Katuliti ligulu lya kumliwu mubahali na lya kumshigi muisi iyuma, ³ na kushema kwa liziwu likulu gambira lirindimiru lya simba. Pakanjiti kushema, malindimiru saba gabegeziyiti kwa kutukulira. ⁴ Na malindimiru saba galii pagatakuliti, neni nfiriti kulemba. Kumbiti mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi, “Visoweru vya malindimiru saba aga gaweriti bada, guleki kulemba!”

⁵ Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi ulii yanumwoniti pakagoloka mubahali na muisi iyuma kanyasuliti liwoku lyakuwi lya kumliwu kumpindi, ⁶ kalirapiti kwa litawu lya Mlungu yakalikala mashaka goseri, Mlungu yakanyawiti kumpindi na vyoseri vyaviwera na ibahali na vyoseri vyaviwera pasipanu na vyoseri vyaviwera. Kalongiti, “Kwahera shipindi sha kuhepera kayi! ⁷ Kumbiti mumashaka galii ntumintumi gwa kumpindi gwa saba ulii pakafira kugomba mbalapi yakuwi, Mlungu hakatendi bada yakuwi itendeki ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuwi, wambuyi wakuwi.”

⁸ Shakapanu liziwu lilii lyanulipikaniriti pamberi kulawa kumpindi lilongiti na neni kayi, “Gugendi gwakashitoli shintola shilii shashigubutulitwi shashiwera mumawoku mwa ntumintumi gwa kumpindi yakagoloka mubahali na muisi iyuma.”

⁹ Su numgenderiti ulii ntumintumi gwa kumpindi, numgambiriti kanupi shintola shilii shididini. Na yomberi kang'ambiriti, “Gushitoli gushiliyi. Mumlomu mwaku hashinogi gambira lwashi, kumbiti mumtima hashiweri shikalipa!”

¹⁰ Su nushitoliti shintola shilii shididini kulawa mumawoku mwakuwi ntumintumi gwa kumpindi ulii nishiliyiti. Nasheni shiweriti shinoga mumlomu mwangu gambira lwashi, kumbiti panushimiriti shiweriti shikalipa mumtima mwangu. ¹¹ Shakapanu ng'ambiritwi, “Gufuruwa kayi kuwubwera ujumbi wa Mlungu kuusu wantu wawuwa na wantu wa maisi gawuwa na wantu wa makabila gawuwa na wafalumi.”

11

Wakapitawu awili

¹ Shakapanu wanupiti luteti lwaluweliti gambira luhonga, ng'ambiritwi, “Gwimuki gwakaipimi namba ya Mlungu na shitalawanda sha kutambikira pakutumiziya ubani na kuwawalanga wantu yawaguwira munumba nkulu ya Mlungu. ² Kumbiti nagupima baraza lyaliwera kunja kwa namba nkulu ya Mlungu, guleki kupima toziya awa up-ananwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Weni hawalutimbangi lushi lunanagala kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na miwili. ³ Neni hanuwapanani uwezu wakapitawu wangu wawili su wabweri kwa shipindi ashi sha majuwu elufu yimu miya mbili na malongu sita pawavala nguwu zya maguniya.”

⁴ Wakapitawu wawili walii ndo mitera miwili ya mizeyituni na vintambi viwili vyavigoloka kulongolu kwa Mtuwa gwa pasipanu. ⁵ Handa muntu pakajera kuwatenda, motu gulawa mumilomu mwawu na kuwalaga wangonde wawu na kila muntu yakajera kuwalaga hakalagwi. ⁶ Wakapitawu awa wanawu uwezu wa kutata liyera su vula naitowa shipindi pawabwera. Kayi wana uwezu wa kugalambula mbwiru zyoseri zya mashi ziweri mwazi na hawalaviyi makomangu ga ntambu zyoseri pasipanu womberi pawafira.

⁷ Kumbiti pawamalira kala upitawulira wawu, nkanyama mkalipa yakalawira mulirindi lyalihera upeleru hakalikomi na womberi, hakawakanki na kuwalaga. ⁸ Mauti gawu gasigariti munjira ya lushi lukulu lweni lwawampingikiti palupinjika Mtuwa gwawu. Litawu lya shimbuyi lwa lushi alu ndo Sodoma ama Misri. ⁹ Wantu wa kila isi na likabira na wantu ntambu yawalanga na lukolu, hawagaloli mawuti galii shipindi sha mashaka matatu na nusu, hapeni walekiziye zisilwi. ¹⁰ Wantu yawalikala pasipanu hawasekeleri kuhowa kwa wakapitawu walii. Hawatendi msambu na kulipanana mafupu, toziya wambuyi wawili awa wa Mlungu, wawatabisiyiti nentu wantu wa pasipanu. ¹¹ Kumbiti pa mashaka matatu na nusu upumula wa ukomu kulawa kwa Mlungu uwayingiriti na womberi wagolokiti na woseri yawawoniti, wayingilitwi na lyoga likulu. ¹² Shakapanu wa mbuyi wawili walii wa Mlungu wapikiniriti liziwu likulu kulawa kumpindi paliwagambira, “Mwizi pampindi panu!” Nawomberi wakweniti kumpindi pawazyengetwa na liwundu, wangonde wawu pawawera wankuwalora. ¹³ Shipindi shilaa shilii, kulawiriti libegiziwi likulu lwa isi, shipandi shimu sha lilongu lya lushi

shitenduwiti, na wantu elufu saba wahowiti kwa libegiziwu ali. Wantu yagasigaliti watiliti nentu, wamkwisiti Mlungu gwa kumpindi.

¹⁴ Shodi, shodi, shondi ya pili ipita, kumbiti guloli! Shodi, shondi, shondi ya tatu yankwiza kanongola.

Mbalapi ya saba

¹⁵ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa saba kagomba mbalapi yakuwi. Na nziwu nkulu zipikanikitwi kumpindi pazilonga, “Vinu ufalumi wa pasipanu uwera wa Mtuwa gwetu na Kristu gwakuwi ulii yakamsyaguliti kuwera Mkombola gwakuwi. Na yomberi hakakolimlima mashaka goseri!” ¹⁶ Shakapanu wazewi walii malongu mawili na msheshi yawakaliti muvibanta vyawu vya ufalumi palongolu pa Mlungu, wasuntamiti makukama na wanguwiriti Mlungu, ¹⁷ pawalonga, “Mayagashii gwee Mtuwa Mlungu gwana makakala, yaguwera na yaguweriti! Toziya gulanguziya makakala gaku makulu, guwutula ukolamlima waku!” ¹⁸ “Wantu wa maisi wamemiti maya, kumbiti lishaka lya maya gaku lisoka, yina shipindi sha kuwatoza wafuwa shisoka. Shipindi sha kuwakwisa wantumintumi wambuyi waku, wananagala na woseri yawalikwisa litawu lyaku, yawamanikana na yawamanikana ndiri. Shipindi sha kuwalaga walaga wa pasipanu.”

¹⁹ Shakapanu numba nkulu ya Mlungu kumpindi wayivuguliti na lisanduku lya lipatanu lyakuwi liwonikaniti munumba nkulu ya Mlungu. Kulawiriti meta na malindimiru na mpanta na mabegiziwu lya isi na vula nkulu ya mabuwi.

12

Mdala na njoka

¹ Shakapanu lilangaliru lyakulikangasha liwonikaniti kulyera, mdala yakavaliti mshenji na lyezi pasi pamagulu gakuwi, na lijenjeri lya ntundu malongu na mawili mumtuwi gwakuwi. ² Kaweriti na yinda, nayomberi kabotanga kwa kutama toziya kaweriti kala kwiwula mwana.

³ Shakapanu lilangaliru lyamonga lilawiriti kulyera, njoka mkulu msheri yakaweriti na mituwi saba na magoli lilongu na kila mtuwi guweriti na lijenjeri. ⁴ Njoka ulii kakwegiti kwa mshira gwakuwi selusi yimu ya ntundu za lyeza na kuziyasa paishi. Njoka gweni kagolokiti palongolu pa mdala ulii yakaweriti kala kwiwula mwana, kaweriti kala kummira mwana, pa kwiwuka. ⁵ Shakapanu mawu ulii kiwula mwana mpalu, yomberi hakakolimlima maisi goseri kwa luhonga lya shuma. Mwana kanyasulitiw mpaka kwa Mlungu na mushibanta sha Mlungu sha ufalumi. ⁶ Mawu ulii katugiriti kushiwala pahala Mlungu pakamtandiriti. Aku hawamloleri kwa shipindi sha mashaka elufu yimu miya mbili na malongu sita.

⁷ Shakapanu yanjiti ngundu kumpindi, Mikaeli ntumintumi gwa kumpindi na wantumintumi wayaguwi wa kumpindi walikomangiti na njoka ulii na njoka ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi walikomangiti na wantumintumi wa kumpindi walii. ⁸ Kumbiti njoka ulii na wantumintumi wakuwi wasinditi na wawingitwi nakamu kumpindi kwa Mlungu. ⁹ Su njoka ulii mkulu wamwasiti pasi. Njoka ulii ndo njoka ulii gwa makashu yawamshema vilaa Mkondola ama Shetani yakawazyanga wantu wa pasipanu poseri. Wamwasiti pasipanu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi woseri pamuhera na yomberi.

¹⁰ Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa kumpindi palilonga, “Vinu usoka ukombola na makakala na ufalumi wa Mlungu gwetu na ukolamlima wa Kristu gwakuwi! Toziya ulii yakawasitaki walongu wetu palongolu pa Mlungu gwetu, wamwasa pasi. Wamwasa pasi ulii yakawasitaki pashiru na paliwala.” ¹¹ “Walongu wetu wakanka kwa makakala ga mwazi gwa Mwanakondolu na kwa shisoweru shawalaviyiti ukapitawu, toziya wawoniti ndiri makaliru gawu kuwera shintu, waweriti kuhowa kala. ¹² Kwa toziya ayi, mnemeleri mwenga mwampindi na vyoseri vyaviwera mngati mwenu. Kumbiti oli mwenga mwa muisi na mubahali toziya Mkondola kawasulukireni kana maya makulu na kavimana kuwera mashaka gakuwi gasigala madidini.”

¹³ Njoka pakavimaniti kuwera wamwasiti pasipanu, kanjiti kumtugiziya mdala ulii yakaweriti kamwiwula mwana mpalu. ¹⁴ Kumbiti mdala ulii wampananiti vipapatiru viwili vya mpongu kapungu, su kaguruki kutali nentu mpaka pahala pakuwi kushiwala na mekalolerwi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. ¹⁵ Su njoka katapikiti mashi gavuwa gambira lushemba, gamfatiti mdala ulii su kamiruwi. ¹⁶ Kumbiti pasipanu pamtangiti

mdala ulii, pamamuka gambira mlomu na kugamira mashi aga gagalawiti mumlomu mwa njoka ulii. ¹⁷ Su njoka ulii kamkalaliriti mdala ulii, kawukiti na kagenda kulikomanga na walelwa wamonga wa mdala ayu awa ndo woseri walii yawajimira malagaliru ga Mlungu na waminika wa ukapitawu wa Yesu. ¹⁸ Su njoka kagoloka mumpeku mwa bahali.

13

Wankanyama wkalipa wawili

¹ Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumu pakalawa mubahali. Kaweriti na mituwi saba na magoli lilongu na kila ligoli liweriti na lijenjeri. Pamituwi yakuwi palembitwi litawu lya kumwigilanga Mlungu. ² Nkanyama mkalipa ulii yanumwoniti kaweriti gambira duma na magulu gakuwi gaweriti gambira nkanyama dubu, mlomu gwakuwi guweriti gambira mlomu gwa simba. Njoka ulii kamupananiti nkanyama ulii makakala gakuwi na shibanta shakuwi na uwezu mkulu. ³ Mtuwi gumu gwa nkanyama mkalipa ulii guwonikaniti gambira shironda shikulu shashijega kuhowa kumbiti shironda shilii shiponiti. Wantu woseri wa pasipanu walikangashiti na nkanyama mkalipa ulii na kumfata. ⁴ Wantu woseri wamguwiriti njoka ulii toziya kamupananiti nkanyama mkalipa ulii uwezu wakuwi. Wamguwiriti vilaa nkanyama mkalipa ulii pawalonga, “Hashi, gaa yakawera gambira nkanyama mkalipa ayu? Hashi, gaa yakaweza kulikoma nayu?”

⁵ Shakapanu nkanyama mkalipa ulii kalekeziwa kutakula visoweru vya mtiti na kumwigilanga Mlungu, kalekeziwa kuwera na uwezu kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na mawili. ⁶ Su kanjiti kumwigilanga Mlungu na kuligilanga litawu lya Mlungu na pahala pakalikala na woseri yawalikala kumpindi kwa Mlungu. ⁷ Kalekeziyitwi kuwakoma ngundu na kuwakanka wantu wa Mlungu. Kampananiti uwezu kwa wantu wa kila likabira na isi na ntambu ya wantu yawalonga na lukolu. ⁸ Woseri yawalikala pasipanu hawamguwiri, wantu awa ndo walii matawu gawu galembitwi ndiri pamberi pa kunyawa pasipanu, mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu yakalikituliitwi.

⁹ “Yakawera na makutu, kapikaniri. ¹⁰ Yawampangiliti kutolwa kuwera mloporwa mpaka katolwi kuwera mloporwa na ulii yakapangilitwi kulagwa kwa upanga hakalagwi kwa upanga. Su wantu wa Mlungu waweri na uhepeleru na njimiru.”

¹¹ Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumonga kankulawa pasipanu. Kaweriti na magoli mawili gambira magoli ga mwanakondolu na kayoweriti gambira njoka. ¹² Kaweriti na uwezu woseri kulawa kwa nkanyama mkalipa ulii gwa kwanja na kaut-endiriti uwezu ulii pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Su katenda pasipanu poseri na woseri yawaweramu kumguwira nkanyama mkalipa ayu gwa kwanja mweni kaweriti na shironda sha kuhowa shashiponiti. ¹³ Su nkanyama mkalipa ayu gwa pili katenditi mauzauza ga kulikangasha, kalaviyiziti motu kulawa kumpindi gusuluki pasipanu palongolu pa wantu. ¹⁴ Kawapotoziyiti yawalikala pasipanu kwa mauzauza gali gakapananitwi kugatenda pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Kawagambiriti yawalikala pasipanu wanyawi shinyagu kwa ligoya lya nkanyama mkalipa ulii yakatenduwitwi kwa upanga kumbiti kalikaliti kayi. ¹⁵ Nkanyama mkalipa gwa pili kapananitwi uwezu kushitenda shipumuli shinyagu shilii sha nkanyama mkalipa gwa kwanja, su shinyagu shiweziti kutakula na kuwatenda wantu woseri yawalemiti kushiguwira shinyagu shilii, walagwi. ¹⁶ Kawatenditi woseri watulwi shimaniziwu mumawoku gawu ga kumliwu na musheni zyawu, yawamanika na yawamanika ndiri, walunda na wahushu, wantu walekeru na wamanda. ¹⁷ Na muntu yoseri hapeni kawezi kuhemera ama kuwuzwa shintu mpaka kaweri na shimaniziwu shilii. Shimaniziwu shiweriti na litawu lya nkanyama mkalipa ama walanga ya litawu lilii.

¹⁸ Peni panu pafiruwa luhala! Yakawera na mahala kaweza kuvimana mana ya walanga ya nkanyama mkalipa ayu, toziya walanga ayi iwera walanga ya muntu. Walanga ayi ndo miya sita malongu sita na sita.

14

Mwanakondolu na wantu wakuwi

¹ Shakapanu moniti lugongu lwa Sayuni na Mwanakondolu kagoloka pampindi, pamuhera na yomberi waweriti wantu elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi, musheni zyawu walembitwi litawu lya Mwanakondolu na litawu lya Tati gwakuwi. ² Na mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu, liziwu lyaliweriti gambira liziwu lya mbutu na gambira lirindimiru likulu. Liziwu lyampikaniriti liweriti gambira liziwu lya wavina msambu pawagomba vinubi vyawu. ³ Waweriti wankwimba lwimbu lya syayi palongolu pa shibanta sha ufalumi na kulongolu kwa viwumbi vikomu vyamsheshi na wazewi walii. Kwaheriti muntu yakaweziti kulifunda lwimbu alu, ira wantu walii elufu

miya yimu na malongu msheshi na msheshi yawakombolitwi pasipanu. ⁴ Wantu awa ndo walii yawalituli weri na haweniliwoni nakamu na wadala. Womberi wamfatiti Mwanakondolu kwoseri kwakagendaku. Womberi wakombolitwi kulawa kwa wantu wamonga, waweriti gambira malaviwu ga mabenu ga kwanja kwa Mlungu na kwa Mwanakondolu. ⁵ Wapatiti ndiri kuwera wapayira, wahera likosa lyoseri.

Wantumintumi watatu wa kumpindi

⁶ Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga kankuguluka kuliyera pakawera na Shisoweru Shiwagira sha mashaka goseri, kashibweri kwa wantu yawalikala pasipanu, kwa maisi goseri na makabila goseri na ntambu wantu woseri yawalonga na lukolu. ⁷ Yomberi kalongiti kwa liziwu likulu, “Mumpanani ligoya Mlungu na kumkwise! Toziya saa isoka ya kutoza. Mmuguwiri yomberi yakanyawiti kumpindi na pasipanu, bahali na mbwiru zya mashi.”

⁸ Ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kamfatiti ulii gwa kwanja pakalonga, “Kabomoka! Babuloni lushi lukulu lubomoka! Babiloni yakawapananiti maisi goseri walandi divayi yakuwu, divayi ya kufira nentu uhumba wakuwi!”

⁹ Na ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kawafatiti walii wawili yawalongoleriti pakalonga kwa liziwu likulu, “Yoseri yakamguwira nkanyama mkaripa ulii na shinyagu shakuwi na kujimira kutulwa shimaniziwu shakuwi musheni shakuwi ama muliwoku lyakuwi, ¹⁰ ulamweni hakalandi divayi ya maya ga Mlungu, divayi yeni wayitira mulutekeru lwa maya gakuwi pota kuhanganyilwa na mashi. Muntu ayu hakatabiki mumotu gwa ubumu wa baluti palongolu pa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa Mwanakondolu. ¹¹ Lyosi lya motu lyaluwatabisiya likwena kumpindi mashaka goseri. Wantu walii yawamguwiriti nkanyama mkalipa ulii na shinyagu shakuwi na kutulwa shimaniziwu sha litawu lyakuwi, hapeni waweri na kwoyera kwoseri pashiru na palwala.”

¹² Ayi imaniziya kuwera wananagala yawajimira malagaliru ga Mlungu na yawawera waminika kwa Yesu, wafiruwa kuwera wahepeleru.

¹³ Shakapanu mpikaniriti liziwu kulawa kumpindi kwa Mlungu palilonga, “Gulembi aga! Kwanjira vinu watekelerwa walii yawahowiti, wahowa pawamjimira Kristu.” Namweni Rohu Mnanagala kalonga,

“Yina! Hawawoyeri kulawa muntabika zyawu, toziya matendu gawu gawafata.”

Kubenangwa kwa pasipanu

¹⁴ Shakapanu ndoliti na paweriti liwundi lifufu. Na palihundu ali kalivagiti yumu gambira Mwana gwa Muntu. Kaweriti kavala lijenjeri lya zaabu mumtuwu na kukoliti shimagi shikola sha kubenera. ¹⁵ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti munumba nkulu ya Mlungu na kwa liziwu likulu kangambira ulii yakalivagiti palihundi, “Shondi, gushituli kala shimagi sha kubenanga na gubenangi, toziya shipindi sha kubenanga shisoka, mabenangu ga pasipanu gawula.” ¹⁶ Su ulii yakalivagiti palihundi, kwa mawoku gakuwi kashizyengesiya shimagi shakuwi pasipanu na pasipanu pabenangitwi.

¹⁷ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti mnumba nkulu ya Mlungu kumpindi pakawera na shimagi shikola sha kubenera.

¹⁸ Kayi ntumintumi yumonga gwa kumpindi, mgolokera gwa motu, kalawiti pashitalawanda sha kutambikira, kangambiriti kwa liziwu likulu ntumintumi gwa kumpindi, ntumintumi ulii yakawera na shimagi shikola, “Na gwenga gutuli kala shimagi shaku shikola, guvijojiniri visanya vya mizyabibu ya pasipanu, toziya zyabibu zyakuwi ziwula!”

¹⁹ Su ntumintumi gwa kumpindi ayu kashizyengesiyiti shimagi shakuwi pasipanu, kazi-hengiti zyabibu zya pasipanu, kazituliti pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu. ²⁰ Zyabibu zikabangwa mushikamiru ashi shashiweriti kunja kulushi na mwazi gulawiti mushikamiru ashi gwana utali wa mashi meta yimu na nusu na mnyiliriku gwa mafuliku gasokiti utali wa kilumita miya tatu.

15

Ntumintumi gwa kumpindi gwa makomangu ga upeleru.

¹ Shakapanu moniti lilangaliru lyamonga likulu na lya kulikangasha, kumpindi kwa Mlungu. Paweriti wantumintumi wa kumpindi wa saba yawawera na makomangu makulu saba ga upeleru. Kwa makomangu makulu saba aga, hagaweri ga upeleru kulanguziya maya ga Mlungu.

² Shakapanu moniti shintu gambira bahali ya shiwowu, ihanganilwa na motu. Nuwawoniti vilaa wantu walii yawamkankiti nkanyama mkaripa na shinyagu shakuwi na litawu lyakuwi lishemitwi kwa walangu ilii. Wantu walii wagolokiti pampenku mwa bahali ya shiwowu, pawawera na vinubi vyawapananiti na Mlungu. ³ Waweriti

wankwimba lwimbu lwa Musa, ntumintumi gwa Mlungu na lwimbu lwa Mwanakondolu, pawalonga,

“Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala, matendu gaku ndo makulu na gakukangasha!

Gwenga Mfalumi gwa maisi,

njira zyaku ndo ziherepa na zyanakaka! ⁴ Mtuwa, hashi gaa yakakuguwira ndiri gwenga na kulikwisa litawu lyaku?

Gwenga gwekayaku ndo Mnanagala.

Maisi goseri gankukwizira

na kukuguwira

toziya matendu gaku ga teratera gawonikana kwa woseri.”

⁵ Pa aga mona numba nkulu ya Mlungu, ndoyeni Hema ya Ukapitawu, ivugulwa kumpindi. ⁶ Su wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawawera na makomangu saba walawa Mnamba nkulu ya Mlungu, pawavala nguwu mfufu, ziherepa zya kung'ereng'eta na mikuli ya zaabu muvifuwa mwawu. ⁷ Shakapanu yumu gwawu gwa viwumbi walii wamsheshi kawapananiti wantumintumi wa kumpindi saba, mabakuli ga zaabu yagamemiti maya ga Mlungu yakalikala mashaka goseri. ⁸ Numba nkulu ya Mlungu imemiti lyosi lyalilawiriti muukwisa wa Mlungu na mumakakala gakuwi na kwahera muntu yakaweziti kwingira mnumba nkulu ya Mlungu mpaka upeleru wa makomangu saba galii ga wantumintumi wa kumpindi saba.

16

Mabakuli ga maya ga Mlungu

¹ Shakapanu Mpikanira liziwu likulu kulawa mnumba nkulu ya Mlungu liwagambira wantumintumi wa kumpindi saba walii, “Mgendi mwakagayiti mabakuli saba aga ga maya ga Mlungu pasipanu.”

² Su ntumintumi gwa kumpindi gwa kwanja kagenda kwita libakuli lyakuwi pasipanu. Palaa palii maputi makulu gagatama nentu gawapata woseri yawaweriti na shimaniziwi sha nkanyama mkaripa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi.

³ Shakapanu ntumintumi gwa pili gwa kumpindi kititi libakuli lyakuwi mubahali na mashi ga bahali yoseri gawera mwazi gambira gwa muntu yakahowiti na viwumbi vyoseri vikomu mubahali vifuwiti.

⁴ Ntumintumi gwa ntatu gwa kumpindi kita libakuli lyakuwi mumishemba na mbwiru zya mashi zikalambuka mwazi. ⁵ Numupikaniriti ntumintumi gwa kumpindi yakalolera mashi pakalonga, “Gwee mnanagala, yaguwera na yaguweriti! Gwenga gutoza teratera. ⁶ Toziya wagwititi mwazi gwa wananagala na wambuyi wa Mlungu na gwenga guwapana mwazi wagulandi, womberi wapata shilii shawafiruwa.” ⁷ Shakapanu mpikanira pashitalawanda sha kutambikira palonga, “Mtuwa Mlungu yaguwera na makakala! Toza zyaku ndo zya nakaka na zya teratera!”

⁸ Su ntumintumi gwa msheshi gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi pamshenji. Mshenji gupananiwa makakala ga kuwalunguziwa wantu kwa motu gwakuwi. ⁹ Su wantu walunguziwiwiti nentu na livuki likulu, womberi wamwigilangiti Mlungu yakaweriti na uwezu wa makomangu aga. Walemiti kuleka vidoda vyawu vyawatenditi na viraa walemiti kumkwisa Mlungu.

¹⁰ Na ntumintumi gwa muhanu gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mushibanta sha nkanyama mkaripa ulii. Ntiti iyingiriti muufalumi wakuwi na wantu walumiti milimi yawu toziya ya kutama yawakupatiti, ¹¹ wamwigilangiti Mlungu gwa kumpindi toziya ya kutama kwa maputi gawu. Kumbiti walekiti ndiri vidoda vyawu vyawatenditi.

¹² Shakapanu ntumintumi gwa sita gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi mulushemba lukulu lwawalushema Ewufurati. Mashi gakuwi gayumiti, su itulitwi kuwera njira ya wafalumi kulawa kwagulawiti mshenji. ¹³ Na moniti rohu ntatu zidoda zyaziweriti gambira milyuli, yumu kalawiti mumlomu mwa njoka mkulu ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa nkanyama mkaripa ulii na yumonga kalawiti mumlomu mwa mbuyi ulii gwa kupayira. ¹⁴ Womberi ndo rohu zya washamshera yawatenda mauzauza na yawagenda kwa wafalumi wa pasipanu poseri na kuwajojinira pamuhera kwajili ya ngondu nkulu lishaka lilii lya Mlungu Yakawera na Makakala.

¹⁵ “Gupikaniri! Neni nankwiza gambira shimpegu! Mbaka muntu yakalolera weri nguwu zyakuwi su nakagendagenda aku na aku na kulisoniziya paweru wantu wamwoni kashivula.”

¹⁶ Su rohu zyazidoda zilii ziwajojanira wafalumi walii pamuhera pahala pawapashemapu kwa Shiebraniya Alimagedoni.

¹⁷ Shakapanu ntumintumi gwa saba gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuwi kuliyera. Liziwu likulu lipikaniritwi kulawa mushibanta sha ufalumi mnumba nkulu ya Mlungu palilonga, “Itendeka kala.” ¹⁸ Kulawiriti mimeta na umatu na mipanta na lirindimiru likulu lya isi. Lirindimiru ali liweriti likulu nentu na halyenilawiri kwanjira Mlungu pakamuumbiti muntu mupasipanu. ¹⁹ Lushi lulii lukulu lupantitwi wega ntatu na lushi zya maisi ziharabisiwitwi. Babiloni lushi lukulu, Mlungu kalwaluwa ndiri. Kalulandisiya lutekeru lwa divayi ya maya gakuwi makulu. ²⁰ Visiwa vyoseri vyagamiriti na migongu iwonikaniti kayi ndiri. ²¹ Na vula ya mabuwi makulu gatopa gambira kilu malongu muhanu kila limu, su iwatoweriti wantu walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu ga vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya mabuwi gaweriti makulu nentu.

17

Mdala mhumba na nkanyama mkalipa

¹ Yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mabakuli saba kiziti na kang'ambiriti, “Gwizi na neni hanukulanguziyi utoza yakapananitwi mndiyandiya mkulu ulii, yakalivagiti pambeku na mashi gavuwa. ² Wafalumi wa pasipanu waten-diti uhumba pamuhera nayomberi na wantu yawalikala pasipanu walowera divayi ya uhumba wakuwi.”

³ Shakapanu Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kanjegiti kushiwara. Kweni aku numwona mdala kalivagiti pankanyama mkalipa msheri. Nkanyama mkalipa ayu kaweriti kalembwa kila pahala matawu ga kumwigilanga Mlungu, kaweriti na mitwi saba na magoli lilongu. ⁴ Mdala ayu kaweriti kavala nguwa langi ya zambalawu na nsheri, kaweriti kalihelipiziya kwa zaabu na vintu vinyawitwi kwa mabuwi ga beyi nkulu na mabuwi ga lulu. Mumawoku mwakuwi kaweriti na lutekeru lwa zaabu lwaluwelili lumema makalaliru na vitwatira vidoda vya uhumba wakuwi. ⁵ Pashiwunji shakuwi palembitwi visoweru vya litawu lyana mana ya bada, “Babiloni mkulu, mawu gwa wandiyandiya na gwa vitwatira vyoseri vya kukalaziya nentu pasipanu.” ⁶ Numwona mdala ayu kalowera mwazi gwa wantu wa Mlungu na mwazi gwa wantu yawalagitwi toziya ya kuwera wakapitawu kwa Yesu.

Panumwoniti nulikangashiti nentu. ⁷ Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, “Iwera hashi gwankulikangasha. Neni hanukugambiri mana ya bada yaififikiti ya mdala ayu na nkanyama mkalipa ayu yakampapiti, nkanyama mkalipa yakawera na mitwi saba na magoli lilongu. ⁸ Nkanyama mkalipa ayu yagumwoniti, kaweriti mkomu pakwanja kumbiti vinu kahowa. Kayi kapakwegera kulawa mulirindi lyalihera upeleru kugenda kuharabisiwa. Wantu yawalikala pasipanu hawalikangashi, wantu woseri matawu gawu galembitwi ndiri mushintola sha ukomu kwanjira kunyawa kwa pasipanu, hawalikangashi kumwona nkanyama mkalipa ayu kwanja kalikaliti, shakapanu kafuwa na vinu hakalawili kayi.

⁹ “Panu pafiruwa mahala na luhala! Mitwi saba ayi ndo vigongu saba mdala ayu kalivagiti. Mitwi ayi viraa ndo wafalumi saba. ¹⁰ Pakati pa wafalumi saba, wamhanu yawagamiliti kala, yimu kankali kankukolamlima na yumonga ulii kankali kwiza na pakasoka kafiruwa hakakolimlima kwa shipindi shididini. ¹¹ Na nkanyama mkalipa ayu yakaweriti kankulikala kwanja, kumbiti vinu kalikala ndiri kayi ndo mfalumi gwa nani na yomberi viraa ndo yumu gwawu gwa walii saba na kuharabisiwa.

¹² “Magoli galii lilongu yagugawoniti ndo wafalumi lilongu weni hawenyanji kukolamlima. Kumbiti hawapananwi uwezu wa kukolamlima kwa shipindi sha saa yimu pamuhera na nkanyama mkalipa ulii. ¹³ Woseri awa lilongu wawera na nfriru yimu na hawamupanani nkanyama mkalipa ulii makakala na uwezu wawu. ¹⁴ Hawalikomangi na Mwanakondolu na kumbiti Mwanakondolu pamuhera na walii yakawashemiti na kuwasayagula weni ndo waminika hakawakanki toziya yomberi ndo Mtuwa gwa watuwa na Mfalumi gwa wafalumi.”

¹⁵ Ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira vilaa, “Mashi galii yagugawoniti palii pakalivagiti mndiyandiya ulii, ndo mapinga ga wantu wa kulawa kila isi, ukowu na luga. ¹⁶ Na magoli lilongu galii gagugawoniti na nkanyama mkalipa ulii hawamkalalili mndiyandiya ulii. Hawatoli kila shintu shakawera nashu na kumleka shivula hera, hawalii vinofu vya nshimba yakuwi na kumlunguziye kwa motu. ¹⁷ Toziya Mlungu kalekera mummyoyu mwawu nfriru ya kutenda mafiliru gakuwi, su walijimirani womberi kwa womberi na kumpanana nkanyama mkalipa ayu makakala ga kukolamlima mpaka galii gagatakuliti Mlungu pagatendeka.

¹⁸ “Na mdala ulii yagumwoniti ndo lushi lulii lukulu lwaluwera na ukukolamlima wawafalumi wa pasipanu.”

18

Kuguwa kwa Babuloni

¹ Paaga numwoni ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakasuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Kaweriti na uwezu mkulu na pasipanu pamulikwa na ng'ereng'eta yakuwi.

² Su kabotanga pakalanga, "Gubomoka, Babiloni lushi lukulu lubomoka! Vinu guwera numba ya washamshera na guwera liboma lya rohu zidoda zyoseri, na vijaka vya wampongu wadoda na wakukalaziya. ³ Toziya maisi goseri galoweritwi kwa divayi ikalipa ya kufira nentu uhumba wakuwi na wafalumi wa pasipanu watenditi uhumba nayomberi. Na watenda byashala wa pasipanu wawera walunda kwa makakala ga matamata yakuwi."

⁴ Shakapanu mpikanira liziwi lyamonga kulawa kumpindi lilonga, "Wantu waneni, muwuki kwakuwi!

Su namtenda pamuhara na yomberi muvidoda vyakuwi,
Su namwiza kupata makomangu gakuwi!

⁵ Toziya vidoda vyakuwi vivuwa nentu mpaka kumpindi, na Mlungu kagalyaluwa ndiri matendu gakuwi gadoda.

⁶ Mumtenderi ntambu yakawatenderiti, mumlipi mala mbili galii gakawatendiriti.

Mumuhanganyili mulutekeru lwakuwi divayi ikalipa mala mbili nentu kuliku ilii yakawapananiti.

⁷ Mumpanani ntabiku na utama ntambu ya kulitumba kwakuwi, kulawirana na kulikala kwakuwi kwa makaliru ga kulinemeziya.

Toziya kalikwisa mweni mumoyu,

'Nulikala panu, neni ndo malikiya.

Neni na mkenja ndiri,

ama hapeni mpatwi na shiwembu!"

⁸ Toziya ya aga makomangu gakuwi hagampati kwa lishaka limu, mauti na hinginiku na njala.

Na yomberi hakalunguziwi motu,

toziya Mtuwa Mlungu yakamwazibu ndo kawera na makakala."

⁹ Wafalumi wa pasipanu yawatenditi uhumba na yomberi na kulikala nayomberi makaliru ga kulinemeziya hawadai na kulila shipindi pawawona lyosi lya lushi lulii lwankulungula kwakuwi. ¹⁰ Wankugoloka kwa kutali toziya ya kutila ntabiku yakuwi na kulonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu, gwee Babiloni, lushi lwalumanika na lwaluwera na makakala! Kwa shipindi sha saa yimu azabu yaku yankwiza."

¹¹ Watenda byashala wa pasipanu hawalili na kwinginika, toziya kwahera muntu yakahemera kayi vintu vyawu, ¹² kwahera kayi gwa kuhemera zahabu yawu na mpiya na vintu vya kunyawa kwa mabuwi vya beyi nkulu na lulu na shitani na nguwu ya langi ya zambalawu na zya halili na nguwu nsheri na vyombu vyoseri vya kila ntambu ya mitera ya gweka na vyombu vyoseri vyavinyawitwi kwa magoli ga ndembu na vintu vyoseri vya mitera ya beyi nkulu na vya shaba na shuma na ng'ereng'eta, ¹³ mdalasini na viwungu na ubani na manimani na divayi na lipaki na ubumu uhorepa wa nganu na nganu na ng'ombi na kondolu na falasi na mbutuka zya kukwega na wamanda wawu na ata makaliru ga wantu. ¹⁴ Vintu vyoseri vyagufira guwera navi vyagamira, "Vintu vyoseri vya beyi ngulu na vya kulitumbira hapeni guviwoni kayi!" ¹⁵ Watenda byashala yawapatiti ulunda kulawirana na lushi alu, hawagoloki kutali toziya ya lyoga lya ntabika yakuwi. Womberi hawalili na kwinginika, ¹⁶ pawalanga, "Shodi! Shodi kwa lushi alu lukulu. Guvala nguwu zyzinyawitwi kwa shitani na zya zambalawu na nsheri na Kuliheripiziya kwa zahabu na vintu vyoseri vya kunyawa kwa mabuwi ga beyi nkulu na lulu! ¹⁷ Kwa saa yimu hera ulunda waku uwagamira!" Shakapanu walongoziya woseri wa mitumbwi na yawagenda mwanja gwawu na wanamashi na woseri yawatenda byashala kwa njira ya bahali na wagolokiti kwa kutali, ¹⁸ na pawawoniti lyosi lya motu gulii gwagumlunguziyiti mdala ulii, womberi waliliti kwa kubota, "Hakwenilawiri lushi gambia lushi alu lukulu!" ¹⁹ Wagalagata lidika pamituwi yawu pawalira kwa kubota na kudaya pawalanga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu! Ndo lushi lweni woseri yawawera na mitumbwi mubahali walunditi kulawirana na ulunda wakuwi, mulisaa limu hera ulunda wakuwi uwuka!"

²⁰ Mnemeleri kumpindi toziya ya uharibisiwu wakuwi. Mnemeleri wantu wa Mlungu, wantumintumi na wambuyi wa Mlungu! Mlungu kamwazibu toziya ya vitwatira vyakawatenderiti mwenga!

²¹ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumu, yakawera na makakala kalinyasuliti libuwi likulu lyalilifana na lwalu, kalyasiti mubahali pakalanga, "Ntambu ira ayi Babiloni

lushi lukulu halibomolwi na kwagamira nakamu. ²² Mliru gwa vinubi gwa msambu, mliru gwa wagomba luperembi na wagomba talumbeta hapeni ipikaniriki kayi mngati mwaku. Kwahera fundi gwa ntambu yoseri ilii yakiza kuwoneka kayi mngati mwaku na mliru gwa lwala hapeni lupikiniki kayi mngati mwaku. ²³ Ulangala gwa shikoloboyi hapeni gwoneki kayi mngati mwaku, nemeleru ya ndowa hapeni ipikiniki kayi mngati mwaku. Watenda byashala waku yawaweriti wakulu pasipanu na kwa uhawi waku maisi goseri guwapotoziyiti!”

²⁴ Lushi lulii lwazibiwitwi toziya ya likosa lya kwita mwazi gwa wambuyi wa Mlungu na wantu woseri wa Mlungu yawalikituliwiti pasipanu.

19

¹ Pa aga mpikaniriti liziwu likulu gambira lipinga lya wantu wawuwa kumpindi pawalonga, “Kamzyumi Mlungu! Ulopoziya na ukwisa na makakala ndo vyakuwi mweni Mlungu gwetu!”

² “Utoza wakuwi ndo wanakaka na wateratera. Kamtozi mndiyandiya mkulu ulii yakapapotoziyiti pasipanu kwa uhumba wakuwi. Mlungu kamtoza toziya ya kwita mwazi gwa wantumintumi wakuwi!”

³ Walonga kayi, “Kazyumwi Mlungu! Lyosi lya motu gwa gulunguziye lushi alu hagukweni kumpindi mashaka goseri!”

⁴ Na wazewi walii malongu mawili na msheshi na viwumbi walii wakomu wamsheshi, wasuntama pasi na wamguwiriti Mlungu yakalivagiti pashibanta sha ukulu pawalonga, “Yina! Kazyumwi Mlungu!”

Msambu gwa ndowa ya Mwanakondolu

⁵ Shakapanu kulawiriti mliru kulawa mushibanta sha ukulu, “Mumzyumi Mlungu gwetu mwenga wantumintumi wakuwi woseri, woseri yamunguwira Mlungu, wawamanikana na wangali kumanikana.” ⁶ Na mpikiniriti shintu gambira mliwu gwa lipinga likulu lya wantu na mliwu gwa mbutu ya mashi gavuwa gambira mbanda nkulu, lilonga, “Kazyumwi Mlungu! Toziya Mtuwa Mlungu gwetu yakawera na makakala kakolamlima! ⁷ Tusekeleri na kunemelera, tumkwisi Mlungu yakawera mkulu, shipindi sha ndowa ya Mwanakondolu shisoka na mdala gwa ndowa kalitanda kala. ⁸ Kalekeziwa kulivalasiya nguwa ya shitani yiherepa, yayiherepiti na yaying'ereng'eta!” Nguwu ayi ya shitani yiherepa ndo matundu gaherepa ga wananagala.

⁹ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambiriti, “Gulembi aga, mbaka walii yawashemiritwi mumsambu gwa ndowa ya Mwanakondolu!” Kayi kang'ambiriti, “Avi ndo visoweru vya nakaka vya Mlungu.” ¹⁰ Su neni nsuntama makukama kulungolu kwa magulu gakuwi, nfiriti kunguwira. Kumbiti yomberi kang'ambiriti, “Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku, twawoseri twawakapitawu kwa Yesu. Gumguwiri Mlungu! Wantu yawampitaulira Yesu walonguziwa na Rohu yakawalongoziyiti wambuyi wa Mlungu.”

Ulii yakakwena Falasi mfufu

¹¹ Su moniti kumpindi kuvuguka na kweni aku kuweriti na falasi yumu mfufu na yakakwena pa falasi ayu kashemitwi Mwaminika na Nakaka. Ayu kankutoza na kulikomanga ngondu kwa teratera. ¹² Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya motu na kaweriti kavala mijenjeri mivuva pamtuwi. Kaweriti kalemmba litawu lyeni kwahera muntu yakalimaniti ira ulamweni. ¹³ Kavaliti nguwa yayilowanizitiwiti mumwazi. Litawu lyakuwi ndo “Shisoweru sha Mlungu.” ¹⁴ Mashonta wa kumpindi yawavaliti nguwa ziherepa mfufu zya kitani, wamfatiti pawawera wakwena falasi wafufu. ¹⁵ Upanga ukola ulawa mumlomu mwakuwi na kwa upanga awu hakawakanki wantu woseri wa maisi. Yomberi ndo hakawakolimlima kwa luhonga lwa shuma na kuyikama divayi pahala pa kukamira zyaabibu, pahala pa maya ga Mlungu Yakawera na Makakala. ¹⁶ Panguwu yakuwi na pamagulu gakuwi, kaweriti kalemmba, “Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa watuwa.”

¹⁷ Su numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumu kagoloka pamshenji. Kabota na kuwagambara wampongo woseri yawaweriti wankuguluka kuliyera, “Mwizi Mjojiniki pamuhera mumsambu mkulu gwa Mlungu. ¹⁸ Mwizi mwakaziliyi nshimba zya wafalumi na zya wakulu wa mashonta na zya wantu yawawera na makakala na zya falasi na yawakwena falasi. Mwizi muziliyi nshimba zya wantu woseri pawera walekeru ama wamanda, wamanika na wangali kumanikana.”

¹⁹ Shakapanu moniti nkanyama mkalipa yumu ulii na mfalumi gwa pasipanu na shonta gwawu wajojinika pamuhera su walikomangi na ulii yakalivagiti pa falasi mfufu pamuhera na mashonta wakuwi. ²⁰ Kumbiti nkanyama mkalipa ayu wamtoliti lopola pamuhera na mbuyi gwa kupayira yakaweriti kankutenda mauzauza palongolu

pakuwi. Kwa mauzauza aga, yomberi kawapotoziyiti walii yawaweriti na shimaniziru sha nkanyama mkalipa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. Mkanyama mkalipa ayu pamuhera na mbuyi ayu gwa kupayira wasitwi woseri wawili, pawawera wakomu mngati mwa litanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, ²¹ na mashonta wawu walagitwi kwa upanga wawulawiti mumlomu mwa ulii yakakwena pa falasi mfufu. Wampongu woseri wikuziyitwi kwa vinofu vyawu.

20

Shetani katatilwa Vinja elufu yimu

¹ Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumu kankusuluka kulawa kumpindi pakaweriti na funguwa wa mlyangu gwa lirindi lyahera upereru na mnyololu mkulu muliwoku mwakuwi. ² Kamkamula njoka mkulu ulii, njoka gwa makashu, ndomweni Mkondola ama Shetani na kamtawa kwa mnyololu kwa vinja elufu yimu. ³ Ntumintumi gwa kumpindi kamwasiti mulirindi lyahera upereru, kagutatiti mlyangu gwa kwingilira aku na kagutula mfindiku, su nakaweza kayi kugapotoziya maisi mpaka pavisoka vinja elufu yimu. Kumbiti pa vinja avi ndo mpaka wamvugulili kayi, kwa katepu hera.

⁴ Shakapanu moniti vibanta vya wafalumi na wantu yawalivagiti pakuwi, wantu awa wapananiti uwezu wa kutoza. Moniti viraa myoyu ya walii yawaweriti yawadumulitwi toziya wapitawuliti kuwera Yesu kagubutulitwi na toziya ya shisoweru sha Mlungu. Womberi wamguwiriti ndiri nkanyama mkalipa ulii ama shinyagu shakuwi, watulitwi ndiri shimaniziru paviwunju vyawu ama pamawoku gawu. Wapatiti kayi ukomu na wakolitilima gambia wafalumi pamuhera na Kristu kwa vinja elufu yimu. ⁵ Wamonga walii yawahowiti wapatiti ndiri ukomu mpaka vinja elufu yimu ikamiliki. Awu ndo uzyukisiwu wa kwanja. ⁶ Watekeleritwi na wananagala kwa woseri yawatenda pamuhera muuzukisiwu awu wa kwanja. Kuhowa kwa pili hapeni kuwera na makakala kwa womberi, hawaweri watambika wa Mlungu na wantu wa Kristu Mkombola na hawakolimlima gambia wafalumi pamuhera nayomberi kwa vinja elufu yimu.

Kwagamiziwa nakamu kwa Shetani

⁷ Shipindi sha vinja elufu yimu pashisokiti, Shetani hakavugulilwi kulawa kushibetubetu kwakuwi. ⁸ Su hakalawi kunja kugapotoziya maisi goseri ga wega zyoseri zya pasipanu, wantu awa hawashemwi Gogu na Magogu. Shetani hakajojinili pamuhera kwajili ya ngundu na womberi hawaweri wawuwa gambia mhanga gwa kumpwani. ⁹ Wapititi muisi yoseri, waizyengikiti kambi ya wantu wa Mlungu, lushi lwalufirwa na Mlungu. Kumbiti motu gusuluka kulawa kumpindi na kuwalunguzi ya nakamu. ¹⁰ Na Mkondola yakaweriti kankuwapotuzi ya, wamwasiti mulitanda lya lyalimemiti mabuwi ga baluti yagayaka motu gwa shibiriti, mwamuweriti nkanyama mkalipa ulii na mbuyi ulii gwa kupayira na womberi hawatabiki paliwala na pashiru mashaka goseri.

Kutoza kwa upeleru

¹¹ Shakapanu moniti shibanta shikulu sha ukulu shiweru na ulii yakalivaga pakuwi. Pasipanu na kumpindi viwukiti kulongolu kwakuwi na viwonikaniti ndiri kayi. ¹² Na nuwawoniti wantu yawahowiti, wamanika na wangali kumanika, wagoloka palongolu pa shibanta sha ukulu na vintora vigubutulitwi. Shintola shamonga, ndoshintola sha ukomu, washivuguliti viraa. Yawahowiti watozitwi kulawirana na matendu gawu ntambu yayilembitwi muvintola avi. ¹³ Bahali iwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti mngati mwakuwi, kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viwalaviyiti kunja yawahowiti yawaweriti mngati mwakuwi. Kila yumu wamotoziti kulawirana na matendu gakuwi. ¹⁴ Shakapanu kuhowa na lirindi lyalihera upeleru viyasitwi mulitanda lya motu. Litanda ali lya motu ndo kuhowa kwa pili. ¹⁵ Muntu yoseri, litawu lyakuwi liwoneka ndiri mushintola sha ukomu, kasitwi mulitanda lya motu.

21

Mpindi yasyayi na pasipanu pa syayi

¹ Shakapanu moniti mpindi ya syayi na isi ya syayi. Kumpindi kulii kwa kwanja na pasipanu pa kwanja viwukiti na bahali iveriti ndiri kayi. ² Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalemu ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Luweriti litandirwa weri gambia mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu gwakuwi. ³ Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli! Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu. ⁴ Yomberi hakapukuti masozi gawu

goseri, toziya kuhowa hapeni kuweri kayi ama utama ama kulila ama kutama toziya pasipanu pagona papita.”

⁵ Shakapanu ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi kalonga, “Guloli, nankutenda goseri gasyayi.” Kayi kang’ambira, “Gulembi shitwatira ashi, toziya visoweru avi ndo vya ujimirika na vya nakaka!” ⁶ Kayi kang’ambira, “Gatimiya! Neni mwanjiru na mperelu, Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. Yakayimuluwa hanumpapani shilanda sha hera kulawa mumbwiru ya mashi ga ukomu. ⁷ Mkanka yoseri hakanki ashi, na neni hanweri Mlungu gwakuwi, nayomberi hakaweri mwana gwangu. ⁸ Kumbiti wantu yawawera na lyoga na yawajimira ndiri na yawagamira na yawalaga na wahumba na wahawi na yawaguwira vinyagu na yawapayira woseri na pahala pawu ndo hapaweri mulitanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, aku ndo kuhowa kwa pili.”

Yerusalemu yasyayi

⁹ Su yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii yawaweriti na mabakuli saba galii yagamemiti makomangu saba ga upeleru, kiziti na kung’ambira, “Gwizi! Na neni hanukulanguziyi mdala gwa ndowa, mdala gwakuwi Mwanakondolu!” ¹⁰ Su Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kankweneziya palugongu lutali nentu. Kananguziyiti lushi lunanagala, Yerusalemu palusuluka kulawa kumpindi, ¹¹ pawung’ereng’eta ukwisa wa Mlungu. Ulangala wakuwi uweriti gambira libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi, gambira mabuwi gaherepa nentu ga beyi nkulu, lilangala gambira libuwi lyalimulika. ¹² Shiweriti na shibambaza sha liboma shitali na shikulu, lwaluwa na milyangu malongu na mawili na kila gumu guloleritwi na ntumintumi gwa kumpindi. Pa kila mlyangu palembitwi matawu ga makabila lilongu na mawili ga Israeli. ¹³ Kuweriti na milyangu mikulu mitatu, uwega wa kwagulawiti mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu na kushana milyangu mikulu mitatu na uwega wa kusika kuweriti na milyangu mikulu mitatu na uwega wa kwaguzyetiti mshenji kuweriti na milyangu mikulu mitatu. ¹⁴ Vibambaza vya lushi alu viweriti vinyawa kwa mabuwi galyanjiru lilongu na mawili na kila libuwi lya lyanjiru palembitwi litawu limu lya wantumintumi lilongu na wawili wa Mwanakondolu. ¹⁵ Su ntumintumi gwa kumpindi yakatakuliti naneni kaweriti na lubiki lwa zaabu lwa kupimira lushi, milyangu yakuwi na liboma lyakuwi. ¹⁶ Lushi alu luweriti teratera kwa upana na utali wakuwi. Ntumintumi gwa kumpindi kalupima lushi alu kwa shibiki shakuwi, luweriti na utali, upana na utali wa kugenda panani, handa kilumita elufu mbili na miya msheshi. ¹⁷ Ntumintumi gwa kumpindi kashipimiti shibambaza shakuwi viraa, nasheni shiweriti na upana wakuwi mita malongu sita kwa shipimu sha masu ga shimuntu, ntumintumi gwa kumpindi katendiriti. ¹⁸ Shibambaza ashi shiweriti washinyawa kwa mabuwi masheri ga beyi nkulu yagashemwa yasipi na lushi lweni luweriti walunyawa kwa zaabu iherepa, ilangala gambira libuwi lyalimuliki. ¹⁹ Mabuwi ga lyanjiru ga shibambaza gaweriti gaheripiziwa kwa kila ntambu ya mabuwi ga beyi nkulu. Libuwi lya kwanja lya lyanjiru liweriti libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi lya pili yakuti samawati lya tatu kalikedoni lya msheshi zumaridi, ²⁰ lya mhanu saridoniki lya sita akiki lya saba krisolitu lya nane zabalajadi lya tisa topazi lya lilongu krisoparaso lya lilongu na yimu yasintu na lya lilongu na mbili ametistu. ²¹ Na milyangu lilongu ilii na miwili iweriti lulu lilongu na miwili, kila mlyangu guweriti wagunyawa kwa lulu yimu. Njira nkulu ya lushi iweriti wayinyawa kwa zaabu iherepa, yilangala handa libuwi lyalimulika.

²² Moniti ndiri Numba ya Mlungu mulushi alu, toziya Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala na Mwanakondolu wa amu pahala pakuwi. ²³ Lushi alu lufira ndiri mshenji pota lyezi kulangalira, toziya ukwisa wa Mlungu gulangaziya na Mwanakondolu ndo shikoluboyi shakuwi. ²⁴ Wantu wa maisi hawalikali mugulangala gwakuwi na wafalumi wa pasipanu hawaujegeri ulunda wawu. ²⁵ Milyangu ya lushi alu hayiweri lupalahera paliwala poseri, toziya amu hapeni kuweri na pashiru. ²⁶ Ukwisa na ligoya wa maisi havi-jegwi mngati amu. ²⁷ Kumbiti kwahera shoseri shashiweriti shihumba hashingiri nakamu, ama muntu yoseri yakatenda vitwatira vya kukalaziya ama vya mpayu hapeni kingiri amu. Ndo wantu walii hera yawalembiritwi mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu ndo hawingiri amu.

22

Lushemba lwa ukomu

¹ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kananguziya lushemba lwa mashi ga ukomu galangala gambira gametameta, pagalawa mushibanta sha ufalumi sha Mlungu na Mwanakondolu.

² Lushemba alu lunyililikiti kupitira pakati pa njira nkulu ya lushi. Pampeku pa lushemba alu kila uwega paweriti na mtera wa ukomu yagulera mabwajubwaju mala lilongu na mbili kila mwezi. Na mahamba gakuwi ndo mgota gwa kuwaponiziya wantu wa maisi goseri.

³ Kwahera shintu shoseri shashipangiliritwi hashiweri mulushi alu. Shibanta sha ufalumi sha Mlungu na sha Mwanakondolu hashiweri mulushi alu na wantumintumi wakuwi hawamguwira.

⁴ Hawashiwoni sheni shakuwi na litawu lyakuwi halilembwi muvyeni vyawu.

⁵ Pashiru hapeni paweri kayi na hapeni wafiri gulangala gwa shikoluboyi ama gulangala gwa mshenji, toziya Mtuwa Mlungu hakawalangaliri, hawakolimlima gambira wafulumi mashaka goseri.

Kwiza kwa Yesu

⁶ Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Visoweru avi ndo vyanakaka na vya kujimilika. Mtuwa Mlungu yakawapanana wambuyi wakuwi Rohu gwakuwi, kamtumbi ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi kawalanguziye wantumintumi wakuwi vitwatira vyeni mpaka vilawiri kanongola."

⁷ Yesu kalonga, "Gupikaniri! Niza kanongola. Mbaka yakuwi yakavitenda visoweru vya umbuyi wa Mlungu yaviwera mushintola ashi."

⁸ Neni Yohani, yanuviwoniti na kuvipikinira vitwatira avi. Pampikaniriti kala na kuwona, numsumtamaliriti makukama kulongolu kwa magulu ga ntumintumi gwa kumpindi ayu yakananguziye vitwatira avi, nfiriti kumguwira. ⁹ Kumbiti yomberi kang'ambira, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku wambuyi wa Mlungu na woseri yawagajimira malagaliru yagawera mushintola ashi. Gumguwiri Mlungu!" ¹⁰ Kayi kang'ambira, "Nagutula mfindiku visoweru vya umbuyi wa Mlungu yawuwa mushintola ashi, toziya shipindi shapakwegera. ¹¹ Su yakatenda ukondola na kenderayi kutenda ukondola na yakawera mdoda kenderayi kuwera mdoda, yakatenda maheri na kongeri kutenda maheri na yakawera mnanagala na kongeri kuwera mnanagala."

¹² Yesu kalonga, "Gupikaniri! Nankwiza kanongola na lifupu mmawoku mwangu yakumpanana kila yumu kulawirana na matendu gakuwi. ¹³ Neni Alufa na Omega, gwa kwanja na gwa upeleru, yomberi mwanjiru gwa vintu vyoseri na yakavimalira vintu vyoseri."

¹⁴ Mbaka yawu walii yawagulula nguwu zyawu, wapati kuwera na ukamilika ya kuliya libwajubwaju lya mtera gwa ukomu na kwingira mlushi kwa kupitira mumilyangu yakuwi. ¹⁵ Aku kunja kwana wantu wana matendu madoda kumbiti wang'anga na wahawi na wahumba na walaga na yawaviguwira vinyagu na woseri yawafira kulonga upaya, hawalikali kunja lwa lushi.

¹⁶ "Neni Yesu, numtuma ntumintumi gwangu gwa kumpindi kawagambiziye ukapitawu wa vitwatira avi muvipinga vya wantu vyavimjimira Yesu. Neni ndo mwiwuka gwa lukolu lwa Dawudi. Neni ndo ntundu ya mandawira!"

¹⁷ Rohu wa Mlungu na Mdala gwa ndowa wankulonga, "Gwizi!"

Kila muntu yakapikanira aga na kalongi,

"Gwizi!" Yakawera na yumiluwa na kizi, yakafira na katoli mashi ga ukomu hera.

Upeleru

¹⁸ Neni Yohani nuwaberiziya woseri yawapikanira visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyaviwera mushintola ashi, Muntu yoseri pakongera shoseri muvitwatira avi, Mlungu hakamtendi katabiki kwa makomangu yagalembitwi mushintola ashi. ¹⁹ Na muntu yoseri pakapungula shoseri muvisoweru vya umbuyi awu wa Mlungu yawuwa mushintola ashi, Mlungu hakampoki lifungu lyakuwi mumtera gwa ukomu na semu yakuwi mulushi lunanagala, vilii vyavilembitwi mushintola ashi.

²⁰ Nayomberi yakalaviya ukapitawu kuusu vitwatira avi kalonga, "Nakaka nankwiza kanongola."

Yina hangu. Gwizi Mtuwa Yesu!

²¹ 7 Manemu ga Mtuwa Yesu, gaweri pamuhara na mwenga. Yina hangu.